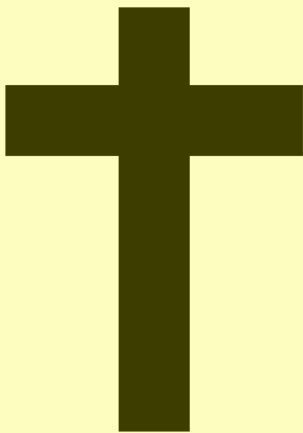

Wdizh kwaan nyaadno
yalnaban

New Testament in Zapotec, Amatlán (MX:zpo:Zapotec, Amatlán)

Wdizh kwaan nyaadno yalnaban

New Testament in Zapotec, Amatlán (MX:zpo:Zapotec, Amatlán)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Amatlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapotec, Amatlán

zpo

Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Amatlán

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
3efd442b-8972-5bb1-99a1-81f28edf99a8

Contents

Mateo 1
Marcos 60
Lucas 98
Juan 161
Hechos 206
Romanos 261
1a de Corintios 286
2a de Corintios 309
Gálatas 324
Efesios 333
Filipenses 341
Colosenses 347
1a de Tesalonicenses 353
2a de Tesalonicenses 358
1a de Timoteo 361
2a de Timoteo 368
Tito 373
Filemón 376
Hebreos 378
Santiago 395
1a de Pedro 401
2a de Pedro 408
1a de San Juan 412
2a de San Juan 418
3a de San Juan 419
Judas 420
Apocalipsis 422

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Mateo

*Dii cheen re xey Jesús
(Lc. 3:23-38)*

¹ Jesucrist ngol lo dii cheen rey David nu lo dii cheen Abraham. Lo yech ne mkee na re dii cheen re xey Jesús:

² Abraham ngok xuz Chak,
Chak ngok xuz Kob, Kob ngok xuz Judá, kwaan re wech xaa.

³ Judá ngok xuz Fares nu Zara, nu xnaa xaa ngok Tamar.
Fares ngok xuz Esrom, Esrom ngok xuz Aram.

⁴ Aram ngok xuz Aminadab, Aminadab ngok xuz Naasón,
Naasón ngok xuz Salmón.

⁵ Salmón ngok xuz Booz, nu xnaa xaa ngok Rahab.
Booz ngok xuz Obed, nu xnaa xaa ngok Rut. Obed ngok xuz Isaí.

⁶ Isaí ngok xuz rey David, rey David ngok xuz Salomón, nu xnaa xaa ngok sa
Urías.

⁷ Salomón ngok xuz Roboam, Roboam ngok xuz Abías,
Abías ngok xuz Asa.

⁸ Asa ngok xuz Josafat, Josafat ngok xuz Joram,
Joram ngok xuz Uzías.

⁹ Uzías ngok xuz Jotam, Jotam ngok xuz Acaz,
Acaz ngok xuz Ezequías.

¹⁰ Ezequías ngok xuz Manasés, Manasés ngok xuz Amón,
Amón ngok xuz Josías.

¹¹ Josías ngok xuz Jeconías kwaan re wech xaa, mbanaka Josías leezha mloo
xaa Babilonia re xey be, xaa Israel, xkyizhyo xaa nu mbe xaa xaa axta
yizhyo Babilonia.

¹² Leezha ngulo mloo re xaa Babilonia re xey be xkyizhyo xaa:
Jeconías ngok xuz Salatiel, Salatiel ngok xuz Zorobabel.

¹³ Zorobabel ngok xuz Abiud, Abiud ngok xuz Eliaquim,
Eliaquim ngok xuz Azor.

¹⁴ Azor ngok xuz Sadoc, Sadoc ngok xuz Aquim,
Aquim ngok xuz Eliud.

¹⁵ Eliud ngok xuz Eleazar, Eleazar ngok xuz Matán,
Matán ngok xuz Kob.

¹⁶ Kob ngok xuz Che sa Mari, nu lee me nak xnaa Jesús, Xaa Mxaal Dios
Nabeyy.

¹⁷ Sneer tub chida dii ngu axta Abraham nu axta rey David, nu rey David
axta leezha mnabeyy Babilonia re xey be stub chida dii, nu leezha mnabeyy
Babilonia axta mzhin Xaa Mxaal Dios Nabeyy, stub chida dii.

*Snee ngol Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Sneer ngol Jesús: nakladiizh ka Che Mari; per gorna zeraka chelya rop
xaa me, nu zeraka zhaal rop xaa, lee Mari mbeyyxiin kwent cheen Mbi
Naban cheen Dios.

¹⁹ Zee Che mle xgab laa xaa me xlaan, nel nak xaa tub xaa nali, nu nel
nanzheklat xaa laa xaa me delant lo re myet.

²⁰ Ngulo mle xaa xgab le xaa sbaa, zee ngunii tub mandad cheen Xaa Nabeyy lo xaa lo tub mkaal, nu nzhé lo xaa:

—Che, lu nak xaa dii cheen rey David, nazhebt lu chelya lu Mari, nel mbeyyxiin me kwent cheen Mbi Naban.

²¹ Mari kano tub xgann nu kole lu mad Jesús, sbaa role mad nel lee mad koo re xaa xaa lo yalgut cheen jwalt cheen xaa.

²² Rese kwaane ngok zee mbarlo re kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

²³ Lee tub ngwnaa, me zer chaal kwaan tub xaabyi, weyyxiin me nu zan me tub xgann me,

xaa role Emanuel, (wdizh ne nii: “Dios nzo kwaan be”). [Is. 7:14]

²⁴ Gorna mroo mkaal lo Che, mle xaa kwaan nzhé mandad cheen Xaa Nabeyy lo xaa, nu mchelya xaa Mari.

²⁵ Per namchaalt xaa me axta gorna ngol xinn me. Nu mlole Che mad Jesús.

2

Re xaa mseed cheen mbal yiba ngwasewii lo Jesús

¹ Gorna ngol Jesús yezh Belén pa nabeyy Judea, re mbizh leezha mnabeyy rey Herod, zee lee re xaa mseed cheen mbal yiba mzhin Jerusalén. Xaa ba nze naz pa nlen mbizh.

² Nu mnabdizh xaa:

—¿Pa nzho Rey cheen re xaa Israel, mad ngol nal? Nel ngune nu lo mbal cheen mad leezha mzo nu xkyizhyo nu, naz pa nlen mbizh, zee nze nu gool nu lo mad.

³ Nu gorna mbin rey Herod kwaane nawent ngok lextoo xaa, nu noka re xaa Jerusalén mle doo xaa xgab.

⁴ Mrezh Herod re ngwleyy non nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, zee mnabdizh xaa nen paro gal Xaa Xaal Dios Nabeyy.

⁵ Re xaa nzhé:

—Gal xaa Belén pa nabeyy Judea; nel sbaa mkee xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

⁶ Belén pa nabeyy Judea nak tub yezh non doo;

nixa naka tub yezh chut,

loya roo tub xaa nabeyy lo re yezh Israel,

tub xaa kanap re xaa na,

mod tub xaa wen nkanap mbakxiil. [Mi. 5:2]

⁷ Zee xlaan mrezh Herod re xaa mseed cheen mbal yiba, nu mnabdizh xaa lo xaa nen cho gor mlu mbal lo xaa.

⁸ Zee mxaal xaa re xaa Belén, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Gwa gu, gwakwaan gu madoo, nu gorna yizhal mad lo gu, zee yaad gu nu né guya lo na zee noka na yiyoll lo mad.

⁹⁻¹⁰ Gorna ngulo mbin re xaa mseed cheen mbal yiba kwaan nzhé rey lo xaa zee nzha re xaa. Gorna ngune xaa lo mbal nyakdoola xaa. Nu lee mbal kwaan mlu lo xaa nzha delant lo re xaa axta ngulo mzhin re xaa pa nzho mad, nu naz baa mlaz mbal.

¹¹ Zee mzeeb xaa leen yoo, nu ngune xaa lo madoo kwaan Mari, xnaa mad. Nu mkichxub xaa nu mbill xaa lo mad, zee mxal xaa roo re kwaan nzhanoo xaa, nu mselazh xaa or, nu yaal, nu anseyt kwaan nak cheen yag mirra kwaan chul nzebech lo mad.

¹² Gwluzh Dios ngunii lo re xaa mseed cheen mbal yiba lo mkaal zee nabaret xaa naz pa nzho Herod, nu mbare xaa lazh xaa stub naz.

Lee Che rop Mari mbe Jesús naz yizhyo Egipto

¹³ Gorna lee re xaa mseed lo mbal yiba nya, lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy, ngunii lo Che lo tub mkaal stub welt, nzhé lo xaa:

–Guxche, nu be rop xnaa mad, nu broo zyaa naz yizhyo Egipto. Nu baa yoka lu zee, axta gorna nii naya, nel lee rey Herod kwaan mad gut xaa mad.

¹⁴ Che ngxuche, leeka gor yaal zee, nu mbe xaa rop xnaa mad nya xaa naz Egipto,

¹⁵ pa ngu xaa axta ngut Herod. Kwaane mded zee mbarlo kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo: “Axta yizhyo Egipto mrezh na xgaan na”. [Os. 11:1]

Herod mxaal soldad gut re madwin

¹⁶ Gorna lee Herod ngune lee re xaa mseed cheen mbal yiba mkade, nu nambaret xaa naz lo Herod, zee mrixyan doo Herod. Kwaanzee mxaal xaa soldad yezh Belén nu re rench, zee gut xaa rese madoo, madbyi, mad neta chop liin, modxa nzhé re xaa nseed cheen mbal yiba.

¹⁷ Sbaa mbarlo re kwaan mkee Jeremías, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

¹⁸ Mbin xaa tub bi yezh Ramá tub bi cheen yalne nu cheen xgab gro doo, nel Raquel nzho bel kwent cheen re xinn me, nu nanzheklat me seleyy xaa me, nel ngulola ngut re xinn me. [Jer. 31:15]

¹⁹ Per gwluzh ngulo ngut Herod, lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy ngwa lo Che naz Egipto, nu ngunii xaa lo xaa lo mkaal, nu nzhé xaa:

²⁰ –Guxche, nu be rop xnaa mad, nu bare naz yizhyo Israel, nel ngulola ngut re xaa nzhekla gut mad.

²¹ Zee lee Che ngxuche mbe rop xnaa mad, nya naz xkyizhyo be.

²² Per gorna mbin Che lee Arquelao nabeyy Judea nu lee xaa nak xinn Herod, zee mzheb xaa nya xaa baa. Nu Dios ngunii lo xaa lo mkaal, zee nya xaa yizhyo Galilea.

²³ Gorna mzhin xaa zee, nya xaa ngu xaa tub yezh kwaan le Nazaret. Nu kwaane ngok zee mbarlo kwaan nzhé xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo: “Lee Jesús role Xaa Nazaret”.

3

Juan Xaa Nchubnis nzho naz wen

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Re mbizh zee lee Juan Xaa Nchubnis re myet, mbid mzaa kwent cheen Dios naz wen cheen Judea.

² Nu nzhé xaa:

–jBlaa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios nel mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla!

³ Juan nak xaa mzaa Chay kwent leezha nzhé xaa:

Tub xaa nzho naz wen nii dublegan:

“Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;

bخال gu tub naz nali ze xaa”. [Is. 40:3]

⁴ Nu xab Juan nak yichled kamey, nu nzii tub yed lextoo Juan. Nu lee kwaan nzhaw Juan nak mbeso nu kwaan nzho Juan nak mzhin wen.

⁵ Re myet xaa Jerusalén, nu re myet xaa re yezh cheen Judea, nu re myet xaa nzho dub welt roo yuu Jordán, ngwa nguyon kwaan mzaa Juan kwent.

⁶ Ngunii xaa lo Juan re jwalt cheen xaa kwaan mle xaa, zee mchubnis Juan xaa leen yuu Jordán.

⁷ Per gorna ngune Juan zyen doo xaa fariseo nu xaa saduceo nzha rubnis, zee nzhé Juan lo re xaa ba:

—iGu nak mod dii cheen mball wiz! ¿Cho né lo re gu xonn gu lo yalnayii kwaan né Dios yaad?

⁸ Blu gu mod xaa mlaa naz nawent kwaan nzha gu nu wlipa wii gu lo Dios, kwaan gak mod xle cheen tub yag.

⁹ Nu natot gu yalxwa nu yé gu: “Lee be nak dii cheen Abraham”; nel wlipa na nii na lo gu, Dios nzho mod le axta noka re ke ne gaka dii cheen Abraham.

¹⁰ Lee yibiyag nzobla cho lox re yag kwaan nanzaat xle wen, zee choog xaaya nu koo xaaya lo ki.

¹¹ Wlipa na nii na, na nchubnis re gu kwaan nis zee laa gu kwaan nawent kwaan kale gu nu wii gu lo Dios, per lee tich na nze stub xaa chubnis re gu kwaan Mbi Naban nu kwaan ki. Lee xaa nonra lo na, kwaanzee nanzhaalt xek na tich xkyelyed xaa, nel nanont na.

¹² Nzho garot yaa xaa koo paj lo nzhobxtil, nu kozhaw xaa nzhobxtil pa ngozhaw xaa re xob xaa, nu lee paj cheen nzhobxtil zek xaa lo ki kwaan tira nanyuyt.

Jesús mrubnis

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Jesús ngwa roo yuu Jordán yizhyo cheen Galilea pa nzo Juan kachubnis re myet.

¹⁴ Per Juan nanzheklat chubnis Jesús zee nzhé Juan lo xaa:

—Na nzhaal rubnis lo lu, ¿chozhiin leel lu nze lo na?

¹⁵ Jesús mkeb nzhé:

—Nkin chubnis lu na, nel be nkin le kwaan né Dios. Juan mbin wdizh ne nu mchubnis xaa Jesús.

¹⁶ Nu leeka gorna ngulo mrubnis Jesús, lee yiba mxal nu myun Mbi Naban cheen Dios lo Jesús nyaadla naz leen yiba mod tub palom.

¹⁷ Zee mbin xaa tub bos kwaan nze naz yiba kwaan nzhé:

—Xaa ne nak xgaan na, xaa nkedoola na, xaa nyakdoo lextoo na wii na lo.

4

Mkiil Maxuu Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Zee lee Mbi Naban mbe Jesús naz wen pa kiil Maxuu xaa.

² Nu mkwan xaa tub choo mbizh nu tub choo yaal, gorna nandawt xaa nik tik kwaan, zeera ngok nlaan xaa.

³ Nu lee Maxuu mbii gax lo Jesús zee kiil Maxuu Jesús, nu nzhé Maxuu:

—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios guzh lu lo re ke ne zee gaka pan.

⁴ Per Jesús mkeb nzhé:

—Lo Xkyech Dios nkee: “Nanebt pan nle zee mban re myet, nel noka re wdizh kwaan nroo roo Dios nle zee mban re myet”. [Dt. 8:3]

⁵ Zee lee Maxuu mbe Jesús naz leen yezh Jerusalén, yezh kwaan nambey nak, nu mtexoob Maxuu Jesús yek yidoo pa mas ya nzeb,

⁶ nu nzhé Maxuu lo xaa:

—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios, brenzeb naz xan naz lo yo; nel nkeela lo Xkyech Dios nzhé: “Dios xaal mandad cheen xaa zee zenyaa xaa lu, zee nalat nii lu lo ke”. [Sal. 91:11]

⁷ Jesús mkeb nzhé:

—Noka nkee lo Xkyech Dios nzhé: “Nanzhaalt kiil lu Xdios lu, Xaa Nabeyy lo lu”. [Dt. 6:16]

⁸ Zee lee Maxuu mbe Jesús yek tub yi kwaan ya doo nzeb, nu mlu Maxuu rese yezh kwaan nzhi lo yizhyo lo Jesús, nu xomod chul doo nzhaka.

⁹ Nu nzhé Maxuu:

—Na za rese kwaan ka lu chelee lu kichxub lu lo na nu gool lu lo na.

¹⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Bachii lo na Maxuu, nel lo Xkyech Dios nkee: “Nzhaal gool lu nebse lo Xdios lu Xaa Nabeyy lo lu, nu nebse lo lee xaa nzhaal kee lu zhiin”. [Dt. 6:13]

¹¹ Zee lee Maxuu mlaa Jesús, zee lee lak mandap cheen Dios mzhin lo xaa kanap xaa.

Jesús mzelo mkee zhiin

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Gorna lee Jesús mbin lee Juan nzho lozhyib, nya xaa naz yizhyo Galilea.

¹³ Nu mded xaa yezh Nazaret, zee nya xaa ngu xaa naz yezh Capernaum, roo nistoo kwaan nak yizhyo cheen re dii cheen Zabulón nu Neftalí.

¹⁴ Kwaan ngok zee mbarlo kwaan nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

¹⁵ Yizhyo cheen Zabulón nu cheen Neftalí,

kwaan nzhi stub lad roo yuu Jordán, roo wri nistoo,

kwaan nak yizhyo Galilea pa nzho re xaa nanakt xaa Israel,

¹⁶ re xaa nzho naz ba nzo xaa lo yalnakaw,

per ngune xaa lo tub xni gro doo,

nu noka nzho re xaa xan xkal cheen yalgut,

per mlu tub xni lo xaa. [Is. 9:1-2]

¹⁷ Gorzee lee Jesús mzelo mzaa kwent cheen wdizh chul nu nzhé xaa:

—Blaa gu naletra gu re kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nel mzhin gaxla mbizh gorna nabeyy Dios lo rese myet.

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Gorna nzhaze Jesús roo nistoo cheen Galilea, zee ngune xaa lo rop wech Simón (nu stub le xaa nak Pér) nu Ndres. Rop xaa ne nak xaa nzen mbal, nu kagobi xaa xkyeez xaa leen nis.

¹⁹ Jesús nzhé lo rop xaa:

—Breke rop gu tich na, zee le na gu xaa zere myet lo Dios, kwentaxa nzen gu mbal.

²⁰ Gorzee mlaa rop xaa xkyeez xaa nu nzhake xaa tich Jesús.

²¹ Xepse mze Jesús naz delant, zee ngune xaa lo Chag nu Juan xgann Zebedeo, nzho yon xuz xaa leen kano kagobde xaa xkyeez xaa. Nu Jesús mrezh xaa.

²² Nu leeka gorzee mlaa xaa xuz xaa leen kano nu mreke xaa tich Jesús.

Jesús mseed zyen doo myet

(Lc. 6:17-19)

²³ Jesús mded rese yezh Galilea nu mseed xaa rese xaa, re pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu mzaa xaa kwent wdizh chul cheen pa nabeyy Dios, nu msekwen xaa re xaa nzak reta klas yalyizh nu reta klas yalne.

²⁴ Nu dubse yizhyo cheen Siria mbin xaa re kwaan mle Jesús, zee nyiidno xaa re xaa nzak yalyizh nu re xaa nzak yalne, xaa nzho mbi mal lextoo, xaa nzhak naxen, xaa mdeen, zee sekwen Jesús re xaa.

²⁵ Zyen doo myet mreke tich Jesús, re xaa nze naz Galilea, re xaa nze naz chii yezh kwaan le Decápolis, re xaa nze naz Jerusalén, nu re xaa nze naz yizhyo cheen Judea, nu re xaa yezh kwaan nzhi stub lad roo yuu Jordán.

5

Jesús mseed myet yek yi (Lc. 6:20-23)

¹ Nu gorna ngune Jesús lee re myet nzhake tich xaa, zee ngxoob yi nu mzob xaa, zee lee re xaa mseed lo Jesús mbii gax lo xaa.

² Zee lee Jesús mzelo mseed re xaa nu nzhé xaa:

³ –Wen re gu, xaa nzeen nkin Dios, nel lee pa nabeyy Dios gak xcheen re gu.

⁴ Wen re gu, xaa nzhonn nal, nel Dios seleyy re gu.

⁵ Wen re gu, xaa nadoo nak lextoo, nel lee re gu kayaa yizhyo kwaan zaa Dios.

⁶ Wen re gu, xaa nak mod tub xaa nlaan nu nzhek lextoo nle kwaan nali, nel Dios zle yudar gu.

⁷ Wen re gu, xaa nlesla ne wechxinn, nel Dios lesla ne re gu.

⁸ Wen re gu, xaa ngok nzhul lextoo, nel re gu ne lo Dios.

⁹ Wen re gu, xaa nkwaan ne xomod kwi wen re wechxinn, nel lee Dios né: “Re gu nak xiin na”.

¹⁰ Wen re gu, xaa mded bid nel nle gu kwaan nali kwaan né Dios, nel lee pa nabeyy Dios gak xcheen re gu.

¹¹ Wen re gu, leezha nii nawent re myet lo gu, leezha nrenal xaa gu, leezha ngaazh xaa re kwaan namlet gu tich gu, nel ngwii gu lo na.

¹² Byakdoola gu, nu nix doo gok lextoo gu, nel lee re gu le gan tub kwaan gro doo naz leen yiba, nel sbaaka mnayii re xaa ngune re xaa yilo, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

Gak be mod zed nu mod xni lo re myet yizhyo (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ Re gu nak mod zed lo yizhyo ne, per chelee zed nagaknzhigt, nyent mod gaknzhiga stub welt. Nalétra sirb zee kobi xaaya naz leen naz pa nded re myet zee taazh nii re myet ticha.

¹⁴ Re gu nak mod xni lo yizhyo ne. Lee tub yezh kwaan nzhi axta yek tub yi nyent mod le xaa zee nayunta.

¹⁵ Nixa nakeet xaa yek tub bruj nu koo xaaya leen tub chekwid, sinka nzob xaaya tub pa ya nzeb zee zaaya xni lo rese xaa nzho leen yoo.

¹⁶ Sbaaka re gu nkwaan gu mod ne xomod zaa gu xni lo re myet, zee wii re myet re kwaan wen nle gu, zee noka re xaa gool lo Xuz be, xaa nzob naz yiba.

Jesús mseed re myet xomod nak ley

¹⁷ Nalet re gu xgab lee na nzhal lux ley, nu nzhal na lux na re kwaan mlu re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo; nanzhalt na lux naya, lee na nzhal le re kwaan nkee lo ley zee gak re kwaan mzaa re xaa kwent, kwaan nzhé Dios lo re xaa yilo.

¹⁸ Wlipa na nii na, gorna lee yizhyo nu yiba nzhika, nik tub letr nu nik tub punt nazhet lo ley, axta gorna yilo gak rese kwaan nzhéya.

¹⁹ Kwaanzee rese xaa che tub re kwaan nzhé ley nixa nzak xaa naka tub kwaan nanont, nu see lu xaaya lo re stub naz re myet, re xaa zee nak xaa mas chut pa nabeyy Dios; per lee xaa kwaan nle kwaan nzhé ley nu seeka

nlu xaaya lo re stub naz re myet, xaa zee nak tub xaa mas non pa nabeyy Dios.

²⁰ Nel wli na nii na lo re gu, nzhaal zo nalira gu lo Dios mod nzo re xaa fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios, chelee gu nzhekla gu zeeb gu pa nabeyy Dios.

Jesús mlu xomod nak yalnayii
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo leezha né xaa: "Naguta lu, nel re xaa nzhut naab jwes kwent lo xaa".

²² Per lee na nii: Loka cho xaa kwaan yii lo wechxinn noka naab jwes kwent lo xaa, nu loka xaa yé lo wechxinn "Xaa ned" noka naab re xaa nak zhiin kwent lo xaa, nu loka xaa yé lo wechxinn "Bxen" nya xaa lo ki kwaan tira nanyuyt.

²³ 'Kwaanzee chelee lu nzhazaala lu gon cheen lu lo Dios, nu mselazh lu lee wechxinn lu nayii ne lu,

²⁴ laaka lu gon cheen lu baa, nu gwa zee bri wen rop wechxinn gu, zeera bare lu zaa lu gon cheen lu lo Dios.

²⁵ 'Chelee tub xaa nayii ne lu nu nzhekla xaa kwezh xaa lu lo xaa nak zhiin, mas wen kwaan mod zee kwi wen rop gu xaa, nel chelee xaa ya xaa lo xaa nak zhiin zee gaazh xaa tub kwaan tich lu, zee napa kazaa xaa nak zhiin lu lo xaa nkanap roo lozhyib zee napa kago xaa lu lozhyib.

²⁶ Wlipa na nii na, naroot lu baa chelee lu nakixt lu axta paro nzhaal kix lu.

Jesús mlu xomod nak xaa nchaal stub ngwnaa

²⁷ 'Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo, leezha né xaa: "Nanzhaalt chaal lu stub ngwnaa".

²⁸ Per lee na nii: Loka xaa kwaan wii lo tub ngwnaa nu le xaa xgab chaal xaa me, ngulola mchaal xaa me naz leen lextoo xaa.

²⁹ Seeka chelee zaalo lu lad li nle zee nle lu kwaan nawent, blooya nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad zaalo lu ke nya dub lu lo ki.

³⁰ Nu seeka chelee yaa lu lad li nle zee nle lu kwaan nawent, chooga nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad yaa lu, ke nya dub lu lo ki.

Jesús mlu nanzhaalt laa xaa xngwnaa xaa
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo leezha né xaa: "Loka xaa nlaa xngwnaa, nzhaal zaa xaa tub yech kwaan nzhé lee xaa nawittra lo me".

³² Per lee na nii: Chelee tub xaabyi laa xngwnaa nu nanakta nel mchaal me stub xaabyi, lee xaa nle zee kano xngwnaa xaa tub jwalt gorna ka me stub xaabyi, nu noka xaabyi kwaan ka me le jwalt.

Jesús mlu nanzhaalt cheroo myet

³³ 'Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo leezha né xaa: "Ble re kwaan nzhé lu kwaan ncheroo lu lo Xaa Nabeyy".

³⁴ Per na nii lo gu: Nyent mod cheroo gu lo Dios, nixa nyent mod cheroo gu naz yiba, nel naz yiba nak pa nzob Dios.

³⁵ Nixa nyent mod cheroo gu lo yizhyo, nel lo yizhyo nak pa nzo nii Dios, nixa nyent mod cheroo gu lo yezh Jerusalén, nel yezh ne nak cheen Rey, xaa non doo.

³⁶ Nu nixa nyent mod cheroo gu naz yek gu, nel nyent mod le gu na rus yich yek gu o nagaas naya.

³⁷ Nebse yé gu: “Le naya”, o “Nalet naya”. Nu nacheroot gu nel kwaane nak tub kwaan nroo lo Maxuu.

Jesús mlu xomod nak xaa naab kwent

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo leezha né xaa: “Chelee tub xaa kich zaalo stub xaa, noka zaalo xaa zee yech. Nu chelee tub xaa kiib leyy stub xaa, noka leyy xaa zee yiib.”

³⁹ Per lee na nii: Chelee tub xaa nzhekla le tub kwaan nawent lo gu, laa gu le xaaya. Mas wen chelee tub xaa gazya tagarlo gu noka bzaa gu stub lad gazya xaa.

⁴⁰ Chelee tub xaa nzhekla wee gu lo xaa nak zhiin zee kiib xaa xkamis gu, mas wen noka xchamar gu bzaa gu lo xaa.

⁴¹ Chelee tub soldad né lo gu: “Be xcheenta tub mil metr yirol”, be guya tub chon mil metr.

⁴² Chelee tub xaa naab kwaan lo gu, zaa guya lo xaa, nu nyent mod yé gu lo xaa: “Nazaat naya”.

Nzhaal kela be re xaa nayii ne be

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Re be mbin kwaan nzhé re xey be xaa yilo leezha né xaa: “Kela lu xaa nyenn lu, nu byii ne xaa nayii ne lu”.

⁴⁴ Per lee na nii: Kela gu re xaa nayii ne gu, nu gunaab gu gak kwaan wen lo re xaa mxobde lo gu, noka gunaab gu lo Dios kwent cheen re xaa nrenal gu.

⁴⁵ Zee sbaa gak gu xinn Dios xaa nzob naz yiba, nel lee xaa nle zee nlen mbizh lo re xaa wen nu lo re xaa nakap nak, nu noka nsela xaa yey lo re xaa wen nu lo re xaa nakap nak.

⁴⁶ Nel chelee gu kela gu nebse xaa nkela gu, ¿xana kwaan wen le gu gan? Nu axta re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma snee nle.

⁴⁷ Nu chelee gu nebse lo re wech gu nii gu “dix”, ¿xana kwaan wen kale gu? Noka re xaa nanakt xaa Israel sbaa nle.

⁴⁸ Kwaanzee nzhaal gak nali gu mod nali nak Xuz be, xaa nzob naz yiba.

6

Jesús mlu xomod nzhaal le xaa kwaan wen

¹ Nalet gu kwaan wen zee nebse wii re myet lo gu; chelee gu sbaa le gu, lee Xuz be, xaa nzob naz yiba, nik tub kwaan nazaat xaa lo gu.

² Kwaanzee nii na lo gu, gorna zaa gu tub kwaan lo tub xaa nkin kwaan, nayét gu lo rese xaa: “Wii gu lo na, lee na zaa kwaan kin xaa ne”, snee nle re xaa nkade nu nanlet kwaan wen. Nel sbaa nle re xaa ne, pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu noka nle xaaya leen naz, zee nii wen re myet lo xaa. Wlipa na nii na lo gu, nkanola re xaa ne kwaan le xaa gan.

³ Gorna zaa gu tub kwaan lo tub xaa nkin kwaan, nayét guya lo nik tub xaa, nixa lo xmig gu xaa nyenn gu.

⁴ Xlaan ble guya, zee Xuz be, xaa ne re kwaan xlaan, zaa kwaan le gu gan.

Jesús mseed re xaa xomod wdizhno xaa Dios

(Lc. 11:2-4)

⁵ Kwaanzee nii na lo gu, gorna wdizhno gu Dios, nalet gu mod nle re xaa nkade, xaa nanlet kwaan wen. Re xaa ne nzhedizhno Dios pa nseed re be xtizh Dios nu noka nzhedizhno xaa Dios leen naz, zee wii re myet lo xaa. Wlipa na nii na lo gu, nkanola re xaa ne kwaan le xaa gan.

⁶ Per lee re gu, gorna nzhekla gu wdizhno gu Dios, bzeeb gu leen li gu nu bsaaw roo li gu nu wdizhno gu Xuz be, xaa nanlut, zee lee Xuz be xaa ne re kwaan xlaan, zaa kwaan le gu gan.

⁷ Nu gorna wdizhno gu Dios nazeret gu tub lanaka wdizh zyen doo welt, modxa nle re xaa nanakt xaa Israel. Nle xaa xgab zere xaa tub lanaka wdizh zyen doo welt zee lee Dios mas gon xtizh xaa, nzak xaa.

⁸ Nagakt gu mod re xaa ne; nel Xuz be nela cho kwaan nkin gu, gorna zeeraka naab गया lo xaa.

⁹ Snee nzhaal wdizhno gu Dios:

Xuz na, xaa nzob naz yiba,
nzhekla na wii re myet lo lu nel nambey doo lu.

¹⁰ Nzhekla na yaad lu nabeyy lu lo yizhyo ne modxa nabeyy lu naz leen yiba.

¹¹ Zaa kwaan gaw na nalzhe.

¹² Bchee rese jwalt kwaan mle na,
modxa myenlazh na re jwalt kwaan mle re wechxinn na lo na.

¹³ Naleyat lu na la na lo re kwaan nawent
sinka bkanap na lo Maxuu.

¹⁴ Per chelee gu yenlazh gu re jwalt kwaan mle re wechxinn gu lo gu, noka Xuz be xaa nzob naz yiba chee re jwalt cheen gu.

¹⁵ Per chelee gu nayenlazht gu re jwalt kwaan mle wechxinn gu lo gu, noka Xuz be xaa nzob naz yiba, nacheet jwalt cheen gu.

Jesús mlu xomod kwan xaa

¹⁶ Kwaanzee nii na lo gu, gorna kwan gu leezha nagawt gu nik tub kwaan, nalet gu mod tub xaa nales doo nzhak, modxa nle re xaa nkade nu nanlet kwaan wen. Nales doo nle xaa zee ne re myet lee xaa kakwan. Wlipa na nii na lo gu, nkanola re xaa ne kwaan le xaa gan.

¹⁷ Per lee na nii, gorna kwan gu bdeeb gu garlo gu nu chul gok gu xab gu,

¹⁸ zee nanet re myet lee gu kakwan. Xlaan ble गया zee lee Xuz be xaa ne re kwaan xlaan, zaa kwaan le gu gan.

Kano gu kwaan naz yiba

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Natopt gu zyen doo kwaan lo yizhyo ne, nel nzho mod kee mbaza nu nzho mod kee chena nu nzho mod lewann xaaya.

²⁰ Mas wen btop gu re kwaan naz yiba, pa nyent mod kee mbaza nu pa nyent mod kee chena nu pa nyent mod lewann xaaya.

²¹ Nel pa nzho re xcheen gu, baa nzo xgab cheen gu.

Kwaan nzaa xni cheen myet

(Lc. 11:34-36)

²² Zaalo xaa nak mod xni kwaan nzeni lo xaa. Seeka chelee zaalo xaa wen nyani zee dubse xaa nak xni.

²³ Per chelee zaalo xaa nanyenit zee dubse xaa nakaw na. Chelee zaalo xaa kwaan nzhaal zaa xni lo xaa nanyenit, tira lo yalnakaw na nzo xaa.

Nkanap Dios re xinn Dios

(Lc. 16:13; Lc. 12:22-31)

²⁴ Nik tub mos nyent mod kano chop patron xaa kee xaa zhiin lo, nel yii xaa ne xaa tub xaa nu stub xaa kela xaa, nel tub xaa gon xaa xtizh nu stub xaa nagont xaa xtizh. Nyent mod kee gu zhiin lo Dios nu kee gu zhiin kwaan gu re kwaan yizhyo ne.

²⁵ 'Kwaanzee nii na lo re gu: Nalet gu xgab re kwaan gaw gu nu kwaan go gu zee ban gu yee, nixa nalet gu xgab xana ler gak gu yee. ¿Che nonra yalnaban cheen gu lo kwaan gaw gu, nu lo kwaan gak gu?

²⁶ Bwii gu lo re mbyin ma nzebi. Nixa nanzhaant ma nu nixa nantopt ma yalgon nu nixa nangochawt ma yalgon cheen ma, per lee Xuz be xaa nzob naz leen yiba nzaa kwaan nzhaw ma. Nu nonra re gu lo re mbyin.

²⁷ Nixa nle doo gu xgab roo gu stub chut per nyentra mod roo gu.

²⁸ 'Noka nalet re gu xgab xana gak gu. Bwii gu lo re yeey, xomod nxeen yeey kwaan nzeb wen. Nankeet yeey zhiin nu nixa nangaxkwaat yeey ler.

²⁹ Kwaanzee nii na lo gu, nixa rey Salomón, xaa ngok duzna ler non doo, namyunt chulra xaa ke re yeey kwaan nzeb wen.

³⁰ Nu chelee Dios chul mle re yeey kwaan nzeb wen nalzhe, nu yee choog xaaya nu zek xaaya lo ki, telisa sbaaka zaa Dios rese kwaan chul kwaan nkin gu. ¿Chozhiin chepse ngwii gu lo xaa?

³¹ Nu sbaa nalet gu xgab yé gu: “¿Cho kwaan gaw be, nu cho kwaan go be, nu cho kwaan gak be?”

³² Rese kwaan nak kwaan nle re xaa nanakt xaa sawlazzh be xgab. Per lee Xuz be, xaa nzob naz yiba, nela xaa cho kwaan nkin gu.

³³ Per yilotlaka kwaan gu zee nabeyy Dios rese kwaan, zeera zaa Dios rese kwaan lo gu.

³⁴ Kwaanzee nalet gu xgab yee, nel yizata mbizh nzho kwaan le gu xgab.

7

Nawiit gu kwaan nle stub naz myet (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Nanaabt gu kwent lo stub xaa zee noka Dios nanaabt kwent lo gu.

² Nel leeka mod naab gu kwent lo stub naz xaa seeka naab Dios kwent lo gu; nel leeka medid kwaan nchiix guya kwaan nzaa gu lo stub naz xaa, leeka sbaa chiix Dios kwaan zaa xaa lo gu.

³ ¿Chozhiin ngwii lu lo paj kwaan nzho mbeelo stub wechxinn lu, nu nangwiit lu lo yag kwaan nzho mbeelo lu? Nu chelee lu nanzeent lu nzho yag mbeelo lu,

⁴ ¿xomod le lu ryez yé lu lo wechxinn lu: “Laa ko na paj kwaan nzho leen mbeelo lu”?

⁵ ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Yilotlaka bloo yag kwaan nzho leen mbeelo lu, zee nzho mod wii wen lu, zee koo lu paj kwaan nzho leen mbeelo wechxinn lu.

⁶ Nazaat gu kwaan nambey lo mbak, nel napa lee ma kabare kayii lo gu nu kachaz ma gu. Nu nixa nazaat gu tub perla, kwaan non doo demi, lo kuch, nel nonanta lo ma zee luux maya leen ban.

Naab guya, kwaan guya, brezh gu roo yoo (Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Kwaanzee nii na lo gu: gunaab guya, zee lee Xaa Nabeyy zaaya lo gu; Bkwaan guya, zee yizhala lo gu; bkwezh gu roo yoo, zee lee xaa xal roo yoo.

⁸ Nel rese xaa naaba kayaaya; nu rese xaa nkwaana, yizhala lo xaa; nu rese xaa nkwezh roo yoo, zxaal xaa roo yoo lo xaa.

⁹ 'Chelee xinn gu naab cha pan lo gu, ¿che zaa gu tub ke lo mad? Telisa nazaat guya.

¹⁰ Nu chelee mad naab mad tub mbal lo gu, ¿che zaa gu tub mball wiz lo mad? Telisa nazaat guya.

¹¹ Nu chelee re gu, xaa nakap nak, nzaa gu kwaan wen lo xinn gu, jlee Xuz be xaa nzob naz yiba telisa mas wenra nak xaa, nu zaa xaa kwaan wen lo rese xaa naaba lo xaa!

¹² Mod nzhekla gu le xaa lo gu, sbaaka ble gu lo xaa; nel kwaane nak kwaan nzhé ley nu re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Pwert nanyag
(Lc. 13:24)

¹³ Zeeb gu pwert kwaan nanyag. Nel pwert kwaan naxen nu naz kwaan naxen nzhe xaa pa lux xaa. Nu zyen doo xaa nzen naz naxen ne.

¹⁴ Per lee pwert cheen naz kwaan nzhe xaa lo yalnaban kwaan tira, nanyag doo nak nu nagan doo ze xaa naz ne, kwaanzee nazyent xaa nyazhal naz ne lo.

Kwaan xle cheen yag nzhakbeyya yag
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Kanap gu gu lo re xaa nkade mbezh snee: “Na nza kwent kwaan né Dios lo na”. Nze xaa lo gu nu nlu xaa mod mbakxiil, per lextoo xaa nzhak mod lextoo lob, ma nayii.

¹⁶ Re gu nzho mod labeyy xaa ne lo re kwaan nle xaa, kwaan nak mod xle kwaan nzaa xaa. Nel nyent mod zaa yag yich xle kwaan nak ub, nu nixa yixnizh nyent mod zaa xle kwaan nak ig.

¹⁷ Sbaa rese yag chul nzaa xle wen, per lee yag nawent nzaa xle nawent.

¹⁸ Tub yag wen nyent mod zaa xle nawent, nu sbaaka tub yag nawent nyent mod zaa xle wen.

¹⁹ Rese yag kwaan nzaa xle nawent, choog xaaya nu koo xaaya lo ki.

²⁰ Sneer nzho mod labeyy gu xaa nawent, nebse wii gu choo klas xle nzaa xaa.

Naret xaa zeeb pa nabeyy Dios
(Lc. 13:25-27)

²¹ Naret xaa kwaan né lo na: “Xaa Nabeyy, Xaa Nabeyy”, zeeb pa nabeyy Dios, sinka nebse re xaa kwaan nle kwaan nzhekla Xuz na, xaa nzob naz yiba, zeeb pa nabeyy Dios.

²² Mbizh zee, zyen doo xaa yé lo na: “Xaa Nabeyy, re nu mzaa kwent kwaan né Dios lo nu, nu kwaan yalnabeyy cheen lu mlloo nu mbi mal, nu kwaan yalnabeyy cheen lu mle nu zyen doo kwaan gro”.

²³ Per zee keb na lo xaa: “¡Tira namlabeyy na lu, bachii lo na xaa nzeb jwalt!”

Jesús mzaa kwent cheen chop xaa
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Seeka re myet, xaa nzhon xtizh na nu nle xaa kwaan nii na, nak xaa list, mod xaa mza li lo ke.

²⁵ Per gorna nze yey nu ngok kwall doo nis nu mroo doo mbi, zee luuxa yoo ba, per namleta gan mtexcheya yoo ba, nel lo ke nzoba.

²⁶ Per lee xaa kwaan nzhon xtizh na nu nanlet xaa kwaan nii na, xaa zee nak mod xaa mza li lo yux.

²⁷ Per gorna nze yey, nu ngok kwall doo nis nu mroo doo mbi nu mtexche nis yoo, zee tira mluxa.

²⁸ Gorna ngulo ngunii Jesús re kwaane, mdedyall doo re myet xomod mseed Jesús re xaa,

²⁹ nel nzhé xaaya kwaan yalnabeyy, nu namlet xaaya mod nle re maestr, xaa nlu xtizh Dios.

8

*Jesús msekwen tub xaa nyall cho**(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

- ¹ Gorna mbare Jesús yek yi, zyen doo myet mreke tich xaa.
- ² Lo re myet ba mroo tub xaa nyall cho, nu mbii xaa lo Jesús nu mkichxub xaa nu mkichyek xaa axta lo yo, zee nzhé xaa lo Jesús:
—Xaa Nabeyy, chelee lu nzhekla lu nzho mod sekwen lu na lo yalyizh ne.
- ³ Jesús mzhib yaa cho xaa nu nzhé lo xaa:
—Nzhekla na, gakwen lu.
Nu leeka gorzee ngokwen xaa lo yalyizh kwaan nyall cho xaa.
- ⁴ Jesús nzhé lo xaa:
—Wii, nik tub lo nayét luya. Zyaa nu gwa lo ngwleey nu zaa gon cheen lu modxa mnabeyy Ches, zee ne ngwleey lee lu ngokwen lo yalyizh kwaan nzak lu.

*Jesús msekwen xmos xaa nabeyy lo tub gayoo soldad**(Lc. 7:1-10)*

- ⁵ Gorna nzhazeeb Jesús leen yezh Capernaum, tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad ngwa lo Jesús nu ngunaab xaa tub jabor lo Jesús,
- ⁶ nzhé xaa:
—Xaa Nabeyy, lee xmos na xaa nkee zhiin lo na, ne doo nzak xaa nu nyent mod gun xaa nu nayetra xaa lo yalne.
- ⁷ Jesús mkeb nzhé:
—Yasekwen na xaa.
- ⁸ Lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad nzhé:
—Xaa Nabeyy, nalet lu xgab yé lu zeeb leen li na, nebse nabeyy zee gakwen xmos na.
- ⁹ Nel nzho tub xaa nabeyy lo na, nu noka na nkano na soldad xaa nabeyy na lo. Chelee na yé na lo tub xaa: “Gwa”, zee ya xaa; nu gorna mbezh na lo stub xaa: “Te”, zee nyiid xaa lo na; gorna mbezh na lo xmos na: “Ble kwaane”, nle xaaya.
- ¹⁰ Jesús mdedyall doo gorna mbin xaa kwaan, nu nzhé xaa lo re xaa nzhake tich xaa:
—Wlipa na nii na lo gu, jnik tub sawlazzh be nangwiit lo Dios modxa ngwii xaabyi ne lo Dios!
- ¹¹ Wlipa na nii na lo gu, zyen doo xaa nzho dubse yizhyo axta paro nzhaal yizhyo kwaan yiba, zob gaw kwaan Abraham tubka kwaan xgann xaa Chak nu kwaan Kob pa nabeyy Dios,
- ¹² per re xaa sawlazzh be, xaa nzhaal zob naz yiba pa nabeyy Dios lake naz jwer lo yalnakaw, pa gonn xaa nu kozhe leyy xaa.
- ¹³ Zee lee Jesús nzhé lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad:
—Zyaa, nel ngwii lu lo Dios, zee ngokwen xmos lu.
Leeka gorzee lee xmos xaa ngokwen.

*Jesús msekwen zyen doo xaa ne nzak**(Mr. 1:29-34; Lc. 4:38-41)*

- ¹⁴ Jesús ngwa garli Pér, zee ngune xaa lee xnaazhap Pér ne nzak, nlen xlee nu naxna me lo loon.
- ¹⁵ Jesús mzen yaa me, nu gorzee lee xlee mroo cho me. Nu nguxche me, mzaa me kwaan ndaw re xaa leeka gorzee.
- ¹⁶ Gorna merla la yalchool nguno re xaa zyen doo xaa nzho mbi mal lextoo lo Jesús, nu kwaan tub lanaka wdizh ngunii Jesús ta mroo mbi mal lextoo re xaa, nu msekwen xaa zyen doo xaa ne nzak.

¹⁷ Kwaane ngok, zee mbarlo kwaan mkee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa: “Lee xaa wee re yalyizh cheen be nu re yalne cheen be”. [Is. 53:4]

Re xaa kwaan nzhekla reke tich Jesús
(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Gorna ngune Jesús dub welt lo xaa mri re myet, zee mnabeyy xaa zee deed xaa stub ta roo nistoo.

¹⁹ Zee mbii tub maestr xaa nlu xtizh Dios, nzhé lo xaa:

—Maestr, nzhekla na reke na tich lu rese pa ya lu.

²⁰ Jesús nzhé:

—Lee re mbaz nkano ma yeer pa nzho ma, nu lee re mbyin nkano ma xlaaz ma; per lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, nankanot na mer li na.

²¹ Stub xaa mreke tich Jesús nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, laa nebse kach na xuz na.

²² Jesús mkeb nzhé:

—Reke tich na, laa kach re xaa nak mod xaa ngut re xaa ngut. Lu, gwa nu bzaa kwent cheen pa nabeyy Dios.

Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Gorna nguxoob Jesús leen tub kano, nu noka re xaa mseed lo xaa nzha kwaan lee xaa.

²⁴ Nu gorna nzha re xaa leen nistoo mroo tub mbi dox doo leen nistoo, nu axta mzeeb nis leen kano. Per lee Jesús ngot nu tira mzen mkaal lo xaa.

²⁵ Zee lee re xaa mseed lo xaa mlou mkaal lo xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Xaa Nabeyy, nalaat lu lux be, nel nzhalala xkano be leen nistoo.

²⁶ Jesús mkeb nzhé:

—¿Chozhiin tant nzheb gu? ¿Chozhiin chepse ngwii gu lo Dios?

Gorna nzhé xaa kwaane, nu mzoli xaa nu mgalno xaa mbi nu nistoo, zee zheta ngok mbi nu nistoo.

²⁷ Re xaa mseed lo xaa mdedyall, nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa:

—¿Cho nak xaa ne, axta mbi nu nistoo nzhon xtizh xaa?

Chop xaa yezh Gadara nzho mbi mal lextoo
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Gorna lee Jesús kwaan re xaa mseed lo xaa mzhin stub ta roo nistoo, yizhyo cheen yezh Gadara. Nu baa chop xaa nzho mbi mal lextoo mroo leen yeer pa nyu xaa ngut, nu mbii xaa gax lo Jesús. Nu nakap doo nzhak xaa, nu nik tub xaa nyent mod ded naz ba.

²⁹ Nu mbazhe xaa nu mbezh xaa:

—¿Chozhiin nze lu lo nu, Jesús Xgann Dios? ¡Naab na lo lu nateed lu nu bid, nel zer zhin mbizh ted lu nu bid!

³⁰ Gax zee nzhi zyen doo kuch, ma kayaw.

³¹ Nu lee re mbi mal ngunaab jabor lo Jesús nu nzhé:

—Chelee lu koo lu nu, laa zeeb nu lextoo re kuch ba.

³² Jesús nzhé:

—¡Gwa gu!

Nu lee re mbi mal mroo lextoo rop xaa, nu mzeeb xaa lextoo re kuch. Nu leeka gorzee mzelo re kuch mrexonn mkato naz yat nu mla axta leen nistoo. Nu ngwep re ma nis zee tira ngut ma.

³³ Re xaa nkano kuch mrexonn nya, nu gorna mzhin xaa yezh, mzelo xaa mzaa xaa kwent re kwaan mded, kwaan ngok lo rop xaa ngu mbi mal lextoo.

³⁴ Zee lee rese xaa nzho yezh ngwa pa nzo Jesús. Nu gorna ngune re xaa lo Jesús, mle xaa jwers lo Jesús zee roo xaa yizhyo ba.

9

Jesús msekwen tub xaa mdeen

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Gwluzh lo re kwaane, Jesús nguxoob leen tub kano nu mded xaa stub ta roo nistoo, zee mzhin xaa pa nak mod lazh xaa.

² Baa mbidno re xaa tub mdeen nax lo tub yag lo Jesús. Nu lee Jesús nzhé lo mdeen:

—Gok nix lextoo lu nel lee re jwalt cheen lu ngulola mzhe.

³ Lak maestr xaa nlu xtizh Dios nle xgab:

—Lee kwaan nii Jesús nak jwalt lo Dios, nel nzhekla xaa gak lal xaa kwaan Dios.

⁴ Per nela Jesús cho xgab nle xaa, zee ngunabdizh Jesús lo xaa:

—¿Chozhiin tant nawent nle gu xgab?

⁵ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho kwaan mas nanagant yé na lo xaa ne nzak: “Ngulola mzhe re jwalt cheen lu”, o sekwen na xaa ne nzak nu yé na lo xaa: “Guxche, bzen xkyag lu nu zyaa”?

⁶ Le na kwaane lo gu, zee wii gu lee na nkano yalnabeyy chee re jwalt, nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

Kwaanzee nzhé xaa lo mdeen:

—Guxche nu bzen xkyag lu, zyaa garli lu.

⁷ Lee mdeen nguxche nu mzen xkyag nu nya garli.

⁸ Gorna ngune re xaa kwaane, mzheb doo xaa nu mbill xaa lo Dios, nel Dios mzaa yalnabeyy lo tub myet zee sekwen xaa re myet.

Jesús mrezh Teo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Gorna mroo Jesús baa ngune xaa lo tub xaa le Teo, xaa ne nak na. Katop na demi kwaan nya naz Roma, nu nzob na pa ntop xaa demi. Jesús né lo na:

—Reke tich na.

Zee nguxso na nu mreke na tich xaa.

¹⁰ Gorna kayaw Jesús garli na, noka nzo stub naz xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, nu stub naz re xaa nle re kwaan nawent, nu kayaw re nu kwaan Jesús, nu noka re xaa kwaan kaseed lo xaa.

¹¹ Gorna ngune re fariseo kwaane nzhé xaa lo re xaa kaseed lo Jesús:

—¿Chozhiin nzhaw xmaestr gu kwaan re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma nu kwaan re xaa nle kwaan nawent?

¹² Jesús mbin kwaane zee nzhé xaa:

—Xaa nanet nzak, nankint xaa zee doktor, per re xaa ne nzak, xaa zee nkin doktor.

¹³ Zyaa gu nu seed gu nen cho kwaan nak kwaan né Dios ne: “Kwaan nzhekla na nak blesla gu ne gu sa myet gu, nu nanzheklat na teed gu ma lo na”. [Hos. 6:6] Nel nanzhalt na kwezh na re xaa wen, lee na nzhal kwezh re xaa nzeb jwalt.

Yalnabdizh cheen nkwan xaa

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Lee re xaa nzhake tich Juan Xaa Nchubnis, mbii lo Jesús nu nzhé:

—Re nu, nu re fariseo nkwan gorna nanzhawt nu nik tik kwaan. ¿Chozhiin lee re xaa kaseed lo lu nankwant?

¹⁵ Jesús mkeb nzhé:

—Ble gu xgab kwaane. Nyent mod le gu zee kwan re xaa nzho tub jondang zee nagawt xaa, gorna lee xaa kachelya nzoka lo re xaa. Per zhin tub mbizh wee xaa xaa kwaan kachelya, nu gorna zhin mbizh ba, zeese lee re xaa nzhaal kwan.

¹⁶ Nik tub xaa nakobdet tub lee ler kub cho tub lee ler gox, nel lee ler kub ndop zee chaza ler gox, zee nyentra mod le xchiina.

¹⁷ Nu nixa nangot xaa xis ub kwaan kub leen mbud yed gox, nel lee xis ub kwaan kub gorna yixooaba chaza mbud gox. Lee xis ub kwaan ngu leena xo lo yo, nu noka mbud lux. Kwaan zee nzhaal yo xis ub kwaan kub leen tub mbud yed kub.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Gorna lee Jesús kani lee tub xaa mzhin lo xaa, xaa ne nak tub xaa nabeyy pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu mkichxub xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—Lee xchap na ngulola ngut. Per chelee lu yiid lu zhib lu yaa lu yek mad, zroban mad stub welt.

¹⁹ Zee lee Jesús nu re nu, xaa mseed lo xaa, mzoli nu mreke nu tich xaa.

²⁰ Zee lee tub ngwnaa, me nzhalala tub chiibchop liin nded ren lextoo mbii tich Jesús, nu mgal me cho xab Jesús.

²¹ Nel mle me xgab: “Chelee na nebse gal na cho xab xaa gakwen na”.

²² Per lee Jesús myek zee ngune xaa lo me, nu nzhé xaa:

—Xchap na. Gok nix lextoo lu, nel mwii lu lo Dios, zee ngokwen lu.

Nu leeka gorzee ngokwen me.

²³ Gorna lee Jesús mzhin garli xaa nabeyy pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu ngune xaa lee re musk kayoll paro nzhi re xaa kayonn doo nu mbazhe, pa nax mad ngut.

²⁴ Zee nzhé Jesús:

—Broo re gu nee, nel nanguta mad, nebse naxna mad.

Nu lee re myet mxizhno Jesús.

²⁵ Per gorna mloo xaa re myet leen yoo, zee mzeb xaa nu mzen xaa yaa mad, nu lee mad mroban nu mzoli mad.

²⁶ Nu dubse yizhyo ba mbin re xaa kwaan mle Jesús.

Jesús msekwen chop syeg

²⁷ Gorna mroo Jesús baa, chop syeg mreke tich xaa, nzhé lo xaa:

—¡Xaa dii cheen David, blesla lu ne lu nu!

²⁸ Gorna lee Jesús mzeeb leen yoo, lee rop syeg mbii gax lo xaa, zee lee Jesús mnabdizh nzhé lo xaa:

—¿Che nle gu xgab nzho mod le na kwaane?

—Xaa Nabeyy, nzho mod le luya —nzhé xaa.

²⁹ Zee lee Jesús mgal zaalo xaa, nu nzhé:

—Nel ngwii gu lo Dios, zee gakwen gu.

³⁰ Nu gorzee nguni zaalo xaa, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Nik tub lo nayét guya.

³¹ Nu pensa mroo rop xaa, mzelo xaa mzaa xaa kwent kwaan mle Jesús xaa, lo xaa dubse yizhyo ba.

Jesús msekwen tub xaa muud

³² Gorna lee rop syeg mroo lo Jesús, zee nze re xaa nzeno tub xaa nzho mbi mal lextoo lo Jesús. Xaa ne nyent mod wdizh.

³³ Nu gorna mroo mbi mal lextoo xaa muud gorzee mzelo xaa mdizh xaa. Lee re myet mdedyall nu nzhé:

—¡Nik tub welt nanet be tub kwaan snee lo re xaa lazh be!

³⁴ Per lee re fariseo nzhé:

—Maxuu mzaa diizh zee ngoo xaa ne mbi mal, nel Maxuu nak xaa nabeyy lo rese mbi mal.

Jesús mlesla ne re myet

³⁵ Jesús mded rese yezh nu rese rench nu mseed xaa rese myet reta pa, nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul pa nabeyy Dios, nu msekwen xaa rese yalyizh nu rese yalne.

³⁶ Gorna ngune xaa lo re myet, mlesla xaa ne xaa re xaa, nel tant nales nzhak re myet, mod mbakxiil, ma nyent cho nkanap.

³⁷ Zee né xaa lo re nu, xaa mseed lo xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, nzho doo xchiin Xaa Nabeyy per lee xaa nkee zhiin nazyent.

³⁸ Kwaanzee naab gu lo Xaa Nabeyy, zee xaal xaa masra xaa kee zhiin zee top xaa xkyalgon xaa.

10

Jesús mleyy chiib chop xaa kayaa yalnabeyy lo xaa

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jesús mrezh chiibchop nu, xaa mseed lo xaa, nu mzaa xaa yalnabeyy lo nu zee koo nu re mbi mal nu sekwen nu rete klas yalyizh nu rete klas yalne.

² Snee le re chiibchop nu, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús:

Simón (xaa noka le Pér),

Ndres (wech Pér),

Chag,

Juan (wech xaa, rop xaa ne nak xgann Zebedeo),

³ Lip,

Tol,

Max,

Teo (xaa nak na, mtop na demi kwaan nya naz Roma),

Chag (xgann Alfeo),

Tadeo,

⁴ Simón (xaa nkedoola lazh),

Judas Iscariote (xaa mzaa Jesús lo re xaa gut xaa).

Jesús mxaal re xaa mleyy xaa zee zaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús mxaal re chiibchop nu, nu mnabeyy xaa nu, nu né xaa lo re nu:

—Nayat gu yizhyo cheen re xaa nanakt xaa sawlazz be, nixa re yezh cheen xaa Samaria.

⁶ Gwa gu lo re sawlazz be, xaa Israel, xaa nak kwenta mbakxiil, ma mzwowen.

⁷ Gwa gu guzh gu lee mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla.

⁸ Bsekwen gu re xaa ne nzak, seban gu re xaa ngut, bsekwen gu re xaa nyall cho, nu bloo gu re mbi mal lextoo re xaa nzho mbi mal. Re gu sbaasa mkayaa re yalnabeyy ne, nu nanaabt gu demi lo re xaa pa le gu kwaane.

⁹ Nik tub gaay naweet gu.

¹⁰ Nixa naweet gu stub naz ler kwaan gak gu, nixa naweet gu stub naz yelyed kwaan kee nii gu, nixa garrot kwaan yo yaa gu, nixa yex kwaan yo re xcheen gu leen, nel xaa nkee gu zhiin lo, nzhaal kix ka gu.

¹¹ 'Gorna zhin gu tub yezh o tub rench, kwaan gu garli tub xaa wen nak, xaa nzhekla kwaz gu garli xaa, nu kwaz gu baa axta gorna roo gu yezh ba.

¹² Gorna zeeb gu leen tub yoo zen gu yaa xaa nzho leen yoo nu nii gu wdizh wen lo xaa.

¹³ Zee nel chelee xaa nzho leen yoo nzhaal kayaa re wdizh wen kwaan nii gu lo xaa lakeya lo xaa, per chelee xaa nanzhaalt kayaa xaaya, nalaket wdizh wen lo xaa.

¹⁴ Nu chelee xaa nakayaat xaa gu, nixa nagont xaa kwaan yé gu, broo gu yoo ba o yezh ba. Nu brib gu nii gu baa, zee gab yide ba, sbaa zaa gu kwent lee xaa yezh ba namkayaat gu.

¹⁵ Wlipa na nii na lo gu, leezha naab Dios kwent lo re myet, lee bid cheen re xaa yezh ba gak mas nakap ke bid kwaan ded re xaa rop yezh le Sodoma nu Gomorra.

Bid kwaan ded gu kwent cheen na

¹⁶ ¡Wii re gu! Na xaal re gu mod mbakxiil lo re lob, kwaanzee list gok gu mod mball wiz nu gok nadoo gu mod tub palom.

¹⁷ List bzo gu lo re myet napaka yalaa xaa gu lo re xaa nak zhiin, nu zaa xaaya yenn gu pa nkasa be nseed be xtizh Dios.

¹⁸ Nu wee xaa gu lo re xaa nabeyy nu lo re rey, nel nzaa gu kwent xtizh na, sbaa nzho mod zaa gu kwent cheen na lo re xaa nabeyy nu lo re xaa nanakt sawlazh be.

¹⁹ Per gorna yilaa xaa gu lo xaa nak zhiin, nalet gu xgab cho kwaan keb gu lo xaa, nel leeka gorzee zaa Dios wdizh keb gu lo xaa,

²⁰ nel nalet gu nii, sinka Mbi Naban cheen Xuz be nii naz leen lextoo gu.

²¹ Nu leeka wech xaa yilaa wech xaa lo re xaa gut wech xaa, nu sbaaka le xuz xaa lo xinn xaa. Nu re xinn xaa yii ne xuz xaa nu xnaa xaa, nu zaa xaa xaa lo re xaa nzhekla gut xaa.

²² Nu yii re xaa ne gu nel nak gu xaa na. Per lee xaa ye ded re kwaane axta gwluzhtlaka, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

²³ Per gorna cheldil xaa gu tub yezh, brexonn gu nu zyaa gu stub yezh. Nel wlipa na nii, nanalet gu gan ya gu dub yezh cheen be, axta gorna bare na, Xaa Mzhin Ngok Myet.

²⁴ Nik tub xaa nseed nonra lo xmaestr, nu nik tub xaa nkee zhiin nonra lo xaa nkee xaa zhiin lo.

²⁵ Nik tub xaa nseed nyent mod gakra lo xmaestr xaa, nu nik tub xaa nkee zhiin nyent mod gakra lo xaa nkee xaa zhiin. Chelee nii re xaa lo ngwzan xaa nabeyy yoo: “Lu nak Beelzebú, xaa nak mer Maxuu”, noka re xinn xaa, xaa nzho yoo nii re xaa lo sbaa.

Cho nzhaal zheb re xaa ne xaa

(Lc. 12:2-9)

²⁶ Kwaanzee nazhebt gu ne gu re myet. Nel mod nii xaa: “Nik tub kwaan xlaan nyent mod nalut, nixa tub kwaan nzholaan nyent mod nanet re xaa loya”.

²⁷ Kwaan ngunii na lo gu yaal, guzh guya lo re xaa gorna nla xni mbizh; kwaan ngunii na lo gu xlaan, bzo gu axta yek yoo nu guzh guya lo re xaa dublegan.

²⁸ Nazhebt gu ne gu xaa nzhut myet nel nyent mod gut xaa mer yalnaban cheen gu. Bzheb gu ne gu Dios, nel lee xaa nzho mod gut kwerp cheen gu nu yalnaban cheen gu pa nzho ki kwaan nanyuyyt.

²⁹ Wii, nto xaa chop myaa kwaan tubka rel. Per na nii lo gu, nik tub myaa nalat naz yizhyo chelee Xuz be, xaa nzob naz yiba, nazaat diizh.

³⁰ Per lee re gu axta re yich yek gu nak kwent lo Dios.

³¹ Nu kwaanzee nazhebt gu nel nonra gu lo zyen doo myaa.

³² 'Chelee tub xaa yé lo re myet lee xaa nak xaa na, noka na yé naya lo Xuz na, xaa nzob naz yiba lee xaa nak xaa na.

³³ Per lee xaa yé lo re myet lee xaa nanakt xaa na, noka na yé naya lo Xuz na, xaa nzob naz yiba lee xaa nanakt xaa na.

Jesús namyat zee kwi wen re xaa

(Lc. 12:51-53; 14:26-27; Mr. 9:41)

³⁴ 'Nalet gu xgab lee na nzhal zee kwi wen re xaa yizhyo ne. Nanzhalt na zee gaka sbaa, sinka lee na nzeno tub spad kwaan le zee dil re xaa.

³⁵ Lee na nzhal zob dil tub xaabyi kwaan xuz xaa, nu tub madnaa kwaan xnaa mad, nu xiz me kwaan xnaaye me.

³⁶ Leeka re sawlizh xaa yii ne xaa.

³⁷ 'Nu loka xaa mas nkela xuz nu xnaa, nanzhaalt gak xaa zee xaa na, nu loka xaa mas nkela xgann nu xchap, nanzhaalt gak xaa zee xaa na.

³⁸ Nu loka xaa nanreket tich na nu naweet xaa xkrus xaa mod we naya, nanzhaalt gak xaa zee xaa na.

³⁹ Xaa kwaan tira nanzheklat yet lo yizhyo ne telisa yet xaa, per lee xaa kwaan nanzhebt yet lo yizhyo ne kwent cheen na, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

⁴⁰ 'Xaa kwaan nkayaa re gu, noka nkayaa xaa na. Nu xaa kwaan nkayaa na, noka nkayaa xaa xaa mxaal na.

⁴¹ Loka xaa kwaan nkayaa tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nel ne xaa nak xaa xaa Dios, xaa ne le gan leeka kwaan le xaa zee gan. Loka xaa kwaan nkayaa tub xaa nali nak, nel ne xaa nali nak xaa, xaa zee le gan leeka kwaan le xaa nali gan.

⁴² Nu loka xaa kwaan zaa tub xig nis go tub xaa chut xaa nak xaa na, wlipa na nii na, telisa Dios kixa lo xaa.

11

Juan mxaal xaa lo Jesús

(Lc. 7:18-35)

¹ Gorna lee Jesús ngulo mzaa kwent lo chiibchop nu, xaa mleeey xaa, nu mroo nu baa, nu nzhazaa nu kwent lo stub naz xaa re yezh cheen yizhyo baa.

² Juan xaa mchubnis nzho lozhyib, nu leezha mbin xaa re kwaan kale Jesús, zee mxaal xaa lak xaa mseed lo xaa,

³ ya nabdizh xaa lo Jesús nen che wlipa lee xaa nak Xaa Xaal Dios Nabeyy, o che zbaz xaa stub xaa.

⁴ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

–Zyaa gu, nu guzh gu lo Juan re kwaan ngune gu nu re kwaan mbin gu.

⁵ Guzh gu lo xaa: "Lee syeg, ngwii; nu lee xaa mdeen, nze; nu lee xaa nyall cho, ngokwen; nu lee xaa nkwee, mxal nzha; nu lee re xaa ngut, nroban; nu lee re xaa prob, nzhon wdizh chul cheen Dios.

⁶ ¡Wen re myet, xaa nanzeret tich lo na nu nantont ne na!"

⁷ Gorna lee xaa mxaal Juan nya, lee Jesús mzelo mzaa kwent cheen Juan lo re xaa, nu nzhé xaa:

–Leezha ngwasewii gu lo Juan naz wen, ¿cho nak xaa nzak gu? ¿Che nzak gu lee xaa nak kwenta tub nit kwaan nkun mbi?

⁸ Nu chelee xaa ngwasewii gu lo nanakt kwenta nit, ¿cho kwaan ngwasewii gu lo leezha mroo gu nzha gu naz wen? ¿Che tub xaa nak ler chul ngwasewii gu lo? Re gu ne, lee xaa nzhak ler chul, nak xaa nzob leen li re rey.

⁹ Per né gu lo na, ¿cho kwaan ngwasewii gu lo? ¿Che tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa ngwasewii gu lo? Wlipa na nii na lo gu, xaa ne nak xaa mas non lo re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

¹⁰ Juan nak xaa nzaa Xkyech Dios kwent:

Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu. [Mal. 3:1]

¹¹ Lee na nii lo re gu, nik stub xaa nangoknont kwenta Juan. Per snee naka, lee xaa nanont tant pa nabeyy Dios, nak mas nonra ke Juan.

¹² 'Axta gorna myaad Juan nu axta nal lee pa nabeyy Dios nded dil, nel nzhekla xaa kwaan dil gaka.

¹³ Rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu lee ley ngok non axta myaad Juan.

¹⁴ Nu chelee nzhekla gu kayaa gu kwaane, lee Juan nak Li xaa nakladiizh yaad.

¹⁵ ¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

¹⁶ 'Nal nii na lo gu xomod nzhak re myet xaa nzhi nal. Nzhak xaa mod re madwin, mad ngit lo xbi, nu mbazhe xaa lo re wechxinn xaa:

¹⁷ "Mbill nu bzhik per lee re gu namkaniit, mbill nu kwaan nales nzholl per lee re gu nambinnt".

¹⁸ Sbaa nii na, nel leezha mbid Juan Xaa Nchubnis, xaa nanzhawt pan, nu xaa nixa nanzhot xis ub, nu lee re gu né lee tub mbi mal nzho lextoo xaa.

¹⁹ Nu nal, nzhal na Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaw na nu nzho na re kwaan, nu lee re gu né na nak tub xaa nzhaw doo nu tub xaa nzho doo xis ub, nu nak na xmig re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma nu noka nak na xmig re xaa nle re kwaan nawent. Mod nii re xaa: "Lee yalnzhak cheen Dios luu klar lo re xaa nzho yek".

Re yezh kwaan nanzhont diizh

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Zee lee Jesús mzelo mgalno re xaa re yezh pa mle xaa mas kwaan gro, nel lee re myet baa namlaat xaa naletra xaa kwaan nawent, zee nzhé Jesús:

²¹ —¡Ay probob re gu xaa yezh Corazín! ¡Ay probob re gu xaa yezh Betsaida! Chol rop yezh Tiro nu Sidón ngak re kwaan gro ne, kwaan ngok lo re gu, nzhala mbizh nglaa xaa re kwaan nawent kwaan mle xaa nu ngwii xaa lo Dios nu ngak xaa ler nadox, nu ngzob xaa lo xkade kwaan lu lee xaa nales doo nzhak lextoo kwent cheen re jwalt cheen xaa.

²² Kwaanzee lee mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, lee bid kwaan ded re gu gak mas nakapra ke kwaan ded re xaa rop yezh Tiro nu Sidón.

²³ Nu lee gu xaa yezh Capernaum, ¿che nle gu xgab nya gu naz yiba? ¡Nawlit kwaane, lee gu nya axta xan lo Hades pa nzho re xaa ngut! Nel chol lo yezh Sodoma ngak re kwaan gro ne kwaan ngok lazh gu, lee re xaa yezh Sodoma ngzhika axta mbizh nal.

²⁴ Per nii na lo gu, lee mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, lee bid kwaan ded gu gak mas grora lo kwaan ded re xaa yezh Sodoma.

Te gu lo na zee kwaz gu deskans

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Nu leeka gorzee lee Jesús nzhé:

—Goll na lo lu Xuz na, Xaa Nabeyy yiba nu yizhyo nel mkaxlaan lu re kwaane lo re xaa nzhak doo nu mlu luya lo re xaa nagakt.

²⁶ Xuz na sbaa mle lu, nel sbaa nzhekla lu.

²⁷ 'Lee Xuz na mzaa rese kwaan lo na. Nu nik tub nanet cho nak na, xaa nak Xgann xaa, nebse Xuz na ne cho nak na. Nu nik stub xaa nanet cho nak

Xuz na, nebse na xaa nak Xgann xaa ne cho nak xaa, nu re xaa nzhekla na zaa na kwent lo.

²⁸ Te rese gu lo na, xaa kwaan nguzha nkee xchiin, nu xaa nkee kwaan nga doo tich, zee za na deskans cheen gu.

²⁹ Kayaa gu yog cheen na kwaan za na, nu bseed gu lo na. Na nak xaa nadoo doo nu wen doo nak lextoo na. Sbaa yizhal gu deskans kwaan nza na.

³⁰ Nel naxex doo yog kwaan za na wee gu zee nanagant wee guya.

12

Xaa mseed lo Jesús mtop nzhobxtil zhe sab

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Zhe sab, zhe kwaan nzholl re be, xaa Israel lo Dios, Jesús mded pa mgaan xaa nzhobxtil. Lee re nu, xaa mseed lo xaa, ngok nlaan, nu mzelo nu mkiib nu son nzhobxtil nu ndaw nu nzhobxtil.

² Nu ngune re fariseo kwaan zee nzhé xaa lo Jesús:

—Wii lee re xaa kaseed lo lu kale kwaan nanzhaalt le be zhe sab.

³ Lee Jesús mkeb nzhé:

—¿Che zer lab gu Xkyech Dios, kwaan mle David tub welt leezha ngok nlaan re xmig xaa?

⁴ Mzeeb xaa leen xkyidoo Dios nu ndaw xaa pan cheen Dios nu mzaa xaaya ndaw re xmig xaa, kwaan nanzhaalt gaw re xmig xaa, sinka nebse ngwleyy nzhoo mod gawa.

⁵ Nu, ¿che zer lab gu ley cheen Ches, lee re ngwleyy nanlet nik tub jwalt nixa tubka nkee xaa zhiin dub zhe sab lo xkyidoo Dios?

⁶ Kwaan zee nii na lo re gu, nee nzhoo tub xaa mas non lo xkyidoo Dios.

⁷ Re gu nanet nen cho kwaan nzaa Xkyech Dios kwent leezha nzhé Dios: “Kwaan nzhekla na nak blesla gu ne gu sa myet gu, nu nanzheklat na teed gu ma lo na”. [Hos. 6:6] Chol mlaya yek gu nazhibt gu jwalt tich xaa kwaan nle kwaan wen.

⁸ Nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nkano na yalnabeyy zee nzhoo mod nabeey na zhe sab.

Jesús msekwen xaa mbizh yaa

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jesús mroo baa nu nya nu mzeeb nu pa nkasa re be, xaa Israel, nseed be xtizh Dios.

¹⁰ Nu nzob tub xaa mbizh yaa lo re xaa ba. Nu nkwaan re xaa mod gaazh xaa kwaan tich Jesús zee nzhé xaa:

—¿Che nakladiizh sekwen xaa tub myet zhe sab, zhe kwaan nzholl be lo Dios?

¹¹ Jesús mkeb nzhé:

—Chelee tub gu nkano tub mbakxiil nu la ma leen pos zhe sab, ¿cho nayat gu koo gu ma?

¹² Nii na lo gu, mas non tub myet ke tub mbakxiil. Kwaan zee nzhaal le be kwaan wen zhe sab.

¹³ Zee nzhé xaa lo xaa mbizh yaa:

—Bseli yaa lu.

Zee mseli xaa yaa xaa, zee ngokwen yaa xaa mod nak stub lad.

¹⁴ Per gorzee mroo re xaa fariseo zee myaan re xaa gut xaa Jesús.

Jesús msekwen zyen doo myet

¹⁵ Jesús ngune cho xgab mle xaa. Kwaan zee mroo xaa baa nu zyen doo myet mreke tich Jesús, nu msekwen Jesús rese xaa ne nzak.

¹⁶ Nu nzhé xaa lo re xaa, zee nayét xaa kwaan mle xaa.

¹⁷ Kwaane ngok zee mbarlo kwaan nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa:

¹⁸ Nee nzo xaa nkee zhiin lo na, xaa mleey na, xaa nkedoola na, xaa nyakdoola ne na, xaal na Mbi Naban cheen na lo xaa, nu zaa xaa kwent nali lo re xaa nanakt xaa Israel.

¹⁹ Naniit xaa wdizh nayii nixa nakeet xaa rezh, nu nixa leen naz nagont re xaa kwaan kani xaa.

²⁰ Nu nachoogt xaa nit kwaan mreka, nu nixa nazebit xaa lo ki gorna leeya zela bal, axta gorna zo xaa nali rese kwaan.

²¹ Nu lee re xaa nanakt xaa Israel nkambaz, zee le xaa kwaan wen lo xaa. [Is. 42:1-4]

*Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)*

²² Zee ngulaa xaa tub xaa nzho mbi mal lextoo lo Jesús, nu syeg xaa ne, nu noka nyent mod wdizh xaa. Nu lee Jesús mseni zaalo xaa nu noka mle mbdizh xaa.

²³ Mdedyall doo re myet nu nabdizh xaa:

—¿Che lee xaa dii cheen rey David nak xaa ne?

²⁴ Per gorna mbin re fariseo kwaane, nzhé xaa:

—Beelzebú, xaa nak mer Maxuu, mzaa yalnabeyy lo xaa zee nabeyy xaa lo rese mbi mal.

²⁵ Jesús nela cho kwaan nle re xaa xgab, zee nzhé xaa:

—Rese yezh naro nu rese yezh chut nu axta tub yoo kwaan nzhak chop tant, telisa luxa.

²⁶ Nu seeka chelee leeka Maxuu koo Maxuu, zee leeka lee xaa dil kwaan lee xaa, nu nadiit yalnabeyy cheen xaa.

²⁷ Re gu né, lee na ngoo mbi mal kwaan yalnabeyy cheen Beelzebú, per cheleeya see naka, ¿cho mzaa yalnabeyy lo re xaa mseed lo gu zee koo xaa mbi mal? Kwaanzee leeka re xaa ne nlu re kwaan ngunii gu nawlit nak.

²⁸ Per chelee na ngoo na mbi mal kwaan yalnabeyy cheen Mbi Naban, kwaane nak lee pa nabeyy Dios mzhin gaxla lo gu.

²⁹ ¿Xomod zeeb tub xaa leen li tub xaa ngez h doo, nu kiib xaa re xcheen xaa, chelee xaa nakadot xaa xaa yilo? Nebse sbaa nzho mod kiib xaa kwaan nkano xaa.

³⁰ Re xaa nanroot jabor cheen na, xaa zee nayii ne na; nu lee xaa nankeet zhiin kwaan na, xaa zee nluux xchinn na.

³¹ Kwaanzee nii na lo gu, Dios chee re jwalt cheen gu, nu re kwaan nge gu lo Dios, per nacheet xaa jwalt cheen re gu, xaa nge lo Mbi Naban.

³² Dios chee axta re jwalt kwaan nge gu lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet, per lee xaa nge lo Mbi Naban, nacheet Dios jwalt ba nixa yizhyo ne, nixa stub yizhyo kwaan yo.

*Kwaan xle nzhakbeyy yag
(Lc. 6:43-45)*

³³ Tub yag wen, nzaa xle wen; nu tub yag nawent, nzaa xle nawent; nel lee yag nzhakbeyy kwaan xle nzaaya.

³⁴ ¡Gu nak dii cheen mball wiz! Gu nak xaa nawent, kwaanzee nyent mod nii gu kwaan wen; nel re kwaan nzho lextoo xaa, nroo roo xaa.

³⁵ Lee xaa wen nii kwaan wen nel zyen re kwaan wen nzho lextoo xaa, lee xaa nawent nii kwaan nawent nel zyen kwaan nawent nzho lextoo xaa.

³⁶ Kwaanzee nii na lo gu, gorna zhin mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, axta re wdizh kwaan sbaasa ngunii gu, zaa gu kwent lo xaa gorzee.

³⁷ Nel leeka kwaan wdizh kwaan nii gu chee Dios jwalt cheen gu, nu leeka wdizh kwaan nii gu gaazh xaa jwalt tich gu.

Lee re myet naab tub nseyn lo Jesús

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Zee lee lak fariseo nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios nzhé lo Jesús:
—Nzhékla nu wii nu le lu tub nseyn gro doo, kwaan nyent mod le re myet yizhyo ne.

³⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Rese xaa mbizh nalzhe nakap doo nak, nel nzhékla xaa tub nseyn gro doo, per nik tub nseyn nalut lo re xaa, nebse yun nseyn cheen Jonás lo xaa.

⁴⁰ Nel mod ngu Jonás lextoo mbal naro doo chon mbizh nu chon yaal, sbaaka na, Xaa Mzhin Ngok Myet, chon mbizh nu chon yaal yoo na leen yizhyo.

⁴¹ Nu noka re xaa Nínive gaazh kwaan tich re xaa mbizh nalzhe, nel mbin xaa xtizh Jonás nu mlaa xaa re kwaan nawent kwaan mle xaa nu mwii xaa lo Dios. Nu lee nal, nee nzo tub xaa mas nonra lo Jonás.

⁴² Nu lee mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, lee ngwnaa, me mnabeyy Re Yezh Naz Sur, gaazh kwaan tich re myet mbizh nalzhe, nel lee me mroo axta zit doo nu ngwa me lo Salomón nel nzhékla me gon me re yalnzhak kwaan nzhedizh Salomón. Nu lee nal, nee nzo tub xaa mas nonra lo Salomón.

Mbi mal mbare paro mroo

(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Gorna lee mbi mal nroo lextoo tub xaa, zee nyanze mbi mal tub pa nabizh zee nkwaan mbi mal tub pa chul kwaz mbi mal, nu nayizhalt mbi mal pa kwaz mbi mal, zee lee mbi mal nle xgab:

⁴⁴ "Bare na paro mroo na". Nu gorna mbare mbi mal stub welt, yizhal xaa zee lo mbi mal, nu xaa zee nak mod tub yoo kwaan nyent xaa leen, tub yoo kwaan wen wen mlob leen nu chul nzhak.

⁴⁵ Zee lee mbi mal mbare nya pa ngu yilo, nu nyaxii mbi mal stub gagh mbi mas nawent ke mbi zee. Zee lee xaa ne mas nakap nak ke mod nak xaa yilo.

Xnaa Jesús nu re wech Jesús

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Nu seetaka kanií Jesús lo re myet gorna lee xnaa xaa nu re wech xaa mzhin baa nu nzhékla wdizhno xaa xaa. Nu mlaz re xaa naz jwer.

⁴⁷ Zee nzhé tub xaa lo Jesús:

—Xnaa lu nu re wech lu mkambaz lu naz jwer nu nzhékla xaa nii xaa lo lu.

⁴⁸ Per lee Jesús nzhé lo xaa ba:

—¿Cho nak xnaa na nu wech na?

⁴⁹ Zee mlu Jesús re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa:

—Wii gu, re xaa ne nak wech na nu xnaa na. Nel re xaa nle kwaan nzhékla Xuz na, xaa nzob naz yiba, xaa baa nak wech na nu bzan na nu xnaa na.

⁵⁰ Loka cho nle kwaan nzhékla Xuz na, re xaa zee nak re wech na, nu re bzan na, nu xnaa na.

13

Kwent nabix cheen xaa nchech nzhobxtil lo yo

(Mr. 4:1-20; Lc. 8:4-15)

¹ Nu mbizh zee mroo Jesús roo yoo pa mlaz xaa nu ngwa xaa mzob xaa roo nistoo.

² Nu zyen doo myet mkasa lo xaa, zee nguxoob xaa leen tub kano nu mzob xaa leen kano leen nistoo. Nu lee re myet mri roo nistoo lo xaa.

³ Nu ngunii xaa zyen doo kwaan kwaan kwent nabix.

Nu nzhé xaa:

—Nal za na tub kwent lo gu cheen tub xaa nchech nzhobxtil lo yo.

⁴ Nu gorna kachech xaa nzhobxtil laka mla leen naz, nu zee nzha re mbyin nu ndawa.

⁵ Zlaka mla lo ke pa nyent zyen yo. Nzhobxtil ba lijer doo mlen nel nyent zyen yo pa mlaya.

⁶ Per gorna mlen mbizh nel mla doo neey, zee mbizha nel nyent loxa.

⁷ Zlaka mla leen yag yich, nu mdin yag yicha, zee namxenta.

⁸ Per lee stub naz nzhobxtil kwaan mla lo yo wen chul doo mxena nu chul doo ngoka. Tub ben mzaa tub gayoo nzhobxtil, nu stuba mzaa chongal nzhobxtil, nu stuba mzaa galbchii nzhobxtil.

⁹ ¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

¹⁰ Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa, mbii gax lo xaa nu nzhé nu lo xaa:

—¿Chozhiin duzna kwent nabix nii lu lo re xaa?

¹¹ Jesús mkeb nzhé:

—Dios mzaa yek re gu zee ne gu xomod nak re kwaan nanyunt cheen pa nabeyy Dios; per lo stub naz xaa namzaat xaa diizh labeyy xaaya.

¹² Nel lee re xaa kwaan nkano kwaan, kayaa xaa masraya; per lee re xaa nankanota axta chep re kwaan nkano xaa yuib lo xaa.

¹³ Kwaanzee nii na lo re xaa duzna kwent nabix, zee nixa wii xaa naluta lo xaa, nu nixa gon xaaya nalata yek xaa.

¹⁴ Lo re xaa ne mbarlo kwaan nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa:

Nixa gon guya, nalata yek gu,

nixa wii guya, naluta lo gu.

¹⁵ Nel ngok ned doo lextoo re xaa ne,

nu mod xaa nyaaw nzha,

nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,

zee nyent mod gon xaaya

zee nyent mod wii xaa loya,

zee nyent mod laya lextoo xaa,

kwaane nle zee nambaret xaa lo na,

zee nasekwent na xaa. [Is. 6:9-10]

¹⁶ Per byakla re gu, xaa nkano zaalo nu nyani, nu xaa nzob nzha nzhon re kwaan.

¹⁷ Wlipa na nii na lo gu, zyen doo xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nu noka re xaa nali mzo lo Dios, nzhekla ne re kwaan ngune gu lo, per nangunet xaa loya; nu noka nzhekla xaa gon xaa re kwaan mbin gu, per nambint xaaya.

¹⁸ 'Kenzha gu zee ne gu xomod nak kwent nabix cheen xaa nchech nzhobxtil lo yo.

¹⁹ Lee re xaa kwaan nzhon re wdizh kwaan nak cheen pa nabeyy Dios, nu nanlata yek xaa, xaa ne nak mod nzhobxtil kwaan mla leen naz, zee nzha Maxuu nkiib xtizh Dios leen lextoo xaa.

²⁰ Lee nzhobxtil kwaan mla lo ke pa nyent zyen yo nak kwenta re xaa nzhon xtizh Dios, nyakdoola xaa mkayaa xaaya.

²¹ Per nel nak xaa mod tub nzhobxtil kwaan nanecht nzho lox, kwaanzee nanyet nzo xaa lo xtizh Dios. Nu gorna nze tub yalzi lo xaa lo xtizh Dios nu nrenal xaa xaa, gorzee nlaa xaa Dios.

²² Lee nzhobxtil kwaan mla leen yag yich nak kwenta xaa nzhon xtizh Dios, per lee re xgab yizhyo ne nu re kwaan nzoblash xaa nkade xaa. Nu rese kwaane ngin xtizh Dios leen lextoo xaa. Kwaane nle zee nanzaat xaa xle.

²³ Per lee nzhobxtil kwaan mla leen yo wen nak mod xaa kwaan nzhon xtizh Dios nu nlaya yek xaa. Nu xaa ne nak xaa nzaa zyen doo xle. Xaa ne nak mod tub ben nzhobxtil kwaan tubka son nzaa tub gayoo nzhobxtil, nu stub xaa nak mod tub ben nzhobxtil kwaan tubka son nzaa chongal nzhobxtil, nu stub xaa nak mod tub ben nzhobxtil kwaan tubka son nzaa galbchii nzhobxtil.

Kwent nabix cheen yixbal nu nzhobxtil

²⁴ Jesús mzaa stub kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

—Lee na za stub kwent. Lee pa nabeyy Dios nak mod tub xaa nchech nzhobxtil chul lo yo.

²⁵ Per gorna ngot re xaa, lee tub xaa nayii ne xaa ngwa mchech bizh cheen yixbal leen nzhobxtil cheen xaa. Nu gorna ngulo mchech xaaya nu nya xaa.

²⁶ Gorna lee nzhobxtil ngulo mxen nu nzela dooy, zee noka yixbal mlen leena.

²⁷ Zee lee re xaa nkee zhiin lo xaa nak cheen nzhobxtil nzhéya lo xaa: “¡At ben wen mlóo be lo yo! ¿Pa mroo yixbal kwaan mlen leena?”

²⁸ Lee xaa nak cheen nzhobxtil nzhé: “Tub xaa nayii ne na mle kwaane”. Lee re xaa nkee zhiin lo xaa mnabdizh nu nzhé xaa: “¿Che nzhekla lu yakiib nu yixbal?”

²⁹ Per lee xaa nzhé: “Laa, nayakiibt गया. Nel chelee gu yakiib gu yixbal napaka kakiib gu nzhobxtil.

³⁰ Mas wen blaa gu xen reya tubka, axta gorna top na nzhobxtil. Zee xaal na xaa top re yixbal, nu gorna yilo top xaa re yixbal nu kado xaa leena zee zek naya, nu lee nzhobxtil top xaa, zee koo naya pa ngozhaw na re xoob na.”

Kwent nabix cheen bizh mostas nu cheen lebadur

(Mr. 4:30-34; Lc. 13:18-21)

³¹ Jesús mzaa stub kwent nabix lo xaa nu nzhé:

—Nal lee na za stub kwent lo re gu. Lee pa nabeyy Dios nak mod tub bizh cheen mostas kwaan mxen tub xaa xleyo xaa.

³² Leeya nak tub bizh chut lo rese bizh, per gorna mlena nu ngoka tub yag, nu lee re mbyin mdexkwa xlaaz ma lo re ram cheena.

³³ Noka nzhé xaa:

—Lee na za stub kwent lo re gu. Lee pa nabeyy Dios nak mod lebadur kwaan mlo tub ngwnaa leen chon medid arin zee yixooba.

³⁴ Jesús ngunii re kwaane lo re myet kwaan kwent nabix, nu cheleeya nanakta kwent nabix naniit xaaya.

³⁵ Kwaane ngok zee mbarlo kwaan nzhé xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa:

Kwaan kwent nabix yé na re kwaan nzhoxlaan, axta gorna lee Dios mdexkwa yizhyo. [Sal. 78:2]

Jesús nzhé xomod nak kwent cheen nzhobxtil nu yixbal

³⁶ Jesús mlaa re myet nu mzeeb xaa leen tub yoo. Leen yoo ba lee re nu, xaa mseed lo xaa, mnabdizh lo xaa:

—¿Xomod nak kwent kwaan mzaa lu cheen nzhobxtil rop yixbal?

³⁷ Jesús mkeb nzhé:

—Lee xaa kwaan mchech nzhobxtil wen nak na, Xaa Mzhin Ngok Myet.

³⁸ Nu lee leyo nak dub yizhyo, lee nzhobxtil nak re xinn Dios, Xaa Nabeyy, nu lee yixbal nak xaa Maxuu.

³⁹ Lee xaa nayii ne na, xaa mgaan yixbal nak Maxuu. Lee gorna top xaa yalgon nak axta mbizh gwluzhtlaka gorna naab na kwent, lee xaa topa nak re mandad cheen Dios.

⁴⁰ Snee mod ntop xaa yixbal nu nzek xaaya lo ki, sbaaka gak mbizh gwluzhtlaka gorna naab na kwent.

⁴¹ Lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, xaal na mandad cheen na top xaa re xaa kwaan nle nawent, nu re xaa nle zee nle re wechxinn xaa kwaan nawent.

⁴² Nu chep na xaa leen gor kwaan nze doo bal, paro gonn xaa nu kozhe leyy xaa.

⁴³ Zee lee xaa nali nak lo Dios la xni pa nabeyy Xuz na, modxa nla xni mbizh. ¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

Kwent nabix cheen or nu cheen perla nu cheen yeez

⁴⁴ Lee pa nabeyy Dios nak mod zyen doo or kwaan nzholaan leen tub lee leyo. Tub xaa nzha nu nguzhal or ne, nu mbare xaa mlolaan xaaya stub welt leeka lugar zee. Nu nyakdoola xaa nya xaa mto xaa rese kwaan nkano xaa, zee zii xaa leyo pa nguzhal xaa or.

⁴⁵ Lee pa nabeyy Dios nak mod tub xaa nzi perla kwaan non doo.

⁴⁶ Gorna yizhal xaa tub kwaan chul doo lo reya, nu nya xaa nu mto xaa rese kwaan nkano xaa, zee zii xaa perla kwaan chul doo kwaan nguzhal xaa.

⁴⁷ Noka pa nabeyy Dios nak mod yeez, kwaan nchep xaa leen nistoo zee zen xaa re lota mbal.

⁴⁸ Gorna lee yeez ngulo nguzhe zee mloo xaaya naz roo nistoo, pa zob re xaa kweey xaa mbal. Nu koo xaa ma wen leen xchekwid xaa, lee re ma nawent ngobi xaa.

⁴⁹ Sbaaka gak mbizh gwluzhtlaka lo yizhyo ne. Lee re mandad cheen Dios kweey re xaa nawent lo re xaa nali.

⁵⁰ Nu lee re xaa nawent chep xaa leen gor ki, pa gonn xaa nu kozhe leyy xaa.

⁵¹ Jesús mnabdizh:

—¿Che mla re kwaane yek re gu?

Lee re nu mkeb nzhé:

—Mlaya yek nu.

⁵² Zee lee Jesús né lo re nu:

—Gorna lee tub maestr; xaa nlu xtizh Dios, nlabeyy xomod nak pa nabeyy Dios, mod tub ngwzan nle xaa, xaa nabeyy garli. Nu nzhekla xaa luu xaa rese kwaan chul nu rese kwaan non kwaan ngozhaw xaa leen li xaa, re kwaan gox nu re kwaan kub.

Jesús mzhin Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Gorna lee Jesús ngulo ngunii re kwent nabix ne, zee mroo xaa baa,

⁵⁴ nu mzhin xaa mer laz xaa. Zee mseed xaa re myet pa nkasa re be, xaa Israel nseed be xtizh Dios. Lee re myet ndedyall ngwii lo xaa nu mbezhe re xaa:

—¿Pa mseed xaa ne re kwaan nzhak xaa? ¿Xomod nzho mod nle xaa re kwaan gro ne?

⁵⁵ ¡Lee xaa ne nak xgann Che karpinter nu lee xnaa xaa nak Mari, nu re wech xaa nak Chag, Che, Simón nu Judas!

56 Nu leeka nee nzho re bzan xaa. ¿Pa naz ngxuix xaa re kwaan nzhak xaa?

57 Kwaanzee nanlet re xaa kas xaa.

Per lee Jesús nzhé:

—Nik tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo namkayaawent re sawlazz xaa xaa nu re sawlizh xaa xaa.

58 Nu namlet xaa zyen kwaan gro baa, nel namwiit re xaa ba lo xaa.

14

Xomod ngut Juan Xaa Nchubnis

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Re mbizh zee lee rey Herod, xaa nabey Galilea, mbin zyen doo kwaan kale Jesús.

2 Zee nzhé xaa lo re xaa nkee zhiin lo xaa:

—Xaa ne nak Juan xaa mchubnis nu mroban xaa stub welt, zee nle xaa re kwaan gro ne.

3 Sbaa nzhé Herod nel Herodías, xngwnaa wech xaa Lip, mle zee mkado Herod Juan kwaan kaden, nu mlo xaa Juan lozhyib.

4 Sbaa mle Herod nel Juan nzhé lo Herod:

—Nawent kano lu me mod xngwnaa lu.

5 Zee nzhekla Herod gut Juan, per nzheb xaa ne xaa re xaa yezh, nel lee re xaa yezh mbezlh lee Juan nak tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa.

6 Gorna ngxuob Herod liin zee mle Herod tub yalni. Nu lee xchap Herodías mzelo mkani lo re xaa nzhi baa, nu ngula doo Herod mod mkani me,

7 zee mcheroo xaa lo me nu nzhé xaa lo me:

—Naab loka kwaan nzhekla lu lo na, na zaaya.

8 Xnaa me nzhé lo me xana kwaan nzhaal naab me, zee nzhé meya lo Herod:

—Choog yek Juan Xaa Nchubnis nu blooya leen yann nu zaaya lo na.

9 Nales doo ngok lextoo Herod. Per zyen doo xaa mbin lee Herod nzhé kwaan lo me, zee nzhé Herod lo tub xaa, zee zaa xaaya lo me.

10 Zee mxaal xaa xaa yachoog yek Juan leen lozhyib.

11 Zee mbe xaa yek Juan nu mlou xaaya lo tub yann, nu mzaa xaaya lo me, nu lee me mzaaya lo xnaa me.

12 Mzhin re xaa mseed lo Juan nu mbe xaa kwerp cheen Juan zee kach xaa xkwerp xaa. Gwluzh zeera ngwa xaa nu ngwayé xaaya lo Jesús.

Jesús mzaa kwaan ndaw gaay mil xaa

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Gorna mbin Jesús lee Juan ngut, zee ngxuob xaa leen tub kano, zee ya xaa pa nyent myet. Per ngune re myeta nu mroo re xaa yezh nu nzenii xaa nzhake xaa tich Jesús.

14 Zee mla Jesús leen kano, zee mwii xaa lo zyen doo myet nzhake tich xaa. Mles lextoo xaa ne xaa re xaa, zee msekwen xaa re xaa ne nzak, xaa nzhano re xaa lo xaa.

15 Gorna nzhazhela yizhyo lee nu, xaa mseed lo Jesús, mbii gax lo xaa nu nzhé nu lo xaa:

—Ngulola mzhel yizhyo nu nyent yoo nee to kwaan gaw re be. Xaal re xaa zee yakwaan xaa kwaan gaw xaa re yezh nzhi gax nee.

16 Lee Jesús mkeb lo re nu né:

—Nankint nya re xaa. Zaa gu kwaan gaw xaa.

17 Per re nu nzhé lo xaa:

—Nankanot nu kwaan zaa nu gaw re xaa, nebse gaaya pan nu chopaka mbal nkano nu.

¹⁸ Jesús né:

—Teno guya nee.

¹⁹ Zee nzhé Jesús lo re myet:

—Bzob gu lo yixyi wen.

Nu mzen xaa gaaya pan nu rop mbal, nu mwii xaa naz yiba, nu mzaa xaa dixkix lo Dios. Nu mle rol xaa pan nu mzaa xaaya lo re nu, xaa mseed lo xaa, zee kiiz nuya lo re myet.

²⁰ Rese xaa ndaw axta paro nguzhe lextoo xaa. Nu chiibchop chekwid pan byog mlake gorna ngulo ndaw re xaaya.

²¹ Nu gaay mil xaabyi nak xaa ndawa nu namloot xaa kwent re ngwnaa nu re madwin.

Jesús mze lo nistoo

(Mr. 6:45-56; Jn. 6:16-21)

²² Gwluh ngulo mded kwaan, Jesús mxaal re nu, xaa mseed lo xaa, zee yixoo nu leen kano zee deed nu stub ta roo nistoo. Per lee Jesús mlakeka lo re myet axta yilo chech xaa re xaa.

²³ Gorna ngulo mxaal xaa re myet nya, nu lee xaa ngxooob yek yi pa wdizhno techosa xaa Dios. Gorna ngulo mzhel yizhyo techo xaa nzo baa.

²⁴ Nu lee kano nzha xsaww leen nistoo gorzee. Nu lee mbi nze naz lo kano zee ngit doo nistoo, nu nanlat nis nzeno nu kano naz delant.

²⁵ Nzhaka xnila yizhyo lee Jesús nzhaze lo nistoo nu nyaad gax lo re nu.

²⁶ Gorna ngune re nu lee xaa nzhaze lo nistoo, mbazhe nu nel mzheb doo nu, zee nzhé nu:

—¡Besal!

²⁷ Per Jesús nguné lo nu:

—Blo gu balor lextoo gu, nazhebt gu, nel naya.

²⁸ Zee lee Pér nzhé:

—Xaa Nabeyy, cheleeya luya, ble zee noka na ze lo nistoo yal lo lu baa.

²⁹ Jesús nzhé lo xaa:

—Te nee.

Zee lee Pér mla leen kano nu nzhaze xaa lo nistoo nzha lo Jesús.

³⁰ Per gorna ngune Pér nroo doo mbi zee mzheb doo xaa, nu nzhala Pér naz leen nistoo. Zee mbazhe Pér nzhé Pér:

—Xaa Nabeyy, nalaat lu la na leen nistoo.

³¹ Gorzee lee Jesús mzen yaa xaa, nu nzhé lo xaa:

—¡Chepse ngwii lu lo na! ¿Chozhiin nzho stub xgab yek lu?

³² Gorna ngxooob xaa leen kano lee mbi mlaz.

³³ Zee lee re nu, xaa nzho leen kano mkichxub lo Jesús nu mbill nu lo xaa, nu nzhé nu lo xaa:

—Wlipa lu nak Xgann Dios.

³⁴ Zee mded nu stub ta roo nistoo, mzhin nu tub yezh kwaan le Genesaret.

³⁵ Gorna ngokbeyy Jesús lo re xaa, dubse yizhyo ba mdizh xaa kwent cheen Jesús. Kwaanzee ngulaa re xaa xaa ne nzak lo Jesús.

³⁶ Nu ngunaab re xaa lo Jesús, zee zaa Jesús diizh gal re xaa ne cho xab Jesús, nu re xaa mgal cho xab Jesús nzhakwen xaa.

15

Kwaan nle zee nzo nawent myet lo Dios

(Mr. 7:1-23)

¹ Tub mbizh mroo lak xaa fariseo nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios naz Jerusalén, mnabdizh lo Jesús, nu nzhé xaa:

² —¿Chozhiin nanlet re xaa nseed lo lu re kwaan nzhé re xey be, xaa yilo? ¿Chozhiin nayanagt xaa gorna nzhaw xaa modxa nzhé re xey be yilo?

³ Jesús mnabdizh lo re xaa:

—¿Chozhiin nanlet re gu kwaan mxaal Dios le gu, leel re cheen xey be nle gu?

⁴ Nel Dios nzhé: “Kela lu xuz lu nu xnaa lu, nu xaa nge lo xuz o lo xnaa, bit gu xaa”. [Ex. 20:12]

⁵ Per gu mbezh nzho mod nii gu lo xuz gu nu lo xnaa gu: “Nagarlot mod le na yudar rop gu, nel rese kwaan mlake lo na mzala naya lo Dios”.

⁶ Nu loka xaa mbezh snee, nanzhaalt le xaa yudar xuz xaa nu xnaa xaa. Nu sbaaka nak re gu, re gu nlux re kwaan mxaal Dios le gu, nel nzhake gu tich re kwaan nzhé re xey be.

⁷ ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Wen ngunii Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Mzaa xaa kwent cheen gu leezha nzhé xaa:

⁸ Lee re xaa ne nebse kwaan roo xaa mbezh na, per lee lextoo xaa zit doo nzo lo na.

⁹ Kanxlee nzholl re xaa lo na, nel rese kwaan seed re xaa nak kwaan mroo yek re myet. [Is. 29:13]

¹⁰ Zee lee Jesús mrezh re myet nu nzhé xaa lo re xaa:

—Kenzha gu kwaane nu bin guya.

¹¹ Nalet kwaan nzhaw myet nle nzo nawent myet lo Dios, sinka kwaan nroo naz leen lextoo myet nak kwaan nle nawent nzo xaa lo Dios.

¹² Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa, mbii gax lo xaa nu nzhé nu:

—¿Che nanet lu lee re fariseo nayii mbini kwaan nzhé lu?

¹³ Jesús mkeb né:

—Lee rese yag kwaan namxent Xuz na, xaa nzob naz yiba, dub loxa yibi.

¹⁴ Laa xaa ba nel syeg xaa, nel chelee tub syeg wee leeka sasyeg syeg ropse xaa la leen yeer.

¹⁵ Pér nzhé lo Jesús:

—Né lo nu nal, ¿xomod nak wdizh nabix kwaan nguné lu lo nu?

¹⁶ Jesús mkeb né:

—¿Che nixa yek gu nanlata?

¹⁷ ¿Che nanlat yek gu, lee rese kwaan nzhaw xaa nla leen xpaans xaa, nu nrooya stuba?

¹⁸ Per lee kwaan nroo roo xaa, nzhal mer lextoo xaa, kwaan ba nle nawent nzo xaa lo Dios.

¹⁹ Nel leen lextoo xaa nzhal re xgab nawent ne:

gut xaa sa myet xaa,

zoblazh xaa chaal xaa stub ngwnaa,

lewann xaa,

gaazh xaa kwaan nawlit tich stub xaa,

gawyix xaa wechxinn xaa.

²⁰ Kwaane nak kwaan nle zee nawent nzo myet lo Dios. Per leezha nanyanagt xaa gaw xaa, nanlet kwaan ba nle zee nzo nawent xaa lo Dios.

*Tub me nanakt me Israel ngunaab jabor lo Jesús
(Mr. 7:24-30)*

²¹ Jesús mroo baa nu nzha naz yizhyo cheen Tiro nu Sidón.

²² Nu lee tub ngwnaa Canaán, me nzho yizhyo ba, mbii gax lo Jesús nu dublegan nzhé me lo Jesús:

—Me Nabeyy, lu nak xaa dii cheen rey David, bles lextoo lu ne lu na. Lee xchap na nded doo bid nel nzho mbi mal lextoo mad.

²³ Namkebt Jesús nik tub lan wdizh lo me. Nu lee nu, xaa mseed lo Jesús, mbii gax lo xaa nu nzhé nu lo xaa:

—Guzh lo ngwnaa ba zee nya me, nel nkee doo me rezh nzeke me tich be.

²⁴ Jesús né:

—¿Che nanebt lo re sawlazzh be mxaal Dios na, re xaa nak mod mbakxiil ma mzwonen?

²⁵ Per lee ngwnaa ne mbii gax lo xaa nu mkichxub lo xaa, nu nzhé:

—Me Nabeyy, le jabor lo na.

²⁶ Jesús mkeb nzhé:

—Nawent kiib xaa pan lo xinn xaa nu zaa xaaya lo mbak.

²⁷ Lee me nzhé:

—See naka, Me Nabeyy. Per noka nzhaw mbak re kwaan byog kwaan nzhab lo mes cheen xbixwann ma.

²⁸ Zee nzhé Jesús:

—Ngwnaa, gro doo nak mod ngwii lu lo Dios. Gaka mod nle lu xgab.

Nu leeka gorzee ngokwen xchap me.

Jesús msekwen zyen doo xaa ne nzak

²⁹ Jesús mroo baa nu mzhin xaa roo nistoo cheen Galilea. Zee ngwa xaa yi nu mzob xaa.

³⁰ Zyen doo myet nkasa lo xaa pa nzob xaa. Nu nzhenore xaa xaa reenke, syeg, xaa nzhak net nii, xaa muud, nu re xaa nzak stub naz yalyizh. Ngwano re xaa xaa lo Jesús zee msekwen Jesús re xaa.

³¹ Nu lee re xaa nzhi ngwii mdedyall doo nu nzhé xaa:

—Lee muud nzho mod nzhadizh, nu lee xaa reenke nzho mod nze, nu lee xaa nzhak net nii nzho mod nze wen, nu lee syeg ngwii.

Zee mzelo re xaa mbill lo Xdios be.

Jesús mzaa kwaan ndaw tap mil xaa

(Mr. 8:1-10)

³² Jesús mrezh re nu, xaa mseed lo xaa, nu né xaa lo re nu:

—Nles doo lextoo na ne na re myet ne, nel nzhala chon mbizh nzo re xaa kwaan be nu nyent kwaan gaw re xaa. Nanzheklat na xaal na re xaa garli xaa nu nazaat na kwaan gaw xaa, nel napaka kayaguuzh xaa naz.

³³ Lee nu nzhé lo xaa:

—¿Per pa yixii nu tub lanee kwaan gaw tub lanee myet, pa nik tub xaa nyent?

³⁴ Jesús mnabdizh né:

—¿Lak pan nzeno gu?

Zee nzhé nu:

—Gazh pan nu lak mbal dik.

³⁵ Zee gunii Jesús lo re myet zee zob xaa lo yo.

³⁶ Nu mzen xaa gazh pan nu lak mbal dik nu mzaa xaa dixkix lo Dios. Nu mlerol xaaya nu mzaa xaaya lo re nu, xaa mseed lo xaa. Re nu mdiiza lo re myet xaa nzhi baa.

³⁷ Rese xaa ndaw axta nguzhe lextoo xaa. Nu gazh chekwid re kwaan byog mlake.

³⁸ Nu tap mil xaabyi nak re xaa ndawa zee nu namloot nu kwent re ngwnaa nu re madwin.

³⁹ Gwluh zeera mxaal Jesús re xaa nya nu lee Jesús nguxoob lo tub kano nu nzha xaa naz yezh cheen Magdala.

16

Re fariseo nu re xaa saduceo naab nseyn lo Jesús
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Re xaa fariseo nu re xaa saduceo ngwa lo Jesús nu ngunaab xaa tub nseyn yiba lo Jesús, zee luu lee xaa nak xaa mxaal Dios.

² Per lee Jesús mkeb nzhé:

—Leezha naxne na xkaw yiba nzhal mzhel yizhyo mbezh gu: “Nalat yey”.

³ Leezha naxne na xkaw yiba nzhal garziil, zee mbezh gu: “Nalzhe roo mbi nu la yey”. Gu nlabeyy re nseyn naz yiba, ¿xomod nanlabeyyt gu re nseyn re mbizh ne?

⁴ ¡Ay, nakap doo nak re gu xaa nzho re mbizh nal, xaa nanalit nzhak lextoo gu! Naab gu nseyn gro doo lo na, per nyent nseyn kwaan wii re gu lo, nebse nseyn cheen Jonás, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Nzhé xaa kwaan baa nu mroo xaa lo re xaa.

Kwaan nlu fariseo nak kwenta lebadur
(Mr. 8:14-21)

⁵ Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, nzhaded stub ta roo nistoo nu myenlazzh re nu nge nu pan.

⁶ Zee né Jesús lo re nu:

—Lijer gok gu lo lebadur cheen re fariseo nu re xaa saduceo.

⁷ Zee lee re nu nzhé lo wechxinn nu:

—Nanzenot be pan, zee sbaa né xaa lo be.

⁸ Jesús mzeen kwaane zee né xaa lo re nu:

—¿Chozhiin mbezh gu lee gu nanzenot pan? Gu nak xaa chepse ngwii lo Dios.

⁹ ¿Che seesa nanlata yek gu? ¿Che nanselazht gu cheen gaay pan kwaan mza na ndaw tub gaay mil xaabyi, nu lak chekwid kwaan byog mtop gu?

¹⁰ Nu, ¿che nixa nanselazht gu cheen gazh pan kwaan mza na ndaw tub tap mil xaabyi, nu lak chekwid kwaan byog mtop gu?

¹¹ ¿Chozhiin nanet gu lee na nakaniit cheen lebadur cheen pan? Per lee kwaan ngunii na lo gu nak: Kanap gu gu lo lebadur cheen re fariseo nu re xaa saduceo.

¹² Zeera mlaya yek re nu, lee Jesús nakaniit gak lijer re nu lo lebadur cheen pan, sinka lijer gak nu lo re kwaan nlu re fariseo nu re xaa saduceo.

Pér nzhé lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Gorna lee Jesús mzhin yizhyo cheen Cesarea-Filipo, mnabdizh xaa lo re nu, xaa mseed lo xaa, nu né xaa lo nu:

—¿Cho né re myet nak na, Xaa Mzhin Ngok Myet?

¹⁴ Lee nu nzhé:

—Tub naz xaa mbezh lee lu nak Juan xaa mchubnis, stub naz xaa mbezh lee lu nak Li, nu stub naz xaa mbezh lee lu nak Jeremías, nu stub naz xaa mbezh lee lu nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mrobanla nal.

¹⁵ Zee mnabdizh Jesús lo re nu:

—Lee re gu, ¿cho nak na nle re gu xgab?

¹⁶ Simón Pér mkeb nzhé:

—Lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nak lu Xgann Dios xaa tira mban.

17 Zee lee Jesús nzhé lo Pér:

–Byakla lu Simón Pér, xgann Jonás. Nel nik tub myet namlut kwaane lo lu, sinka Xuz na, xaa nzob naz yiba, mluya lo lu.

18 Nu nii na lo lu Pér, lee le lu nii “Ke”, nu tich ke ne za na yidoo cheen na, kwaan nak re xaa ngwii lo na. Nu lee re xaa ngwii lo na le gan lo xaa nabeyy lo re xaa ngut.

19 Nu lo lu za na leyaw cheen pa nabeyy Dios. Rese kwaan kado lu lo yizhyo ne, nkadoola naz yiba; nu rese kwaan sela lu lo yizhyo ne, mlala naz yiba.

20 Zee lee Jesús mnabeyy re nu, zee nik tub lo nayét nu lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Jesús mzaa kwent xomod yet xaa

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Jesús mzelo mseed re nu, xaa mseed lo xaa, nkin ded doo xaa bid, nu nakayaat re xaa gol xaa, nixa re ngwleyy xaa non, nixa re maestr xaa nlu xtizh Dios. Nu guf re xaa xaa, per lee mbizh yon lee xaa roban.

22 Zee mbe Pér xaa tub lad nu mgalno Pér xaa, nu nzhé Pér lo xaa:

–Xaa Nabeyy, Dios nanzheklat yet lu, nyent mod ded lu kwaan ba.

23 Per lee Jesús mzere yenn nu nzhé xaa lo Pér:

–¡Bachii lo na Maxuu! Lu nanlet xgab kwaan nle Dios xgab; lu nle xgab kwenta re myet.

24 Zee lee Jesús né lo re nu, xaa mseed lo xaa:

–Chelee tub gu nzhekla reke tich na, laa gu rese kwaan nzhap gu, nu rese kwaan nzho yek gu le gu, nu gak gu kwenta tub xaa mbit xaa lo krus, nu breke gu tich na.

25 Chelee tub xaa yet nel nreke xaa tich na, nu nel ngula xaa re wdizh wen cheen Dios xaa nzho naz leen yiba, le xaa gan yalnaban cheen xaa kwaan tira. Per lee xaa nzheb yet kwaan na, nalet xaa gan yalnaban naz leen yiba.

26 ¿Cho gan le re myet le xaa gan rese kwaan nzho yizhyo nu yet xaa? ¿Che nzho mod zii xaa yalnaban kwaan ndii tira?

27 Nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu yal na kwaan xni cheen Xuz na nu kwaan re mandad cheen xaa. Nu lo kad tub xaa za na kwaan mle xaa gan lo yizhyo ne.

28 Wli na nii na lo gu, nzho lak gu nzo nee nal, nayeta axta lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yaad kwaan yalngezh cheen pa nabeyy Dios.

17

Jesús mzhee stub mod

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Xop mbizh gwluh, Jesús mbe Pér, Chag nu Juan wech Chag. Nu nzha re xaa yek yi naro.

2 Zee lee Jesús myun stub mod lo yon xaa nu mla doo xni garlo xaa mod xni mbizh; nu lee xab xaa begxiil doo na mod xni.

3 Ta mlu Ches kwaan Li kawdizh kwaan Jesús lo re xaa.

4 Zee nzhé Pér lo Jesús:

–Xaa Nabeyy. ¡Wen nzo nu nee! Nal dexkwaa nu chon ramad: tuba cheen lu, stuba cheen Ches nu stuba cheen Li.

5 Gorna lee Pér kaniika lee tub xkaw kwaan nla xni msaaw re xaa. Nu leen xkaw mroo tub bos kwaan nzhé:

–Xaa ne nak xgaan na, xaa nkadoola na, xaa nyakla na ne na. Bin gu xtizh xaa.

6 Gorna mbin re xaa mseed lo xaa kwaane, mkichyek xaa axta lo yo nel mzheb doo xaa.

7 Jesús mbii lo yon xaa nu mgal cho xaa, nu nzhé Jesús lo xaa:

—Guxche gu, nazhebt gu.

8 Nu gorna mwii yon xaa nik stub xaa namlut lo xaa, nebse Jesús nzo lo xaa.

9 Gorna mbare xaa naz yi Jesús nzhé lo yon xaa:

—Nik tub lo nayét gu kwaan mlú lo gu axta gorna lee na roban, Xaa Mzhin Ngok Myet.

10 Zee mnabdizh yon xaa lo Jesús:

—¿Chozhiin nzhé re maestr xaa nlu xtizh Dios, yanertlaka Li yaad?

11 Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Wli, lee Li yaad yilo nu lee xaa dexkwaa reya.

12 Per lee na nii lo gu, lee Li mbiidla per namkayaat re myet xaa sinka mle re xaa xaa modxa nzhekla re xaa. Seeka na, Xaa Mzhin Ngok Myet, deed na bid doo lo re xaa ne.

13 Zee lee yon xaa mseed lo xaa mzeen lee xaa kazaaw kwent cheen Juan xaa mchubnis.

Jesús msekwen tub xaa mad ngu mbi mal lextoo

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Gorna mbare Jesús kwaan yon xaa mseed lo xaa ngwa yek yi, zee mzhin xaa pa nzhi re myet. Zee mzhin tub xaa mkichxub lo Jesús, nu nzhé xaa:

15 —Xaa Nabeyy, blesla lu ne lu xgaan na, nel nzhib xaa yizhgutyé. Nu nded doo xaa bid loya, zyén doo welt nla xaa lo ki nu leen nis.

16 Nguno na xaa lo re xaa kaseed lo lu, per namlet xaa gan msekwen xaa xaa.

17 Jesús mkeb nzhé:

—Myet xaa nakap nak, xaa nanet wii lo Dios. ¿Axta pa gor yiche lextoo na ne na re gu? ¿Axta zlak mbizh nzhaal zo na lo re gu? Teno xgann lu nee.

18 Zee lee Jesús ngunii lo mbi mal nu mlóo xaa mbi mal lextoo xaa ba. Nu leeka gorzee ngokwen xaa.

19 Gwluzh lee re nu, xaa mseed lo xaa, mnabdizh lo xaa tub lad pa nzhi re nu, nu nzhé nu lo xaa:

—¿Chozhiin nyent mod ngoo nu mbi mal ba?

20-21 Jesús né:

—Nyent mod ngoo gu mbi mal zee, nel chepse ngwii gu lo Dios. Wli na nii na lo gu, chol ngwii gu lo Dios, tub chutaka lalsa na tub bizh dik cheen mostas, nzho mod yé gu lo yi ne: “Bachii nee nu zyaa stub pa”, nu lee yi bachii. Rese kwaan nzho mod gak lo gu.

Jesús mzaaw kwent stub welt nen xomod yet xaa

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Tub mbizh mkanze xaa yizhyo Galilea, Jesús né lo re nu, xaa mseed lo xaa:

—Nixa nak na Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re myet.

23 Nu gut xaa na per mbizh yon lee na roban.

Wdizh baa mbin nu, zee nales doo ngok lextoo nu.

Demi kwaan ntop xaa cheen yidoo

24 Gorna lee Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, mzhin yezh Capernaum, lee xaa naab demi cheen yidoo, nzha nzhé lo Pér nu mnabdizh xaa nu nzhé xaa:

—¿Che nakixt xmaestr lu demi cheen yidoo?

25 Pér nzhé:

—Zgix xaaya.

Zee gorna nzha zeeb Pér leen yoo, yilo Jesús ngunii lo Pér nu nzhé:

—¿Simón, cho xgab nle lu? ¿Cho lo naab re rey yizhyo ne demi, che leeka lo re sawlzh xaaya o che lo xaa stub yezha?

²⁶ Pér nzhé:

—Lo xaa stub yezha.

Zee Jesús nzhé:

—Kwaanzee re sawlzh xaa nanzhaalt kix nik tub gaay.

²⁷ Per nik tub xaa nanzheklat na le na zee gak nales doo lextoo xaa, kwaanzee nii na lo lu, gwa roo nistoo nu lebi lambr kwaan nzen lu mbal. Nu mbal kwaan yilotlaka yiga lo lu, leen yenn mbal ba roo tub demi plat kwaan kix be cheen yidoo. Nu beya nu gwatix lo re xaa.

18

¿Cho xaa nak mas non?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Tub welt nu, xaa mseed lo Jesús, mbii gax lo xaa nu nzhé nu:

—¿Cho xaa mas non pa nabeyy Dios?

² Zee Jesús mrezh tub madwin nu mzo xaa mad xsaww lo re nu.

³ Nu né xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, chelee gu nagakt gu kwent madwin ne nazeebt gu pa nabeyy Dios.

⁴ Lee xaa nonra pa nabeyy Dios, nak xaa nadoo doo nak mod madwin ne.

⁵ Loka cho kayaa tub madwin kwenta madwin ne nel nkela xaa na, noka nkayaa xaa na.

Tira nawent le xaa zee le stub xaa jwalt

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Loka xana tub xaa le zee laa tub madwin na, mad ngwii lo na; mas wen kee xaa tub ke ndok yenn xaa zee, nu gobi xaa xaa leen nistoo zee yep xaa nis.

⁷ ¡Ay! Bid doo ded re xaa yizhyo, xaa nkiil stub xaa zee laa xaa na. Telisa nzho xaa sbaa nle, per nales doo gak re xaa sbaa nle.

⁸ Kwaanzee chelee yaa lu o nii lu nle zee nle lu kwaan nawent, chooga nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad yaa lu o tub lad nii lu, ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyt.

⁹ Chelee zaalo lu nle zee nle lu kwaan nawent, blooya nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub zaalo lu, ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyt.

Kwent nabix cheen mbakxiil, ma mzowen

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Nalet gu xgab lee re madwin ne nanont, nel wli na nii na, lee re mandad cheen re madwin ne tubka nzo kwaan Xuz na, xaa nzob naz yiba.

¹¹ Kwaanzee lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, na nzhal zee kwaan na rese myet, xaa mzowen Dios lo, nu koo na xaa lo yalgut.

¹² ¿Cho kwaan nzak gu? Tub xaa nkano tub yiyoo mbakxiil nu mzowen xaa tub ma. Telisa laa xaa stub tapgal nzho chiibye ma naz wen, zee yikwaan xaa ma mzowen axta yizhal ma lo xaa.

¹³ Nu chelee xaa mle xaa gan nguzhal ma lo xaa, wlipa na nii na, mas nyakdoola xaa ne xaa ma mzowen, ke stub tapgal nzho chiibye ma, ma namzowent.

¹⁴ Sbaaka le Xuz be, xaa nzob naz yiba, nanzheklat xaa zowen nik tub re madwin ne lo xaa.

Xomod le gu leezha le wech gu tub jwalt lo gu

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Chelee wech lu le tub kwaan nawent lo lu, yanii lu lo techosa xaa, nu yé lu lo xaa rese kwaan mle xaa. Chelee xaa gon xaa xtizh lu, zeesi wen zo rop wech gu stuba.

¹⁶ Chelee xaa nanet xaa gon xaa xtizh lu, brezh chop xaa o chon xaa, zee ya yon gu lo xaa, modxa nkee lo Xkyech Dios: "Nkin chop xaa o chon xaa nii leeka kwaan, zee lee jwes yé wliya". [Dt. 19:15]

¹⁷ Chelee xaa nanet xaa gon xaa xtizh yon gu, guzh guya lo re xaa Dios. Nu chelee xaa nanet xaa gon xaa xtizh re xaa Dios, zee le gu xaa mod tub xaa nanakt xaa Dios nu mod tub xaa ntop demi kwaan nya naz Roma.

¹⁸ Wli na nii na lo re gu, rese kwaan kado gu lo yizhyo ne, nkadoola naz yiba; nu rese kwaan sela gu lo yizhyo ne, mlala naz yiba.

¹⁹ 'Kwaane nii na lo gu: Chelee chop gu myaan lal lo tub kwaan lo yizhyo ne naab guya lo Xuz na, xaa nzeb naz yiba, lee xaa zaaya.

²⁰ Nel pa nzhi chop gu o chon gu, xaa nak xaa na, lee na nzo xsaww lo yon gu.

Yenlazz xaa kwaan mle wechinn xaa

²¹ Zee lee Pér ngwanabdizh lo Jesús nu nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿lak welt yenlazz na kwaan mle wech na lo na? ¿Che axta gazz welta?

²² Jesús mkeb nzhé:

—Naniit na gazz welta, sinka lee na nii, gazz welt chongal nzho chiya.

²³ 'Nal za na tub kwent lo gu, zee ne gu xomod nak pa nabeyy Dios. Tub welt ngu tub rey, xaa nzhekla koo kwent rese kwaan nzeb xaa lo xaa.

²⁴ Gorna mzelo xaa mlou xaa kwent, yilotlaka mrezh xaa tub xaa nzeb zyen doo miyon demi lo xaa.

²⁵ Nu nyent mod kix xaaya lo rey, zee lee rey nzhé: "To gu rop xngwnaa xaa ne, nu re xinn xaa lo stub xaa, nu noka to gu rese kwaan nkano xaa, zee roo chop demi kwaan kix xaa lo na".

²⁶ Per lee xaa nzeb demi mkichxub lo rey nu ngunaab tub jabor kwaan dub lextoo xaa lo rey nu nzhé xaa: "Blesla lu ne lu na; chuwlazh kix na reseya lo lu. Nayét lu lee na nakixta."

²⁷ Nu lee rey mlesla ne xaa, nu msela rey xaa mod tub xaa nik tub kwaan nanzebt.

²⁸ 'Per gorna mroo xaa lo rey, nu mzhaal xaa tub xaa nzeb lakse demi lo xaa, nu mzen xaa yenn xaa, nu msiyenn xaa xaa, nu nzhé xaa lo xaa: "¡Bdix kwaan nzeb lu lo na!"

²⁹ Lee xmig xaa mkichxub lo xaa nu ngunaab jabor kwaan dub lextoo lo xaa nu nzhé xaa: "Blesla lu ne lu na; chuwlazh kix na reseya lo lu. Nayét lu lee na nakixta."

³⁰ Per namzeyalt xaa, nu mbezh xaa xaa nu mlou xaa xaa lozhyib, axta ke kix xaa re kwaan nzeb xaa lo xaa.

³¹ Kwaanzee nales doo ngok lextoo re xaa nkee zhiin lo rey. Nu ngwa xaa nzhé xaaya lo rey, re kwaan mle xaa zee stub xaa.

³² Zee lee rey mrezh xaa nu nzhé lo xaa ba: "¡Xaa nakap doo! Mlesla na ne na lu lo re kwaan nzeb lu lo na sinka ngunaab lu jabor lo na.

³³ Leeka medid kwaan mlesla na ngune na lu, leeka medid ba nzhaal lesla lu ne lu wechinn lu."

³⁴ Zee nayii doo rey lo xaa nu zee mlou rey xaa lozhyib, nu nzhé rey lo xaa nkanap roo lozhyib, zee teed doo xaa xaa bid, axta paro yilo kix xaa rese kwaan nzeb xaa.

³⁵ Zee Jesús nzhé:

–Sbaa le Xuz na, xaa nzob naz yiba re gu, chelee kad tub gu nayenlazht gu rese kwaan mle wechxinn gu lo gu.

19

Jesús né nawent laa xaa sa xaa

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Gorna lee Jesús ngulo ngunii re wdizh ne, mroo xaa yizhyo Galilea nu nzha xaa naz yizhyo cheen Judea stub ta roo yuu Jordán.

² Nu zyen doo myet nzhake tich xaa nu msekwen xaa re xaa ne nzak.

³ Zee lee lak xaa fariseo mbii gax lo Jesús, nu mnabdizh xaa lo Jesús, nel nzhékla xaa kwaan xaa mod zee gaazh xaa tub kwaan tich Jesús, nu nzhé xaa lo Jesús:

–¿Che nzho mod laa tub xaabyi xngwnaa xaa chelee me mle me tub kwaan sbaasa lo xaa?

⁴ Lee Jesús mkeb nzhé:

–¿Che zer lab gu kwaan nzhé Xkyech Dios, leezha mdexkwaa Dios yizhyo, tubka ngwnaa nu tubka xaabyi mchaal Dios?

⁵ “Kwaanzee lee xaabyi roo lo xuz xaa nu lo xnaa xaa nu chelya rop sa xaa, zee rop xaa gak tubka kwerp”. [Gn. 2:24]

⁶ Kwaanzee nanaktra xaa chop sinka tubka myet nak rop xaa. Kwaanzee nyent mod lux rop sa xaa yalnchelya nel mchaal Dios ropse xaa.

⁷ Zee mnabdizh re xaa lo xaa nu nzhé xaa:

–¿Chozhiin lee Ches nzhé nzho mod laa xaabyi xngwnaa xaa, nebse zaa xaa tub yech kwaan yé mtexonn xaa me?

⁸ Zee Jesús nzhé:

–Ches né kwaan ba lo gu, tant ned doo gu, per yilo nanakta sbaa.

⁹ Loka cho xaa nlaa xngwnaa, me namchaalt nik stub xaabyi, nu ka xaa stub ngwnaa, nle xaa tub jwalt gro doo.

¹⁰ Zee nzhé re nu lo xaa:

–Cheleeya sbaa nak kwent cheen xaabyi kwaan sa xaa, mas wen nakat xaa ngwnaa.

¹¹ Jesús mkeb né:

–Naret xaa nzho mod le kwaane, sinka nebse xaa nakladiizh leya.

¹² Nzho xaa nankat ngwnaa nel sbaa ngol xaa, nu nzho zlak xaa nankat ngwnaa nel myet mle zee nayot yek xaa ka xaa ngwnaa, nu nzho zlak xaa nankat ngwnaa nel nzhékla xaa kee xaa zhiin kwent cheen pa nabeyy Dios. Xaa nzhaal yizo kwaane yizoya.

Jesús mkayaa re madwin

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Nzhanoo xaa lak madwin lo Jesús zee zhib Jesús yaa Jesús yek mad zee naab xaa lo Dios kwent cheen mad. Per lee re nu, xaa mseed lo xaa, mgalno re xaa nzhenoo mad.

¹⁴ Per lee Jesús né:

–Nayiiit gu lo re madwin, laa gu yiid re madwin lo na, nel lee pa nabeyy Dios nak cheen re xaa nak kwenta re madwin ne.

¹⁵ Nu mzhib xaa yaa xaa yek mad.

Zee mroo xaa baa.

Tub xaa rik ngunii lo Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Lee tub xaa ngwanabdizh lo Jesús, nzhé xaa lo Jesús:

—Maestr, ¿cho kwaan wen le na zee nzho mod le na gan yalnaban kwaan tira?

¹⁷ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—¿Chozhiin mnabdizh lu lo na cho kwaan nak kwaan wen? Nik tub xaa wen nyent, nebose Dios nak xaa wen. Per chelee lu nzhekla lu le lu gan yalnaban kwaan tira, blozhaw re wdizh kwaan né Dios.

¹⁸ —¿Xanaya? —nzhé xaa.

Zee lee Jesús nzhé:

—Naguta lu sa myet lu,
nazoblazht lu kano lu stub ngwnaa,
nalewannt lu,
nagaazht lu tub kwaan nawlit tich sa myet lu,

¹⁹ nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo xnaa lu,
nu kela lu sa myet lu modxa nkela lu lu.

²⁰ Lee xaa mad nzhé lo Jesús:

—Rese kwaan kale na dubse nzexen na. ¿Cho kwaan mas nzho jwalt le na?

²¹ Jesús nzhé:

—Chelee lu nzhekla lu gak lu nali, zyaa nu bto rese kwaan nkano lu nu bzaaya lo prob, zee gap lu zyen doo kwaan naz leen yiba, nu breke tich na.

²² Gorna mbin xaa mad sbaa nzhé Jesús lo xaa, nales doo ngok lextoo xaa nel zyen doo kwaan nzhap xaa nu nya xaa.

²³ Zee lee Jesús né lo re nu:

—¡Nagan doo zeeb tub xaa rik naz leen yiba, pa nabeyy Dios!

²⁴ Stub welt nii na lo gu, mas nanagant zeeb tub kamey leen yeer cheen tub aguj, ke tub xaa rik le gan zeeb naz leen yiba.

²⁵ Nu gorna mbin nu kwaan, nu nzhé nu:

—¿Cho le gan nya leen yiba chol sbaa naka?

²⁶ Jesús mwii lo nu, nu né lo nu:

—Lo re myet yizhyo ne nyent moda, per Dios rese kwaan nzho mod le Dios.

²⁷ Zee lee Pér nzhé:

—¡Wii lo rese nu, rese kwaan mlaa nu, nu mreke nu tich lu! ¿Cho kwaan le nu gan?

²⁸ Jesús nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, gorna lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zoob na nabeyy na lo xni cheen na, noka re gu, xaa nzeke tich na, zob naab kwent lo re chiibchop dii cheen be.

²⁹ Wlipa kwaan, loka cho xaa laa li, laa wech, laa bzan nu bal, laa xuz, laa xnaa, laa xinn, laa xleyo, nel nzhekla xaa zaa xaa kwent cheen na, zkayaa xaaya tub gayoo welt mas nu kayaa xaa yalnaban kwaan tira.

³⁰ Mbizh zee, xaa kwaan non nal nagaknontra zee; nu xaa kwaan nanont nal gak non zee.

20

Kwent nabix cheen re xaa nkee zhiin lo yag ub

¹ 'Nal za na tub kwent zee ne gu xomod nak pa nabeyy Dios. Leeya nak mod tub fink pa nabeyy tub xaa. Mroo xaa garziil doo nzhakwaan xaa mos kee zhiin fink cheen xaa.

² Myaan xaa kix xaa ka xaa tub lal demi kwaan nle xaa gan kee xaa zhiin tub mbizh, nu mxaal xaa re xaa zee kee xaa zhiin fink cheen xaa.

³ Nzekela mbizh mroo xaa nak cheen fink nzhakwaan xaa stub naz xaa kee zhiin lo xaa, nu ngune xaa lo stub naz xaa sbaasa nzo lo xbi.

⁴ Nu nzhé xaa lo re xaa: “Gwa gu, kee gu zhiin fink cheen na zee kix na kwaan nzhaal le gu gan”. Zee ngwa re xaa ba.

⁵ Nu rolta mbizh mroo xaa ngwakwaan xaa stub naz xaa, nu noka nzhazhela yizhyo mroo xaa stuba.

⁶ Nu stub chutaka nzob mbizh mroo ngwa xaa lo xbi stuba, zee ngune lo stub naz xaa sbaasa nzhi. Zee mnabdizh xaa lo xaa nu nzhé xaa lo xaa: “¿Chozhiin zheta nzhi re gu nee nu nankeet gu zhiin?”

⁷ Zee nzhé re xaa: “Nel nyent cho xaa ree nu kee nu zhiin”. Zee nzhé xaa: “Chaa ya be zee kee gu zhiin fink cheen na”.

⁸ Gorna ngulo mzhel yizhyo, lee xaa nak cheen fink mnabeyy enkargad cheen xaa, nu nzhé xaa lo xaa: “Brezh rese xaa mkee zhiin nu bdix ka re xaa, nu bzelo kwaan re xaa mkee zhiin gwluzhtlaka”.

⁹ Zee mzhin re xaa mzeeb mkee zhiin leezha mzob stub chutaka mbizh nu lal mle xaa gan kwaan re xaa mkee dub zhe.

¹⁰ Gwluzh gorna mzelo xaa mdix xaa lo re xaa mzeeb yilotlaka, re xaa ne mle xgab mlera xaa gan grora demi, per kad tub xaa mle gan lal kwaan mle xaa gan nkee xaa zhiin tub mbizh.

¹¹ Gorna ngulo ngox mka re xaa, mzelo xaa mdildiizh xaaya kwaan xaa nabeyy fink.

¹² Nzhé re xaa: “Re xaa mzhin gwluzhtlaka tub goraka mkee xaa zhiin. Lee re nu dubse zhe mkee nu zhiin, nu nla doo neey mded doo nu bid, nu lal mdix lu mka nu kwaan re xaa ba.”

¹³ Per lee xaa nak cheen fink nzhé lo re xaa: “Mig, nik tub kwaan nawent nakalet na lo gu. ¿Che namyaant be paro kix na ka gu tub mbizh?”

¹⁴ Kwaanzee wen gok lextoo gu kwaan ngox mka gu nu zyaa gu, nel chelee na nzhekla na kix na lal ka gu kwaan re xaa mzeeb gwluzhtlaka,

¹⁵ nkano na derech le na kwaan nzhekla na kwaan xdemi na.”

¹⁶ Kwaanzee lee xaa gwluzhtlaka gak xaa yilotlaka, nu lee xaa yilotlaka gak xaa gwluzhtlaka.

Myon welt mzaa Jesús kwent xomod yet xaa

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús mzen naz nzha xaa naz Jerusalén, zee mbe Jesús re chiibchop nu, xaa mseed lo xaa tub lad, nu né xaa lo nu:

¹⁸ —Nal ne re gu, lee re be ya naz Jerusalén, pa zaa xaa na, Xaa Mzhin Ngok Myet, lo re ngwleyy non nu lo re maestr xaa nlu xtizh Dios, nu yé re xaa ne nzhaal yet na.

¹⁹ Zee zaa xaa na lo re xaa nanakt xaa Israel, nu xizhno re xaa na nu zaa re xaaya yenn na kwaan tub le yed, nu kee xaa na lo krus, nu yet na. Per lee mbizh yon lee na roban stub welt.

Xnaa Chag nu Juan ngunaab jabor lo Jesús

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Nu nzha xngwnaa Zebedeo kwaan rop xgann me Chag nu Juan, nu mkichxub me lo Jesús, nu ngunaab me jabor lo xaa.

²¹ Lee Jesús mnabdizh cho jabor nzhekla me.

Lee me nzhé:

—Gorna nabeyy lu, nzhekla na lee tub xgaan na zob lad li lo lu nu stub mad zob lad rebes lo lu.

²² Jesús nzhé lo rop xaa:

—Nanet gu cho kwaan naab gu. ¿Che zye gu ded gu bid kwaan merla deed na?

Lee rop xaa nzhé:

—Nzho moda.

²³ Jesús nzhé:

—Mbay. Ded gu bid kwentaxa deed na bid. Per nyent mod zoob na gu lad li lo na nu lad rebes lo na, nel naleet na za kwaan zee. Kwaanzee xaa Xuz na lo re xaa naklakwent kayaaya.

²⁴ Leezha mbin xchii nu, xaa mseed lo Jesús kwaanee, zee nayii nu ne nu Juan rop Chag.

²⁵ Per Jesús mrezh re nu, nu né lo nu:

—Ne wen gu, lee re xaa nabeyy yizhyo ne, nabeyy doo xaa re xaa nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non nabeyy doo xaa re xaa xaa.

²⁶ Per lo re gu nagakta sbaa, sinka rebes gaka. Loka cho nzhekla gak non lo re gu, xaa zee gak xmos gu.

²⁷ Nu loka cho nzhekla nabeyy lo re gu, xaa zee gak xaa le xchiin lo re gu.

²⁸ Nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nanzhalt na zee le xchiin re xaa lo na, sinka lee na nzhal zee le xchinn lo rese myet, nu yet na zee zii na zyen doo xaa lo yalgut nu za na yalnaban cheen xaa kwaan tira.

Jesús msekwen chop syeg

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Gorna mroo Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, yezh Jericó, zyen doo myet mreke tich re nu Jesús.

³⁰ Nu baa nzob chop syeg roo naz, gorna mbin xaa lee Jesús nzhaded, dublegan mrazhe rop xaa nu nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, lu nak xaa dii cheen rey David, bles lextoo lu ne lu nu.

³¹ Zee lee re myet nayii lo rop xaa zee, zee nakeet xaa tant bi. Per mas nkee rop xaa bi, nu mbezh xaa:

—Xaa Nabeyy, lu nak xaa dii cheen rey David, bles lextoo lu ne lu nu.

³² Zee lee Jesús mlaz leen naz, nu mrezh xaa xaa, zee nabdizh xaa lo xaa, nzhé xaa:

—Guné nen cho kwaan nzhekla gu le na lo gu.

³³ Zee lee rop xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, nzhekla nu yani lo nu.

³⁴ Mles lextoo Jesús ne rop xaa ne, zee mgal Jesús zaalo rop xaa nanyanit zaalo. Nu leeka gorzee lee zaalo xaa nguni, nu mreke xaa tich Jesús.

21

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Gorna lee Jesús merla mzhin gax yezh Jerusalén, mzhin xaa yezh Betfagé naz yi le Olib, Jesús mxaal chop nu, xaa mseed lo xaa,

² nu né xaa lo nu:

—Gwa gu yezh kwaan nlu lo be nee. Baa yizhal gu tub burr ma nkadoo rop xinn. Kek gu ma nu yaadno gu ma nee.

³ Nu chelee tub xaa nii lo gu, yé gu lo xaa: “Xaa Nabeyy nkin ma, nal bare nu yiidlaa nu ma”.

⁴ Kwaanee ngok zee mbarlo re kwaan nzhé Dios lo xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa:

⁵ Guzh gu lo re xaa Sión:

“Wii, lee Rey cheen gu, xaa nadoo nak, nze nzob tich tub burr yeen, xinn tub ma nkee zhiin”. [Zac. 9:9]

⁶ Zee lee rop xaa mseed lo Jesús mle kwaan nzhé Jesús lo xaa.

⁷ Mbe xaa burr gox nu xinn ma, nu mzhìb xaa ler tich ma yeen, zee mzob Jesús tich ma.

⁸ Nzhi zyen doo myet baa, rol xaa mbek xab leen naz, nu zrol xaa mchoog ram yag nu mbek xaaya leen naz.

⁹ Nu re xaa nzha delant nu re xaa nzeke tras mbazhe re xaa, mbezh xaa:
—¡Chul xaa nak nze dii cheen rey David! ¡Gool be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy! ¡Wen nak Dios, xaa nzob naz yiba!

¹⁰ Gorna lee Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén, rese xaa yezh mle doo xgab nu mnabdizh lo re wechxinn xaa, nu nzhé xaa:

—¿Cho xaa xaa ne?

¹¹ Lee re myet mkeb nzhé:

—Xaa ne nak Jesús, xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa, nu nze xaa yezh Nazaret cheen yizhyo Galilea.

Jesús mtexonn re myet xaa kato kwaan lach roo yidoo

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Gorna mzhin Jesús yezh Jerusalén, mzeeb xaa leen lach roo yidoo, nu mzelo xaa mlóo xaa re xaa kato nu re xaa kazi. Nu mtexche xaa xmes re xaa kachee demi, nu mtexche xaa yagxil cheen re xaa kato palom.

¹³ Nu nzhé xaa:

—Nkeela lo Xkyech Dios nii: “Li na nak yoo pa wdizhno rese xaa stub yezh na”, [Jer. 7:11; Is. 56:7] per gu mleya kwenta tub pa nzho wann.

¹⁴ Lo lach roo yidoo ngwa re syeg lo Jesús, nu re xaa reenk, Jesús msekwen re xaa.

¹⁵ Gorna lee re ngwleyy non nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios ngune re kwaan gro kwaan mle Jesús, nu mbin xaa nzhé re madwin naz roo yidoo: “¡Chul nak xaa nze dii cheen rey David!”, zee mas nayii doo re ngwleyy nu re maestr.

¹⁶ Zee nzhé re xaa lo Jesús:

—¿Che nanzhont lu re kwaan né re madwin ne lo lu?

Jesús nkeb nzhé:

—Aja, nzhon naya. ¿Per che zer lab gu Xkyech Dios kwaan nzhé kwaan: “Mle lu zee re madwin gool chul lo lu, nu noka axta re madoo, mad nkeeka laz xnaa, gool lo lu”? [Sal. 8:3]

¹⁷ Zee namlaztra Jesús baa nu nya xaa naz yezh Betania pa mlaz xaa dubse yaal.

Jesús mxobde lo yag ig

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Stub mbizh gorna mbare Jesús naz Jerusalén stub welt, ngok nlaan xaa.

¹⁹ Ngune xaa lo tub yag ig kwaan nzo roo naz, nu mbii xaa gax loya, per nyent ig loya nebse lag nzeb loya. Zee nzhé xaa lo yag ig:

—Nik stub welt nabaretra lu zaa lu xle.

Nu leeka gorzee mbizh yag ig.

²⁰ Gorna ne nu re kwaan mdedyall nu, nu mnabdizh nu lo Jesús:

—¿Xomod mbizh yag ig leeka nal?

²¹ Jesús mkeb né:

—Wlipa na kwaan nii na lo gu, chelee gu tubka ngwii gu lo Dios nu nagakt chop yek gu, nzho mod le gu kwaan nu axta noka yé gu lo yi ne: “Bachii nee nu bla axta leen nistoo”, nu leeya gak.

²² Rese kwaan naab gu lo Dios, Dios zaaya lo gu nu nela gu lee gu kayaaya.

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Nu gorna mzeeb Jesús lach roo yidoo kaseed xaa re myet, zee ngwa re ngwleey non nu re xaa gol lo Jesús nu mnabdizh xaa, zee nzhé re xaa:

—¿Cho mzaa diizh le lu re kwaane? ¿Nu cho yalnabeyy nkano lu le lu re kwaane?

²⁴ Jesús mkeeb nzhé:

—Noka na, nabdizh tub kwaan lo re gu. Chelee re gu keb yalnabdizh cheen na, zee nii na lo gu cho mzaa diizh le na re kwaane.

²⁵ ¿Cho mxaal Juan, xaa mchubnis re myet? ¿Che Dios mxaal xaa o re myet mxaal xaa? ¿Keb gu lo na nal!

Nu lee re xaa mzelo mkediizh kwaan re wechxinn xaa nu nzhé xaa:

—Chelee be yé be lo xaa: “Dios mxaal xaa”, zee né xaa lo be: “¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?”

²⁶ Per chelee be yé be: “Re myet mxaal xaa...”, per nyent mod yé be sbaa nel nzhé be ne be re myet, nel lee re myet ne lee Juan nak tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

²⁷ Zee mkeeb xaa lo Jesús nzhé xaa:

—Nanet nu cho xaa mxaal Juan.

Zee lee Jesús mkeeb nzhé:

—Nixa na naniit lo gu cho mzaa diizh nle na re kwaane.

Wdizh nabix cheen chop xgann xaa

²⁸ Nu nzhé Jesús:

—Nal za na stub kwent lo gu, zee ne gu cho kwaan nle gu xgab lo kwaane. Tub xaa nkano chop xgann, nu lo xaa yilo nzhé xaa: “Gwayaan lo yo”.

²⁹ Lee xaa mkeeb nzhé: “Nayat na”. Per gwluzh mchee xaa xgab cheen xaa zee ngwa xaa.

³⁰ Lee xuz xaa ngunii lo xgann xaa, xaa gwluzh, nu sbaaka nzhé xaa mod nzhé xaa lo xaa yilo. Zee nzhé xgann xaa: “Mbay, nal ya na”. Per nangwat xaa.

³¹ ¿Xana rop xaa mle kwaan nzhé xuz xaa?

—Xaa yiloya —nzhé re xaa.

Nu zee lee Jesús nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, nu re ngwnaa me nto cho, yilotlaka zeeb pa nabeyy Dios lo re gu.

³² Nel Juan mbiid lo re gu nu mseed xaa gu naz nali cheen Dios, per nambint gu xtizh xaa; leel re xaa naab demi kwaan nya naz Roma, nu re ngwnaa me nto cho mbin xtizh xaa. Per nixa ngune gu re kwaan ba nu nanglaat gu naletra gu kwaan nawent nu nangwiit gu lo Dios.

Kwent cheen xaa nawent, xaa kanachii yag ub

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Kenzha gu stub kwent nabix kwaan za na: Tub welt ngu tub xaabyi, xaa mxeen yag ub dubse xleyo. Nu msaaw xaa dub welta kwaan ke. Nu mdexkwaa xaa tub pa sii xaa ub, nu mdexkwaa xaa tub yoo naro doo pa nlu dubse xleyo xaa lo xaa. Nu mzaa xaaya kompani lo stub xaa zee nachii xaaya, nu mroo xaa nzha xaa zit.

³⁴ Mzhin mbizh top xaa ub, zee mxaal xaa re xmos xaa nzha lo xaa kanachii xkag ub xaa, zee lerol xaa re ub kwaan top xaa ba.

³⁵ Per lee re xaa kanachii yag ub mzen re xaa, rol xaa mzaa golp xaa, nu zrol xaa mbit xaa, nu zrol xaa mzaake xaa.

³⁶ Lee xaa nak cheena mbare mxaal xaa masra zyen xmos xaa, nu lee re xaa kanachiya mle xaa modxa mle xaa re xaa ngwa yilo.

³⁷ 'Gwluzhtlaka zee mxaal xaa mer xgann xaa, mle xaa xgab nzhé xaa: "A, xgaan na si gon re xaa xtizh. Nalisa ngu yek xaa."

³⁸ Per gorna ngune re xaa lo xgann xaa nak cheen fink, nu nzhé xaa lo re wechxinn xaa: "Xaa ne nak xaa lake reya lo. Nal ne xa gut be xaa, zee lakeya lo re be zee gaka xcheen be."

³⁹ Zee mzen xaa xaa nu mlloo xaa xaa tub lad pa nzhaan xaa zee mbit xaa xaa.

⁴⁰ 'Lee nal gorna ya xaa nak cheen fink, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Cho kwaan le xaa nak cheen fink kwaan re xaa mkeeya kompani?

⁴¹ Mkeb re xaa nzhé:

—Gut xaa xaa, nu nalestra lextoo xaa ne xaa re xaa, nu zaa xaa xleyo xaa lo stub naz xaa, xaa zaa rol xle cheena gorna yilo zaaya.

⁴² Nu zee nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Che zer lab gu Xkyech Dios pa nii:

"Lee ke kwaan mlebi re xaa nza yoo tub lad, leeya gak tub ke mas kwaan chul doo zob xaa naz skin yoo?

Lee Dios, Xaa Nabeyy be mle kwaane; nu ndedyall doo be ne beya." [Sal. 118:22-23]

⁴³ Kwaanzee nii na lo re gu: Kiib Dios pa nabeyy Dios lo gu, nu zaa xaaya lo stub yezh kwaan zaa xle cheen pa nabeyy Dios, gorna nzhaal zaa xaaya.

⁴⁴ Xaa ral ke ne nii tira yech xaa; nu chelee ke ne la yek tub xaa, yidese leya xaa.

⁴⁵ Re xaa fariseo nu re maestr xaa nlu xtizh Dios mzeen re xaa lee kwent nabix kwaan ngunii Jesús nlu nen xomod nle re xaa.

⁴⁶ Kwaanzee nzhekla re xaa zen Jesús leeka gorzee, per nzheb re xaa ne re myet, nel lee re myet mbezh lee Jesús nak xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa.

22

Kwent nabix cheen jondang

(Lc. 14:15-24)

¹ Jesús mzeloo mzaa kwent nabix lo re xaa, nu nzhé xaa:

² —Nal za na tub kwent. Lee pa nabeyy Dios nak mod tub rey xaa mle yalni cheen yalnchelya cheen xgann xaa.

³ Nu mxaal xaa re xmos xaa yichezh re xaa nakladiizh yiid lo yalni, per nanet re xaa yiid.

⁴ Mbare xaa mxaal stub naz xmos xaa, nu nzhé xaa lo xaa: "Gwa gu nu guzh gu lo re xaa nakladiizh yiid lo yalni, listla na, ngulola mbit na re xngoon na nu noka re ma msechaa na, ngulola mdexkwa na rese kwaan gaw re xaa yiid lo yalni, zee nzhaal yiid re xaa lo yalni".

⁵ Per lee re xaa nakladiizh yiid lo yalni namlet kas. Tub xaa nzha wii lo xleyo, stub xaa nzhale xnegos.

⁶ Nu lee stub re xaa ne mzen xmos rey nu mzaa xaaya yenn xaa nu mbit xaa xaa.

⁷ Zee lee rey nayii doo, nu mnabeyy xaa re xsoldad xaa zee yiyut re xaa mbit re xmos xaa, nu yizek xaa yezh cheen re xaa ba.

⁸ Zee nzhé xaa lo re xmos xaa: "Rese kwaan nzhi listla gaw re xaa lo jondang, per lee re xaa nakladiizh yiid nanzhaalt yiid xaa.

⁹ Gwa gu leen naz nu brezh gu rese xaa nzo leen naz zee yiid xaa lo jondang."

¹⁰ Lee re mos mroo nu nzha, nu mrezh xaa rese xaa, xaa wen nu xaa nawent, zeesi nguzhe re myet leen yoo.

¹¹ 'Gorna lee rey mzeeb leen yoo mwii lo re xaa, zee mwii xaa lo tub xaa nanakt ler kwaan nzhak re xaa nya jondang.

¹² Zee nzhé xaa lo xaa: "Mig, ¿xomod mzeeb lu nee nu nanakt lu ler kwaan nak re xaa nya pa nchelya xaa?" Per lee xaa namkebt nik tub lan wdizh.

¹³ Zee lee rey nzhé lo re xmos xaa: "Bkado nii xaa nu yaa xaa, nu blebi gu xaa lo yalnakaw, pa gonn xaa nu kozhe leyy xaa".

¹⁴ Nel zyen doo xaa mrezh Dios per nazyent xaa mleey xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Gwluzh lo kwaane, lee re xaa fariseo ngwa nu myaan re xaa zee yé Jesús tub kwaan nawent lo xaa, zee nzho mod gaazh xaa tub kwaan tich Jesús.

¹⁶ Zee mxaal xaa lak xaa mseed lo xaa kwaan lak xaa Herod, zee yé re xaa: —Maestr, ne nu wli kwaan nii lu, nu wlipa nlu lu modxa nzhekla Dios, nu nanlet lu kwaan nzhé re myet, nel nanzhebt lu nii lu kwaan wli lo re xaa non.

¹⁷ Kwaanzee guné, nen xomod le nu kwaane: ¿Che nzhaal kix nu lo xaa kwaan ntop demi kwaan nya naz Roma o nanzhaalt kix nuya?

¹⁸ Jesús ngunela lee re xaa nzhekla zen xaa tub tramp, nel nawent nzhak lextoo xaa, zee nzhé xaa:

—¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! ¿Chozhiin nzhekla gu zen gu na tub tramp?

¹⁹ Blu gu tub demi kwaan naab César lo gu lo na.

Zee mlu xaa tub demi lo xaa.

²⁰ Nu lee Jesús mnabdizh:

—¿Cho yek nkee loya nu cho le nkee xana?

²¹ Re xaa mkeb nzhé:

—Cheen César, xaa nabeyy Roma.

Zee lee Jesús nzhé:

—Mbay. Zaa gu lo César kwaan nak xcheen César, nu bzaa gu lo Dios kwaan nak xcheen Dios.

²² Gorna mbin re xaa kwaane mdedyall xaa, nu mlaa re xaa xaa nu nya re xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Leeka mbizh zee lee lak xaa saduceo ngwasewii lo Jesús. Lee re xaa saduceo mbezh nyent mod roban re myet xaa ngut, kwaanzee ngwa xaa lo Jesús nu mnabdizh xaa lo xaa:

²⁴ —Maestr, Ches mkee lo Xkyech Dios nzhé: "Chelee tub xaabyi, xaa mchelya ngut nu nik tub xinn xaa namlaat xaa, zee lee wech xaa nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa ngut, zee kano xngwnaa xaa mad, zee naluxt dii cheen wech xaa". [Dt. 25:5]

²⁵ Tub welt gazh wech xaa. Lee xaa yilotlaka mchelya, ta ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa namlaat xaa.

²⁶ Seeka mded wech xaa xaa rop, mod xaa yilo; nu seeka ngok kwaan wech xaa, xaa yon; nu seeka ngok axta ngulo nguxoob gazh wech xaa.

²⁷ Gwluzh ngulo ngut re xaa noka ngwnaa ngut.

²⁸ Kwaanzee chol roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbiyi me, nel yizasa gazh wech xaa mka me?

²⁹ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—jTira nguyo gu! Nanlata re kwaan nkee lo Xkyech Dios yek gu, nixa nanlabeyyt gu re kwaan nzho mod le Dios.

³⁰ Gorna lee re xaa ngut roban, re xaabyi nu re ngwnaa nachelyatra xaa, nel gak xaa mod re mandad cheen Dios, re xaa nzhi yiba.

³¹ Nal nii na lo gu, wli roban re xaa ngut. ¿Che zer lab gu mer kwaan nzhé Dios:

³² “Lee na nak Dios cheen Abraham, Dios cheen Chak, Dios cheen Kob?” [Ex. 3:6] jNu Dios nanakt Dios cheen re xaa ngut, lee Dios nak Dios cheen re xaa mban!

³³ Gorna mbin re myet kwaane, mdedyall doo xaa mbin xaa kwaan mlu Jesús.

Wdizh kwaan mas non

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Nu gorna mbin re fariseo lee Jesús msaaw roo re xaa saduceo zee mzhaal re xaa tubka.

³⁵ Nu nel nzhekla xaa zen xaa Jesús kwaan tub tramp, zee lee tub maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nze kwaan re xaa, mnabdizh lo Jesús:

³⁶ —¿Xana kwaan mkee Ches nak mas kwaan non lo rese kwaan mnabeyy Dios le be?

³⁷ Jesús nzhé:

—“Nzhaal kela lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu, nu kwaan dub yalnaban cheen lu, nu kwaan dub yek lu.” [Dt. 6:5]

³⁸ Kwaane nak kwaan mas non lo rese wdizh.

³⁹ Nu lee stuba nak mer lal kwaan kwaane: “Nzhaal kela lu wechxinn lu kwentaxa nkela lu lu”. [Lv. 19:18]

⁴⁰ Chop wdizh ne nak kwaan nzelo xan rese ley nu re kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Leeka gorzee lee re xaa fariseo, seetaka nzhi.

⁴² Nu lee Jesús mnabdizh lo re xaa nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nle gu xgab cheen Xaa Xaal Dios Nabeyy? ¿Cho dii yaad xaa? Re xaa mkeb nzhé:

—Dii cheen David.

⁴³ Jesús mkeb nzhé:

—¿Xomod mlole David Xaa Xaal Dios Nabeyy: “Xaa Nabeyy lo na”, leezha ngunii xaa kwaan Mbi Naban cheen Dios? Nel David mkee:

⁴⁴ Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan, nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:

“Zob lad li lo na,

axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu zee kichxub xaa lo lu, nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich”. [Sal. 110:1]

⁴⁵ ¿Xomod nzho mod yaad xaa dii cheen David nu leeka David mlole xaa: “Xaa Nabeyy lo na”?

⁴⁶ Nik tub xaa nyent mod keb nik stub lan wdizh lo xaa. Nu mzheb re xaa nabdizhra xaa lo Jesús zhe zee.

23

Jesús mgalno re fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Gwluzh lo kwaane Jesús nzhé lo re myet nu lo re nu, xaa mseed lo xaa:

²—Lee re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re fariseo nkano xaa ley cheen Ches kwaan nlu xaa.

³Kwaanzee bin re guya nu ble gu kwaan né xaa. Per nareket gu tich mod nle xaa, nel lee re xaa mbezh le tub kwaan nu nle xaa stub kwaan.

⁴Nu nzhib xaa kwaan nga doo tich stub xaa, xaa nyent mod wee. Nu lee xaa nik chep nakagt choya, per nik kwaan kwen yaa xaa nakaant choya.

⁵Nyula xaa le xaa rese kwaan, zee ngwii re myet respet lo xaa. Nyula xaa wee xaa kaj dik kwaan narora xep, pa nzho tik Xkyech Dios leen, naz lechuzh xaa nu tich yaa xaa. Nu nyula xaa nzhak xaa ler wen kwaan nzhak re ngwleyy.

⁶Nyula xaa zob xaa pa non lo yalni, nu nyula xaa zob pa non pa nkasa be nseed be xtizh Dios.

⁷Nu nyula xaa kichyek re xaa lo xaa gorna nii xaa “dix” lo xaa lo xbi, nu wen nzhak lextoo xaa nii re xaa “maestr” lo xaa.

⁸Per lo re gu nanzhaalt nii re xaa “maestr”, nel re gu nak mod wech na, nu tubka Maestr nkano gu.

⁹Nu naniit gu “xuz na” lo tub xaa yizhyo ne, nel tubka Xuz gu nkano gu, xaa nzob naz yiba.

¹⁰Nu nixa nanzhaalt nii re xaa lo gu “xaa nabeyy” nel Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nebse xaa zee nak Xaa Nabeyy lo gu.

¹¹Xaa mas non lo re gu, xaa zee nzhaal kee xchiin gu.

¹²Nel lee xaa nto yalxwa, zhin mbizh ton xaa; nu lee xaa nantot yalxwa, zhin mbizh gak non xaa.

¹³¡Ay, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios! ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nel nsaaw gu pa nabeyy Dios, nixa nanzheklat gu zeeb gu nu nixa nanlat gu zeeb stub naz myet.

¹⁴¡Ay, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios! ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nu nkiib gu li re ngwnaa byud, nu seetaka nzhedizhno gu Dios xchee doo, zee wii re xaa respet lo gu. ¡Per mas gro doo bid ted Dios gu!

¹⁵¡Ay, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios! ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Gu nya nze leen nistoo nu lo yizhyo zee kwaan gu tub xaa nanakt xaa Israel, zee nseed lu xaa xcheen Dios, per gorna nle guya, nle gu xaa xchop welt mas nakapra xaa ke gu, zee nya xaa lo ki pa nya re gu.

¹⁶¡Ay, bid doo ded re gu, xaa nzhekla luu naz lo stub xaa, per syeg nak gu! Nel nzhé gu: “Chelee tub xaa le tub trat nu cheroo xaa lo yidoo cheen Dios, nik tub kwaan namlet xaa trat. Per chelee xaa cheroo xaa lo or kwaan nzho leen yidoo cheen Dios, zeesi mle xaa trat.”

¹⁷¡Xaa bxen nu xaa syeg! Lee yidoo cheen Dios mas non lo or, nel yidoo cheen Dios mle nzhol or kwaan nzho naz leena.

¹⁸Noka mbezh gu: “Chelee tub xaa le tub trat nu cheroo xaa lo mdo kwaan nzo leen xkyidoo Dios, namlet xaa trat nik tub kwaan. Per chelee xaa cheroo xaa lo gon kwaan nzhib lo mdo, zeesi mle xaa trat.”

¹⁹¡Syeg! Lee mdo mas non lo gon, nel mdo nak kwaan nle nzhol gon.

²⁰Kwaanzee xaa ncheroo lo mdo kwaan nzho leen xkyidoo Dios noka lo gon kwaan nzhib lo mdo ncheroo xaa.

²¹Nu seeka xaa ncheroo lo yidoo cheen Dios, nancheroot xaa nebse lo yidoo cheen Dios, sinka noka lo Dios, xaa nzho baa, ncheroo xaa lo.

²²Nu seeka xaa ncheroo naz yiba, ncheroo xaa pa nzob Dios nabeyy xaa, noka lo Dios xaa nabeyy baa, ncheroo xaa.

23 'jAy, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr; xaa nlu xtizh Dios! jGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nel nzaa gu gon lo Dios, tub part lo chii part re xcheen gu axta re btyonxtil, nu komin, nu re yix naye. Per nanlet gu kas re kwaan mas non kwaan mnabeyy Dios, kwenta kwaane: Ble gu kwaan nali, bles lextoo gu ne gu wechxinn gu nu nye bzo gu lo Dios. Re kwaane nak kwaan nzhaal le gu, nu noka re kwaan nzhaal zaa gu lo Dios.

24 Syeg rese gu, nanlaat gu keb gu tub ngruuzh, per nanzeent gu mdeb gu tub kamey.

25 'jAy, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr; xaa nlu xtizh Dios! jGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nel wen nzet gu naz tich re bas nu naz tich re yann, per lee leen lextoo gu nyazhe re kwaan mlewann gu nu re kwaan nzoblazh gu kano gu.

26 jFariseo syeg! Yilotlaka naz leen bas nu naz leen yann zet gu, zeera nzho mod zet gu naz ticha.

27 'jAy, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr; xaa nlu xtizh Dios! jGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nel gu nak mod tub baa kwaan rus na naz ticha, per lee naz leena nzho zhit cheen xaa ngut, nu duzna kwaan nanambeyt.

28 Sbaa nak gu naz tich, nalal wen doo nak gu lo re myet per lee naz leen lextoo gu nzho re yalxwa nu re kwaan nawent.

29 'jAy, bid doo ded re gu fariseo nu re gu maestr; xaa nlu xtizh Dios! jGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Nel ndexkwa gu yoo chul, pa nak baa cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo nu re baa cheen re xaa mle kwaan nali.

30 Zee mbezh gu: "Chol nzhila be yilo, leezha mbit re xey be re xaa mzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo, nanglet be yudar ngut be xaa".

31 Nebse sbaa mbezh re gu, lee gu nak dii cheen re xaa mbit re xaa mzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo.

32 Kwaanzee gulo ble gu re kwaan mle re xey gu.

33 'jMball wiz, dii cheen re mball wiz nayii! ¿Xomod roo gu pa xaal Dios gu lo ki kwaan nayuyt tira, pa ded gu bid?

34 Kwaanzee xaal na re xaa zaa kwent kwaan ye Dios lo lee xaa, nu re xaa nkano yalnzhak nu re maestr lo gu. Per gu gut xaa nu zrol xaa kee gu lo krus, nu zrol xaa zaa golp gu pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu renal gu xaa tub yezh nu stub yezh.

35 Kwaanzee tich gu kwib re ren cheen re xaa mle kwaan nali, re xaa mbit xaa yilo. Ren cheen Bel, xaa mbit xaa yilotlaka, nu axta ren cheen Zacari xgann Berequias, xaa mbit xaa xsaww lo pa nzek xaa gon lo Dios nu roo yidoo cheen Dios.

36 Wlipa na nii na lo gu, lee re jwalt cheen re xaa mbit re xaa zee, la tich re myet, xaa nzhi mbizh nal.

37 Xaa Jerusalén, xaa Jerusalén, gu nzhut re xaa nzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo, nu nzaake gu re xaa nxaal Dios lo gu. Zyen welt nzhekla na ngtop na re xinn gu, kwentaxa ngo kolek re xinn kolek xan xiil kolek, per nanzheklat गया.

38 Wii gu, nik stub kwaan nalaketra li gu.

39 Nu na nii lo gu, nal gornetlaka nanetra gu lo na, axta zhin mbizh kwaan ye gu: "jGool be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!"

24

*Cho gor lux rese kwaan**(Mr. 13:1-23; Lc. 21:5-24; 17:22-24)*

¹ Gorna lee Jesús nyaze mroo lach roo yidoo, lee re nu, xaa mseed lo xaa mbii gax lo xaa, nu mlu yidoo lo re nu.

² Zee Jesús né lo re nu:

—¿Che nlu re kwaan lo gu? ¡Wlipa na nii na lo re gu, nik tub ke ne nalaketra tich sa ke ke, rese kwaan lux!

³ Gorzee nzha Jesús naz yek yi le Olib, zee mzob xaa baa, zee lee re nu mbii gax lo xaa, zee mnabdizh nu lo techosa xaa nu nzhé nu lo xaa:

—Nzhékla nu né lu lo nu cho gor gak re kwaan. ¿Cho nseyn gak gorna merla bare lu, nu gorna merla lux yizhyo?

⁴ Jesús mkeb lo nu, nu né xaa:

—List gok gu zee nik tub xaa nakadet gu.

⁵ Nel yo zyen doo xaa yé: “Na mkayaa yalnabeyy lo Jesús”. Nu noka yé xaa: “Na nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy”, nu sbaa kade xaa zyen doo myet.

⁶ Per gorna gon gu lee dil nzho nee nu nzho naz baa, nazhebt gu, nel see nzhaal gaka. Per nalet re kwaan nak kwaan lux yizhyo.

⁷ Lee re yezh dil kwaan stub yezh nu lee pa nabeyy tub rey dil kwaan pa nabeyy stub rey, nu la win nu zyen doo pa nye doo gun xog.

⁸ Re kwaan gak kwenta yalne cheen ngwnaa, gorna merla gal xinn me.

⁹ Zee zaa xaa gu lo re xaa ted gu bid mod nzhekla xaa, zee gut xaa gu. Nu rese xaa yizhyo yii ne gu, nel nzaa gu kwent cheen na.

¹⁰ Mbizh zee zyen doo xaa laa na nu nawiitra xaa lo na, zee yii xaa nu zen xaa tramp tub xaa nu stub xaa.

¹¹ Zee yiid zyen doo xaa yé lo re xaa: “Lee na nzaa kwent kwaan né Dios lo na”, nu nawlit xaaya, zee kade xaa zyen doo myet.

¹² Nu yo zyen doo xaa nakap doo gak, nu zyen doo xaa nakelatra re wechxinn.

¹³ Per loka xaa ye ded re kwaan axta gwluhztlaka, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

¹⁴ Nu lee re wdizh chul cheen pa nabeyy Dios rech dubse yizhyo, zee ne re xaa rese yezh kwaan wli. Zeera lee yizhyo lux.

¹⁵ Zee gorna wii gu lee kwaan nakap doo kwib pa nanzhaalt kwiba, modxa nzhé Daniel, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo (xaa lab kwaan nzhaal laya yek xaa),

¹⁶ zee lee re xaa nzho yizhyo Judea nzhaal xonn xaa nu nya xaa naz yi.

¹⁷ Zee lee xaa nzob yek li, nayatra leen li xaa koo xaa xcheen xaa.

¹⁸ Nu lee xaa nzha naz wen, nabaretra xaa top xaa xab xaa.

¹⁹ Ay, nales doo gak re ngwnaa me nakxiin mbizh zee, nu re ngwnaa me nkee madoo laz.

²⁰ Naab gu lo Dios zee nagakt kwaan mbee kwaan nla doo nal, nixa nagakta zhe sab.

²¹ Kwaanzee re mbizh zee, gak tub mbizh mas bid doo ded re xaa, ke re bid kwaan mded re xaa axta leezha mdexkwa Dios yizhyo nu axta mbizh zee, nu nadedtra xaa bid snee stub bes gwluhz.

²² Nu chol Xaa Nabeyy nanglerolt re mbizh zee, nik tub xaa nanget axta gwluhz. Per lee xaa mlerola nel nkela xaa re xaa mleeey xaa.

²³ Nu mbizh zee chelee tub xaa nii lo gu: “Wii nee, lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo nee. Wii nee, lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo baa”, nagont gu xtizh xaa.

²⁴ Nu yiid re xaa kade; nu re xaa né: “Na nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy”, nu zlak xaa né: “Na nak xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo na”, per nawlit xaaya. Zyen doo kwaan gro doo le xaa, nu luu xaa re nseyn gro doo zee kade xaa re myet, axta re xaa mleey Dios kade xaa, chol nzho moda, per nyent moda.

²⁵ Ngulola ngunii naya lo gu nal.

²⁶ Kwaanzee chelee xaa né xaa lo gu: “Gwa gu, lee xaa nzo naz wen”, nayat gu; nu chelee xaa né xaa lo gu: “Gwa gu, lee xaa nzholaan nee”, nagont gu xtizh xaa.

²⁷ Nel leezha yal na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yal na mod balngwzi kwaan nroo tub ta yiba nu nyetlo stub ta yiba.

²⁸ Nel loka paro nax tub ma ngut, baa ndop re ngolbech.

Xomod bare Jesús

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33, 34-36)

²⁹ Gorna ngulo nguxoob mbizh ded re xaa bid gro doo, zee lee mbizh nazaatra xni, nu lee mbee nazaatra xni, nu lee re mbal gab leen yiba, nu lee re kwaan nzho naz leen yiba xiz.

³⁰ Zee lee nseyn cheen na, Xaa Mzhin Ngok Myet, luu naz leen yiba lo rese myet xaa nzho leen re yezh lo yizhyo ne. Le doo re xaa xgab nu gonn doo re xaa, nel ne re xaa lee na nyal leen xkaw naz yiba, kwaan yalnabeyy gro doo cheen na nu kwaan xni chul cheen na.

³¹ Nu xaal na re mandad cheen na, zee kwezh xaa trompet nye doo, zee lee re mandad top re xaa mleey na dubse yizhyo, axta pa mas zit lo yizhyo nu lo yiba.

³² Bseed gu lo yag ig, gorna lee re ram cheena merla koo lag, zee ne gu lee mbee kwaan la neey zhin gaxla.

³³ Kwaanzee gorna ne gu lee re kwaane kayakla, zee ne gu lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, listla nzo na roo pwert yal na.

³⁴ Wlipa na kwaan nii na lo gu, rese kwaane yilo gak zeera yet re myet xaa nzho re mbizh zee.

³⁵ Lee yiba nu yizhyo lux, per lee xtizh na naluxt.

³⁶ Nik tub xaa nanet pa gor zhin mbizh zee, nixa re mandad cheen Dios naneta, nixa na, xaa nak mer Xgann Dios, nanet na pa gor, nebse Xuz na ne pa gora.

³⁷ Modxa ngok re mbizh cheen Noé seeka gak gorna merla bare na, Xaa Mzhin Ngok Myet.

³⁸ Re mbizh cheen Noé, gorna zeeraka la yey kwaan lux yizhyo nu axta mbizh kwaan mzeeb Noé leen bark, lee re myet seetaka nzhaw nu nzho nu nchelya.

³⁹ Nel tira nanlet re xaa xgab la yey kwaan lux yizhyo, nu lee yey mzelo mla zee ngut re xaa leen nis. Sbaaka gak gorna yal na, Xaa Mzhin Ngok Myet.

⁴⁰ Mbizh zee chop xaabyi nzha naz wen, tub xaa wee xaa nu stub xaa lakeka xaa.

⁴¹ Nu chop ngwnaa nkayoo lo molin, tub me wee xaa nu stub me lakeka xaa.

⁴² Kwaanzee tubka list bzo gu nel nanet gu cho gor yal na, Xaa Nabeyy lo gu.

⁴³ Per nzhaal la kwaane yek gu: Chelee xaa nak li tub yoo nela cho gor yiid tub wann yaal lewann garli xaa, tubka list zo xaa, nu nalaat xaa zeeb nik tub xaa leen li xaa lewann xcheen xaa.

⁴⁴ Kwaanzee noka re gu list bzo gu, nel na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yal mer gor kwaan tira nanlet gu xgab.

*Mos wen nu mos nawent**(Lc. 12:41-48)*

⁴⁵ ¿Cho nak mos wen? Lee mos wen nak xaa mlaa xpatron xaa garli xaa, zee zaa xaa kwaan gaw re xaa gorna zhin gor gaw xaa.

⁴⁶ Chul doo nzhak lextoo mos, xaa kale kwaan nzhé xpatron xaa lo xaa, gorna lee xpatron xaa bare.

⁴⁷ Nu wlipa na nii na lo gu, lee xpatron xaa le gak xaa xaa nabeyy lo rese kwaan nzhap xpatron xaa.

⁴⁸ Per chelee mos zee le xgab: “Nayat xpatron na nal”.

⁴⁹ Lee xaa mzelo mdin re xmos xpatron xaa, nu mzelo xaa ndaw xaa nu ngu xaa kwaan re nguy.

⁵⁰ Nu lee mbizh kwaan nanlet xaa xgab nu gor kwaan nanlet xaa xgab, lee xpatron xaa bare yaad.

⁵¹ Nu ted xaa xaa gro doo bid, nu xaal xaa xaa leeka pa nzho re xaa nkade nu nanlet kwaan wen, zee gonn xaa nu kozhe leyy xaa.

25*Kwent cheen chii ngwnaa mad*

¹ Nal za na tub kwent nen xomod nak pa nabeyy Dios. Leeya nak mod tub chii ngwnaa mad, me mroo kwaan bruj cheen, zee kayaa me xaa chelya.

² Gaay me nachan nu gaay me list.

³ Lee gaay me nachan mzen xbruj per nambet me anseyt kwaan chezhe meya stub welt.

⁴ Per lee stub gaay me list mbe xbruj nu mbe me anseyt cheen me zee chezhe meya stub welt.

⁵ Nu lee xaabyi ngok tras, nu lee re ngwnaa mzen mkaal lo, nu tira ngot me.

⁶ Nu kan wall yaal mbin re me tub bos kwaan nzhé: “Lee xaabyi nzela, broo gu, dexkwaa gu yek xbruj gu zee kayaa gu xaa”.

⁷ Zee lee re ngwnaa mad nguxche nu mdexkwaa me yek bruj cheen me.

⁸ Zee lee gaay ngwnaa mad, me nachan, nzhé lo gaay me list: “Zaa gu chep anseyt gu koo nu leen xbruj nu, nel nzhékla xbruj nu yuyy”.

⁹ Per lee ngwnaa me list nzhé lo gaay me nachan: “Nazaat nuya nel napa nagalta le xchiin guya nu le xchiin nuya, mas wen gwa gu pa nto xaaya nu bzi gu xcheen gu”.

¹⁰ Per gorna lee gaay me nachan nzhazi anseyt, nu lee xaabyi, xaa chelya me mzhin, nu lee zgaay me listla mzo mkayaa xaa, nu mzeeb me kwaan xaa chelya me leen yoo pa nzho jondang. Nu msaaw xaa roo yoo.

¹¹ Gwluzh mzhin gaay me nachan nu nzhé me: “Xaa nabeyy, xaa nabeyy, xal roo yoo zee deed nu”.

¹² Per lee xaa mkeb nzhé: “Wlipa na nii na lo gu, nanlabeyy na gu”.

¹³ Zee nzhé Jesús:

—Kwaanzee tubka bloo gu mkaal lo gu, nel nanet gu pa zhe nu cho gora.

*Kwent cheen chii bools demi**(Lc. 19:11-27)*

¹⁴ Nal zan stub kwent cheen pa nabeyy Dios. Leeya nak mod tub xaabyi xaa roo ya stub ta yizhyo. Nu mrezh xaa re xmos xaa zee kanap xmos xaa re xdem xaa.

¹⁵ Lo tub xaa mzaa xaa gaay bools demi nu lo stub xaa mzaa xaa chop bools demi, nu lo stub xaa mzaa xaa tub bools demi, lo kad tub xaa mzaa xaaya nel ne xaa xomod kano xaaya zhiin. Nu zee mroo xaa nzha xaa zit.

16 Lee xaa mkayaa gaay bools demi mkanoya zhiin nu mle negos, zee mle xaa gan stub gaay bools demi lo gaay bools demi kwaan mkayaa xaa.

17 Seeka lee xaa mkayaa chop bools demi mle xaa gan stub chop bools demi lo chop bools demi kwaan mkayaa xaa.

18 Per lee xaa mkayaa tub bools demi, nya nu mdeen tub yeer lo yo nu mlozhaw xdemi xpatron xaa.

19 'Zyen doo liin mded zeera mbare xpatron xaa, zee mlloo xaa kwent kwaan xaa mkayaa xdemi xaa.

20 Yilotlaka mrezh patron xaa mkayaa gaay bools demi, nu lee xaa ne mzaa gaay bools kwaan mkayaa xaa nu mzaa stub gaay boolsa. Nu nzhé xaa: "Xaa nabeyy, mzaa lu gaay bools demi lo na, per nal za na stub gaay bools demi kwaan mle na gan loya".

21 Lee xpatron xaa nzhé: "Xmos na, wen doo mkee lu zhiin nu nali doo mle luya. Nali doo ngok lu lo chepse kwaan mza na lo lu, lee nal za na masra lo lu. Nu nix doo kwi rop be nal."

22 Zeera mrezh patron xaa mkayaa chop bools demi, nu lee xaa ne mzaa chop bools kwaan mkayaa xaa nu mzaa stub chop boolsa. Nu nzhé xaa: "Xaa nabeyy, mzaa lu chop bools demi lo na, per nal za na stub chop bools demi kwaan mle na gan loya".

23 Lee xpatron xaa nzhé: "Xmos na, wen doo mkee lu zhiin nu nali doo mle luya. Nali doo ngok lu lo chepse kwaan mza na lo lu, nu lee nal za na masra lo lu. Nu nix doo kwi rop be nal."

24 'Per gwuzhtlaka mrezh patron xaa mkayaa tub bools demi, nu lee xaa ne nzhé lo xpatron: "Xaa nabeyy na, ne na lee lu nak tub xaa nakap doo, nu nzhaan lu pa nanakt xleyo lu nu ntop lu yalgon pa naleet lu ngoon.

25 Kwaanzee mzheb na ne na lu zee mkaxlaan na xdemi lu leen lo yo. Per nal lee xdemi lu nee."

26 Per lee xpatron xaa mkeb lo xaa nzhé: "Lusi nak tub mos nawent nu tub xaa nchaab doo, nel néla lu, lee na nzhaan pa nanakt xleyo na nu ntop na yalgon pa naleet na ngoon.

27 Kwaan ngle lu nak nzhaal ngo lu xdemi na bank, zee gorna ngbare na ngzaa lu re kwaan mzaa na lo lu nu ngzaa lu re xinna kwaan mleya gan."

28 Nu nzhé xpatron xaa lo re xaa: "Kiib bools demi kwaan mza na lo xaa ba, nu zaaya lo xaa nkano chii bools demi.

29 Nel xaa nkanoya zaa xaa masraya lo xaa, nu axta nzhobre kwaan zaa xaa lo xaa. Per lee xaa kwaan nankanota axta chep kwaan nkano xaa yiib lo xaa.

30 Bzen gu xaa nchaab nu blebi gu xaa naz jwer lo yalnakaw, paro gonn xaa nu kozhe leyy xaa."

Gorna naab Jesús kwent lo rese myet yizhyo

31 'Gorna lee na yal, Xaa Mzhin Ngok Myet, dubse cho na la xni, nu yal na kwaan re mandad cheen na, xaa nambey nak. Nu zoob na pa nla xni chul doo pa nabeey na.

32 Lee rese myet xaa yizhyo kwi dubse naz delant lo na, nu koxcho na xaa, modxa ngoxcho xaa mbakxiil lo chib.

33 Mbakxiil kwek na lad li lo na nu lee chib kwek na lad rebes lo na.

34 Lee na nak Rey, nu yé na lo xaa nzhi lad li lo na: "Te re gu, xaa mzaa Xuz na re kwaan wen lo, zee kayaa gu pa nabeyy Xuz na, kwaan mdexkwaaw xaa gak cheen re gu, axta gorna zeeraka dexkwaaw yizhyo.

35 Nel ngok nlaan na nu mzaa gu kwaan ndaw na, ngok nzhek lextoo na nu mzaa gu nis nguu na, mkanze na nyent pa yoo na nu mzaa gu pa ngot na,

³⁶ nyent ler gak na nu mzaa gu ler ngok na, ngok ne na nu mbidsewii gu lo na, ngu na lozhyib nu mbid gu lo na.”

³⁷ Zee lee re xaa nali, xaa nzhi lad li lo na, nabdizh lo na: “Xaa Nabeyy, ¿cho gor ngune nu lo lu lee lu ngok nlaan, nu mzaa nu kwaan ndaw lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu ngok nzhek lextoo nu mzaa nu nis ngu lu?”

³⁸ ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu nyent pa yo nu mzaa nu pa ngot lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu nyent ler gak nu mzaa nu ler ngok lu?”

³⁹ ¿Nu cho gor ngune nu lee lu ngok ne nu mbidsewii nu lo lu, nu cho gor ngune nu lee lu ngu lozhyib nu mbidsewii nu lo lu?”

⁴⁰ Zee lee Rey keb nzhé: “Wlipa na nii na lo gu, rese kwaan mle gu lo tub wech na, nixa nak xaa tub xaa sbaasa, noka lo na mle guya”.

⁴¹ Zee lee na, xaa nak Rey, yé na lo re myet xaa kwaan nzhi lad rebes lo na: “Bachii rese gu lo na, xaa nxobde na. Zyaa re gu lo ki kwaan tira nayuyyt, kwaan mdexkwaa yo Maxuu kwaan re mandad cheen xaa.

⁴² Nel ngok nlaan na nu namzaat gu kwaan ndaw na, ngok nzhek lextoo na nu namzaat gu nis nguu na.

⁴³ Mkanze na nu nyent pa yoo na nu namzaat gu pa ngot na. Nyent ler gak na nu namzaat gu ler ngok na, ngok ne na nu nambidsewiit gu lo na, nu ngu na lozhyib nu nambidsewiit gu lo na.”

⁴⁴ Zee lee re xaa nabdizh lo na: “Xaa Nabeyy, ¿cho gor ngune nu lo lu lee lu ngok nlaan, nu namzaat nu kwaan ndaw lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu ngok nzhek lextoo nu namzaat nu nis ngu lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu nyent pa yo nu namzaat nu pa ngot lu? ¿Nu cho gor ngune nu lo lu lee lu nyent ler gak nu namzaat nu ler ngok lu? ¿Nu cho gor ngune nu lee lu ngok ne nu nambidsewiit nu lo lu nu cho gor ngune nu lee lu ngu lozhyib nu nambidsewiit nu lo lu?”

⁴⁵ Zee lee Rey keb nzhé: “Wlipa na nii na lo gu, rese kwaan namlet gu lo tub wech na, nixa nak xaa tub xaa sbaasa, noka lo na namlet guya”.

⁴⁶ Re xaa ne nya ded bid kwaan tira, nu lee re xaa nali nya le gan yalnaban kwaan tira.

26

Myaan xaa xomod gaazh xaa kwaan tich Jesús

(*Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53*)

¹ Gwluzh ngulo ngunii Jesús re kwaane, né xaa lo re nu, xaa mseed lo xaa:
² —Re gu ne nzho jwalt xchop mbizh la yalni kwaan le Paskwa, zee selazh be xomod mlóo Dios re xey be Egipto. Zee lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo xaa kee na lo krus.

³ Re mbizh zee lee re ngwleyy non nu re xaa gol lo re xaa sawlazh be, ngwa re xaa li Caifás, xaa nak ngwleyy non doo.

⁴ Zee myaan re xaa zen xaa Jesús, zee gut xaa xaa.

⁵ Per nzhé re xaa:

—Nalet beya lo yalni, zee nayiit re myet.

Mchub me kwaan chul doo nzebech yek Jesús

(*Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8*)

⁶ Jesús nzo yezh le Betania, garli Simón, xaa ngok ne lo tub yalyizh kwaan nyall cho xaa.

⁷ Nee lee tub ngwnaa nzhanó tub bot dik kwaan mdexkwaa kwaan ke le alabastro, kwaan nyazhe perfum kwaan chul doo nzebech leena nu kwaan kar doo non. Gorna lee Jesús kayaw lee me mxo kwaan ba yek xaa.

⁸ Lee nu, xaa mseed lo Jesús guneya, zee nayii re nu, nu nzhé re nu:

—¿Chozhiin mlux me kwaan ba?

⁹ Nzho mod ngdooya kar doo, zee ngzaa be demi lo re xaa prob.

¹⁰ Jesús mbin kwaan nu nzhé xaa:

—¿Chozhiin ngalno gu ngwnaa ne? Lee kwaan kale me lo na nak kwaan wen doo.

¹¹ Nel lee re xaa prob tubka nzo lo re gu, nu nzho mod le gu wen lo xaa gorna nzhekla gu, per lee na, nazot na lo gu tubka.

¹² Per lee ngwnaa ne mle me kwaan nzho mod le me, mlo me perfum ne cho na gorna zeeraka sebyo re xaa na.

¹³ Wlipa na nii na lo gu, dub yizhyo pa zaa xaa Kwent Chul cheen na, zet xaa noka kwaan mle ngwnaa ne, zee selazh xaa me.

Judas myaan diizh kwaan re xaa nayii ne Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Judas Iscariote xaa nak tub xaa lo re chiibchop nu, xaa mseed lo Jesús, ngwa lo re ngwley non.

¹⁵ Nu nzhé xaa:

—¿Lak kix gu ka na, zee za na Jesús lo re gu?

Zee lee re xaa nzhé:

—Kix nu tub galbchii demi plat ka lu.

¹⁶ Nu leeka gorzee lee Judas mkwaan mod ne xomod zaa xaa Jesús lo re xaa.

Xchee gwluhztlaka kwaan ndaw Jesús

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Nu mzhin mbizh yilotlaka cheen yalni kwaan le Paskwa, pa nzhaw be pan kwaan nanyut lebadur. Nu noka nzhaw be mbakxiil kwaan nteed be zee nselazh be xomod mloo Dios xey be Egipto. Nu lee nu, xaa mseed lo Jesús nzhé lo xaa:

—¿Pa nzhekla lu yadexkwaaw nu kwaan gaw be yalni ne?

¹⁸ Lee Jesús mkeb né:

—Gwa gu garli tub xaa, nu guzh gu lo xaa: “Lee maestr né: ‘Mzhinla gor cheen na, nu yal na garli lu zee gaw re nu, xaa mseed lo na, xchee kwaan le Paskwa.’”

¹⁹ Lee rop nu mle modxa né xaa lo nu. Nu mdexkwaaw xaa kwaan gaw xchee re nu cheen Paskwa.

²⁰ Gorna ngulo mla yalchool, Jesús kayaw kwaan re chiibchop nu,

²¹ nu gorna kayaw re nu, Jesús né:

—Wlipa na nii na lo gu, leeka tub gu zaa na lo re xaa nayii ne na.

²² Re nu nales doo ngok lextoo nu, nu tubga nu tubga nu nabdizh lo xaa, nu nzhé nu:

—Xaa Nabeyy, ¿che naya?

²³ Jesús mkeb né:

—Tub xaa nle bsii pan leen tubka yann kwaan naya, xaa ba zaa na lo re xaa nayii ne na.

²⁴ Lee na Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaal ded na doo bid mod nii Xkyech Dios, per tira nawent ded xaa zaa na lo re xaa. Mas wen nzela xaabyi zee nangalt xaa.

²⁵ Zee lee Judas, xaa zaa Jesús lo re xaa nayii ne Jesús, mnabdizh nu nzhé lo Jesús:

—Maestr, ¿che naya?

—Lu néya —nzhé Jesús.

²⁶ Nu gorna kayaw re nu, lee Jesús mzen pan, nu mzaa xaa dixkix lo Dios, nu mlerol xaaya, nu mzaa xaaya lo re nu. Nu né xaa:

—Daw guya, kwaane nak xbaal na.

²⁷ Zee mzen xaa tub bas kwaan nzho xis ub, nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu mted xaaya lo re nu, nu né xaa lo re nu:

—Gu gu xis ub kwaan nzho leen bas ne.

²⁸ Kwaane nak xren na. Leeya dexkwaa wdizh kub kwaan laa Dios, nu leeya xo na zee zhe jwalt cheen zyen doo myet.

²⁹ Per wlipa na nii na lo gu, nabaretra na go na xiz ub ne, axta mbizh gorna go naya stub welt kwaan gu pa nabeyy Xuz na.

Jesús nzhé lo Pér: “Lu yé, nanlabeyyt lu na”

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Gorna ngulo mbill re nu, nu nzha re nu naz yi kwaan le Olib.

³¹ Zee lee Jesús né lo re nu:

—Nalyall laa re gu na, nel Xkyech Dios niiya: “Gut na xaa nkano mbakxiil, nu lee re mbakxiil rech reta naz”. [Zac. 13:7]

³² Per gwluh gorna roban na, yilotlaka na zhin yizhyo Galilea lo re gu.

³³ Zee nzhé Pér lo xaa:

—¡Per nixa rese xaa laa lu, per tira nalaat na lu!

³⁴ Jesús nzhé lo xaa:

—Wlipa nii na lo lu, leeka nalyall, zeeraka kozhe gaay, lee lu yé chon welt nanlabeyyt lu na.

³⁵ Nu lee Pér mbare nzhé:

—Per nixa yet na kwaan lu, per nayét na lee na nanlabeyyt lu.

Nu rese nu, xaa mseed lo xaa, nzhé leeka kwaan nzhé Pér.

Jesús mdizhno Dios leen yilo Getsemani

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Zee nzha Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, leen tub yilo kwaan le Getsemani, nu né xaa lo re nu:

—Neeka brika re gu, lee na ya wdizhno Dios.

³⁷ Nu mbe xaa Pér nu Juan nu Chag, rop xgann Zebedeo, nu mzelo lextoo xaa mxonn doo nu nales doo nzhak xaa.

³⁸ Zee nzhé xaa:

—Nales doo nzhak lextoo na kwenta tub xaa mer yet. Blakeka gu nee nu nagaat gu, tubka zo gu kwaan na.

³⁹ Zee lee Jesús mze delant xep, nu mkichxub xaa nu axta ngol lechuzh xaa lo yo, nu mdizhno xaa Dios nzhé xaa:

—¡Ay, Xuz na! Nalaat lu deed na bid ne, per nagakta kwentaxa nzhekla na, sinka kwentaxa nzhekla lu gaka.

⁴⁰ Zeera mbare xaa pa mlaa xaa yon xaa nu gorna mzhin xaa lo xaa; lee yon xaa naxna. Zee nzhé xaa lo Pér:

—¿Che nik tub gor nayet gu lo mkaal?

⁴¹ Blo gu mkaal lo gu nu bdizhno gu Dios zee nakiilt Maxuu gu. Lee xgab cheen gu nzhekla le kwaan nyakla Dios, per lee baal cheen gu nayet leya.

⁴² Mrop welt ngwa xaa mbdizhno xaa Dios nu nzhé xaa:

—¡Ay, Xuz na! Cheleeya nyent mod nadedt na bid ne, bleya mod nzhekla lu.

⁴³ Zee mbare xaa paro mlaa xaa yon xaa stub welt, nu gorna mzhin xaa lee yon xaa naxna, nel nayetra xaa lo mkaal.

⁴⁴ Nu zee ngwa xaa stub welt nu mdizhno xaa Dios. Ngunii xaa leeka re kwaan nzhé xaa yilo.

⁴⁵ Zee mbare xaa pa mlaa xaa re nu, xaa mseed lo xaa, nu né xaa:

—¿Che seetaka naxna gu? ¡Nal kenzha gu! Mzhinla gor lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re xaa mle jwalt.

⁴⁶ Guxche gu, chaa gu nya be, nel nzela xaa zaa na lo re xaa.

Mzen re xaa Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jesús seetaka kaniil lo re nu, lee Judas, xaa ngok tub xaa lo re chiibchop nu, mzhin kwaan zyen doo xaa nzeno spad nu nzeno yag. Re xaa ne nze kwent cheen re ngwleyy non, nu cheen re maestr, xaa nlu xtizh Dios, nu kwent cheen re xaa gol.

⁴⁸ Ngulola nzhé Judas nseyen lo re xaa:

—Loka xana xaa gaw na bit garlo, xaa zeeya; zen gu xaa nu wee gu xaa.

⁴⁹ Nu gorzee lee Judas mbii gax lo Jesús nu nzhé:

—¿Ma lu, Maestr?

Nu gorzee ndaw xaa bit tagarlo Jesús.

⁵⁰ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Mig, kwaan nze lu le lu, bleya.

Zee lee re xaa mbii lo Jesús, nu mzen xaa Jesús nu mbe xaa xaa.

⁵¹ Per tub xaa nzo kwaan Jesús mlloo spad nu mchoog tub lad nzha xmos ngwleyy non doo.

⁵² Zee Jesús nzhé:

—Blochaw spad cheen lu pa nzhoya, nel rese xaa kwaan nzhut kwaan spad leeka kwaan spad yet xaa.

⁵³ ¿Che nanet gu chelee na naab na lo Xuz na, xaal xaa tub chiibchop mil mandad cheen xaa nal gornetlaka?

⁵⁴ Per chol sbaaya, ¿xomod gak re kwaan nkee lo Xkyech Dios kwaan nzhé snee nzhaal gaka?

⁵⁵ Jesús nzhé lo re myet:

—¿Chozhiin nze gu kwaan spad nu kwaan yag zen gu na kwenta tub wann? Zyen doo mbizh mzo na lo re gu, mseed na re gu lach roo yidoo. Nu nik tub welt namzent gu na.

⁵⁶ Per rese kwaan kayak zee mbarlo kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Mer gorzee lee nu, xaa mseed lo Jesús, mlaa Jesús, nu mrexonn nu nya nu.

Lee ngwleyy non doo naab kwent lo Jesús

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Re xaa mzen Jesús, mbe xaa Jesús garli ngwleyy non doo, xaa le Caifás, paro nzhi re maestr xaa nlu xtizh Dios, kwaan re xaa gol.

⁵⁸ Per lee Pér zit zit nzhake tich re xaa, nu gorna mzhin xaa lach jwer garli ngwleyy non doo, zee mzob xaa lo re xaa nkanap roo yoo, nel nzhékla xaa ne xaa xomod yilo le xaa Jesús.

⁵⁹ Lee re ngwleyy non nu re xaa nak zhiin kakwaan xaa tub kwaan nawlit gaazh xaa tich Jesús, zee gut xaa Jesús.

⁶⁰ Per nanguzhaalta lo re xaa, nixa zyen doo xaa ngaazh kwaan tich Jesús per duzna nkade re xaa. Gwluzhtlaka mzhin xchop xaa

⁶¹ nzhé:

—Mbin nu lee lu né: “Na lux xkyidoo Dios, nu chonaka mbizh dexkwa na stuba”.

⁶² Nu zee lee ngwleyy non doo mzoli lo re xaa, nu mnabdizh lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Chozhiin nik tub kwaan namkebt lu? ¿Cho kwaan komba nii re xaa lo lu?

⁶³ Per lee Jesús nik tub kwaan namkebt lo ngwleyy non doo. Zee lee ngwleyy non doo mbare mnabdizh lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Kwaan le Dios xaa naban, né: ¿che lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy? ¿Che lu nak mer Xgann Dios?

⁶⁴ Jesús mkeb nzhé:

—Lu néya. Nu wii gu, lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, zob lad li lo Dios, xaa nzho mod nle rese kwaan. Nu wii gu lee na yal leen xkaw naz yiba stub welt.

⁶⁵ Nu zee lee ngwleyy non doo mchaz xab xaa, nu nzhé:

—¡Nankintra be stub testig! ¡Ngulola mbin gu ngunii xaa kwenta Dios! ¿Xomod nle gu xgab lo kwaane? Re gu mbin wdizh nawent kwaan ngunii xaa.

⁶⁶ ¿Xomod nzak gu lo kwaane?

Lee re xaa mkeb, nzhé:

—¡Nzhaal yet xaa!

⁶⁷ Nu mzelo lak xaa mchuk lo xaa nu mdin xaa xaa. Nu stub naz xaa mgazya ta garlo xaa.

⁶⁸ Nu mbezh xaa:

—Lu né nak lu Xaa Mxaal Dios Nabeyy, kwaanzee né, ¿cho xaa mkeeya yek lu?

Pér nzhé: “Nanlabeyyt na Jesús”

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Lee Pér nzob naz lach jwer garli ngwleyy non doo. Baa lee tub ngwnaa mad, me nkee zhiin lo ngwleyy non doo, mbii gax lo Pér nu nzhé me:

—Noka lu nkanze kwaan Jesús, xaa yizhyo Galilea.

⁷⁰ Per lee Pér nzhé delant lo re xaa:

—Nanet na cho kwaan né lu lo na.

⁷¹ Zee nya Pér mzo naz roo pwert, zee ngune stub ngwnaa me nkee zhiin lo ngwleyy non doo lo xaa, nu nzhé me lo re xaa:

—Noka me nee nkanze kwaan Jesús, xaa yezh Nazaret.

⁷² Stub welt lee Pér mcheroo, nzhé:

—¡Nanlabeyyt na xaa ba!

⁷³ Gwluzh xep lee re xaa nzhi baa mbii gax lo Pér nu nzhé xaa:

—Wlipa nu, noka lu nreke tich xaa, axta mod nzhadizh lu nluya.

⁷⁴ Zee mzelo Pér mde xaa nu mcheroo xaa, nu nzhé xaa:

—¡Wlipa na, nanlabeyyt na xaa ba! ¡Nu nanet na cho kwaan zet gu lo na!

Nu gorzee lee gaay mbazhe.

⁷⁵ Zee lee Pér mselazh kwaana nzhé Jesús lo Pér yilo: “Zeeraka kozhe gaay, lee lu yé chon welt nanlabeyyt na”. Nu gorna mselazh xaa kwaane, mroo xaa nu mzelo xaa mbinn xaa.

27

Xomod ngut Judas

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Gorna mkaxni yizhyo stub mbizh, rese ngwleyy non nu re xaa gol myaan gut xaa Jesús.

² Zee mkado xaa yaa Jesús nu mbe xaa Jesús lo Pilat, xaa nabeyy baa.

³ Lee Judas, xaa mzaa Jesús lo re xaa gut xaa, gorna mzeen xaa lee re xaa gut Jesús, ngok nales doo lextoo xaa nu mzere xaa galbchii demi plat kwaan mzaa re ngwleyy non nu re xaa gol lo xaa.

⁴ Nu nzhé xaa:

—Mle na tub jwalt gro doo nel mza na tub xaa nik tub jwalt nankanot yet.
Per lee re xaa mkeb nzhé:

—Per nu, nyent cho le nu komba. ¡Komba nak xcheen lu!

⁵ Zee lee Judas mlabi re demi leen yidoo, nu nya xaa nu leeka lee xaa msiyenn xaa.

⁶ Lee re ngwleyy non mtop re demi nu nzhé re xaa:

—Nyent mod kwib re demi ne pa mbib re gon, nel nanambeyt demi ne, nel leeya mzaa be zee yet tub xaa.

⁷ Zee myaan re xaa zii xaa tub lee leyo, pa ngoo myet yo ndexkwaa xaa yas; zee kano re xaa tub lee leyo pa sebyo xaa re xaa yezh zit, xaa yet zee.

⁸ Kwaanzee leyo ba le Lach Cheen Ren axta mbizh nalzhe.

⁹ Sbaa mbarlo re kwaan nzhé Jeremías, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha nzhé xaa: “Mzen re xaa galbchii demi plat, lal nzhé re xaa Israel ka xaa xaa.

¹⁰ Nu kwaan demi zee mzi re xaa lach, pa ngoo myet yo ndexkwaa xaa yas. Mle naya modxa mnabeyy Xaa Nabeyy.” [Jer. 32:6; Zac. 11:12-13]

Jesús nzo lo Pilat

(Mr. 15:2-20; Lc. 23:3-5, 13-25; Jn. 18:33-19:16)

¹¹ Mbe re xaa Jesús lo Pilat xaa nabeyy zee. Nu mnabdizh Pilat lo Jesús nzhé xaa:

—¿Che lu nak Rey cheen re xaa Israel?

Jesús nzhé:

—Sbaa naka, kwentaxa nguné luya lo na.

¹² Gorna lee re ngwleyy non nu re xaa gol mgaazh kwaan nawlit tich Jesús, nu lee Jesús nik tub lan wdizh namkebt,

¹³ zee lee Pilat mnabdizh lo Jesús:

—¿Che nanzhont lu re kwaan gaazh re xaa tich lu?

¹⁴ Per nik tub lan wdizh namkebt Jesús, gorzee lee Pilat tira mdedyall nu nanetra xaa cho kwaan nle xaa xgab.

¹⁵ Nu rese liin leezha nla yalni cheen Paskwa, Pilat nsela tub xaa nzho lozhyib, loka xaa naab re xaa yezh sela xaa.

¹⁶ Nzho tub xaa le Jesús Barrabás lozhyib, xaa nlabeyy re xaa.

¹⁷ Nu lee Pilat mnabdizh lo re xaa nzhi baa nu nzhé:

—¿Cho nzhekla gu sela na? ¿Che sela na Jesús Barrabás o Jesús, xaa nii re xaa Xaa Mxaal Dios Nabeyy? ¿Cho xaa sela na?

¹⁸ Sbaa nguné nel nela Pilat lee re ngwleyy non nu re xaa gol nzhak selos, kwaanzee ngulaa xaa Jesús lo Pilat.

¹⁹ Nu lee Pilat seetaka nzob pa nabeyy, nu lee xngwnaa Pilat mxaal tub xaa nzhé lo xaa:

—Nalet lu kwaan nawent lo xaabyi ba, nel nalgwzheze tira nawent mchaa lextoo na kwent cheen xaabyi ba, nu wen nak xaa.

²⁰ Per lee ngwleyy non nu re xaa gol, mkiil re xaa nzhi baa zee naab re xaa sela Pilat Barrabás, zee gut Pilat Jesús.

²¹ Zee lee Pilat mnabdizh stub welt nzhé:

—¿Xana tub lo rop xaa ne nzhekla gu sela na?

Zee lee re xaa mkeb nzhé:

—Bsela Barrabás.

²² Zee lee Pilat mnabdizh lo re xaa nzhé:

—Guné gu, nen cho kwaan nzhekla gu le na kwaan Jesús, xaa nii re xaa Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Re xaa mkeb nzhé:

—¡Bkee xaa lo krus!

²³ Pilat nzhé:

—Per, ¿cho kwaan nawent mle xaa ne?

Per bi nkee re xaa nu nzhé re xaa:

—¡Kee xaa lo krus!

²⁴ Gorna ngune Pilat nayetra Pilat lo re xaa, nel mas nakap doo nzhak re xaa, zee mnabeyy Pilat xaa yixii nis yanag Pilat, zee wii re xaa kwaan le Pilat. Nu nzhé xaa:

—Nyent mod kwib yalgut cheen xaabyi ne tich na; xkwent re gu nak kwaan ba.

²⁵ Zee lee re myet mkeb nzhé:

—¡Tich nuya, nu tich re xinn nu kwib yalgut cheen xaa ne!

²⁶ Zee lee Pilat msela Barrabás nu mnabeyy xaa xsoldad xaa zee mdin Jesús nu kee xaa xaa lo krus.

²⁷ Zee lee re soldad cheen xaa nabeyy mbe Jesús lo lach jwer pa nzho Pilat nu mri rese soldad dub welt lo Jesús.

²⁸ Nu mlache xaa xab xaa nu msegak xaa xaa tub ler naxne.

²⁹ Nu lee yek xaa mzob xaa tub koron kwaan nya kwaan yich, nu mlo xaa tub bar yaa xaa lad li. Nu mkichxub re xaa lo xaa modxa nkichxub xaa lo rey, nu mxizhno re xaa xaa, nu nzhé re xaa:

—¡Xwa doo Rey cheen re xaa Israel!

³⁰ Noka mchuk re xaa lo xaa, nu mla xaa leeka bar kwaan nzho yaa xaa yek xaa.

³¹ Nu gorna ngulo mzhitno re xaa xaa, zee mloo xaa ler naxne yenn xaa, nu msegak xaa xaa leeka xab xaa. Nu mloo xaa xaa, mbe xaa xaa zee kee xaa xaa lo krus.

Mkee xaa Jesús lo krus

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Gorna nzhenno xaa xaa, zee mzhaal xaa tub xaa le Simón xaa yezh Cirene, zee mnabeyy soldad xaa, zee wee xaa xkrus Jesús.

³³ Nu mbe xaa Jesús tub pa le Gólgota. (Wdizh ne nii: “Zhit Yek Xaa”.)

³⁴ Nu mzaa xaa xis ub kwaan nzhaal kwaan tub kwaan nala ngo Jesús. Nebse mle Jesús preba, nangutra xaaya.

³⁵ Nu gorna mkeela xaa lo krus, zee lee re soldad mloo swert nen cho xaa le gan xab xaa.

³⁶ Nu mzob re soldad baa zee kanap xaa Jesús.

³⁷ Nu yek Jesús mkee xaa tub letr kwaan nzhé nen chozhiin mkee xaa Jesús lo krus. Lee letr nzhé: “XAA NE NAK JESÚS, REY CHEEN RE XAA ISRAEL”.

³⁸ Noka chop wann nkee lo krus, tub xaa nkee lad li lo Jesús nu stub xaa nkee lad rebes lo Jesús.

³⁹ Re xaa nded lo xaa duzna wdizh nawent nii xaa lo xaa, nu mbib re xaa yek xaa lo xaa.

⁴⁰ Nu mbezh re xaa lo Jesús:

—Lu né lux lu yidoo nu chonaka mbizh dexkwaa luya stuba. ¡Bsela leeka lu lo krus zee nadedt lu bid, chol Xgann Dios nak lu!

⁴¹ Nu sbaaka mxizhno re ngwleyy non xaa, nu re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re xaa gol,

⁴² nu mbezh re xaa:

—Namlaat xaa nget stub xaa, ¿chozhiin nyent mod la xaa leeka xaa lo krus? Né xaa lee xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy lo re xaa Israel. Nal la xaa leeka lee xaa lo krus zee wii re nu lo xaa.

⁴³ Ngwii doo xaa lo Dios, laa zee nalaat Dios ded xaa bid nal, chol sbaa nzhekla Dios. ¿Che nanét xaa lee xaa nak Xgann Dios?

⁴⁴ Nu axta rop wann, xaa nkee xkwes xaa mxizhno xaa.

Ngut Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Rolta mbizh dubse yizhyo mla yalnakaw axta las tres mzhel yizhyo.

⁴⁶ Gorzee lee Jesús mbazhe nye doo nzhé:

—Eli, Eli, ¿lama sabaktani? (Wdizh ne nii: “Xdios na Xdios na, ¿chozhiin mlaa lu na?”) [Sal. 22:1]

⁴⁷ Nu lak xaa nzo zee, mbin kwaan ngunii xaa, zee nzhé xaa lo re xaa:

—Bkenzha gu. Lee xaa kabezh Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

⁴⁸ Gorzee lee tub xaa ngwakwaan tub lee xiil, nu mchub xaa xis ub kwaan ni doo chooya, nu mkado xaaya yek tub le yi, nu mzeb xaaya roo Jesús.

⁴⁹ Per lee stub naz xaa nzhé:

—Laa, zee ne be nen che zyiid Li la xaa lo yalgut.

⁵⁰ Jesús mbazhe nye doo stub welt nu ngut.

⁵¹ Nu lee ler kwaan nyaaw roo Pa Nambey Doo leen yidoo, mzelo mraz axta yek nu axta xan, nu ngoka chop lee. Nu lee tub xog mgun nu lee re ke ngok rol.

⁵² Nu lee roo re baa mxal; nu axta zyen doo re myet, xaa ngut, xaa nambey nak, mroban stub welt.

⁵³ Zee mroo xaa leen xbaa xaa. Gwluzh gorna ngulo mroban Jesús, mzeeb re xaa ne leen yezh Jerusalén, yezh kwaan nambey nak, nu baa zyen doo xaa ngune lo re xaa ne.

⁵⁴ Gorna lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad nu re soldad kwaan nkanap Jesús, ngune mgun xog, nu gorna ngune xaa re kwaan mded, mzheb doo xaa nu nzhé xaa:

—Wlipa, lee xaa ne nak Xgann Dios.

⁵⁵ Nu zyen doo ngwnaa, me mreke tich Jesús axta yizhyo le Galilea, me mle yudar xaa, mzo zit ngwii.

⁵⁶ Lo re me ba mzo Mari, me yezh Magdala, nu Mari xnaa Chag nu Che, nu xnaa xgann Zebedeo.

Mkaach xaa Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Gorna nzhelala yalchool, mzhin tub xaa rik, xaa le Che, xaa nak xaa yezh le Arimatea. Noka xaa ne mreke tich Jesús.

⁵⁸ Che ngwa lo Pilat nu ngunaab xaa kwerp cheen Jesús. Zee lee Pilat mnabeyy zee mzaa re xaaya lo Che.

⁵⁹ Nu mzen Che xkwerp Jesús nu mchaal xaaya kwaan tub lee ler nzhul, tub lee ler kwaan non doo.

⁶⁰ Nu mlo xaa Jesús leen tub baa kub, kwaan nak mer cheen Che, kwaan mdeen xaa leen tub ke. Nu msaaw xaa tub ke naro doo rooya nu nya xaa.

⁶¹ Per lee Mari me Magdala nu stub Mari mlakeka nzob gax roo baa.

Re xaa nkanap xbaa Jesús

⁶² Stub mbizh, gorna ngulo mded mbizh kwaan ndexkwaa re be kwaan gaw be zhe sab, lee re ngwleyy non nu re xaa fariseo ngwa lo Pilat,

⁶³ nu nzhé re xaa lo xaa:

—Xaa nabeyy, mselazh nu lee xaabyi ba, xaa kwaan tant mkade, nguné xaa leezha zer yet xaa: “Gwluzh yilo ded chon mbizh, lee na roban stub welt”.

⁶⁴ Kwaanzee nabeyy zee kanap xaa baa cheen Jesús axta yixooob yon mbizh, napa lee re xaa mseed lo xaa, ya yixii kwerp cheen xaa yaal, nu yé xaa lo re myet: “Lee xaa mroban stub welt”. Kwaan zee gak tub kwaan mas kade xaa re myet ke yilo.

⁶⁵ Pilat nzhé:

—Nkano gu re soldad, gwa gu kanap gu roo xbaa Jesús axta paro nzho moda lo gu.

⁶⁶ Zee ngwa re xaa zee mkee xaa tub sey cho ke kwaan nyaaw roo baa, zee yaww wena, nu mlaa xaa re soldad kanap roo baa.

28

Jesús mroban

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

¹ Ngulo mded zhe sab, gorna ngulo mkaxni yizhyo zhe dming garziil, lee Mari me yezh Magdala kwaan stub Mari ngwa ngusewii roo baa pa mlo xaa Jesús.

² Gorzee lee tub xog mgun nye doo leen yizhyo nel lee tub mandad cheen Dios mla naz lo yizhyo, nu mbii xaa roo baa nu mre xaa ke kwaan nyaww roo baa, nu mzob xaa ticha.

³ Lee mandad mla doo xni xab xaa mod balngwzi, nu lee xab xaa na rus doo mod na yeg.

⁴ Gorna ngune re soldad kwaanee, nebse nxiz re xaa tant mzheb doo xaa, nu tira mkaw re xaa, mod tub xaa ngut.

⁵ Lee mandad nzhé lo rop ngwnaa:

—Nazhebt gu. Na ne lee gu nzekwaan Jesús, xaa mkee re xaa lo krus.

⁶ Nyentla xaa nee, ngulola mroban xaa, modxa né xaa lo re gu. Te gu nu wii gu, nyentla xaa paro mdix xaa xaa.

⁷ Prad zyaa gu nal nu guzh guya lo re xaa mseed lo xaa, lee xaa mrobanla. Nu yilotlaka xaa ya yizhyo Galilea lo re gu. Baa ne gu lo xaa. Kwaan ba nak kwaan nii na lo gu.

⁸ Nu gorzee lee rop ngwnaa mroo xonn mroo leen baa, nel mzheb doo me nu noka nyakdoola me. Nu mrexonn me né meya lo re nu, xaa mseed lo Jesús.

⁹ Nu leeka gorzee lee Jesús ta mreke lo rop me. Nu ngunii xaa “dix” lo rop me. Nu lee rop me mbii lo Jesús, nu mdeezh me nii xaa nu mbill me lo xaa.

¹⁰ Nu nzhé Jesús lo me:

—Nazhebt gu. Zyaa gu nu guzh gu lo re wech na zee ya xaa naz yizhyo Galilea, nu baa zhaal xaa na.

Kwaan nzhé re soldad

¹¹ Gorna lee re ngwnaa nya, lee lak soldad xaa nkanap roo baa ngwa Jerusalén, nu mzaa xaa kwent lo re ngwleyy non re kwaan ngok.

¹² Zee lee re ngwleyy non mrezh re xaa gol, zee yaan re xaa lal. Nu mzaa xaa zyen doo demi lo re soldad,

¹³ nu nzhé xaa lo re soldad:

—Yé gu lo re myet: “Yaal, gorna lee re nu ngot, lee re xaa mseed lo Jesús mbid mlewann xkwerp Jesús”.

¹⁴ Nu chelee Pilat ne kwaanee, re nu seleyy xaa zee nateedt xaa gu bid.

¹⁵ Zee lee re soldad mkayaa re demi, nu mle xaa re kwaan nzhé re xaa gol lo xaa. Nu kwaan nzhé re soldad, nzet re xaa sawlazh be axta mbizh nalzhe.

*Kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa**(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁶ Zee lee re chiibtub nu, xaa mseed lo Jesús, nya naz yizhyo Galilea, yi kwaan nzhé Jesús lo nu.

¹⁷ Nu gorna ngune re nu lo Jesús, mbill nu lo Jesús, nixa nzho lak nu seetaka ngok ned lextoo.

¹⁸ Jesús mbii gax lo re nu, nu né xaa lo re nu:

—Dios mzaa dubse yalnabeyy lo na naz leen yiba nu naz lo yizhyo ne.

¹⁹ Nal gwa gu lo rese myet, xaa nzhi dubse lo yizhyo, nu ble gu zee gak re xaa xaa seed lo na, nu bchubnis gu xaa kwaan yalnabeyy cheen Xuz na, nu kwaan yalnabeyy cheen na, xaa nak xgann Xaa, nu kwaan yalnabeyy cheen Mbi Naban cheen Dios.

²⁰ Nu bseed gu re xaa le xaa re kwaan mseed na gu. ¡Nu ne gu, lee na zo lo re gu rese mbizh, axta gorna lux yizhyo!

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Mark

Juan mchubnis

(Mt. 8:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Snee mzelo wdizh chul cheen Jesucrist, xaa nak Xgann Dios.

² Snee nzhé kwaan mkee Chay, xaa mxaal Dios zaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, gorna nzhé xaa:
Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu.

³ Nu dub gan snee yé xaa naz wen:
“Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;
bxal gu tub naz nali ze xaa”. [Is. 40:3]

⁴ Snee mbarlo kwaan nzhé Chay gorna mzhin Juan Xaa Nchubnis re myet tub pa naz wen. Juan nchubnis re myet, re xaa mlaa naz nawent nu mwii xaa lo Dios, zee kiib Dios jwalt kwaan mle xaa. Snee mzaa Juan kwent lo re myet.

⁵ Nu zyen doo myet yezh gro Jerusalén, nu re yezh win pa nabeyy Judea mzhin mkenzha xtizh Juan. Nu konxa mzaa re myet kwent re jwalt kwaan mle xaa, zee mchubnis Juan xaa leen yuu Jordán.

⁶ Nu yich led kamey nak xab Juan, nu nzii tub yed leen Juan. Nu lee kwaan nzhaw Juan nak mbeso, nu kwaan nzho Juan nak mzhin wen.

⁷ Juan nzaa kwent cheen Dios, nu nzhé xaa:
—Tich na nze stub xaabyi mas non ke na. Nanont na zee nyent mod xek na tich xkyelyed xaa, nel nonra xaabyi zee lo na.

⁸ Na nchubnis gu kwaan nis, per lee xaabyi zee chubnis re gu gorna xaal xaa Mbi Naban cheen Dios lo gu.

Jesús mrubnis nu mzelo nkee zhiin

(Mt. 3:13-4:17; Lc. 3:21-22; 4:1-15)

⁹ Tub mbizh mroo Jesús yezh Nazaret, yizhyo kwaan le Galilea, nu mzhin xaa pa kachubnis Juan re myet, zee mchubnis Juan xaa leen yuu Jordán.

¹⁰ Nu gorna mroo Jesús leen nis, mwii xaa lee yiba mxal, nu lee Mbi Naban cheen Dios mroo nyaadla naz leen yiba nu mla cho Jesús mod tub palom.

¹¹ Zee mbin xaa tub bos kwaan mroo naz yiba, nzhé:
—Lu nak xgaan na, xaa nkedoola na, nu nix doo nzhak lextoo na ngwii na lo lu.

¹² Zee mbe Mbi Naban cheen Dios Jesús naz wen.

¹³ Ngu Jesús tub choo mbizh pa nzho re ma wen, zee mkiil Maxuu Jesús. Zeera lee re mandad cheen Dios myaad mkanap Jesús.

¹⁴ Mzhin tub mbizh mlo xaa Juan lozhyib, nu lee Jesús ngwa yizhyo kwaan le Galilea, nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Dios,

¹⁵ nu nzhé xaa:
—Mzhin gaxla mbizh kwaan mleey Dios, gorna lee Dios nabeyy lo rese myet. Blaa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nu ble gu krer wdizh chul cheen Dios.

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jesús nzhaze roo nistoo le Galilea leezha ngune Jesús lo Simón, nu wech Simón xaa le Ndres. Lee rop xaa nak xaa nzen mbal. Kagobi xaa xkyeez xaa leen nistoo zee zen xaa mbal.

17 Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Breke gu tich na zee le na gu xaa zere myet lo Dios, kwentaxa nzen gu mbal.

18 Leeka gorzee mlaa rop xaa xkyeez xaa nu mreke xaa tich Jesús.

19 Nu nzhaze Jesús mas naz delant, zee ngune xaa lo rop xgann Zebedeo, Juan rop Chag. Nzho xaa leen tub kano. Kagobde xaa xkyeez xaa.

20 Zee mrezh Jesús rop xaa ne. Nu leeka gorzee mlaa xaa xuz xaa Zebedeo kwaan re mos, xaa nkee zhiin lo xaa leen kano, nu lee rop wech xaa mreke tich Jesús.

Jesús mloo mbi mal lextoo tub xaa

(Lc. 4:31-37)

21 Nu mzeeb xaa yezh Capernaum zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu, xaa Israel, lo Dios. Nu mzeeb Jesús leen tub yoo pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios, nu mzelo xaa mseed xaa re myet kwaan nzhi zee.

22 Nu mdedyall doo re xaa nzhon xaa re kwaan nlu Jesús, nel nseedra Jesús kwaan yalnabeyy ke re maestr, xaa nlu xtizh Dios.

23 Nu leen yoo paro nkasa re xaa, nzo tub xaa nzho mbi mal lextoo. Nu mbazhe xaa nu nzhé xaa:

24 —¿Chozhiin mzhin lu lo nu Jesús, xaa Nazaret? ¿Che nze lu lux lu nu? Nlabeyy na lu, ne na lee lu nak Xaa Nzhu, xaa nze lo Dios.

25 Jesús mgalno mbi mal nu nzhé:

—¡Bsaaw rool! ¡Broo lextoo xaa ne!

26 Zee lee mbi mal mle zee mzhib xaa yizhgutye stub welt, nu gorzee lee mbi mal mrazhe nye doo nu mroo lextoo xaa.

27 Nu rese xaa nzhi zee mdedyall doo. Nu mnabdizh xaa lo wechxinn xaa nu nzhé xaa:

—¡Yisutisutit! ¿Cho kwaan kwaane? Xaa ne nlu duzna re kwaan nanet be, nu axta nabeyy xaa lo re mbi mal nu nzhona xtizh xaa.

28 Nu zeesi, lijer doo mbin re xaa kwaan mle Jesús dubse naz yizhyo kwaan le Galilea.

Jesús msekwen xnaazhap Pér

(Mt. 8:14-17; Lc. 4:38-41)

29 Nu gorna mroo Jesús pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios, zee mbe Simón rop Ndres xaa garli Simón nu noka Juan rop Chag nzha kwaan lee xaa.

30 Nu lee xnaazhap Simón nzho loon nel ne nzak me, nlen me xlee. Nu gorna mzhin Jesús, zee nzhé re xaaya lo Jesús.

31 Zee lee Jesús mbii gax lo me nu mzen yaa me, nu mlis xaa me. Leeka gorzee lee xlee mroo cho me, nu mzaa me kwaan ndaw re xaa.

32 Gorna nzeyaaz mbizh, zee ngwano re xaa re xaa ne nzak lo Jesús, nu re xaa nzho mbi mal lextoo.

33 Nu rese xaa yezh mkasa roo yoo pa nzo Jesús,

34 zee msekwen Jesús re xaa ne nzak, nu re xaa nzak reta klas yalyizh. Nu mloo Jesús zyen mbi mal lextoo re myet. Nanlaat Jesús nii re mbi mal, nel nela re mbi mal cho nak Jesús.

Jesús nzo yizhyo Galilea

(Lc. 4:42-44)

35 Nu garziil doo ngxuche Jesús mroo xaa, nzha xaa tub pa nzhekla xaa zo techosa xaa, zee wdizhno xaa Dios.

36 Simón nu re wechxinn Simón nkwaan re xaa Jesús.

37 Nu gorna nguzhal Jesús lo xaa, zee nzhé xaa lo Jesús:

—¡Rese xaa kakwaan lu!

³⁸ Per lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Chaa gu ya be re yezh nzhi gax nee, zee za na kwent xtizh Dios lo rese xaa nzho baa, nel kwaanzee nzhal na le na.

³⁹ Jesús mkanze leen rese yezh kwaan nzhi yizhyo Galilea, nu mzaa xaa kwent xtizh Dios leen yoo pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios. Noka mlóo xaa mbi mal lextóo re xaa.

Jesús msekwen tub xaa nyall cho

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Nu mzhin tub xaa nyall cho lo Jesús, zee mkichxub xaa lo Jesús nu dub lextóo xaa ngunaab jabor lo Jesús, nzhé xaa:

—Chelee lu nzhekla lu, nzho mod sekwen lu na lo yalyizh ne.

⁴¹ Jesús mles lextóo ngune xaa, nu mgal cho xaa, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Nzhékla na, gakwen lu.

⁴² Leeka gorna ngunii Jesús lo xaa, ngokwen xaa nu ngok nzhuul xaa lo yalyizh.

⁴³⁻⁴⁴ Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Nik tub kwaan nayét lu lo re myet. Gwa lo ngwleyy zee wii xaa lo lu, zee né xaa lee lu ngokwenla. Nu bzaa gon kwaan mnabeyy Ches, kwaan nzaa xaa nzhakwen yalyizh kwaan nyall cho, zee ne rese myet lee lu ngokwenla.

⁴⁵ Zee mlaa xaa Jesús nya xaa, per lee xaa ne gorna nya xaa nzhé xaaya lo re myet, lee xaa ngokwenla. Kwaanzee nyentra mod zeeb Jesús leen yezh, zee mlake Jesús naz wen, nel nyentra mod zeeb Jesús sbaasa. Per zyen doo xaa rese yezh nya lo Jesús.

2

Jesús msekwen xaa mdeen

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Zee mbare Jesús yezh Capernaum, nu nzhala lak mbizh zeera mbin re xaa lee Jesús nzho leen li tub xaa.

² Nu lijer doo mkasa zyen doo xaa. Nixa naz roo yoo nagaltra kwi re xaa, zee mzaa xaa kwent xtizh Dios lo re xaa.

³ Tap xaa nzeno tub xaa mdeen lo Jesús.

⁴ Nu nel nzhi doo xaa, nanzaat lugar zeeb xaa yino xaa xaa ne lo Jesús. Zee mtexoob xaa xaa naz yek yoo. Nu mxal xaa tub tik yek yoo, zeera mzaa lugar msela xaa dub yag mdeen paro nzo Jesús.

⁵ Nu gorzee mzeen Jesús lee re xaa nzeno mdeen ngwii lo Dios, zee nzhé Jesús lo xaa mdeen:

—Xgaan, lee re jwalt cheen lu ngulola mzhe.

⁶ Per zee nzob lak maestr, xaa nlu xtizh Dios, nu mle xaa xgab leen lextóo xaa:

⁷ “¿Chonoon sbaa nzhedizh xaa ne? Kwenta Dios nzhedizh xaa. Nyent cho xaa nzho mod chee jwalt, nebse Dios.”

⁸ Per lee Jesús nela cho xgab nle re maestr, zee nzhé Jesús lo xaa:

—¿Chozhiin sbaa nle gu xgab?

⁹ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho kwaan mas nanagant yé na lo xaa ne nzak: “Ngulola mzhe re jwalt cheen lu”, o sekwen na xaa ne nzak nu yé na lo xaa: “Guxche, bzen xkag lu nu zyaa”?

¹⁰ Le na kwaane lo gu, zee wii gu lee na nkano yalnabeyy chee re xjwalt gu, nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

Kwaanzee nzhé Jesús lo xaa mdeen:

11 –Guxche. Zen xkyag lu, nu zyaa garli lu.

12 Gorzee mzoli xaa mdeen, nu mzen xaa xkyag xaa, nya xaa. Rese xaa nguneya ndedyall xaa, mbill xaa lo Dios, nzhé xaa:

–¡Yisutisuti! ¡Tira zer ne be lo tub kwaan snee! ¡Dios nle kwaan gro doo!

Jesús mrezh Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Nu zeera mroo Jesús leen yezh, nzha xaa naz roo nistoo stub welt, zee mkasa zyen doo myet lo xaa. Nu mzelo xaa mseed xaa re xaa.

14 Gorna nzhaded Jesús roo yoo paro nzob Leví, xgann Alfeo, xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, zee nzhé Jesús lo xaa:

–Breke tich na.

Zee ngxuxo xaa, nu mreke xaa tich Jesús.

15 Ngulo mded kwaane, zee ngwa Jesús garli Leví nu ndaw xaa kwaan re xaa ntop demi, nu re xaa nzeb jwalt, nu re xaa mseed lo Jesús, nel zyen re xaa nzeb jwalt nreke tich xaa.

16 Nu gorna ngune re maestr nu re fariseo lee Jesús kayaw kwaan re xaa nzeb jwalt, nu kwaan re xaa ntop demi, zee nzhé xaa lo re xaa mseed lo Jesús:

–¿Chozhiin nzhaw xmaestr gu kwaan re xaa ntop demi, nu kwaan re xaa nzeb doo jwalt?

17 Gorna mbin Jesús kwaane zee nzhé xaa lo re xaa:

–Xaa nanet nzak, nankint xaa zee doktor, per lee re xaa ne nzak, xaa zee nkin doktor. Nanzhalt na kwezh na re xaa wen, lee na nzhal kwezh re xaa nzeb jwalt.

Ngunaab xaa lo Jesús cheen kwaan nkwan xaa

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Re xaa mseed lo Juan nu re fariseo nkwan xaa gorna nanzhawt xaa nik tik kwaan, kwaanzee mbiid re xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

–¿Chozhiin nkwan re xaa mseed lo Juan nu re xaa kaseed lo fariseo, per lee re xaa kaseed lo lu nakwant xaa?

19 Jesús nzhé:

–Ble gu xgab kwaane. Nyent mod le gu zee kwan re xaa nzho jondang zee nagawt xaa, gorna lee xaa kachelya nzoka kwaan re xaa.

20 Per zhin tub mbizh wee xaa xaa kachelya; nu gorna zhin mbizh ba, zeesi lee re xaa nzhaal kwan nu nagawt xaa nik tub kwaan.

21 Nik tub xaa nakobdet tub lee ler kub cho tub lee ler gox, nel lee ler kub ndop zee mas chaza ler gox, nu zee nyentra mod le xchiin xaaya.

22 Nu nixa nangot xaa xis ub kwaan kub leen mbud yed gox. Nel lee xis ub kwaan kub gorna yixooba chaza mbud yed gox. Zee lee xis ub kwaan nzho leena xo nu lee mbud lux. Kwaanzee lee xis ub kwaan kub nzhaal yo leen tub mbud yed kub.

Lee xaa mseed lo Jesús mtop son nzhobxtil zhe sab

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Nu zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu lo Dios, lee Jesús nzhaze wen pa mgaan xaa nzhobxtil. Nzhaze re xaa nzha xaa, lee re xaa mseed lo Jesús mzelo mtop son nzhobxtil.

24 Zee lee re xaa fariseo, nzhé lo Jesús:

–¿Chozhiin nle re xaa nreke tich lu kwaan ba, kwaan nanzhaalt le be zhe sab?

25 Jesús mkeb nzhé:

–¿Che zer lab gu Xkyech Dios, kwaan mle David leezha ngok nlaan xaa nu ngok nlaan re wechxinn xaa nu nkin xaa kwaan gaw xaa?

²⁶ Zee lee David mzeeb leen yidoo cheen Dios, leezha ngu Abiatar ngwleyy non doo zee, nu ndaw David pan kwaan mzhiz xaa lo Dios, kwaan nyent mod gaw re xaa, kwaan nebse re ngwleyy nzho mod gaw. Nu lee David mzaaya ndaw re xaa nzhake tich David.

²⁷ Lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Zhe sab mdexkwaa Dios zee deed wen re myet, nu namdexkwaat Dios re myet zee nabeyy zhe sab lo myet.

²⁸ Kwaanzee na nabeey lo zhe sab, nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

3

Jesús msekwen xaa mbizh yaa

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Stub welt mbare Jesús mzeeb pa nkasa nu seed nu xtizh Dios, nu baa nzo tub xaa mbizh yaa.

² Nu lee lak xaa nzob ngwii, ne che sekwen Jesús yaa xaa, zhe sab, zhe kwaan nzholl nu lo Dios, zee kwaan xaa mod gaazh xaa kwaan tich Jesús.

³ Zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Guxso, nu bzo xsaww lo rese xaa.

⁴ Nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Xomod nzhé wdizh kwaan mkee Ches? ¿Cho kwaan nzho mod le be zhe sab, kwaan wen o kwaan nawent? ¿Che wen sekwen xaa tub xaa, o che wen gut xaa tub xaa?

Per nik tub xaa namkebt, rese xaa zheta mri.

⁵ Jesús mnayii doo mwii lo re xaa nzhi lo xaa, nu nales doo ngok lextoo Jesús ne re xaa, nel namlest lextoo re xaa ne xaa, xaa mbizh yaa. Zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Bseli yaa lu.

Nu gorna mseli xaa yaa xaa, gorzeeka ngokwena.

⁶ Zee lee re xaa fariseo mroo mzhaal xaa kwaan re xaa nreke tich rey Herod, zee mkwaan xaa mod gut xaa Jesús.

Mkasa zyen doo myet roo nistoo

⁷ Zee mroo Jesús naz baa, zee mzhin xaa roo nistoo kwaan re xaa mseed lo xaa. Nu zyen doo myet xaa yizhyo Galilea mreke tich xaa.

⁸ Noka re xaa yizhyo le Judea, nu re xaa yezh gro Jerusalén, nu re xaa yizhyo le Idumea ngwa lo Jesús; noka myaad re xaa nzho stub lad roo yuu Jordán lo Jesús, noka myaad re xaa xchop yezh gro le Tiro nu Sidón lo Jesús. Nu zyen myet mbin re kwaan mle Jesús, zee mbiid re xaa lo Jesús.

⁹ Zee nzhé Jesús lo re xaa mseed lo xaa:

—List bzo gu tub kano yixooob na leen, nel zyen doo myet nzeke tich na, nu ntaaw doo re xaa na.

¹⁰ Sbaa nzhé Jesús nel zyen doo xaa ne nzak msekwen xaa, zee mtaaw doo re xaa Jesús nel nzhekla re xaa gal re xaa cho Jesús, zee yikwen re xaa.

¹¹ Nu gorna ngune re mbi mal kwaan nzho lextoo re myet lo Jesús, zee mlebi mbi mal re xaa lo yo lo Jesús, nu mrazhe re mbi mal, nzhé re mbi mal:

—Lu nak Xgann Dios.

¹² Zee lee Jesús mgalno re mbi mal zee, nu nzhé xaa lo re mbi mal:

—Nik tub lo nayét gu nen cho nak na.

Jesús mleey chiibchop xaa kayaa yalnabeey lo xaa

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Nguxoob Jesús yek yi nu mrezh xaa re xaa nzhekla xaa, zee ngwa re xaa ne lo Jesús.

¹⁴ Zee mleyy Jesús chiibchop xaa reke tich xaa, zee xaal xaa xaa zaa xaa kwent xtizh Dios.

¹⁵ Nu lee Jesús mzaa yalnabeyy lo re xaa zee koo xaa re mbi mal lextoo re myet.

¹⁶ Chiibchop xaa ne nak xaa mleyy Jesús:

Simón (xaa mlole Jesús Pér),

¹⁷ Chag,

Juan (rop wech xgann Zebedeo, nu rop xaa ba mlole Jesús Boanerges, kwaane nii: "Xaa nii kwenta ngwzi");

¹⁸ Ndres,

Lip,

Tól,

Teo,

Max,

Chag (xgann Alfeo),

Tadeo,

Simón (xaa nkedoola lazh),

¹⁹ Judas Iscariote (xaa zaa Jesús lo re xaa gut xaa).

Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Nu ngulo mded kwaane, zee mzeeb Jesús leen tub yoo. Nu stub welt zyen doo myet mri dub welt lo Jesús nu lo re xaa mseed lo xaa, nixa nyent mod gaw xaa.

²¹ Nu gorna mbin re sawlizh Jesús kwaane zee ngwa xaa zee yaxii xaa xaa, nel nzhé re xaa:

—Nzhak naxen xaa.

²² Zee mzhin re maestr xaa nlu xtizh Dios yezh Jerusalén pa nzo Jesús, nu nzhé xaa lo re xaa nzhi baa:

—Lee Jesús nkano yalnabeyy cheen Beelzebú, xaa nak mer Maxuu, xaa nak rey cheen rese mbi mal, kwaanzee Beelzebú mzaa yalnabeyy lo Jesús, zee nzho mod ngoo Jesús mbi mal.

²³ Nu mrezh Jesús re xaa pa nzo Jesús, zee mzaa Jesús tub kwent nabix lo xaa zee ne xaa xomod naka. Nu nzhé Jesús:

—¿Che nle gu xgab koo Maxuu leeka Maxuu?

²⁴ Chelee tub yezh nzhak chop tant nu dil xaa kwaan leeka re sawlazh xaa, nadiit yezh ba xche.

²⁵ Noka chelee re xaa nzho tubka yoo nzhak chop tant kwaan leeka re sawlizh xaa nu ndil xaa kwaan leeka re xaa, nadiit re sawlizh xaa ba xche.

²⁶ Kwaanzee chelee Maxuu dil kwaan leeka Maxuu, nadiit yalnabeyy cheen Maxuu xche. Telisa lee Maxuu lux.

²⁷ Nu sbaaka, nik tub xaa nyent mod zeeb leen li tub xaa ngezh, lewann xaa rese kwaan nkano xaa, chelee xaa nakadot xaa xaa yilo. Kado xaa xaa, zee nzho mod wee xaa re kwaan nkano xaa leen li xaa.

²⁸ Wlipa na kwaane. Nzho mod chee Dios reta klas jwalt kwaan nle xaa axta re kwaan nge xaa lo Dios.

²⁹ Per loka xaa nge lo Mbi Naban cheen Dios, nacheetra Dios jwalt ne. Kwaane nak tub jwalt kwaan nkened lextoo xaa tira.

³⁰ Kwaane ngunii Jesús nel nzhé re xaa lee Jesús nkano yalngezh cheen Maxuu.

*Xnaa Jesús nu re wech Jesús**(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Zee mzhin xnaa Jesús nu re wech Jesús pa nzo Jesús. Nu mlaz re xaa naz jwer, zee mxaal xaa tub xaa yichezh Jesús.

³² Nu zyen doo xaa nzob dub welt lo Jesús, zee nzhé xaa lo Jesús:

—Lee xnaa lu nu re wech lu nzhi naz jwer kabezhu lu.

³³ Nu mkech Jesús nzhé:

—¿Cho nak xnaa na nu re wech na nu re bzan na?

³⁴ Nu mwii Jesús lo re xaa nzob dub welt lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Wii gu, nee nzhi re wech na, nu xnaa na.

³⁵ Loka cho nle kwaan nzhekla Dios, re xaa zee nak mod wech na, nu bzan na, nu xnaa na.

4*Kwent nabix cheen xaa nchech nzhobxtil lo yo**(Mt. 13:1-23; Lc. 8:4-15)*

¹ Stub welt mzele Jesús mseed zyen doo myet roo nistoo. Nel zyen doo xaa mri lo xaa zee nguxoob xaa leen tub kano, nu mzob xaa leen kano kwaan nzhib lo nistoo. Lee re myet mri roo nistoo.

² Zee mlu xaa zyen doo kwaan lo re xaa kwaan kwent nabix. Nu nzhé xaa lo re xaa:

³ —Kenzha gu kwent kwaan za na. Tub welt lee tub xaa nchech nzhobxtil lo yo.

⁴ Leezha kachech xaa nzhobxtil lo yo, rola mla leen naz, zee nzha re mbyin nu ndawa.

⁵ Zlaka mla lo ke pa nyent zyen yo. Nzhobxtil ba lijer doo mlen nel nyent zyen yoo pa mlaya.

⁶ Per gorna mlen mbizh nu mla doo neey, zee mbizha nel nagrot nzho loxa.

⁷ Zlaka mla leen yag yich, zee lee yag yich mdina, zee namzaata xle.

⁸ Per lee stub naz nzhobxtil kwaan mla lo yo wen, chul doo mxena nu chul doo ngoka. Tub nzhobxtil mzaa galbchii nzhobxtil, stuba mzaa chongal nzhobxtil, nu stuba mzaa tub gayoo nzhobxtil.

⁹ Nu nzhé xaa:

—¿Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

¹⁰ Leezha mlake nebse Jesús kwaan chiibchop xaa mseed lo xaa nu zlak xaa kwaan nzhi gax lo xaa, mnabdizh re xaa xomod nak kwent kwaan mzaa xaa.

¹¹ Zee nzhé Jesús:

—Dios mzaa yo yek re gu zee ne gu xomod nak re kwaan nanyunt cheen pa nabeyy Dios; per lee lo stub naz xaa kwaan nanreket tich na, nii na duzna kwent nabix lo xaa.

¹² Zee nixa wii xaa naluta lo xaa, nixa gon xaaya nalata yek xaa, zee nalaat xaa kwaan nawent kwaan kale xaa zee nacheet Dios jwalt cheen xaa.

¹³ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Che nanlat kwent ne yek re gu? ¿Xomod la stub naz kwent nabix yek gu?

¹⁴ Xaa nchech nzhobxtil lo yo nak kwenta tub xaa nzaa kwent xtizh Dios.

¹⁵ Re xaa nak mod ben kwaan mla leen naz, nak re xaa sbaasa nzhon xtizh Dios, zee nze Maxuu nkiib xtizh Dios lo xaa, kwentaxa nak nzhobxtil kwaan mla leen naz kwaan ndaw mbyin.

¹⁶ Stub naz xaa nak kwenta ben kwaan mla lo ke pa nyent zyen yo; nu nyakdoola xaa mkayaa xaa xtizh Dios gorna mbin xaaya.

¹⁷ Per nak xaa mod nzhobxtil kwaan nanecht nzho lox, kwaanzee nanyet nzo xaa lo xtizh Dios. Nu gorna nzhin yalzi lo xaa lo xtizh Dios nu nrenal xaa xaa, zee nlaa xaa Dios.

¹⁸ Stub naz xaa nak kwenta nzhobxtil kwaan mla leen yag yich; nzhon xaa xtizh Dios,

¹⁹ per nle doo xaa xgab re kwaan yizhyo ne, nu nzoblazh doo xaa demi nu rese kwaan yizhyo ne, nu re kwaan nkade xaa, zee nluux xtizh Dios leen leextoo xaa. Xaa ne nak kwenta nzhobxtil kwaan namzaat xle.

²⁰ Per stub naz xaa nak kwenta nzhobxtil kwaan mla lo yo wen. Nzhon xaa xtizh Dios, nu nkayaa xaaya kwaan dub lextoo xaa. Xaa ne nak kwenta son kwaan mzaa galbchii nzhobxtil por tub nzhobxtil, zlak xaa nak kwenta son kwaan mzaa chongala, nu zlak xaa nak kwenta son kwaan mzaa gayooya.

Kwent cheen xni

(Lc. 8:16-18)

²¹ Jesús nzhé stub welt:

–Nik tub xaa nankeet xni bruj nu nsaaw xaa yeka kwaan tub almud o chep xaaya xan loon, sinka nzob xaaya pa ya zee zaaya xni lo re xaa nzho leen yoo.

²² Nik tub kwaan xlaan nyent mod nalut, nixa tub kwaan nzholaan nyent mod nanet re xaa loya.

²³ ¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaan!

²⁴ Wen kenzha gu re kwaan nii na. Leeka medid kwaan nchiix gu kwaan nzaa gu lo stub naz xaa, leeka sbaa chiix Dios kwaan zaa xaa lo gu, nu axta masra zaa xaaya lo gu.

²⁵ Nel re xaa kwaan nkano kwaan, masraya kayaa xaa; per lee re xaa nankanota axta chep re kwaan nkano xaa yiih lo xaa.

Chop kwent nabix cheen xomod nak pa nabeyy Dios

(Mt. 13:31-35; Lc. 13:18-19)

²⁶ Kwaan nzhé Jesús:

–Nal za na stub kwent zee ne gu nen xomod nak pa nabeyy Dios. Leeya nak kwenta tub xaa mlo ben lo yo.

²⁷ Nixa naxna nixa nanaxnat xaa zhe nu yaal, per lee ben nlen nu nrooya, per nanet xaa xomod nrooya,

²⁸ nel yizhyo nserooya. Yilotlaka nlen xkocha, zeera nzhob yaaya, nu gwuzhtlaka nzaaya son.

²⁹ Leezha nla xyecha, zee nchoog xaaya kwaan syer nel mzhinla mbizh kwaan ndopa.

³⁰ Kwaan nzhé Jesús:

–Nal za na stub kwent nabix lo gu, zee ne gu xomod nak pa nabeyy Dios.

³¹ Leeya nak kwenta tub bizh cheen mostas. Bizh ne nak bizh kwaan mas chut lo rese bizh.

³² Per leezha nxeen xaaya nu nlena nrooya, nu nzhak zyen ram cheena, nu nzaaya xkal. Nu ndexkwa re mbyin xlaaz ma loya.

³³ Snee mlu Jesús xtizh Dios kwaan kwent nabix, kwenta re kwent ba. Snee nii xaaya axta paro laya yek re xaa.

³⁴ Leezha nii xaa lo re myet duzna kwaan kwent nabix nii xaa lo re xaa, per leezha ngulo nlake xaa kwaan re xaa mseed lo xaa, zeera nii xaaya klar lo re xaa.

Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Leeka zhe zee gorna ngulo ngwaaz mbizh, zee nzhé Jesús lo re xaa mseed lo xaa:

–Chaa gu, ya be stub ta roo nistoo.

³⁶ Nu mlaa xaa rese xaa nzhi zee nu nguxoob re xaa leen kano kwaan nguxoob Jesús leen, nu nzha re xaa. Nu noka mreke zlak kano tich re xaa.

³⁷ Nu mzelo tub mbi dox doo mroo, nu mzelo nistoo mgun nu axta mzeeba leen kano.

³⁸ Per lee Jesús mkoo tub kwaan yek nu naxna xaa naz tras leen kano. Zeera mloo xaa mkaal lo Jesús nu nzhé xaa:

—Maestr, ¿che nanlet lu xgab nu mer law re be leen nistoo?

³⁹ Zee nguxche Jesús nu mgalno xaa mbi nu nzhé xaa:

—¡Kexa! ¡Zheta!

Mlaz mbi, nu lee nistoo zheta ngok.

⁴⁰ Zee nzhé xaa lo re xaa mseed lo xaa:

—¿Chozhiin tant nzheb doo gu? ¿Che nangwiit gu lo Dios?

⁴¹ Per mzheb doo re xaa nu mdedyall xaa, nu nzhé xaa lo re wechinn xaa:

—¿Cho xaa ne? ¿Era gro doo kwaan nle xaa ne! ¿Chozhiin axta mbi nu nistoo nzhon xtizh xaa?

5

Xaa yezh Gadara, xaa nzho mbi mal lextoo

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Nu gorna mzhin Jesús stub ta roo nistoo, yizhyo cheen re xaa Gadara,

² mla Jesús leen kano. Zee mzhin tub xaa nkanze leen yeer, pa nyu re xaa ngut, nu mzhin xaa lo Jesús. Xaa ne nzho mbi mal lextoo.

³ Leen yeer pa nyu re xaa ngut nak li xaa. Nik tub xaa nalet gan kado xaa nixa kwaan kaden.

⁴ Nel zyen welt nzha kado xaa yaa xaa nu nii xaa kwaan kaden, per nle xaa gan nle praa xaaya; nu nik tub xaa nayet lo xaa.

⁵ Yaal nu zhe nkanze xaa leen yeer pa nyu re xaa ngut nu nkanze xaa leen yi. Mbazhe xaa, nu leeka lee xaa ngin xaa kwaan ke.

⁶ Zitra ngune xaa lo Jesús nu mrexonn xaa mkichxub xaa lo Jesús.

⁷⁻⁸ Zee nzhé Jesús:

—Mbi mal, broo lextoo xaa ne.

Zee dub gan mbazhe xaa nzhé xaa:

—Jesús. ¡Laa, nateedt lu nu bid! ¡Lu nak Xgann Dios yiba! Naab na lo lu, nateedt lu nu bid.

⁹ Zee mnabdizh Jesús:

—¿Cho le gu?

—Nu le Zyen Doo —nzhé xaa—, nel zyen doo nu.

¹⁰ Zee lee re mbi mal ngunaab doo jabor lo Jesús, zee nakoot xaa mbi mal yizhyo ba.

¹¹ Gax cho yi zee nzhi zyen kuch, ma kayaw.

¹² Zee lee re bi mal zee ngunaab jabor lo Jesús:

—Bxaal nu naz lo re kuch, nu blaa zeeb nu lextoo ma.

¹³ Jesús mzeyal. Zee mroo re mbi mal lextoo xaa, nu mzeeb re mbi lextoo re kuch, kan chop mil kuch nzhi baa. Nu leeka gorzee mzelo re kuch mrexonn mkato naz yat mla axta leen nistoo. Nu ngwep re ma nis nu tira ngut ma.

¹⁴ Nu re xaa nkano re kuch mrexonn nya nu nzhé xaaya lo re xaa nzhi wen nu lo re xaa nzho yezh, nen cho kwaan ngok. Zee zyen xaa ngwaselach nen cho kwaan ngok.

¹⁵ Leezha mzhin xaa pa nzo Jesús, zee ngune re xaa lo xaa ngu mbi mal lextoo; nzobla, nak xab, nu ngokwenla xaa, zee mzheb doo re xaa.

¹⁶ Nu re xaa ngune xomod ngok xaa ngu mbi mal lextoo, nu xomod ngok re kuch, mzaa xaa kwenta lo stub naz xaa.

17 Zee ngunaab re xaa jabor lo Jesús nu nzhé xaa:

—Broo nee, nakwaztra lu nee.

18 Leezha mbare Jesús leen kano, lee xaa ngu mbi mal lextoo ngunaab xaa jabor lo Jesús, nzhé:

—Laa reke na tich lu.

19 Per lee Jesús namzeyalt, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Zyaa garli lu nu lo re sawlizh lu, guzh kwaan mle Xaa Nabeyy lo lu, nu xomod mles lextoo xaa ne xaa lu.

20 Zee nya xaa, nu mzaa xaa kwenta lo re chii yezh kwaan le Decápolis re kwaan gro doo mle Jesús lo xaa. Nu rese xaa mdedyall doo.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Leezha mbare Jesús nyaad leen kano, lee zha ngwa xaa stub ta roo nistoo, zyen doo xaa mri lo xaa roo nistoo.

22 Zee lee tub xaa le Jairo, xaa nabeyy pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios, mzhin gax xaa lo Jesús, nu mkichxub xaa lo Jesús.

23 Zee ngunaab xaa tub jabor kwaan dub lextoo xaa, nu nzhé xaa:

—Merla yilo yet xchap na. Le tub jabor lo na, chaa ya be zee zhiib lu yaa lu yek mad, zee gakwen mad zee ban mad.

24 Jesús ngwa kwaan lee xaa. Nu zyen doo xaa mreke tich xaa nu ndaaw doo xaa.

25 Nu lo re xaa nzha tub ngwnaa, me nzhala chiibchop liin tubka nded ren lextoo.

26 Bid doo kaded me. Rese xdemi me mzaa me lo re doktor nu nanet me gakwen me, nel lee yalyizh cheen me masra nzharoo.

27 Leezha mbin me re kwaan kale Jesús, mrep me xsaww lo re xaa nzhi lo Jesús, zee mzhin me tich Jesús, nu mgal me cho xab xaa,

28 nel mle me xgab: “Chelee na gal na cho xab Jesús, zee gakwen na”.

29 Gorna mgal me xab Jesús, gorzee lee ren mlaz, nu mzeen me lee yalyizh cheen me ngokwen.

30 Leeka gorzee mzeen Jesús, lee Jesús msekwen tub myet kwaan nebse yalngezh cheen xaa, zee myek xaa nu mnabdizh xaa lo re xaa nzhake tich xaa:

—¿Cho mgal cho xab na?

31 Re xaa mseed lo xaa nzhé:

—Wii, ntaaw re xaa lu, nu mnabdizhra lu: “¿Cho mgal cho xab na?”

32 Per lee Jesús mwii dub welt zee ne xaa cho xaa mgal cho xab xaa.

33 Zee lee ngwnaa ne nxizh doo lo yalnacheb nel mzheb doo me, nel sbaa nzhé Jesús. Zee mbii me gax lo Jesús nu mkichxub me lo xaa, nu mzaa me rese kwent lo xaa.

34 Zee nzhé Jesús lo ngwnaa ne:

—Xchap na. Nel mwii lu lo Dios, zee ngokwen lu. Wen nya lu nal, nel ngulola ngokwen lu yalyizh cheen lu.

35 Kaniika Jesús, lee lak xaa sawlizh Jairo mzhin lo Jairo. Nu nzhé xaa lo Jairo:

—Ngulola ngut xchap lu, nankintra nii lu lo maestr.

36 Per lee zha mbin Jesús kwaan nzhé re sawlizh Jairo, zee nzhé Jesús lo Jairo:

—Nazhebt lu, nebse bwii lo Dios.

37 Nu namzaat xaa diizh reke mas xaa tich xaa, nebse Pér, Chag nu Juan, wech Chag.

³⁸ Nu leezha mzhin Jesús garli Jairo, ngune xaa lee re xaa nzhi baa nzhonn nu mbazhe re xaa.

³⁹ Mrep xaa leen yoo nu nzhé xaa:

—¿Chozhiin tant nkee gu rezh nu nzhonn gu? Nel nanguta mad, nebse naxna mad.

⁴⁰ Mxizhno re xaa Jesús. Per lee Jesús mloo re xaa leen yoo nu mbe xnaa mad nu xuz mad nu yon xaa mseed lo xaa, nu mzeeb xaa pa nax mad.

⁴¹ Zee mzen Jesús yaa mad nu nzhé xaa lo mad:

—Talita kumi. (Wdizh ne nii: “Mad, ¡guxche!”)

⁴² Tas ngxuche mad nu mze mad; chiibchop liin nzho mad. Nu rese xaa mdedyall ngune kwaane.

⁴³ Jesús nzhé:

—Nik tub lo nayét guya.

Nu nzhé xaa:

—Zaa gu kwaan gaw mad.

6

Jesús mzhin Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Mroo Jesús naz ba, zee nya xaa naz lazh xaa, kwaan re xaa mseed lo xaa.

² Leezha ngok zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu lo Dios, zee mzelo Jesús mseed re myet, pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios. Mdedyall re xaa gorna mbin xaa kwaan nzhé Jesús. Zee nzhé re xaa lo wechxinn xaa:

—¿Pa mseed xaa ne re kwaan nzhak xaa? ¿Che Dios mzaa rese kwaan nzho yek xaa, zee nzho mod nle xaa re kwaan gro doo ne?

³ ¡Xaa ne nak karpinter xgann Mari! ¡Re wech xaa nak Chag, Che, Judas nu Simón nu re bzan xaa nzho leeka nee!

Kwaanzee nanont Jesús lo re xaa, nu nixa nanzhont xaa xtizh xaa.

⁴ Jesús nzhé lo re xaa:

—Nik tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, namkayaawent re sawlazz xaa xaa nu re sawlizh xaa nu re xaa nzho li xaa.

⁵ Namlet Jesús zyen kwaan gro lazh xaa, lakse xaa mzhib xaa yaa xaa cho nu ngokwen.

⁶ Nu ndedyall Jesús ngune xaa lee re sawlazz xaa nangwiit lo xaa. Nu zee mroo Jesús lazh xaa, nu ngwa xaa re yezh kwaan nzhi gax nu mseed xaa re xaa nzho re yezh ba.

Jesús mxaal re xaa mleey xaa zaa kwent cheen pa nabeyy Dios

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jesús mrezh chiibchop xaa kwaan mseed lo xaa, zee xaal xaa chopga xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Za na yalnabeyy lo gu zee nzho mod koo gu rese mbi mal lextoo re myet.

⁸ Noka nzhé Jesús lo re xaa:

—Be gu tub garrot per naweet gu mas kwaan, nixa yex kwaan yo re xcheen gu leen, nixa kwaan gaw gu, nixa demi.

⁹ Nzhaal ke yelyed nii gu, per nanzhaalt wee gu stub naz ler.

¹⁰ Nu nzhé xaa:

—Loka xana yoo zhin gu, kwaz gu zee axta gorna yilo roo gu yezh ba.

¹¹ Nu chelee tub yezh nanzheklat kayaa gu, broo gu leen yezh ba nu brib gu yide kwaan nkee tich xkyelyed gu, zee ne re xaa yezh ba lee re sawlazz xaa mle kwaan nawent.

¹² Zee mroo re xaa ngwa, nu nzhé xaa lo re xaa zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo Dios.

¹³ Zyen doo mbi mal mlloo xaa lextoo re myet, nu mteeb xaa anseyt cho re xaa ne nzak nu ngokwen re xaa.

Xomod ngut Juan Xaa Nchubnis
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Nu rese yezh mxonn wdizh cheen Jesús, zee mbin rey Herod re kwent cheen Jesús, nu nzhé xaa:

—Xaa ne nak Juan Xaa Nchubnis mroban, kwaanzee nzho mod nle xaa re kwaan gro doo.

¹⁵ Lee stub naz xaa nzhé:

—Lee Jesús nak Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

Nu lee stub naz xaa nzhé:

—Lee Jesús nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mroban.

¹⁶ Per leezha mbin Herod re kwaanee, nzhé xaa:

—¡Lee Juan xaa mxaal na nguchoog xaa yek, mroban!

¹⁷ Yilo mxaal Herod zen xaa Juan nu mlo xaa Juan lozhyib, nel nayii Herodías ne Juan, nel lee Herodías nak sa Lip, wech Herod, per mka Herod me.

¹⁸ Nel Juan nzhé lo Herod:

—Nawent nkano lu sa wech lu.

¹⁹ Kwaanzee nayii doo Herodías ne Juan, nu nzhekla me gut me Juan, per nyent mod gut me Juan,

²⁰ nel nzheb doo Herod ne Juan. Kwaanzee nkanap Herod xaa, nel ne xaa lee Juan nak tub xaabyi nambey nu nali nzo lo Dios. Nu nzaa Herod yek Herod nzhon xtizh Juan, nu gorna nzhon xaa xtizh Juan, nle doo xaa xgab.

²¹ Per tub mbizh mle Herod tub yalni gro doo, zhe kwaan nguxoob xaa liin. Nu mrezh xaa rese xaa nabeyy, nu rese xaa nabeyy lo re soldad nu rese xaa non re yezh cheen Galilea, zee mbid re xaa lo yalni cheen Herod.

²² Zee lee xchap Herodías mrep mkanii paro mzob Herod kwaan re xaa mrezh xaa. Nu lee Herod nyula doo mod mkanii me, nu noka re xaa mrezh xaa nyula mod mkanii me, zee nzhé Herod lo me:

—Naab kwaan nzhekla lu, na zaya.

²³ Nu nzhé Herod lo me:

—Wlipa naya, loka kwaan naab lu lo na, za naya, axta nzho mod za na rol pa nabeey na lo lu.

²⁴ Nu gorzee mroo mad nu ngwanabdizh mad lo xnaa mad nu nzhé mad:

—¿Cho kwaan naab na?

Lee me nzhé:

—Na nzhekla yek Juan Xaa Nchubnis.

²⁵ Nu leeka gorzee ngwa mad lo Herod nu nzhé mad:

—¡Nal gorne nzhekla na zaa lu yek Juan Xaa Nchubnis, we na leen tub yann!

²⁶ Nales doo ngok lextoo Herod, nel ngulola nzhé xaaya lo mad. Kwaanzee mton xaa chee xaa xtizh xaa, nel zyen doo xaa nzhi garli xaa mbin kwaan nzhé xaa gorna mcheroo lo mad.

²⁷ Gorzee mxaal xaa tub soldad cheen xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Gwachoog yek Juan Xaa Nchubnis.

Nu gorzee ngwa soldad leen lozhyib, nu mchoog xaa yek Juan.

²⁸ Nu mlo xaa yek Juan leen tub yann nu mzaa xaaya lo mad, zee lee mad mzaaya lo xnaa mad.

²⁹ Gorna mbin re xaa mseed lo Juan lee Juan ngut, ngwa re xaa ngunaab xaa kwerp cheen Juan zee kaach re xaa kwerp cheen Juan.

Jesús mzaa kwaan ndaw tub gaay mil xaa
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Gorna mbare re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, zee nzhé re xaa rese kwaan mle xaa nu rese kwaan mlu xaa lo Jesús.

³¹ Zyen doo xaa nzhi lo Jesús, nu nixa nanlat re xaa gaw xaa, kwaanzee nzhé Jesús lo re xaa mseed lo xaa:

—Laa be re xaa nee. Chaa gu ya be tub pa nyent xaa, zee nzho mod le gu deskans chep.

³² Zee ngu re xaa leen tub kano nu nzha xaa tub pa zit, pa nyent myet.

³³ Per ngune re myet lee xaa nzha, nu mlebeyy re xaa xaa, zee mrexonn rese xaa yezh nzha. Nu mas yilo re xaa yezh mzhin baa zeera mzhin Jesús kwaan re xaa mseed lo Jesús.

³⁴ Per gorna mla Jesús leen kano, mwii xaa zyen doo xaa nzhi baa. Zee mles lextoo xaa ne xaa re xaa ba, nel kwenta mbakxiil, ma nakanot xaa kanap ma nzhak re xaa. Nu mzelo xaa mlu xaa zyen kwaan lo re xaa.

³⁵ Leezha nzhazhela yizhyo, re xaa mseed lo xaa mbii gax lo xaa, nu nzhé xaa:

—Mzhela yizhyo nu nyent xaa nee to kwaan gaw xaa.

³⁶ Chech re xaa, zee yizi xaa kwaan gaw xaa re yezh nzhi gax nee, nu re rench.

³⁷ Per lee Jesús mkeb lo re xaa nzhé:

—Zaa gu kwaan gaw xaa.

Zee lee re xaa nzhé:

—Lee re kwaan gaw tub lanee xaa non doo. Mas nona ke tub lal kwaan le xaa gan kee xaa zhiin tub gayoo mbizh. ¿Che nzhekla lu yazii nu tub lanee pan, zee zaa nuya gaw re xaa ne?

³⁸ Jesús nzhé:

—¿Lak pan nkano gu? Gwasewii gu ne lak pan nkano gu.

Zee lee re xaa ngwasewii, nu nzhé xaa:

—Gaayka pan nu chopaka mbal.

³⁹ Nu mxaal Jesús re xaa zee zob lakga xaa lakga xaa lo yix wen.

⁴⁰ Nu mzob lakga xaa. Rol pa mri gayooga xaa, nu zrol pa mri choobchiiga xaa.

⁴¹ Zee mzen Jesús gaay pan nu rop mbal nu mwii xaa naz yiba, nu mzaa xaa dixkix lo Dios. Nu mlerol xaa pan nu mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa, zee kiiz xaaya lo re xaa nzhi baa. Nu seeka mlerol xaa mbal, nu mzaa xaa ma lo re xaa.

⁴² Rese xaa ndaw axta paro nguzhe lextoo xaa.

⁴³ Nu mtop xaa zchiibchop chekwid pan nu mbal kwaan mlake ndaw re xaa.

⁴⁴ Kan tub gaay mil xaabyi ndaw.

Jesús mze lo nistoo
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Gwluzh ngulo mded kwaanee, Jesús mxaal re xaa mseed lo xaa zee yixoob xaa leen kano nu ded xaa stub ta roo nistoo lo yezh Betsaida. Zee lee Jesús mlake lo re myet axta gorna chech xaa re xaa.

⁴⁶ Leezha ngulo mchech Jesús re xaa, zee lee Jesús nzha naz yi zee wdizhno xaa Dios.

⁴⁷ Leezha ngulo mzhel yizhyo, lee kano nzha xsaww nistoo nu lee Jesús techosa mlake naz roo nistoo.

⁴⁸ Zee leezha merla kaxni yizhyo, ngune Jesús lee re xaa mseed lo xaa nded doo bid kazeno kano nel nroo doo mbi. Nu nanlat mbi nzeno xaa kano, nzobya mbi xkano xaa naz tras. Nzhakaxnila yizhyo lee Jesús nzhaze lo nistoo, nu mle xaa mod tub xaa tira dedyo lo re xaa.

⁴⁹ Leezha ngune re xaa lee Jesús nzhaze lo nistoo, nzhé re xaa:

—jBesal!

Nu mbazhe re xaa,

⁵⁰ nel rese xaa mluya lo, nu mzheb doo re xaa. Per gorzee lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Blo gu balor lextoo gu, nazhebt gu, nel naya.

⁵¹ Nu mzeeb xaa leen kano pa nzho re xaa, nu lee mbi mlaz. Ndedyall re xaa leezha ngune re xaa kwaane.

⁵² Nel namlat kwaan mle Jesús yek re xaa leezha mdiiz xaa pan kwaan ndaw re myet, nel mkaw yek re xaa.

*Jesús msekwen re xaa ne nzak yezh Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Zee mded xaa stub ta roo nistoo, mzhin xaa tub yezh kwaan le Genesaret, pa mkado xaa kano roo nistoo.

⁵⁴ Gorna mla Jesús leen kano, rese xaa mlabeyy xaa.

⁵⁵ Nu lee re xaa yezh mrexonn mzhib re xaa ne nzak lo da nu nzheno re xaa xaa lo Jesús, pa nzo Jesús.

⁵⁶ Palpa nzeeb Jesús, nya xaa re yezh gro nu re yezh win nu re rench, zee nyilaa re xaa re xaa ne nzak lo xbi nu roo naz. Nu naab xaa lo Jesús, zee zaa Jesús diizh gal re xaa ne cho xab Jesús, nu re xaa mgal cho xab Jesús nzhakwen.

7

*Kwaan nle zee nzo nawent myet lo Dios
(Mt. 15:1-20)*

¹ Tub mbizh mroo lak fariseo nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios naz Jerusalén. Nu mzhin re xaa lo Jesús.

² Nel nzak xaa lee lak xaa mseed lo Jesús, nawent nzo lo Dios, nel nanyanagt xaa nzhaw xaa kwentaxa nii ley cheen re xey nu.

³ (Nel rese fariseo nu rese nu, xaa Israel, gorna nzhaw nu, yanertlaka yanag nu nel see mle re xey nu, xaa yilo, zee mzo wen nu lo Dios.)

⁴ Noka gorna mbare nu nya nu lo xbi, yanertlaka yanag nu zeera nzho mod gaw nu. Nu zyen kwaan kwenta kwaane mlu re xey nu lo nu zee zo wen nu lo Dios, kwentaxa: nzet xaa re tas nu re yann nu re yas wen wen.)

⁵ Kwaanzee lee re fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios, mnabdizh lo Jesús, nu nzhé:

—¿Chozhiin nangozhawt re xaa kaseed lo lu kwaan mle re xey be? ¿Chozhiin nayanagt xaa gorna gaw xaa, kwentaxa nzhé re xey be?

⁶ Zee Jesús nzhé:

—jGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Wen, wen mzaa Chaykwent cheen gu yilo, nen xomod nak gu, leezha né xaa:

Né Dios:

“Né gu nkela gu na,
per nanreket gu tich xnaz na.

⁷ Kanxlee nzholl re xaa lo na,

nel rese kwaan seed re xaa nak kwaan mroo yek re myet.” [Is. 29:13]

⁸ Lee re gu nle rese kwaan mle xey gu, nu mlaa gu xcheen Dios stub lad.

⁹ Nu noka nzhé Jesús:

—Tub lad nted gu re wdizh kwaan mxaal Dios le gu, leel re kwaan mlu xey gu lo gu nle gu.

¹⁰ Ches nzhé lo ley: “Kela lu xuz lu nu xnaa lu”. [Ex. 20:12] Noka nzhé ley: “Xaa nge lo xuz o lo xnaa, bit gu xaa”. [Ex. 21:17]

¹¹ Per gu mbezh nzho mod nii gu lo xuz gu nu lo xnaa gu: “Nagarlot le na yudar rop gu nel rese kwaan mlake lo na nak korban”. (Wdizh ne nii: “Leeya mzala na lo Dios”.)

¹² Nu nzhak re gu kwenta re xaa sbaa mbezh, nanzhaaltra le xaa yudar xuz xaa nu xnaa xaa.

¹³ Sbaa nle nanont gu xtizh Dios gorna nlu gu re kwaan mlu re xey gu lo gu. Nu zyen kwaan kwenta kwaane nlu gu.

¹⁴ Zee mrezh Jesús rese xaa nu nzhé xaa:

—Kenzha gu kwaane nu bin guya.

¹⁵ Nik tub kwaan nzeeb leen lextoo xaa le nawent nzo xaa lo Dios, nel re xgab nawent kwaan nroo lextoo xaa, kwaanzee nle nawent nzo xaa lo Dios.

¹⁶ ¡Re gu nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

¹⁷ Leezha ngulo mlaa Jesús re xaa zee, zee mzeeb Jesús leen tub yoo kwaan re xaa mseed lo xaa. Nu lee re xaa mseed lo xaa mnabdizh lo xaa:

—¿Xomod nak kwent kwaan nguné lu zee?

¹⁸ Zee nzhé xaa lo re xaa:

—¿Che noka gu, namlata yek? ¿Che nangwiit gu rese kwaan nzhaw xaa nya leen xpaans xaa, nyent mod leya zee nawent nzo xaa lo Dios?

¹⁹ Nel namzeebta mer leen lextoo xaa, nel nebse leen xpaans xaa nzeeba, nu nrooya stuba.

Wdizh ne mlu Jesús zee nzho mod gaw xaa rese kwaan.

²⁰ Nu nzhé xaa:

—Kwaan nroo lextoo myet, kwaanzee nak kwaan nle nawent nzo xaa lo Dios.

²¹ Nel naz leen lextoo xaa nzhal re xgab nawent:

nzoblazh xaa chaal xaa stub ngwnaa,

nlewann xaa,

nzhut xaa sa myet xaa,

²² nzoblazh xaa kwaan nkano wechxinn xaa,

nle xaa rese kwaan nawent,

nkade xaa,

nzhib bis nachan yek xaa,

nzhak xaa enbidyos cheen stub xaa,

nzhawyix xaa sa myet xaa,

nto xaa yalxwa,

nle xaa rese kwaan nachan.

²³ Rese kwaan nawent ne nzhal lextoo myet, nu kwaane nle nawent nzo xaa lo Dios.

Ngunaab me nanakt me Israel jabor lo Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Leezha mroo Jesús yizhyo Galilea, zee nzha Jesús yizhyo cheen chop yezh le Tiro nu Sidón. Mzeeb xaa leen tub yoo, nel nanzheklat xaa ne re xaa lo xaa, per nyent mod nkaxlaan xaa lo re xaa.

²⁵ Lijer mbin tub ngwnaa lee Jesús nzho leen tub yoo. Me ne nkano tub xchap, mad nzho mbi mal lextoo. Zee ngwa xnaa mad lo Jesús, nu mkichxub me lo Jesús.

²⁶ Me ne nanakt tub ngwnaa me sawlazu nu, lee me nak tub me yizhyo Sirofenicia. Ngunaab me jabor lo Jesús zee koo Jesús mbi mal lextoo xchap me.

²⁷ Per lee Jesús nzhé lo me:

—Yanertlaka nzhaal gaw re xinn xaa, nu nanzhaalt kiib xaa pan lo re xinn xaa, nu zaa xaaya lo re mbak.

²⁸ Lee me mkeb nzhé:

—Li lu kwaan ba; per noka mbak nzhaw re kwaan ngobi re madwin xan mes.

²⁹ Zee nzhé xaa:

—Li kwaan né lu baa, nzho mod nya lu. Mroola mbi mal lextoo xchap lu.

³⁰ Leezha mbare me garli me, lee xchap me naxna lo loon. Ngulola mroo mbi mal lextoo mad.

Jesús msekwen tub xaa nkwee

³¹ Zee mroo Jesús yezh Tiro nu mded xaa yezh Sidón, nu mded xaa yizhyo cheen chii yezh kwaan le Decápolis. Nu mbare xaa roo nistoo Galilea.

³² Zee mbidno re xaa tub xaa nkwee lo xaa, nu nyent mod wdizh wen xaa, zee nzhé re xaa lo Jesús:

—Zhib yaa lu cho xaa ne, zee gakwen xaa.

³³ Zee mbe Jesús xaa zit lo re xaa, nu kwaan kwen yaa Jesús mgal Jesús leen nzha xaa. Nu mted Jesús nzhuk yaa Jesús nu mgal xaa lo luzh xaa.

³⁴ Nu mwii Jesús naz yiba, nu mzilextoo xaa, nu nzhé xaa:

—¡Efata! (Wdizh ne nii: “¡Xal!”)

³⁵ Gorzee lee nzha xaa mxal, nu mzelo xaa nzhedizh wen xaa.

³⁶ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Nik tub lo nayét guya.

Per nambint re xaa xtizh Jesús, masra nzaa xaa kwent lo re myet.

³⁷ Nu rese xaa mdedyall doo. Nu mbezh re xaa lo wechxinn xaa:

—¡Yisutisuti! ¡Wen nle xaa rese kwaan! ¡Nu axta nsekwen xaa re xaa nkwee, nu nle xaa nzhedizh re xaa nyent mod wdizh!

8

Jesús mzaa kwaan ndaw tap mil xaa

(Mt. 15:32-39)

¹ Tub mbizh mkasa zyen doo xaa lo Jesús, nu nik tub kwaan nyent gaw re xaa. Jesús mrezh re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

² —Nles doo lextoo na ne na re xaa ne, nel nzhala chon mbizh nzhi re xaa lo be, nu nik tub kwaan nyent gaw xaa.

³ Kwaanzee chelee na xaal na re xaa nya xaa, napaka yiguuzh xaa naz, nel zyen doo xaa nzho zit doo nee.

⁴ Re xaa mseed lo xaa nzhé:

—¿Per pa yixii nu tub lanee kwaan gaw tub lanee myet, pa nik tub xaa nyent?

⁵ Jesús nzhé lo re xaa:

—¿Lak pan nzeno re gu?

Zee lee re xaa nzhé:

—Gazha.

⁶ Zee nzhé xaa lo re xaa nzhi zee:

—Bzob re gu lo yo.

Nu mzen xaa gazh pan, nu mzaa xaa dixkix lo Dios. Mlerol xaaya nu mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa, zee mdiiz xaaya lo re xaa nzhi zee.

⁷ Noka nzeno xaa lak mbaal dik. Jesús mzaa dixkix lo Dios nu mzaa xaaya zee mdiiz xaaya lo re myet.

⁸ Rese xaa ndaw axta paro nguzhe lextoo xaa, nu seesa mtazhe xaa gazh chekwid byog, re kwaan mlake.

⁹ Kan tap mil xaa ndaw.

¹⁰ Ngulo ndaw xaa, zee mxaal Jesús re xaa nya xaa. Nu gorzee ngxuob Jesús leen kano kwaan re xaa mseed lo xaa, nu mzhin xaa yizhyo kwaan le Dalmanuta.

*Naab re fariseo nseyn lo Jesús
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)*

¹¹ Zee re xaa fariseo mzhin lo Jesús, nu mzelo xaa mdildiizh xaaya kwaan Jesús. Nel nzhekla xaa ne xaa che wli kwaan nii Jesús, zee nzhé xaa lo Jesús: —Le tub nseyn kwaan nebse Dios nzho mod le, zee ne nu lee lu nak xaa mxaal Dios.

¹² Jesús mzilextoo nu nzhé:

—¿Chozhiin naab re gu, xaa nzho mbizh nalzhe, nseyn ne? Wli na kwaan nii na lo gu, nik tub kwaan nalet na lo gu, zee nik tub kwaan nawiiit gu lo.

¹³ Zee mlaa Jesús re xaa, nu mzeeb Jesús leen kano, nu nzha xaa mded xaa stub ta roo nistoo.

*Kwaan nlu fariseo nak kwenta lebadur
(Mt. 16:5-12)*

¹⁴ Myenlazzh re xaa nge xaa kwaan gaw xaa, chaka pan nkano xaa leen kano.

¹⁵ Leezha nzha re xaa leen kano, Jesús nzhé lo re xaa:

—Lijer gok gu lo lebadur cheen re fariseo, nu lo lebadur cheen Herod.

¹⁶ Re xaa mseed lo xaa mzelo nzhé xaa lo wechxinn xaa:

—Sbaa né xaa lo be nel myenlazzh be nge be pan.

¹⁷ Nu mzeen Jesús kwaan nzhé re xaa lo re wechxinn xaa, zee mnabdizh Jesús lo re xaa:

—¿Chozhiin nzhé gu nanzenot gu pan? ¿Che seetaka nanzeent gu, nu nixa nanlata yek gu? ¿Che tira mkaw yek gu?

¹⁸ Nzob lo gu, per nanluta lo gu; nzob nzha gu, per namxalt nzha gu gon guya. ¿Che tira nanselazht gu?

¹⁹ Leezha mlerol na pan ndaw tub gaay mil xaa, ¿lak chekwid pan mlake?

—Chiibchopa —nzhé re xaa.

²⁰ —Leezha mlerol na pan ndaw tub tap mil xaa, ¿lak chekwid pan mlake?

—Gazha —nzhé re xaa.

²¹ Zee nzhé Jesús:

—¿Chozhiin seesa nanlata yek gu?

Jesús msekwen syeg

²² Gorna mzhin Jesús yezh Betsaida, lee lak xaa nzeno tub xaabyi syeg. Zee nzhé re xaa lo Jesús:

—Le jabor, zhib yaa lu cho xaa ne, zee gakwen xaa.

²³ Jesús mzen yaa xaa nu mbe Jesús xaa tub lad roo yezh. Nu mchuk xaa zaalo xaa, nu mzhib xaa yaa xaa cho syeg, nu nzhé xaa:

—¿Che nyini lu lak?

²⁴ Gorna mwii xaa zee nzhé xaa:

—Nlu lak xaa nzhaze lo na, per kwenta yag nzhak xaa.

²⁵ Mbare Jesús mgal zaalo xaa stuba, jnu lee syeg nguni lo, nu myun rese kwaan lo xaa!

²⁶ Zee Jesús nzhé lo xaa:

—Zyaa garli lu, per nadedt lu leen yezh.

Pér nzhé “Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy”

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Zeera lee Jesús nu re xaa mseed lo Jesús, ngwa re yezh yizhyo le Cesarea-Filipo. Leezha nzhaze re xaa, Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—¿Cho né re myet nak na?

²⁸ Lee re xaa nzhé:

—Tub naz xaa mbezh lee lu nak Juan Xaa Nchubnis, stub naz xaa mbezh lee lu nak Li, nu stub naz xaa mbezh lee lu nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mroban nal.

²⁹ —Lee re guya, ¿cho nle re gu xgab nak na? —nzhé xaa lo re xaa.

Nu lee Pér mkeb nzhé:

—Lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

³⁰ Per lee Jesús mnabeyy re xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—Nik tub lo nayét guya.

Jesús mzaa kwent xomod yet xaa

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jesús mzelo mseed re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa:

—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet. Nu nzhaal ded doo na bid, nu nakayaat re xaa gol na, nixa re ngwleyx xaa non, nixa re maestr xaa nlu xtizh Dios. Nu gut re xaa na, per lee mbizh yon lee na roban.

³² Klar ngunii xaa re wdizh ne, kwaanzee Pér mbe xaa tub lad, nu mgalno Pér xaa.

³³ Per lee Jesús myek nu mwii lo re xaa mseed lo xaa, nu mgalno xaa Pér, nzhé xaa:

—jBachii lo na Maxuu! Nanlet lu xgab kwaan nle Dios xgab; lu nle re xgab kwaan nle re myet xgab.

³⁴ Zee mrezh Jesús re xaa mseed lo xaa nu nzhé xaa:

—Chelee tub gu nzhekla reke tich na, laa gu rese kwaan nzhap gu, nu rese kwaan nzho yek gu le gu, nu gak gu kwenta tub xaa mbit xaa lo krus, nu breke gu tich na.

³⁵ Chelee tub xaa yet nel nreke xaa tich na, nu nel ngula xaa re wdizh wen cheen Dios xaa nzho naz leen yiba, le xaa gan yalnaban kwaan tira. Per lee xaa nazheb yet kwaan na, nalet xaa gan yalnaban naz leen yiba.

³⁶ Per cho gan le myet; nixa rese kwaan nzho lo yizhyo nkano xaa, nu nalet xaa gan yalnaban naz leen yiba.

³⁷ Nik tub kwaan nyent mod zaa myet zee le myet gan yalnaban naz leen yiba.

³⁸ Chelee tub xaa nton ne na, nu nton nii xtizh na lo re myet xaa nzhi mbizh nal, xaa mlaa Dios nu xaa tira nawent nak, noka na ton na ne na xaa ba, gorna bare na stub welt, nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet. Ton na ne na xaa ba gorna xaal Xuz na na stub welt kwaan re xmandad xaa, xaa nambeyy.

9

¹ Sneer nzhé Jesús:

—Wlipa na kwaan nii na lo gu, lak gu nzhi nee, nayeta axta ne gu lee Dios nabeyy, kwaan yalnabeyy cheen xaa.

*Jesús mzhee stub mod**(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Leezha mzhaal xop mbizh, Jesús mbe Pér, Chag nu Juan yek tub yi naro, techosa dap xaa nzha. Nu gorna mzhin xaa zee, ta mzhee Jesús lo re xaa.

³ Nu mla xni xab xaa. Nu rus doo nguna xab xaa, nixa mas zet xaa ler nalet xaa gan naya see.

⁴ Nu mlu Li kwaan Ches kawdizhno Jesús.

⁵ Zee nzhé Pér lo Jesús:

—Maestr, wen nzo nu nee. Nal dexkwaa nu chon ramad, tuba cheen lu, stuba cheen Ches, nu stuba cheen Li.

⁶ Sneezhé xaa nel mzheb doo yon xaa, nu nanetra xaa cho kwaan yé xaa.

⁷ Nu gorzee lee tub xkaw nze, nu ngu re xaa leen xkaw zee. Nu leen xkaw zee mroo tub bos kwaan nzhé:

—Xaa ne nak xgaan na, xaa nkedoola na. Bin gu xtizh xaa.

⁸ Gorna mwii re xaa stuba, nyentra cho mlu lo re xaa, techosa Jesús nzo.

⁹ Gorna mla re xaa yek yi Jesús nzhé lo re xaa:

—Nik tub lo nayét gu kwaan mlu lo gu, axta zhin mbizh kwaan lee na roban, Xaa Mzhin Ngok Myet.

¹⁰ Mbin re xaa kwaane, nu nik tub lo nanzhét xaaya. Per zyen welt nabdizh xaa lo wechinn xaa xomod nak kwaan roban xaa ba.

¹¹ Zee mnabdizh yon xaa lo Jesús:

—¿Chozhiin nzhé re maestr xaa nlu xtizh Dios, yanertlaka Li yaad?

¹² Jesús nzhé:

—Wliya. Li nkin yaad yilo, zee dexkwaa xaa rese kwaan. ¿Chozhiin nzhé xtizh Dios: “Lee Xaa Mzhin Ngok Myet nzhaal ded doo bid, nu tira nangknont xaa lo re myet”?

¹³ Per lee na nii lo gu, mbiidla Li, nu nawent mle re xaa lo xaa, mod nzhekle re xaa mle xaa xaa, kwentaxa nkee lo Xkyech Dios.

*Jesús msekwen tub xaa mad ngu mbi mal lextoo**(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)*

¹⁴ Leezha mbare Jesús kwaan Pér, Chag, nu Juan, leezha ngwa xaa yek yi, mzhin xaa paro nzhi stub naz re xaa mseed lo Jesús, nu ngune Jesús zyen doo xaa nzhi baa. Nu lee re maestr, xaa nlu xtizh Dios, kadildiizh kwaan re xaa mseed lo Jesús.

¹⁵ Nu gorna ngune re xaa lo Jesús mdedyall xaa, nu mrexonn xaa nzhé xaa “dix” lo Jesús

¹⁶ Nu lee Jesús mnabdizh lo re xaa:

—¿Cho kwaan ndildiizh re gu kwaan stub naz xaa ne?

¹⁷ Nu lee tub xaa nzo lo re xaa, mkeb nzhé:

—Maestr, na nzeno xgaan na lo lu. Nzho tub mbi mal lextoo mad, nanlaata wdizh mad.

¹⁸ Palpa nzo mad, nzen mbi mal mad nu ngobiya mad lo yo; nu nroo bchiin roo mad, nu ntaaw mad keleyy mad, nu nseli mbi mal mad. Ngunaab na jabor lo re xaa kaseed lo lu, zee koo xaa mbi mal lextoo mad per nangarlot ngoo re xaa mbi mal lextoo mad.

¹⁹ Jesús mkeb nu nzhé:

—Myet xaa ned, xaa nanet wii lo Dios. ¿Axta pa gor yiche lextoo na ne na re gu? ¿Axta zlak mbizh nzhaal zo na lo re gu? Teno xgann lu nee.

²⁰ Zee mbe xaa mad lo Jesús. Nu gorna ngune mbi mal zee lo Jesús, mlebi mbi mal mad lo yo nu mle mbi mal mzhib mad tub yizhgutye. Nu mbaxche mad lo yo, nu mroo bchiin roo mad.

21 Jesús mnabdizh lo xuz mad, nu nzhé:

—¿Pok mzelo mad snee nzhak mad?

Nu lee xuz mad mkeb nu nzhé:

—Axta leezha win mad mzhiba.

22 Nu zyen doo welt ngobi mbi mal mad lo ki, leen nis, nel nzhékla mbi mal gut mad. Cheleeya nzho mod koo lu mbi mal lextoo mad, bles lextoo lu ne lu nu, le yudar nu.

23 Jesús nzhé:

—¿Chozhiin né lu che nzho moda? Rese kwaan nzho mod chelee lu ngwii lu lo Dios.

24 Nu gorzee mkeb xuz mad dublegan, nu nzhé xaa:

—Ngwii na lo Dios, ble yudar na zee nzho mod masra wii na lo xaa.

25 Nu gorna ngune Jesús zyenra xaa nzhazhin, zee mgalno Jesús mbi mal, nu nzhé xaa:

—Mbi muud, nu mbi nkwee, na nabeey lo lu, broo lextoo mad nu nabaretra lu zeeb lu lextoo mad stub welt.

26 Nu lee mbi mal zee mrázhe, mle mzhíb mad stub yizhgutye naro stub welt, nu lee mbi mal zee mroo lextoo mad, nu mlaa mbi mal mad mod mad ngut. Zee lee re xaa nzhi baa nzhé:

—Ngulola ngut mad.

27 Nu lee Jesús mzen yaa mad nu mlis mad, nu lee mad mzoli.

28 Nu gorzee mzeeb Jesús leen yoo kwaan nebse re xaa mseed lo xaa, zee mnabdizh re xaa lo Jesús:

—¿Chozhiin nyent mod ngoo nu mbi mal ba?

29 Jesús nzhé:

—Rese klas mbi mal ne nagarlot roo sbaasa, yilotlaka nkin naab गया lo Dios.

Jesús mzaa kwent stub welt nen xomod yet xaa

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Gorzee lee Jesús mroo zee, nu mded xaa yizhyo Galilea kwaan re xaa mseed lo xaa. Nzhekla xaa nik tub xaa nanet pa zo xaa.

31 Kwaanzee kaseed Jesús re xaa mseed lo xaa nu nzhé xaa:

—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet. Nu zaa xaa na lo xaa nak zhiin zee gut xaa na, per mbizh yon lee na roban.

32 Namlat wdizh ne yek re xaa, per nzheb re xaa nabdizh xaa lo Jesús.

¿Cho xaa nak mas non?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Nu mzhin xaa yezh le Capernaum. Leezha mzhin xaa roo yoo, Jesús mnabdizh lo re xaa mseed lo xaa:

—¿Cho kwaan tant mdildiizh गया naz?

34 Per nik tub xaa namkebt, nel leezha nzo re xaa naz nzhé re xaa: “¿Cho be nak xaa mas non?”

35 Zee mzob Jesús nu mrezh Jesús re chiibchop xaa mseed lo xaa, nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Chelee tub gu nzhekla gak xaa mas non, nkin gak gu xaa nadoo doo nu kee gu zhiin lo rese xaa.

36 Nu mzo Jesús tub madwin xsaww lo re xaa, nu mdeezh Jesús mad, zee nzhé Jesús lo re xaa:

37 —Loka cho kayaa madwin ne nel nkela xaa na, noka mkayaa xaa na; nu loka cho kayaa na, noka mkayaa xaa xaa mxaal na.

*Cho nroo xjabor Jesús
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)*

³⁸ Juan nzhé lo Jesús:

—Maestr, ngune nu lo tub xaa ngoo mbi mal kwaan le lu, per nanakt xaa tub xaa kaseed kwaan nu. Kwaanzee nzhé nu lo xaa: “Nalet lu kwaan ba”.

³⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Blaa gu nu naniit gu lo xaa. Tub xaa nle tub kwaan naro kwaan yalnabeyy cheen na, nyent mod nii nawent xaa na, gorna ngulo mle xaaya.

⁴⁰ Rese xaa nanayiit ne be, nroo xaa ba xjabor be.

⁴¹ Wliya, loka xaa zaa tub xig nis go gu nel xaa na nak gu, telisa kix Dios lo xaa.

*Kwaan nak jwalt
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)*

⁴² Loka xana tub xaa le zee le tub madwin jwalt, mad ngwii lo na, mas wen kee xaa tub ke ndok yenn xaa zee nu gobi xaa xaa leen nistoo.

⁴³ Chelee yaa lu lad li nle zee nle lu kwaan nawent, chooga nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad yaa lu ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyyt,

⁴⁴ pa nixa myaz nanluxt, nixa ki tira nanyuyyt.

⁴⁵ Chelee nii lu nle zee nle lu kwaan nawent, chooga nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub lad nii lu ke nya dub lu lo ki kwaan tira nanyuyyt,

⁴⁶ pa nixa myaz nanluxt nixa ki tira nanyuyyt.

⁴⁷ Chelee zaalo lu nle zee nle lu kwaan nawent, blooya nu blabiya zit lo lu, nel mas wen lux lu tub zaalo lu ke nya dub lu lo ki,

⁴⁸ pa nixa myaz tira nanluxt, nu nixa ki nanyuyyt.

⁴⁹ Rese gu gak nzhig kwaan ki.

⁵⁰ Chul zed leezha nzhig zed, per chelee zed nanzhigtra zed nyentra mod gak nzhiga stub welt. Seeka gak gu kwenta zed lo rese kwaan nle gu, nu wen bri re gu.

10

*Jesús né nawent laa xaa sa xaa
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)*

¹ Zee mroo Jesús yezh Capernaum, nu nzha xaa yizhyo cheen Judea, nu noka mded xaa stub ta yuu Jordán. Nu mkasa zyen doo myet lo xaa, nu mseed xaa re xaa, kwentaxa nle xaaya rese welt.

² Zee mzhin lak fariseo nu mnadizh xaa lo Jesús, nel nzhekla xaa kwaan xaa mod zee gaazh xaa kwaan tich Jesús, zee nzhé xaa lo Jesús:

—¿Cho kwaan nzhé ley? ¿Che nzho mod laa tub xaabyi xngwnaa xaa?

³ Zee nzhé Jesús:

—¿Xomod nii ley cheen Ches?

⁴ Zee nzhé re xaa:

—Ches nzhé nzho mod laa xaabyi xngwnaa xaa, nu nebse zaa xaa tub yech kwaan yé mtexonn xaa me.

⁵ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Sbaa nzhé Ches lo re xey be nel tant ned doo xaa mod gu.

⁶ Per leezha mdexkwaa Dios yizhyo, tubka ngwnaa nu tubka xaabyi mchaal Dios.

⁷ Kwaanzee nzhé Dios: “Lee xaabyi roo lo xuz xaa nu lo xnaa xaa nu chelya rop sa xaa,

⁸ zee tubka kwerp gak rop xaa”. [Gn. 2:24] Kwaanzee nagaktra xaa chop sinka tubka gak xaa.

⁹ Dios mchaal rop xaa, zee nyent mod lux rop sa xaa yalnchelya.

¹⁰ Leezha mzhin re xaa mseed lo Jesús roo yoo, zee mnabdizh xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Xomod nak kwaan nzhé lu lo xaa zee?

¹¹ Jesús nzhé lo re xaa:

—Loka cho xaa laa xngwnaa nu ka xaa stub ngwnaa, mle xaa tub jwalt lo xngwnaa xaa, me mka xaa yilo.

¹² Nu noka ngwnaa, me laa sa nu ka me stub xaabyi, mle me tub jwalt lo xmbyi me, xaa mka me yilo.

Jesús mkayaa re madwin

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Nzhanoo xaa re madwin lo Jesús, zee zhiib Jesús yaa Jesús cho mad. Per lee re xaa mseed lo Jesús mzelo mgalno re xaa nzhanoo madwin lo xaa.

¹⁴ Jesús nguneya zee nayii Jesús lo re xaa mseed lo xaa, nu nzhé Jesús:

—Laa gu yiid re madwin lo na, nu nayiit gu lo mad. Nel Dios nabeyy leen lextoo re xaa nak kwenta re madwin ne.

¹⁵ Wlipa na nii na lo gu, loka cho gu nakayaat pa nabeyy Dios, mod tub madwin, nyent mod zeeb gu pa nabeyy Dios.

¹⁶ Nu mdeezh Jesús re madwin, nu mzhib xaa yaa xaa yek re madwin, nu ngunaab xaa lo Dios kwent cheen re madwin.

Tub xaa rik mdizhno Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tub mbizh leezha merla roo Jesús nzha, mzexonn tub xaa nu mkichxub lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Maestr wen. ¿Cho kwaan le na zee le na gan yalnaban kwaan tira?

¹⁸ Jesús nzhé lo xaa:

—¿Chozhiin né lu lo na, na nak tub xaa wen? Nik tub xaa wen nyent, nebse Dios nak xaa wen.

¹⁹ Nela lu re kwaan mlaa Dios le be. Re kwaane:

naguta lu sa myet lu,

nazoblazht lu kano lu stub ngwnaa,

nalewannt lu,

nagaazht lu tub kwaan nawlit tich sa myet lu,

nakadet lu,

nu nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo xnaa lu.

²⁰ Zee mkeb xaa nu nzhé:

—Axta tik na mlozhaw na rese kwaane.

²¹ Jesús mwii lo xaa nu mkela Jesús xaa. Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Tubka kwaan nzho jwalt le lu. Zyaa, nu bto rese kwaan nkano lu nu bzaaya lo re xaa prob, zee gap lu zyen doo kwaan naz leen yiba, nu breke tich na.

²² Per gorna mbin xaa kwaan nzhé Jesús lo xaa, nales doo ngok lextoo xaa, nel zyen doo kwaan nzhap xaa. Nu mzen xaa xnaz xaa nya xaa.

²³ Jesús mwii lo re xaa nzhi baa, nu nzhé xaa lo re xaa mseed lo xaa:

—Nagan doo zeeb tub xaa rik naz yiba, pa nabeyy Dios.

²⁴ Ndedyall doo re xaa mseed lo Jesús leezha mbin xaa kwaane. Per lee Jesús mbare ngunii lo re xaa stub welt nu nzhé xaa:

—Xgaan na, aka nagan rep re xaa naz pa nabeyy Dios.

²⁵ Mas nanagant ded tub kamey yeer cheen tub aguj, ke tub xaa rik le gan zeeb naz leen yiba.

²⁶ Rese xaa mseed lo Jesús mdedyall doo xaa nu nzhé xaa:

—Chol sbaaya, ¿cho le gan nya naz leen yiba?

²⁷ Jesús mwii lo re xaa, nu nzhé lo re xaa:

—Lo re myet yizhyo ne nyent moda, per lee Dios reseya nzho mod le Dios.

²⁸ Pér nzhé lo Jesús:

—Wii lo rese nu, rese kwaan mlaa nu, nu mreke nu tich lu.

²⁹ Jesús nzhé:

—Wlipa na kwaan, loka cho xaa laa li, laa wech, laa bzan nu bal, laa xuz, laa xnaa, laa xinn, laa xleyo, nel nzhekla xaa kee xaa xchinn na, zaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen na,

³⁰ zee gayoo welt bareya lo xaa: li xaa, wech xaa, bzan xaa, bal me, xnaa xaa, xinn xaa, xleyo xaa lo yizhyo ne, per noka ted xaa xaa bid yizhyo ne. Per zhin mbizh zee kayaa xaa yalnaban kwaan tira leen yiba.

³¹ Mbizh zee, xaa kwaan non nal nagakontra xaa zee; nu xaa kwaan nanont nal gak non zee.

Myon welt Jesús mzaa kwent xomod yet xaa

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Mzen Jesús naz nzha xaa naz Jerusalén, nu nzhaner xaa lo re xaa nzhake tich xaa. Nu mdedyall re xaa, nu nle doo re xaa xgab. Zee mbe Jesús re chiibchop xaa mseed lo xaa tub lad, nu nzhé Jesús nen cho kwaan ded Jesús lo re xaa.

³³ Jesús nzhé:

—Bin gu kwaan. Ya be naz Jerusalén paro zaa xaa na lo re ngwleyy non, nu lo re maestr, xaa nlu xtizh Dios; nixa na nak Xaa Mzhin Ngok Myet. Re xaa ne yé: “Xaa ne nzhaal yet”. Zee zaa xaa na lo xaa nanakt xaa sawlazzh be.

³⁴ Nu xizhno re xaa na, nu zaa re xaaya yenn na kwaan tub le yed, chuk re xaa lo na, nu gut re xaa na. Per lee mbizh yon, lee na roban stuba.

Chag nu Juan ngunaab tub jabor lo Jesús

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Chag rop Juan, rop xgann Zebedeo, ngwa rop wech xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—Maestr, nzhekla nu le lu tub jabor kwaan naab nu lo lu.

³⁶ Zee mkeb Jesús nzhé:

—Guné, nen cho kwaan nzhekla gu le na lo gu.

³⁷ Nu nzhé rop xaa:

—Zaa diizh zee zob tub nu lad li lo lu, nu stub nu zob lad rebes lo lu, leezha nabeyy lu kwaan dub yalngezh cheen lu.

³⁸ Jesús mkeb nzhé lo xaa:

—Nanet gu cho kwaan naab gu. ¿Che zye gu ded gu bid, kwaan merla deed na, nu yet gu kwentaxa yet na?

³⁹ Zee nzhé rop xaa:

—Zye nu.

Jesús nzhé lo xaa:

—Wli, ded gu bid kwentaxa deed na bid, nu yet gu, kwentaxa yet na.

⁴⁰ Nyent mod zoob na gu lad li lo na nu lad rebes lo na, nel naleet na za kwaan zee. Kwaan zee kayaa re xaa naklakwent kayaa.

⁴¹ Leezha mbin xchii xaa mseed lo Jesús kwaan, zee nayii xaa ne xaa Juan rop Chag.

⁴² Jesús mrezh re xaa nu nzhé lo re xaa:

—Ne wen gu, re xaa nabeyy yizhyo ne, nabeyy doo xaa re xaa nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non nabeyy doo xaa re xaa xaa.

⁴³ Per lee lo re gu nagakta sbaa, sinka rebes gaka. Loka cho xaa nzhekla gak non lo re gu, xaa zee gak xmos gu.

⁴⁴ Nu loka cho xaa nzhekla nabeyy lo re gu, xaa zee gak xaa le xchiin lo gu.

⁴⁵ Nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nanzhalt na zee kee re xaa xchinn na, sinka lee na nzhal zee kee na zhiin lo rese myet, nu yet na zee zii na zyen doo xaa lo yalgut nu za na yalnaban lo xaa.

Jesús msekwen zaalo Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Leezha mzhin re xaa yezh Jericó, lee Jesús nzharoola leen yezh kwaan re xaa mseed lo xaa, nu re xaa nzha ke tich xaa. Lee tub syeg nzob roo naz naab gon lo re xaa. Xaa ne le Bartimeo, xgann Timeo.

⁴⁷ Leezha mbin syeg lee Jesús, xaa yezh Nazaret nzhadet zee, zee mzelo xaa ngunii xaa dublegan:

—Jesús, lu nak xaa dii cheen rey David, bles lextoo lu ne lu na.

⁴⁸ Zyen xaa nzhi zee, nzhé lo xaa:

—¡Saaw roo lu! ¿Cho bi tant kee lu?

Per mas nkee xaa bi, nzhé xaa:

—Jesús, lu nak xaa dii cheen rey David, bles lextoo lu ne lu na.

⁴⁹ Zee mlaz Jesús nu nzhé lo re xaa:

—Brezh gu xaa.

Zee mrezh xaa syeg, nu nzhé xaa lo xaa:

—Byakla lu; kabezh xaa lu.

⁵⁰ Nzhol xchamar xaa mlabi xaa, nu mkee xaa brink, nzha xaa lo Jesús.

⁵¹ Zee mnabdizh Jesús lo xaa:

—Guné, nen cho kwaan nzhekla lu le na lo lu.

Lee syeg mkeb lo xaa nzhé:

—Maestr, nzhekla na yani lo na.

⁵² Jesús nzhé:

—Nzho mod yani zaalo lu, nel dub lextoo lu ngwii lu lo na, zee gakwen zaalo lu.

Gorzee lee syeg nguni zaalo, nu mreke tich Jesús.

11

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Gorna nzhazhin re xaa gaxla yezh Jerusalén, mzhin re xaa chop yezh le Betfagé nu Betania, gax yi le Olib, zee mxaal Jesús chop xaa mseed lo xaa,

² nu nzhé Jesús lo rop xaa:

—Gwa gu yezh kwaan nzhi delant lo be nee. Nu gorna zhin gu yezh ba, ne gu lee tub burr yeen nkadoo, ma nik tub xaa zer zob tich. Xek gu ma nu yiidno gu ma lo na nee.

³ Chelee nzho cho nabdizh lo gu nu né xaa lo gu: “¿Chozhiin kaxek gu burr ba?”, yé gu lo xaa: “Xaa Nabeyy nkin ma, nu zeera yiidlaa xaa ma”.

⁴ Nu gorna nzha rop xaa, ngune xaa lee burr nkadoo roo pwert roo naz nu gorzee mxek xaa ma.

⁵ Nu lak xaa nzhi zee mnabdizh lo xaa:

—¿Cho kwaan kale gu baa? ¿Chozhiin kaxek gu burr?

⁶ Lee rop xaa nzhé kwaan nzhé Jesús lo xaa, nu mlaa re xaa mbe xaa burr.

⁷ Nu nyaadno xaa burr lo Jesús, nu mzhib xaa xab xaa tich ma, zee mzob Jesús tich ma.

⁸ Nu zyen doo xaa mbek xab leen naz nu stub naz xaa nchoog re ram yag nu mbek xaaya leen naz.

⁹ Nu re xaa nzha delant nu re xaa nzeke naz tras snee mbazhe re xaa:

—¡Chul nak Dios! ¡Gool be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!

¹⁰ ¡Era xwa leezha nabeyy xaa modxa mnabeyy David, xey be! ¡Wen nak Dios, xaa nzob naz yiba!

¹¹ Zee mzeeb Jesús yezh Jerusalén nu mzeeb xaa lach roo yidoo, nu mwii xaa reta lad. Nel mzhela yizhyo, zee nya re xaa naz Betania.

Jesús mxobde lo yag ig

(Mt. 21:18-19)

¹² Stub mbizh leezha mroo xaa Betania, ngok nlaan Jesús.

¹³ Nu zit mlu tub yag ig lo xaa, kwaan nzeb lag lo, zee ngwa xaa loya, zee ne xaa nen che nzeb xle loya. Nu gorna mzhin xaa nyent xle loya, nebse lag nzeb loya, nel nanakt mbee nzaa xle.

¹⁴ Zee nzhé xaa lo yag ig:

—Nik stub welt, nagawtra myet xle lo lu.

Nu mbin re xaa mseed lo xaa see ngunii xaa.

Jesús mtexonn re xaa kato lach roo yidoo

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Gorna mzhin Jesús yezh Jerusalén, mzeeb xaa lach roo yidoo, nu mzelo xaa mlloo xaa re xaa kato, nu re xaa kazi. Nu mtexche xaa xmes re xaa kachee demi, nu mtexche xaa yagxil cheen re xaa kato palom.

¹⁶ Nu nik tub xaa nzeno kwaan to, nanlaat xaa ded xaa lach roo yidoo.

¹⁷ Nu mzelo xaa mseed xaa re xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nkeela lo Xkyech Dios nii: “Li na nak yoo pa wdizhno xaa rese yezh Dios”; per gu mleya kwenta tub pa nzho wann.

¹⁸ Nu gorna mbin re ngwleey nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, kwaan nzhé Jesús, mzelo re xaa mkwaan mod nen xomod gut xaa Jesús, nel nzheb xaa ne xaa Jesús, nel rese xaa yezh nyula doo mod nseed xaa, nu mdedyall rese xaa ngwii xaa lo xaa.

¹⁹ Per gorna ngulo mzhel yizhyo, Jesús mroo kwaan re xaa mseed lo xaa Jerusalén.

Lee yag ig mbizhla

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Garziil, stub mbizh, zee mded re xaa lo yag ig, zee ne xaa axta loxa mbizh.

²¹ Zee mselazh Pér kwaan ngunii Jesús stub mbizh, zee nzhé xaa lo Jesús:

—Wii maestr. Lee yag ig kwaan mxobde lu lo, mbizhla.

²² Jesús nzhé:

—Wii gu lo Dios.

²³ Wlipa na kwaan nii na lo gu. Loka tub xaa yé lo yi ne: “Bachii nee nu bla axta leen nistoo”, nu nagakt chop yek xaa nu tubka ngwii xaa lo Dios, leeya gak.

²⁴ Kwaanzee nii na lo gu, rese kwaan naab gu lo Dios, Dios zaaya lo gu, nu nela gu lee gu kayaaya.

²⁵ Nu gorna wdizhno gu Dios, yenlazh gu rese kwaan mle wechxinn gu lo gu, nu seeka noka Xuz be, xaa nzob naz leen yiba chee rese jwalt cheen gu kwaan mle gu.

²⁶ Per chelee gu nayenlazht gu rese kwaan mle wechxinn gu lo gu, noka Xuz be, xaa nzob naz leen yiba, nacheet re jwalt cheen gu kwaan mle gu.

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Zee mbare Jesús Jerusalén, nu gorna lee Jesús nzhaze lach roo yidoo, zee ngwa re ngwleyy non lo xaa, nu re maestr, nu noka re xaa gol lo xaa.

²⁸ Nu mnabdizh xaa lo Jesús nzhé xaa:

—¿Cho mzaa diizh le lu re kwaane?, nu ¿cho yalnabeyy nkano lu le lu re kwaane?

²⁹ Jesús mkeeb nzhé:

—Noka na nabdizh lo re gu. Chelee re gu keb gu lo na, zee nii na lo gu nen cho xaa mzaa diizh le na re kwaane.

³⁰ ¿Cho mxaal Juan xaa mchubnis re myet? ¿Che Dios mxaal xaa o re myeta? ¡Keb gu!

³¹ Nu lee re xaa mzelo mkediizh kwaan re wechxinn xaa zee nzhé xaa:

—Chelee be yé be lo xaa: “Dios mxaal xaa”, zee né xaa lo be: “¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?”

³² Chelee be yé be: “Re myet mxaal xaa...”, per nyent mod yé be sbaa —nzhé re xaa.

Nel nzhéb xaa ne xaa re myet, nel ngune re myet lee Juan nak tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

³³ Zee nzhé xaa lo Jesús:

—Nanet nu cho xaa mxaal Juan.

Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Nixa na naniit lo gu cho xaa mzaa diizh nle na re kwaane.

12

Kwent cheen xaa nawent kanachii yag ub

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Nu zee mzelo Jesús ngunii lo re xaa duzna kwent nabix. Nu nzhé xaa:

—Na za tub kwent cheen tub xaabyi kwaan mxeen yag ub dubse xleyo. Nu msaaw xaa dub welta kwaan ke. Nu mdexkwaa xaa tub pa sii xaa ub, nu mdexkwaa xaa tub yoo naro doo pa luu dubse xleyo xaa lo xaa. Nu mzaa xaaya kompani lo stub xaa zee nachii xaaya, nu mroo xaa nzha xaa zit.

² Mzhin mbizh top xaa ub, zee mxaal xaa xmos xaa nzha lo xaa kanachii xkag ub xaa, zee lerol xaa re ub kwaan top xaa ba.

³ Per lee re xaa kanachii xkag ub xaa mzen xmos xaa nu mzaaya yenn xaa, nu nik tub kwaan namzaat xaa lo xaa, mtexonn xaa xaa nya xaa.

⁴ Zee lee xaa nak cheen leyo mbare mxaal stub xmos. Per lee re xaa kanachiiya mlee xaa yek xaa, nu mlo re xaa xkalnto xaa, mxizhno re xaa xaa.

⁵ Nu mbare xaa mxaal xaa stub xmos xaa. Nu re xaa mbit re xaa ne. Per zeesi mxaal xaa zyen doo xaa ngwa, tub naz xaa mseweey xaa nu stub naz xaa mbit xaa.

⁶ Nyentra cho mlake lo xaa, techosa tub xgann xaa, xaa tant nkedoola xaa. Per gwluzhtlaka mxaal xaa xgann xaa. Nu mle xaa xgab, nzhé xaa: “Xgaan na si, gon re xaa xtizh”.

⁷ Per lee re xaa kanachii xkag ub xaa, nzhé xaa lo re wechxinn xaa: “Xaa ne yizo dubse kwaane gorna yet bixwana. Te gu, gut be xaa ne, zee lake reseya lo be, zee gaka xcheen be.”

⁸ Zee mzen re xaa xaa nu mbit re xaa xaa nu mlebi re xaa xaa tub lad pa nanzhaant xaa.

⁹ Lee Jesús mnabdizh lo re xaa nzhé:

—¿Xomod nle gu xgab? ¿Cho kwaan le xaa nak bixwann leyo pa kanachii stub xaa xkyag ub xaa? Telisa ya xaa, nu gut xaa re xaa kanachiiya, nu zaa xaaya lo stub naz xaa zee nachii xaaya.

10' ¿Che zer lab gu Xkyech Dios? Leeya nzhé:
Lee ke kwaan mlebi re xaa nza yoo tub lad,
leeya gak tub ke mas kwaan chul doo zob xaa naz skin yoo.

11 Lee Dios, Xaa Nabeyy be mle kwaane;
nu ndedyall doo be ne beya. [Sal. 118:22-23]

12 Zee nkwaan re xaa ba mod zen xaa Jesús nel mzeen re xaa lee kwent nabix kwaan ngunii Jesús nlu nen xomod nle xaa. Per nzheb re xaa ne re myet, zee mlaa re xaa Jesús nu nya re xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Nu zee mxaal xaa lak xaa fariseo nu lak xaa Herod, zee nzhanabdizh lo Jesús, zee ne xomod gaazh xaa tub kwaan tich xaa.

14 Gorna mzhin xaa lo xaa nu nzhé xaa:
—Maestr, ne nu lee lu nak tub xaa wen doo nu nali doo, nu nanlet lu xgab re kwaan nii xaa lo lu. Nali nlu lu xnaz Dios. Guné lo nu: ¿che nzhaal kix nu lo xaa kwaan ntop demi kwaan nya naz Roma o nanzhaalt kix nuya?

15 Per lee Jesús nela cho xgab nle xaa, zee nzhé Jesús lo xaa:
—¿Chozhiin nzhekla gu gaazh gu kwaan tich na? Teno gu tub demi Roma zee wii na loya.

16 Zee nzeno xaa tub demi lo Jesús, nu zee mnabdizh Jesús lo xaa:
—¿Cho yek nkee loya? ¿Nu cho le nkee loya? —nzhé Jesús lo xaa.
Zee mkeb re xaa nzhé xaa:

—Cheen César, xaa nabeyy Roma, xaa nabeyy lo be.

17 Zee mkeb Jesús nu nzhé xaa lo xaa:
—Mbay. Zaa gu lo César kwaan nak cheen César, nu bzaa gu lo Dios kwaan nak cheen Dios.

Kwaane nzhé Jesús lo re xaa. Zeesi ndedyall re xaa mbin xaa kwaan ngunii Jesús lo xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Lee re xaa saduceo nle xgab: “Lee re xaa ngut nanrobant”. Zee ngwa lak xaa ngunabdizh lo Jesús nu nzhé xaa:

19 —Maestr, Ches mkee lo Xkyech Dios nzhé: “Chelee tub xaabyi, xaa mchelya ngut nu nik tub xinn xaa namlaat xaa, zee lee wech xaa nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa ngut, zee kano xngwnaa xaa mad, zee naluxt dii cheen wech xaa”. [Dt. 25:5]

20 Tub welt gazh wech xaa. Lee xaa yilotlaka mchelya, ta ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa namlaat xaa.

21 Lee stub wech xaa, xaa nzeke tich xaa, mchelya kwaan lee me, nu noka xaa ne ngut nu nik tub mad namlaat xaa. Nu seeka ngok xaa yon.

22 Nu yizasa gazh wech xaa mchelya kwaan lee me nu nik tub xaa namlaat mad. Nu gwluzhtlaka noka ngwnaa ngut.

23 Chol roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbiyi me, nel yizasa gazh wech xaa mka me?

24 Zee mkeb Jesús nu nzhé xaa:
—Lee na nii lo gu, jtira nguyo gu! Nanlabeyyt gu kwaan nkee lo Xkyech Dios. ¿Che nanet gu ngezh doo Dios nu nzho mod le xaa rese kwaan?

25 Gorna roban rese xaa nixa re xaabyi nu nixa ngwnaa nachelyatra xaa sinka gak re xaa kwenta re mandad cheen Dios, xaa nzho naz leen yiba.

26 Nal nii na lo gu, wli roban re xaa ngut. ¿Che zer lab gu Xkyech Ches leezha ngunii Dios lo Ches leen bal yag kwaan kayek? Zee nzhé Dios lo Ches: “Lee

na nak Dios cheen Abraham, Dios cheen Chak, Dios cheen Kob”, nzhé xaa. [Ex. 3:6]

²⁷ ¡Dios nanakt Dios cheen re xaa ngut, sinka Dios nak Dios cheen re xaa mban! ¡Tira nguyo gu!

Lee wdizh cheen Dios kwaan mas non

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Lee tub maestr xaa nlu xtizh Dios mbin lee Jesús rop xaa saduceo kadildizh. Nu gorna ngune xaa lee Jesús wen mkeb lo re xaa, zee ngunabdizh xaa lo Jesús:

—¿Xana kwaan mkee Ches nak mas kwaan non lo rese kwaan mnabeyy Dios le be?

²⁹ Lee Jesús mkeb nzhé:

—Lee wdizh mas non kwaan mnabeyy xaa lo rese nak: “Sawlazh na, xaa Israel, kenzha rese gu, lee Dios Xaa Nabeyy lo be, tubka nak xaa.

³⁰ Nu nzhaal kela lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu, nu kwaan dub yalnaban cheen lu, nu kwaan dub yek lu, nu kwaan dub yalngezh cheen lu.” [Dt. 6:4-5] Kwaane nak kwaan mas non lo rese wdizh.

³¹ Nu lee stub kwaan non doo nak: “Nzhaal kela lu wechxinn lu kwentaxa nkela lu lu”. [Lv. 19:18] Nyentra stub wdizh kwaan mas nonra lo ropse kwaane.

³² Zee lee maestr xaa nlu xtizh Dios, nzhé:

—¡Wli luya, maestr! ¡Wli lu kwaan né lu! Lee Dios Xaa Nabeyy lo be, tubka nak xaa.

³³ Nu nzhaal kela lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu, nu kwaan dub yek lu, nu kwaan dub yalngezh cheen lu, nu nzhaal kela lu wechxinn lu kwentaxa nkela lu lu. Nonra kwaane ke rese ma kwaan nteed xaa lo Dios, nu rese gon kwaan nzek xaa lo Dios.

³⁴ Ngune Jesús lee maestr wen mkeb kwaan yalnzhak doo, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Merla nabeyy Dios leen lextoo lu.

Zee rese xaa nzhi baa, nzheb nabdizh stub kwaan lo Jesús.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Jesús kaseed re xaa lach roo yidoo, zee ngunabdizh xaa lo re xaa:

—¿Chozhiin re maestr, xaa nlu xtizh Dios, mbezh: “Lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nak dii cheen David”?

³⁶ Nel leeka David ngunii kwaan Mbi Naban cheen Dios nu nzhé xaa:

Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,

nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:

“Zob lad li lo na,

axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu zee kichxub xaa lo lu,

nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich”. [Sal. 110:1]

³⁷ Leeka David nzhé lee xaa nak: “Xaa Nabeyy lo na”. ¿Xomod nzho mod yaad xaa dii cheen David nu leeka David mlole xaa: “Xaa Nabeyy lo na”?

Nu lee zyen doo myet xaa nzhi nzhon tizh Jesús nyakla.

Jesús mzaa kwent xomod nak re xaa nlu xtizh Dios

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Leezha kaseed Jesús re myet, zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Kanap gu gu zee nakadet re maestr xaa nlu xtizh Dios gu, nel re xaa ne nyula doo gak ler wen kwaan nzhak ngwleyy, zee kichyek re xaa lo xaa gorna nii xaa “dix” lo xaa lo xbi.

³⁹ Nu nkwaan re xaa pa non doo zob xaa, pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu nkwaan xaa tub pa mas non nzob xaa gorna nyu tub yalni.

⁴⁰ Nu nkiib xaa li re ngwnaa byud. Nu nzhedizhno xaa Dios xchee doo, zee wii re xaa respet lo xaa. ¡Per Dios ted xaa mas gro doo bid!

Tub byud mzaa gon, kwaan rese demi kwaan nzhap me

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Tub welt nzob Jesús lach roo yidoo, gax paro ngo xaa gon leen alkansi. Zee mwii Jesús ngo re xaa gon leen alkansi. Zyen doo xaa rik ngo zyen demi leena.

⁴² Nu mzhin tub ngwnaa byud, me prob doo, nu mlo me chop rel leen alkansi.

⁴³ Zee mrezh Jesús re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa:

—Wlipa na kwaan nii na lo gu, mas non gon kwaana mlo ngwnaa byud ne leen alkansi, ke re gon kwaan ngo re xaa rik.

⁴⁴ Nel rese xaa rik mlo gro doo demi leen alkansi, per nebse mlo xaa re kwaan mlake lo xaa. Per lee ngwnaa prob ne mlo rese demi kwaan nkano me, kwaan nak kwaan zi me kwaan gaw me.

13

Lee yidoo lux

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Gorna mroo Jesús lach roo yidoo lee tub xaa mseed lo Jesús nzhé lo Jesús: —¡Yisutisuti, wii maestr! ¡Chul doo nzhak re ke gro cheen yidoo ne, nu chul doo nzhak re yoo cheen yidoo ne!

² Per lee Jesús mkeb nzhé:

—Naro doo yidoo. ¡Per nik tub ke ne nalaketra tich sa ke ke, rese kwaane lux!

Cho gor ded re kwaane

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Zee ngwa Jesús nu mzob xaa yek yi le Olib paro nyun yidoo lo xaa. Leezha nebse Pér, Chag, Juan, nu Ndres nzo kwaan Jesús, zee mnabdzih xaa lo Jesús, nu nzhé xaa:

⁴ —Nzhekla nu né lu lo nu cho gor gak re kwaane. ¿Nu xana nseyn luu lo nu, gorna lee re kwaane zelo gak?

⁵ Jesús mkeb lo xaa nu nzhé xaa:

—List gok gu zee nik tub xaa nakadet gu.

⁶ Nel zyen doo xaa yiid né: “Na nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy”. Nu kade xaa zyen doo myet.

⁷ Per gorna gon gu lee dil nzho nee nu nzho naz baa, nazhebt gu, nel see nzhaal gaka. Per nalet re kwaane nak kwaan lux yizhyo.

⁸ Kwaanzee tub yezh dil kwaan stub yezh. Nu zyen doo pa gun xog nye doo, nu zyen doo pa la win. Nu leezha gak re kwaane pensa nzelo re myet nded bid, mod tub ngwnaa me zan xinn.

⁹ Per list bzo re gu, nel yilaa xaa gu lo re xaa nak zhiin, nu zaa xaaya yenn gu pa nkasa re be nseed be xtizh Dios. Nel nak gu xaa na, zee yilaa xaa gu lo re xaa nabeyy nu lo re rey. Snee nzho mod zaa gu kwent cheen na lo re xaa.

¹⁰ Gorna zer lux yizhyo, lee xtizh Dios nkin rech rese yezh.

¹¹ Nu gorna kwezh xaa gu, nu yilaa xaa gu lo re xaa nak zhiin; nalet gu xgab cho kwaan keb gu, nel Mbi Naban cheen Dios né lo gu cho kwaan keb gu gorzee.

¹² Leeka wech xaa yalaa wech xaa lo yalgut; nu sbaaka lee xuz xaa zaa xaa xinn xaa; nu gaya gak xinn xaa lo xuz xaa nu lo xnaa xaa, zee gut xaa xuz xaa nu xnaa xaa.

¹³ Rese xaa nzhi yizhyo yii ne rese gu nel nzaa gu kwent cheen na. Per loka xaa ye ded re kwaane axta gwuluzhtlaka, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

¹⁴ Zee gorna wii gu lee kwaan nakap doo kwib lo pa nanzhaalt kwiba, zee lee re xaa nzho yizhyo Judea nzhaal xonn xaa nya naz yi. (Xaa lab kwaane nzhaal laya yek xaa.)

¹⁵ Nu re xaa nzob yek yoo mbizh zee, nayatra xaa leen li xaa koo xaa xcheen xaa.

¹⁶ Nu re xaa nzha naz wen, nabaret xaa top xaa xab xaa.

¹⁷ Ay, nales doo nzhak re ngwnaa, me nakxiin nu re ngwnaa me nkee madoo laz mbizh zee.

¹⁸ Naab gu lo Dios zee nagakt kwaane mbee kwaan nla doo nal.

¹⁹ Kwaanzee re mbizh zee, gak tub mbizh mas bidra ded re myet, ke rese bid kwaan mded re xaa axta leezha mdexkwaa Dios yizhyo axta mbizh zee, nu nadedtraya stub bes gwuluzh.

²⁰ Nu chol Xaa Nabeyy nanglerolt re mbizh zee, nik tub xaa nangeta axta gwuluzh. Per lee xaa mlerola nel nkela xaa re xaa mleey xaa.

²¹ Nu mbizh zee chelee tub xaa nii lo gu: “Wii nee, lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo nee”. “Wii nee, lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy nzo baa”, nagont gu xtizh xaa.

²² Yiid re xaa kade; nu re xaa né: “Na nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy”, nu zlak xaa né: “Na nak xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo na”, per nawlit xaaya. Zyen kwaan gro doo le xaa, nu luu xaa re nseyng gro doo zee kade xaa re myet, axta re xaa mleey Dios nzhekla xaa kade xaa, per nyent moda.

²³ Per list bzo gu; rese kwaan yilo ngunii na lo gu gorna zeeraka gaka.

Xomod bare Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Gorna ngulo nguxoob mbizh ded re xaa bid gro doo, zee lee mbizh nu mbee nazaatra xni,

²⁵ zee lee re mbal gab yiba, nu lee re kwaan nzho naz leen yiba xiz.

²⁶ Zee wii re xaa lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yaad naz leen xkaw, kwaan yalngezh cheen na nu xni cheen na.

²⁷ Zee xaal na re mandad cheen na, zee top xaa re xaa mleey na dubse yizhyo, axta pa mas zit lo yizhyo nu lo yiba.

²⁸ Bseed gu lo yag ig, gorna lee re ram cheena merla koo lag, zee ne gu lee mbee kwaan la neey mzhin gaxla.

²⁹ Kwaanzee gorna ne gu lee re kwaane kayakla, zee ne gu lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, listla nzo na roo pwert yal na.

³⁰ Wlipa na nii na lo gu, rese kwaane yilo gak zeera yet re myet xaa mban re mbizh zee.

³¹ Lee yizhyo nu yiba lux per lee xtizh na nadedt.

³² Nik tub xaa nanet pa gor zhin mbizh zee, nixa re mandad cheen Dios naneta, nixa na xaa nak mer Xgann Dios nanet na pa gor, nebse Xuz na ne pa gora.

³³ Per list bzo gu nu kanap gu gu, nel nanet gu cho gor zhin mbizh zee.

³⁴ Kwaanee nak kwenta tub xaa roo ya stub yezh. Nu gorna mroo xaa nzha xaa mlaa xaa re xmos xaa kanap li xaa. Nu mzaa xaa tub zhiin le re xmos xaa. Nu mlaa xaa tub xaa kanap roo yoo.

³⁵ See list bzo gu, nel nanet gu cho gor bare xaa nak li yoo. Nzho mod zhin xaa mkaw yizhyo, o zhin xaa wall yaal, o gorna kozhe gaay, o nzekaxnila yizhyo.

³⁶ Zee napa gorna kazhin xaa lo gu lee gu naxna.

³⁷ Kwaane nak kwaan kani na lo gu, noka kani naya lo rese myet: List bzo re gu.

14

Myaan re xaa gaazh xaa kwaan tich Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Nzho jwalt chop mbizh la yalni kwaan le Paskwa, zee selazh re nu, xaa Israel, xomod mloo Dios re xey nu Egipto, nu lo yalni ne nzhaw nu pan kwaan nanyut lebadur. Zee lee re ngwleyy non nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios, kakwaan xaa mod zen xaa Jesús xlaan, zee gut xaa xaa.

² Per nzhé re xaa:

—Nalet beya leen yalni, zee nanet re myeta, zee nanayit re xaa.

Tub ngwnaa mxo perfum kwaan chul nzebech yek Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Jesús nzo yezh Betania, garli Simón, xaa ngok ne lo tub yalyizh kwaan nyall cho xaa. Nu kayaw re xaa, zee lee tub ngwnaa nzhano tub bot dik kwaan mdexkwaa kwaan ke le alabastro. Nu nyazhe perfum kwaan chul doo nzebech leena, kwaan nak cheen yeey le nardo, kwaan non gro doo demi. Nu mlee me bot dik kwaan nak ke nu mxo me perfum yek Jesús.

⁴ Per lee lak re xaa nzo zee nayii xaa, nu nzhé xaa lo wechxinn xaa:

—¿Chozhiin sbaasa mlux ngwnaa ne perfum ba?

⁵ Lee perfum ba non lal le xaa gan kee xaa tub liin zhiin. Nzho mod ngdooya, zee ngzaa be demi lo re xaa prob.

Nu mzelo re xaa mgalno xaa ngwnaa ne.

⁶ Per Jesús nzhé:

—Laa gu me. ¿Chozhiin ngalno gu me? Lee kwaan mle me lo na nak tub kwaan wen doo.

⁷ Nel lee re xaa prob tubka nzo lo re gu, nu nzhoh mod le gu wen lo xaa gorna nzhekla gu, per na, nazot na lo gu tubka.

⁸ Per ngwnaa ne mle kwaan nzhoh mod le me, mlo me perfum ne cho na gorna zeeraka sebyo re xaa na.

⁹ Wlipa na nii na lo gu, dub yizhyo pa wdizh xaa wdizh chul cheen na, zee noka zét xaa ngwnaa ne, zee selazh xaa me.

Judas mzaa Jesús lo re xaa zee mbit xaa Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscariote nak tub xaa lo chiibchop xaa mseed lo Jesús, ngwa lo re ngwleyy non, zee yaan xaa zee zaa xaa Jesús lo re xaa.

¹¹ Nu gorna mbin re xaaya, zeesi nyakdoola re xaa. Nu nzhé xaa:

—Kix nu ka lu.

Zee lee Judas mkwaan mod zee zaa xaa Jesús lo re xaa.

Xchee gwluzhtlaka kwaan ndaw Jesús

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Nu mbizh yilotlaka lo yalni kwaan le Paskwa, pa nzhaw nu pan kwaan nanyut lebadur. Nu noka nzhaw nu mbakxiil kwaan nteed nu, zee selazh nu xomod mloo Dios xey nu Egipto. Nu lee re xaa mseed lo Jesús nzhé lo xaa:

—¿Pa nzhekla lu ya dexkwaa nu kwaan gawxchee be lo yalni ne?

13 Zee mxaal Jesús chop xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Gwa gu yezh, nu baa ne gu lo tub xaabyi nyano tub re nis. Reke gu tich xaa.

14 Nu loka pa zeeb xaa, yé gu lo xaa nak li yoo: “Lee Maestr né: ‘Nzhekla na gaw na kwaan re xaa mseed lo na xchee kwaan le Paskwa. ¿Pa nzob yoo gaw nu leen?’ ”

15 Nu zee luu xaa tub yoo ndok lo gu kwaan nak stub pis leen yoo ndok, pa nzho rese kwaan. Baa dexkwaa gu kwaan gaw re be.

16 Nu mroo rop xaa mseed lo Jesús. Nu mzhin xaa yezh. Nu nguzhal xaa re kwaan kwentaxa nzhé Jesús lo xaa, nu mdexkwaa xaa kwaan gaw xaa.

17 Nu gorna nzelala yalnakaw, zee mzhin Jesús kwaan chiibchop xaa mseed lo xaa.

18 Nu gorna kayaw re xaa, Jesús nzhé lo xaa:

—Wlipa kwaan nii na. Lee tub gu, xaa kayaw kwaan na nee, zaa na lo re xaa nayii ne na.

19 Zee ngok nales lextoo re xaa, nu tubga xaa tubga xaa mzelo nabdizh lo Jesús:

—¿Che naya?

20 Nu lee Jesús mkeb nzhé:

—Lee xaa nak tub lo chiibchop gu, tub xaa noka nle bsii pan leen tubka yann kwaan na.

21 Wlipa na nii na lo gu, lee na Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaal ded doo bid mod nii Xkyech Dios. Per tira nawent ded xaa zaa na lo re xaa. Mas wen nzela xaabyi zee nangalt xaa.

22 Nu gorna kayaw re xaa, lee Jesús mzen pan, nu mzaa xaa dixkix lo Dios, nu mlerol xaaya, nu mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa. Nu nzhé xaa:

—Daw guya, kwaane nak xbaal na.

23 Nu mzen xaa bas. Nu mzaa xaa dixkix lo Dios, nu mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa, nu ngu re xaa nis kwaan nzho leen bas.

24 Nu lee Jesús nzhé:

—Kwaane nak xren na. Leeya dexkwaa wdizh kub kwaan laa Dios, nu leeya xo na zee zyen doo myet le gan yalnaban kwaan tira.

25 Wlipa kwaan nii na lo gu, nalsi nagotra na xis ub axta mbizh kwaana go na xis ub kwaan kub pa nabeyy Dios.

Jesús nzhé lo Pér: “Lu yé, nanlabeyyt lu na”

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Gorna ngulo mbill xaa, nu nzha xaa naz yi kwaan le Olib.

27 Zee lee Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Nalyall lee re gu laa na, nel Xkyech Dios niya: “Gut na xaa nkano mbakxiil, zee lee re mbakxiil rech reta naz”. [Zac. 13:7]

28 Per gwluzh gorna roban na, yilotlaka na zhin yizhyo Galilea lo re gu.

29 Zee nzhé Pér lo xaa:

—¡Per nixa rese xaa laa lu, per na tira nalaat na lu!

30 Per Jesús nzhé lo xaa:

—Wlipa na nii na lo lu, leeka nalyall, zeeraka kozhe gaay chop welt, lee lu yé chon welt, nanlabeyyt lu na.

31 Nu lee Pér mas nye mkeb, nu nzhé:

—Per nixa yet na kwaan lu, per tira nayét na: “Lee na nanlabeyyt lu”.

Nu rese xaa nzhé leeka kwaan nzhé Pér.

Jesús mdizhno Dios leen yilo Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Zee mzhin xaa leen tub yilo kwaan le Getsemaní zee Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Zob gu nee, lee na yawdizhno Dios.

³³ Nu mbe xaa Pér, Chag, nu Juan, nu mzelo lextoo xaa nxonn doo nu nales nzhak.

³⁴ Nu nzhé xaa:

—Nales doo nzhak lextoo na nal, nel merla yet na. Lakeka re gu nee, nu tubka zo gu kwaan na.

³⁵ Zee lee Jesús mze xep. Nu mkichxub xaa axta ngol lachuzh xaa lo yo. Nu ngunaab xaa lo Dios, zee nadedt xaa yalne kwaan nzhaal ded xaa.

³⁶ Nu nzhé xaa:

—¡Pa! Rese kwaan nzho mod le lu. Nalaat lu deed na bid ne, per nagakta kwentaxa nzhekla na, sinka kwentaxa nzhekla lu. See gaka.

³⁷ Nu zee mbare xaa, pa mlaa xaa yon xaa nu gorna mzhin xaa lo xaa; lee yon xaa naxna. Zee nzhé xaa lo Pér:

—Simón, ¿che naxna lu? ¿Che nik tub gor nayet lu lo mkaal?

³⁸ Lakeka gu stub welt nu nagaat gu bdizhno gu Dios, zee nakiilt Maxuu gu. Wlipa na nii na lo gu, lee xgab cheen gu nzhekla le kwaan nzhekla Dios, per lee baal cheen gu nayet leya.

³⁹ Nu zee ngwa xaa stub welt nu mdizhno xaa Dios. Ngunii xaa leeka re kwaan nzhé xaa yilo.

⁴⁰ Zee mbare xaa paro mlaa xaa yon xaa stub welt, nu gorna mzhin xaa lo xaa lee yon xaa naxna, nel nayetra xaa lo mkaal. Nu nanetra xaa cho kwaan keb xaa lo Jesús.

⁴¹ Ngok yon welt ngwawdizhno xaa Dios, nu gorna mbare xaa paro mlaa xaa yon xaa, zee nzhé xaa lo yon xaa:

—¿Che seetaka naxna gu? ¡Kenzha gu! Mzhinla gor zaa xaa na lo re xaa mle jwalt, nixa na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

⁴² Guxche gu, chaa gu nya be, nel nzela xaa zaa na lo re xaa nayii ne na.

Mzen re xaa Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Seetaka kanii Jesús lo re xaa mseed lo xaa, lee Judas, xaa ngok tub xaa lo chiibchop xaa mseed lo Jesús, mzhin kwaan zyen doo xaa nzeno espad nu nzeno yag. Re xaa ne nze kwent cheen re ngwleyy non, nu cheen re maestr, xaa nlu xtizh Dios, nu kwent cheen re xaa gol.

⁴⁴ Ngulola mzaa Judas nseyen lo re xaa, nzhé xaa:

—Loka xana xaa gaw na bit tagarlo, xaa zeeya; zen gu xaa, nu wee gu xaa.

⁴⁵ Gorna mzhin Judas, nu mbii xaa lo Jesús nu nzhé xaa lo xaa:

—Maestr:

Nu ndaw xaa bit tagarlo Jesús.

⁴⁶ Zee mzen re xaa Jesús nu mbe xaa xaa.

⁴⁷ Per tub xaa nzo kwaan Jesús, mlloo espad nu mchoog nzha xmos ngwleyy non doo.

⁴⁸ Jesús nzhé lo re myet:

—¿Chozhiin nze gu kwaan spad nu kwaan yag zen gu na kwenta tub wann?

⁴⁹ Zyen doo mbizh mzo na lo re gu, mseed na re myet lach roo yidoo. Nu nik tub welt namzent gu na. Per kwaan kayak kwentaxa nzaa Xkyech Dios kwent.

⁵⁰ Zee lee re xaa mseed lo Jesús mrexonn nu mlaa xaa techo Jesús.

⁵¹ Per tub xaa mad nzhake tich Jesús, nak xaa tublaka ler, nu mzen re xaa xaa.

52 Per lee xaa ne mlaa ler nak, nu cheey xaa mrexonn.

Ngwleyy non doo naab kwent lo Jesús

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Zee mbe xaa Jesús lo ngwleyy non doo, nu zee mdop re ngwleyy non nu re xaa gol nu re maestr xaa nlu xtizh Dios.

54 Per lee Pér zit zit nzhake tich re xaa, mzeeb xaa lach jwer li ngwleyy non doo. Nu mzo xaa kwaan re polisi, xaa kazhe lo bal.

55 Nu lee re ngwleyy non, nu re xaa nak zhiin kakwaan xaa tub mod ne xomod gaazh xaa tub kwaan tich Jesús zee gut xaa xaa, per nanguzhalt mod lo re xaa.

56 Nu zyen doo xaa ngaazh kwaan tich Jesús per duzna nkade re xaa, nu xa kwaan nii tub xaa nii stub xaa.

57 Nu lak xaa ngxusso mgaazh kwaan tich Jesús per nkade xaa nu nzhé xaa:

58 —Mbin nu lee lu nzhé: “Na lux yidoo ne kwaan mdexkwaa yaa re myet, nu chonaka mbizh dexkwaa naya stuba, kwaan nadexkwaat yaa re myet”.

59 Per nixa sbaa mbezh xaa per nalalt nii re xaa.

60 Nu zee lee ngwleyy non doo mzoli lo re xaa, nu mnabdizh lo Jesús nu nzhé:

—¿Chozhiin nik tub kwaan namkebt lu? ¿Cho kwaan komba nii re xaa lo lu?

61 Per lee Jesús nik tub kwaan namkebt lo ngwleyy non doo. Zee lee ngwleyy non doo mbare mnabdizh lo Jesús, nu nzhé xaa:

—¿Che lu nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy? ¿Che lu nak mer Xgann Dios?

62 Jesús mkebt nzhé:

—Naya. Nu wii gu lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zob lad li lo Dios, xaa nzho mod nle rese kwaan. Nu wii gu, lee na yal leen xkaw naz yiba stub welt.

63 Nu zee lee ngwleyy non doo mchaz leeka xab, nu nzhé xaa:

—jNankintra be stub testig!

64 —nzhé xaa—, jNgulola mbin gu ngunii xaa kwenta Dios! ¿Xomod nle gu xgab lo kwaane?

Zee rese xaa nzhé:

—jNzhaal yet xaa!

65 Nu mzelo lak xaa mchuk lo xaa, nu msaaw xaa garlo xaa nu mdin xaa xaa. Nu nzhé xaa lo xaa:

—jNé, cho xaa mkee yek lu!

Nu lee re polisi mzaa golp garlo xaa.

Nzhé Pér: “Nanlabeyyt na Jesús”

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Nu lee Pér mzob lach jwer garli ngwleyy non doo, zee mzhin tub ngwnaa mad, me nkee zhiin lo ngwleyy non doo.

67 Nu gorna ngune me lee Pér kazhe lo bal, zheta mwii me lo Pér, nu nzhé me:

—Noka lu mze kwaan Jesús, xaa yezh le Nazaret.

68 Pér nzhé:

—Nanlabeyyt na Jesús, nixa nanet na cho kwaan né lu.

Nu gorzee mroo xaa paro nze bal, nu mya xaa roo korredor, zee lee gaay mbazhe tub roo.

69 Zee mwii me lo xaa stub welt, nu nzhé me lo re xaa nzhi zee:

—Me nee nak tub me nzho lo re me.

70 Per lee Pér mkebt nu nzhé stub welt:

—Nanlabeyyt na xaa.

Nu gwluzh xep lee re xaa nzhi zee nzhé lo Pér stub welt:

—Wli nuya. Lu nak tub xaa nzho lo xaa, nel lu nak tub xaa yizhyo Galilea.

⁷¹ Zee lee Pér mzelo mde, nu mzet Dios nu nzhé lo re xaa:

—¡Wlipa na, nanlabeyyt na xaabyi ba! ¡Nu nanet na cho kwaan mbezh gu lo na!

⁷² Nu gorzee lee gaay mbazhe rop welt. Zeera lee Pér mselazh kwaana nzhé Jesús lo Pér yilo: “Zeeraka kozhe gaay chop welt lee lu yé chon welt nanlabeyyt na”. Nu gorna mselazh xaa kwaane, mzelo xaa mbinn xaa.

15

Mbe xaa Jesús lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Garziil doo mkasa re ngwleyy non, nu re xaa gol, nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, nu re xaa nak zhiin lo re nu. Rese xaa ne myaan zee zaa xaa Jesús lo Pilat, xaa nabeyy zee. Nu gwluzh zeera mkado xaa Jesús nu mbe xaa Jesús lo Pilat.

² Pilat mnabdizh lo xaa nu nzhé:

—¿Che lu nak Rey cheen re xaa Israel?

Zee Jesús mkeb nzhé:

—Sbaa naka, kwentaxa nguné luya lo na.

³ Nu lee re ngwleyy non mzelo mgaazh zyen doo kwaan tich Jesús.

⁴ Stub welt lee Pilat mbare mnabdizh lo Jesús nu nzhé:

—¿Chozhiin nik tub kwaan nankebt lu? ¡Wii, lakta kwaan ngaazh re myet tich lu!

⁵ Per lee Jesús nik tub kwaan namkebt lo xaa. Zee lee Pilat mdedyall doo mwii lo xaa nu nanetra xaa cho kwaan le xaa xgab.

Pilat mzaa Jesús yet

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Rese liin leezha nla yalni ne, Pilat nsela tub xaa nzho lozhyib, loka xaa yé re xaa yezh sela xaa.

⁷ Nu tub xaa le Barrabás nzho lozhyib, xaa nzho tubka kwaan lak xaa mbit myet, leezha mdil xaa kwaan re xaa Roma.

⁸ Nu zee ngwa re myet lo Pilat, nu mzelo xaa ngunaab xaa lo Pilat, zee sela xaa tub xaa kwentaxa nle xaa rese liin.

⁹ Nu lee Pilat mkeb nzhé:

—¿Che nzhekla gu sela na Jesús, Rey cheen gu, xaa Israel?

¹⁰ Snee nzhé Pilat nel nela xaa lee re ngwleyy non nangulat reke zyen doo myet tich Jesús zee ngulaa re ngwleyy non Jesús lo Pilat.

¹¹ Per lee re ngwleyy non nzhéya, zee yé re xaa lo Pilat sela xaa Barrabás.

¹² Zee Pilat mnabdizh nzhé:

—Guné gu, nen cho kwaan nzhekla gu le na kwaan xaa ne, xaa mbezh re xaa nak Rey cheen gu.

¹³ Nu lee re xaa nzhé dublegan:

—¡Kee xaa lo krus!

¹⁴ Per lee Pilat nzhé lo re xaa:

—¿Cho kwaan nawent mle xaa ne?

Per lee re xaa mbare nzhé stub welt:

—¡Kee xaa lo krus!

¹⁵ Zee lee Pilat nzhekla kwi wen kwaan re myet, zee msela xaa Barrabás, nu mnabeyy xaa xsoldad xaa zee mdin xaa Jesús nu kee xaa xaa lo krus.

¹⁶ Nu zee lee re soldad mbe Jesús lo lach jwer pa nzho Pilat, nu mrezh xaa rese soldad.

17 Nu mlo xaa tub ler naxne yenn xaa, kwenta kwaan nzhak rey. Nu mzob xaa tub koron yek xaa kwenta cheen rey, per kwaan yich mdexkwa xaaya.

18 Nu mzelo re xaa mbazhe nu nzhé re xaa:

—jXwa doo Rey cheen re xaa Israel!

19 Nu mzaa golp xaa yek xaa kwaan yag nu mchuk xaa lo xaa, nu mkichxub re xaa lo xaa modxa mkichxub re xaa lo rey.

20 Nu gorna ngulo mzhitno re xaa xaa, zee mloo xaa ler naxne yenn xaa, nu msegak xaa xaa leeka xab xaa. Nu mloo xaa xaa, mbe xaa xaa, kee xaa xaa lo krus.

Mkee xaa Jesús lo krus

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Tub xaa yezh Cirene le Simón, xuz Jant nu Rufo, nyaad ngwa wen. Nu gorna nyaad ded xaa, zee mnabeyy soldad xaa zee wee xaa xkrus Jesús.

22 Nu mbe re xaa Jesús tub pa le Gólgota. (Wdizh ne nii: “Zhit Yek Xaa”.)

23 Nu mzaa xaa xis ub kwaan nzho mirra leen ngu xaa, per nangut Jesús kwaan ba.

24 Nu zee mkee re soldad xaa lo krus. Nu mloo re xaa swert nen cho xaa le gan xab xaa, zee nen cho kwaan yizo kad tub xaa.

25 Gorna mkee xaa Jesús lo krus nak las nueve garziil.

26 Lee letr kwaana mkee xaa yek xkrus xaa nzhé: “REY CHEEN RE XAA ISRAEL”.

27 Nu xsaww chop wann mkee xaa xaa, tub wann lad li nu stub xaa lad rebes.

28 Nu sbaa ngok zee mbarlo Xkyech Dios kwaana nzhé: “Lee xaa ne ngu kwent lo re wann”.

29 Nu lee re xaa nded zee mxizhno xaa nu mbib xaa yek xaa lo xaa, nu nzhé re xaa lo xaa:

—Lu nzhekla lux yidoo cheen Dios, nu nzhé lu chonaka mbizh za luya stuba.

30 Chol tant xwa lu, nalaat lu lux lu, leeka lu sela lu lo krus.

31 Nu noka re ngwleyy non nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios, mxizhno xaa xaa nu mbezh xaa lo wechxinn xaa:

—Nanlaat xaa nget stub xaa, per chozhiin nyent mod sela xaa leeka lee xaa lo krus.

32 Noka mbezh re xaa:

—Né lu lee lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy lo re nu. Nal leeka lu sela lu lo krus, zee ne nu lee lu nkano yalnabeyy cheen Dios zee wii re nu lo lu.

Nu axta rop wann, xaa nkee xkwes xaa mxizhno xaa xaa.

Ngut Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Nu gorna ngok rol mbizh, dubse yizhyo mla yalnakaw, nu gorna ngulo mded chon gor,

34 lee Jesús mbazhe nye nzhé:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani? (Wdizh ne nii: “Xdios na, Xdios na, ¿chozhiin mlaa lu na?”)

35 Nu lee lak xaa nzo zee, mbin ngunii xaa, zee nzhé xaa lo re xaa:

—Bkenzha gu. Lee xaa kabezh Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

36 Zee lee tub xaa mrexonn nzhale bsii xiil kwaan xis ub kwaan nala nu nzhazaa xaaya go Jesús. Per lee stub xaa nzhé lo xaa:

—Laa, nazaat luya go xaa, zee ne be nen che zyiid Li la xaa lo krus.

37 Per Jesús gorzee mbazhe dub gan, ta ngut xaa.

³⁸ Zee lee ler kwaan nyaaw roo Pa Nambey Doo leen yidoo, mzelo mraz axta yek nu axta xan, nu ngoka chop lee.

³⁹ Nu lee tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, xaa nzo naz delant lo Jesús, ngune xaa xomod ngut Jesús nu nzhé xaa:

—Wlipa, xaa ne ngok Xgann Dios.

⁴⁰ Nu noka zit nzhi lak ngwnaa ngwii. Lo re me nzo Mari me yezh Magdala, nu Mari xnaa Chag yeen nu Che, nu Salomé.

⁴¹ Re ngwnaa ne mreke tich Jesús, nu mle re me yudar xaa gorna mkanze xaa yizhyo le Galilea. Nu zyen doo ngwnaa Galilea mreke tich Jesús naz Jerusalén nu noka re me nzo zee.

Mkaach xaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Zhe kwaan mbit xaa Jesús nak tub mbizh kwaan ndexkwaa re nu kwaan gaw nu zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu lo Dios.

⁴³ Leezha mzhel yizhyo tub xaa le Che kwaan dub lextoo xaa mzeeb xaa pa nzo Pilat. Xaa ne nak tub xaa yezh le Arimatea, nu noka nak xaa tub xaa nabeyy lo re sawlazzh nu, nu noka nkambaz xaa mbizh nabeyy Dios. Nu ngwa xaa lo Pilat xaa nabeyy zee, nu ngunaab xaa xkwerp Jesús.

⁴⁴ Mdedyall Pilat gorna mbin xaa lee Jesús ngulola ngut. Zee mrezh xaa tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, zee mnabdizh xaa lo xaa, nu nzhé xaa:

—¿Che ngulola ngut Jesús?

⁴⁵ Nu lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad nzhé:

—Ngutla xaa.

Zee mzaa Pilat diizh wee Che xkwerp Jesús.

⁴⁶ Zee lee Che mzi tub ler kwaan wen, nu mla xaa xkwerp Jesús, zee mchaal xaaya ler, nu mlo xaaya leen tub baa kwaan mdeen xaa cho ke, nu msaaw xaa tub ke naro doo roo baa.

⁴⁷ Mari me yezh Magdala nu Mari xnaa Che, mwii me pa mlo xaa Jesús.

16

Jesús mroban

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Leezha ngulo mded zhe sab, zhe kwaan nzholl re nu lo Dios, Mari me yezh Magdala, nu Salomé, nu Mari xnaa Chag, mzi me parfum kwaan chul nzebech, zee yilo meya xkwerp Jesús.

² Nu pensa mlen mbizh, nzha re me roo baa zhe dming, pa mlo xaa Jesús.

³ Zee nzhé me lo wechxinn me:

—¿Cho xaa kiib ke kwaan nyaaw roo baa gorna zhin be?

⁴ Zee mwii yon me, lee ke ndok doo kwaan msaaw xaa roo baa, nazobtraya roo baa.

⁵ Nu gorna mzeeb me leen baa, mlu tub xaa mad nzob lad li lo me, xaa nak tub ler rus ler noll, kwaan nla axta nii xaa. Nu mzheb doo yon me.

⁶ Nu lee xaa mad nzhé lo yon me:

—Nazhebt gu. Gu kakwaan Jesús xaa Nazaret, xaa mkee re xaa lo krus. ¡Mrobanla xaa! ¡Nyentla xaa nee! Wii gu pa mzhíb xaa xaa.

⁷ Zyaa gu nu guzh guya lo Pér nu lo re stub naz xaa mseed lo xaa. Yé gu lo re xaa: “Yilo xaa ya yizhyo Galilea lo re gu. Baa wii gu lo xaa, kwentaxa né xaa lo gu”.

⁸ Zee lee yon ngwnaa mrexonn mroo leen baa, nu nebse nxiz me lo yalnacheb. Nu nik tub lo nanzhét meya, nel mzheb me.

Jesús mlu lo Mari, me yezh Magdala nu lo chop xaa
(Jn. 20:11-18; Lc. 24:13-35)

⁹ Gwluzh leezha ngulo mroban Jesús mkaxni yizhyo zhe dming, yilotlaka lo Mari, me yezh Magdala, mlu xaa, me mloo xaa tub gazh mbi mal lextoo.

¹⁰ Nu gorna mbare me nya me, nu nzhé meya lo re xaa mze kwaan Jesús. Per lee re xaa mze kwaan Jesús nxonn doo lextoo xaa nu nzhonn xaa.

¹¹ Gorna nzhé me: “Mban Jesús, ngune na lo xaa”, per lee re xaa nzak nawlit meya.

¹² Ngulo mded kwaane, Jesús myun stub mod lo chop xaa nzha naz wen.

¹³ Zee lee rop xaa ne mbare Jerusalén nu nzhé xaaya lo re xaa mze kwaan Jesús, per nixa xtizh rop xaa ne namlet xaa krer.

Kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Mas gwluzh mlu xaa lo re chiibtub xaa mseed lo xaa. Mgalno xaa re xaa leezha kayaw re xaa, nel seetaka nzhak ned lextoo xaa nu nanlet xaa krer leezha nzhé xaa lo xaa, lee xaa roban.

¹⁵ Nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Gwa gu dubse yizhyo, nu zaa gu kwent cheen wdizh chul cheen na lo rese myet.

¹⁶ Loka xana xaa mkayaa wdizh chul cheen na, zee chubnis gu xaa, zee le xaa gan yalnaban kwaan tira. Per lee xaa nakayaat wdizh chul cheen na, Dios xaal xaa lo ki.

¹⁷ Re kwaane le re xaa mkayaa wdizh chul cheen na: kwaan yalnabeyy cheen na koo xaa zyen mbi mal lextoo re myet, nu wdizh xaa stub naz diizh,

¹⁸ nzho mod zen xaa mball kwaan yaa xaa, nu chelee xaa go xaa kwaan nzho kwaan leen nyent cho gak xaa, nu zhib xaa yaa xaa yek re xaa ne nzak, zee lee re xaa ne nzak yakwen.

Jesús nguxoob leen yiba
(Lc. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

¹⁹ Nu ngulo ngunii Jesús lo re xaa, Dios mtexoob Jesús, Xaa Nabeyy be, naz leen yiba, nu mzob xaa xaa lad li lo xaa.

²⁰ Nu lee re xaa kwaan mze kwaan Jesús mzelo mroo mzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesús kwaan nyalno yalnaban rete pa. Nu lee Xaa Nabeyy nle yudar re xaa. Nu nlu Xaa Nabeyy lee xtizh Dios nak kwaan wli, nu nle xaa zyen doo kwaan gro kwaan nagarlot le re myet, zee ne re xaa lee kwaan ngunii xaa nak xtizh Dios.

¡Sbaa gaka!

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Luk

Chozhiin mkee Luk yech ne lo Chof

¹ Dix Chof, xaa non doo.

Zyen xaa mkee re kwaan ngok lo re nu.

² Nu prop lo re xaa ngune xaa re kwaan ngok, nu xomod mzelo re kwaan axta yilo, leeka re xaa ne mkayaa zhiin zee zaa xaa kwent xtizh Dios, nak xaa mzaa kwenta lo re nu.

³⁻⁴ Kwaanzee nzak na wen kee na yech ne lo lu zee ne wen lu wlipa re kwaan mseed xaa lu, re kwaan ngok axta yilo. Wen wen ngunabdizh na lo re xaa ne, xomod mzelo re kwaan axta yilo nu xomod ngoka.

Tub mandad cheen Dios nzhé lee Juan gal

⁵ Zacari ngok tub ngwleyy, re liin kwaan mnabeyy rey Herod re yezh Judea, nu ngok xaa partid cheen Abías. Nu lee sa Zacari le Elizabet, me nak dii cheen Aarón.

⁶ Rop sa xaa ne nali doo nzo lo Dios, nu nzhoon xaa xtizh Xaa Nabeyy nu nik tub xaa nyent mod gaazh tub kwaan tich xaa.

⁷ Per nanzhapt rop sa xaa mad, nel sa xaa Elizabet nak tub me nit, me nazant mad nu ngoxla rop sa xaa.

⁸ Gorna nguzo partid cheen Zacari le xchiin leen yidoo cheen Xaa Nabeyy, ⁹ nu mloo re xaa swert mod nak kostumbr cheen re xaa zee, nu Zacari nguzoya zee zeeb xaa leen yidoo zee zek xaa yaal lo Dios.

¹⁰ Nu gorna lee yaal kayek, rese xaa yezh nzhi naz jwer kawdizhno Dios.

¹¹ Nu gorzee lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy mlu lo Zacari, nzolisa lad li lo mdo pa kayek yaal.

¹² Nu gorna ngune Zacari lo mandad, mdedyall xaa nu mzheb xaa.

¹³ Per lee mandad nzhé lo xaa:

—Zacari, nazhebt lu, nel mbinla Dios kwaan ngunaab lu lo xaa; lee sa lu, Elizabet, kano tub mad, nu kole lu mad Juan.

¹⁴ Nu nix doo gak lextoo lu, nu noka zyen doo myet nix doo gak lextoo lee xaa gal,

¹⁵ nel xinn lu gak tub xaa non lo Xaa Nabeyy. Nagot xaa xis ub, nu axta gorna zeeraka gal xaa lee Mbi Naban cheen Dios nabeyyala lextoo xaa.

¹⁶ Lee xaa le zee zyen doo xaa Israel bare lo Xdios xaa, Xaa Nabeyy lo xaa.

¹⁷ Juan yaner delant lo Xaa Nabeyy, kwaan leeka Mbi Naban nu yalngezh kwaan mkano Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Zee lee re myet kwi wen kwaan re xinn xaa, nu noka re xaa nazaat yek gon diizh, zaa yek gona. Sneer zo list re myet zee kayaa xaa Xaa Nabeyy.

¹⁸ Zacari mnabdizh lo mandad nu nzhé xaa:

—¿Xomod ne na wlipa gak kwaan? Nel ngoxla rop sa na.

¹⁹ Lee mandad mkeb lo xaa, nzhé:

—Na nak Gabriel, na nzo gax lo Dios nu na nkee xchiin xaa. Lee xaa mxaal na wdizhno na lu, nu nii na re kwaan wen ne lo lu.

²⁰ Per nel namlet lu krer kwaan nii na lo lu, nal lake lu muud, nu nagarlot wdizh lu axta mbizh gak re kwaan.

²¹ Nu lee re myet nkambaz Zacari naz jwer roo yidoo, nu nabdizh re xaa lo wechxinn xaa chozhiin nyentaka xaa roo leen yidoo.

²² Nu gorna mroo xaa nyentra mod nii xaa lo re xaa; zee mzeen re xaa lee xaa ngune lo tub kwaan naz leen yidoo, nel kwaan nseyin nii xaa lo re xaa, nel muud myaan xaa.

²³ Gorna ngulo mle Zacari xchiin xaa, nya xaa garli xaa.

²⁴ Gwluzh gorna ngulo mded kwaan, lee sa xaa mbeyyiin, nu tira mkaxlaan me garli me dubse tub gaay mbee nu namrootra me nel nle me xgab:

²⁵ “Snee mle Xaa Nabeyy lo na, zee mbyiib yalnto cheen na lo re myet”.

Mandad Gabriel ngunii lo Mari

²⁶ Xop mbee gwluzh, Dios mxaal mandad Gabriel naz yezh Nazaret yizhyo pa nabeyy Galilea,

²⁷ lee mandad ngwasewii lo tub ngwnaa me zer chaal nik tub xaabyi, me le Mari, me nakladiizh chelya kwaan tub xaabyi le Che, xaa nak dii cheen rey David, xaa mnabeyy yilo.

²⁸ Lee mandad mzeeb pa nzho me, nu nzhé lo me:

—¡Dix Mari, lu nak tub me wen lo Dios! Dios, Xaa Nabeyy, nzo kwaan lu.

²⁹ Gorna mbin Mari re kwaan nzhé mandad lo me, mdedyall me nu mle me xgab chozhiin sbaa nzhé mandad lo me.

³⁰ Nu lee mandad nzhé:

—Mari, nazhebt lu nel nyakla Dios ne lu.

³¹ Nal lee lu weyyiin lu, nu kano lu tub xgann lu, nu kole lu mad Jesús.

³² Lee xaa ne gak tub xaa gro doo nu lee xaa role Xgann Dios, xaa nzob naz yiba. Nu lee Dios, Xaa Nabeyy, le zee nabeyy xaa mod xey xaa David, xaa ngu yilo,

³³ zee tira nabeyy xaa re xaa Israel. Nu lee yalnabeyy cheen xaa tira naluxt.

³⁴ Mari mnabdizh lo mandad, nzhé:

—¿Xomod nzho mod gak kwaan? Nel lee na nik tub xaabyi zer chaal na.

³⁵ Lee mandad mkeb nzhé:

—Lee Mbi Naban la tich lu, nu lee yalngezh cheen Dios, xaa nzob naz yiba la cho lu kwenta tub xkaw. Kwaanzee nzhul gak xinn lu mad gal nu role xaa Xgann Dios.

³⁶ Noka sawlizh lu Elizabet gal tub xgann, nixa ngoxla me; nixa “me nit” nii re xaa me. Nu nal nzhala xop mbee nakxiin me,

³⁷ nel lee Dios nzho mod le rese kwaan.

³⁸ Zee lee Mari nzhé:

—Na nak mos cheen Xaa Nabeyy, laa le Dios na modxa né lu lo na.

Gorzee lee mandad nya.

Mari ngwa lo Elizabet

³⁹ Tub mbizh nzha Mari tub yezh nzhi leen yi cheen yizhyo Judea, prad doo nzha me;

⁴⁰ nu gorna mzhin me garli Zacari ngunii me “dix” lo Elizabet.

⁴¹ Nu gorzee lee Elizabet mbin ngunii Mari “dix”, lee xinn me nyakdoola nu mgun mad leen lextoo me nu gorzee lee Mbi Naban cheen Dios mnabeyy leen lextoo me.

⁴² Zee lee Elizabet dub gan nzhé:

—¡Dios mzaa kwaan gro doo lo lu nu lo xinn lu ke lo stub naz re ngwnaa!

⁴³ Nanakt na tub me non per mzeselach lu lo na, nel lu nak xnaa Xaa Nabeyy lo na.

⁴⁴ Nu gorna mbin na ngunii lu “dix” lo na, lee xiin na nyakdoola nu mgun mad leen lextoo na.

45 ꞑChul doo ded lu nel mle lu krer lee Xaa Nabeyy le rese kwaan né xaa lo lu!

46 Zee lee Mari nzhé:
Lee yalnaban cheen na nzholl lo Xaa Nabeyy,
nel gro doo nak Xaa Nabeyy,

47 nu lee mbi naban cheen na nyakdoola ne Dios,
xaa koo na lo yalgut lo re jwalt cheen na.

48 Nel nixa nanont na per Dios mleye na,
nel nal lee re myet zeló nii lo na me non;

49 nel lee xaa nkano yalngezh nu zyen doo kwaan nzhale xaa lo na.
ꞑNzhul nak xaa!

50 Tubka nles lextoo Dios ne re xaa nzhéb ne Dios.

51 Dios nle kwaan gro doo kwaan yalngezh cheen xaa.

Mlux xaa xgab cheen re xaa xwa doo nle,

52 nu mkiib xaa yalnón lo re xaa nabeyy,
nu mle non xaa re xaa nanont.

53 Mzaa xaa zyen doo kwaan lo re xaa nlaan,
nu lo re xaa rik nik tub kwaan namzaat xaa.

54 Mle xaa yudar re sawlázh be,
xaa kwaan nkee zhiin lo Dios;

nu nanyanlazht xaa lesla xaa ne xaa re be,

55 modxa nzhé Dios lo re xey be xaa yilo,
nu lo Abraham, nu lo re dii cheen Abraham.

56 Mari mlaz garli Elizabet chon mbee, zeera nya me garli me.

Leezha ngol Juan

57 Gorna mzhin mbizh gal xinn Elizabet, zee ngol tub madbyi.

58 Re xaa nzho gax garli me nu re sawlizh me, ngwa re xaa lo me, gorna mbin re xaa lee Xaa Nabeyy ngok wen doo lo me.

59 Nu gorna nguxoob mad xon mbizh, zee mbid re xaa garli Zacari zee choog xaa tik yed cho mad kwaan nak beyy cheen re xaa Israel. Nu nzhekla re xaa kole mad Zacari kwentaxa le xuz mad.

60 Per lee xnaa mad nzhé:

—Narolet mad sbaa, lee mad role Juan.

61 Lee re xaa nzhé lo me:

—Nik tub sawlizh lu nalet sbaa.

62 Zee kwaan nseyñ mnabdizh xaa lo xuz mad, zee ne xomod nzhekla xaa kole xaa mad.

63 Nu lee xuz mad ngunaab tub lee tab zee kee xaa le mad lo tab, nu lee xaa mkee lo tab: “Juan role mad”. Nu rese xaa mdedyall.

64 Nu gorzee lee Zacari mzelo ngunii stub welt, nu mzelo xaa mbill xaa lo Dios.

65 Rese xaa nzho gax garli xaa mzheb doo, nu rese xaa nzho re yezh kwaan nzhi leen yi cheen Judea nzhedizh kwaan ngok.

66 Rese xaa mbin re kwaan ngok nabdizh lo re wechxinn:

—ꞑCho kwaan gak xaa ne?

Sbaa mle xaa xgab nel kwaan gro doo mle Xaa Nabeyy lo madoo.

Mbill Zacari lo Dios

67 Lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Zacari, xaa nak xuz madoo, zee mzaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nu nzhé xaa:

68 ꞑWen doo nak Xaa Nabeyy, Dios cheen re be, xaa Israel;

mbiid xaa mdix xaa re jwalt cheen re xaa xaa!

69 Nel mxaal xaa tub xaa nzho mod koo be lo yalgut,

lo re jwalt kwaan mle be kwaan yalngezh cheen xaa.

Nu xaa ne nze naz lo dii cheen rey David, xaa ngok xey be, xaa ngok xmos Dios.

⁷⁰ Kwaane nak kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, xaa nambey nak.

Re xaa ne nzhé:

⁷¹ “Dios nak xaa koo be lo re xaa nayii ne be, nu lo rese xaa nawent nzhak lextoo ne be”. [Sal. 106:10]

⁷² Luu xaa yalnlesla cheen xaa lo re xaa xaa, nu namyenlazht xaa wdizh kwaan mlaa xaa lo re xey be, xaa yilo.

⁷³ Nu kwaane nak wdizh kwaan mlaa xaa lo xey be Abraham:

⁷⁴ koo xaa be lo re xaa nayii ne be, zee nazhebt re be kee be zhiin lo xaa.

⁷⁵ Nu tubka nzhul nu nali zo be lo xaa, rese mbizh kwaan mban be.

Zee nzhé xaa lo xgann xaa:

⁷⁶ “Lee lu nak xaa zaa kwent kwaan né Dios lo lu, xaa nzob naz yiba, nel lu yaner lo Xaa Nabeyy, zee xal lu xnaz xaa,

⁷⁷ zee zaa lu kwent lo re xaa nak xaa Dios, lee Dios chee re jwalt cheen xaa, nu zaa xaa yalnaban cheen xaa kwaan tira.

⁷⁸ Nel mles lextoo Dios ne be, zee zaa xaa xni mod mbizh lo re be,

⁷⁹ zee la xni cheen xaa lo re xaa nzho lo yalnakaw, nu lo re xaa nzho xan xkal cheen yalgut, nu le xaa zee kwi wen be kwaan lee xaa.”

⁸⁰ Lee madwin nzharoora nu nzhayak ngezh mad kwaan Mbi Naban cheen Dios, nu ngu mad naz wen, axta mbizh kwaan mzelo xaa zaa xaa kwent xtizh Dios lo re xaa Israel.

2

Snee ngol Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Re mbizh zee lee xaa nabeyy dubse pa nabeyy yezh Roma le Augusto, nu mnabeyy xaa zee top xaa le re xaa nzho dubse pa nabeyy Roma.

² Cirenio ngok xaa nabeyy Siria leezha mdop le re xaa welt yilotlaka.

³ Nu rese myet nkin ya xaa lazh xaa zee kee le xaa list.

⁴ Nu kwaan ba mle zee mroo Che yezh Nazaret, pa nabeyy Galilea, nu ngwa xaa Belén, yezh pa nabeyy Judea, pa ngol David, xaa nabeyy yilo, nel Che nak xaa dii cheen David.

⁵ Ngwa rop xaa Mari sa xaa baa, me nakladiizh chelya kwaan lee xaa, zee ke le xaa list; nu lee me nakxiinla.

⁶ Nu gorna nzoka xaa Belén, mzhinla mbizh gal xinn me.

⁷ Nu baa ngol xgann me mad yilotlaka, nu mchal me mad ler nu mdix me mad lo yix kwaan nzhaw ma, nel nyent yoo pa kwaz me.

Re mandad nu re xaa nkanap ma

⁸ Gax Belén nzho lak xaa nkanap xma nzhal yaal.

⁹ Nu gorna nzhi re xaa mlu tub mandad cheen Xaa Nabeyy lo re xaa, nu lee xni cheen Xaa Nabeyy mla lo re xaa; nu mzheb doo re xaa.

¹⁰ Per lee mandad nzhé lo re xaa:

—Nazhebt re gu, nel lee na nzhal za tub kwent chul doo lo re gu, nu nix doo gak lextoo rese myet gona.

¹¹ Nel nalzhe ngol tub mad yezh cheen David nu koo xaa re gu lo yalgut. Xaa ne nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nu leeka lee xaa nak Xaa Nabeyy.

¹² Kwaane nak tub nseyn zee yizhal mad lo gu, lee mad nral ler nu naxna lo yix kwaan nzhaw ma.

¹³ Nu leeka gorzee mlu zyen doo mandad cheen Dios xkwes mandad zee, lee re xaa mbill lo Dios nu nzhé:

¹⁴ ¡Gool re myet lo Dios xaa nzob naz yiba!

¡Chul kwi re myet yizhyo ne,
nel Dios nyakla lextoo wii lo re myet!

¹⁵ Gorna lee re mandad mbare nya naz yiba, lee re xaa nkanap ma mzelo mbezh lo re wechxinn:

—Ya be Belén nal, zee ne be nen cho kwaan ngok, kwaanzee mle Xaa Nabeyy yabis lo be.

¹⁶ Nu gorzee mrexonn re xaa nzha xaa, nu gorna mzhin xaa ngune xaa lo Mari nu lo Che nu lo madoo, mad naxna lo yix kwaan nzhaw ma.

¹⁷ Nu gorna ngune xaa lo madoo, nu mzelo xaa mzaa xaa kwent kwaan nzhé mandad lo xaa cheen mad,

¹⁸ nu rese xaa kwaan mbin kwaan nzhé re xaa nkanap ma, mdedyall re xaa.

¹⁹ Per lee Mari mlozhaw rese kwaane leen lextoo me, zee le wen me xgab xomod nak re kwaane.

²⁰ Nu lee re xaa nkanap ma nya, nyakdoola re xaa. Mbill re xaa lo Dios kwent cheen rese kwaan ngune xaa lo, nu re kwaan mbin xaa, nel reseya ngok kwentaxa nzhé mandad lo re xaa.

Mbe xaa Jesús lo yidoo cheen Dios

²¹ Gorna mzhaal mad xon mbizh, zee mlo xaa mad beyy cheen xaa Israel kwaan nak mchoog xaa tik yed cho mad, nu mlole xaa mad Jesús, mod nzhé mandad lo Mari kole Mari mad leezha zeeraka weyyxiin me.

²² Gorna ngulo nguxoob re mbizh lee me ngok nambey, modxa nabeyy ley cheen Ches, mbe Che rop Mari mad yezh Jerusalén, zee kayaa Xaa Nabeyy mad.

²³ Snee mle xaaya nel snee nkeeya lo ley cheen Xaa Nabeyy: “Rese xgann xaa, xaa yilotlaka, gak xaa nali lo Xaa Nabeyy”.

²⁴ Ngwa xaa mzaa xaa gon mod nabeyy ley cheen Xaa Nabeyy, nzhaal wee xaa chop ngog o chop palom yeen.

²⁵ Re mbizh zee nzho tub xaa Jerusalén, xaa le Simeón, xaa nak tub xaa nali nu nzholl lo Dios nu nkambaz xaa yaad xaa seleyy re xaa Israel. Nu lee Mbi Naban cheen Dios mnabeyy lextoo Simeón,

²⁶ nu nzhé xaa lo xaa, mbanaka xaa axta gorna ne xaa lee Xaa Nakladiizh Yaad.

²⁷ Nu lee Mbi Naban cheen Dios mle zee ngwa Simeón yidoo; nu leeka gorzee lee xuz Jesús nu xnaa Jesús mbe madoo lo lach roo yidoo, zee le xaa kwaan nabeyy ley cheen Ches.

²⁸ Nu Simeón mdeezh mad nu mbill xaa lo Dios, nu nzhé xaa:

²⁹ Nalsi, Xaa Nabeyy,

lee kwaan nguné lu lo na ngok;
chul doo nzhak lextoo na nal nu nzho mod laa lu yet na nal.

³⁰ Nel ngunela na lo xaa koo re xaa lo yalgut;

³¹ mxaal lu xaa lo rese myet mod mlela lu xgaba axta yilo.

³² Lee xaa zaa xni lo rese xaa nanakt xaa sawlazzh nu, nu le non xaa re xaa lu, xaa nak re nu, xaa Israel.

³³ Xuz Jesús nu xnaa Jesús mdedyall rop xaa nzhon xaa re kwaan ngunii Simeón cheen Jesús.

³⁴ Zee ngunii Simeón zee kanap Dios xaa, nu nzhé xaa lo Mari xnaa Jesús: —Lee mad ne mleeyla Dios, zee le xaa zyen doo sawlazzh be yiib jwalt cheen o kwibra mas jwalt tich. Lee mad gak tub nseyen kwaan nakayaat re xaa,

³⁵ nu snee lee mod nle re xaa xgab gakbeyy. Per lee re kwaane gak kwenta tub spad kwaan ded lextoo lu.

³⁶ Noka naz ba nzo tub ngwnaa le An, me nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo me, me nak xchap Fanuel, xaa dii cheen Aser. Lee me nak tub ngwnaa, me ngoxla. Mka me xaabyi leezha nyeen doo me, nu ngu me kwaan sa me gazzhaka liin;

³⁷ nu nzhala tapgal nzho tap liin mlake me byud. Nu tira nanroot me lach roo yidoo, zhe nu yaal nkee me zhiin lo Dios, nu nkwan me gorna nanzhawt me nik tik kwaan, nu nzhedizhno me Dios.

³⁸ Nu noka An mzhin gorzee, nu mzelo me mzaa me dixkix lo Dios, nu nzaa me kwent cheen Jesús, lo re xaa nkambaz nen cho gor zhin xaa zii re xaa Jerusalén lo yalgut.

³⁹ Nu gorna ngulo mle xaa re kwaan nabeyy ley cheen Xaa Nabeyy, mbare xaa yizhyo Galilea, mer lazh xaa Nazaret.

⁴⁰ Nu kad mbizh lee Jesús mas nzhero nu mas nzheyura yek, nu lee Dios tubka nzo kwaan lee xaa.

Jesús nzo leen lach roo yidoo cheen Dios

⁴¹ Rese liin nya xnaa Jesús nu xuz Jesús Jerusalén yalni cheen Paskwa.

⁴² Nu gorna ngxuob Jesús chiibchop liin, ngwa rop sa Che kwaan Jesús Jerusalén, mod nak kostumbr cheen xaa.

⁴³ Per gorna ngulo mded yalni, nu gorna mbare xaa nya xaa garli xaa, lee Jesús mlakeka Jerusalén, per namzeent xuz xaaya nixa xnaa xaa.

⁴⁴ Mle xaa xgab che nyala Jesús xsaww lo re myet xaa nya, nu ngulola mze xaa tub mbizh; per gorna mkwaan xaa xaa lo re sawlizh xaa nu lo re sawlazzh xaa nanguzhaff xaa lo xaa.

⁴⁵ Zee mbare xaa Jerusalén stub welt, zee kwaan xaa xaa.

⁴⁶ Ngulo mzhaal chon mbizh zeera nguzhal xaa lo xaa. Nu lee xaa nzob leen lach roo yidoo cheen Dios, lo re maestr xaa nlu xtizh Dios, kakenzha xaa nu kanabdizh xaa lo re xaa.

⁴⁷ Nu rese xaa kakenzha kwaan kanii xaa, ndedyall re xaa ngune xaa xomod nzhak xaa, nu xomod nkeb xaa lo re xaa.

⁴⁸ Gorna lee xuz xaa nu xnaa xaa ngune lo xaa mdedyall xaa; nu lee xnaa xaa nzhé lo xaa:

—Xgann, ¿chozhiin snee mle lu lo nu? Nales doo nzhak lextoo rop nu xuz lu, kakwaan nu lu.

⁴⁹ Jesús mkeb nzhé:

—¿Chozhiin nkwaan gu na? ¿Che nanet gu nkin zo na garli Xuz na?

⁵⁰ Per namlat kwaan nzhé xaa yek xuz xaa nu xnaa xaa.

⁵¹ Zee mbare xaa kwaan xuz xaa nu xnaa xaa naz Nazaret stub welt, pa ngu xaa. Nu mbin xaa rese xtizh xuz xaa nu xtizh xnaa xaa. Lee xnaa xaa mlozhaw rese kwaane leen lextoo me, zee le wen wen me xgab xomod nak re kwaane.

⁵² Nu lee Jesús nzharoora, nu nzhiyura yek xaa, nu nyakla Dios ne xaa nu noka re myet nyakla ne xaa.

3

Juan Xaa Nchubnis nzho naz wen
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Chiin liin nzha nabeyy Tiberio César dub pa nabeyy Roma, lee Poncio Pilat nak xaa nabeyy yizhyo Judea, Herod nabeyy yizhyo Galilea, wech xaa nak Lip xaa nabeyy yizhyo Iturea nu yizhyo Traconite, nu lee Lisaniyas nabeyy yizhyo Abilinia.

² Anás nu Caifás nak ngwleyy non doo naz Jerusalén. Re mbizh zee lee Juan xgann Zacari ngu naz wen, nu ngunii Dios lo xaa.

³ Nu Juan mded dubse roo yuu Jordán, nu mbezh xaa lo rese myet nkin laa xaa naz nawent nu bare xaa lo Dios zee rubnis xaa, zee zhe re jwalt cheen xaa.

⁴ Nu kwaane ngok zee mbarlo kwaan mkee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

Tub xaa nzo naz wen nii dublegan:

“Bdexkwaa gu xnaz Xaa Nabeyy;
bxal gu tub naz nali zee ze xaa.”

⁵ Rese pa yat nzeb yizhe,
nu rese yi nu rese lom seli xaa
nu rese naz narek seli xaa.

Nu dexkwaa wen xaa re naz kwaan nawent nak.

⁶ Nu rese myet ne lo xaa mxaal Dios,
xaa koo re xaa lo yalgut. [Is. 40:3-5]

⁷ Gorna lee re myet nzhin rubnis xaa lo xaa, Juan mbezh lo re xaa:

—¡Gu nak dii cheen mball wiz! ¿Cho né lo gu nzho mod xonn gu lo yalnayii kwaan né Dios yaad?

⁸ Blu mlaa gu naz nawent nu wlipa mbare gu naz lo Dios, zee gakpa gu mod xle cheen tub yag. Nu nawdizht gu yé gu: “¡Lee re be nak dii cheen Abraham!” Nel wlipa na nii na lo gu, Dios nzho mod le axta noka re ke ne gaka dii cheen Abraham.

⁹ Lee yibyang nzobla cho lox re yag kwaan nanzaat xle wen, zee choog xaaya nu koo xaaya lo ki.

¹⁰ Zee lee re xaa mnabdizh nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nzhaal le nu?

¹¹ Juan mkeb nzhé lo re xaa:

—Nu loka cho xaa nkano chop naz ler, bzaa gu tub naza lo xaa nankanota, nu loka cho nkano kwaan gaw, bzaa गया lo xaa nyent kwaan gaw.

¹² Noka lak xaa ntop demi kwaan nya naz Roma ngwa lo Juan, zee chubnis Juan xaa, nu mnabdizh xaa lo Juan nu nzhé xaa:

—Maestr, ¿cho kwaan nzhaal le nu?

¹³ Juan nzhé lo re xaa:

—Nebse gunaab gu parota nzhaal kix xaa.

¹⁴ Noka mnabdizh lak soldad lo Juan, nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan le re nu?

Nu lee Juan nzhé lo xaa:

—Nakiibt gu kwaan nkano re myet kwaan lajwers, nixa nagaazht gu tub kwaan nawlit tich xaa; nu nebse gok chul lextoo gu kayaa gu re demi kwaan nzhex nka gu.

¹⁵ Lee re myet nkambaz nen cho kwaan gak. Nu rese xaa nle xgab chelee Juan nak Xaa Xaal Dios Nabeyy.

¹⁶ Per lee Juan nzhé lo re xaa:

—Na nchubnis re gu kwaan nis, per tich na nze stub xaa chubnis re gu kwaan Mbi Naban nu kwaan ki. Lee xaa nonra lo na kwaanzee nixa tich xkyelyed xaa nanzhaalt xek na.

¹⁷ Lee xaa nzho tub garot yaa koo paj lo nzhobxtil, nu kozhaw xaa nzhobxtil pa ngozhaw xaa re xob xaa, nu lee paj nzhobxtil zek xaa lo ki kwaan tira nanyuyyt.

¹⁸ Nu kwaan zyen doo re wdizh ne mzaa Juan kwent chul cheen Dios lo re myet.

¹⁹ Nu noka mgalno xaa Herod, xaa nabeyy yizhyo Galilea, nel mkano Herod xngwnaa wech xaa Lip, me le Herodias, nu noka mgalno xaa Herod lo rese kwaan nawent kwaana mle Herod.

²⁰ Lo re kwaan nawent nzhale Herod, noka mle xaa stub kwaan nawent, mchep xaa Juan lozhyib.

Jesús mrubnis

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Nu gorna lee Juan kachubnis re myet, noka Jesús ngwa mrubnis; nu gorna lee xaa kawdizhno Dios lee yiba mxal,

²² nu lee Mbi Naban cheen Dios nyaadla naz leen yiba mla tich xaa mod tub palom, nu kwaane nak tub kwaan mlu lo xaa. Nu tub bos kwaan nze naz yiba nzhé:

—Lu nak xgaan na, xaa nkedoola na, nu nyakdoo lextoo na wii na lo lu.

Dii cheen re xey Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Jesús nzho kan tub galbchii liin gorna mzelo xaa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Dios.

Nak xaa mod xgann Che, kwentaxa nle re xaa xgab.

Che ngok xgann Eli,

²⁴ Eli ngok xgann Matat,

Matat ngok xgann Leví,

Leví ngok xgann Melqui,

Melqui ngok xgann Jana,

Jana ngok xgann Che,

²⁵ Che ngok xgann Matatías,

Matatías ngok xgann Amós,

Amós ngok xgann Nahúm,

Nahúm ngok xgann Esli,

Esli ngok xgann Nagai,

²⁶ Nagai ngok xgann Maat,

Maat ngok xgann Matatías,

Matatías ngok xgann Semei,

Semei ngok xgann Chek,

Chek ngok xgann Judá,

²⁷ Judá ngok xgann Joanán,

Joanán ngok xgann Resa,

Resa ngok xgann Zorobabel,

Zorobabel ngok xgann Salatiel,

Salatiel ngok xgann Neri,

²⁸ Neri ngok xgann Melqui,

Melqui ngok xgann Adi,

Adi ngok xgann Cosam,

Cosam ngok xgann Elmadam,

Elmadam ngok xgann Er,
²⁹ Er ngok xgann Jesús,
Jesús ngok xgann Eliezer,
Eliezer ngok xgann Jorim,
Jorim ngok xgann Matat,
³⁰ Matat ngok xgann Leví,
Leví ngok xgann Simeón,
Simeón ngok xgann Judá,
Judá ngok xgann Che,
Che ngok xgann Jonam,
Jonam ngok xgann Eliaquim,
³¹ Eliaquim ngok xgann Melea,
Melea ngok xgann Mená,
Mená ngok xgann Matata,
Matata ngok xgann Natán,
³² Natán ngok xgaan rey David,
David ngok xgann Isaí,
Isaí ngok xgann Obed,
Obed ngok xgann Booz,
Booz ngok xgann Sélah,
Sélah ngok xgann Naasón,
³³ Naasón ngok xgann Aminadab,
Aminadab ngok xgann Admín,
Admín ngok xgann Arní,
Arní ngok xgann Esrom,
Esrom ngok xgann Fares,
Fares ngok xgann Judá,
³⁴ Judá ngok xgann Kob,
Kob ngok xgann Chak,
Chak ngok xgann Abraham,
Abraham ngok xgann Taré,
Taré ngok xgann Nacor,
³⁵ Nacor ngok xgann Serug,
Serug ngok xgann Ragau,
Ragau ngok xgann Peleg,
Peleg ngok xgann Heber,
Heber ngok xgann Sala,
³⁶ Sala ngok xgann Cainán,
Cainán ngok xgann Arfaxad,
Arfaxad ngok xgann Sem,
Sem ngok xgann Noé,
Noé ngok xgann Lamec,
³⁷ Lamec ngok xgann Matusalén,
Matusalén ngok xgann Nok,
Nok ngok xgann Jared,
Jared ngok xgann Mahalaleel,
Mahalaleel ngok xgann Cainán,
³⁸ Cainán ngok xgann Enós,
Enós ngok xgann Set,
Set ngok xgann Dan,

Dan ngok xgann Dios.

4

Mkiil Maxuu Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mئابeyy Mbi Naban leen lextoo Jesús, zee gorna mbare xaa roo yuu Jordán, lee Mbi Naban mbe xaa naz wen.

² Nu mzo xaa choo mbizh naz wen zee mkiil Maxuu xaa, nu nandawt xaa nik tub kwaan tub choo mbizh, zee mzhiib tub yalnlaan lextoo xaa.

³ Zee lee Maxuu nzhé lo xaa:

—Chelee lu wlipa lu nak lu Xgann Dios, guzh lo ke ne gaka pan.

⁴ Jesús mkeб nzhé:

—Lee lo Xkyech Dios nkee: “Nanebt pan nle zee mban myet, nel noka wdizh kwaan nroo roo Dios nle zee mban re myet”. [Dt. 8:3]

⁵ Zee lee Maxuu mbe xaa tub pa ya doo nzeb, nu mlu rese yezh kwaan nzhi lo yizhyo lo xaa.

⁶ Zee nzhé Maxuu lo xaa:

—Na za reya zee nabeyy lu rese yezh ne, nel na nabeyy re yezh ne, kwaanzee nzho mod za naya lo xaa nzhekla na.

⁷ Chelee lu kichxub lu lo na nu gool lu lo na rese yezh ne gak xcheen lu.

⁸ Jesús mkeб nzhé:

—Lee lo Xkyech Dios nkee: “Nzhaal gool lu nebse lo Xdios lu Xaa Nabeyy lo lu, nu nebse lo lee xaa nzhaal kee lu zhiin”. [Dt. 6:13]

⁹ Zeera mbe Maxuu xaa naz yezh Jerusalén, nu mtexoob Maxuu xaa yek yidoo pa mas ya nzeb nu nzhé Maxuu lo xaa:

—Chelee lu wlipa nak lu Xgann Dios, brenzeb naz xan naz lo yo;

¹⁰ nel lee lo Xkyech Dios nkee:

Dios xaal mandad cheen xaa zee kanap xaa lu, zee nyent cho kwaan gak lu.

¹¹ Nu zenyaa xaa lu,

zee natal nii lu lo ke. [Sal. 91:11-12]

¹² Jesús mkeб lo xaa nzhé:

—Noka nkee lo Xkyech Dios: “Nanzhaalt kiil lu Xdios lu, Xaa Nabeyy lo lu”. [Dt. 6:16]

¹³ Nu gorzee nanguzhaaltra Maxuu stub mod kiil Jesús, zee mlaа xaa Jesús tub tyemp.

Jesús mzelo mkee zhiin

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Jesús mbare naz yizhyo Galilea, gorna mbare xaa nkanola xaa yalngezhe cheen Mbi Naban nu mreч kwent cheen xaa dubse yizhyo zee.

¹⁵ Nu nseed xaa re myet re pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu re xaa zee nyula mbin xtizh xaa.

Jesús mzhin Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Jesús ngwa Nazaret, yezh pa mxen xaa. Zhe sab, zhe kwaan nzhol re xaa Israel lo Dios, mzeeb xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, mod nak kostumbr cheen xaa; nu mzoli xaa mlab xaa Xkyech Dios.

¹⁷ Nu mzaа xaa yech kwaan mkee Chay lo xaa; Chay nak tub xaa mzaа kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Nu gorna mxal Jesús loya, nguzhal pa nzhé snee lo xaa:

¹⁸ Lee Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy nzo kwaan na,

nel mleey xaa na zee za na kwent cheen wdizh chul lo re myet xaa prob;
zee yé na lo re xaa nzho mod roo xaa lozhyib;
nu sekwen na garlo re syeg;

nu le wen na lextoo re xaa nales doo nzhak lextoo;

¹⁹ nu za na kwent cheen mbizh leezha lee Xaa Nabeyy zaa re kwaan chul
cheen xaa lo re myet. [Is. 61:1-2]

²⁰ Zeera mtuuzh Jesús yech, nu mzaa xaaya lo xaa nkanap pa nkasa re xaa
nseed xaa xtizh Dios, nu mzob xaa. Rese xaa nzhi baa tubka nlach lo xaa.

²¹ Zee lee Jesús mzelo nzhé lo re xaa:

—Nalzhe mbarlo kwaan nkee lo Xkyech Dios nee, delant lo re gu.

²² Nu rese xaa nzhedizh wen xaa, nu ndedyall re xaa nzhon re wdizh chul
kwaan ngunii xaa, nu nzhé re xaa lo wechxinn xaa:

—¡Lee Jesús nak xgann Che!

²³ Jesús mkeb lo re xaa nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, lee re gu kale xgab nii diizh ne lo na: “Doktor
bsekwen lu leeka lu”. Nu noka nle gu xgab nii gu lo na: “Re kwaan mbin
nu mle lu yezh Capernaum, noka bleya nee, pa nak mer lazh lu”.

²⁴ Noka nzhé Jesús:

—Wlipa na nii na lo gu, nik tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa
yilo, namkayaawent re sawlazzh xaa xaa.

²⁵ Wlipa na nii na lo gu, ngu zyen doo byud lazh be re mbizh cheen Li, xaa
mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, re mbizh kwaan mla win dubse
yizhyo ne nel namlat yey chon liin yirol.

²⁶ Per Dios namxaalt Li ya xaa lo tub byud me lazh be, lee Dios mxaal xaa
ya xaa lo tub ngwnaa byud, me nzho yezh Sarepta, pa nabeyy yezh Sidón.

²⁷ Nu noka ngu zyen doo xaa lazh be, xaa myall baal cho, re mbizh cheen
Eliseo, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, per nik tub re xaa ne,
xaa myall baal cho namsekwent xaa, nebse msekwen xaa tub xaa le Naamán,
xaa nak xaa yizhyo Siria.

²⁸ Nu gorna mbin re xaa nzhi pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios
kwaane, mrixyan re xaa.

²⁹ Gorzee ngxuxo re xaa nu mlloo xaa Jesús yezh ba, nu mbe xaa Jesús nu
nguzo xaa Jesús yek blee roo yezh, zee kobi xaa xaa.

³⁰ Per lee Jesús mdedyo xsaww lo re xaa nu nya.

Jesús mlloo mbi mal lextoo tub xaa

(Mr. 1:21-28)

³¹ Jesús mkato yezh Capernaum, yezh cheen Galilea. Rese zhe sab, zhe
kwaan nzhol xaa lo Dios, Jesús nseed re myet.

³² Nu lee re myet ndedyall doo ngwii lo re kwaan nseed xaa, nel nzhedizh
xaa kwaan yalnabeyy.

³³ Nu pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, nzo tub xaabyi xaa nzho mbi mal
lextoo, nu xaa ne ngunii dublegan, nzhé lo Jesús:

³⁴ —¡Blaa nu! ¿Chozhiin mzhin lu lo nu Jesús, xaa Nazaret? ¿Che nze lu lux lu
nu? Na nlabeyy lu, nu ne na lee lu nak Xaa Nzhol lo Dios.

³⁵ Jesús mgalno mbi mal ba, nu nzhé xaa:

—¡Bsaaw roo lu! ¡Broo lextoo xaabyi ne!

Zee lee mbi mal mlebi xaa lo yo delant lo re xaa, nu mroo mbi mal lextoo
xaa nu nyent cho kwaan ngok xaa.

³⁶ Rese xaa nzhi baa mdedyall, nu mbezh xaa lo wechxinn xaa:

—¿Cho nak xaa ne? Nkano xaa yalnabeyy nu yalngezhe ngoo xaa re mbi mal
lextoo re myet, nu nzhon re mbi mal xtizh xaa.

³⁷ Zeesi, lijer doo mxonn re kwaan mle Jesús dubse yizhyo kwaan le Galilea.

Jesús msekwen xnaazhap Pér nu zyen doo xaa ne nzak

(Mt. 8:14-17; Mr. 1:29-34)

³⁸ Gorna mroo Jesús pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, zee nzha xaa garli Pér. Nu gorna mzeeb xaa garli Pér, zee nzhé re xaa lo xaa lee xnaazhap Pér ne nzak, nlen xlee, nu ngunaab xaa lo Jesús zee sekwen xaa me.

³⁹ Jesús mwii lo me, nu mgalno xaa xlee, zee mroo xlee cho me. Nu gorzee ngxuche me nu mzaa me kwaan ndaw re xaa.

⁴⁰ Gorna merla la yalchool, rese xaa nzak rete klas yalyizh mbidno re xaa xaa lo Jesús nu lee xaa mzhib yaa yek re xaa nu msekwen xaa re xaa.

⁴¹ Nu noka nzho zyen doo xaa mloo xaa mbi mal lextoo, xaa kwaan mbazhe dublegan nu mbezh lo xaa:

—¡Lu nak Xgann Dios!

Per lee Jesús mgalno re mbi mal nel nanzheklat xaa nii re mbi mal lo xaa, nel nela re mbi mal lee xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Jesús nseed re xaa wdizh chul

(Mr. 1:35-39)

⁴² Gorna mkaxni yizhyo stub mbizh, Jesús mroo yezh nu nzha xaa tub pa zo techosa xaa. Per lee re myet nkwaan xaa, nu gorna nguzhal xaa lo re xaa, nzhekla re xaa sekwarz xaa, zee nayatra xaa.

⁴³ Per lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Nzhaal za na kwent cheen wdizh chul cheen Pa Nabeyy Dios lo re myet xaa stub yezh, nel kwaane mxaal xaa na le na zee nzhal na.

⁴⁴ Kwaanzee Jesús mroo nzhazaa kwent cheen wdizh chul cheen Dios re yezh cheen Judea, pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios.

5

Jesús mrezh tap xaa nzen mbal

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Tub welt Jesús nzo roo nistoo cheen Galilea, kwaan noka nii xaa Genearet, zee mdop zyen doo myet lo xaa nu ntaaw doo re myet xaa, sinka nzhekla xaa kenzha xaa wdizh chul cheen Dios kwaan kazaa xaa kwent.

² Zee mlu chop kano lo Jesús roo nistoo, kwaan nik tub xaa nyent leen, nel lee re xaa nzen mbal mla xaa leena zee zet xaa xkyeez xaa.

³ Jesús ngxuob leen tuba, kwaan nak cheen Simón, nu ngunii xaa lo Simón zee chep xaa xepa naz leen nistoo. Zee ngxuob xaa leen kano, nu baa mzob xaa nu mzelo xaa mseed xaa re myet.

⁴ Gorna ngulo mseed xaa re myet, zee nzhé xaa lo Simón:

—Be kano, ya be xep xsaww leen nistoo paro nech, zee bchep gu xkyeez gu zee zen gu mbal.

⁵ Simón nzhé lo Jesús:

—Maestr, dubse yaal mkee nu zhiin per nik tub mbal namzent nu; per bay gon nu xtizh lu zee ya be zee chep nu xkyeez nu leen nistoo.

⁶ Nu gorna mlebi xaa yeez leen nistoo zyen doo mbal nguga lo xaa, nu axta mraz xkyeez xaa.

⁷ Zee mle xaa nseyen lo re xmig xaa, xaa nzho leen stub kano, zee yiid re xaa le xaa yudar xaa. Nu lee re xaa ngwa lo xaa nu mchazhe re xaa ropse kano axta nzhekla kano la naz leen nis.

⁸ Nu gorna mzeen Simón Pér lee zyen doo mbal nguga lo xaa, mkichxub xaa delant lo Jesús nu nzhé xaa:

—¡Bachii lo na, Xaa Nabeyy, nel na nak tub xaa nzeb doo jwalt!

⁹ Nu Simón kwaan re xmig xaa mdedyall doo nel mzen xaa zyen doo mbal.

¹⁰ Nu noka Chag rop Juan mdedyall doo, rop xaa ne nak xgann Zebedeo, nu ngok xmig Simón. Per lee Jesús nzhé lo Simón:

—Nazhebt lu, nel neta mbizh nalzhe naz delant lee lu gak xaa zere myet lo Dios kwentaxa nzen gu mbal.

¹¹ Zee mchep re xaa xkano xaa naz roo nistoo zee mlaa re xaa rese kwaan nu mreke re xaa tich Jesús.

Jesús msekwen tub xaa nyall cho
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Tub mbizh nzo Jesús tub yezh, mzhin tub xaa nzak tub yalyizh kwaan nyall cho xaa. Gorna ngune xaa lo Jesús, mkichxub xaa nu mkichyek xaa axta lo yo nu nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, chelee lu nzhekla lu, nzho mod sekwen lu na lo yalyizh ne.

¹³ Jesús mzhizh yaa cho xaa, nu nzhé lo xaa:

—Nzhekla na; gakwen lu.

Nu leeka gorzee lee yalyizh kwaan nyall cho xaa ngokwen.

¹⁴ Jesús nzhé lo xaa:

—Nik tub lo nayét luya. Gwa lo ngwleyy zee ne xaa lee lu ngokwen, nu bzaa gon cheen lu kwaan nlu lee lu ngokwen, kwentaxa mnabeyy Ches, zee ne ngwleyy lee lu ngokwen lo yalyizh kwaan mzhizh lu.

¹⁵ Per lee xtizh Jesús yizata mbizh nzharechra, nu zyen doo xaa mdop mkenzha kwaan nii xaa, nu mkasa zyen xaa lo xaa zee sekwen xaa yalyizh cheen xaa.

¹⁶ Per lee Jesús tubka nya wen nyawdizhno Dios, pa nyent myet.

Jesús msekwen tub xaa mdeen
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Tub mbizh Jesús kaseed re xaa, nu baa nzob lak xaa fariseo nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nze naz reta yezh pa nabeyy Galilea, nu Judea nu yezh Jerusalén; nu yalngezh cheen Dios nkano Jesús, zee sekwen xaa rese xaa ne nzak.

¹⁸ Zee mzhin lak xaabyi, re xaa ne nzeno tub xaa mdeen nzhib lo yag, nu nzhekla xaa chep xaa xaa leen yoo zee zhiib xaa xaa delant lo Jesús.

¹⁹ Per nanguzhalt xaa mod zeeb xaa leen yoo, nel zyen doo myet nzhi baa; kwaanzee nguxoob xaa yek yoo, nu mxal re xaa tik yek yoo, nu baa msela xaa dub yag mdeen, nu mdix xaa xaa delant lo Jesús.

²⁰ Nu gorna mzeen Jesús re xaa ngwii lo Dios, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Lee re jwalt cheen lu ngulola mzhe.

²¹ Zee lee re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re fariseo nzelo mle xaa xgab: “¿Cho nak xaabyi ne, zee sbaa nii xaa? Nebse Dios nak xaa nzho mod chee re jwalt.”

²² Per lee Jesús mzeen re kwaan nle re xaa xgab, nu nzhé xaa lo re xaa:

—¿Chozhiin sbaa nle re gu xgab?

²³ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho kwaan mas nanagant yé na lo xaa ne nzak: “Ngulola mzhe re jwalt cheen lu”, o sekwen na xaa ne nzak nu yé na lo xaa: “Guxche, bzen xkyag lu nu zyaa”?

²⁴ Le na kwaane lo gu, zee wii gu lee na nkano yalnabeyy chee na re jwalt, nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

Kwaanzee nzhé Jesús lo xaa mdeen:

—Guxche nu bzen xkyag lu nu zyaa garli lu.

²⁵ Nu gorzee lee xaabyi zee nguxche delant lo re xaa, nu mzen xaa xkyag xaa kwaan ngot xaa lo, nu nyayoll xaa lo Dios nya xaa garli xaa.

²⁶ Rese myet mdedyall doo nu nzholl re xaa lo Dios, nu dub lo yalnacheb nzhé re xaa:

—jYisutisuti, nalzhe si ngune nu tub kwaan gro doo!

Jesús mrezh Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Gwluzh ngulo mded kwaan, Jesús mroo nu ngune xaa lo tub xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, xaa ne le Leví, nzob roo mes pa nya re xaa ngxix lo xaa. Jesús nzhé lo xaa:

—Breke tich na.

²⁸ Zee lee Leví nguxso, nu mlaa xaa rese kwaan nu mreke xaa tich Jesús.

²⁹ Mas gwluzh, garli Leví mle Leví tub yalni cheen Jesús kwaan gro doo; nu nzhi zyen doo xaa ntop demi kwaan nya naz Roma nu noka nzhi stub naz re xaa kwaan kayaw kwaan re xaa lo mes.

³⁰ Per lee re xaa fariseo nu re maestr, xaa nseed xtizh Dios, mzelo xaa ngunii nawent lo re xaa mseed lo Jesús, nu nzhé re xaa:

—¿Chozhiin nzhaw gu nu nzho gu kwaan re xaa ntop demi nu re xaa kwaan nle kwaan nawent?

³¹ Jesús mkeb nzhé lo re xaa:

—Xaa nanet nzak, nankint xaa zee doktor, per lee re xaa ne nzak, xaa zee nkin doktor.

³² Nel lee na nanzhalt kwezh re xaa wen, lee na nzhal kwezh re xaa nzeb jwalt, zee laa xaa kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo Dios.

Yalnabdizh cheen nkwan xaa

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Nzhé re xaa lo Jesús:

—Lee re xaa mseed lo Juan nu re fariseo zyen doo welt nkwan xaa gorna nazhawt xaa nik tik kwaan nu noka nzhedizhno doo xaa Dios, per lee re xaa mseed kwaan lu tubka nzhaw xaa nu nzho xaa.

³⁴ Jesús mkeb nzhé:

—Ble gu xgab kwaan. Nyent mod le gu zee kwan re xaa kwaan nzho tub jondang, zee nagawt xaa, gorna lee xaa kachelya nzoka kwaan re xaa.

³⁵ Per zhin tub mbizh wee xaa xaa kwaan kachelya; nu gorna zhin mbizh ba, zeesi lee re xaa nzhaal kwan.

³⁶ Nu noka mzaa xaa kwent nabix ne lo re xaa nu nzhé xaa:

—Nik tub xaa nanchoogt tik ler kub, zee kobde xaaya cho ler gox. Chelee xaa sbaa le xaaya, nayet ler gox kee ler kub choya, nu sbaa noka ler kub lux.

³⁷ Nu nixa nangot xaa xis ub kwaan kub leen mbud yed gox. Nel lee xis ub kwaan kub gorna yixooa zchaza mbud gox. Nu lee xis ub kwaan ngu leena xo lo yo, nu noka mbud gox lux.

³⁸ Kwaanzee lee xis ub kwaan kub nzhaal yo leen mbud yed kub.

³⁹ Nu rese xaa nzho xis ub kwaan nzhala mbizh mroo, nanyulat xaa go xaa xis ub kwaan kub, nel nzhé xaa: “Lee kwaan gox mas chulra ndee”.

6

Lee re xaa mseed lo Jesús mtop nzhobxtil zhe sab

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Zhe sab, zhe kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, Jesús nzhaze pa mgaan xaa nzhobxtil, zee lee re xaa mseed lo Jesús mzelo mdich son nzhobxtil, nu mzob re xaaya nu ndaw xaaya.

² Zee lee lak fariseo mnabdizh lo xaa:

—¿Chozhiin nle re gu kwaan nanzhaalt le gu zhe sab?

³ Jesús mkeb nzhé lo re xaa:

—¿Che zer lab re gu Xkyech Dios kwaan mle David tub welt leezha ngok nlaan xaa nu ngok nlaan re xmig xaa?

⁴ Mzeeb xaa leen yidoo cheen Dios, nu mzen xaa re pan kwaan nak cheen Dios ndaw xaa, kwaan nebse re ngwleyy nzho mod gaw nu noka mzaa xaaya ndaw re xmig xaa.

⁵ Nu noka nzhé xaa:

—Na nak Xaa Mzhin Ngok Myet nu nkano na yalnabeyy zee nzho mod nabeey na zhe sab.

Jesús msekwen tub xaa mbizh yaa
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Lee stub sab, zhe kwaan nzhollo re xaa Israel lo Dios, Jesús mzeeb pa nkasa xaa Israel nu mzelo xaa mseed xaa re xaa. Nu baa nzo tub xaa mbizh yaa lad li.

⁷ Nu lee re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re fariseo mlach lo Jesús zee nen che sekwen Jesús xaa ne nzak zhe sab, zee sbaa nzho mod gaazh xaa tub kwaan tich Jesús.

⁸ Per lee Jesús nela nen cho kwaan nle re xaa xgab, zee nzhé Jesús lo xaa mbizh yaa:

—Guxso nu bzoli xsaww lo re xaa.

Lee xaabyi zee ngxuxso nu mzoli.

⁹ Zee Jesús nzhé lo re xaa nzhi baa:

—Nal lee na nabdizh tub kwaan lo gu: ¿Xana kwaan nzho mod le re myet zhe sab, kwaan wen o kwaan nawent? ¿Che wen sekwen xaa tub myet, o gut xaa tub myet?

¹⁰ Zee mwii Jesús lo rese xaa nzhi lo Jesús, nu zeera nzhé xaa lo xaa mbizh yaa:

—Bseli yaa lu.

Lee xaabyi zee mseli yaa, nu gorzee lee yaa xaa ngokwen.

¹¹ Per lee re fariseo nu re maestr mzhaal xyan doo, nu mzelo re xaa mkediizh xaaya, zee ne cho kwaan nzho mod gaazh xaa tich Jesús.

Jesús mleey chiibchop xaa kayaa yalnabeyy lo xaa
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Nu tub mbizh zee, Jesús ngwa yek tub yi zee wdizhno xaa Dios dubse yaal.

¹³ Nu gorna ngunil yizhyo, Jesús mrezh re xaa mseed lo xaa, nu lo re xaa mseed lo xaa mleey xaa chiibchop xaa zaa xaa yalnabeyy cheen xaa lo.

¹⁴ Sneer le re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa:

Simón (xaa mlole Jesús Pér),

Ndres (wech Simón),

Chag,

Juan,

Lip,

Tol,

¹⁵ Teo,

Max,

Chag (xgann Alfeo),

Simón (xaa nkedoola lazh),

¹⁶ Judas (xgann Chag),

Judas Iscariote (xaa mzaa Jesús lo re xaa mbit xaa).

¹⁷ Zee mbare Jesús naz yek yi kwaan re xaa mreke tich xaa, zee mzhin xaa tub pa lach. Baa mkasa re xaa mreke tich xaa nu noka zyen doo re myet stub naz yezh ngwa lo xaa: re xaa nze yezh Jerusalén, nu re xaa nze re yezh cheen Judea, nu re xaa nze rop yezh Tiro nu Sidón kwaan nzho roo nistoo. Mzhin re xaa baa zee kenzha xaa kwaan zaa Jesús kwent nu noka zee sekwen Jesús re yalyizh cheen xaa.

¹⁸ Nu rese xaa nded bid lo re mbi mal, xaa nzho lo re xaa ne, msekwen xaa xaa.

¹⁹ Kwaanzee rese xaa nzhekla gal cho Jesús, nel ne re xaa cho Jesús nroo yalngezh sekwen re xaa ne nzak.

Jesús mseed re myet

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Jesús mwii lo re xaa mseed lo xaa nu nzhé xaa lo re xaa:

–Wen re gu xaa prob, nel lee pa nabeyy Dios gak xcheen re gu.

²¹ *Wen re gu xaa nlaan nal, nel lee re gu gak xaa yazhe lextoo.

*Wen re gu xaa nzhonn nal, nel gwluzh lee re gu xizh.

²² *Wen re gu xaa nded bid xaa ngwii lo na, Xaa Nyaad Ngok Myet, gorna yii re myet lo gu, nu gorna koo re xaa gu yezh, nu gorna nge re xaa lo gu, nu gorna nanzheklat re xaa gon xtizh re gu.

²³ Byakdoola gu, nu nix doo gok lextoo gu re mbizh ba, nel re gu kayaa kwaan gro doo naz leen yiba; nel sbaaka mnayii re xaa ne re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²⁴ *Per nales ded re gu xaa rik nal, nel mkanola gu rese kwaan mle zee nix doo nzhak lextoo gu.

²⁵ *Per nales ded re gu xaa nkano zyen doo kwaan nzhaw, nel gu gak nlaan.

*Per nales ded re gu xaa nxizh nal, nel lee re gu gonn nu gak nales doo lextoo.

²⁶ *Per nales ded re gu xaa wen nii re myet lo nal, nel sbaa ngunii wen re myet lo re xaa mbezh mzaa xaa kwent kwaan nguné Dios lo lee xaa yilo per nawlit xaaya.

Nzhaal kela be re xaa nayii ne be

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Noka Jesús nzhé:

–Per lee na nii lo re gu, xaa kayon xtizh na: Bkela gu re xaa nayii ne gu, ble gu wen lo re xaa nzhedizh nawent lo gu.

²⁸ Nii wen gu lo re xaa kwaan nxobde lo gu, nu gunaab gu lo Dios kwent cheen re xaa nii wdizh nawent lo gu.

²⁹ Chelee tub xaa la panyet tagarlo gu, noka bzaa gu stub tagarlo gu la xaaya. Nu chelee tub xaa nzhekla kiib xchamar gu, noka laa gu kiib xaa xkamis gu.

³⁰ Nu loka cho xaa naab tub kwaan lo gu, zaa guya lo xaa, nu chelee tub xaa kiib tub xcheen gu nayét gu lo xaa: “¿Ma xcheen na?”

³¹ Mod nzhekla gu le xaa lo gu, sbaaka ble gu lo xaa.

³² *Chelee gu nkela gu nebse xaa nkela gu, ¿xana kwaan wen le gu gan? Noka re xaa nzeb jwalt snee nle.

³³ Nu chelee gu wen nak gu nebse lo re xaa kwaan nle wen lo gu, ¿xana kwaan wen le gu gan? Noka re xaa nzeb jwalt nle kwaane.

³⁴ Nu chelee gu nteche gu tub kwaan lo tub xaa kiin tub kwaan lo gu, nu nela gu zere xaaya lo gu stub welt, ¿xana kwaan wen le gu gan? Noka re xaa

nzeb jwalt nteche kwaan ngiin wechxinn xaa lo xaa, nu nela xaa lee xaa zereya lo xaa stub welt.

³⁵ Nzhaal kela re gu xaa nayii ne gu nu nalet gu xgab chelee xaa nanketla xaa gu. Ble gu kwaan wen lo xaa nu nalet gu xgab chelee xaa nalet xaa kwaan wen lo gu, nu chelee xaa kiin xaa tub kwaan lo gu teche guya lo xaa nu nalet gu xgab chelee xaa nazeret xaaya lo gu stub welt. Snee gro doo kwaan le gu gan, nu snee gak re gu xinn Dios, xaa nzob naz yiba, nel nle xaa kwaan wen lo re myet, nixa nanzaat re myet dixkix lo xaa nu nixa nakap nak re myet lo xaa.

³⁶ Kwaanzee noka gu blesla gu ne gu re myet, modxa nlesla Xuz be Dios ne re myet.

Nanaabt gu kwent lo stub xaa

(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Nanaabt gu kwent lo stub xaa zee noka Dios nanaabt kwent lo gu. Byenlazzh gu kwaan nawent kwaan nle re myet lo gu, zee noka Dios chee re jwalt cheen gu.

³⁸ Zaa gu kwaan lo stub naz xaa, zee noka Dios zaaya lo gu, kwaan tub medid nyazhera. Dios chiix kwaan zaa xaa lo gu leeka medid kwaan mchiix gu kwaan mzaa gu lo stub naz xaa, leeka sbaa chiix Dios kwaan zaa xaa lo gu.

³⁹ Jesús nzhé wdizh nabix ne lo re xaa:

—Nyent mod wee tub syeg leeka sasyeg syeg, nel rop xaa ne la leen ble.

⁴⁰ Nik tub xaa mseed nyent mod gakra lo xmaestr xaa, per gorna yilo seed xaa, zeera zhin xaa gak xaa kwenta xmaestr xaa.

⁴¹ '¿Chozhiin ngwii lu lo paj kwaan nzho leen mbeelo wechxinn lu, nu nangwiit lu lo dub yag kwaan nzho leen mbeelo lu?

⁴² Nu chelee lu nanzeent lu nzho dub yag leen mbeelo lu, ¿xomod le lu reyez yé lu lo wechxinn lu: “Laa ko na paj kwaan nzho leen mbeelo lu”? ¡Gu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! Yilotlaka bloo dub yag kwaan nzho leen mbeelo lu, zee nzho mod wii wen lu, zee koo lu paj kwaan nzho leen mbeelo wechxinn lu.

Kwaan xle cheen yag nzhakbeyy yag

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Jesús nzhé:

—Nyent yag kwaan wen kwaan nzaa xle nawent. Nu noka nyent yag nawent kwaan nzaa xle wen.

⁴⁴ Kad yag nzhakbeyy kwaan xle cheena. Nantopt xaa ig lo yag yich, nu nixa nantopt xaa ub lo yag yich garbat.

⁴⁵ Lee xaa wen, nzhedizh kwaan wen, nel kwaan wen nzhal lextoo xaa. Lee xaa mal, nzhedizh kwaan nawent, nel kwaan nawent nzhal lextoo xaa. Nel lextoo xaa nzhal kwaan nzhedizh xaa.

Jesús mzaa kwent cheen chop xaa

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Chozhiin nii gu lo na “Xaa Nabeyy”, nu nanlet gu kwaan nii na?

⁴⁷ Nal lee na nii lo gu xomod nak xaa nreke tich na; nkenzha xaa xtizh na nu nle xaa kwaan nii na.

⁴⁸ Lee xaa ne nak mod tub xaa mza tub li. Yilotlaka mdeen nech xaa simyent axta lo ke. Nu gorna mroo nis yuu nu mkee nis cho yoo, per namlet nis gan mkuna nel wen wen nyaya.

⁴⁹ Per lee xaa nzhon kwaan nii na, nu nanlet xaa kwaan nii na, xaa zee nak mod tub xaa mza li lo yux nu namdeent xaa simyent. Nu gorna mroo nis yuu, nu mkee nisa, zee mbaxcheya nu tira mluxa.

7

*Jesús msekwen xmos xaa nabeyy lo tub gayoo soldad**(Mt. 8:5-13)*

¹ Gorna ngulo ngunii Jesús lo re myet, zee nya xaa naz yezh Capernaum.

² Baa nzho tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad Roma, xaa ne nkano tub xmos, xaa nkedoola xaa, nu ne nzak xaa ne, mer yet xaa.

³ Gorna lee xaa nabeyy lo re soldad mbin lee Jesús nle kwaan gro doo, zee mxaal xaa lak xaa Israel, xaa gol, zee yichezh xaa Jesús zee sekwen Jesús xmos xaa.

⁴ Nu gorna mzhin re xaa gol lo Jesús ngunaab xaa jabor lo Jesús nu nzhé xaa lo xaa:

—Nzhaal le lu yudar xaa nabeyy lo tub gayoo soldad,

⁵ nel nkela xaa re sawlazzh be, nu leeka lee xaa mdexkwa pa nya re be nseed be xtizh Dios.

⁶ Zee mreke Jesús tich re xaa gol, per gorna merla zhin xaa garli xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, zee lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad mxaal lak xmig xaa yé xaa lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, nalet lu xgab yé lu lee lu zeeb leen li na, nel nanont na lo lu,

⁷ kwaanzee nixa nangwat na ngukwaan na lu. Nebse nabeyy zee sekwen lu xmos na.

⁸ Nel nzho tub xaa nabeyy lo na, nu sbaaka nkano na soldad, xaa nabeyy na lo. Gorna yé na lo tub xaa: “Gwa”, zee ya xaa; gorna yé na lo stub xaa: “Te”, zee nyiid xaa lo na; nu gorna nabeyy na xmos na le xaa tub kwaan, zee nle xaaya.

⁹ Mdedyall Jesús gorna mbin xaa kwaane, nu mwii Jesús lo re xaa nzhake tich xaa nu nzhé xaa lo re xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, jnik tub xaa sawlazzh be nangwiit lo Dios modxa ngwii xaabyi ne lo Dios!

¹⁰ Nu gorna mbare re xaa mxaal xaa ngwa lo Jesús garli xaa nabeyy lo soldad, lee xmos xaa ngulola ngokwen.

Jesús mseban xgann tub byud

¹¹ Gwluzh ngulo mded kwaane, lee Jesús kwaan re xaa mseed lo xaa nzha naz yezh kwaan le Naín. Nu noka zyen doo myet nzhake tich xaa.

¹² Gorna nzhazhin re xaa gax roo yezh, ngune xaa lo zyen doo xaa yezh nzhakaach tub xaa ngut. Per xaa ngut nak techosa xaa lo xnaa xaa, nu byud xnaa xaa.

¹³ Nu gorna ngune Xaa Nabeyy lo me, mlesla xaa ngune xaa me, zee nzhé xaa lo me:

—Nagonnt lu.

¹⁴ Nu gorzee mbii gax xaa lo yin, zee lee re xaa nzhano yin mlaz, zee lee Jesús mgal cho yin nu nzhé xaa lo xaa ngut:

—Xaa mad, jguxche!

¹⁵ Zee lee xaa ngut ta mzob nu mzelo nzhedizh, zee lee Jesús mzaa xaa lo xnaa xaa.

¹⁶ Nu gorna ngune re xaa ngok kwaane, mzheb doo re xaa nu mzelo re xaa mbill lo Dios, nu nzhé re xaa:

—Tub xaa non doo, xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa mzhin lo re be nee nal.

Nu noka nzhé re xaa:

—Dios nze le yudar re sawlazzh be.

¹⁷ Nu dub welt yizhyo Judea mbin re xaa kwaan mle Jesús nu noka re stub naz xaa nzho yizhyo gax mbin kwaane.

*Chop xaa mxaal Juan lo Jesús
(Mt. 11:2-19)*

¹⁸ Juan mbin rese kwaane, nel re xaa mreke tich xaa mzaa kwenta lo xaa. Zee mrezh Juan chop xaa.

¹⁹ Zee mxaal xaa xaa ya nabdizh xaa lo Jesús zee nen che mer lee xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy, cheleeya nalet xaaya, zee kwaz xaa yaad stub xaa.

²⁰ Zee lee rop xaa mxaal Juan mbii gax lo Jesús nu nzhé xaa lo Jesús:

—Juan Xaa Nchubnis mxaal nu nabdizh nu lo lu, nen chelee lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy o kwaz xaa yaad stub xaa.

²¹ Nu leeka gorzee lee Jesús msekwen zyen doo xaa ne nzak lo yalyizh cheen xaa, nu noka msekwen xaa re xaa nded bid lo mbi mal kwaan nzho leen lextoo xaa, nu noka mxal xaa garlo re syeg.

²² Zeera mkeb xaa lo rop xaa mxaal Juan, nu nzhé xaa:

—Zyaa gu nu guzh gu re kwaan ngune gu nu re kwaan mbin gu lo Juan. Guzh gu lo xaa lee re syeg ngwii, nu lee re xaa mdeen nze, nu lee re xaa nyall cho ngokwen, nu lee re xaa nkwee mxal nzha, nu lee re xaa ngut mroban, nu lee lo re xaa prob nzhon kwent cheen wdizh chul cheen Dios.

²³ ¡Wen re myet, xaa nanzeret tich lo na nu nantont ne na!

²⁴ Gorna lee rop xaa mxaal Juan nya, nu gorzee lee Jesús mzelo mzaa kwent cheen Juan lo re myet, nu nzhé xaa:

—Leezha ngwa gu naz wen, ¿cho kwaan mle gu xgab wii gu lo? ¿Che ngwa gu ngwasewii gu lo tub nit kwaan nkun mbi?

²⁵ Nu cheleeya nanakta sbaa, ¿cho kwaan ngwa gu ngwasewii gu lo zeey? ¿Che ngwa gu ngwasewii gu lo tub xaa nak tub ler chul doo nzhak? Nela gu lee re xaa nzhak re ler chul doo, nak re xaa wen nzho leen li re rey.

²⁶ Wena, ¿cho kwaan mroo gu ngwasewii gu lo? ¿Che ngwasewii gu lo tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa? Wlipa na nii na, lee Juan nak mas non ke stub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²⁷ Juan nak xaa nzaa Xkyech Dios kwent:

Wii gu, xaal na tub mandad yilo ke lu,
xaa zee dexkwaa naz ze lu. [Mal. 3:1]

²⁸ Lee na nii lo re gu, nik stub xaa nangoknont kwenta Juan. Per snee naka, lee xaa nanont tant pa nabeyy Dios, nak mas nonra ke Juan.

²⁹ Gorna mkenzha rese xaa kwaane, nu lee re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma, rese xaa mrubnis lo Juan, zee mbezh re xaa: “Nali nak Dios”.

³⁰ Per lee re xaa fariseo nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, namrubnist xaa lo Juan, kwaanzee nanet xaa kayaa xaa kwaan nzhé Dios lo xaa.

³¹ Zee lee Jesús nzhé:

—¿Cho kwenta nzhak re myet xaa nzhi nal?

³² Lee re myet ne nak kwenta re madwin, mad nzob ngit lo xbi, mad mbazhe lo re wechinn: “Mbill nu bzhik, per lee re gu namkaniit; mbill nu re kwaan nales nzholl, per lee re gu nambinnt”.

³³ Sbaa nii na, nel leezha mbid Juan Xaa Nchubnis, nanzhawt xaa pan, nu nixa nanzhot xaa xis ub, nu lee re gu né: “Mbi mal nzho lextoo xaa”.

³⁴ Nu nal nzhal na, Xaa Mzhin Ngok Myet, nzhaw na nu nzho na re kwaan, nu lee re gu mbezh lee na nak tub xaa nzhaw doo nu nzho doo xis ub, nu nak na xmig re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma nu noka nak na xmig re xaa nle re kwaan nawent.

³⁵ Mod nii re xaa: “Lee yalnzhak cheen Dios luu klar lo re xaa nzho yek”.

Jesús nzo garli tub fariseo, xaa le Simón

³⁶ Lee Simón, tub fariseo mbe Jesús gaw garli xaa. Nu gorna kayaw xaa,
³⁷ zee lee tub ngwnaa, me nzeb doo jwalt, me nzho yezh ba, mzhin lo Jesús, nel ngune me lee Jesús kayaw garli fariseo. Nu nzheno me tub bot dik kwaan mdexkwaaw kwaan ke le alabastro, kwaan nyazhe perfum kwaan chul doo nzebech.

³⁸ Nzhonn me mzob me nii Jesús, nu nis kwaan nzhonn me ngok bsii nii Jesús. Nu zeera msekwezih me nii Jesús kwaan yich yek me. Nu ndaw me bit nii xaa nu mxo me perfum tich nii xaa.

³⁹ Zee lee fariseo, xaa mbe Jesús gaw Jesús garli xaa, gorna ngune xaa kwaane, snee mle xaa xgab leen yek xaa: “Chol xaa ne ngak tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zeen xaa nen cho ngwnaa ne, me kagal cho xaa, tub ngwnaa me duzna kwaan nawent nle”.

⁴⁰ Zee lee Jesús nzhé lo fariseo:

—Simón, nzhekla na nii na tub kwaan lo lu.

Lee fariseo mkeb nzhé:

—Néya maestr.

⁴¹ Jesús nzhé:

—Za na tub kwent lo lu. Ngu chop xaabyi xaa mdiin demi lo tub xaa. Tub xaa mdiin gaay gayoo demi plat, lee stub xaa mdiin choobchii demi plat lo xaa.

⁴² Nu nel nyent demi kix xaa lo xaa mteche demi lo xaa, zee lee xaa mteche demi lo xaa mle perdon re demi kwaan mzeb rop xaa. Nal nabdizh na lo lu: ¿xana xaa mas mkelara xaa mtecheya lo xaa?

⁴³ Zee lee Simón mkeb nzhé:

—Nzak na xaa nzeb mas grorey nkelara xaa.

Jesús nzhé lo fariseo:

—Wli luya.

⁴⁴ Zee lee Jesús mwii lo ngwnaa nu nzhé xaa lo Simón:

—¿Che nlu ngwnaa ne lo lu? Mzeeb na leen li lu, nu namzaat lu nis keeb na nii na; per lee ngwnaa ne mdeeb nii na kwaan nis garlo me nu msekwezih meya kwaan yich yek me.

⁴⁵ Gorna ngunii lu “dix” lo na, nandawt lu bit tagarlo na. Per lee ngwnaa ne, axta gorna mzhin me, nu axta nal seetaka kayaw me bit nii na.

⁴⁶ Namteebt lu anseyt yek na, per lee ngwnaa ne mxo me perfum tich nii na.

⁴⁷ Kwaanzee nii na lo lu, lee rese jwalt cheen ngwnaa ne ngulola mzhe, nel nkedoola me na. Per lee re xaa mzhe chepse jwalt cheen, zee chepse nkela xaa na.

⁴⁸ Zee nzhé xaa lo ngwnaa ne:

—Lee re jwalt cheen lu ngulola mzhe.

⁴⁹ Nu lee lak xaa nzhi baa, nzhé lo wechxinn xaa:

—¿Cho nak xaa ne, nzak xaa nzho mod kiib xaa jwalt?

⁵⁰ Zee lee Jesús nzhé lo ngwnaa:

—Nel ngwii lu lo na zee ngok nzhu lu lo rese jwalt cheen lu, nal wen nya lu.

8

Re ngwnaa me mle yudar Jesús

¹ Gwluzh ngulo mded re kwaane, zee nzha Jesús kwaan re chiibchop xaa mseed lo xaa, nzhazaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen pa nabeyy Dios re yezh nu re rench.

² Nu noka nzha lak ngwnaa, me mloo Jesús mbi mal lextoo nu me msekwen xaa lo yalyizh. Tub me nzha kwaan lee xaa le Mari, me yezh Magdala, me ne mloo xaa gazh mbi mal lextoo;

³ nu stub me le Juan sa Chusa, xaa mkee zhiin lo Herod; nu stub me le Susana, nu noka nzha zlakra ngwnaa. Nu re ngwnaa ne mzaa me kwaana nkano me lo Jesús nu lo re xaa xaa.

Kwent nabix cheen tub xaa nchech nzhobxtil lo yo
(Mt. 13:1-23; Mr. 4:1-20)

⁴ Zyen doo myet mroo lazh yiyon kwaan yé Jesús, snee mod zyen doo myet mdop lo Jesús, zee mzaa Jesús kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

⁵ —Nal lee na za tub kwent lo gu cheen tub xaa nchech nzhobxtil lo yo. Nu gorna kachech xaa ben lo yo tub naza mla leen naz, nu mtaazh xaa ticha, nu lee mbyin ngwa nu ngutawa.

⁶ Stub naza mla lo ke pa nyent zyen yo; nu gorna mlena mxena chep, nu mbizha nel nyent gop xena.

⁷ Nu lee stub naza mla leen yag yich; gorna mlena, mlena leen yag yich zee mdin yicha.

⁸ Per lee stub naza kwaan mla lo yo wen, mxen dooya nu mzaaya zyen doo nzhobxtil, axta tub yiyoo nzhobxtil mzaa tub ben. Sbaa nak kwent.

Nu dublegan nzhé Jesús:

—¡Loka cho nzob nzha, nzhaal gon kwaane!

⁹ Lee re xaa mseed lo Jesús mnabdizh lo Jesús:

—¿Xomod nak kwent ne?

¹⁰ Jesús mkeb lo re xaa nu nzhé xaa:

—Dios mzaa yek re gu zee ne gu xomod nak re kwaan nanyunt cheen pa nabeyy Dios; per lee lo stub naz xaa nii na duzna kwent nabix, nu zee nixa wii xaa nu naluta lo xaa, nu nixa gon xaaya nu nalata yek xaa.

¹¹ 'Snee nak kwent nabix ne: Lee nzhobxtil nak kwenta xtizh Dios.

¹² Lee nzhobxtil kwaan mla leen naz nak kwenta re xaa nzhon xtizh Dios, per lee Maxuu nzha nkiiba lo xaa zee nawiit xaa lo Dios nu zee nalet xaa gan yalnaban kwaan tira.

¹³ Lee nzhobxtil kwaan mla lo ke pa nyent zyen yo nak kwenta re xaa nzhon xtizh Dios, nu nyakdoola xaa mkayaa xaaya, per nanyet nzo xaa lo xtizh Dios; ngwii xaa lo Dios tub tyemp, per gorna nzhin tub yalzi lo xaa zee nlaa xaa Dios.

¹⁴ Lee nzhobxtil kwaan mla leen yag yich nak kwenta re xaa nzhon xtizh Dios, per chepse chepse lee re xgab yizhyo ne nle gan lo xaa nu re demi kwaan nkano xaa nu re kwaan nlu chul cheen yizhyo ne, ngin xtizh Dios lextoo xaa nu kwaane nle zee nanzaat xaa xle. Lee xaa nak kwenta tub nzhobxtil kwaan ngin yag yich nu nanzaata nzhobxtil.

¹⁵ Per lee nzhobxtil kwaan mla neb lo yo wen, nak kwenta re xaa nzhon xtizh Dios kwaan dub lextoo xaa, nu nle xaa re kwaan nzhé xtizh Dios, nu nye nzo xaa lo xtizh Dios, nu xaa ne nzaa zyen doo xle.

Kwent cheen xni
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Noka nzhé Jesús:

—Nik tub xaa nankeet tub bruj nu nsaaw xaa yeka kwaan tub almud o chep xaaya xan loon, sinka nzob xaaya pa ya nzeb, zee zaaya xni lo re xaa rep leen yoo.

¹⁷ Nik tub kwaan xlaan nyent mod nalut, nixa tub kwaan nzholaan nyent mod nanet re xaa loya.

¹⁸ 'Kenzha wen gu re kwaan nii na. Nel re xaa nkano kwaan, kayaa xaa masraya; per lee re xaa nankanota axta chep re kwaan nkano xaa yiib lo xaa.

*Xnaa Jesús nu re wech Jesús
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)*

¹⁹ Xnaa Jesús nu re wech Jesús mzhin pa nzo Jesús, per nyent mod bii xaa gax lo Jesús nel zyen doo myet nzhi baa.

²⁰ Nu gorzee nzhé lak xaa lo Jesús:

—Xnaa lu nu re wech lu nzo naz jwer, nzhékla re xaa nii xaa lo lu.

²¹ Lee Jesús mkeb nzhé:

—Re xaa nzhon xtizh Dios nu nle kwaan nzhéya, re xaa zee nak mod xnaa na nu mod re wech na.

*Mbi nu nistoo nzhon xtizh Jesús
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)*

²² Tub mbizh Jesús mzeeb leen tub kano kwaan re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Ya be stub ta roo nistoo.

Zee nzhaze xaa nzha xaa leen nistoo.

²³ Nu gorna nzhaze re xaa leen nistoo, ta ngot Jesús. Nu lee tub mbi dox doo mroo leen nistoo, nu mzelo nis nguzhe leen kano, nu nzho reyez la kano naz xan nistoo, nu kaded doo xaa bid.

²⁴ Kwaanzee mlóo xaa mkaal lo Jesús nu nzhé xaa:

—¡Maestr! ¡Maestr! ¡Nzhalaw be leen nistoo!

Jesús nguxche nu mgalno nistoo nu mbi, nu gorzee lee nistoo nu mbi zheta ngok.

²⁵ Gwluzh nzhé xaa lo re xaa mseed lo xaa:

—¿Chozhiin nzhéb re gu? ¿Ma kwaan ngwii gu lo Dios?

Per lee re xaa mzheb doo nu mdedyall xaa, nu mnabdizh xaa lo wechxinn xaa:

—¿Cho nak xaabyi ne, nu axta nistoo nu mbi nzhon xtizh xaa?

*Tub xaa yezh Gadara, xaa nzho mbi mal lextoo
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)*

²⁶ Mzhin xaa stub ta roo nistoo cheen Galilea yizhyo kwaan le Gadara.

²⁷ Nu gorna mla Jesús leen kano zee mroo tub xaa yezh, mbii gax lo Jesús. Xaa ne nzho mbi mal lextoo. Nzha zyen doo mbizh nanzhaktra xaa xab xaa, nixa nanzhotra xaa li xaa, sinka lee xaa nyu duzna leen yeer pa nyu re xaa ngut.

²⁸ Gorna ngune xaa lo Jesús, nu mkichxub xaa lo Jesús nu mbazhe xaa nzhé xaa:

—¿Chozhiin nze lu lo nu, Jesús Xgann Dios, xaa nzob naz yiba? ¡Naab na lo lu nateed lu nu bid!

²⁹ Nzhé xaa kwaane, nel Jesús mgalno re mbi mal kwaan nzho lextoo xaa, zee mrooya lextoo xaa. (Zyen welt nzen nye mbi mal xaa. Nu nixa nkado re myet yaa xaa nu nii xaa kwaan kaden, per nle xaa gan nchoog xaaya nu nze mbi mal xaa naz wen.)

³⁰ Jesús mnabdizh lo xaa:

—¿Cho le lu?

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Na le Zyen Doo.

Nzhé xaa kwaane, nel zyen doo mbi mal nzho lextoo xaa.

³¹ Nu lee re mbi mal ngunaab lo Jesús:

—Nagubit lu re nu leen yerdo.

³² Nel gax zee nzhi zyen doo kuch kayaw, zee lee re mbi mal nzhé lo Jesús:
—Laa zeeb re nu lextoo re kuch ba.

Nu zee lee Jesús mzeyal.

³³ Nu lee re mbi mal mroo lextoo xaa nu nya ngu lextoo re kuch. Nu leeka gorzee mzelo re kuch mrexonn nkato naz yat nu mla axta leen nistoo. Nu ngwep re ma nis nu tira ngut re ma.

³⁴ Per gorna mzeen re xaa nkanap re kuch kwaane, gorzee mrexonn xaa nu nya xaa mzaa xaa kwenta lo re xaa nzo wen nu lo re xaa yezh.

³⁵ Gorzee nzhasewii re myet nen cho kwaan ngok. Nu gorna mzhin xaa pa nzo Jesús, zee mlu xaabyi, xaa mroo re mbi mal lextoo, nzob lo Jesús, nakla xaa ler nu ngokwenla xaa, zee mzheb doo re xaa.

³⁶ Nu lee re xaa ngune ngok kwaane mzaa kwent lo re xaa nen xomod ngokwen xaa ngu mbi mal lextoo.

³⁷ Rese myet, xaa yizhyo Gadara, nzhé lo Jesús zee nya Jesús, nel nzheb doo re xaa. Kwaanzee lee Jesús mzeeb leen kano nu nya.

³⁸ Lee xaabyi kwaan mroo re mbi mal lextoo nzhé lo Jesús:

—Laa reke na tich lu.

Per Jesús mnabeyy xaa, zee lake xaa zee zaa xaa kwent lo re xaa:

³⁹ —Zyaa garli lu, nu guzh re kwaan mle Dios lo lu.

Lee xaabyi zee nya, nu mzaa xaa kwent kwaan mle Jesús lo rese xaa dub yezh.

Jesús msekwen tub ngwnaa nu mseban xchap Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Gorna mbare Jesús stub ta roo nistoo, nyakdoola re myet mkayaa xaa xaa, nel rese xaa nkambaz xaa.

⁴¹ Nu gorzee mzhin tub xaa le Jairo, xaa nak tub xaa nabeyy pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. Xaabyi ne mkichxub lo Jesús nu ngunaab xaa zee ya Jesús garli xaa,

⁴² nel nkano xaa tubka xchap xaa, mad nzho kan tub chiibchop liin, mer yet. Nu gorna nzha Jesús zyen doo myet nzhake tich xaa nu ntaaw doo re myet xaa.

⁴³ Lo re myet zee nzha tub ngwnaa, me nzhala chiibchop liin ne nzak. Tubka nded ren lextoo me. Nu mlux me rese kwaan nzhap me ngwa me lo re doktor, nu nik tub xaa namlet gan sekwen me.

⁴⁴ Ngwnaa ne mbii naz tich Jesús, nu mgal me cho xab xaa. Nu leeka gorzee lee ren kwaan ded lextoo me mlaz.

⁴⁵ Zee lee Jesús mnabdizh:

—¿Cho mgal cho na?

Nu rese xaa nzhé:

—Nangalt na cho lu.

Per lee Pér nzhé:

—Maestr, rese xaa ntaaw lu nu nzobya lu.

⁴⁶ Kwaanzee Jesús mbare nzhé:

—Nzho tub myet mgal cho na, nel mzeen na mroo yalngezh cho na.

⁴⁷ Per lee ngwnaa ne nyent mod kaxlaan me nzheb me nu mbii me gax mkichxub me lo Jesús. Nu nzhé me delant lo re xaa, cho zhiin mgal me cho xab Jesús, nu xomod ta ngokwen me mgal me cho xab xaa.

⁴⁸ Jesús nzhé lo me:

—Xchap na. Nel mwii lu lo Dios, zee ngokwen lu. Nal wen nya lu.

⁴⁹ Seetaka kani Jesús gorna mzhin tub mos lo Jairo nzhé lo Jairo:

—Lee xchap lu ngulola ngut, nankintra nii lu lo maestr.

⁵⁰ Per Jesús mbin kwaan nzhé mos nu nzhé xaa lo Jairo:

—Nazhebt lu. Nebse wii lu lo Dios, lee xchap lu roban.

⁵¹ Nu gorna mzhin xaa garli Jairo, namlaat Jesús mzeeb re xaa kwaan lee xaa, nebse mzeeb Pér, Chag, nu Juan kwaan xuz mad nu xnaa mad mzeeb.

⁵² Rese xaa nzhi nzhonn nu mbazhe nel ngutla mad, per lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Nagonnt gu nel nanguta mad, nebse naxna mad.

⁵³ Rese xaa mxizhno Jesús, nel nela xaa ngut mad.

⁵⁴ Zee mzen Jesús yaa mad nu ngunii xaa dub gan nu nzhé xaa:

—¡Mad, guxche!

⁵⁵ Nu lee mad mbare mroban. Nu gorzee ngxuche mad, zee mnabeyy Jesús zaa xaa kwaan gaw mad.

⁵⁶ Mdedyall doo xuz mad nu xnaa mad. Per lee Jesús nzhé lo re xaa nik tub kwaan ngokh nayét xaa lo re myet.

9

Jesús mxaal re xaa mleey xaa zee zaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús mrezh re chiibchop xaa kwaan kaseed lo xaa, nu mzaa xaa yalnabeyy lo re xaa zee nzho mod koo xaa reta klas mbi mal kwaan nzho lextoo re myet, nu sekwen xaa re xaa ne nzak.

² Mxaal xaa re xaa zee zaa xaa kwent xomod nak pa nabeyy Dios nu sekwen xaa re xaa ne nzak.

³ Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nik tub kwaan naweet gu ze gu naz, nixa tub garrot, nixa yex kwaan yo re xcheen gu, nixa pan, nixa demi, nixa chop naz ler naweet gu.

⁴ Loka yezh pa zhin gu kwaan gu tub yoo pa kwaz gu, nu baa blaz gu axta roo gu yezh ba.

⁵ Nu chelee xaa tub yezh nanzheklat kayaa xaa gu, broo gu yezh baa nu brib gu yide kwaan ke tich xkyelyed gu, zee ne re xaa yezh ba lee re sawlazzh xaa mle tub kwaan nawent.

⁶ Zee mroo re xaa, nu ngwa re xaa rese yezh nu rese rench, mzaa xaa kwent cheen wdizh chul nu msekwen xaa re xaa ne nzak.

Nanet Herod nen cho kwaan le Herod xgab

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Rey Herod mbin rese kwent cheen Jesús nu rese kwaan mle Jesús. Nanetra Herod nen cho kwaan le Herod xgab, nel rol xaa mbezh lee Juan mroban, nu kale xaa re kwaan.

⁸ Stub naz xaa mbezh lee Jesús nak Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo; nu stub naz xaa mbezh lee Jesús nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo re xaa yilo, xaa mroban.

⁹ Per lee Herod nzhé:

—Mer na mxaal xaa mchoog yek Juan. ¿Cho xaaya zee? ¿Xana xaa kayon na kwent cheen?

Kwaanzee Herod nzhekla ne lo Jesús.

Jesús mzaa kwaan ndaw gaay mil xaabyi

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Gorna mbare re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, zee nzhé re xaa kwaan mle re xaa lo Jesús. Zee lee Jesús mbe nebse re xaa mseed lo xaa nu ngwa xaa stub yezh le Betsaida, zee zo nebse re xaa.

¹¹ Per gorna ngune re myet lee Jesús nzha naz ba, zee mreke re xaa tich Jesús. Mkayaa xaa re xaa, zee mzaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios lo re xaa nu msekwen xaa re xaa ne nzak.

¹² Gorna nzhazhela yizhyo, zee mbii chiibchop xaa mseed lo Jesús nu nzhé xaa lo Jesús:

—Xaal re myet ne, zee nya xaa zee le xaa deskans nu yikwaan xaa kwaan gaw xaa re yezh nzhi gax nee; nel nik tub kwaan nyent gaw re xaa nee.

¹³ Jesús nzhé lo re xaa:

—Re gu zaa kwaan gaw xaa.

Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nik tub kwaan nankanot nu nee, nebse gaay pan nu chop mbal, per chelee lu nzhékla lu yizi nu kwaan gaw re xaa.

¹⁴ Nu baa nzhi kan gaay mil xaabyi. Per lee Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Guzh re gu lo re xaa zee zob choobchiiga xaa tub pa.

¹⁵ Sbaa mle re xaaya, zee mzob rese xaa.

¹⁶ Zee lee Jesús mzen gaay pan nu rop mbal, nu mwii xaa naz yiba nu mzaa xaa dixkix lo Dios, nu mle rol xaaya nu mzaa xaaya lo re xaa mseed lo xaa, zee kiiz re xaaya lo re myet.

¹⁷ Rese myet ndaw axta paro ngulo nguzhe lextoo re xaa. Nu seesa mtazhe re xaa zchiibchop chekwid pan kwaan mlake.

Pér nzhé lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Tub mbizh techosa Jesús kawdizhno Dios. Nu lee re xaa mseed lo xaa nzhi gaxka lo xaa, zee mnabdizh xaa lo re xaa:

—¿Cho né re myet nak na?

¹⁹ Lee re xaa mkeb nzhé:

—Tub naz xaa mbezh lee lu nak Juan Xaa Nchubnis, stub naz xaa mbezh lee lu nak Li, nu stub naz xaa mbezh lee lu nak stub re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mrobanla nal.

²⁰ —Lee re gu, ¿cho nle re gu xgab nak na? —nzhé xaa lo re xaa.

Nu lee Pér mkeb nzhé:

—Lu nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Jesús mzaa kwent xomod yet Jesús

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Nu mnabeyy Jesús lo re xaa nu nzhé xaa:

—Nik tub lo nayét gu kwaane

²² —nzhé xaa lo re xaa—. Lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nzhaal ded doo na bid. Nu nakayaat re xaa gol na, nixa re ngwleyy xaa non, nixa re maestr xaa nlu xtizh Dios. Re xaa ne gut na, per mbizh yon lee na roban.

²³ Gwluzh zeera nzhé xaa lo re xaa:

—Loka cho xaa nzhékla reke tich na, nkin laa xaa rese kwaan nzhap xaa, nu rese kwaan nzho yek xaa le xaa, nu gak xaa kwenta tub xaa mbit xaa lo krus, nu reke xaa tich na.

²⁴ Chelee tub xaa yet xaa nel nreke xaa tich na, le xaa gan yalnaban kwaan tira. Per lee xaa nzheb yet kwaan na, nalet xaa gan yalnaban naz leen yiba.

²⁵ ¿Per cho gan le myet chol rese kwaan nzho lo yizhyo nkano xaa, nu nalet xaa gan yalnaban naz leen yiba?

²⁶ Nel loka xaa nton ne na nu ton ne xtizh na; noka na, Xaa Mzhin Ngok Myet, ton na ne na xaa zee, gorna bare na naz lo yizhyo stub welt, kwaan xni

chul cheen na nu kwaan xni chul cheen Xuz na nu kwaan re xmandad xaa, xaa nambey.

²⁷ Wlipa na nii na lo gu, lakra gu xaa nzhi nee nal, nayeta axta yilo ne gu xomod nak pa nabeyy Dios.

Jesús mzhee stub mod

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Kan tub xon mbizh ngwluzh, nzha ngulo ngunii xaa kwaan, zeera nguxoob Jesús yek tub yi zee wdizhno xaa Dios. Nu mbe xaa Pér, Chag, nu Juan.

²⁹ Nu gorna kawdizhno xaa Dios, lee mod nzhak xaa mzhee, nu lee xab xaa mluya rus doo nu mla doo xniya.

³⁰ Nu mlu chop xaabyi, kwaan kawdizh kwaan lee xaa. Xaa ne nak Ches nu Li.

³¹ Nu nzo yon xaa xsaww lo tub xni kwaan chul doo nu mdizh yon xaa kwent cheen yalgut cheen Jesús kwaan ded xaa yezh Jerusalén.

³² Zee lee Pér kwaan Chag nu Juan nze doo mkaal lo xaa per nangota xaa, zee ngune xaa lo xni chul cheen Jesús nu lo rop xaabyi kwaan mzo kwaan lee xaa.

³³ Gorna lee rop xaabyi ba nzhékla nya, lee Pér nzhé:

—Maestr, jwen nzo nu nee! Nal dexkwa nu chon ramad: tub cheen lu, stub cheen Ches, nu stuba cheen Li.

Per nanet Pér cho kwaan ngunii Pér.

³⁴ Gorna kaniika xaa, zee lee tub xkaw msaaw lo re xaa, nu mzheb doo xaa ngu xaa leen xkaw.

³⁵ Nu leen xkaw mroo tub bos kwaan nzhé:

—Xaa ne nak xgaan na, xaa mleey na. Bin gu kwaan né xaa.

³⁶ Gwluzh gorna ngulo mbin xaa bos, ngune xaa techosa Jesús nzo. Nu re mbizh zee nik tub lo nanzhét xaa re kwaan mlu lo xaa.

Jesús msekwen tub xaa mad, xaa nzho mbi mal lextoo

(Mt. 17:14-23; Mr. 9:14-32)

³⁷ Nu lee stub mbizh, gorna mbare xaa ngwa xaa yek yi, zyen doo myet ngwa mri lo Jesús.

³⁸ Nu lee tub xaabyi, xaa nzo lo re myet, nzhé dublegan:

—Maestr, blesla lu wii lo xiin na, nel tubka xaa nkanó na.

³⁹ Nzen tub mbi mal xaa, nu nle mbi mal zee mbazhe xaa, nu nle mbi mal zee nzhib tub yizhgutyé xaa, nu ngoo mbi mal bchiin roo xaa. Nakap doo nle mbi mal xaa nu nanzheklat mbi mal laa xaa.

⁴⁰ Nzhé naya lo re xaa kaseed lo lu, zee koo xaa mbi mal lextoo mad, per nyent mod ngle xaaya.

⁴¹ Jesús mkeb nzhé:

—Myet xaa ned, xaa nanet wii lo Dios. ¿Axta pa gor yiche lextoo na ne na re gu? ¿Axta zlak mbizh nzhaal zo na lo re gu? Teno xgann lu nee.

⁴² Gorna lee xaa mad mbii, zee lee mbi mal mlebi mad lo yo, nu gorzee mle mbi mal zee nzhib mad stub yizhgutyé. Per lee Jesús mgalno mbi mal, nu msekwen Jesús mad, nu mzaa xaa mad lo xuz mad.

⁴³ Nu rese xaa nzhi baa, mdedyall ngune lo kwaan gro doo cheen Dios kwaan ngok.

Gorna rese xaa mdedyall ngune kwaan ngok, Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

⁴⁴ —Wen bkenzha gu kwaan nu nanyenlazht guya; nel na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re myet.

⁴⁵ Per namlat kwaan nzhé Jesús yek re xaa, nel namzeyalt Dios laya yek re xaa. Per nzheb re xaa nabdizh xaa lo Jesús nen cho kwaan nak kwaan nzhé xaa lo re xaa.

Cho xaa nak mas xaa non

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-40)

⁴⁶ Zee lee re xaa mseed lo Jesús mzelo ndildiizha nen xana xaa nak xaa mas xaa nonra.

⁴⁷ Gorna mzeen Jesús kwaan nle re xaa xgab, zee mdezh Jesús tub madwin, nu mzo xaa mad saaw lo re xaa.

⁴⁸ Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Loka cho xaa kayaa tub madwin nel nkela xaa na, noka mkayaa xaa na; nu loka cho xaa kayaa na, noka mkayaa xaa xaa mxaal na. Kwaanzee lee xaa mas nanont lo re gu, nak xaa mas non lo re gu.

⁴⁹ Juan nzhé lo xaa:

—Maestr, ngune nu lo tub xaa ngoo mbi mal kwaan yalnabeyy cheen lu, nu nzhé nu lo xaa: “Nalet lu komba”, nel nanakt xaa tub xaa be.

⁵⁰ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Nanzhaalt yé gu lo xaa: “Nalet luya”, nel xaa kwaan nanayiit ne re be, xaa zee nroo xjabor re be.

Chag rop Juan nzhekla naab lo Dios zee la ki

⁵¹ Gorna mzhin gaxla mbizh kwaan nya Jesús yiba, mlip xaa lextoo xaa ya xaa Jerusalén.

⁵² Mxaal xaa lak xaa xaa nzha delant lo xaa, zee ya xaa tub yezh cheen Samaria zee kwaan xaa pa kwaz re xaa.

⁵³ Per lee re xaa yezh ba nanzheklat kayaa re xaa, nel mzeen re xaa yezh ba, lee re xaa ya naz Jerusalén.

⁵⁴ Gorna lee Chag rop Juan, xaa mseed lo Jesús, mzeen kwaane, zee nzhé xaa lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, ¿che nzhekla lu nabeyy nu lo ki zee roo ki naz yiba, zee luuxa re xaa nzho yezh ne?

⁵⁵ Zee lee Jesús mwii lo rop xaa, nu mgalno xaa xaa.

⁵⁶ Zeera nzha xaa stub yezh.

Xaa kwaan nzhekla reke tich Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Gorna nzo Jesús kwaan re xaa naz, tub xaabyi nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, nzhekla na reke na tich lu rese pa ya lu.

⁵⁸ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Lee re mbaz nkano ma yeer cheen ma nu lee re mbyin nkano ma xlaaz ma; per lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet nankanot na mer li na.

⁵⁹ Jesús nzhé lo stub xaa:

—Breke tich na.

Per lee xaa ne mkeb nzhé:

—Xaa Nabeyy, laa yilo kaach na xuz na.

⁶⁰ Jesús mkeb lo xaa:

—Laa kaach re xaa nak mod tub xaa ngut re xaa ngut. Lu, gwa nu bzaa kwent cheen pa nabeyy Dios.

⁶¹ Nu lee stub xaa nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, nzhekla na reke na tich lu, per yilotlaka laa ya na zee yé naya lo re sawlizh na.

⁶² Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Loka xaa zen yaa yarad nu wii xaa naz tras, nanont xaa zee pa nabeyy Dios.

10

Jesús mxaal chongal nzho chii xaa

¹Ngulo mded re kwaane, zee lee Xaa Nabeyy mleye stub chongal nzho chii xaa, nu mxaal xaa chopga chopga xaa nzha yilo lo xaa, zee ya xaa re yezh nu re rench pa nak diizh ya xaa.

²Jesús nzhé lo re xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, nzho doo xchiin Xaa Nabeyy per lee xaa nkee zhiin nazyent xaa. Kwaanzee naab gu lo Xaa Nabeyy, zee xaal xaa masra xaa kee zhiin zee top xkyalgon xaa.

³Kwaanzee gwa re gu nal; nu wii gu lee na xaal gu mod mbakxiil xsaww lo re lob, ma nakap.

⁴Nu nik tub kwaan naweet gu: naweet gu yex kwaan yo re xcheen gu leen, nixa demi, nixa yelyed; nu nixa nik tub lo nakwazt gu wdizh gu naz.

⁵Gorna zeeb gu leen tub yoo yilotlaka yé gu: “Wen kwi re gu, xaa nzho leen yoo ne”.

⁶Zee chelee xaa nzho leen yoo nzhaal kayaa re wdizh wen kwaan ngunii gu lo xaa, lakeya lo xaa, per chelee xaa nanzhaalt kayaa xaaya, nalaket wdizh wen lo xaa.

⁷Nu blaz gu leeka yoo baa, daw gu kwaan zaa xaa gaw gu, nu gu gu kwaan zaa xaa go gu, nel xaa nkee zhiin nzhaal yex ka. Nu nayat gu tich tub yoo stub yoo.

⁸Nu loka yezh kwaan ya gu nu chul kayaa xaa gu, daw gu kwaan zaa xaa lo gu.

⁹Nu bsekwen gu re xaa ne nzak, xaa nzho yezh ba, nu guzh gu lo re xaa: “Lee mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla lo re gu”.

¹⁰Per chelee gu zhin gu tub yezh nu nakayaat xaa gu, broo gu leen naz nu guzh gu:

¹¹“Axta re yide cheen yezh lazh gu, kwaan mkee nii nu, rib nuya zee gab yide ba, sbaa ne re gu lee re gu namkayaat nu. Per nkin ne re gu kwaane: Lee mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla lo re gu.”

¹²Wlipa na nii na, mbizh kwaan naab Dios kwent, lee bid kwaan ded re xaa yezh ba gak mas nakap ke bid kwaan ded re xaa yezh Sodoma.

¹³¡Ay, proob re gu xaa yezh Corazín! ¡Ay proob re gu xaa yezh Betsaida! ¡Ay, xomod ded gu bid! Choleen yezh Tiro nu Sidón ngak re kwaan gro ne, kwaan ngok lo re gu, nzhalambizh ngbare xaa lo Dios nu ngak xaa ler nadox nu ngzob xaa lo xkade kwaan lu lee xaa nales doo nzhak lextoo.

¹⁴Kwaanzee mbizh kwaan naab Dios kwent, lee bid kwaan ded re gu gak mas nakapra ke kwaan ded re xaa yezh Tiro nu Sidón.

¹⁵Nu gu, xaa yezh Capernaum, ¿che nzak gu nya gu yiba? ¡Nawlit kwaane, lee gu nya axta xan lo Hades pa nzho re xaa ngut!

¹⁶Jesús nzhé lo re xaa kwaan xaal xaa ya re yezh ba, nu nzhé xaa:

—Xaa kwaan nkenzha kwaan nii gu, noka nkenzha xaa kwaan nii na; nu xaa kwaan nakayaat gu, noka nakayaat xaa na; nu xaa kwaan nakayaat na, noka nakayaat xaa xaa kwaan mxaal na.

¹⁷Gorna mbare chongal nzho chii xaa mxaal Jesús re yezh ba, nyakdoola re xaa nu mbezh re xaa:

—Xaa Nabeyy, axta re mbi mal nzhon xtizh nu kwaan yalnabeyy cheen lu.

¹⁸Nu lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Ngune na lee Maxuu gob leen yiba mod tub balngwzi.

¹⁹ Mza na yalnabeyy lo re gu zee ze gu tich mball nu tich nix, nu lo rese yalngezh cheen xkontrad gu nu nyent cho gak gu.

²⁰ Nu nayaklat gu nel nzhon re mbi mal xtizh gu, sinka goklara gu nel lee re re gu nkeela naz leen yiba.

Nyak lextoo Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Nu leeka gorzee lee Mbi Naban mle nyakdoola Jesús nu nzhé xaa:

—Goll na lo lu Xuz na, Xaa Nabeyy yiba nu yizhyo; nel mkaxlaan lu re kwaane lo re xaa nzhak nu mlu luya lo re xaa nagakt. Xuz na sbaa mle luya, nel kwaane nzhékla lu.

²² Lee Xuz na mzaa rese kwaan lo na. Nu nik tub xaa nanet cho nak na, xaa nak Xgann xaa, nebse Xuz na ne cho nak na. Nu nik tub xaa nanet cho nak Xuz na, nebse na, xaa nak Xgann xaa, ne cho nak xaa, nu re xaa nzhékla na za na kwenta lo.

²³ Nu mzere xaa yenn xaa lo re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Wen rese xaa kwaan kawii lo re kwaan kalach re gu lo.

²⁴ Nel wli na nii na lo re gu, zyen doo xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nu zyen doo rey mzoblazh ngwii re kwaan kalach re gu lo, per nangunet xaa loya, nu nzhékla xaa ngon xaa kwaan kayon gu per nambint xaaya.

Kwent nabix cheen xaa Samaria

²⁵ Nu lee tub maestr xaa nlu xtizh Dios, ngxuso mnabdizh lo Jesús nel nzhékla yizhal xaa tub kwaan gaazh xaa tich Jesús, nu nzhé xaa:

—Maestr, ¿cho kwaan nzhaal le na zee le na gan yalnaban kwaan tira?

²⁶ Jesús mkeb lo xaa, nzhé:

—¿Cho kwaan nkee lo ley? ¿Nu cho kwaan nla yek lu gorna nlab luya?

²⁷ Lee maestr xaa nlu xtizh Dios mkeb nzhé:

—Nzhaal kela lu Xdios lu kwaan dub lextoo lu, nu kwaan dub yalnaban cheen lu, nu kwaan dub yalngezh cheen lu, nu kwaan dub yek lu, nu nzhaal kela lu wechxinn lu kwentaxa nkela lu lu. [Lv. 19:18; Dt. 6:5]

²⁸ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Wen mkeb lu, bleya zee ban lu.

²⁹ Per lee maestr nzhékla lake wen lo re xaa nzhi baa, zee mnabdizh xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Cho xaa nak wechxinn na?

³⁰ Zee lee Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Za na tub kwent lo lu. Tub xaa mroo naz Jerusalén nyaadla naz yezh Jericó nu mzhaal xaa lak wann, re xaa ne mlewann xaa nu mkiib xaa re xcheen xaa nu axta xab xaa mkiib xaa lo xaa, nu mzaa re xaa yenn xaa nu mlaa re xaa xaa mod tub xaa ngut.

³¹ Nu lee tub ngwleyy nyaad ded naz baa. Nu gorna ngune xaa lo xaa, nebse mwii xaa lo xaa nu tub lad mded xaa lo xaa, nu nzha xaa.

³² Nu seeka nyaad ded tub xaa dii cheen Leví, nu gorna ngune xaa lo xaa, nebse mwii xaa lo xaa nu tub lad mded xaa lo xaa, nu nzha xaa.

³³ Per tub xaa Samaria, xaa nyaad ded leeka naz ba, gorna ngune xaa lo xaa mlesla xaa ne xaa xaa.

³⁴ Nu mbii xaa gax lo xaa, nu mchub xaa anseyt nu xis ub pa mweey, nu mchaal xaa ler pa mweey. Nu zee mtexoob xaa xaa tich xburr xaa nu mbe xaa xaa leen tub posad nu mkanap xaa xaa.

³⁵ Nu stub mbizh gorna lee xaa Samaria roo nya, mlloo xaa chop demi plat nu nzhé xaa lo xaa nkanap posad: “Bkanap chep xaa ne nu chelee mas gro le lu gast, na kixa lo lu gorna bare na”.

³⁶ Zee mnabdizh Jesús lo maestr nu nzhé xaa:
—¿Cho kwaan nzak lu? ¿Xana lo yon xaa ne ngok wechxinn xaa mzaa re wann yenn?

³⁷ Lee maestr xaa nlu xtizh Dios mkeb nzhé:

—Xaa mlesla ne xaa mzaa re wanna yenn.

Jesús nzhé lo maestr:

—Zyaa nu ble kwaane.

Jesús ngwaselach lo Mart nu lo Mari

³⁸ Nu gorna nzha Jesús zee mzhin xaa tub yezh; zee lee tub ngwnaa le Mart mrezh xaa garli me.

³⁹ Nu nkano Mart tub bal Mart, me le Mari. Nu lee Mari mzob lo Jesús, kakenzha re kwaan nzhé Jesús.

⁴⁰ Per lee Mart nle doo xgab re kwaan nzho jwalt dexkwa me leen yoo, nu mbii me lo Jesús nu nzhé me lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, techosa na mlaa bal na le na re kwaane. Guzh lo me le me yudar na chep.

⁴¹ Per lee Jesús mkeb lo me nzhé:

—Mart, zyen doo kwaan kale lu xgab,

⁴² per Mari mleey kwaan mas non, nu kwaanzee nakiibt naya lo me.

11

Jesús mseed re xaa xomod wdizhno xaa Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Tub mbizh Jesús kawdizhno Dios tub pa. Nu gorna ngulo mdizhno xaa Dios, zee lee tub xaa mseed lo xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, bseed nu wdizhno nu Dios, modxa mseed Juan re xaa mreke tich Juan.

² Jesús nzhé lo re xaa:

—Gorna wdizhno gu Dios guzh gu snee:

Xuz na, xaa nzob naz yiba, nzhekla na wii re myet lo lu, nel nambey doo lu. Nzhekla na yaad lu nabeyy lu lo yizhyo ne.

³ Zaa kwaan gaw na nalzhe.

⁴ Bchee rese jwalt kwaan mle na, modxa myenlazh na re jwalt kwaan mle wechxinn na lo na.

Naleyat lu na la na lo re kwaan nawent.

⁵ Nu noka nzhé Jesús lo re xaa:

—Chelee tub xmig lu mzhin garli lu wall yaal, nu nakanot lu kwaan zaa lu gaw xaa, zee nzha lu garli stub xmig lu nu yé lu lo xmig lu: “Mig, teche chon pan lo na,

⁶ nel lee tub xmig na mroo zit mzhin garli na nal yaal, nu nik tub kwaan nankanot na za na gaw xaa”.

⁷ Nu lee xmig lu keb axta leen yoo, yé: “Naxnala re xiin sa nu, nakeet lu rezh yek na. Msaawla na garli na, nu nayixchetra na za na pan lo lu, nel nyawwla garli na.”

⁸ Wlipa na nii na lo gu, nixa xmig lu nak xaa per nayixchet xaa zaa xaa pan lo lu gor yaal, per nel ned doo nzo lu kanaab luya lo xaa, yixche xaa zaa xaa rese kwaan kin lu.

⁹ Kwaanzee nii na lo gu: Gunaab गया, zee lee Xaa Nabeyy zaaya lo gu; bkwaan गया, zee yizhala lo gu; bkwezh gu roo yoo, zee lee xaa xal roo yoo.

¹⁰ Nel rese xaa naaba kayaa xaaya; nu rese xaa nkwaana, yizhala lo xaa; nu rese xaa kwezh roo yoo, zxaal xaa roo yoo lo xaa.

11 'Chelee gu nkano gu tub mad nu naab mad tub mbal gaw mad lo gu, ¿che zaa gu tub mball wiz lo mad? Telisa nazaat गया.

12 Nu chelee mad naab mad tub ngo gaw mad lo gu, ¿che zaa gu tub nix lo mad? Telisa nazaat गया.

13 Nu chelee re gu, xaa nak xaa nakap, nzaa gu kwaan wen lo xinn gu, ¡per lee Xuz be xaa nzob naz yiba, telisa mas wenra nak xaa nu zaa xaa Mbi Naban lo rese xaa naaba lo xaa!

*Nzhé xaa lee Jesús nkano yalnabeyy cheen mer Maxuu
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)*

14 Jesús kagoo tub mbi mal lextoo tub xaa nyent mod wdizh. Gorna mroo mbi mal lextoo xaa ba, zee mzelo xaa mdizh xaa nu rese myet mdedyall ngune lo xaa.

15 Per lee lak xaa mbezh:

—Nkano xaa yalnabeyy cheen Beelzebú, xaa nak leeka Maxuu, zee nzho mod nabeyy xaa lo re mbi mal.

16 Lee stub naz xaa nzhekla ne cho nak Jesús, zee nzhé xaa lo Jesús:

—Ble tub kwaan gro, kwaan nze naz leen yiba.

17 Jesús nela cho xgab nle re xaa, zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Rese yezh, kwaan nzhak chop tant nu ndil kwaan leeka re sawlazzh xaa, nadiit yezh ba xche.

18 Nu chelee Maxuu gak chop tant, nu dil Maxuu kwaan leeka Maxuu, nayet Maxuu xche. Per lee re xaa nzhé ngoo na mbi mal kwaan yalnabeyy cheen Beelzebú.

19 Cheleeya sbaa naka, ¿cho mzaa yalnabeyy lo re xaa mseed lo gu zee koo xaa mbi mal zee? Nu leeka re xaa ne nlu nawlit nak re kwaan ngunii gu.

20 Per lee na ngoo mbi mal kwaan yalnabeyy cheen Dios, nu kwaan nlu lee yalnabeyy cheen Dios mzhinla lo re gu.

21 'Gorna lee tub xaabyi ngezh nkanap li nu nkano xaa xspad xaa, nu nle xaa xgab dil xaa kwent cheen re xcheen xaa, telisa nalewannt xaa xaa.

22 Per chelee stub xaabyi xaa mas ngezhra nze le gan lo xaa, zee kiib xaa xspad xaa, zee nzho mod kiib xaa re xcheen xaa nu kiiz xaaya lo re xmig xaa.

23 'Re xaa nanroot jabor cheen na, xaa zee nayii ne na; nu xaa nankeet zhiin kwaan na, xaa zee nluux xchinn na.

*Mbi mal mbare paro mroo
(Mt. 12:43-45)*

24 'Gorna lee tub mbi mal mroo lextoo tub xaa, zee lee mbi mal zee nzha pa nyent nis nkwaan tub pa chul doo kwaz mbi mal. Nu chelee mbi mal nanyazhaalt tub pa chul lo, zee yé mbi mal: “Bareka na garli na, pa mroo na stub welt”.

25 Nu chelee mbi mal bare lo xaa kwaan mroo mbi mal, zee lee xaa zee nak mod tub yoo kwaan wen wen mlob leen nu axta chul nzhak.

26 Zee lee mbi mal mbare nya pa ngu yilo, nu yaxii mbi mal stub gazzh mbi mas nawent ke mbi zee. Nu lee xaa ne gak mas nakapra ke mod nak xaa yilo.

27 Leezha kani Jesús re kwaan, tub ngwnaa mzo lo re myet ngunii dublegan nu nzhé me:

—¡Wen doo nak xnaa lu, me mzan lu nu me mzaa nizh ngu lu!

28 Lee Jesús mkeb nzhé:

—Nanakta sbaa mod ngunii lu, sinka nii na lo lu: ¡Wen doo nak re xaa nkenzha kwaan nzhé Dios, nu nzhon xaa xtizh xaa!

*Lee re myet naab tub nseyin lo Jesús
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)*

²⁹ Gorna mdop zyen myet lo Jesús, zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Rese gu, xaa nzho mbizh nal nakap doo nak, nel nzhekla gu tub nseyndoo doo, per nik tub nseyndoolut na lo re gu, nebse yun nseyndoo cheen Jonás lo gu.

³⁰ Nel sbaa kwentaxa ngok Jonás tub nseyndoo lo re xaa yezh Nínive, sbaaka gak na tub nseyndoo, Xaa Mzhin Ngok Myet, lo re myet xaa nzhi mbizh nal.

³¹ Nu mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, lee ngwnaa me mnabeyy Re Yezh Naz Sur, gaazh kwaan tich re myet xaa nzhi mbizh nal, nel lee me mroo axta stub ta yizhyo nu ngwa me lo Salomón nel nzhekla me gon me re yalnzhak kwaan ngunii Salomón. Nu nal nee nzo tub xaa mas nonra lo Salomón.

³² Nu noka re xaa Nínive gaazh kwaan tich re xaa nzhi mbizh nal, nel mbin xaa xtizh Jonás nu mlaa xaa kwaan nawent nu mwii xaa lo Dios. Nu lee nal nee nzo tub xaa mas non lo Jonás.

Xni cheen myet

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Nik tub xaa nakeet yek tub bruj, nu ko xaaya tub pa xlaan nu nixa nakot xaaya leen tub chekwid, sinka nzob xaaya tub pa ya nzeb zee zaaya xni lo re xaa nzeeb leen yoo.

³⁴ Zaalo xaa nak mod xni kwaan nzeni lo xaa. Sbaaka chelee zaalo xaa wen nyani zee dubse cho xaa nzho xni. Per chelee zaalo xaa nanyenit zee dubse cho xaa nakaw na.

³⁵ Bwii gu, napa nanyenit zaalo gu, napa tira blanyas na nzo gu.

³⁶ Kwaanzee chelee dubse kwerp cheen lu nla xni nu nik tika nanat nakaw, rese kwaan luu klar lo lu mod tub pa chul nla xni.

Jesús mgalno re fariseo nu re maestr, xaa nlu xtizh Dios

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Gorna ngulo ngunii Jesús kwaane, lee tub xaa fariseo ngunii lo Jesús zee yataw Jesús garli xaa. Nu gorna mzhin Jesús garli xaa, mzeloo re xaa ndaw.

³⁸ Nu gorna lee fariseo mwii lee Jesús nangunagt kayaw, zee mdeyall xaa.

³⁹ Zee nzhé Xaa Nabeyy lo xaa nak li yoo:

—Lee re gu fariseo, wen nzet gu naz tich re bas nu naz tich re yann, per lee leen lextoo gu nyazhe re kwaan mlewann gu nu re kwaan nakap doo nak.

⁴⁰ ¡Xaa ned! ¿Che nanet gu lee xaa kwaan mdexkwaa kwaan naz tich noka mdexkwaa leeka kwaan naz leen?

⁴¹ Mas wen zelazh gu re kwaan nzhap gu lo re xaa prob zee gak nz hul dub gu.

⁴² ¡Ay, bid doo ded gu fariseo! Nel nzaa gu gon lo Dios tub part lo chii part re xcheen gu, axta re byonxtil, nu rud nu rese yix lo Dios, per nanlet gu re kwaan nali nixa nankanot gu yalnkele cheen Dios leen lextoo gu. Re kwaane nak kwaan nzhaal le gu, nu noka nzhaal nzaa gu kwaan lo Dios.

⁴³ ¡Ay, bid doo ded gu fariseo! Nel nyula gu zob gu tub pa non doo pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu nyula gu gorna nii xaa “dix” lo gu lo xbi.

⁴⁴ ¡Ay, bid doo ded gu! Nel lee re gu nak mod tub baa, nu nanet xaa nzo nii xaa ticha.

⁴⁵ Nu lee tub re maestr xaa nlu xtizh Dios nzhé lo Jesús:

—¡Maestr, gorna sbaa nii lu, noka nu mgalno lu!

⁴⁶ Jesús nzhé lo xaa:

—¡Ay, noka re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios bid doo ded re gu! Nel nzhib gu kwaan nga doo tich stub xaa, xaa nyent mod wee. Nu lee gu nik chep nakagt choya, per nik kwaan kwen yaa gu nakaant choya.

⁴⁷ 'iAy, bid doo ded gu! Nel ndexkwaa gu yoo chul pa nak baa cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu xey re gu xaa yilo mbit re xaa ne.

⁴⁸ Nu kwaane nlu lee re gu nzak wen kwaan mle re xey gu xaa yilo, nel lee xey gu xaa yilo mbit re xaa ne nu lee re gu ndexkwaa xbaa re xaa ne.

⁴⁹ 'Kwaanzee lee Dios kwaan yalnzhak cheen xaa nzhé xaa: "Xaal na lak xaa zaa kwent kwaan nzhé na lo xaa nu xaal na lak xaa nkayaa yalnabeyy lo na; nu lak xaa ne gut re xaa nu zlak xaa ne renal re xaa".

⁵⁰ Kwaanzee lee ren cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, axta gorna mzelo yizhyo nu axta re mbizh nal, nu naab xaaya lo re xaa nzho mbizh ne;

⁵¹ nu axta gorna mxo xren Bel nu axta gorna mxo xren Zacari, xaa mbit xaa xsaww lo pa nzek xaa gon lo Dios nu roo yidoo cheen Dios. Wlipa na nii na lo gu, rese kwent ne naab xaa lo re xaa nzho mbizh nal.

⁵² 'iAy, bid doo ded re gu maestr, xaa nlu xtizh Dios! Nkano gu leyaw cheen yalnzhak, per re gu nanseedt nu nixa nanlaat gu seed stub naz xaaya.

⁵³ Gorna ngulo nzhé Jesús re kwaane, lee re maestr xaa nlu xtizh Dios nu re fariseo mrixyan doo xaa nu mzelo xaa mnabdizh xaa zyen doo kwaan lo Jesús

⁵⁴ zee keb Jesús tub wdizh nawent, nu snee yizhal xaa tub kwaan gaazh xaa tich Jesús.

12

Kwaan xlaan luu lo re xaa

¹ Nu zyen doo mil myet mzelo mkasa lo Jesús nu nzelo re xaa ntaaw doo xaa wechxinn xaa. Zee lee Jesús ngunii yilotlaka lo re xaa mseed lo xaa, nu nzhé xaa:

—List bzo gu lo re fariseo, xaa nto yalxwa nu nanlet xaa kwaan wen, nel lee xaa nak kwenta lebadur kwaan nle nyixoob dubse koob.

² Nel rese kwaan nanyunt, nzho tub mbizh leeya luu, nu rese kwaan nzholaan nzho tub mbizh leeya roo lo xni.

³ Kwaanzee rese kwaan ngunii gu naz lo yalnakaw, gon re xaaya gorna nla xni mbizh; nu rese kwaan ngunii gu xlaan, dublegan yé xaaya yek yoo.

Cho nzhaal zheb re xaa ne xaa

(Mt. 10:26-33; 12:32; 10:19-20)

⁴ Nu nal nii na lo re gu, xmig na. Nazhebt gu ne gu xaa nzho mod gut gu nel nyentra mod le xaa stub naz kwaan nawent lo gu.

⁵ Nal seed na gu zee ne gu nen xana xaa nzhaal zheb gu ne gu. Bzheb gu ne gu xaa nzho mod gut kwerp cheen gu, xaa nkano yalgezhep xaa gu lo ki kwaan tira nanyuyt. Xaa ne nzhaal zheb gu ne gu.

⁶ 'Wii, gaay myaa nto xaa chopka rel. Nu wlipa na nii na lo gu, lee Dios nanyanlazht nik tub re ma ne.

⁷ Rese kwaan nakkwent lo Dios, axta re yich yek be nela xaa lak. Kwaanzee nazhebt gu, nel mas nonra gu ke zyen doo myaa.

⁸ 'Nu wlipa na nii na lo re gu, loka xaa roo xjabor na lo re myet, noka na Xaa Mzhin Ngok Myet, roo na xjabor re xaa ba lo re mandad cheen Dios,

⁹ per loka xaa yé lo re myet nanakt xaa xaa na, noka na yé lo re mandad cheen Dios nanakt xaa xaa na.

¹⁰ 'Nu chelee tub xaa nge lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet, zchee Dios jwalt zee; per chelee tub xaa nge lo Mbi Naban cheen Dios, nacheet Dios jwalt cheen xaa zee.

¹¹ Nu leezha yilaa xaa gu lo re xaa nabeyy pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu noka yilaa xaa gu lo re xaa nabeyy nu lo re xaa nak zhiin, nalet gu xgab cho kwaan keb gu gorzee,

¹² nel lee Mbi Naban né lo gu nen cho kwaan keb gu gorzee.

Kwent nabix cheen xaa rik

¹³ Tub xaa nzo lo re myet nzhé lo Jesús:

—Maestr, guzh lo wech na zee xaa xaa rol kwaan nzhap xuz nu ka na.

¹⁴ Jesús mkeb nzhé:

—Mig, ¿cho né lo lu lee na nak jwes, xaa ngiiz yizhyo?

¹⁵ Zee lee Jesús ngwii lo re myet nu nzhé xaa:

—List bzo gu nu nazoblazht gu kano gu masra kwaan lo re kwaan nkanola gu; nel nanont re kwaane lo yalnaban.

¹⁶ Noka mzaa Jesús stub kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

—Ngu tub xaa rik ngok doo xkyalgon xaa,

¹⁷ nu nle doo xaa xgab nel pa kochaw xaa re xkyalgon xaa.

¹⁸ Nu nzhé xaa: “A, nela na cho kwaan le na nal. Lux na pa ngozhaw na re xob na yilo, nu dexkwaana na stub yoo mas narora ke kwaane. Zee gaaya yizhaw re xkyalgon na nu stub naz re kwaan nkano na.”

¹⁹ Nu le xaa xgab: “Nalsi nkano na zyen doo kwaan, nu zgaaya zyen doo liin. Kwaanzee nix doo nzhak lextoo na; nebse gaa na, nu gaw na, nu goo na.”

²⁰ Per lee Dios yé lo xaa: “Xaa ned, leeka nalgwzhe yal na kiib na yalnaban cheen lu, nu lee re kwaan nkano lu, ¿cho lo lakeya?”

²¹ Nu snee gak re xaa ntop zyen doo kwaan zee nebse nix doo gak lextoo leeka lee xaa, per naz lo Dios nik tub kwaan nankanot xaa.

Dios nkanap re xinn xaa

(Mt. 6:25-34; 19-21)

²² Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Kwaanzee nii na lo re gu: Nalet gu xgab kwaan gaw gu nu kwaan go gu zee ban gu yee, nixa nalet gu xgab xana ler gak gu yee,

²³ nel lee yalnaban cheen gu nonra lo kwaan gaw gu nu lo kwaan gak gu.

²⁴ Bwii gu lo nga. Nixa nanzhaant ma nu nixa nantopt ma yalgon nu nixa nangochwaw ma xkyalgon ma, per lee Xuz be, xaa nzob naz leen yiba, nzaa kwaan nzhaw ma. Nu nonra gu lo re ma ba.

²⁵ Nixa nle doo gu xgab roo gu stub zhit per nyentra mod roo gu.

²⁶ Nu chelee gu nyent mod le gu tub kwaan win kwenta kwaane, ¿chozhiin nle gu xgab stub naz re kwaan?

²⁷ Bwii gu lo re yeey, xomod nxeen yeey kwaan nzeb naz wen. Nankeet yeey zhiin nu nixa nangaxkwaat yeey ler. Kwaanzee nii na lo gu, nixa rey Salomón, xaa ngok duzna ler chul, namyunt xab xaa chul kwenta re yeey ne.

²⁸ Nu chelee Dios chul mle re yeey kwaan nzeb naz wen nalzhe, nu lee yee choog xaaya nu zek xaaya lo ki, telisa sbaaka zaa Dios rese kwaan chul kwaan nkin gu. ¿Chozhiin chepse ngwii gu lo xaa?

²⁹ Nu sbaa nalet gu xgab, yé gu: “¿Cho kwaan gaw be, nu cho kwaan go be?” Nalet gu xgab re kwaane.

³⁰ Nel lee re myet yizhyo nkwaan re kwaane, per lee Xuz be nela cho kwaan nkin gu.

³¹ Per yilotlaka kwaan gu zee nabeyy Dios rese kwaan, zee zaa Dios rese kwaane lo gu.

³² Nazhebt gu, xaa nak mod xmbakxiil na, nixa nazyent gu, per lee Xuz be nzhakla zaa pa nabeyy xaa lo re gu.

³³ Bto gu kwaan nkano gu, nu bzaa gu demi lo re xaa nankanota, sbaa nak mod kagozhaw gu xcheen gu leen tub bools kwaan nanluxt, pa nyent mod lewann xaa gu nu pa nyent mod kee mbaza.

³⁴ Nel pa nzho re xcheen gu, baa nzo xgab cheen gu.

Nkin zo be list

³⁵ 'List bzo gu, nu list gok gu xab gu nu list kee gu yek xbruj gu,

³⁶ zee gak gu mod tub mos xaa listla nzo gorna lee xpatron xaa mbare ngwa jondang, zee gorna lee xpatron xaa wall yaal o nyaad xaa nzekaxnila yizhyo.

³⁷ Chul doo nzhak lextoo re xmos xaa, xaa list nzo gorna lee xpatron xaa yaad. Wlipa na nii na lo gu, lee xpatron xaa yé lo xmos xaa: "Te gaw". Nu lee xpatron xaa ko kwaan leen yann gaw xmos xaa.

³⁸ Nu chul nzhak lextoo re mos, xaa sbaaka listla nzo xaa gorna lee xpatron xaa yaad, nexa chol nyaad xaa wall yaal o nyaad xaa nzekaxnila yizhyo.

³⁹ Per nzhaal la kwaane yek gu: Chelee xaa nak li tub yoo nela cho gor yiid tub wann lewann garli xaa, tubka list nzo xaa, nu nalaat xaa zeeb nik tub xaa leen li xaa, lewann xcheen xaa.

⁴⁰ Kwaanzee noka re gu list bzo gu, nel lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yal mer gor kwaan tira nanlet gu xgab.

Mos wen nu mos nawent

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Zee lee Pér ngunabdizh nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿che ngunii lu wdizh nabix ney ne nbe lo re nu o noka ngunii luya lo rese xaa?

⁴² Zee lee Xaa Nabeyy nzhé:

—¿Cho nak mos wen? Lee mos wen nak xaa mlaa xpatron xaa garli xaa, zee zaa xaa kwaan gaw re stub naz re xmos patron gorna zhin gor gaw xaa.

⁴³ Chul doo nzhak lextoo mos, xaa kale kwaan nzhé xpatron xaa lo xaa, gorna lee xpatron xaa bare.

⁴⁴ Nu wlipa na nii na lo gu, lee xpatron xaa zo xaa ne zee nabeyy xaa lo rese kwaan nzhap xpatron xaa.

⁴⁵ Per chelee mos zee le xgab: "Nayaadt xpatron na nal", nu mzelo xaa mdin re xmos xpatron xaa, nu mzelo xaa ndaw xaa nu ngu xaa zee mzuzh xaa,

⁴⁶ nu mbizh kwaan nanlet xaa xgab nu gor kwaan nanlet xaa xgab, lee xpatron xaa bare yaad nu gorna zhin xaa chezi xaa xaa nu chep xaa xaa pa nzho re xaa nangwiit lo Dios.

⁴⁷ 'Lee mos, xaa nela cho kwaan mlaa xpatron xaa le xaa, nu nanzolist xaa nixa nanzhont xaa diizh, zyen doo yaayed zaa xaa yenn xaa.

⁴⁸ Per lee mos, xaa kwaan nanet cho kwaan mlaa xpatron le, nu nle xaa kwaan nawent, mas nazyent yaayed zaa xaa yenn xaa ba. Nu loka xaa mzaa xaa zyen kwaan lo, sbaaka zyen kwaan naab xaa lo xaa ba; nu xaa mkayaa zyen doo kwaan lo xpatron, mas zyenra kwaan naab xpatron xaa lo xaa.

Kwent cheen Jesús nle zee nzhak rol re xaa

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Nu Jesús nzhé:

—Lee na nzhalno ki lo yizhyo ne; ¡nu kwaan dub lextoo na nzhekla na maleyy kala bal nal!

⁵⁰ ¡Per nkin deed na bid kwaan nagan doo kwaan nak mod rubnis na, nu dubse nal nyent mod gak wen lextoo na axta yilo deed na kwaane!

⁵¹ ¿Che nle gu xgab lee na nzhal zee chul doo kwi re xaa lo yizhyo ne? Nanakta sbaa. Lee na nzhal zee gak rol re xaa.

⁵² Nu nalzhe naz delant, leen tub yoo pa nzho tub gaay xaa, chon xaa gak gaya lo chop xaa nu chop xaa gak gaya lo chon xaa.

⁵³ Zee lee xuz xaa gak gaya lo xgann xaa, nu lee xgann xaa gak gaya lo xuz xaa, nu lee xnaa me gak gaya lo xchap me, nu lee xchap me gak gaya lo xnaa me. Lee xnaaye me gak gaya lo xix me, nu lee xix me gak gaya lo xnaaye me.

Naab re myet tub nseyin lo Jesús

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús noka nzhé lo re xaa nzhi baa:

—Gorna ne gu lee xkaw nze pa naz nyaaz mbizh, mbezh gu: “Zla yey”. Nu sbaa nzhaka.

⁵⁵ Gorna ne gu lee mbi nze naz sur, mbezh gu: “La doo neey nal”. Nu sbaa nzhaka.

⁵⁶ Gu nak xaa nkade nu nanlet kwaan wen! Chelee gu nlabeyy gu re nseyin yiba nu yizhyo, ¿xomod nanlabeyyt gu re mbizh kwaan nzho be nal?

⁵⁷ ¿Chozhiin nanet gu kwaan gu kwaan wen leeka lo gu?

⁵⁸ Chelee tub xaa nayii ne lu nu nzhekla xaa kwezh xaa lu lo xaa nak zhiin, mas wen kwaan mod zee kwi wen rop gu xaa, gorna zeeraka kwezh xaa lu lo xaa nak zhiin, zee napa kazaa xaa nak zhiin lu lo xaa nkanap roo lozhyib, napa kago xaa lu lozhyib.

⁵⁹ Wlipa na nii na lo lu, naroot lu baa chelee lu nakixt lu axta paro nzhaal kix lu.

13

Xaa kwaan nabaret lo Dios yet

¹ Tub mbizh ngwa lak xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—Lee Pilat mbit lak re xaa yizhyo Galilea, nu mchaal xaa ren cheen xaa kwaan ren cheen re ma kwaan mteed xaa lo Dios.

² Jesús nzhé lo re xaa:

—¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che nzak gu mas nzebra re xaa ne jwalt ke stub naz re xaa Galilea, zee sbaa mle xaa xaa?

³ Lee na nii lo gu, nanakta sbaa; nu chelee re gu nalaat naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios, sbaaka noka re gu yet.

⁴ Nu, ¿cho kwaan nzak gu? Leezha mla yoo ndok tich chiimchon xaa tub pa le Siloé zee ngut re xaa. ¿Che nle re gu xgab nzebra re xaa jwalt ke stub naz re xaa Jerusalén?

⁵ Bare na nii na lo gu, nanakta sbaa; nel chelee re gu nalaat gu re kwaan nawent kwaan kale gu nu nawiit gu lo Dios, sbaaka noka re gu yet.

Kwent nabix cheen yag ig

⁶ Zee lee Jesús mzaa stub kwent nabix ne lo re xaa nu nzhé xaa:

—Tub xaabyi nzo tub xan yag ig leen xleyo xaa pa nzhaan xaa. Nu ngukwaan xaa xle loya, per nyent xle loya.

⁷ Zee nzhé xaa lo re xaa nkee zhiin lo xaa: “Wii, nzhal chon liin nzekwaan na ig lo yag ne, per nik tub welt zer yizhal na xle loya. Bchooga nal, zee naleta tras leen xleyo na.”

⁸ Per lee xaa nkee zhiin lo xaa nzhé: “Xaa nabeyy, blaaya stub liin. Nal le nzhu naya nu ko na bon xana,

⁹ cheleeya zaaya xle stub liin, wena; per cheleeya nazaata xle zee choog naya.”

Jesús msekwen tub ngwnaa zhe sab

¹⁰ Jesús kaseed re xaa zhe sab, mbizh kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios.

¹¹ Nu baa nzo tub ngwnaa, me nzhala chiimchon liin nded me bid lo tub mbi mal kwaan nanlaat nli tich me.

¹² Gorna ngune Jesús lo me, zee mrezh xaa me, zee bii me gax lo xaa nu nzhé xaa lo me:

—Ngwnaa, nal gorne lee lu yakwen lo yalyizh cheen lu.

¹³ Nu mzhib xaa yaa xaa cho me, nu leeka gorzee lee tich me ta mli nu mzelo me mbill me lo Dios.

¹⁴ Lee xaa nabeyy pa nkasa re xaa nseed xaa xtizh Dios mzhaal xyan, nel ngune xaa lee Jesús msekwen ngwnaa ne zhe sab. Zee nzhé xaa lo re xaa nzhi baa:

—Xop mbizh nkee xaa zhiin tub sman, zee yiid gu zee sekwen xaa gu. Per nanzhaalt yiid gu zhe sab, zee sekwen xaa gu.

¹⁵ Zee lee Jesús nzhé lo xaa nabeyy pa nkasa re xaa:

—ǀGu nak xaa nkade nu nanlet gu kwaan wen! ǀChe nanxekt gu xngoos gu nu xburr gu zhe sab, zee yisego gu ma nis?

¹⁶ Nu lee ngwnaa ne, me nak dii cheen Abraham, ǀche nyent mod zhe sab kek be me lo yalyizh kwaan mkado Maxuu me nzhala chiimchon liin?

¹⁷ Gorna ngulo nzhé Jesús kwaane, rese xaa mnayii ne Jesús mton, per lee re myet nix doo ngok lextoo xaa ngune xaa re kwaan gro kwaan mle Jesús.

Chop kwent nabix cheen pa nabeyy Dios

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Zee lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Nal za na stub kwent nabix ne zee ne gu xomod nak pa nabeyy Dios.

¹⁹ Leeya nak kwenta tub bizh cheen mostas kwaan mgaan tub xaa xleyo xaa. Mlena nu ngoka tub yag, nu lee re mbyin mdexkwaaxlaaz ma lo re ram cheena.

²⁰ Noka nzhé Jesús:

—Nal lee na za stub kwent nabix lo re gu zee ne gu xomod nak pa nabeyy Dios.

²¹ Leeya nak mod lebadur kwaan ngo tub ngwnaa leen chon medid arin, zee yixooba.

Pwert nanyag

(Mt. 7:13-14; 21-23)

²² Jesús mseed re myet xaa nzho re yezh gro nu re yezh win gorna nzhaze xaa nzha xaa naz Jerusalén.

²³ Nu lee tub xaa mnabdizh lo xaa nu nzhé:

—Xaa Nabeyy, ǀche nazyent xaa le gan yalnaban kwaan tira?

Zee lee Jesús nzhé lo xaa:

²⁴ —Bseyezh gu yek gu zeeb gu pwert nanyag, nel wlipa na nii na lo gu, zyen doo xaa nzhekla zeeb pwert, per nyent mod zeeb xaa.

²⁵ 'Nu gorna lee xaa nak li yoo, zoli saaw roo yoo, lee re xaa lake naz jwer kwezh roo yoo nu yé xaa: “Xaa Nabeyy, xal roo yoo zeeb nu”. Zee keb Xaa Nabeyy lo xaa: “Nanlabeyyt na gu nu nixa nanet pa naz nze gu”.

²⁶ Zee lee re gu yé lo xaa: “Re nu ndaw kwaan lu, nu lu nak xaa mseed re sawlazzh nu leen naz”.

²⁷ Per lee xaa né lo gu stuba: “Nanlabeyyt na re gu. Bachii re gu lo na, xaa nzeb jwalt.”

²⁸ Nu baasi, gonn gu nu kozhe leyy gu gorna ne gu lo Abraham, nu lo Chak, nu lo Kob nu lo rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, pa nabeyy Dios, nu lee re gu lakeka naz jwer.

²⁹ Xaa nzho dubse yizhyo axta paro nzhaal yizhyo kwaan yiba zhin xaa nu gaw xaa pa nabeyy Dios.

³⁰ Nu nzho lak xaa kwaan nanont nal gak non zee; nu nzho lak xaa kwaan non nal nagakt non zee.

Jesús mlesla ne xaa Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Nu leeka gorzee lee lak fariseo mbii gax lo Jesús nu nzhé xaa lo xaa:

—Broo nee, nel lee Herod nzhekla gut lu.

³² Jesús mkebe lo xaa nzhé:

—Gwa gu nu guzh gu lo Herod, xaa nak mod tub mbaz, ma ngolki: “Nalzhe nu yee koo na mbi mal nu sekwen na re xaa ne nzak, nu wiizh yilo lux na xchinn na”.

³³ Nexa xomoda per lee na nzhaal reke na xnaz na nalzhe nu yee nu stub mbizh wiizh. Nel nyent mod yet tub xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo lee xaa tub pa nanakt Jerusalén.

³⁴ Xaa Jerusalén, xaa Jerusalén, gu nzhut re xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu nzaake gu re xaa mxaal Dios lo gu. Lak welt nzhekla na ngtop na re xinn gu, kwentaxa ntop kolek re xinn kolek xan xiil kolek, per nanzheklat gu.

³⁵ Wii gu, nik stub kwaan nalaketra leen li gu. Nu wlipa na nii na lo gu, nanetra gu lo na, axta zhin mbizh kwaan yé gu: “¡Gool be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy!”

14

Jesús ngwataw garli tub fariseo

¹ Zhe sab, Jesús ngwataw garli tub xaa nabeyy lo re fariseo nu lee re xaa nzhi ngwii lo xaa zee nen cho kwaan le xaa.

² Nzo tub xaa nzeki nii nu yaa lo re xaa ba.

³ Zee lee Jesús mnabdizh lo re fariseo nu lo re maestr xaa nlu xtizh Dios, nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nzhé ley? ¿Che wen sekwen xaa tub xaa zhe sab o nawenta?

⁴ Per lee re xaa nik tub kwaan namkebt xaa. Zee lee Jesús mgal cho xaabyi ba nu msekwen Jesús xaa, nu mlaa Jesús nya xaa.

⁵ Zeera nzhé Jesús lo re xaa nzhi baa:

—Chelee tub gu nkano tub la ngoon o tub burr nu la ma leen tub pos zhe sab, ¿che nakoot gu ma zhe sab?

⁶ Nik tub xaa nyent mod nkebe lo Jesús.

Re xaa mrezh xaa lo tub jondang

⁷ Gorna ngune Jesús lee re xaa kakwaan tub pa mas non zob xaa, zee ngunii Jesús stub kwent nabix ne lo re xaa nu nzhé xaa:

⁸ —Leezha kwezh tub xaa lu yitaw lu lo tub jondang, nakweeyt lu pa mas non zob lu, nel gorna yiid stub xaa nonra ke lu,

⁹ zee lee xaa mrezh gu bii lo lu, nu né xaa lo lu: “Mig, zaa pa nzob lu zob xaa ne”. Nu kwaan yalnto yixso lu nu nya lu zob lu axta tras.

¹⁰ Mas wen leezha kwezh xaa lu yitaw lu lo tub jondang, bzob lu naz tras, nu gorna ne xaa mrezh lu lo lu, zee né xaa lo lu: “Mig, bded zob naz delant”. Zeesi lee lu gak xaa non lo re xaa.

¹¹ Nel lee xaa nto yalxwa, zhin mbizh ton xaa; nu xaa nantot yalxwa, zhin mbizh lee xaa gak non.

¹² Nu noka nzhé Jesús lo xaa mle jondang:

—Leezha kwezh lu tub xaa gaw garli lu, nakwezh lu re xmig lu, nixa re wech lu, nixa re sawlizh lu, nixa re xaa rik xaa nzho gax garli lu; nel rese xaa ne nzho mod bare xaa kwezh xaa lu gaw lu garli xaa zee kix xaa re kwaan ndaw xaa lo lu.

¹³ Mas wen leezha le lu tub yalni, brezh re xaa prob, re xaa nzhak net nii, re xaa reenk nu re syeg;

¹⁴ zee lee Dios le kwaan chul lo lu, nel lee re xaa ne nyent mod kix xaa kwaan ndaw xaa lo lu, per lee mbizh kwaan roban re xaa nali ngok, kayaa lu kwaan chul kwaan mle lu gan.

Yalni kwaan mle xaa nabeyy
(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Lee tub xaa kayaw kwaan Jesús mbin kwaane, nu nzhé xaa lo Jesús:

—Wen re xaa nyataw lo yalni cheen pa nabeyy Dios.

¹⁶ Nu lee Jesús mkeb nzhé:

—Za na stub kwent cheen tub xaa mle tub yalni gro doo, nu mrezh xaa zyen doo xaa.

¹⁷ Nu gorna mzhin gor yo yalni, zee mxaal xaa tub xmos xaa yéya lo re xaa mrezh xaa: “Te gu nal, rese kwaan listla nzhi”.

¹⁸ Per rese xaa nzhé lo xaa nyent moda. Xaa yilotlaka nzhé: “Nal mzi na tub lee leyo nu nkin yasewii na loya; zee yé lu lo xaa le xaa perdon na, nel nyent mod yal na”.

¹⁹ Lee stub xaa nzhé: “Mzi na chii la ngoon; zee yé lu lo xaa le xaa perdon na, nel nyent mod yal na”.

²⁰ Nu lee stub xaa nzhé: “Pensa mchelya na nu nyent mod yal na”.

²¹ Lee mos mbare nu nzhé rese kwaane lo xaa nkee xaa zhiin lo. Nu lee xaa mrixyan doo nu nzhé xaa lo xmos xaa: “Gwa leen naz nu roo wri yezh nu yaadno lu re xaa prob, nu re xaa reenk, nu re xaa nzhak net nii, nu re syeg”.

²² Nu lee mos mbare nzhé: “Xaa Nabeyy, mlela na kwaan né lu lo na, per seesa nzhora pa zob xaa”.

²³ Zee lee xaa nzhé lo xmos xaa: “Gwa re naz kwaan nzha naz wen, nu ble jwers lo re xaa zee yiid xaa, zee yizhe leen li na.

²⁴ Nel wlipa na nii na lo gu, nik tub re xaa mrezh na yilo, nagawt kwaan mdexkwaan na.”

Xaa nzhekla reke tich Jesús
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Nu zyen doo myet nzhake tich Jesús, nu lee Jesús mzere yenn, nzhé lo re xaa:

²⁶ —Chelee tub xaa nzeke tich na, nu nankelat xaa na masra mod nkela xaa xuz xaa, nu xnaa xaa, nu sa xaa, nu xinn xaa, nu wech xaa, nu bzan xaa, nu leeka lee xaa, nyent mod gak xaa tub xaa nreke tich na.

²⁷ Nu loka xaa nanreket tich na nu naweet xaa xkrus xaa, nanzhaalt gak xaa zee xaa nseed lo na.

²⁸ Chelee tub xaa nzhekla za tub yoo gro, yilotlaka zob xaa le xaa xgab zee nen paro kwaan lux xaa yilo yaaya tira.

²⁹ Nel chelee xaa yilotlaka simyent zob xaa nu gwluh nalettra xaa gan zelo xaaya; zee rese xaa wii loya xizhno xaa xaa ba.

³⁰ Zee yé re xaa: “Xaabyi ne mbaxkwe xan yoo nu namlet xaa gan ngulo mza xaaya”.

³¹ Nu sbaaka, chelee tub rey nzhekla dil kwaan stub rey, yilotlaka zob xaa nu le wen xaa xgab, nen che zle xaa reyez ya xaa kwaan tub chii mil soldad dil xaa kwaan stub rey, xaa nzeno tub gal mil soldad.

³² Nu chelee xaa nzak xaa nyent mod le xaa gan, gorna lee rey zitra nze, zee xaal xaa lak xaa nabdizh lo rey, zee nen xomod kwi wen rop xaa.

³³ Sbaaka nak re gu, nyent mod gak gu tub xaa reke tich na, chelee gu nalaat gu re kwaan nkano gu.

³⁴ Chul zed, per chelee zed nagaknzhightra zed, nyentra mod le nzhigh xaa zed stub welt.

³⁵ Nixa kobi xaa zed zee gak zed bon, per nik stub sirb naletra zed. ¡Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaan!

15

Kwent nabix cheen mbakxiil, ma mzowen (Mt. 18:10-14)

¹ Mzhin re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma nu stub naz re xaa nzeb jwalt mbii lo Jesús.

² Per lee re xaa fariseo nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, nxizhno xaa Jesús nu mbezh re xaa:

—¡Xaa ne nkayaa re xaa nzeb jwalt nu noka nzhaw xaa kwaan re xaa nzeb jwalt!

³ Zee nzhé Jesús kwent nabix ne lo re xaa:

⁴ —¿Cho kwaan nzak gu? Tub xaa nkano tub gayoo mbakxiil nu mzowen xaa tub ma. Telisa laa xaa stub tapgal nzho chiibyeé ma, zee yikwaan xaa ma mzowen axta yizhal ma lo xaa.

⁵ Nu gorna nguzhal ma lo xaa, nix doo nzhak lextoo xaa zee mzhiib xaa ma yenn xaa,

⁶ nu nya xaa garli xaa zee top xaa re xmig xaa nu re xaa nzho gax garli xaa nu yé xaa lo re xaa: “Nix doo nzhak lextoo na kwaanzee noka byakla gu, nel nguzhal xmbakxiil na, ma mzowen”.

⁷ Nu wlipa na nii na lo re gu. Mas chul nzhak lextoo re xaa yiba, leezha lee tub xaa nzeb jwalt laa jwalt cheen xaa nu wii xaa lo Dios, ke wii xaa lo tapgal nzho chiibyeé xaa wen, xaa nakint bare lo Dios.

Kwent nabix cheen tub demi kwaan mzowen

⁸ Noka mzaa xaa stub kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

—Ngu tub ngwnaa nkano tub chii demi plat nu mzowen me tuba. Telisa mkee me xni, nu mloob me leen li me zee kwaan meya, axta ke nguzhala lo me.

⁹ Nu gorna nguzhala lo me, zee mrezh me re xmig me nu re me nzho gax garli me nu nzhé me lo re me: “Nix doo nzhak lextoo na kwaanzee noka byakla gu, nel nguzhal na demi plat cheen na kwaan mzowen”.

¹⁰ Nu nii na lo re gu: Sbaaka nix doo nzhak lextoo re mandad cheen Dios, leezha lee tub xaa nzeb jwalt laa jwalt cheen xaa nu wii xaa lo Dios.

Kwent nabix cheen xaa mkano chop xgann

¹¹ Noka mzaa xaa stub kwent nabix lo re xaa nu nzhé xaa:

—Ngu tub xaabyi xaa nkano chop xgann.

¹² Nu lee xaa mas winra nzhé lo xuz: “Pa, zaa re kwaan yizo na lo na nal”. Zee lee xuz xaa mdiiz re kwaan lo rop xgann xaa.

¹³ Nu leezha ngulo mdiiz xaa re kwaan lo xaa, lee xinn xaa, xaa winra, mto rese kwaan mzaa xuz xaa lo xaa, nu mroo xaa nzha xaa tub yezh zit lazh xaa. Baa mlux xaa rese xdemi kwaan nzhanoo xaa lo re kwaan tira nawent lo yizhyo ne.

¹⁴ Nu leezha ngulo mlux xaa rese xdemi xaa kwaan nzhanoo xaa, nu mer liin zee mla doo win yezh ba zee ngok nlaan xaa.

¹⁵ Zee ngunaab xaa zhiin lo tub xaa yezh ba kee xaa. Nu lee zhiin kwaan nkee xaa nak nzaa xaa kwaan nzhaw kuch.

¹⁶ Nu ngok nlaan doo xaa, axta nzhekla xaa gaw xaa bad kwaan nzhaw kuch, nu nyent cho zaaya gaw xaa.

¹⁷ 'Nu gorna mzeen xaa kwaan kaded xaa, mle xaa xgab nu nzhé xaa: "Lakta mos xaa nkee zhiin garli xuz na, nkano xaa kwaan nzhaw xaa nu chelee xaa nzhekla xaa gawra xaaya nzhoraya. Nu lee na mer yet na lo yalnlaan ne."

¹⁸ Nal mas wen bare na garli xuz na nu yé na lo xuz na: "Pa, mle na jwalt lo Dios nu lo lu.

¹⁹ Nanzhaaltra le lu na xinn lu, sinka ble na mod tub mos cheen lu."

²⁰ 'Nu nguxso xaa nu nya xaa lo xuz xaa nu gorna zitra nyaad xaa garli xuz xaa, lee xuz xaa ngune lo xaa lee xaa nyaad, zee mlesdoo lextoo xuz xaa ngune xaa lo xaa. Nu mdexonn xuz xaa xaa nu ndaw xaa bit tagarlo xaa.

²¹ Nu lee xgann xaa nzhé lo xaa: "Pa, mle na jwalt lo Dios nu lo lu, nanzhaaltra le lu na mod xinn lu".

²² Per lee xuz xaa nzhé lo re xmos xaa: "Le gu prad, kwaan gu ler kwaan mas wen segak gu xaa, nu bloo gu tub ani kwen yaa xaa nu bkee gu tub naz yelyed nii xaa.

²³ Nu kwaan gu beser ma mas nachaa doo nu bit gu ma gaw re be, zee le be yalni nu yakdoola be.

²⁴ Nel lee xgaan na xaa mluxla nu xaa mzowen, mroban stub welt." Nu mzelo xaa mle xaa yalni.

²⁵ 'Nu lee xgann xaa, xaa yilo, nzo naz wen, nu gorna nyaad xaa ngwa xaa wen nyaadzhin gax xaa garli xaa, nu mbin xaa nkee bi cheen musk zee ngune xaa kakani re xaa.

²⁶ Zee mrezh xaa tub xmos xuz xaa zee ngunabdizh xaa lo xaa nen cho kwaan nzho re xaa.

²⁷ Zee lee mos nzhé lo xaa: "Lee wech lu mbare nu lee xuz lu mbit beser, ma nachaa doo, nel wen mbare wech lu nyaad garli lu stub welt".

²⁸ 'Per lee wech xaa xaa yilo mrixyan doo xaa nu nanzheklat xaa zeeb xaa leen yoo. Zee lee xuz xaa mroo ngunaab jabor lo xaa zee zeeb xaa leen yoo.

²⁹ Zee nzhé xaa lo xuz xaa: "Zyen doo liin nzha nkee na zhiin lo lu, nu tubka nzhon na xtizh lu, nu nik tub chib dik zer zaa lu lo na, le na tub yalni kwaan re xmig na.

³⁰ Per lee nal mzhin xgann lu, xaa bduun, xaa mlux rese xdemi lu lo re ngwnaa me nto cho, nu nal mbit lu beser, ma nachaa doo."

³¹ 'Zee lee xuz xaa nzhé lo xaa: "Xgann, lu tubka nzo lo na, nu rese kwaan nkano na nak xcheen lu.

³² Per lee nal nzhaal le be yalni nu yakla be, nel lee wech lu, xaa mluxla nu xaa mzowen mroban stub welt."

16

Diizh nabix cheen xaa nawent mkano li xpatron

¹ Zee lee Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Ngu tub xaa rik, xaa mzaa li nkanap tub xmos. Per stub xaa nzhé lo xaa rik: "Xmos lu, xaa nkano li lu, kalux re xcheen lu".

² Nu lee xaa rik mxaal xaa ngwaxii xmos xaa, nu nzhé xaa lo xmos xaa: "Mbin na tub kwent cheen lu. Néya lo na. ¿Cho kwaan kale lu kwaan re xcheen na? Nal nyentra mod kano lu re xcheen na."

³ Zee lee xmos xaa mle xgab leen lextoo xaa: "¿Cho kwaan le na nal, lee xpatron na chexonn na? Nayetra na gaan na nu nton na naab na karda.

⁴ A, nela na cho kwaan le na zee zaa re xaa kwaan gaw na gorna nankan-otra na zhiin ne.”

⁵ Nu zee mxaal xaa xaa ngwachezh re xaa nzeb lo xpatron xaa nu mnabdizh xaa lo xaa yilotlaka mzhin nu nzhé xaa: “¿Lak nzeb lu lo xpatron na?”

⁶ Lee xaa ne nzhé: “Tub gayoo barril anseyt”. Zee nzhé xaa lo xaa: “Nee, bzen resib cheen lu, nu bkee loya, leeya nak choobchiika barril anseyt”.

⁷ Zeera mnabdizh xaa lo stub xaa nu nzhé xaa: “¿Lak nzeb lu?” Xaa ne mkeb nzhé: “Tub gayoo sak nzhobxtil”. Zee lee xaa nzhé lo xaa: “Bzen resib cheen lu nu bkee loya leeya nak tapgalka sak nzhobxtil”.

⁸ Gorna lee xaa rik ngune kwaane, nzhé xaa: “Nzho doo yek xaa, zee ne xomod chul ded xaa gwluzh”. Nel lee re myet yizhyo mas nzho yek lo re kwaan yizhyo ke re xaa nzo lo xni.

⁹ Zee nzhé Jesús:

—Na nii lo gu, zaa gu demi kwaan nkano gu yizhyo ne, zee gak re xaa xmig gu. Zee gorna lee re kwaan yizhyo ne lux, zee lee re xmig gu kayaa gu leen tub yoo kwaan tira naluxt.

¹⁰ Nu loka xaa wen nkano chepse kwaan, sbaaka wen kano xaa zyen kwaan; nu loka xaa nawent nkano chepse kwaan, sbaaka nawent nkano xaa zyen kwaan.

¹¹ Nu chelee gu nagakt gu kano wen gu demi yizhyo ne, nyent mod nkano gu kwaan nak kwaan wlipa naz yiba.

¹² Nu chelee gu nagakt gu kano wen gu xcheen stub xaa, nyent mod zaa xaa lo gu kwaan nak xcheen gu.

¹³ Nik tub mos nyent mod kano chop patron xaa kee xaa zhiin lo, nel tub xaa yii ne xaa lee stub xaa kela xaa, nel tub xaa gon xaa xtizh, lee stub xaa nagont xaa xtizh. Nyent mod kee gu zhiin lo Dios nu kee gu zhiin kwaan gu demi yizhyo ne.

¹⁴ Zee lee re xaa fariseo mbin re kwaane zee mxizhno xaa Jesús nel nkedoola re xaa demi.

¹⁵ Zee lee Jesús nzhé lo re xaa:

—Gu nak xaa nlu wen lo re myet, per lee Dios nlabeyy xgab cheen re gu; nel re kwaan nzak re myet non doo, lee lo Dios nik tik nanonta.

¹⁶ Axta leezha myaad Juan, re gu nkanola re kwaan nkee lo ley cheen Dios nu re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Axta zee nu axta nal seetaka kazaa re xaa kwent cheen wdizh chul cheen pa nabeyy Dios, nu nzaa re xaa jwers zee rep re xaa.

¹⁷ Nu mas nanagant lux yizhyo nu yiba ke lux tik ley cheen Dios.

¹⁸ Loka xaa laa xngwnaa nu ka xaa stub ngwnaa, kale xaa jwalt lo Dios; nu loka xaa ka tub ngwnaa, me mlaa xmbiyi me, noka xaa ne kale jwalt lo Dios.

Xaa rik nu Lach

¹⁹ Jesús mzaa stub kwent nu nzhé xaa:

—Ngu tub xaa rik, xaa nzhak duzna ler kwaan mas wen nu rese mbizh nle xaa yalni nu nzhaw xaa duzna re kwaan wen.

²⁰ Nu noka ngu tub xaa prob, xaa le Lach. Xaa ne nak tub xaa mzhaal yeezh kwaan nyall cho nu nzob xaa gax roo pwert cheen xaa rik naab xaa karda.

²¹ Nu nzoblazh xaa gaw xaa re kwaan byog kwaan nzhab lo mes cheen xaa rik. Nu lee re mbak mbii gax lo Lach nu ntale ma lo yeezh kwaan nzeb cho xaa.

²² Nu mzhin tub mbizh ngut Lach nu zee mbe re mandad cheen Dios xaa pa nzho Abraham. Noka mzhin stub mbizh ngut rik nu msebyo xaa rik.

²³ Nu lee rik kaded doo bid leen Hades pa nzho re xaa ngut, nu ta mlep xaa yek xaa zee mlu Abraham lo xaa zit doo; nu noka mlu Lach lo xaa nzo xkwes Abraham.

²⁴ Zee dub gan mrazhe rik nu nzhe rik: “Xuz na Abraham, blesla lu ne lu na. Bxaal Lach zee le bsii xaa yek kwen yaa xaa kwaan nis zee teeb xaaya lo luzh na, nel bid doo kadeed na lo ki nee.”

²⁵ Nu lee Abraham nzhe lo rik: “Xgann, bselazh lu leezha dubse leezha mban lu, mkano lu zyen doo kwaan wen nu lee Lach mkano duzna kwaan nawent. Per nal lee xaa nak xaa nix doo nzhak lextoo nzo nee, nu lee lu kaded doo bid naz baa.

²⁶ Nu nel nyent moda nel nzho tub barank xsaww lo re nu nu lo re gu, zee nik tub xaa nzho nee nyent mod ya baa, nixa nzhekla xaa ya xaa nyent moda; nu nik tub xaa nzho baa nyent mod yaad nee, nixa nzhekla doo xaa yaad xaa nee.”

²⁷ Zee lee rik mkeb nu nzhe: “Xuz na Abraham, naab na tub jabor lo lu, xaal Lach garli xuz na,

²⁸ nel nkano na tub gaay wech na, xaa nzho baa, zee nii xaa lo re xaa zee nayat xaa nee pa nzho na, nel bid doo kadeed na nee”.

²⁹ Per Abraham mkeb lo xaa nu nzhe xaa: “Nkanola re xaa kwaan mkee Ches, nu kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo; laa gon xaa xtizh re xaa ne”.

³⁰ Nu lee rik mbare nzhe: “Xuz na Abraham, nagont xaaya, per chelee tub xaa ngut roban nu lu xaa lo re xaa, telisa laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo Dios”.

³¹ Per lee Abraham nzhe lo xaa: “Chelee xaa nagont xtizh Ches nu xtizh re xaa mzaa kwent kwaan nzhe Dios lo lee xaa yilo, telisa nalaat xaa re kwaan nawent kwaan kale xaa nixa chelee tub xaa roban lo re xaa ngut nu yazaa kwent xtizh Dios lo xaa”.

17

Xomod ngwii xaa lo Dios

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús nzhe lo re xaa mseed lo xaa:

—Telisa yo xaa kiil gu le gu jwalt lo Dios, per bid ded doo xaa kiil sa myet nu nle zee ralnii sa myet.

² Mas wen kee xaa tub ke gro doo yenn xaa nu gobi xaa xaa leen nistoo, ke le xaa zee tub re xaa chut ne le jwalt.

³ Kwaanzee jlist gok gu! Chelee tub wech lu le tub jwalt lo lu, bgalno lu xaa nu chelee xaa laa xaa kwaan nawent kwaan mle xaa lu, byenlazzh kwaan mle xaa lu.

⁴ Nu chelee xaa mle xaa jwalt lo lu gazh welt tub mbizh, nu gazh welt bare xaa lo lu nu ne xaa lo lu: “Yenlazzh kwaan mle na lo lu”, zee nzhaal yenlazzh lu kwaan mle xaa lu.

⁵ Lee re xaa mseed lo Jesús nzhe lo xaa:

—Ble zee mas wii nu lo Dios.

⁶ Zee lee Xaa Nabeyy nzhe lo re xaa:

—Chelee gu ngwii gu lo Dios, lalsa paro na tub bizh dik cheen mostas, nzho mod ye gu lo yag ne: “Bachii nee nu bzo axta leen nistoo”, nu leeya gon xtizh gu.

⁷ Chelee tub gu nkano tub mos xaa nkee goon o xaa nkano xma gu naz wen, gorna mbare xaa nya xaa wen, at nambezht gu lo xaa: “Bded zee gaw lu”;

⁸ sinka mbezh gu lo xaa: “Bdexkwaan kwaan gaw xchee na nu list bzo koo lu kwaan leen xkyann na gorna lee na kayaw nu kayoo. Nu gorna yilo gaw na zeesi nzho mod gaw lu nu go lu.”

⁹ At nixa dixkix nanzaat gu lo xmos gu, xaa mle xchiin gu.

¹⁰ Nu leeka snee re gu, gorna yilo le gu re kwaan mnabeyy xaa gu, guzh gu: “Nak re be tub mos xaa nanont, nel nebse kwaan nzhaal le be, mle be”.

Jesús msekwen tub chii xaa nyall cho

¹¹ Gorna lee Jesús nzha naz yezh Jerusalén, mded xaa roo wri yizhyo cheen Samaria nu cheen Galilea.

¹² Nu gorna mzhin xaa tub yezh, zee mbii chii xaa nzak yalyizh kwaan nyall cho lo Jesús. Nu zit mzo re xaa lo Jesús.

¹³ Nu dublegan nzhé xaa:

—¡Maestr! ¡Jesús! ¡Blesla lu ne lu re nu!

¹⁴ Gorna ngune Jesús lo re xaa zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Gwa gu nu blu gu gu lo re ngwleey, lee gu ngokwenla.

Nu gorna nzhaze re xaa naz, lee yalyizh kwaan nzak xaa ngokwen.

¹⁵ Zee lee tub xaa mbare, gorna mzeen xaa lee xaa ngokwen, nu dublegan nzholl xaa lo Dios,

¹⁶ nu mkichxub xaa nu mkichyek xaa lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Dixkix lu.

Nu xaa ne nak tub xaa Samaria.

¹⁷⁻¹⁸ Zee lee Jesús nzhé:

—Ngu chii xaa msekwen na per tubka xaa stub yizhyo mbare mzaa dixkix lo Dios. ¿Per ma stub yee xaa msekwen na?

¹⁹ Zeera nzhé Jesús lo xaa:

—Guxso nu zyaa. Nel mwii lu lo Dios zee ngokwen lu.

Xomod bare Jesús, Xaa Mzhin Ngok Myet

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Zee lee re xaa fariseo mnabdizh lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Pok zhin yalnabeyy cheen Dios?

Jesús nzhé lo xaa:

—Gorna zhin yalnabeyy cheen Dios, naluta.

²¹ Nayét xaa: “¡Wii gu, leeya nzo nee!” o “¡Leeya nzo baa!” Nel lee mbizh kwaan nabeyy Dios mzhin gaxla lo re gu.

²² Zee nzhé Jesús lo re xaa mseed lo xaa:

—Zhin tub mbizh leezha zoblazh gu ne gu mbizh kwaan nabeey na, Xaa Mzhin Ngok Myet, nu nanet गया.

²³ Lak xaa yé: “Lee xaa nzo nee, lee xaa nzo baa”, nayat gu baa nixa nareket gu tich xaa.

²⁴ Gorna bare na, Xaa Mzhin Ngok Myet, gaka mod la tub balngwzi; lee xni cheena la dubse yizhyo.

²⁵ Per yilotlaka nkin ded doo na bid, nu lee re myet xaa nzhi re mbizh ne, nakayaat xaa na.

²⁶ Kwentaxa ngok re mbizh cheen Noé, sbaaka gak gorna bare na.

²⁷ Re mbizh cheen Noé, gorna zeeraka la yey lux re kwaan nu zeeraka zeeb Noé leen bark, lee re myet seetaka nzhaw nu nzho nu nchelya.

²⁸ Nu leeka snee ngok re mbizh cheen Lot, lee re myet nzhaw nu nzho, nzi xaa nu nto xaa, nzhaan xaa nu nza xaa yoo.

²⁹ Per lee mbizh leezha mroo Lot yezh Sodoma, mroo ki nu azufre naz leen yiba nu mod yey mlaya leen yezh, nu mluxa dubse Sodoma.

³⁰ Sbaaka gak mbizh leezha yal na.

³¹ Lee mbizh zee, lee xaa nzob yek yoo, nakoot xaa re xcheen xaa kwaan nzho leen yoo, nu lee xaa nzha naz wen, nabaretra xaa garli xaa yaadxii xaa xcheen xaa.

³² ¡Bselazh gu cho kwaan ngok kwaan sa Lot!

³³ Xaa kwaan tira nanzheklat yet lo yizhyo ne telisa yet xaa, per lee xaa kwaan tira nanzhebt yet lo yizhyo ne, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

³⁴ Nu wlipa na nii na lo gu, yaal zee chop xaa naxna lo tub loon, tub xaa wee xaa nu stub xaa lake xaa.

³⁵ Chop ngwnaa tubka nkayoo; tub me wee xaa stub me lakeka xaa.

³⁶ Chop xaabyi tubka nkee zhiin naz wen; tub xaa wee xaa nu stub xaa lakeka xaa.

³⁷ Zee mnabdizh xaa lo Jesús:

—¡Pa ded re kwaane, Xaa Nabeyy?

Nu lee Jesús nzhé:

—Pa nax tub ma ngut, baa ndop re ngolbech.

18

Kwent nabix cheen tub byud nu tub jwes, xaa nakap doo

¹ Noka Jesús mzaa tub kwent nabix lo re xaa, zee ne re xaa tubka nkin wdzizhno xaa Dios nu nalaat xaa nalet xaaya.

² Jesús nzhé:

—Tub welt ngu tub jwes tub yezh, xaa nanzhebt ne Dios nixa nanzhont xtizh re myet.

³ Nu leeka yezh ba ngu tub byud, me tubka nya lo jwes nu mbezhe me lo xaa: “¡Le yudar na lo xaa nayii ne na!”

⁴ Nu zyen doo welt nzhiya me lo jwes nu nanzhont xaa xtizh me. Nu mzhin tub mbizh kwaan mle xaa xgab nu nzhé xaa: “Nanzhebt na ne na Dios nixa nanzhont na xtizh re myet,

⁵ per nal le na yudar ngwnaa byud ne, nel tant tubka nzeke me rezh yek na nel napa zhin tub mbizh yiche lextoo na ne na me”.

⁶ Zee nzhé Xaa Nabeyy:

—Bkenzha gu kwaan nzhé jwes, xaa nanaabt kwent nali.

⁷ ¡Telisa nela be lee Dios gon xtizh re xaa mleeey xaa, xaa nzhedizhno xaa zhe nu yaal! ¿Che sbaaka gak Dios tras?

⁸ Wlipa na nii na lo gu, telisa zle xaa yudar gu gorna naab guya lo xaa; per gorna yal na, Xaa Mzhin Ngok Myet, ¿che zyizhal na xaa ngwii lo na lo yizhyo ne?

Kwent nabix cheen tub fariseo nu xaa ntop demi

⁹ Zee lee Jesús mzaa stub kwent nabix lo stub naz myet xaa nzak nali nak, xaa nzak tira nanont stub naz re myet.

¹⁰ Nu Jesús nzhé:

—Tub welt nzha chop xaa nzhawdzizhno Dios lach roo yidoo. Tub xaa nak fariseo, lee stub xaa nak xaa ntop demi kwaan nya naz Roma.

¹¹ Lee fariseo mzoli techosa nu snee ngunii xaa lo Dios: “Dios, dixkix lu, nel nanakt na kwenta stub naz re myet ne. Nanakt na wann, xaa wen nak na, nu nankanot na stub naz re ngwnaa ba, nu nixa nanakt na kwenta xaa ne, xaa ntop demi kwaan nya naz Roma.

¹² Nu nii na lo lu: Chop welt nkwan na tub sman gorna nanzhawt na nik tik kwaan, nu nza na tub chii part rese kwaan nle na gan lo lu.”

13 Per lee xaa ntop demi kwaan nya naz Roma zit mzo; nu nixa namlept xaa lo xaa naz yiba, sinka nebse ngazyaa xaa laz xaa nu nzhé xaa: “Dios, blesla lu ne lu na, nel na nak tub xaa nzeeb doo jwalt”.

14 Lee na nii lo gu, mbare xaabyi ne garli xaa nu mchela Dios re jwalt cheen xaa. Lee stub xaa namchet Dios re jwalt cheen. Nel lee re xaa nto yalxwa, zhin mbizh ton xaa; nu lee re xaa nantot yalxwa, zhin mbizh gak non xaa.

Jesús mkayaa re madwin
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Lee re myet nzhe re madwin lo Jesús nu noka nzhe xaa axta re madoo, zee zhiib Jesús yaa Jesús yek re mad win. Nu gorna ngune re xaa mseed lo Jesús lee re xaa tant nzhanu mad lo Jesús, zee mgalno xaa re xaa nyaadno mad win.

16 Jesús mrezh re xaa mseed lo xaa nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Laa gu yiid re madwin lo na, nu nasaawt gu lo mad zee nayiidt mad lo na. Nel Dios nabeyy leen lextoo re xaa nak kwenta re madwin ne.

17 Wlipa na nii na lo gu, loka cho gu nakayaat pa nabeyy Dios, mod tub madwin, nyent mod zeeb gu pa nabeyy Dios.

Rik, xaa yeen, ngunii lo Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Tub xaa non ngwa mnabdizh lo Jesús:

—Maestr wen, ¿cho kwaan le na, zee le na gan yalnaban kwaan tira?

19 Jesús nzhé lo xaa:

—¿Chozhiin né lu lo na, na nak tub xaa wen? Nik tub xaa wen nyent, nebse Dios nak xaa wen.

20 Nela lu re kwaan mlaa Dios le be. Re kwaane: nazoblazht lu kano lu stub ngwnaa, naguta lu sa myet lu, nalewannt lu, nagaazht lu tub kwaan nawlit tich sa myet lu, nu nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo xnaa lu.

21 Lee xaa non nzhé:

—Rese kwaane kale na dubse nzexen na.

22 Gorna mbin Jesús kwaane, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Tubka kwaan nzho jwalt le lu. Zyaa, nu bto rese kwaan nkano lu nu bzaaya lo re xaa prob, zee gap lu zyen doo kwaan naz leen yiba, nu breke tich na.

23 Gorna lee xaa non mbin kwaane, nales doo ngok lextoo xaa, nel rik doo xaa.

24 Jesús mwii lo xaa nu nzhé xaa:

—jNagan doo zeeb tub xaa rik naz leen yiba, pa nabeyy Dios!

25 Mas nanagant zeeb tub kamey leen yeer cheen tub aguj, ke tub xaa rik le gan nya yiba.

26 Nu gorna mbin re xaa kwaane, nzhé re xaa:

—¿Cho le gan nya yiba chol sbaa naka?

27 Jesús nzhé:

—Lo re myet yizhyo ne nyent moda, per Dios reseya nzho mod le Dios.

28 Zee nzhé Pér:

—Lee rese nu, rese kwaan mlaa nu, nu mreke nu tich lu.

29 Jesús nzhé lo xaa:

—Na nii lo re gu, loka cho xaa laa li, laa sa, laa wech, laa xuz nu xnaa, laa xinn kwent cheen pa nabeyy Dios,

30 zee zyen welt bareya lo xaa nu zhin mbizh kayaa xaa yalnaban kwaan tira leen yiba.

Myon welt mzaa Jesús kwent xomod yet xaa

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Nu zeera mbe Jesús techosa re chiibchop xaa mseed lo Jesús tub lad nu nzhé Jesús lo re xaa:

—Bkenzha gu nal. Nal ya be Jerusalén, nu baa gak rese kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, kwent cheen Xaa Mzhin Ngok Myet.

³² Zaa xaa na lo re xaa nanakt xaa Israel, nu xizhno re xaa na; nu koo xaa xkyalnto na, nu chuk re xaa lo na.

³³ Nu gorna yilo zaa re xaaya yenn na kwaan tub le yed, zeera gut re xaa na; per lee mbizh yon lee na roban stuba.

³⁴ Namlat xtizh Jesús yek re xaa mseed lo xaa; nanet re xaa cho kwaan mzaa Jesús kwent, nel mkaxlaan Dios diizh ne lo xaa.

Jesús msekwen zaalo tub xaa Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Nu gorna nzhazhin Jesús gax yezh Jericó, ngune xaa lo tub xaabyi syeg nzob roo naz naab karda.

³⁶ Lee syeg mbin nkee doo rezh, nel zyen doo xaa nzhake tich Jesús, kwaanzee ngunabdizh xaa lo re xaa nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan kayak?

³⁷ Zee nzhé re myet lo syeg:

—Jesús xaa Nazaret nzhaded nee.

³⁸ Zee lee syeg dub gan mrazhe nzhé:

—¡Jesús, lu nak xaa dii cheen rey David, blesla lu ne lu na!

³⁹ Zee lee re myet mgalno xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—¡Saaw roo lu! ¿Cho bi nkee lu?

Per lee xaa mas nyera mrazhe xaa nu nzhé xaa:

—¡Jesús, lu nak xaa dii cheen rey David, blesla lu ne lu na!

⁴⁰ Zee mlaz Jesús nu nzhé Jesús:

—Teno gu xaa nee.

Gorna mzhin xaa zee mnabdizh Jesús lo xaa:

⁴¹ —Guné, nen cho kwaan nzhekla lu le na lo lu.

Lee xaa mkeb nzhé:

—Xaa Nabeyy, nzhekla na wii na.

⁴² Jesús nzhé lo xaa:

—Nzho mod yani garlo lu, nel kwaan dub lextoo lu ngwii lu lo na, zee gakwen zaalo lu.

⁴³ Nu leeka gorzee lee syeg nguni zaalo nu mreke xaa tich Jesús nu mbill xaa lo Dios. Nu gorna lee re xaa yezh ngune kwaan ngok, noka re xaa mzelo mbill lo Dios.

19

Zaqueo

¹ Jesús nzha mzeeb yezh Jericó.

² Baa nzho tub xaa rik doo, xaa le Zaqueo, xaa ne nak xaa nabeyy lo re xaa ntop demi kwaan nya naz Roma.

³ Zaqueo nzhekla ne lo Jesús; per nyent mod lu Jesús lo xaa, nel zyen doo myet nzhi, nu nel chut doo xaa.

⁴ Zee mrexonn xaa nguner xaa naz delant nu nguxoob xaa lo tub yag kwaan le sicómoro, zee wii xaa lo Jesús gorna ded xaa xan yag ba.

⁵ Gorna mzhin Jesús baa, nu mwii xaa naz lo yag zee nzhé xaa lo Zaqueo:
 –Zaqueo, bla baa, nel garli lu kwaz na nalzhe.

⁶ Nu gorzee lejer doo mla xaa, nu nyakdoola xaa mbin xaa lee Jesús kwaz garli xaa.

⁷ Gorna ngune re myet kwaane, mzelo re xaa mkediizh xaaya nu nzhé re xaa:

–Lee Jesús nya kwaan tub xaa nzeeb doo jwalt.

⁸ Zaqueo mzoli nu nzhé xaa:

–Wii Xaa Nabeyy, rol re kwaan nkano na za na lo re xaa prob; nu chelee na mlewann na xcheen stub xaa, tap tant kwaan mkiib na lo xaa zere na lo xaa nal.

⁹ Jesús nzhé lo re xaa:

–Nalzhe lee yalnaban kwaan tira mzhin lo re xaa nzho yoo ne, nel noka lee xaa nak dii cheen Abraham.

¹⁰ Nel na, Xaa Mzhin Ngok Myet, nzekwaan re xaa mzowen zee za na yalnaban lo re xaa.

Kwent nabix cheen demi

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Gorna mbin xaa re kwaane, Jesús mzaa tub kwent nabix ne lo re xaa, gorna nzhazhin gaxla xaa Jerusalén, nel lee re xaa nle xgab merla nabeyy Dios lo re myet.

¹² Zee nzhé Jesús lo re myet:

–Ngu tub xaa non doo, nu mroo xaa nzha xaa zit doo, pa gak xaa tub rey xaa nabeyy, nu zeera bare xaa garli xaa.

¹³ Gorna zeeraka roo xaa, mrezh xaa tub chii xmos xaa, nu mzaa xaa tubga demi or lo re xaa nu nzhé xaa: “Bkano gu demi ne zhiin axta gorna bare na”.

¹⁴ Per re xaa nabeyy xaa lo nayii ne xaa, nu mxaal re xaa lak xaa nzha yéya lo rey: “Nanzheklat nu gak xaa ne rey cheen nu”.

¹⁵ Per gorna ngok xaa rey zee mbare xaa nabeyy xaa xkyizhyo xaa. Zee mrezh xaa re xmos xaa, xaa mzaa xaa demi lo, nel nzhekla xaa ne xomod mkano xaaya zhiin.

¹⁶ Xaa yanertlaka mzhin lo xaa nzhé: “Xaa nabeyy, demi or kwaan mzaa lu lo na nee, mle na gan stub chii demi or”.

¹⁷ Lee xaa nabeyy nzhé lo xaa: “Xmos na, wen doo mkee lu zhiin nu nali doo mle luya. Nali doo ngok lu lo chepse kwaan mza na lo lu, nu lee nal za na chii yezh nabeyy lu.”

¹⁸ Lee stub xmos xaa mzhin lo xaa nu nzhé: “Xaa nabeyy, kwaan demi or kwaan mzaa lu lo na, mle na gan stub gaay demi or”.

¹⁹ Nu nzhé xaa lo xaa: “Nal nza na gaay yezh nabeyy lu”.

²⁰ Lee stub mos mzhin nu nzhé: “Xaa nabeyy, lee xdemi lu kwaan mzaa lu lo na, leeya nee. Mlozhaw naya lo tub panit.

²¹ Xaa nabeyy na, ne na lee lu nak tub xaa nakap doo, nu nzhaan lu pa nanakt xleyo lu nu ntop lu yalgon pa nankeet lu goon.”

²² Lee rey nzhé lo xaa: “Leeka kwaan xtizh lu kwaan ngunii lu lo na, naab na kwent lo lu; lu nak tub xaa mal. Néla lu lee na nzhaan pa nanakt xleyo na nu ntop na yalgon pa naket na goon.

²³ ¿Chozhiin nangoot lu xdemi na bank? Zee gorna ngbare na, ngzaa lu xdemi na kwaan mza na lo lu, nu ngzaa lu xinna kwaan mleya gan lo na.”

²⁴ Zee lee xaa nabeyy nzhé lo re xaa nzhi lo xaa: “Bkiib gu demi or lo xaa ne nu bzaa गया lo xaa nkano chii demi or”.

²⁵ Nu lee re xaa nzhé lo xaa: “Xaa nabeyy, nkanola xaa chii demi or”.

26 Per lee xaa nabeyy mkeb nzhé: “Lee na nii lo gu: Nel xaa nkanoya zaa xaa masraya lo xaa, nu axta nzhobre zaa xaaya lo xaa. Per lee xaa kwaan nankanota axta chep kwaan nkano xaa yiib lo xaa.

27 Teno gu re xaa nanzheklat gak na rey lo, nu bit gu xaa lo na nee.”

Jesús mzeeb leen yezh Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Gorna ngulo mzaa xaa kwent ne, zee nzha xaa naz Jerusalén.

29 Gorna lee Jesús nzhazhin gax rop yezh kwaan le Betfagé nu Betania, gax yi le Olib, mxaal xaa chop xaa mseed lo xaa.

30 Nu nzhé xaa lo rop xaa:

—Gwa gu yezh kwaan nzhi gax nee, nu baa yizhal tub burr ma nkadoo lo gu, ma nik tub xaa zer zob tich. Xek gu ma nu yaadno gu ma nee.

31 Chelee nzho cho nabdizh lo gu nu né xaa lo gu: “¿Chozhiin kaxek gu burr ba?” yé gu lo xaa: “Xaa Nabeyy nkin ma, nu zeera bare nu yiidlaa nu ma”.

32 Lee rop xaa kwaan mxaal Jesús nzha, nu nguzhal xaa burr kwentaxa nzhé Jesús lo rop xaa.

33 Gorna lee xaa kaxek ma, lee bixwann burr mnabdizh lo xaa:

—¿Chozhiin kaxek gu xburr na?

34 Lee rop xaa mkeb nzhé:

—Nel Xaa Nabeyy nkin ma.

35 Zee mbe xaa ma lo Jesús. Nu mzhib xaa xab xaa tich ma, zee mzob Jesús tich ma.

36 Nu gorna nzhaded Jesús lee re myet mbek xab leen naz.

37 Nu gorna nzhakato xaa xan yi Olib, lee re myet kwaan nzhake tich xaa mzelo mbill dublegan lo Dios nu mzaa re xaa dixkix lo Dios kwent cheen rese kwaan gro doo kwaan ngune xaa mle Jesús.

38 Nu mbezh re xaa:

—¡Goll be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy! ¡Wen kwi re xaa leen yiba nu gool re be lo xaa nzob naz yiba!

39 Lee lak fariseo nzo lo re myet nzhé lo Jesús:

—Maestr, bgalno re xaa nzeke tich lu.

40 Per lee Jesús nzhé lo xaa:

—Lee na nii lo gu, chelee re xaa ne saaw roo lee re ke wdizh.

41 Leezha mzhin Jesús gaxla Jerusalén, mbinn xaa gorna mlu yezh lo xaa.

42 Nu nzhé xaa:

—¡Oj chol ne re gu xaa Jerusalén, nalzhe nzho mod kwi wen gu, per lee nal mkaxlaan Dios re kwaane lo re gu!

43 Mzhin gaxla re mbizh lee re xaa nayii ne lu dil kwaan lu, nu dub welt lo lu kwi re xaa.

44 Telisa lux xaa lu kwaan re xinn lu, nu nik stub ke nalaketra tich sa ke ke, nel nangunet lu mbizh kwaan mbiid Dios lo lu.

Jesús mtexonn re myet xaa nto lach roo yidoo
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Jesús mzeeb lach roo yidoo, nu mlloo xaa re xaa nzi nu re xaa nto naz jwer.

46 Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nkeela lo Xkyech Dios nii: “Li na nak yoo pa wdizhno rese xaa Dios” [Is. 56:7; Jer. 7:11]; per gu mleya kwenta tub pa nzho wann.

⁴⁷ Yizata mbizh mseed Jesús re myet leen lach roo yidoo. Nu lee re fariseo nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, nu re xaa non nkwaan re xaa mod gut xaa Jesús.

⁴⁸ Per nangazhaalt mod ngut re xaa Jesús, nel zyen doo myet tubka nzeke tich Jesús nu nzhon xaa re kwaan nseed Jesús re xaa.

20

Cho mzaa yalnabeyy lo Jesús (Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tub mbizh gorna lee Jesús kaseed re myet lach roo yidoo, zee ngwa re ngwleey non lo xaa, nu noka ngwa re maestr, nu noka ngwa re xaa gol lo xaa.

² Nu mnabdizh xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Cho mzaa diizh le lu re kwaane? nu ¿cho yalnabeyy nkano lu le lu re kwaane?

³ Jesús nzhé lo re xaa:

—Noka na nabdizh tub kwaan lo gu, keb gu kwaan nabdizh na.

⁴ ¿Cho xaa mxaal Juan, xaa mchubnis re myet? ¿Che Dios mxaal xaa o re myet?

⁵ Nu lee re xaa mzelo nzhé lo re wechxinn xaa:

—Chelee be yé be lo xaa: “Dios mxaal xaa”, zee né xaa lo be: “¿Chozhiin nambint gu xtizh xaa?”

⁶ Tub chelee be yé be lo xaa: “Re myet mxaal xaa”, zee gut re myet be kwaan ke, nel nzak re myet lee Juan nak tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

⁷ Zee nzhé re xaa:

—Nanet nu cho mxaal Juan.

⁸ Jesús nzhé lo re xaa:

—Nixa na naniit lo gu cho mzaa diizh le na re kwaane.

Kwent cheen xaa nawent, kanachii yag ub (Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Jesús mzaa stub kwent nabix lo re myet nu nzhé xaa:

—Tub welt ngu tub xaabyi, xaa mgaan yag ub tub lach. Nu mzaa xaaya kompani lo stub xaa zee nachii xaaya, zee nya xaa ngu xaa tub yezh zit doo, nu zyen doo liin nya xaa ngu xaa baa.

¹⁰ Nu gorna mzhin mbizh top xaa yalgon, zee mxaal xaa tub re xmos xaa, zee yaxii xaa re kwaana yizo xaa nak cheena. Per lee re xaa kanachiiya mzaa golp xaa ba, nu nik tub kwaan namzaat xaa lo xaa gorna mbare xaa.

¹¹ Lee xaa nak cheena mxaal stub xmos xaa, nu lee re xaa kanachiiya, mzaa golp re xaa nu ned doo mle xaa xaa ne, nu mxaal xaa xaa nya xaa nu nik tub kwaan namzaat xaa lo xaa.

¹² Nu zeera lee xaa nak cheena mbare mxaal stub xaa ngok yon xaa. Lee re xaa kanachiiya ngune lo xaa nu mseweey xaa xaa, nu mlebi xaa xaa tub lad pa nanzhaant xaa.

¹³ Zee lee xaa nak cheena nzhé: “¿Cho kwaan le na? Nal xaal na mer xgaan na, xaa nkedoola na, xaa nesi ech zon re xaa xtizh xaa.”

¹⁴ Gorna ne re xaa kanachiiya lo xgann xaa, zee nzhé re xaa: “Xaa ne nak xaa kayaa rese kwaane gorna lee xuz xaa yet. Gut re be xaa, zee gak lach ne cheen re be.”

¹⁵ Zee mlóo re xaa xaa lach pa nzeb yag ub nu mbit re xaa xaa. Lee nal, ¿xomod nzak gu? ¿cho kwaan le xaa nak cheen lach yag ub nal?

¹⁶ Ya xaa nu gut xaa re xaa kanachiiya, zee zaa xaa lach ub lo stub naz xaa zee nachii xaaya.

Gorna mbin re xaa kwaane, zee nzhé re xaa:

—¡Nanet Dios gak kwaane!

¹⁷ Lee Jesús mwii lo re xaa nu nzhé Jesús:

—¿Xomod nak kwaan nkee lo Xkyech Dios?

Lee ke kwaan mlebi re xaa nza yoo tub lad,

leeya gak tub ke mas kwaan chul doo,

zob xaa naz skin yoo. [Sal. 118:22]

¹⁸ Xaa ral ke ne nii tira yech xaa; nu chelee ke ne la yek tub xaa, yidese leya xaa.

¹⁹ Re xaa fariseo nu re maestr xaa nlu xtizh Dios, nzhekla re xaa zen xaa Jesús, nel mzeen re xaa lee kwent nabix kwaan ngunii Jesús nlu nen xomod nle re xaa. Per nzhéb re xaa ne re myet, zee mlaa re xaa Jesús nu nya re xaa.

Yalnabdizh che nkin kix xaa demi lo César

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Tubka nkwaan re xaa nayii ne Jesús tub mod zen re xaa Jesús. Kwaanzee mxaal re xaa myet, xaa mle mod xaa wlipa nkenzha xtizh Jesús nel xaa ne nzhekla keb Jesús tub kwaan nawent, zee nzho mod zaa xaa Jesús lo re xaa nak zhiin.

²¹ Re xaabyi ne nzhé lo Jesús:

—Maestr, nela nu lee re kwaan nlu lu nak kwaan wli, lee lu nak xaa nali lo re myet, nu nali nlu lu xnaz Dios lo re myet.

²² ¿Che nzhaal kix nu lo xaa kwaan ntop demi kwaan nya naz Roma o nanzhaalt kix nuya?

²³ Per Jesús nela lee re xaa kakade, zee nzhé Jesús lo xaa:

²⁴ —Blu tub demi lo na. ¿Cho yek nkee loya? ¿Nu cho le nkee loya?

Lee re xaa mkeb nzhé:

—Cheen César, xaa nabeyy Roma.

²⁵ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Mbay. Zaa gu lo César kwaan nak xcheen César, nu bzaa gu lo Dios kwaan nak xcheen Dios.

²⁶ Nik tub kwaan nawent nanguzhalt re xaa lo re kwaan mseed Jesús. Nu gorna mbin xaa kwaan nzhé Jesús, mdedyall doo xaa zee zheta ngok re xaa.

Jesús mlu lee re xaa ngut roban

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lee re xaa saduceo nle xgab, lee re myet xaa ngut, nanrobant. Zee ngwa lak xaa lo Jesús, zee nabdizh xaa lo Jesús, nu nzhé xaa:

²⁸ —Maestr, Ches mkee lo Xkyech Dios nzhé: “Chelee tub xaabyi, xaa mchelya ngut nu nik tub xinn xaa namlaat xaa, zee lee wech xaa nzhaal chelya kwaan xngwnaa xaa ngut, zee kano xngwnaa xaa mad, zee naluxt dii cheen wech xaa”.

²⁹ Tub welt ngu tub xaa nkano xop wech. Lee xaa yilotlaka mchelya, ta ngut xaa. Nu nik tub xinn xaa namlaat xaa.

³⁰ Lee wech xaa, xaa nzeke tich xaa, mchelya kwaan lee me, nu noka xaa ne ngut nu nik tub mad namlaat xaa.

³¹ Nu seeka ngok xaa yon. Nu yizasa gaazh xaa mchelya kwaan lee me nu nik tub xaa namlaat mad.

³² Nu gwluzhtlaka noka ngwnaa ngut.

³³ Chol roban re xaa, ¿xana xaa gak xmbyi me, nel yizasa gazh xaa mka me?

³⁴ Jesús nzhé lo re xaa:

—Lee re myet xaa yizhyo ne nchelya.

³⁵ Per lee re xaa nzhaal roban lo re xaa ngut, nu nya xaa naz yiba, nu baa nachelyatra re xaa.

³⁶ Nu nyentra mod yet xaa stub welt, nel mroban re xaa zee gak xaa xinn Dios. Nu gak re xaa kwenta re mandad cheen Dios.

³⁷ Nu axta Ches mlu lee re myet roban, gorna mzaa xaa kwent cheen yag kwaan kayek, gorna ngunii Xaa Nabeyy lo xaa nu nzhé xaa: “Lee na nak Dios cheen Abraham, Dios cheen Chak, Dios cheen Kob”. [Ex. 3:6]

³⁸ ¡Nel Dios nanakt Dios cheen re xaa ngut; nel Dios nak xaa nabeyy lo re xaa mban, nel lo Dios rese myet mban!

³⁹ Nu lee tub maestr xaa nlu xtizh Dios, nzhé lo Jesús:

—¡Maestr, wen né lu!

⁴⁰ Nu gorna ngulo mded kwaan, mzheb re xaa nabdizhra xaa lo Jesús.

¿Cho lo dii nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús mnabdizh lo re myet nu nzhé xaa:

—¿Xomod nak kwaan mbezhe re myet, lee Xaa Xaal Dios Nabeyy yaad naz lo dii cheen David?

⁴² Nel leeka David mkee lo yech cheen Salm nzhé:

Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,

nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:

“Zob lad li lo na,

⁴³ axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu,

zee kichxub xaa lo lu,

nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich”. [Sal. 110:1]

⁴⁴ Leeka David nzhé: “Lee xaa nak Xaa Nabeyy lo na”. ¿Xomod nzho mod yaad xaa dii cheen David nu leeka David mlole xaa: “Xaa Nabeyy lo na”?

⁴⁵ Leezha kaseed xaa re myet zee nzhé xaa lo re xaa mseed lo xaa:

⁴⁶ —Kanap gu gu zee nakadet re maestr xaa nlu xtizh Dios gu, nel re xaa ne nyula doo gak ler chul doo, zee wii re xaa respet lo xaa lo xbi. Nu nkwaan re xaa tub pa non doo zob xaa pa nkasa be nseed be xtizh Dios, nu nkwaan xaa tub pa mas non nzob xaa gorna nyu tub yalni.

⁴⁷ Nu nkiib xaa li re ngwnaa byud. Nu nzhedizhno xaa Dios xchee doo, zee wii re xaa respet lo xaa. ¡Per Dios ted xaa mas gro doo bid!

21

Tub byud mzaa gon, kwaan rese demi kwaan nzhap me

(Mr. 12:41-44)

¹ Jesús mwii lo re rik, xaa kago demi leen alkansi naz roo yidoo cheen re xaa Israel.

² Noka ngune xaa lo tub byud, me prob doo. Me ne mlo chop rel leen alkansi.

³ Zee Jesús nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, lee ngwnaa prob ne mzaa mas grora gon ke re stub naz xaa mzaaya.

⁴ Nel rese xaa mlo gro doo demi leen alkansi, per nebse mlo xaa re kwaan mlake lo xaa. Per lee ngwnaa prob ne mlo rese demi kwaan nkano me kwaan nak kwaan zi me kwaan gaw me.

Lee yidoo lux

(Mt. 24:1-28; Mr. 13:1-23)

⁵ Lak myet kawdizh cheen yidoo kwaan gro cheen re xaa Israel. Nu mbezh xaa lee re ke cheen yidoo ne chul doo nzhak nu zyen doo gon ngwaya. Per lee Jesús nzhé:

⁶ —Kwaan kawii gu lo nal, zhin tub mbizh rese ke kwaan chul doo kwaan nyun lo gu, nalaketra tich sa ke ke.

⁷ Zee mnabdizh re xaa lo Jesús:

—Maestr, ¿cho gor zelo re kwaane gak? ¿Cho kwaan luu zee mer gak re kwaane?

⁸ Jesús mkeb lo xaa nu nzhé xaa:

—List gok gu zee nik tub xaa nakadet gu. Nel zyen doo xaa yiid nu né xaa: “Na nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy”. Noka né xaa: “Mzhin gaxla mbizh gak re kwaane”. Nareket gu tich re xaa sbaa nii.

⁹ Gorna gon gu lee dil nzho rete pa, nazhebt gu. Rese kwaane nzhaal gak yilotlaka; per nalet re kwaane nak kwaan lux yizhyo.

¹⁰ Noka nzhé Jesús lo re xaa:

—Lee re yezh dil kwaan stub yezh nu lee pa nabeyy tub rey dil kwaan pa nabeyy stub rey.

¹¹ Nu gun re xog naro doo lo yizhyo, nu la win, nu la reta yalyizh reta pa. Nu luu nseyngro doo naz leen yiba, kwaanzee cheb doo re myet.

¹² Yilotlaka ded re kwaane, lee re myet zen re gu nu ted xaa gu bid, nu yilaa xaa gu pa nkasa be nseed be xtizh Dios nu noka yilaa xaa gu lo re xaa nak zhiin nu lo re rey zee chep xaa gu lozhyib. Sbaa le xaa gu nel nzaa gu kwent cheen na.

¹³ Kwaanee gak zee nzho mod zaa gu kwent cheen na lo re myet.

¹⁴ Nu nalet gu xgab cho kwaan keb gu gorzee lo re kwaan gaazh xaa tich gu.

¹⁵ Nel na za yalnzhak lo gu zee wen keb gu lo xaa gorzee; zee lee re xaa nayii ne re gu nyent mod saaw roo gu, nu nixa nyent mod keb lo gu nik tub kwaan.

¹⁶ Leeka xuz gu, leeka re wech gu, nu re xaa li gu, nu re xaa nyenn gu, yilaa xaa gu lo xaa nak zhiin, nu sbaa axta nzho mod gut xaa lak gu.

¹⁷ Nu rese myet zhaal xyan ne gu, nel nzaa gu kwent cheen na.

¹⁸ Per nik tub yich yek gu naluxt.

¹⁹ Per loka xaa ye ded re kwaane, xaa ba le gan yalnaban kwaan tira.

²⁰ Gorna ne gu lee re soldad dub welt nzhi yezh Jerusalén zee ne gu leeya lux.

²¹ Re xaa nzho yizhyo Judea nzhaal rexonn xaa nya xaa naz yi, lee re xaa nzho yezh nzhaal rexonn nya leeka naz yi, nu lee re xaa nzhi naz wen nanzhaaltra bare xaa yezh.

²² Bid doo ted Dios re xaa mbizh zee, zee gak rese kwaan kwentaxa nkeeya lo Xkyech Dios.

²³ Nagan gak re kwaane lo re ngwnaa me nakxiin mbizh zee. Nu nagan gaka lo re ngwnaa me nkano madoo, nu nagan doo gaka lo re myet nzhi lo yizhyo ne, nel lee yalnayii cheen Dios la tich re myet yizhyo ne.

²⁴ Lee lak myet yet kwaan spad, nu zlak myet wee xaa lo yizhyo cheen xaa. Nu nabeyy re xaa nanakt xaa Israel yezh Jerusalén, axta gorna yilo yixoob re mbizh kwaan nzhaal nabeyy re xaa yizhyo Israel.

Xomod bare Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Nu luu nseyngro doo naz yiba lo mbizh, lo mbee, lo re mbal. Nu lee re myet xaa nzho re yezh yizhyo ne, tira guuzh lo yalnacheb gorna ne xaa lee nistoo nakap doo nkee brink.

²⁶ Nu tira guuzh re myet lo yalnacheb cheen re kwaan gak lo yizhyo ne, nel lee re kwaan nzho naz leen yiba xiz.

²⁷ Gorzee wii re gu, lee na Xaa Mzhin Ngok Myet, nyal leen xkaw kwaan gro doo yalnabeyy cheen na nu kwaan xni chul cheen na.

²⁸ Gorna ne gu lee re kwaane zelo gak, zoli gu nu blep gu yek gu naz yiba nel merla zhin na za na yalnaban kwaan tira lo gu.

²⁹ Jesús mzaa tub kwent nabix ne lo re myet, nu nzhé xaa:

—Wii gu lo yag ig nu wii gu lo stub naz yag.

³⁰ Gorna lee re ram cheena merla koo lag, zee ne gu lee mbee kwaan la neey mzhin gaxla.

³¹ Leeka snee, gorna ne gu lee re kwaane kayak, nela gu lee yalnabeyy cheen Dios nzezhin gaxla.

³² Wlipa na nii na lo gu, lee re myet xaa nzhi nal nayeta xaa gorna lee re kwaane zeeraka gak.

³³ Lee yizhyo nu yiba lux per lee xtizh na nadedt.

³⁴ Bkanap gu gu napa lee re kwaan yizhyo ne kale gan lo gu, zee tubka nalet gu xgab cho kwaan gaw gu nu cho kwaan go gu zee listlaka zo gu mbizh kwaan bare na,

³⁵ nel zhin mbizh nakap ne lo rese myet dubse yizhyo.

³⁶ Tubka bkanap gu gu, nu tubka wdizhno gu Dios zee nzho mod le gu gan lo re kwaan nakap doo kwaan ded, nu zee nzho mod zo gu lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet.

³⁷ Rese mbizh nseed Jesús rese myet lach roo yidoo, per rese yaal ngwa xaa yi kwaan le Olib, nu mlaz xaa baa.

³⁸ Garziil doo rese myet nya lach roo yidoo zee gon xaa kwaan yé Jesús.

22

Myaan xaa xomod gaazh xaa kwaan tich Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Mzhin gaxla mbizh la yalni kwaan le Paskwa, zee selazh re xaa Israel xomod mlao Dios re xey xaa Egipto, nu lee lo yalni ne nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur leen.

² Nu lee re ngwleyy non, nu lee re maestr xaa nlu xtizh Dios, kakwaan xaa mod zen xaa Jesús xlaan, zee gut xaa xaa, per mzheb xaa ne xaa re myet.

³ Zee lee Maxuu mzeeb lextoo Judas, xaa le Iscariote, tub xaa lo re chiibchop xaa mseed lo Jesús.

⁴ Judas ngwa mdizhno re ngwleyy non nu re polisi, xaa nkanap yidoo, zee ne xomod zaa Judas Jesús lo re xaa ba.

⁵ Nyakdoola re xaa nu nzhé xaa:

—Nal kix nu ka lu.

⁶ Zee lee Judas myaan kwaan re xaa zee zaa xaa Jesús lo re xaa, nu mkwaan xaa le xaaya leezha nyent zyen myet.

Xchee gwluzhtlaka kwaan ndaw Jesús
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Mzhinla mbizh cheen yalni kwaan le Paskwa, mbizh kwaan nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur, leeka mbizh kwaan nteed xaa mbakxiil lo Dios.

⁸ Jesús mxaal Pér nu Juan nu nzhé xaa lo rop xaa:

—Gwa gu nu bdexkwa xchee kwaan le Paskwa gaw be.

⁹ Per lee rop xaa nzhé lo xaa:

—¿Pa nzhékla lu yadexkwa nuya?

¹⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Gwa gu yezh, nu baa yizhal gu tub xaabyi, xaa nyano tub re nis. Breke gu tich xaa axta roo yoo pa zeeb xaa.

¹¹ Yé gu lo xaa nak li yoo: “Lee Maestr né: ‘Nzhekla na gaw na kwaan re xaa kaseed lo na xchee Paskwa. ¿Pa nzob yoo gaw nu leen?’”

¹² Nu zee luu xaa tub yoo ndok lo gu kwaan nak stub pis leen yoo ndok, pa nzho rese kwaan. Baa dexkwaa gu kwaan gaw re be.

¹³ Nu mroo rop xaa mseed lo Jesús. Nu mzhin xaa yezh. Nu nguzhal xaa re kwaan kwentaxa nzhé Jesús lo xaa, nu mdexkwaa xaa kwaan gaw xaa.

¹⁴ Gorna mzhin gor, mzelo Jesús ndaw kwaan re chiihchop xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa.

¹⁵ Jesús nzhé lo re xaa:

—Nzhekla doo na gaw na xchee Paskwa kwaan re gu, gorna zer ted xaa na bid.

¹⁶ Wlipa na nii na lo gu, nabaretra na gaw na xchee ne xcha, axta yilo gak re kwaan nii xchee ne, zeera gaw naya pa nabeyy Dios.

¹⁷ Zee lee Jesús mzen bas nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu nzhé xaa:

—Bzen guya nu bted guya lo rese wechxinn gu.

¹⁸ Wlipa kwaan nii na lo gu, nalsi nagotra na xis ub nee, sinka go na axta mbizh kwaana go naya xis ub pa nabeyy Dios.

¹⁹ Zee lee Jesús mzen pan nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu mlerol xaaya. Zee mzaa xaaya lo re xaa nu nzhé xaa:

—Kwaane nak xbaal na, kwaan za na zee le gu gan yalnaban kwaan tira. Ble gu kwaane zee selazh gu na.

²⁰ Leeka sbaa mzen Jesús bas, gorna ngulo ndaw xaa pan, nu nzhé xaa:

—Lee xis ub kwaan nzho leen bas ne nak ren cheen wdizh kub kwaan xo na kwent cheen re gu.

²¹ Wii gu, lee xaa zaa na lo re xaa nayii ne na, tubka kayaw kwaan be.

²² Wlipa na nii na lo gu, lee na Xaa Mzhin Ngok Myet, zaa xaa na lo re xaa nayii ne na, nel sbaa nak mod mle Dios xgab. ¿Per tira nawent ded xaa zaa na lo re xaa!

²³ Zee rese xaa mnabdizh lo wechxinn xaa, ne xana xaa le kwaane.

Cho xaa nak xaa non

²⁴ Zee lee re xaa mseed lo Jesús mzelo nkediiizha nen xana xaa nak xaa mas xaa nonra.

²⁵ Jesús nzhé lo re xaa:

—Ne wen gu, lee re xaa nabeyy yizhyo ne, nabeyy doo xaa lo re xaa nzhi lo xaa, nu seeka re xaa non nabeyy doo xaa re xaa xaa, nu nii re xaa lo xaa: “Xaa nle yudar be”.

²⁶ Per lo re gu nanakta snee. Blaa gu lee xaa mas non lo re gu gak mod xaa yeen. Nu blaa gu lee xaa nabeyy gu gak xmos gu.

²⁷ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Cho xaa nonra, xaa kayaw o xaa kago kwaan leen yann? Lee xaa kayaw nonra lo xaa nkee zhiin kago kwaan leen yann. Per lee na nak tub xaa nkee xchiin gu.

²⁸ Re gu nzo kwaan na leezha ndeed na bid.

²⁹ Na za yalnabeyy lo gu, modxa mzaa xuz na yalnabeyy lo na,

³⁰ zee nzho mod gaw gu nu go gu pa nabeey na, zee zob gu nabeyy gu lo chiihchop dii cheen re be.

*Jesús nzhé lo Pér: “Lu yé nanlabeyyt lu na”
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo Pér:

—Pér, bkenzha kwaane. Lee Maxuu ngunaab zee nabeyy xaa gu, zee koo xaa gu, kwentaxa ngoo xaa nzhoxtil lo paj.

³² Pér ngunaab na lo Dios kwent cheen lu zee nalaat lu xomod ngwii lu lo na. Zee gorna bare lu lo na, nzhaal le lu yudar re wech lu zee noka re xaa nye zo lo Dios.

³³ Pér nzhé lo Jesús:

—¡Xaa Nabeyy! List nzo na nya na yoo na kwaan lu lozhyib, nu noka list nzo na yet na kwaan lu.

³⁴ Jesús mkeb lo xaa nu nzhé:

—Pér, lee na nii lo lu, zeeraka kozhe gaay lee lu yé chon welt nanlabeyyt lu na.

³⁵ Jesús nzhé lo re xaa mseed lo xaa:

—Leezha mxaal na gu ngunii na lo gu zee naweet gu demi, nixa yex kwaan yo re xcheen gu leen, nixa yelyed. ¿Che nzho tub welt ngu jwalt tub kwaan lo gu?

Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nik tub welta.

³⁶ Zee nzhé xaa lo re xaa:

—Per lee nal xa naka; nzhaal wee gu demi nu yex kwaan yo re xcheen gu leen. Nu loka cho nankanot espad, nzhaal to xaa xkamis xaa zee zii xaa tuba.

³⁷ Na nii lo gu, kwaan nzaa Xkyech Dios kwent cheen na nzhaal gaka, paro nzhé: “Lee re myet nzak lee xaa nak tub xaa nakap doo”. [Is. 53:12] Zee gak rese kwaan nzaa Xkyech Dios kwent cheen na.

³⁸ Zee lee re xaa mseed lo xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, nee nkano nu chop espad.

Jesús nzhé:

—Wena.

Jesús mdizhno Dios leen yilo le Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Zee mroo Jesús leen yoo, zee ngwa xaa yi kwaan le Olib, kwentaxa nleka xaa yilo, noka re xaa mseed lo xaa ngwa kwaan lee xaa.

⁴⁰ Gorna mzhin xaa baa, zee nzhé xaa lo re xaa:

—Bdizhno gu Dios zee nakiilt Maxuu gu.

⁴¹ Zee mlaa Jesús re xaa, kan tub lal paro ngol xaa tub ke kwaan yaa xaa. Baa mkichxub xaa nu mdizhno xaa Dios.

⁴² Sneer nzhé xaa:

—¡Ay, Xuz na! Che leeya nzho moda, nalaat lu deed na kwaan nakladiizh deed na, per nagakta kwentaxa nzhekla na, sinka kwentaxa nzhekla lu.

⁴³ Zee tub mandad cheen Dios myaad naz leen yiba mzaa jwers lo xaa.

⁴⁴ Nu nales doo nzhak leen lextoo xaa, nu xche doo mdizhno xaa Dios. Nu kwenta ren nzhak nis neey ngob garlo xaa.

⁴⁵ Gorna ngulo mdizhno xaa Dios, zee nguxso xaa, nu mbare xaa paro mlaa re xaa mseed lo xaa. Nu mzhin xaa lo re xaa, lee re xaa naxna, nel nales doo nzhak lextoo re xaa.

⁴⁶ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Chozhiin naxna gu? Guxche gu nu bdizhno gu Dios, zee nakiilt Maxuu gu.

Mzen re xaa Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lee Jesús seetaka kanii lo re xaa mseed lo xaa, zee lee Judas, xaa ngok tub xaa lo re chiibchop xaa mseed lo Jesús, nze delant lo zyen doo myet. Nu mbii gax lo Jesús, ndaw xaa bit tagarlo xaa.

⁴⁸ Per lee Jesús nzhé lo xaa:

—Judas, ¿che kwaan tub bit luu lu na, xaa nak Xaa Mzhin Ngok Myet lo re xaa nak zhiin?

⁴⁹ Gorna ngune re xaa nzo kwaan Jesús lee kwaane kayak, zee ngunabdizh xaa lo Jesús nu nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, ¿che zdil nu kwaan spad cheen nu?

⁵⁰ Per tub xaa nzo kwaan Jesús, mlóo spad nu mchoog lad li nzha xmos ngwleey non doo.

⁵¹ Jesús nzhé lo xaa mchoog nzha xmos ngwleey:

—¡Laa!

Nu gorzee mzen xaa nzha xaa zee mkened xaaya stuba.

⁵² Jesús nzhé lo re ngwleey non nu lo re maestr, nu lo re xaa gol, xaa kwaan nzewee xaa:

—¿Chozhiin nze gu kwaan spad nu kwaan yag zen gu na kwenta tub wann?

⁵³ Zyen doo mbizh mzo na lo re gu lo lach roo yidoo nu namzent gu na. Per nal nze gu lo yalnabeyy cheen yalnakaw zen gu na, nel gor nal nak gor cheen gu.

Mbe xaa Jesús lo ngwleey non doo

(Mt. 26:57-58, 67-75; Mr. 14:53-54, 65-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Zee mbe xaa Jesús garli ngwleey non doo, nu lee Pér zit zit nzhake tich re xaa.

⁵⁵ Nu xsaww jwer roo yoo, mze re xaa tub bal, nu mzob re xaa dub welt lo bal zee zhe xaa. Nu noka Pér mzob kazhe lo bal.

⁵⁶ Tub ngwnaa mad, me nak mos lo ngwleey non doo, ngune lee Pér nzob kazhe lo bal, zee wen wen mwii me lo Pér lo xni cheen bal, zeera nzhé me:

—Noka me nee mkanze kwaan Jesús.

⁵⁷ Pér mkade nu nzhé:

—Ngwnaa, nanlabeyyt na xaa ba.

⁵⁸ Gwluzh xep lee stub xaa ngune lo Pér nu zee nzhé xaa:

—Noka lu nak tub re xaa nreke tich Jesús.

Pér nzhé:

—¡Aa, nanot na!

⁵⁹ Kan stub gor gwluzh, zee stub xaa nzhé:

—Wlipa na, noka xaabyi ne mzo kwaan Jesús nel nak xaa tub xaa yizhyo Galilea.

⁶⁰ Per lee Pér mkeeb nzhé:

—¡Nanet na cho kwaan né lu lo na!

Nu leeka gorzee, lee Pér seetaka kawdizh lee gaay mbazhe.

⁶¹ Nu gorzee lee Xaa Nabeyy mwii lo Pér, zee lee Pér mzelazh kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo Pér: “Zeeraka kozhe gaay, chon welt lee lu yé nanlabeyyt lu na”.

⁶² Gorzee mroo Pér nu nales doo ngok lextoo xaa nu mbinn doo xaa.

⁶³ Nu lee re xaa nkanap Jesús, nxizhno xaa Jesús, nu nzaa golp re xaa Jesús.

⁶⁴ Msaaw xaa garlo Jesús kwaan tub lee ler nu mbezh re xaa lo Jesús:

—¡Né, cho mkeeya yek lu!

⁶⁵ Mxizhno xaa Jesús nu zyen doo kwaan nawent nzhé xaa lo Jesús.

Ngunaab ngwleey non doo kwent lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Nu gorna ngulo nguni yizhyo, lee re xaa nabeyy lo re xaa Israel, xaa nak re ngwleyy non nu re maestr xaa nlu xtizh Dios mkasa, zee lee re xaa yiidno Jesús pa nzhi re xaa. Nu nzhé re xaa lo xaa:

⁶⁷ —Né lo nu, ¿che lu Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy?

Jesús mkeb nzhé:

—Chelee na za na kwent lo gu, nalet gu krer xtizh na.

⁶⁸ Nu chelee na nabdizh na tub kwaan lo gu nakebt gu nik tub kwaan lo na.

⁶⁹ Neta nalzhe naz delant lee na zoob lad li lo Dios xaa ngezh doo, nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

⁷⁰ Rese xaa nzhé lo xaa:

—¿Che nak lu Xgann Dios?

Jesús nzhé:

—Leeka re gu nguné, lee na nak xaa.

⁷¹ Zee nzhé re xaa:

—Nankintra wdizhno be stub xaa, zaa kwent cheen xaa ne. Mbinla be mer lee xaa nguné kwaane.

23

Mbe xaa Jesús lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Zee ngu re xaa junt zee mbe Jesús lo Pilat.

² Zee mzelo xaa mgaazh xaa zyen doo kwaan nawent tich Jesús kwenta kwaane:

—Nguga xaabyi ne lo re nu, lee xaa nzheno re sawlazzh nu naz nawent, nu nguné xaa lo re sawlazzh nu: “Nanzhaalt kix be cheen leyo lo César xaa nabeyy yezh Roma”, nu noka né xaa: “Lee na nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy”.

³ Zee lee Pilat mnabdizh lo Jesús nu nzhé xaa:

—¿Che lu nak Rey cheen re xaa Israel?

Jesús nzhé:

—Sbaa naka, kwentaxa nguné luya.

⁴ Zee lee Pilat nzhé lo re ngwleyy non nu lo re xaa nzhi baa:

—Nzak na nik tub jwalt namlet xaa ne.

⁵ Zee mbare re xaa nzhé:

—Wii, axta yizhyo Galilea mzelo xaa mzaa xaa kwent zee lee re myet zelo yasya lo re xaa Roma. Nu noka mzhin xaa re yezh cheen Judea nee nu sbaaka kale xaa.

Mxaal xaa Jesús lo Herod

⁶ Gorna mbin Pilat kwaane, zee mnabdizh xaa:

—¿Che xaa yizhyo Galilea nak xaa ne?

⁷ Gorna ngune Pilat lee Jesús nak xaa yizhyo pa nabeyy Herod, zee mxaal xaa Jesús lo Herod. Mbizh ba Herod nzo Jerusalén.

⁸ Nyakdoola Herod ngune lo Jesús, nel nzha doo mbizh nzhekla xaa ne xaa lo Jesús, nel zyen doo welt mbin Herod kwent cheen Jesús, nu nzhekla xaa ne xaa le Jesús tub kwaan gro doo.

⁹ Zee mnabdizh Herod zyen doo kwaan lo Jesús, per lee Jesús nik tub kwaan namkebt lo Herod.

¹⁰ Per lee re ngwleyy non, nu re maestr xaa nlu xtizh Dios nzhi baa nu zyen doo re kwaan mgaazh re xaa tich Jesús.

¹¹ Zee lee Herod nu re soldad cheen Herod mzaaya yenn Jesús nu mxizhno re xaa Jesús. Nu mlo re xaa tub ler chul doo yenn Jesús zee mbe re xaa Jesús lo Pilat stub welt.

¹² Nu mer mbizh ba lee Pilat rop Herod mbare myenn stub welt, nel yilo mdil doo rop xaa.

Pilat mzaa Jesús yet

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Pilat mrezh re ngwleyy non nu re xaa nabeyy yezh, zee ya re xaa lo Pilat.

¹⁴ Zee nzhé Pilat lo re xaa:

—Mbidlaa re gu xaabyi ne lo na, mgaazh gu kwaan tich xaa, lee xaa nle zee yasya re myet ne re xaa Roma. Delant lo re gu mnabdizh na re kwaan lo xaa, nzak na nik tub jwalt kwaan mgaazh gu tich xaa namlet xaa.

¹⁵ Noka Herod nzak nik tub kwaan namlet xaa, zee mxaal xaa xaa lo na stuba. Nik tub kwaan namlet xaa zee nanzhaalt yet xaa.

¹⁶ Nal za naya yenn xaa zee sela na xaa.

¹⁷ Nu rese liin leezha nla yalni ne, Pilat nsela tub xaa nzho lozhyib.

¹⁸ Per rese myet dublegan mbazhe, nu nzhé:

—Nanzheklat nu sela lu xaabyi ba, Barrabás nzhekla nu sela lu.

¹⁹ Barrabás nak tub xaa mbit myet nu leeka lee xaa nak xaa mchaldil xaa nabeyy yezh, kwaanzee mlo xaa Barrabás lozhyib.

²⁰ Pilat nzhekla sela Jesús, zee mbare xaa ngunii xaa lo re myet stub welt.

²¹ Per lee re myet mbare nzhé:

—¡Kee xaa lo krus! ¡Kee xaa lo krus!

²² Myon welt mbare Pilat nzhé lo re xaa:

—¿Chozhiin? ¿Cho kwaan nawent mle xaa ne? Nanguzhalt na nik tub kwaan nawent kwaan mle xaa zee gut na xaa, nebse teed na xaa bid zee sela na xaa zee nya xaa.

²³ Per lee re xaa seetaka nye doo mbazhe, nu mbezh re xaa nzhaal kee xaa lo krus. Tant nkee doo re xaa bi, zee mle xaa gan le Pilat kwaan nzhekla re xaa.

²⁴ Zee lee Pilat mnabeyy zee gaka mod nzhekla re xaa.

²⁵ Zee msela Pilat Barrabás xaa mbit myet nu xaa mchaldil xaa nabeyy yezh. Nu mzaa xaa Jesús zee gaka mod nzhekla re myet.

Mkee xaa Jesús lo krus

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Zee mbe re xaa Jesús, nu lee tub xaabyi le Simón xaa yezh Cirene nyaad ngwa wen, zee mnabeyy soldad xaa zee wee xaa krus cheen Jesús naz tras tich Jesús.

²⁷ Zyen doo myet mreke tich Jesús. Nu zyen doo ngwnaa, me nzhonn, nzhae tich xaa, nel nales doo nzhak lextoo me ne me xaa.

²⁸ Zee lee Jesús mzere yenn naz tras mwii lo re me, nu nzhé xaa:

—Xchap na, me Jerusalén, nanzhonnt gu kwent cheen na, lee gu nzhonn kwent cheen re gu nu kwent cheen re xinn gu.

²⁹ ¡Bkenzha gu! Zhin tub mbizh gorna yé gu: “Nyakdoola re me nit, nu noka nyakdoola re me nik tub welt zer zaa nizh go mad”.

³⁰ Zee zelo re me yé me lo re yi: “Bla tich re nu”. Nu noka yé re me lo re yi: “Sebyo nu”.

³¹ Chelee snee le xaa lo tub yag naye, nakapra le xaa lo tub yag mbizhla.

³² Nu noka mbe xaa chop xaa nakap zee gut xaa xaa tubka kwaan Jesús.

³³ Gorna mzhin re xaa pa nii xaa “Zhit Yek Xaa”, zee lee re soldad mkee Jesús lo krus, nu noka mkee xaa rop xaa nakap lo krus; tub xaa mkee xaa lad li lo Jesús nu stub xaa mkee xaa lad rebes lo Jesús.

³⁴ Zee lee Jesús nzhé:

–Xuz na, chee jwalt kwaan kale re xaa ne, nel nanet xaa cho kwaan kale xaa.

Nu mlou re xaa swert nen cho xaa le gan xab xaa, zee nen cho kwaan yizo kad tub xaa.

³⁵ Nu dub welt lo xaa nzhi re myet ngwii. Nu lo re xaa baa nzhi re xaa non, nu nxizhno re xaa Jesús nu mbezh re xaa:

–Nanlaat lu yet stub xaa, per chozhiin nyent mod sela lu leeka lu lo krus. Né lu lee lu nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy lo re nu.

³⁶ Nu noka re soldad mxizhno Jesús. Nu nzhazaa xaa xis ub kwaan nala go Jesús.

³⁷ Zee nzhé re soldad lo xaa:

–Chol lu nak Rey cheen re xaa Israel, bla lo krus.

³⁸ Lee letr kwaan mkee xaa yek xkrus xaa nzhé: “REY CHEEN RE XAA ISRAEL”.

³⁹ Zee lee tub xaa nakap nkee xkwes Jesús lo krus, ngunii re wdizh nawent lo Jesús, nu nzhé xaa:

–Chol nak lu Xaa Mxaal Dios Nabeyy, bla lu leeka lu lo krus, nu bla nu lo krus.

⁴⁰ Per lee stub xaa mkee lo krus, xaa mle kwaan nakap, mgalno xaa wechxinn xaa, xaa nzhé kwaan nawent lo Jesús, nu nzhé xaa lo wechxinn xaa:

–¿Chozhiin nanzhebt lu ne lu Dios? Yon be lal kaded bid.

⁴¹ Nu nzhaal ded rop be bid nel mle be re kwaan nawent, per lee xaa ne nik tub kwaan nawent namlet.

⁴² Zee nzhé xaa lo Jesús:

–Xaa Nabeyy, bselazh na gorna zhin lu pa nabeyy lu.

⁴³ Jesús nzhé lo xaa:

–Wlipa na nii na lo lu, leeka nalzhe zo lu kwaan na lo Lach Chul cheen na.

Ngut Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Kan rolta mbizh dubse yizhyo mla yalnakaw axta las tres mzhel yizhyo.

⁴⁵ Nu lee mbizh namzaatra xni. Nu lee ler kwaan nyaaw roo Pa Nambey Doo leen yidoo ngok chop lee.

⁴⁶ Zee lee Jesús mrzazhe nzhé:

–Xuz na, lo lu za na yalnaban cheen na.

Gorna ngulo ngunii xaa kwaane ta ngut xaa.

⁴⁷ Nu gorna lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad ngune xomod ngut Jesús, mbill xaa lo Dios, nu nzhé xaa:

–Wlipa lee xaa ne nak tub xaa nali doo.

⁴⁸ Nu rese myet xaa nzhingwii nen xomod ngut Jesús, nales doo nzhak lextoo re xaa nu mgazya xaa lazh xaa nu nya xaa.

⁴⁹ Zee re xmig Jesús nu re ngwnaa Galilea, me mreke tich Jesús, nzhingwii zit, ne xomod mle xaa Jesús.

Mkaach xaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Noka nzo tub xaabyi le Che. Lee xaa nak tub xaa yezh Arimatea, tub yezh cheen re xaa Israel. Nak xaa tub xaa nali doo lo Dios, nu nkambaz xaa

mbizh kwaan nabeyy Dios. Nak xaa tub xaa lo re xaa nabeyy lo xaa Israel, per nangulat xaa kwaan mle re xaa ba.

⁵² Che ngwa lo Pilat nu ngunaab xaa kwerp cheen Jesús.

⁵³ Zee mla xaa xkwerp Jesús lo krus, nu mchaal xaa xkwerp Jesús tub lee ler wen doo nu mlo xaa xaa leen tub baa kwaan mdeen xaa cho ke. Nu nik tub xaa zer yo leen baa ba.

⁵⁴ Nu zhe zee nak mbizh kwaan ndexkwa xaa re kwaan gaw xaa zhe sab, zhe kwaan nzholl re xaa Israel lo Dios, nu merla zelo zhe sab.

⁵⁵ Lee re ngwnaa me Galilea, me mreke tich Jesús, ngwa roo baa. Nu ngune me xomod mzhiih xaa xkwerp Jesús leen baa.

⁵⁶ Zee mbare re me Jerusalén, nu mzi me perfum kwaan chul doo nzebech. Nu mle re me deskans zhe sab, modxa nabeyy ley le me.

24

Jesús mroban

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Zhe dming garziil gorna pensa ngulo mlen mbizh, re ngwnaa ne ngwa roo baa pa mlo xaa xkwerp Jesús, nu mbe me re perfum kwaan chul doo nzebech.

² Gorna mzhin me lee ke ndok kwaan msaaw xaa roo baa nanzobtra pa mzob xaaya.

³ Zee mzeeb re me leen baa per nanguzhalt xkwerp Jesús lo re me.

⁴ Zee mnabdizh re me lo wechxinn me nu nzhé me:

—¿Xomod ngok kwaane?

Zee mlu chop xaabyi, xaa nak ler rus kwaan nla xni doo lo re me.

⁵ Mzheb doo re me ta mwii re me naz lo yo. Zee lee rop xaabyi zee nzhé lo re me:

—¿Chozhiin kakwaan gu xaa mban lo re xaa ngut?

⁶ Wii gu nyent xaa nee; lee xaa mrobanla. ¿Che nanzetla gu kwaan né xaa lo gu leezha nzoka xaa yizhyo Galilea?

⁷ Leezha né xaa lo gu: “Lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet, nu zaa xaa na lo re myet xaa nzeb jwalt, zee kee re xaa na lo krus per lee mbizh yon lee na roban stub welt”.

⁸ Zeera mzelazh re me kwaan nzhé Jesús leezha mbanaka xaa.

⁹ Gorna mbare re me ngwa me roo baa, zee mzaa me kwent cheen re kwaan lo chiibtub xaa mseed lo Jesús nu lo re stub naz myet.

¹⁰ Snele re me: Mari me yezh Magdala, Juan, nu Mari xnaa Chag. Nu noka stub naz re ngwnaa me nzhi baa mzaa kwent cheen kwaane lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

¹¹ Lee re xaa nzhé lo re wechxinn xaa:

—¿Nzhak naxen re ngwnaa ne!

Nu nanlet re xaa krer kwaan nzhé re me.

¹² Nu gorzee ngxusso Pér nu mrexonn xaa ngwa xaa roo baa. Nu gorna mzhin xaa mkichyek xaa mwii xaa leen baa per nebse ler kwaan mchaal xaa Jesús myun lo xaa. Zeesi mdedyall xaa nya xaa, gorna ngulo ngune xaa kwaane.

Jesús mlu lo chop xaa nzheze naz

(Mr. 16:12-13)

¹³ Leeka mbizh ba mroo chop xaa mseed lo Jesús naz Jerusalén nu nzha xaa yezh kwaan le Emaús, kwaan nzhi kan chiibtub kilómetro.

¹⁴ Nzhaze rop xaa nu nzhayadizh rop xaa re kwaan ngok.

15 Nu gorna nzhayadizh rop xaa nu leeka gorzee lee Jesús nzhaze kwaan rop xaa,

16 per nzho tub kwaan mleya zee namzeent rop xaa cho xaa nak xaa.

17 Zee lee Jesús nzhé lo rop xaa ba:

—¿Cho xaa kazet gu?

Zee lee rop xaa mlaz chep nu nales doo nzhak lextoo rop xaa.

18 Tub xaa le Cleofas nzhé lo xaa:

—¿Che naleet naz Jerusalén mroo lu? ¿Che zer gon lu re kwaan ngok re mbizh ne?

19 Lee xaa mnabdizh lo rop xaa:

—¿Cho kwaan ngok?

Lee rop xaa mkeb nzhé:

—Kawdizhno nu kwent cheen Jesús xaa yezh Nazaret. Lee xaa ne ngok tub xaa non doo nu mzaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa. Dios mxaal xaa zee mle xaa re kwaan gro doo nu mdiizh xaa duzna kwaan yalnabeyy zee mdedyall doo re myet mwii lo xaa.

20 Nu lee re ngwleyy non nu re xaa gol mzaa xaa lo re xaa mbit xaa, zee mkee re xaa xaa lo krus.

21 Nu mle nu xgab lee xaa zelo nabeyy re sawlazzh be, nu texonn xaa re xaa Roma, per lee nal nzhala chon mbizh ngut xaa.

22 ¿Per nal garziil lak ngwnaa mle zee mdedyall doo nu, nel ngwa me roo baa cheen Jesús,

23 per nanguzhalt xkwerp Jesús lo re me! Nu gorna mbare re me lo re nu, ngune me lo re nu, lee me ngune lo chop mandad cheen Dios, xaa nzhé lo re me lee Jesús mbanla.

24 Zee lee zlak xaa nzo lo nu ngwa roo baa, zee ngune xaa leeka kwaan ngune re ngwnaa, per nanguzhalt xaa xkwerp Jesús.

25 Zee lee Jesús nzhé lo rop xaa:

—¡Xaa ned! ¿Chozhiin tant nen doo nle gu krer kwaan mkee re xaa kwaan mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo?

26 Nkin ded Crist bid, Xaa Xaal Dios Nabeyy, nu zeera bare xaa nya xaa pa nzho xni gro doo cheen xaa.

27 Zee lee Jesús mzaa kwent xomod mbarlo re kwaan nkee lo Xkyech Dios cheen lee xaa, re kwaan mzaa Ches kwent nu re kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

28 Nu gorna mzhin rop xaa yezh pa nzha xaa, zee lee Jesús mle mod tub xaa ya mas zit,

29 zee lee rop xaa nzhé lo xaa:

—Blaz lo rop nu, nel mzhela yizhyo.

Zee mlaz Jesús lo rop xaa.

30 Gorna mzelo re xaa gaw, zee mzen Jesús cha pan nu mzaa xaa dixkix lo Dios nu mlerol xaaya, nu mzaa xaaya lo rop xaa.

31 Zeera mxal lo rop xaa, nu mlabeyy xaa Jesús. Zee ta namlutra Jesús lo xaa.

32 Nu zee nzhé xaa lo wechxinn xaa:

—¡Nyak doo lextoo be gorna nyaad wdizh be naz, gorna mzaa xaa kwent kwaan nkee lo Xkyech Dios lo be!

33 Nu leeka gorzee mzoli rop xaa nu zoza mbare rop xaa naz Jerusalén. Nu gorna mzhin rop xaa zee nzhé xaaya lo chib tub xaa Jesús, nu lo stub naz re xaa nzo lo re xaa.

34 Nu nzhé re xaa lo rop xaa:

—Telisa mban Xaa Nabeyy, ngunela Pér lo xaa.

³⁵ Zee mzaa rop xaa re kwent ne xomod ngune xaa lo Jesús gorna nzhaze xaa naz, nu xomod mlabeyy xaa Jesús gorna mlerol Jesús pan.

Wdizh kwaan mlaa Jesús le re xaa mseed lo xaa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Gorna lee re xaa seetaka kawdizh re kwaane, lee Jesús ta mreke xsaww lo re xaa nu nzhé:

—Wen kwi re gu.

³⁷ Per lee re xaa mzheb doo, nu mle re xaa xgab nu nzhé xaa:

—Tub bes mzhin lo be.

³⁸ Jesús nzhé lo re xaa:

—¿Chozhiin tant nzheb re gu? ¿Chozhiin seetaka ned doo lextoo gu?

³⁹ Wii gu yaa na nu wii gu nii na. ¡Leeka naya! Gal gu cho na zee ne gu mer naya. Tub bes nankanot baal nixa zhit, kwentaxa nkano naya, modxa nlu na lo gu.

⁴⁰ Gorna ngulo nzhé Jesús kwaane, zee mlu xaa yaa xaa nu nii xaa lo re xaa.

⁴¹ Nu nixa sbaa mlu Jesús yaa xaa nu nii xaa lo re xaa, per seesa nanlet xaa krera. Nagan doo le re xaa krera, nu noka nyakdoola re xaa. Zeera nzhé Jesús lo re xaa:

—¿Che nkano gu kwaan gaw gu?

⁴² Zee mzaa xaa tik mbal nguy lo Jesús.

⁴³ Nu ndaw Jesús mbal delant lo re xaa.

⁴⁴ Zee nzhé Jesús:

—Kwaane nak re kwaan ngunii na lo re gu, leezha mzoka na kwaan re gu. Rese kwent cheen na kwaan nkee lo ley cheen Ches, nu re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu re kwaan nkee lo Salm, rese mbarlola.

⁴⁵ Zeera mxal Jesús yek re xaa zee la xtizh Dios yek xaa.

⁴⁶ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Lo Xkyech Dios nkee lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nzhaal yet, nu mbizh yon lee xaa roban.

⁴⁷ Nu nzhaal zaa gu kwent kwaane lo re myet xaa nzho re yezh lo yizhyo, nu nzhaal zelo gu naz Jerusalén. Nu kwaane nak kwaan nzhaal zaa gu kwent zee rese xaa laa kwaan nawent kwaan kale xaa, zee chee Dios xjwalt xaa kwent cheen na.

⁴⁸ Re gu nzhaal zaa kwent cheen na nel ngune gu nu mbin gu re kwaan mle na.

⁴⁹ Bkenzha gu. Na xaal kwaan nguné Xuz na zaa xaa lo re gu, per nzhaal kwaz re gu naz Jerusalén axta yilo kayaa gu yalngezh kwaan yaad naz yiba.

Jesús ngxoob yiba
(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

⁵⁰ Zee Jesús mloo re xaa roo yezh Betania, zee mlep xaa yaa xaa nu ngunaab xaa lo Dios kwent cheen re xaa, zee zo Dios kwaan re xaa.

⁵¹ Nu gorna seetaka kani xaa lo Dios lee Jesús ta ngxoob naz leen yiba.

⁵² Gorna ngulo mbill re xaa mseed lo Jesús lo xaa, zee mbare re xaa Jerusalén stub welt. Zeesi nyakdoola re xaa.

⁵³ Nu zeesi tubka mzo re xaa lach roo yidoo nu tubka mbill re xaa lo Dios.

Wdizh chul cheen Jesucrist kwaan mkee Juan

Wdizh Naban ngok myet

¹ Lee Wdizh Naban ngu axta mbizh yilotlaka, nu lee Wdizh Naban nzola kwaan Dios, nu lee Wdizh Naban nak Dios.

² Nu lee Wdizh Naban nzola kwaan Dios axta yilo.

³ Nu rese kwaan nzho mdexkwaaw Dios kwaan Wdizh Naban, nu rese kwaan nzho nik tuba namdexkwaaw techo.

⁴ Lee Wdizh Naban nak yalnaban, nu lee yalnaban nak xni kwaan nzaa xni lo rese myet yizhyo.

⁵ Nu lee xni ne nzaa xni lo yalnakaw nu lee yalnakaw nyent mod saaw lo xni ne.

⁶ Nu Dios mxaal tub xaa le Juan,

⁷ zee zaa xaa kwent cheen xaa yaad, xaa nak xni, zee rese xaa wii lo xaa.

⁸ Naleet Juan nak xni, per lee Juan nak tub xaa mzaa kwent cheen xni,

⁹ nu lee xni kwaan wlipa nzaa xni lo rese myet, yaad yizhyo ne.

¹⁰ Lee Wdizh Naban myaad lo yizhyo ne, nu nixa leeka Wdizh Naban nak xaa mdexkwaaw yizhyo ne, per lee re xaa yizhyo ne namlebeyyt Wdizh Naban.

¹¹ Myaad Wdizh Naban lo xkyizhyo xaa, per namkayaat re xmyet xaa xaa.

¹² Per lee rese xaa mkayaa Wdizh Naban nu mwii lo xaa, mzaa xaa yalnabeyy lo xaa gak xaa xinn Dios.

¹³ Nu lee re xaa ne ngol stub welt zee gak xaa xinn Dios, per nanakta nel nzhekla myeta o nel nzhekla xuz xaa o xnaa xaa, kwaane naka nel sbaa nzhekla Dios.

¹⁴ Lee Wdizh Naban ngok myet, nu mban xaa nu ngu xaa lo re be, nu ngune nu yalnabela cheen xaa, nu ngune nu wli nak xaa. Noka ngune nu lo xni cheen xaa, nu kwaane mlu nebse lee xaa nak Xgann Dios.

¹⁵ Juan mzaa kwent cheen xaa nu nzhé:

—Kwent cheen xaa mza na, leezha ngunii na, lee xaa nze ngwluzh lo na per mas nonra xaa lo na, nel lee xaa nzhola axta yilo gorna zeeraka gal na.

¹⁶ Nel nadoo doo nak xaa, mlu xaa yalnabela cheen xaa lo nu, nu tubka nlu xaaya.

¹⁷ Yilo mzaa Dios ley lo Ches; per leezha myaad Jesucrist, Dios mlu yalnabela cheen xaa nu mod wli nak xaa.

¹⁸ Nik tub xaa zer ne lo Dios; nebse Xgann xaa ngune lo xaa, xaa techosa lo xaa, nu lee xaa nak xaa mlu xomod nak Dios.

Juan Xaa Nchubnis, mzaa kwent cheen Jesús (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Lee re xaa nabeyy nu, xaa Israel, xaa nzho yezh Jerusalén, mxaal xaa re ngwleyy nu re xaa nle yudar xaa zee yanabdizh xaa lo Juan zee ne xaa cho nak Juan.

²⁰ Nu klar doo nzhé Juan lo re xaa:

—Nanakt na Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

²¹ Zee mbare re xaa mnabdizh:

—¿Cho nak lu zeey? ¿Che lu nak Li, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo?

Juan mkeb nzhé:

—Nanakt na Li.

Zee lee re xaa mbare nzhé:

—¿Che lu nak stub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, xaa nak kwent yaad?

Lee xaa mkeb nzhé:

—Nanakt na xaa ba.

²² Zee lee re xaa nzhé:

—¿Cho nak lu zeey? Nkin yé nu tub kwaan lo re xaa mxaal nu. ¿Che nzho mod né lu lo nu, cho nak lu?

²³ Juan mkeb modxa nzhé Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo:

—Na nak kwenta tub bos kwaan nii paro nanzhot myet: “Bxal gu tub naz nali ze Xaa Nabeyy”. [Is. 40:3]

²⁴ Zee lee re xaa mxaal re xaa fariseo mnabdizh lo Juan,

²⁵ nu nzhé xaa:

—Chelee lu nanakt lu Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nixa nanakt lu Li, nixa nanakt lu tub xaa mkayaa wdizh lo Dios yilo, ¿chozhiin nchubnis lu?

²⁶ Juan mkeb nzhé:

—Na nchubnis kwaan nis, per lo re gu nzho stub xaa nanlabeyyt gu.

²⁷ Xaa ne nze gwluzh lo na, nu nonra xaa lo na zee nixa tich xkyelyed xaa nanzhaalt xek na.

²⁸ Re kwaane ngok tub pa le Betania, stub lad roo yuu Jordán, pa mchubnis Juan.

Jesús nak xmbakxiil Dios

²⁹ Stub mbizh, Juan ngune lo Jesús mzebii gax lo Juan, zee nzhé Juan:

—¡Wii re gu, xaa ne nak Xmbakxiil Dios, xaa kiib jwalt cheen rese myet yizhyo ne!

³⁰ Xaa ne nak xaa mza na kwent leezha ngunii na lo gu: “Gwluzh lo na nze stub xaa mas nonra lo na, nel lee xaa nzho axta yilo leezha zeeraka gal na”.

³¹ Nu nixa nanlabeyyt na xaa, per na nchubnis zee lee re xaa Israel labeyy xaa.

³² Nu noka mzaa Juan kwent, nzhé xaa:

—Ngune na lee Mbi Naban nyaad naz yiba mod tub palom, nu mlaya cho xaa.

³³ Nu na seetaka nanet na cho nak xaa, per xaa mxaal na zee chubnis na kwaan nis, nguné lo na: “Loka xaa kwaan ne lu la Mbi Naban cho, nu kwaz Mbi Naban kwaan lee xaa, xaa zee nak xaa chubnis kwaan Mbi Naban”.

³⁴ Nu na nguneya, kwaanzee nza na kwent lee xaa nak Xgann Dios.

Xaa yilotlaka mseed lo Jesús

³⁵ Nu stub mbizh, Juan nzo leeka zee, kwaan chop xaa kwaan mseed lo xaa.

³⁶ Gorna ngune Juan lee Jesús nzhadéd, zee nzhé xaa:

—¡Wii gu, xaa ba nak Xmbakxiil Dios!

³⁷ Gorzee lee rop xaa mseed lo Juan, mbin nzhé Juan kwaane, zee mreke xaa tich Jesús.

³⁸ Jesús mzere yenn; nu gorna ngune xaa lee rop xaa ne nzeke tich xaa, zee mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Chozhiin nzeke gu tich na?

Lee rop xaa nzhé:

—Dix Maestr, ¿pa nzho lu?

³⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Te gu zee ne gu.

Zee ngwa rop xaa ne, zee ngune xaa pa nzho xaa, nu mlaz xaa kwaan lee xaa las cuatro axta mkaw yizhyo.

⁴⁰ Lee rop xaa mbin kwaan nzhé Juan nu mreke xaa tich Jesús, tub xaa le Ndres, wech Simón Pér.

⁴¹ Nu leeka gorzee nguचेzh Ndres wech xaa Pér, nu nzhé xaa lo xaa:

—Ngune nu lo Xaa Mxaal Dios Nabeyy, xaa nak Crist.

⁴² Zeera mbe Ndres Pér pa nzo Jesús, gorna ngune Jesús lo xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—Lu nak Simón, xgann Juan, per nal role lu Cefas. (Wdizh ne nak “Pér”.)

Jesús mrezh Lip nu Nat

⁴³ Stub mbizh, Jesús mroo nzha naz yizhyo Galilea, zee ngune xaa lo Lip nu nzhé xaa lo xaa:

—Reke tich na.

⁴⁴ Lip nak tub xaa yezh Betsaida, lazh Ndres rop Pér.

⁴⁵ Lip ngwakwaan Nat, nu nzhé lo xaa:

—Ngune nu lo xaa kwaan mzaa Ches kwent cheen lo re yech cheen ley, nu leeka lee xaa mzaa re xaa yilo kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa. Xaa zee nak Jesús, xinn Che, xaa yezh Nazaret.

⁴⁶ Nat nzhé:

—¡Nyent mod yo tub xaa wen yezh Nazaret!

Lip nzhé:

—Chaa, zee ne lu.

⁴⁷ Gorna ngune Jesús lee Nat mzhin gax lo xaa, nzhé xaa:

—Nee nze tub xaa wlipa nak tub xaa sawlazzh be, xaa Israel, xaa nankadet.

⁴⁸ Zee nzhé Nat:

—¿Xomod nlabeyy lu na?

Jesús mkeb nzhé:

—Gorna zeeraka kwezh Lip lu, ngune na lo lu gorna nzob lu xan tub yag ig.

⁴⁹ Nat nzhé:

—Maest, ¡lu nak Xgann Dios, lu nak rey lo sawlazzh be, re xaa nak dii cheen Israel!

⁵⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Nel nii na lo lu ngune na nzob lu xan tub yag ig, zee nzak lu na nak Xgann Dios. Per nara ne lu re kwaan mas grora ke kwaane.

⁵¹ Noka nzhé Jesús:

—Wlipa na nii na lo gu, zne gu lee yiba xal, nu lee re mandad cheen Dios la nu yixoob lo na; nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

2

Mle Jesús tub kwaan gro lo tub jondang yezh Caná

¹ Ngok yon mbizh ngu tub jondang Caná, yezh cheen Galilea. Lee xnaa Jesús nzo baa;

² Jesús nu nu, xaa mseed lo xaa, noka mrezh xaa re nu ya nu jondang.

³ Leezha mbare xis ub lee xnaa Jesús nzhé lo Jesús:

—Nyentra xis ub.

⁴ Jesús mkeb nzhé:

—¿Chozhiin naab lu kwaane lo na? Nal nyent mod le na yudar lu nel zer zhin gor kwaan le na kwaane.

⁵ Lee me nzhé lo re mos, xaa ngiiz xis ub:

—Ble gu rese kwaan né xaa lo gu.

⁶ Baa nzhi tub xop yas ke, kwaan ngo re nu nis leen leezha nle nzhul nu nu lo Dios. Nu leen kad tub yas nyu tub fapgal o tub gayoo litr nis.

⁷ Jesús nzhé lo re mos:

—Chezhe gu nis leen re yas ba.

Nu mtezhé re xaaya.

⁸ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Bloo gu chepa, nu be guya lo xaa nabeyy lo re gu zee le xaa preba.

Snee mle xaaya.

⁹ Lee xaa ne mle preb nis kwaan ngok xis ub, nu nixa nanet xaa pa mrooya; nebse re xmos xaa ne pa mrooya, nel re xaa mtezhé nis leen yas. Zee lee xaa nabeyy lo re mos mrezh xaa mchelya,

¹⁰ zee nzhé xaa lo xaa:

—Rese xaa yilotlaka ngiiz xis ub kwaan mas wen, zee gorna lee re xaa nze jondang ngulola ngu xis ub kwaan mas wen, nu zeera ngiiz xaa xis ub kwaan nanakt kwaan wen. ¡Per lee lu rebes mle luya, mlozhaw lu kwaan wen zee kiiz luya axta gwluh!

¹¹ Kwaane mle Jesús yezh Caná yizhyo cheen Galilea nu kwaane ngoka kwaan yilotlaka kwaan gro kwaan mle xaa. Nu snee mlu xaa yalnabeyy cheen xaa, nu rese nu, xaa mseed lo xaa, mzelo ngwii lo xaa.

¹² Ngulo mded kwaane, zee mkato xaa naz yezh Capernaum, kwaan xnaa xaa, nu kwaan re wech xaa, nu kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, nu mlaz xaa baa lak mbizh.

Jesús ntexonn re xaa nto ma leen yidoo

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jesús nguxoob naz Jerusalén leezha merla zhin yalni cheen re nu, xaa Israel, kwaan le Paskwa, pa nselazh nu xomod mlloo Dios re xey nu Egipto.

¹⁴ Nu lo lach jwer yidoo ngune Jesús lo re xaa nto ngoon, xaa nto mbakxiil, xaa nto palom, nu re xaa nchee demi nzhi baa.

¹⁵ Gorna ngune xaa kwaane, mzen xaa tub le doo nu mdexkwa xaa tub bins nu mlloo xaa re xaa lo lach roo yidoo, kwaan re xmbakxiil xaa nu kwaan re xngoos xaa. Nu mchech xaa re xdemi re xaa kachee demi, nu mtexche xaa xmes re xaa.

¹⁶ Nu lo re xaa nto palom, nzhé xaa:

—¿Cho gor koo gu re xma gu nee? ¡Nalet gu li Xuz na barati!

¹⁷ Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa, mselazh kwaan nzhé xtizh Dios, kwaan nzhé: “Nzhak selos na ne na xomod nle re xaa li lu, nu kwaane le zee gut re xaa na”. [Sal. 69:9]

¹⁸ Lee re xaa non lo nu mnabdizh lo xaa:

—¿Xana kwaan gro le lu, zee luu lee lu nkano yalnabeyy le kwaane?

¹⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Blux gu yidoo ne, zee chonaka mbizh za naya.

²⁰ Lee re xaa non nzhé:

—Tub choobxop liin mza xaa yidoo ne, nu lee lu né, chonaka mbizh za luya.

²¹ Per yidoo kwaan kaza xaa Jesús kwent nak leeka kwerp cheen xaa.

²² Kwaan zee leezha mroban xaa, lee nu, re xaa mseed lo xaa, mselazh kwaan nzhé xaa, nu mzeen nu lee kwaan nii xtizh Dios nu kwaan nzhé Jesús nak kwaan wli.

Jesús nlabeyy rese myet

²³ Leezha mzo Jesús Jerusalén, yalni cheen Paskwa, zyen doo xaa mzelo ngwii lo xaa mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nel mwii re xaa lo re kwaan gro mle xaa.

²⁴ Per Jesús ne nawlit xaaya, nel nlabeyy xaa xomod nak rese myet.

²⁵ Nu nankint xaa tub xaa zaa kwent lo xaa xomod nak re myet, nel lee xaa nlabeyy lextoo rese myet.

3

Jesús rop Nikodem

¹ Ngu tub fariseo, xaa le Nikodem, tub xaa non doo lo re nu.

² Tub gwzhe ngwa xaa ne lo Jesús nu nzhé xaa:

—Maestr, ne nu lee Dios mxaal lu zee seed lu nu, nel nik tub xaa nyent mod le re kwaan gro doo kwaan nle lu, chelee Dios nanzot kwaan lee xaa.

³ Jesús nzhé lo xaa:

—Wlipa na nii na lo lu, chelee xaa nagalt stub welt nyent mod rep xaa Pa Nabeyy Dios.

⁴ Nikodem mnabdizh:

—¿Per xomod gal tub xaa stub welt leezha ngoxla xaa? ¡Nyent mod rep tub xaa lextoo xnaa xaa nu gal xaa stub welt!

⁵ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Wlipa na nii na lo lu, chelee xaa nagalt xaa leen nis nu kwaan Mbi Naban cheen Dios nyent mod rep xaa Pa Nabeyy Dios.

⁶ Loka xaa nzhal lo tub myet, myet nak xaa; nu loka xaa nzhal lo Mbi Naban, mod Mbi Naban nak xaa.

⁷ Nu nadedyallt lu nel ngunii na lo lu: Lee gu nzhaal gal stub welt.

⁸ Lee mbi nze loka lad nzheklaya, nu nixa nzhon lu mbezha, per nanet lu pa naz nzeya nu nixa pa naz nyaya. Nu sbaaka nak re xaa nzhal kwaan Mbi Naban.

⁹ Nikodem mbare mnabdizh:

—¿Xomod nzho mod gak re kwaane?

¹⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Lu nak maestr lo re sawlazzh be, ¿xomod nanlat re kwaane yek lu?

¹¹ Wlipa na nii na lo lu, lee re nu ne re kwaan nii nu, kwaanzee nzaa nu kwent re kwaan ngune nu, per nanlet re gu krer kwaan nii nu.

¹² Nu chelee gu nanlet gu krer kwaan yizhyo kwaan nza kwent lo gu, ¿xomod le gu krer, chelee na za na kwent cheen kwaan naz yiba?

¹³ Nik tub xaa zer ya naz yiba, techosa xaa kwaan mla naz yiba; xaa kwaan kaza na kwent cheen, nak na. Lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

¹⁴ Nu konxa mkee Ches mball wiz lo yag wen, sbaaka nkin kee xaa na lo yag, Xaa Mzhin Ngok Myet,

¹⁵ zee rese xaa kwaan tubka wii lo na, le xaa gan yalnaban kwaan tira.

Dios nkela re myet yizhyo

¹⁶ Nu mkedoola Dios rese xaa yizhyo ne, zee mxaal xaa Xgann xaa, xaa techosa lo xaa, zee loka xaa tubka wii lo xaa nayeta xaa, sinka le xaa gan yalnaban kwaan tira.

¹⁷ Nel mxaal Dios Xgann Dios yizhyo ne, nu nanakta nel naab xaa kwent lo re myet, sinka mxaal xaa xaa zee lee re myet le gan yalnaban kwaan tira.

¹⁸ Loka xaa kwaan tubka wii lo Xgann Dios, nanaabt Dios kwent lo xaa; per lee xaa kwaan nawiit lo xaa tubka, ngulola ngunaab Dios kwent lo xaa, nel namwiit xaa lo xaa nak tubka Xgann Dios.

¹⁹ Loka xaa kwaan nangwiit lo Xgann Dios ngulola ngunaab Dios kwent lo xaa, nel gorna myaad xni yizhyo ne, mas nyula re xaa yalnakaw ke xni, nel nle xaa re kwaan xni.

²⁰ Rese xaa kwaan nle kwaan nawent, nayii xaa ne xaa xni, nu nambiit xaa loya, zee nalut re kwaan kale xaa.

²¹ Per lee re xaa nzhake tich kwaan wli, mbii xaa lo xni, zee luu lee re kwaan kale xaa, nak kwaan nzhekla Dios.

Juan mbare mzaa kwent cheen Jesús stub welt

²² Ngulo mded kwaane, zee lee Jesús kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, mroo Jerusalén nu ngwa nu naz wen cheen Judea, nu baa ngu re nu lak mbizh, nu mchubnis xaa re myet.

²³ Nu noka Juan kachubnis naz yezh Enón, gax yezh Salim, nel baa nzho nall nis; nu lee re myet nya lo xaa nu nchubnis xaa xaa.

²⁴ Re kwaane mded leezha zeeraka ko xaa Juan lozhyib.

²⁵ Per lee lak xaa mseed lo Juan, mzelo mdildiizh kwaan lak sawlazzh nu, kwent cheen xomod gak nzhuul xaa lo Dios,

²⁶ Kwaanzee ngwa xaa nu nzhé xaa lo Juan:

—Maestr, lee xaa mbid lo lu stub ta yuu Jordán, xaa kwaan mzaa lu kwent cheen, lee nal noka xaa kachubnis re myet, nu zyen doo xaa nya lo xaa.

²⁷ Juan nzhé lo xaa:

—Nik tub xaa nyent mod kano tub kwaan chelee Dios nazaata lo xaa.

²⁸ Leeka re gu mbin leezha klar doo ngunii na, lee na nanakt Crist, xaa Xaal Dios Nabeyy, lee na nak nebse tub xaa mxaal Dios delant lo xaa.

²⁹ Lo tub jondang, lee xaa ka sa nak xaa chelya, nu noka xmig xaa nchelya nzo kwaan lee xaa, nu nzhon xaa kwaan nii xaa, nu nyakdoola xaa nzhon xaa kwaan nii xaa nchelya. Nu seeka na nyakdoola na nal.

³⁰ Lee xaa nkin gak nonra, per lee na gak tub xaa nanont.

Xaa kwaan nyaad naz yiba

³¹ Lee xaa kwaan nyaad naz yiba nabeyy lo rese xaa nu lo rese kwaan. Loka xaa nzhal yizhyo ne, xaa yizhyo ne nak xaa nu nzhedizh xaa kwaan yizhyo ne. Per lee xaa kwaan nyaad naz yiba, lee xaa nabeyy lo rese xaa nu lo rese kwaan.

³² Nu nzaa xaa kwent kwaan ngune xaa lo, nu kwaan mbin xaa, per nik tub xaa nanlet krer kwaan nii xaa.

³³ Per lee re xaa kwaan nle krer kwaan nii xaa noka mlu xaa wli nak Dios.

³⁴ Lo xaa mxaal Dios nzaa kwent cheen Dios, mzaa Dios Xmbi Naban xaa nu nangwiit xaa paro kwaan mzaa xaa lo xaa.

³⁵ Lee Xuz xaa nkela Xgann xaa, nu mzaa xaa yalnabeyy lo xaa, zee nabeyy xaa lo rese kwaan nzho yizhyo ne nu yiba.

³⁶ Loka xaa kwaan tubka wii lo Xgann xaa, le xaa gan yalnaban kwaan tira; per lee xaa kwaan nangwiit lo Xgann xaa nalet gan yalnaban, sinka le xaa gan la yalnayii cheen Dios tich xaa.

4

Jesús mdizhno ngwnaa me yezh cheen Samaria

¹ Nu mbin re xaa fariseo zyenra xaa nreke tich Jesús ke tich Juan nu nzhachubnis xaa mas zyenra xaa ke Juan.

² (Per kwaan wli nak nanchubnist Jesús, sinka xaa nchubnis nak re nu, xaa mseed lo xaa.)

³ Gorna mbin Jesús kwaane, mroo xaa Judea, nu nzha xaa naz Galilea stub welt.

⁴ Per gorna nzha xaa, nkin ded xaa yizhyo cheen Samaria.

⁵ Nu mzhin xaa tub yezh cheen Samaria kwaan le Sicar, gax xleyo Kob kwaan mlaa xaa lo xinn xaa Che,

⁶ pa nzob bzo kwaan nii re xaa, bzo cheen Kob. Nu Jesús nguzha mze xaa zee mzob xaa roo bzo ba, kwaane ngok kan rolta mbizh.

7-8 Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa, mlaa nu Jesús nu nzhazi nu kwaan gaw nu leen yezh. Nu gorzee lee tub ngwnaa, me yezh Samaria nzexii nis, zee Jesús nzhé lo me:

—Zaa chep nis goo na.

9 Per lee re nu, xaa Israel, nanzhaalt xtizh kwaan re xaa Samaria, kwaanzee lee ngwnaa ne mkeb, nzhé lo xaa:

—¿Chozhiin naab lu nis lo na, nak na tub me Samaria nu lee lu nak tub xaa Israel?

10 Jesús mkeb nzhé:

—Chelee lu nlabeyy lu kwaan nzelazh Dios nu cho nak xaa kwaan kanaab nis lo lu, nu chol naab lu nis lo na, lee na za nis kwaan nzaa yalnaban go lu.

11 Lee ngwnaa nzhé:

—Per nik tub kwaan nankanot lu koo lu nis, nu lee bzo nech; ¿pa koo lu nis kwaan nzaa yalnaban zaa lu goo na?

12 Lee Kob, xaa nak xey be, xaa yilo, mlaa bzo ne lo nu, nu leen bzo ne mloo xaa nis ngu xaa, nu ngu re xinn xaa nu re xma xaa. ¿O che nonra lu ke Kob?

13 Jesús mkeb nzhé:

—Rese xaa kwaan nzho nis ne, telisa gak nzhek lextoo xaa stub welt;

14 per loka xaa go nis kwaan za na, tira nagaknzhektra lextoo xaa. Nel lee nis kwaan za na go xaa, gak leen lextoo xaa mod tub xlen pa nlen nis, kwaan nzaa yalnaban kwaan tira.

15 Lee ngwnaa ne nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, zaa lu nis ba goo na, zee nagaknzhektra lextoo na, nu nankintra yaadxii na nis nee.

16 Jesús nzhé lo me:

—Gwa, gwachezh sa lu zee bare gu stub welt.

17 Lee ngwnaa mkeb nzhé:

—Nankanot na sa na.

Jesús nzhé lo me:

—Wli lu nguné lu, nankanot lu sa lu;

18 per nzhala gaay xaabyi nzhachelya lu, per lee xaa nkano lu nal nanakt xaa sa lu. Wli lu kwaan nguné lu.

19 Gorna mbin me kwaane, zee nzhé me:

—Nzak na lee lu nak tub xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo lu.

20 Lee re xey nu xaa yilo nzhedizhno Dios yek yi ne, per lee re gu né; paro nzhaal nii xaa lo Dios nak leen yezh Jerusalén.

21 Jesús mkeb lo me, nzhé:

—Wlipa na nii na lo lu, merla zhin mbizh kwaan nankintra ya gu yi ne nixa nankintra ya gu Jerusalén, zee wdizhno gu lo Dios.

22 Nel nanet re gu cho xaa wdizhno gu lo, per lee re nu ne nu cho xaa nzhedizhno nu, nel naz lo re nu, xaa Israel, nyaad yalnaban kwaan tira.

23 Per nal mzhin gor, nu nal nak gor leezha lee re xaa wlipa nzholl lo Xuz be, gool lo xaa mod nlu Mbi Naban leen lextoo xaa nu tub mod nali nak. Nel sbaa nzhekla Xuz be gool re xaa lo xaa.

24 Dios nak mbi, nu kwaanzee lee re xaa nzhekla gool lo xaa nzhaal gool lo xaa mod nlu Mbi Naban leen lextoo xaa, nu tub mod nali nak.

25 Lee ngwnaa nzhé:

—Nela na, telisa yaad Xaa Xaal Dios Nabeyy, xaa nak Crist; nu leezha yaad xaa, zaa xaa kwent lo nu xomod nak rese kwaan.

26 Jesús nzhé:

—¡Na nak xaa zee, xaa kwaan kayawdizhno lu!

27 Nu gorna mzhin re nu, mdedyall doo nu ngune nu lee Jesús kayawdizh kwaan tub ngwnaa. Per mzheb nu nabdizh cho kwaan nzhekla me, o cho kwaan kayadizh rop xaa me.

28 Zee mlaa me xre me nu ngwa me yezh, nu nzhé me lo rese xaa yezh:

29 —Te gu nee, zee wii gu lo tub xaabyi, xaa nguné rese kwaan mle na lo na. ¿Che nalet xaa ne nak Xaa Xaal Dios Nabeyy?

30 Zee mroo re xaa yezh nu ngwa xaa pa nzo Jesús.

31 Zeera nzhé re nu lo xaa:

—Maestr, daw tub kwaan.

32 Per lee Jesús nguné lo nu:

—Nkano na tub kwaan gaw na, kwaan nanet re gu.

33 Zee mzelo nu mnabdizh nu lo wechxinn nu:

—¿Che nzho cho mzaa kwaan ndaw xaa?

34 Per Jesús né lo nu:

—Lee kwaan nle na nak kwaan nzhekla xaa mxaal na le na, nu kwaan nak kwenta kwaan nzhaw na, nu telisa le naya.

35 Per lee re gu nzhedizh: “Nzho jwalt stub tap mbee, zeera top be yalgon”. Per lee na nii lo gu, bwii gu nee, ngulola ngok yalgon nu mzhinla mbizh dopa.

36 Lee xaa ntop yalgon nzhex nka, nu lee yalgon kwaan ntop xaa nak kwaan ndii tira, zee lee xaa kwaan mlo ben nu xaa kwaan mtop yalgon, gak chul lextoo rop xaa.

37 Nel wli mod nii xaa: “Tub xaa ngo ben lo yo nu stub xaa ntop yalgon”.

38 Na mxaal re gu zee top gu yalgon kwaan namgaant gu, stub naz xaa nak xaa mgaana nu mdexkwaaya, per re gu topa nu kayaaya.

39 Zyen doo xaa yezh Sicar yizhyo cheen Samaria, mwii lo Jesús, nel lee ngwnaa zee nzhé lo re xaa: “Nguné xaa rese kwaan mle na”.

40 Nu kwaan zee gorna mzhin re xaa yezh ba lo Jesús, ngunaab xaa lo Jesús zee kwaz xaa lo re xaa. Zee lee re nu mlaz baa chop mbizh.

41 Nu zyen stub naz xaa mwii lo Jesús, gorna nzhon xaa kwaan nii Jesús.

42 Nu nzhé xaa lo ngwnaa zee:

—Nalsi ne nu wli lee Jesús nak xaa nzaa yalnaban, nu nanakta nebse nel nguné luya lo nu sinka noka nel mbin nu kwaan nguné Jesús lo nu zee ne nu lee xaa nak xaa nzaa yalnaban.

Jesús msekwen xinn tub xaa non lo rey

43 Gorna ngulo mded rop mbizh zee, Jesús mzen xnaz naz yizhyo Galilea.

44 Nu leeka Jesús nzhé, lee re sawlazz xaa, xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nagont xaa xtizh xaa.

45 Gorna mzhin xaa Galilea, lee re myet zee mkayaa xaa chul doo, nel ngune re xaa re kwaan gro kwaan mle xaa lo yalni cheen Paskwa naz yezh Jerusalén, kwaan zee noka lee xaa mzo lo yalni cheen Paskwa.

46 Jesús mbare naz yezh Caná yizhyo cheen Galilea, paro mle xaa lee nis ngok xis ub. Nu mzhaal xaa kwaan tub xaa non lo rey, nu lee xgann xaa ne ne nzak yezh Capernaum.

47 Leezha mbin xaa ne lee Jesús mzhin Galilea, ngwa xaa lo xaa nu ngunaab xaa jabor lo Jesús, zee ya xaa garli xaa zee sekwen xaa xgann xaa, xaa merla yet.

48 Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Chelee na nalut na tub nseyin o tub kwaan gro lo gu nawiit gu lo na.

49 Per lee xaa non lo rey nzhé:

—Chaa ya be nal, napa lee xgaan na kayet.

50 Zee lee Jesús nzhé lo xaa:

—Zyaa garli lu; ngokwenla xgann lu.

Lee xaa ne mle krer kwaan nzhé Jesús lo xaa, nu mbare xaa garli xaa.

⁵¹ Nu gorna nya xaa garli xaa, lee re xmos xaa nzhaxiila xaa kan rol naz nu nzhé lo xaa:

—¡Ngokwenla xgann lu!

⁵² Lee xaa mnabdizh:

—¿Pa gor mzelo xgaan na ngokwen xaa?

Nu lee re xmos xaa nzhé lo xaa:

—Naaze, kan la una mroo xlee mad.

⁵³ Zee lee xuz mad mzeen leeka gor kwaan nzhé Jesús lo xaa: “Ngokwenla xgann lu”, mer gorzee ngokwen xaa. Nu lee xaa nu rese xaa nzho li xaa mwii lo Jesús.

⁵⁴ Kwaane ngok rop kwaan gro kwaan mle Jesús gorna mroo xaa Judea nyaad xaa naz Galilea.

5

Jesús msekwen tub mdeen pa le Betesda

¹ Mded lak mbizh, zee lee re sawlazzh nu mle tub yalni, nu Jesús mbare ngwa Jerusalén stub welt.

² Nu leen yezh Jerusalén, gax pwert kwaan nii xaa Mbakxiil, nzob tub tank kwaan diizh hebreo leya Betesda. Nkanoya gaay korredor,

³ pa nkambaz zyen doo re xaa ne nzak: xaa nachool lo, xaa ngob nii, nu xaa mdeen.

⁴ Nkambaz re xaa gorna yiid mandad cheen Dios kun nis leen tank, nu loka xaa yilotlaka nzeeb leen tank gakwen xaa lo yalyizh kwaan nzak xaa.

⁵ Nu lo re xaa ba, nzho tub mdeen, xaa nzhala tub galbchiibxon liin ne nzak.

⁶ Nu gorna ngune Jesús lee xaa naxkoslosa, nu ne xaa lak liin nzha sbaa nax xaa, mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Che nzhekla lu gakwen lu?

⁷ Lee xaa mkeb nzhé:

—Nyent cho chep na leen tank gorna lee nis gun. Nu kad welt leezha nzhekla na rep na, yilo stub xaa nrep ke na.

⁸ Jesús nzhé lo xaa:

—Guxso, bzen xda lu nu bze.

⁹ Nu leeka gorzee lee xaa ngokwen, mzen xaa xda xaa nu mzelo xaa mze xaa. Per zhe zee nak zhe sab, mbizh kwaan nzholl re nu lo Dios.

¹⁰ Lee re xaa non lo nu, xaa Israel, nzhé lo xaa kwaan ngokwen:

—Nalzhe nak zhe sab, zhe kwaan nzholl re be lo Dios; nyent mod wee lu xda lu.

¹¹ Lee xaabyi zee mkeb nzhé:

—Xaa msekwen na né lo na: “Bzen xda lu nu bze”.

¹² Lee re xaa mnabdizh lo xaa:

—¿Xana xaa né lo lu: “Bzen xda lu nu bze”?

¹³ Per lee xaabyi zee nanet xaa cho msekwen xaa, nel lee Jesús mzeeb lo re myet xaa nzhi baa.

¹⁴ Lo lach roo yidoo zeera ngune Jesús lo xaa stub welt, zee nzhé Jesús lo xaa:

—Wii, nal ngokwen lu; naletra lu kwaan nawent zee nadedt lu stub bid kwaan mas naxinnra.

¹⁵ Lee xaabyi zee nya nu nzhé lo re xaa non:

—Jesús nak xaa kwaan msekwen na.

16 Nu kwaanzee, lee re xaa non mrenal Jesús nel nle Jesús re kwaane zhe sab.

17 Per Jesús nzhé lo re xaa:

—Lee Xuz na tubka nkee zhiin zee noka na nkee zhiin.

18 Nu kwaanzee lee re xaa non mas nzhekla gut Jesús, nu nanebt nel nanlet xaa kwaan nzhé ley cheen zhe sab, zhe kwaan nzholl nu Dios, sinka noka naka nel nle xaa lal ke Dios, gorna mbezh xaa Dios nak Xuz xaa.

Yalnabeyy cheen Xgann Dios

19 Jesús nzhé lo re xaa:

—Wlipa na nii na, na nak Xgann Dios nu nik tub kwaan nanlet na nel nebse nzhekla na; nebse nle na kwaan ne na nle Xuz na. Rese kwaan nle Xuz na, sbaaka rese nle na.

20 Nel nkela Xuz na na nu nlu xaa rese kwaan nle xaa lo na, nu luu xaa kwaan mas gro lo na, zee dedyall gu ne guya.

21 Nel konxa nseban Xuz na re xaa ngut, nu nle xaa zee mban xaa stuba, sbaaka lee na nza yalnaban lo re xaa kwaan nzhekla na za naya.

22 Nu lee Xuz na nanaabt kwent lo re xaa, sinka mzaa xaa yalnabeyy lo na, xaa nak Xgann xaa, zee naab na kwent lo re xaa,

23 zee rese xaa wii respet lo na, konxa ngwii xaa respet lo Xuz na. Lee xaa kwaan nangwiit respet lo na, noka nangwiit xaa respet lo Xuz na, xaa kwaan mxaal na.

24 Wlipa na nii na lo gu, loka xaa kwaan nkenzha kwaan nii na nu ngwii lo xaa mxaal na, le xaa gan yalnaban kwaan tira; nu nanaabt Dios kwent lo xaa mbizh gwuluzh, nel mroola xaa lo re xaa ngut nu nkano xaa yalnaban kwaan tira.

25 Wlipa na nii na lo gu, mzhin gaxla gor, nu nal nak gor zee lee re xaa ngut nkenzha bos cheen na, nu loka xaa kwaan gona ban xaa.

26 Nu nel leeka Xuz na nle zee mban myet, sbaaka mzaa xaa lo na zee le na ban myet;

27 nu noka mzaa xaa yalnabeyy lo na, xaa nak Xgann xaa, zee naab na kwent lo rese xaa, nel lee na nak Xaa Mzhin Ngok Myet.

28 Nu nadedyallt gu lo kwaane, nel yo tub mbizh rese xaa ngut kenzha bos cheen na,

29 nu roo re xaa leen xbaa xaa. Lee re xaa mle kwaan wen roban zee kayaa xaa yalnaban; lee re xaa mle kwaan nawent roban xaa zee naab Dios kwent lo xaa.

Kwaan nlu lee Jesús nak Xgann Dios

30 Nyent mod le na nebse kwaan nzhekla na. Naab na kwent mod nabeyy Xuz na na, nu lee mod naab na kwent nak tub mod nali, nel nanlet na kwaan nzhekla na sinka nle na kwaan nzhekla xaa kwaan mxaal na.

31 Chelee na nebse za na kwent cheen na, nanonta.

32 Per nzho tub xaa nzaa kwent cheen na, kwent zeesi non.

33 Re gu mxaal xaa nabdizh xaa lo Juan, nu wli nak re kwaan mkeb xaa lo gu.

34 Per na nankint tub xaa zaa kwent cheen na, nii na kwaane zee ne re gu nzho mod le gu gan yalnaban.

35 Juan nak mod tub xni, nu mzo re gu lo xni cheen xaa lak mbizh.

36 Per jabor cheen na nkano na tub preb kwaan mas non ke kwent kwaan mzaa Juan. Lee re kwaan nle na, kwaan nak kwaan mxaal Xuz na le na, nlu lee xaa nak xaa mxaal na.

37 Nu noka Xuz na, xaa kwaan mxaal na nroo xjabor na, nixa nanzhont re gu bos cheen xaa nixa zer ne gu lo xaa,

³⁸ nixa nanzhot kwent cheen xaa lextoo gu nel nangwiit gu lo na, xaa mxaal Dios.

³⁹ Lee re gu nseed xtizh Dios, nel nzak gu nzho mod yizhal gu yalnaban kwaan tira loya, per nangwiit gu lee Xkyech Dios nzaa kwent cheen na,

⁴⁰ nu lee re gu nanet yiid lo na zee kayaa gu yalnaban kwaan nza na.

⁴¹ Nankwaant na mod zee nii wen re myet lo na.

⁴² Nu na nlabeyy re gu nu ne na lee re gu nankelat Dios.

⁴³ Na nzhal kwent cheen Xuz na, nu lee re gu nakayaat na; nu chol yiid stub xaa kwent cheen leeka lee xaa, telisa kayaa gu xaa.

⁴⁴ ¿Xomod gak gu tub xaa ngwii lo Dios, chelee gu nebse nkwaan gu mod zee nii wen re xaa gu, nu nankwaant gu mod zee nii wen Dios gu?

⁴⁵ Nu nanlet gu xgab lee na gaazh kwaan tich gu lo Xuz na, xaa ngaazh kwaan tich gu nak Ches, xaa mzaa ley kwaan ngwii gu lo nu nzak gu sbaa yizhal gu yalnaban.

⁴⁶ Nu chol nzhon gu xtizh Ches, noka nzhaal gon gu xtizh na, nel Ches mzaa kwent cheen na lo re yech kwaan mkee xaa.

⁴⁷ Per chelee re gu nanlet krer kwaan mkee xaa, ¿xomod le gu krer kwaan nii na?

6

*Jesús nzaa kwaan ndaw gaay mil myet
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)*

¹ Gorna ngulo mded kwaanee Jesús ngwa stub ta roo nistoo cheen Galilea, kwaan noka nii xaa Tiberias.

² Zyen doo myet mreke tich xaa, nel ngune xaa re kwaan gro kwaan mle xaa; msekwen xaa zyen doo myet, xaa ne nzak.

³ Zee ngxoob Jesús yek tub yi nu baa mzob xaa kwaan re nu, xaa mseed lo xaa.

⁴ Nu merla gak yalni cheen Paskwa, kwaan nle nu, xaa Israel.

⁵ Gorzee lee Jesús mwii lo re myet xaa nzeke tich xaa, nu nzhé xaa lo Lip:

—¿Pa yizi be kwaan gaw tub lanee myet?

⁶ Sneee mnabdizh xaa, zee ne xomod keb Lip, nel nela Jesús cho kwaan le xaa.

⁷ Lip mkeb lo xaa nzhé:

—Nixa demi kwaan le xaa gan chop gayoo mbizh nagalta zuuy pan kwaan gaw re xaa tiggaya.

⁸ Zee lee Ndrés stub xaa mseed lo Jesús, wech Simón Pér, nzhé:

⁹ —Nee nzo tub xaawin, nkano gaay pan sebad nu chop mbal; ¿per pa gaa kwaanee gaw rese xaa?

¹⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Guzh gu lo re xaa zee zob xaa.

Nu mzeb doo yixyi baa, zee mzob re xaabyi, kan tub gaay mil xaa.

¹¹ Jesús mzen gaay pan, nu gorna ngulo mzaa xaa dixkix lo Dios zee mzaa xaaya lo re nu, zee mdiiz nuya lo re xaa nzob baa; sbaaka kwaanee mle xaa kwaan mbal, nu mzaa xaaya ndaw re xaa, axta paro nguzhe lextoo re xaa.

¹² Gorna ngulo ndaw re xaa, Jesús nzhé lo nu:

—Btop gu re kwaan mlake, zee naluxta sbaasa.

¹³ Zee mtop nuya nu mchezhe nu chiibchop chekwid kwaan pan byog kwaan mlake lo re gaay pan sebad.

¹⁴ Zee lee re myet, gorna ngune xaa kwaan gro kwaan mle Jesús, mbezhe re xaa:

—Wlipa lee xaa ne nak xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa nakladizh xaal Dios yiid lo yizhyo ne.

¹⁵ Per Jesús mzeen nzhekla re xaa wee xaa xaa lajwers, zee gak xaa rey cheen re xaa, kwaanzee nya xaa naz yek yi stuba, zee zo techo xaa.

Jesús nzhaze lo nis

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Gorna nzela yalchool, lee nu mkato roo nistoo,

¹⁷ nguxoob nu leen tub kano nu mzelo nu mzeno nu kano leen nistoo zee zhin nu yezh Capernaum. Nu tira ngulola mla yalchool, lee Jesús zeeraka bare.

¹⁸ Zee lee nis mzelo mgun nel nze doo mbi.

¹⁹ Leezha nzhazela nu kan gaay o xop kilómetro, ngune nu lee Jesús nzezhin gaxla lo nu nyaad zenii lo nistoo, nu mzheb doo nu.

²⁰ Lee Jesús né:

—¡Naya, nazhebt gu!

²¹ Zee McKayaa nu xaa, nu leeka gor kwaan mzeeb Jesús leen kano, mzhin re nu yezh pa nzha nu.

Mkwaan re myet Jesús

²² Lee stub mbizh, lee re myet xaa mlake stub ta roo nistoo, ngune lee nu nya leen tub kano kwaan nzo baa nu lee Jesús namyat kwaan re nu.

²³ Zee lee stub naz kano nze naz yezh Tiberias mzhin gax pa ndaw rese xaa gorna ngulo mzaa Jesús dixkix lo Dios.

²⁴ Nu gorna ngune re xaa nixa Jesús nu nixa re nu nyent baa, noka re xaa mzeeb leen kano nu nzhakwaan xaa Jesús naz yezh Capernaum.

Jesús nak pan kwaan nzaa yalnaban

²⁵ Gorna mzhin re xaa stub ta roo nistoo, nguzhal Jesús lo xaa nu mnabdizh xaa lo xaa:

—Maestr, ¿cho gor nyaad lu nazre?

²⁶ Jesús mkeb lo xaa nzhé:

—Wlipa na nii na lo gu, gu nkwaan na nel ndaw gu axta paro nguzhe lextoo gu nu nanakta nel mla re kwaan gro kwaan mle na yek gu.

²⁷ Nanzhaalt kwaan gu kwaan gaw gu kwaan nandiit tira, sinka kwaan gu kwaan gaw gu kwaan tira ndii nu kwaan nzaa yalnaban kwaan tira lo gu. Nel na nak Xaa Mzhin Ngok Myet zee za na yalnaban kwaan tira lo gu, nel Dios, xaa nak Xuz na, mzob sey cheen xaa cho na, zee ne re myet lee na nak Xgann xaa.

²⁸ Zee mnabdizh re xaa nzhé xaa:

—¿Cho kwaan nzhaal le nu zee le nu kwaan nzhekla Dios?

²⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Kwaan nzhekla Dios nak, gon gu xtizh na, xaa kwaan mxaal xaa.

³⁰ Zee mnabdizh re xaa:

—¿Xana tub kwaan nzho mod luu lu lo nu, zee nzho mod le nu krer lu? ¿Cho kwaan nzho mod le lu?

³¹ Re xey be, xaa yilo ndaw pan kwaan nyaad naz yiba naz wen, modxa nzhé Xkyech Dios: “Mzaa xaa pan kwaan nyaad naz yiba ndaw re xaa”. [Sal. 78:24]

³² Jesús mkeb nzhé:

—Wlipa na nii na, naleet Ches nak xaa mzaa pan yiba, sinka Xuz na nak xaa nzaa pan kwaan wlipa nyaad naz yiba.

³³ Nel lee pan kwaan wlipa nzaa Dios nak xaa kwaan mla naz yiba, nu nzaa xaa yalnaban lo re myet yizhyo.

³⁴ Lee re xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, zaa duzna pan zee gaw nu.

³⁵ Zee nzhé Jesús lo re xaa:

—Lee na nak kwenta pan kwaan nzaa yalnaban. Nu xaa kwaan yiid lo na tira nagaknlaantra xaa; nu xaa kwaan tira wii lo na nagaknzhektra lextoo xaa.

³⁶ Per modxa nii na lo gu, nixa ne gu lo na nangwiit gu lo na.

³⁷ Rese xaa nzaa Xuz na lo na, nyiid lo na, nu lee xaa kwaan nyiid lo na nachexonnt na xaa naz jwer.

³⁸ Nel lee na nyal naz yiba zee nalet na kwaan nzhekla na, sinka nyal na zee le na kwaan nzhekla Xuz na, xaa mxaal na.

³⁹ Nu lee kwaan nzhekla Xuz na, xaa mxaal na nak, nazowent na nik tub re xaa mzaa xaa lo na, sinka rese xaa ba seban na mbizh gwluhtlaka.

⁴⁰ Nel lee kwaan nzhekla Xuz na nak, wii rese xaa lo Xgann xaa; nu xaa nzak lee xaa nak xaa mxaal Dios, le gan yalnaban kwaan tira; zee lee na seban xaa mbizh gwluhtlaka.

⁴¹ Zee lee re xaa nzelo nzhedizh nawent Jesús, nel lee Jesús nzhé: “Lee na nak kwenta pan kwaan nyaad naz yiba”.

⁴² Zee nzhé re xaa:

—¿Che naleet xaa ne nak Jesús, xgann Che? Rese be nlabeyy xuz xaa nu xnaa xaa. ¿Xomod né xaa nal: “Nyaad na naz yiba”?

⁴³ Zee lee Jesús nzhé:

—Nawdizht gu sbaa.

⁴⁴ Nik tub xaa nyent mod yiid lo na, chelee Xuz na, xaa mxaal na, nayiidnot xaa lo na; zee seban na xaa ba mbizh gwluht.

⁴⁵ Re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nzhé xaa: “Yo mbizh seed Dios rese xaa”. Snee rese xaa kwaan nzhon xtizh Xuz na nu nseed lo xaa, nyiid xaa lo na.

⁴⁶ Nu nanakta nel ngune stub xaa lo Xuz na; xaa ngune lo xaa nak na, xaa nyaad naz lo Dios.

⁴⁷ Wlipa na nii na, xaa kwaan ngwii lo na, le xaa gan yalnaban kwaan tira.

⁴⁸ Lee na nak kwenta pan kwaan nzaa yalnaban kwaan tira.

⁴⁹ Re xey be xaa yilo ndaw pan kwaan nyaad naz yiba naz wen, per nixa ndaw xaaya ngut xaa.

⁵⁰ Per kwaan kaza na kwent lo gu nak pan wlipa kwaan nyaad naz yiba, nu loka xaa kwaan gawa tira nayeta xaa.

⁵¹ Lee na nak pan ba, kwaan nyaad na naz leen yiba; nu loka xaa kwaan gaw pan ne tira ban xaa. Lee pan kwaan za na nak leeka baal cheen na, nu za naya kwent cheen rese myet yizhyo ne zee ban xaa.

⁵² Lee re xaa mzelo mkediizha:

—¿Xomod nzho mod zaa xaa ne leeka kwerp cheen xaa gaw be?

⁵³ Jesús nzhé lo re xaa:

—Wlipa na nii na lo gu, na nak Xaa Mzhin Ngok Myet nu chelee gu nagawt gu baal cheen na, nu nagot gu xren na, nabant gu.

⁵⁴ Loka xaa kwaan gaw baal cheen na nu go ren cheen na nkano xaa yalnaban kwaan tira, nu na seban xaa mbizh gwluht.

⁵⁵ Nel baal cheen na nak laaw xaa kwaan wlipa, nu xren na nak kwaan wlipa nzho xaa.

⁵⁶ Lee xaa kwaan nzhaw baal cheen na nu nzho xren na tubka nzo xaa zee kwaan na, nu na nzo tubka kwaan lee xaa.

⁵⁷ Lee Xuz na, xaa mxaal na nkano yalnaban, nu na mban kwent cheen lee xaa; nu leeka see, loka xaa gaw baal cheen na, ban xaa kwent cheen na.

⁵⁸ Kaza na kwent cheen pan kwaan nyaad naz yiba. Lee pan ne nanakt mod kwaan nyaad naz yiba kwaan ndaw re xey be, xaa yilo, nel nixa ndaw xaaya ngut xaa, per loka xaa gaw pan kwaan za na, tira ban xaa.

⁵⁹ Jesús nzhé re kwaane, paro nkasa re nu nseed nu xtizh Dios yezh Capernaum.

Wdizh kwaan nzaa yalnaban

⁶⁰ Gorna mbin re xaa kwaan nzhé Jesús, zyen doo xaa nzhake tich xaa mbezah:

—Nagan doo la kwaan nii xaa ne yek be; ¿che nzho mod gon be xtizh xaa?

⁶¹ Jesús mzeen kwaan kawdizh re xaa, zee nzhé xaa:

—Nawent nzhak lextoo gu nzhon gu kwaane.

⁶² ¿Xomod gak lextoo gu chol ne gu lee na, Xaa Mzhin Ngok Myet, yixoob paro nzob na yilo?

⁶³ Mbi Naban nak xaa nzaa yalnaban, per kwerp nyent mod zaa yalnaban. Nu lee re kwaan nii na lo gu nak cheen Mbi Naban nu cheen yalnaban.

⁶⁴ Per seesa nzho lak gu nanet wii lo na.

Nel axta yilo, nela Jesús cho xaa nanet wii lo xaa, nu ne xaa xana xaa zaa xaa lo re xaa nzhekla gut xaa.

⁶⁵ Zee nzhé xaa:

—Kwaanzee nii na lo gu nik tub xaa nyent mod yiid lo na chelee Xuz na nayiidnot xaa lo na.

⁶⁶ Kwaanzee zyen doo xaa nzhake tich Jesús, mlaa xaa xaa nu nya xaa.

⁶⁷ Jesús mnabdizh lo chiibchop nu, xaa kwaan mseed lo xaa, nu né xaa:

—¿Che noka re gu nzhekla nya?

⁶⁸ Simón Pér mkeb nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿cho lo ya nu? Lee xtizh lu nak kwaan nzaa kwent xomod le nu gan yalnaban kwaan tira.

⁶⁹ Re nu ne lee lu nak Xaa Nali nze lo Dios nu ngwii nu lo lu.

⁷⁰ Jesús mkeb nzhé:

—Mleey na chiibchop gu, nu tub gu nzhon xtizh Maxuu.

⁷¹ Gorna ngunii Jesús kwaane, kaza xaa kwent cheen Judas, xgann Simón Iscariote, nel lee xaa nak xaa zaa xaa lo re xaa nzhekla gut xaa, nixa nak xaa tub xaa lo chiibchop nu mseed lo xaa.

7

Re wech Jesús nanlet krer lee xaa nak xaa mxaal Dios yaad

¹ Gorna ngulo mded re kwaane, Jesús nzhaze re yezh yizhyo Galilea, nanzheklat xaa ya xaa yizhyo Judea, nel baa nzhekla re sawlazh nu gut xaa.

² Per nel merla zhin yalni cheen Ramad, tub yalni cheen re nu, xaa Israel,

³ lee re wech Jesús nzhé lo xaa:

—¿Cho kwaan le lu zee kwaz lu nee? Gwa Judea, zee lee re xaa nreke tich lu, xaa nzho baa, ne re kwaan nle lu.

⁴ Nel leezha lee tub xaa nzhekla xaa wii re xaa lo xaa, nanlet xaa re kwaan xlaan. Chol nle lu re kwaan kwenta kwaane, bleya delant lo re myet.

⁵ Nu nixa re wech xaa nanzakt lee xaa nak xaa mxaal Dios yaad.

⁶ Jesús nzhé:

—Zer zhin gor cheen na, per lee re gu rese gor nak wen ya gu.

⁷ Lee re xaa yizhyo nyent mod yii ne re gu; per lee na nayii xaa ne xaa na, nel na nlu lo re xaa lee kwaan nle xaa nak kwaan nawent.

⁸ Gwa gu yalni, nayat na nal, nel zer zhin gor cheen na.

⁹ Nzhé xaa kwaane lo re wech xaa, nu mlakeka xaa Galilea.

Jesús nzo lo yalni cheen Ramad

¹⁰ Gorna ngulo nzha re wech Jesús, noka Jesús ngwa yalni, per ngwa xaa xlaan.

¹¹ Lee re xaa sawlazzh nu nkwaan xaa lo yalni, nu mbezh re xaa:

—¿Pa nzha xaa zee?

¹² Lee re myet mdildiizh. Lak xaa mbezh: “Nak xaa tub xaa wen”; per zlak xaa mbezh: “Nanakt xaa tub xaa wen; nebse nkade xaa re myet”.

¹³ Per nik tub xaa nabezht kwaane delant lo re xaa, nel nzheb re xaa ne xaa re xaa non.

¹⁴ Nzhadedla rol yalni, zeera lee Jesús mzeeb lo lach roo yidoo nu mzelo xaa mseed xaa re myet.

¹⁵ Lee re xaa ndedyall nu mbezh re xaa:

—¿Xomod tant nzhak xaa ne, nu namseedt xaa?

¹⁶ Jesús mkeb lo re xaa nzhé:

—Lee kwaan nlu na nanakta cheen na, leeya nak cheen xaa mxaal na.

¹⁷ Chelee tub xaa nzhekla le kwaan nzhekla Dios, nzho mod labeyy xaa chelee kwaan nlu na nak cheen Dios o cheen na.

¹⁸ Lee xaa kwaan nii kwent cheen leeka lee xaa, nle xaaya zee lee re myet wii lo xaa; per lee xaa nleya zee wii re xaa lo xaa kwaan mxaal xaa, xaa ba mbezh kwaan wli nu nankadet xaa ba.

¹⁹ ¿Che nawlit Ches mzaa ley lo re xey be? Per nik tub gu nanlet kwaan nzhéya. ¿Chozhiin nzhekla gu gut gu na?

²⁰ Lee re myet nzhé:

—¡Tub mbi mal nzho lextoo lu, kwaanzee nawent nzhak yek lu! ¿Cho nzhekla gut lu?

²¹ Jesús nzhé:

—Re gu mdedyall nel mle na tub kwaan gro zhe sab, mbizh kwaan nzhol re be lo Dios.

²² Ches mseed be zee koo be xgann be beyy cheen re xaa sawlazzh be (nixa kwaane namzelot lo Ches, lee kwaane mzelo lo re xey be, xaa mas yilo). Nu lee re be ngoo madoo madbyi beyy, nixa ped naka mbizh kwaan nzhol re be lo Dios.

²³ Nal chelee gu nzak gu wen koo be beyy tub madoo mbizh kwaan nzhol re be lo Dios, zee le be kwaan nzhé ley cheen Ches, ¿chozhiin nayii gu ne gu na nel msekwen na dub kwerp cheen tub xaa mbizh kwaan nzhol re be lo Dios?

²⁴ Nanaabt gu kwent mod nlu re kwaan lo gu. Leezha naab gu kwent, ble guya tub mod nali.

Jesús nzaa kwent pa naz nze xaa

²⁵ Zee lak re xaa nzho Jerusalén, mzelo nzhé:

—¡Wii gu, xaa ne kakwaan re xaa, zee gut xaa xaa!

²⁶ Nu nal baa nzo xaa delant lo re xaa kanii xaa, nu nik tub xaa naniit lo xaa. ¿O che noka re xaa non nzak wlipa lee xaa nak Crist, Xaa Xaal Dios Nabeyy?

²⁷ Per re be ne pa nze xaa ba, per gorna yaad Xaa Xaal Dios Nabeyy, nik tub xaa nanet pa naz yaad xaa.

²⁸ Nu zee mseed Jesús re xaa lo lach roo yidoo, nu nzhé xaa dublegan:

—¡Re gu nzak nlabeyy gu na nu ne gu pa naz nzhal na! Per nanzhalt na nel nzhekla na, nzhal na nel lee xaa nali mxaal na, xaa kwaan nanlabeyy re gu.

²⁹ Na nlabeyy xaa ne nel lo xaa mroo na, nu lee xaa mxaal na.

³⁰ Zee nzhekla re xaa zen xaa, per nik tub xaa namgalt xaa nel zer zhin gor cheen xaa.

³¹ Zyen doo xaa mwii lo xaa nu nzhé xaa:

—Lee xaa ne nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy nel nle xaa rese kwaan gro, nel rese kwaan nzho mod le xaa.

³² Lee re xaa fariseo mkenzha kwaan mbezh re myet cheen Jesús; nu lee xaa nu re ngwleyy non, mxaal lak polisi, xaa nkanap yidoo, zee zen xaa xaa.

³³ Zee lee Jesús nzhé:

—Xepse kwaz na lo gu, zee bare na lo xaa mxaal na.

³⁴ Zee re gu kwaan na, per nayizhalt na lo gu nel nyent mod ya gu pa nya na.

³⁵ Zee lee re myet mzelo mnabdizh lo re wechxinn:

—¿Pa nya xaa ne, zee nayizhalt xaa ne lo be? ¿Che nya xaa naz lo re sawlazh be, xaa nzho stub naz re yezh nu noka seed xaa re xaa nanakt xaa sawlazh be?

³⁶ ¿Cho kwaan nzhekla xaa ne né xaa, gorna ngunii xaa: “Kwaan gu na per nayizhalt na lo gu, nel nyent mod ya gu pa nya na”?

Yuu kwaan nzeno nis kwaan nzaa yalnaban kwaan tira

³⁷ Mbizh gwluzhtlaka lo yalni, mbizh kwaan mas non, Jesús nguxso nu nzhé lo re xaa dublegan:

—Chelee tub gu nzhek lextoo, te gu lo na nu go gu nis.

³⁸ Gaka modxa nzhé Xkyech Dios: “Loka xaa kwaan wii lo na, lextoo xaa roo nis kwaan zaa yalnaban kwaan tira”. [Ez. 47:1; Zac. 14:8]

³⁹ Kwaan kwaane nzhekla Jesús yé: Loka xaa wii lo xaa, kayaa xaa Mbi Naban; nel lee Mbi Naban zeeraka yaad zee, nel lee Jesús zeeraka bare nya naz yiba.

⁴⁰ Nzho lak re xaa mbin kwaane, nzhé xaa:

—Wlipa lee xaa ne nak xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa nakladiizh yaad.

⁴¹ Zlak xaa mbezh:

—Xaa ne nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Per zlak xaa mbezh:

—Naleet xaaya, nel Xaa Xaal Dios Nabeyy nyent mod ngal yizhyo Galilea,

⁴² nel lee Xkyech Dios nzhé, lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nzhaal gak xaa dii cheen rey David, nu gal xaa naz yezh Belén, leeka yezh pa ngol David.

⁴³ Snee ngok rol myet kwent cheen Jesús.

⁴⁴ Lak xaa nzhekla ko xaa lozhyib per nik tub xaa namzent xaa.

Lee re xaa nak zhiin, nanzakt lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy

⁴⁵ Lee re polisi, xaa nkanap yidoo, mbare pa nzo re fariseo nu re ngwleyy non, nu mnabdizh xaa ne lo re polisi:

—¿Chozhiin nayiidnot gu xaa?

⁴⁶ Lee re polisi nzhé:

—¿Nik tub xaa zer wdizh modxa nzhedizh xaa ne!

⁴⁷ Zee lee re fariseo nzhé:

—¿Che noka re gu ngulo mkade xaa?

⁴⁸ Nik tub re xaa nabeyy lo be o tub re nu, nanzakt lee xaa nak Xaa Xaal Dios Nabeyy.

⁴⁹ ¿Per maldit re xaa mkayaa xaa mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nel nixa nanlabeyyt re xaa ley cheen Ches!

⁵⁰ Lee Nikodem nak tub fariseo, xaa ngwa mdizhno Jesús tub welt nu nzhé xaa:

⁵¹—Lee ley cheen be nzhé nyent mod gaazh be tub kwaan tich xaa leezha zer né xaa cho kwaan mle xaa yilo.

⁵² Lee re xaa mkeb nzhé:

—¿Che noka lu nak xaa Galilea? Bseed Xkyech Dios, zee ne lu nik tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa nanzet naz Galilea.

⁵³ Nu zee kad tub xaa nya naz garli xaa.

8

Ngwnaa kwaan nchaal stub xaabyi

¹ Per lee Jesús nya naz yek yi Olib.

² Nu stub mbizh, gorna mkaxni yizhyo mbare xaa naz roo yidoo stub welt. Lee re myet mbii gax lo xaa nu lee xaa mzob nu mzelo mseed xaa re xaa.

³ Zee lee re maestr; xaa nlu xtizh Dios, nu re fariseo nzhanu tub ngwnaa, me nguga kachaal kwaan stub xaabyi, nu mzo xaa me xsaww lo re xaa nzhi baa,

⁴ zee nzhé xaa lo Jesús:

—Maestr, lee ngwnaa ne nguga kachaal kwaan stub xaabyi.

⁵ Lee lo xley be kwaan mzaa Ches lo re xey be, xaa yilo, nzhé nzhaal zaake be tub ngwnaa snee nle axta yilo gut be me. ¿Lee luya, cho kwaan né lu?

⁶ Mnabdizh re xaa kwaane, zee kiil xaa Jesús, nu snee yizhal xaa tub kwaan gaazh xaa tich xaa. Per lee Jesús mkichyek nu mzelo mkee kwaan kwen yaa lo yo.

⁷ Nu lee re xaa seetaka kanabdizh, zee mzoli Jesús nu nzhé xaa lo re xaa:

—Rese gu, xaa zer le nik tub kwaan nawent, kee ke yilotlaka yenn me.

⁸ Nu mkichyek xaa nu mzelo xaa mkee xaa lo yo stub welt.

⁹ Gorna mbin re xaa kwaane, tubga xaa tubga xaa mzelo nya, nu yilotlaka re xaa gol mroo. Gorna ngulo nya re xaa nebse Jesús rop ngwnaa zee mlake,

¹⁰ nguxso xaa nu mnabdizh xaa lo me:

—¿Ma re me? ¿Che nik tub me nangunaabt kwent lo lu?

¹¹ Lee ngwnaa mkeb lo xaa, nzhé:

—Nik tub meya, Me Nabeyy.

Jesús nzhé lo me:

—Nixa na, nanaabt kwent lo lu; nal zyaa nu nalettra lu kwaan nawent.

Jesús nak xni yizhyo

¹² Stub welt Jesús ngunii lo re myet nu nzhé xaa:

—Lee na nak kwenta xni yizhyo; loka xaa kwaan reke tich na, nkano xaa xni kwaan nzaa yalnaban, nu nazet xaa naz lo yalnakaw.

¹³ Lee re fariseo nzhé lo xaa:

—Leeka kwent cheen lu kazaal lu; nanont kwent ba.

¹⁴ Lee Jesús mkeb nzhé:

—Non kwent cheen na, nixa leeka na nzaya. Nel ne na pa naz nzhal na nu pa naz nya na; per lee re gu nanet pa naza.

¹⁵ Lee re gu naab kwent mod mbezh re myet. Lee na nanaabt kwent lo re xaa;

¹⁶ per chelee na naab na kwent, zee naka tub kwaan nali, nel nanaabt techo na kwent, sinka noka Xuz na, xaa mxaal na, naab kwent kwaan na.

¹⁷ Lee lo ley cheen be nzhé, chelee chop testig nii tubka kwaan, non kwaan nii xaa.

¹⁸ Wena, leeka na nak tub testig kwent cheen na, nu lee Xuz na, xaa mxaal na, nak stub testig.

¹⁹ Zee mnabdizh re xaa:

—¿Ma xuz lu?

Jesús mkeb nzhé:

—Lee re gu nanlabeyyt na nixa Xuz na, chol nlabeyy gu na, noka nlabeyy gu Xuz na.

²⁰ Jesús nzhé re kwaane leezha kaseed xaa re xaa lo lach roo yidoo, paro nzhíb alkansi, pa ngo xaa gon leen. Per nik tub xaa namzent xaa, nel zer zhin gor cheen xaa.

“Pa nya na, nyent mod ya re gu”

²¹ Jesús mbare nzhé lo re xaa:

—Lee na nya, nu kwaan re gu na, per yet re gu lo jwalt cheen gu. Lee pa nya na nyent mod ya re gu.

²² Kwaanzee lee re xaa nzhé:

—¿Che kale xaa xgab gut xaa xaa, zee né xaa nyent mod ya be pa nya xaa?

²³ Jesús nzhé lo re xaa:

—Re gu nak xaa yizhyo ne, per nanakt na tub xaa yizhyo ne, lee na nzhal naz yiba.

²⁴ Kwaanzee nii na lo gu, yet gu lo re jwalt cheen gu, nel chelee gu nanzakt gu lee na nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy, yet gu lo re jwalt cheen gu.

²⁵ Zee mnabdizh re xaa lo xaa:

—¿Cho nak lu?

Jesús mkeb nzhé:

—Axta yilo nii na cho nak na.

²⁶ Nu nzho zyen doo kwaan nzho mod naab na kwent lo gu; per lee xaa mxaal na nii kwaan wli, nu nebse re kwaan nguné xaa lo na, yé na lo re myet yizhyo.

²⁷ Per lee re xaa namzeent kazaa xaa kwent cheen Xuz xaa.

²⁸ Kwaanzee nzhé xaa lo re xaa:

—Gorna kee re gu na lo krus, Xaa Mzhin Ngok Myet, gorzee ne re gu cho nak na, nu nanlet na kwaan nzhekla na; nebse nii na kwaan mseed Xuz na na.

²⁹ Nel lee xaa kwaan mxaal na nzo kwaan na; lee xaa namlat techo na, nel tubka nle na kwaan nyula xaa.

³⁰ Gorna nzhé Jesús kwaane lo re xaa, zyen doo xaa mzelo ngwii lo xaa mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

Xaa wlipa nak dii cheen Abraham

³¹ Lee Jesús nzhé lo re myet, xaa mwii lo xaa:

—Chelee re gu zob gu xtizh na, wlipa nak gu tub xaa nseed lo na;

³² labeyy gu re kwaan wli, nu re kwaan wli le zee gak gu mod tub xaa mla.

³³ Lee re xaa mkeb nzhé:

—Lee re nu nak dii cheen Abraham, nu nik tub welt zer gak nu mos cheen tub xaa; ¿chozhiin né lu lo nu, gak nu mod tub xaa mla?

³⁴ Jesús nzhé:

—Wlipa na nii na lo re gu, xaa nle jwalt nak mos cheen re kwaan nawent.

³⁵ Lee tub mos nambazt tira garli xaa nabeyy lo xaa, per lee xgann xaa tira nzho garli xaa.

³⁶ Kwaanzee chelee xgann Dios le zee gak gu mod tub xaa mla, zeesi wlipa nak gu xaa mla.

³⁷ Nela na lee gu nak dii cheen Abraham; per nzhekla gu gut gu na, nel nanzheklat gu zob gu xtizh na.

³⁸ Na nii kwaan mlu lo na leezha mzo na kwaan Xuz na, nu sbaaka lee re gu nle re kwaan nguné xuz gu lo gu.

³⁹ Lee re xaa nzhé:

—¡Lee nu nak dii cheen Abraham!

Per lee Jesús mkeb lo re xaa nzhé:

—Chol nak gu dii cheen Abraham, zle gu kwaan mle xaa.

⁴⁰ Per lee re gu nixa nii na lo gu kwaan wli, kwaan mseed Dios na, nzhékla gu gut gu na. ¡Tub kwaan snee nik tub welt namlet Abraham!

⁴¹ Lee re gu nle kwaan nle xuz gu.

Lee re xaa nzhé:

—¡Lee re nu nanakt xinn xto xaa; nkano nu tubka xuz nu, xaa nak Dios!

⁴² Jesús mkeb nzhé:

—Chol wli Dios nak xuz gu, telisa nkela gu na, nel na nzhal naz lo Dios, lee na nanzhalt nel nzhékla na, lee na nzhal nel Dios mxaal na.

⁴³ ¿Chozhiin nyent mod la yek gu kwaan nzhékla na nii na? Nel nanzheklat gu gon gu kwaan nii na.

⁴⁴ Lee Maxuu nak mod xuz re gu; nu lee re gu nak xaa xaa, nu nle gu kwaan nzhékla xaa. Lee Maxuu nak tub xaa nzhut myet axta yilo. Nangwiit xaa lo kwaan wli nel nik tub kwaan wli nyent lextoo xaa. Leezha nii xaa kwaan nawlit, nii xaaya mod nak xaa; nel lee xaa nak xaa nkade, nu lee xaa nak xuz re kwaan nawlit.

⁴⁵ Per nel na nii kwaan wli zee nanlet gu krer xtizh na.

⁴⁶ ¿Cho tub gu nzho mod né lee na mle tub kwaan nawent? Nu cheleeya nii na kwaan wli, ¿chozhiin nanlet gu krer xtizh na?

⁴⁷ Xaa nak xaa Dios nkenzha xtizh Dios; per lee re gu namkayaat wdizh lo Dios, naka nel nanakt gu xaa xaa.

Crist, xaa mxaal Dios, nzhola yilo ke Abraham

⁴⁸ Zee lee re xaa nzhé:

—Wen nii nu, leezha nii nu lee lu nak tub xaa Samaria nu nzho mbi mal lextoo lu.

⁴⁹ Jesús mkeb nzhé:

—Nankanot na nik tub mbi mal lextoo na. Lee kwaan nle na nak ngwii na respet lo Xuz na; per lee re gu nangwiit gu respet lo na.

⁵⁰ Nu na nankwaant zee wii gu respet lo na, per nzho tub xaa nzhékla wii re xaa respet lo na, nu xaa ba nak xaa naab kwent.

⁵¹ Wlipa na nii na, loka xaa kwaan nzhon kwaan nii na, nayeta xaa.

⁵² Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nalsi, ne nu wlipa nzho mbi mal lextoo lu. Abraham nu rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo ngut, nu lee lu né: “Loka xaa kwaan gon xtizh na nayeta xaa”.

⁵³ ¿O che nonra lu ke xey be Abraham, xaa yilo? Lee xaa ngut nu noka re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo ngut. ¿Cho nzak lu nak lu?

⁵⁴ Jesús mkeb nzhé:

—Cheleeya leeka na le zee wii xaa respet lo na, nanonta. Per lee xaa kwaan nle zee wii xaa respet lo na nak Xuz na, leeka xaa kwaan mbezhe re gu nak Xdios gu.

⁵⁵ Per nanlabeyyt re gu xaa, per na nlabeyy xaa. Nu chol nii na nanlabeyyt na xaa, nak na mod tub xaa nkade, mod re gu. Per wli nlabeyy na xaa, nu nzhon na xtizh xaa.

⁵⁶ Lee Abraham, xey re be, nyakdoola xaa ne xaa na re mbizh nal; nu ngune xaa lo na, nu nyakdoola xaa.

⁵⁷ Lee re xaa nzhé lo Jesús:

—¡Zeeraka yo lu choobchii liin, nu né lu ngune lu lo Abraham!

⁵⁸ Jesús mkeb nzhé:

—¡Wlipa na nii na, lee na nzhoola leezha zeeraka yo Abraham!

⁵⁹ Zee lee re xaa mzen ke kee yenn xaa, per Jesús mkaxlaan nu mroo lach roo yidoo.

9

Jesús msekwen zaalo tub syeg

¹ Gorna nzhaded Jesús tub pa, ngune xaa lo tub syeg, xaa sbaa ngol.

² Lee re nu, xaa mseed lo xaa mnabdizh:

—Maestr, ¿chozhiin syeg xaabyi ne ngol? ¿Che naka nel xuz xaa rop xnaa xaa mle jwalt o che naka nel leeka lee xaa mle jwalt?

³ Jesús mkeb né:

—Nangolt xaa sbaa nel xuz xaa rop xnaa xaa mle jwalt, nixa nanakta nel lee xaa mle jwalt; sbaa nak xaa, zee lo lee xaa luu Dios cho kwaan nzho mod le Dios.

⁴ Gorna nak zhe nkin kee be xchiin xaa kwaan mxaal na; gorna la yaal nik stub xaa nyent mod kee zhiin.

⁵ Leezha nzoka na lo yizhyo ne, nak na xni lo yizhyo ne.

⁶ Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, nu mchuk xaa lo yo, nu mdexkwaa xaa ban nu mteeb xaaya zaalo syeg.

⁷ Zee nzhé xaa lo xaa:

—Gwa, bdeeb garlo lu leen tank kwaan le Siloé. (Wdizh ne nii: “Xaa mxaal”.)

Lee syeg ngwa nu mdeeb garlo, zee nguni zaalo xaa, zee mbare xaa.

⁸ Lee re xaa nzho gax garli xaa, nu re xaa ngune lee xaa ngunaab karda, mnabdizh xaa lo wechxinn xaa:

—¿Che nalet xaa ne nzob naab karda yizasa mbizh?

⁹ Lak xaa mbezh:

—Lee xaaya.

Zlak xaa mbezh:

—Nalet xaaya, nixa kwenta lee xaa nzhak xaa.

Per leeka lee xaa mbezh:

—Naya.

¹⁰ Zee mnabdizh re xaa lo xaa:

—¿Xomod nzho ngwii lo lu?

¹¹ Lee xaa mkeb nzhé:

—Xaa le Jesús mdexkwaa ban, nu mteeb xaaya zaalo na, nu né xaa lo na: “Gwa roo Tank Siloé nu bdeeb garlo lu”, né xaa lo na. Gorzee ngwa na, nu mteeb na garlo na nu gorzee nguni zaalo na.

¹² Zee mnabdizh re xaa:

—¿Ma xaa zee nal?

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Nanet na.

Lee re xaa fariseo nabdizh lo xaa ngok syeg

¹³⁻¹⁴ Nu zhe kwaan mdexkwaa Jesús ban nu msekwen xaa zaalo syeg ngok zhe sab, mbizh kwaan nzholl re nu lo Dios. Kwaanzee mbe re xaa xaa ngokwen lo re fariseo.

¹⁵ Zee lee re fariseo mnabdizh lo xaa:

—¿Xomod nzho mod nyani zaalo lu nal?

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Lee xaa mteeb ban zaalo na, nu mzet na garlo na kwaanzee nal nzho mod ngwii na.

¹⁶ Lak xaa fariseo nzhé:

—Pa gak xaa ne tub xaa mxaal Dios, nel nangozhawt xaa zhe sab, mbizh kwaan nzholl re be lo Dios.

Per zlak xaa mbezh:

—¿Xomod nzho mod le xaa re kwaan gro ne, chelee xaa nak xaa tub xaa nzeb jwalt?

Zee snee ngok re xaa chop tant.

¹⁷ Nu mbare xaa ngunabdizh xaa lo xaa ngok syeg yilo:

—¿Per cho nzak lu nak xaa msekwen zaalo lu? ¿Cho kwaan né lu?

Lee xaa mkeb nzhé:

—Na nii lee xaa nak tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

¹⁸ Per lee re xaa non namlet krer lee xaa ngok syeg yilo, axta gorna nguzechz xaa xuz xaa rop xnaa xaa,

¹⁹ zee mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Chelee xinn gu nak xaa ne? ¿Che nzho mod né gu lo nu, nen che syeg xaa ngol xaa? ¿Xomod nal, nzhola mod ngwii xaa?

²⁰ Lee xuz xaa rop xnaa xaa mkeb nzhé:

—Xgann nu nak xaa ne, nu sbaa ngol xaa;

²¹ per nanet nu xomod nzho mod ngwii xaa nal, nixa nanet nu cho msekwen zaalo xaa. Leeka lo xaa bnabdizh gu nel grola xaa, nzho mod né xaaya lo gu.

²² Sbaa nzhé xuz xaa rop xnaa xaa nel nzheb xaa ne xaa re xaa non lo re xaa Israel, nel myaan re xaa koo xaa xaa lo re xaa nkasa nseed xtizh Dios, xaa kwaan yé lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

²³ Kwaanzee nzhé xuz xaa rop xnaa xaa: “Bnabdizh gu lo xaa, grola xaa”.

²⁴ Lee re xaa non mbare mrezh xaa kwaan nak syeg yilo, nu nzhé xaa lo xaa:

—Né lo nu kwaan wli delant lo Dios. Nel ne re nu lee xaa zee nak tub xaa nzeb jwalt.

²⁵ Lee xaa mkeb nzhé:

—Nanet na che nak xaa tub xaa nzeb jwalt, o nanakt xaa tub xaa nzeb jwalt. Per kwaan ne na nak, nanyanit zaalo na yilo, per nal nyanilaya.

²⁶ Zee mbare re xaa ngunabdizh lo xaa:

—¿Cho kwaan mle xaa lu? ¿Xomod mle xaa zee nguni zaalo lu nal?

²⁷ Lee xaa mkeb nzhé:

—Nguniila naya lo gu, per lee gu nanlet krera. ¿Chozhiin nzheklara gu zere naya stub welt? ¿O che noka re gu nzhekla reke tich xaa?

²⁸ Zee lee re xaa mzelo myech lo xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Lu nreke tich xaabyi ba, per lee re nu nreke tich Ches,

²⁹ nel ne re nu lee Dios ngunii lo Ches; per lee xaa ba nixa nanet nu pa naz nze xaa.

³⁰ Lee xaa mkeb nzhé:

—¿Xomod nak kwaane? ¿Chozhiin nanet re gu pa naz nze xaa, nel lee xaa msekwen garlo na?

³¹ Nel ne re be nanzhont Dios xtizh xaa kwaan nzeb jwalt; nebse nzhon Dios xtizh re xaa kwaan ngwii lo xaa nu nle kwaan nzhekla xaa.

³² Nik tub welt zer zaa xaa kwent cheen tub syeg ngol nu nyanila zaalo xaa.

³³ Nu chelee xaa ne nanzet kwent cheen Dios, nyent mod le xaa tub kwaan gro.

³⁴ Zee nzhé re xaa lo xaa:

—¡Lu nak tub xinn xto xaa! ¿Chozhiin nzhekla lu luu lu xana kwent wen lo nu?

Nu mloo xaa xaa pa nseed re xaa xtizh Dios.

Xaa nak syeg lo re xcheen Dios

³⁵ Jesús mbin lee re fariseo mloo xaa ngok syeg pa nseed re nu xtizh Dios; nu gorna mzhaal xaa xaa mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Che ngwii lu lo Xaa Mzhin Ngok Myet?

³⁶ Lee xaa nzhé:

—Né lo na, xana xaa zee, zee wii na lo xaa.

³⁷ Jesús mkeb nzhé:

—Ngunela lu lo xaa, nel na nak xaa, xaa kawdizh kwaan lu.

³⁸ Zee lee xaabyi zee mkichxub lo Jesús, nu nzhé lo xaa:

—Xaa Nabeyy, ngwii na lo lu.

³⁹ Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Na nyal yizhyo ne zee naab na kwent; lee re syeg yani garlo nu lee re xaa nyani garlo gak syeg.

⁴⁰ Lak fariseo nzo kwaan lee xaa, nu gorna mbin xaa kwaane mnabdizh xaa:

—¿Napa noka nu nak syeg?

⁴¹ Jesús mkeb nzhé:

—Chol nak gu syeg, nankanot gu kulp cheen re jwalt cheen gu. Per nel né gu nyani garlo gu, nzhap gu kulp cheen re jwalt cheen gu.

10

Xaa nkanap mbakxiil

¹ Zee nzhé Jesús:

—Wlipa na nii na, lee xaa kwaan nanrept naz roo korrel cheen mbakxiil, nu nrep xaa naz cho korrel, nak xaa wann.

² Per lee xaa kwaan nrep naz roo pwert nak xaa kwaan nkanap mbakxiil.

³ Xaa kwaan nkanap roo korrel nxal xaa roo pwert ded xaa, nu nkwezh xaa kad tub mbakxiil kwaan le ma, nu lee re mbakxiil nlabeyy bos cheen xaa. Ngoo xaa ma leen korrel,

⁴ nu gorna yilo roo rese ma, lee xaa nyaner lo ma, nu lee re mbakxiil nreke tich xaa nel nlabeyy ma xbos xaa.

⁵ Per lee xaa nanlabeyyt ma nanreket ma tich xaa, nxonn ma lo xaa, nel nanlabeyyt ma bos cheen stub naz xaa.

⁶ Jesús ngunii wdizh nabix ne lo re xaa, per lee re xaa namlata yek xaa, kwaan nzhekla xaa nii xaa.

Jesús nak xaa chul nkanap mbakxiil

⁷ Jesús mbare nzhé lo re xaa:

—Kwaane si wlipa na: Lee na nak mod tub pwert paro nded re mbakxiil.

⁸ Rese xaa kwaan mbid yilo lo na, nak tub xaa nlewann; per nambint re mbakxiil xtizh re xaa ba.

⁹ Lee na nak mod roo pwert, nu lee xaa nrep kwent cheen na, le xaa gan yalnaban. Gak xaa mod tub mbakxiil ma nrep nu nroo nu nyazhal yixyi gaw ma.

¹⁰ Lee wann nebse nyiid lewann, nu gut, nu lux xaa ma; per lee na nyal zee wlipa ban gu.

¹¹ Lee na nak mod xaa chul nkanap re mbakxiil. Lee xaa chul nkanap re xmbakxiil, nzaa xaa yalnaban cheen xaa kwent cheen re mbakxiil.

¹² Per lee xaa nebse nzhex nka nkee zhiin, gorna ne xaa lee lob nze, zee nlaa xaa mbakxiil nu nxonn xaa nya xaa, nel nanakt xaa xaa nkela mbakxiil

nu nel nanakt mbakxiil xma xaa. Nu lee lob nkiib re mbakxiil lo xaa nu nchech ma re ma.

¹³ Lee xaabyi zee nxonn, nel nebse nkwaan xaa yex ka xaa, nu nankelat xaa re mbakxiil.

¹⁴⁻¹⁵ Lee na nak mod xaa chul nkanap re mbakxiil. Modxa nlabeyy Xuz na na, nu nlabeyy na Xuz na, sbaaka nlabeyy na re xmbakxiil na nu lee re ma nlabeyy ma na. Nu na za yalnaban cheen na kwent cheen re xmbakxiil na.

¹⁶ Noka nkano na stub naz mbakxiil, ma nanakt korrel ne; nu noka nzhaal yaxii na re ma ne. Zee lee re ma ba gon xtizh na, nu yo ma tubka korrel nu tubka xaa kanap ma.

¹⁷ Lee Xuz na nkela na nel na nza yalnaban cheen na zee kayaa naya stub welt.

¹⁸ Nik tub xaa nyent mod gut na, yet na nel sbaa nzhekla na. Nkano na yalnabeyy za na yalnaban cheen na nu kayaa naya stub welt. Kwaane mxaal Xuz na na le na.

¹⁹ Gorna lee re xaa mbin kwaane mbare mrexcho xaa stub welt.

²⁰ Zyen doo re xaa mbezh:

—¿Chozhiin nzhon gu xtizh xaa ba? Mbi mal nzho lextoo xaa, nzhak nachan yek xaa.

²¹ Lee stub naz xaa mbezh:

—Nik tub xaa nzho mbi mal lextoo nyent mod nii sbaa. ¿Napa nel tub xaa nzho mbi mal lextoo, nzho mod sekwen zaalo tub syeg?

Lee re xaa Israel nanet kayaa Jesús

²² Re mbee nla nal, lee re xaa yezh Jerusalén kale yalni cheen xkyidoo xaa.

²³ Nu Jesús nzo baa, naz roo korredor kwaan le Salomón.

²⁴ Zee lee lak xaa mlo welt lo Jesús nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Axta cho gor zaa lu xkwent lu lo nu, zee yilo li lextoo nu? Chelee lu nak Crist, Xaa Xaal Dios Nabeyy, gunéya lo nu nal.

²⁵ Jesús mkeb nzhé:

—Nguniila naya lo re gu, per nanlet gu krer xtizh na. Lee re kwaan nle na kwaan yalnabeyy cheen Xuz na, nlu sbaa naka.

²⁶ Per lee re gu nanlet krera, nel nanakt gu xmbakxiil na.

²⁷ Lee xaa nak mod xmbakxiil na nu nlabeyy ma bos cheen na, nu na nlabeyy re ma nu nreke ma tich na.

²⁸ Na nza yalnaban cheen na lo ma nu tira nayetra ma, nu zee nik tub xaa nyent mod kiib ma lo na.

²⁹ Lee Xuz na mzaa re ma lo na, nu lee xaa ngezh mas ke stub xaa, nu nik tub xaa nyent mod kiib ma lo xaa.

³⁰ Lee Xuz na nu na tubka nak nu.

³¹ Lee re xaa mbare mzen ke kee yenn xaa stub welt,

³² per Jesús nzhé lo re xaa:

—Kwaan yalnabeyy cheen Xuz na mle na zyen doo kwaan wen lo gu. ¿Che kwent cheen kwaanzee, zaake gu na?

³³ Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nazaaket nu lu lo re kwaan wen mle lu, zaake nu lu lo re kwaan nawent nii lu. Lu nak tub xaabyi, per lee lu kale mod Dios.

³⁴ Jesús nzhé:

—Lee lo ley cheen be nkee: “Na nii, lee gu nak dios”. [Sal. 82:6]

³⁵ Nel lee Xkyech Dios nzhé nyent mod yé be nawlita, Dios mrole dios re xaa kwaan mkayaa xtizh Dios.

³⁶ Nu chelee Dios mloxcho na nu mxaal xaa na yizhyo, ¿xomod nzho mod zaa gu kwent lee na mle tub kwaan nawent lo Dios, leezha ngunii na nak na Xgann Dios?

³⁷ Chelee naalet na re kwaan nle Xuz na nawiit gu lo na.

³⁸ Per chelee na nle na kwaan nle xaa, nixa nangwiit gu lo na per ble gu krer kwaan nle na, zee ne gu lee Xuz na nzo kwaan na nu na nzo kwaan Xuz na.

³⁹ Nu stub welt nzhekla xaa zen xaa Jesús, per mkaxlaan Jesús lo re xaa.

⁴⁰ Jesús mbare naz stub ta yuu Jordán, nu mlaz xaa baa, pa mchubnis Juan.

⁴¹ Zyen doo xaa ngwa lo xaa, nu mbezh xaa:

—Wlipa, Juan namlet nik tub kwaan gro, per rese kwaan nguné Juan cheen xaa ne wli.

⁴² Zyen doo xaa mzelo ngwii lo Jesús naz baa.

11

Yalgut cheen Lach

¹ Ngu tub xaabyi ne nzak, xaa le Lach, xaa yezh Betania. Mari nu Mart, me nak leeka bzan Lach, nzho leeka yezh ba.

² Mari mchub perfum kwaan chul nzebech nii Xaa Nabeyy, nu msekwizh meya kwaan yich yek me.

³ Zee mxaal rop bal me xaa yé kwaane lo Jesús:

—Me Nabeyy, lee xmig lu ne nzak.

⁴ Gorna mbin Jesús kwaane, nu né xaa:

—Lee yalyizh ne nazhint nebse lo yalgut, sinka noka leya sirb luu lee yalnabeyy cheen Dios nak tub kwaan gro, nu xomod gro nak yalnabeyy cheen Xgann Dios.

⁵ Nu nixa nkedoola Jesús rop bal Mart nu Lach,

⁶ mlaz xaa xchop mbizh pa nzo xaa, leezha mbin xaa kwaane.

⁷ Zeera né xaa lo re nu, xaa mseed lo xaa:

—Ya be stub welt yizhyo Judea.

⁸ Zee lee re nu nzhé lo xaa:

—Maestr, nalsi lee re sawlazh be, re xaa nzho yizhyo ba nzhekla ngut lu kwaan ke, nu seesa nzhekla lu ya lu baa stub welt.

⁹ Jesús né:

—Wli na nii na, lee tub mbizh nkano chiibchop gor pa nzaaya xni. Chelee tub xaa ze zhe, naralt nii xaa, nel nkano xaa xni cheen yizhyo ne;

¹⁰ Per chelee tub xaa ze yaal, nral nii xaa, nel nyent xni lo xaa.

¹¹ Ngulo ngunii xaa sbaa noka né xaa:

—Lee xmig be Lach naxna, per na yalexche xaa.

¹² Zee nzhé nu:

—Xaa Nabeyy, chelee xaa naxna xaa, zee yakwen xaa.

¹³ Per lee kwaan né Jesús lo nu, nak lee Lach ngut, nu lee nu seetaka kale xgab lee xaa naxna.

¹⁴ Zeera klar nguné Jesús lo re nu:

—Lee Lach ngutla.

¹⁵ Nu nyakla na nel namzot na baa, nel snee ne re gu lee na nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy. Chaa gu, yasewii be lo xaa.

¹⁶ Zee lee Max, xaa nii re xaa “Kwech”, né lo stub naz nu, xaa mseed lo Jesús:

—Chaa ya re be zee noka re be yet kwaan lee xaa.

Jesús nak yalnroban nu yalnaban

17 Gorna mzhin Jesús, ngune xaa lee Lach nzhala tap mbizh mkaach xaa.

18 Nu yezh Betania nzhi gax Jerusalén, kan chon kilómetro,

19 zee zyen xaa nzho Jerusalén ngwa nguseleyy Mart nu Mari nel ngut bzan me.

20 Gorna ngune Mart lee Jesús mzezhin baa, mroo me garli me zee mzhaal me kwaan lee xaa; per lee Mari mlakeka leen yoo.

21 Lee Mart nzhé lo Jesús:

—Me Nabeyy, chol nzo lu nee, nangeta bzan na.

22 Per nixa nala, na ne lee Dios zaa kwaan naab lu lo xaa.

23 Jesús mkeb nzhé:

—Lee bzan lu ban stuba.

24 Mart nzhé:

—Wliya, nela na, lee xaa ban stub mbizh kwaan roban re xaa ngut, mbizh gwluzhtlaka.

25 Zee lee Jesús nzhé:

—Lee na nak yalmroban nu yalnaban. Loka xaa wii lo na, nixa yet xaa lee xaa ban;

26 nu lee xaa seetaka mban, xaa ngwii lo na tira nayeta xaa. ¿Che nzak lu wli kwaane?

27 Lee me nzhé:

—Nle na krera, Me Nabeyy. Ne na lu nak Crist, Xgann Dios, Me Mxaal Dios Nabeyy, me nak kwent yaad yizhyo ne.

Jesús nzhonn roo xbaa Lach

28 Gorna ngulo nzhé xaa kwaane, Mart ngwa nguzechh bal me Mari, nu nzhé meya lo bal me xlaan:

—Lee Maestr nzo nee nu kabezh me lu.

29 Gorna mbin Mari kwaane, lijer ngxuso me nu ngwa me lo Jesús.

30 Lee Jesús zeeraka zeeb leen yezh; nu nzoka xaa pa mzhaal Mart xaa.

31 Gorna ngune re xaa kaseleyy Mari, lee Mari lijer ngxuso, nu mreke re xaa tich me, mle xaa xgab lee roo xbaa Lach ya me yayonn me.

32 Gorna mzhin Mari pa nzo Jesús, mkichxub me lo xaa nu nzhé me:

—Me Nabeyy, chol nzo lu nee, nangeta bzan na.

33 Gorna ngune Jesús nzhonn Mari, nu noka nzhonn re xaa nzhake tich me, nales doo ngok lextoo Jesús,

34 nu mnabdizh xaa:

—¿Pa msebyo gu xaa?

Lee re xaa nzhé:

—Xaa Nabeyy, te, zee wii lu.

35 Nu mbinn Jesús.

36 Lee re xaa nzhé:

—¡Wii gu lo xaa, nkedoola xaa Lach!

37 Per lak xaa mbezh:

—Lee xaa ne msekwen zaalo syeg, ¿che nyent mod ngle xaa tub kwaan zee nangeta Lach?

Mroban Lach

38 Stub welt Jesús nales doo nzhak lextoo xaa, gorna mbii xaa roo baa. Baa ne nak tub yiloo, kwaan nyaaw roo kwaan tub ke.

39 Nu Jesús nzhé:

—Bre gu ke.

Mart bzan ntapol nzhé:

—Me Nabeyy, ech nawent nlaa me, nzhala tap mbizh ngut me.

⁴⁰ Jesús mkeb nzhé:

—¿Che nanit na lo lu, chelee lu wii lu lo na, ne lu lo re kwaan chul cheen Dios?

⁴¹ Mre xaa ke, nu Jesús mwii naz yiba nu nzhé:

—Xuz, za na dixkix lo lu nel mkenzha lu xtizh na.

⁴² Na ne tubka nkenzha lu xtizh na; per nii naya zee lee re myet, xaa nzo nee, ne lee lu mxaal na.

⁴³ Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, dublegan nzhé xaa:

—¡Lach broo baa!

⁴⁴ Nu lee xaa ngut mroo nduuzh nral ler, nu noka yek xaa nral ler. Jesús nzhé:

—Bxek gu xaa nu laa gu nya xaa.

Nzhekla re xaa ko Jesús lozhyib

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Kwaane mle, zee zyen sawlazzh nu, xaa nguseleyy Mari, mzelo ngwii lo Jesús nel ngune xaa kwaan mle xaa.

⁴⁶ Per lak xaa ngwa lo re xaa fariseo, nu nzhé xaa kwaan mle Jesús.

⁴⁷ Kwaanzee lee re ngwleyy non nu re fariseo mdop re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—¿Cho kwaan le be? Zyen doo nseyn kwaan gro doo kale xaa ne.

⁴⁸ Chelee be laa be xaa, rese xaa zelo wii lo xaa, nu napa lee xaa yezh Roma, xaa nabeyy be, kayiid nu kalux xaa kwaan nkano be nee nu yezh cheen be.

⁴⁹ Per lee tub xaa nzo lo re xaa ba, xaa le Caifás, xaa nak ngwleyy non doo liin zee, nzhé lo re xaa:

—¡Re gu nanet nik tub kwaan!

⁵⁰ ¿Chozhiin nanzeent re gu kwaane? ¡Mas wen yet tubka xaa kwent cheen re xaa yezh, ke rese xaa yezh yet!

⁵¹ Ngunii Caifás lee Jesús yet kwent cheen re xaa, nu ngunii xaa wdizh kwaan mzaa Dios lo xaa, nel lee xaa nak ngwleyy non doo liin zee nu namroota leeka yek xaa.

⁵² Nu nayeta Jesús nebse kwent cheen re nu, xaa Israel, sinka noka zee chaal Dios re xaa nzho stub yezh zee gak re xaa tubka yezh cheen xaa.

⁵³ Nu snee axta mbizh zee lee re xaa non nzho yek gut Jesús.

⁵⁴ Kwaanzee, Jesús nanzotra klar lo re sawlazzh nu, xaa non, nya xaa naz tub yezh kwaan nzih gax naz wen, yezh kwaan le Efraín. Baa mlaz xaa kwaan re nu, xaa mseed lo xaa.

⁵⁵ Nu merla zhin yalni cheen Paskwa, pa nselazzh nu xomod mlóo Dios re xey nu Egipto, nu zyen nu, xaa rete yezh, nroo nzha naz Jerusalén zee le nzhu nu nu lo Dios.

⁵⁶ Zee re xaa ne kakwaan Jesús lo yalni, nu nabdizh re xaa lo wechxinn xaa lach roo yidoo:

—¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che zyiid xaa o nayiidt xaa?

⁵⁷ Lee re fariseo nu re ngwleyy non, mnabeyy zee loka xaa ne lo Jesús, yé xaaya lo xaa, zee zen xaa xaa zee ko xaa xaa lozhyib.

12

Tub ngwnaa nchub anseyt kwaan chul nzebech yek Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Xop mbizh nzho jwalt la yalni cheen Paskwa, leezha mbid Jesús yezh Betania pa nzho Lach, xaa mseban xaa.

² Nu baa mle xaa tub yalni cheen Jesús; Mart ngo kwaan leen yann, nu lee Lach kayaw kwaan lee xaa.

³ Mari mbidno rol litr perfum kwaan chul nzebech cheen tub yeey kwaan le nardo, kwaan non doo, nu mchub meya nii Jesús nu msekwizh meya kwaan yich yek me. Nu dubse leen yoo mzebech chul doo.

⁴ Zee lee Judas Iscariote, tub xaa lo re nu, xaa mseed lo Jesús, ngulola mle xaa xgab zaa xaa Jesús lo re xaa nayii ne Jesús. Nu nzhé xaa:

⁵ —¿Chozhiin namtot me kwaane tub lal demi kwaan nle tub xaa gan kee xaa zhiin tub liin, zee zaa beya lo re xaa prob?

⁶ Per nixa snee nzhé Judas per nanakta nel nkela xaa re xaa prob, nzhé xaaya nel nak xaa tub xaa nlewann, nu nel lee xaa nkanap bools cheen re xdami nu, xaa Jesús, nu nlewann xaa rese demi kwaan nla.

⁷ Nu Jesús nzhé:

—Laa le meya, nel cho na mlochaw meya, zee chul nzebech cho na gorna kaach xaa na.

⁸ Lee re xaa prob tubka nzo lo re gu, per na nazot tubka lo re gu.

⁹ Zyen xaa lazh nu mbin lee Jesús nzo yezh Betania, nu ngwa xaa baa, zee ne xaa lo Jesús nu lo Lach, xaa mroban.

¹⁰ Zee lee re ngwleyy non myaan noka Lach gut xaa,

¹¹ nel kwent cheen Lach, zyen xaa lazh nu mlaa re ngwleyy nu mzelo xaa ngwii lo Jesús.

Jesús nzeeb Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Lee stub mbizh mbin re xaa lee Jesús zhin yezh Jerusalén. Zyen doo xaa ngwa Jerusalén, kwent cheen yalni cheen Paskwa,

¹³ zee mchoog re xaa lag yagyin nu mroo re xaa leen yezh zee kayaa xaa Jesús, zee nzhé re xaa dublegan:

—¡Chul doo! ¡Goll be lo xaa nze kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy! ¡Goll be lo xaa nak Rey cheen be, xaa Israel!

¹⁴ Jesús ngune lo tub burr yeen nu mzob xaa tich ma; zee gaka modxa nkee lo Xkyech Dios:

¹⁵ Nazhebt gu xaa yezh Sión.

Wii, lee Rey cheen gu nze

nzob tich tub burr yeen. [Zac. 9:9]

¹⁶ Gorzee lee re nu, xaa mseed lo xaa, namzeent re kwaan kaded; per gwluzh gorna ngulo mbare Jesús naz yiba, zee mselazh nu re kwaane, kwaan nzaa Xkyech Dios kwent cheen xaa.

¹⁷ Lee re xaa mzo kwaan Jesús leezha mrezh xaa Lach leen baa, nu mseban xaa xaa, re xaa ne mzaa kwent re kwaan ngune xaa ngok.

¹⁸ Kwaanzee, lee re myet mroo mzhaal kwaan Jesús, nel mbin re xaa re kwaan gro kwaan mle xaa.

¹⁹ Per lee re fariseo mbezh lo wechxinn:

—¿Che ngwii gu? ¿Cho gan le re be? ¡Rese myet nzhake tich xaa ba!

Lak xaa nanakta xaa Israel nkwaan Jesús

²⁰ Lo re myet, xaa ngwayoll lo Dios Jerusalén, ngu lak xaa nanakt xaa Israel.

²¹ Lee re xaa ne mbii lo Lip, xaa nak yezh Betsaida, tub yezh cheen Galilea, nu mnabdizh xaa lo xaa, nzhé xaa:

—Nzhekla nu ne nu lo Jesús.

²² Lip ngwa nzhéya lo Ndres, zee rop xaa ngwayéya lo Jesús.

²³ Zee nzhé Jesús lo xaa:

—Mzhinla gor lee Dios luu lee Xgann xaa non doo nak.

²⁴ Wlipa na nii na lo gu, chelee tub nzhobxtil nalat lo yo nu nayebt xaba, nazaata xle; per cheleeya laya lo yo nu yeb xaba, zeesi zaaya zyen doo nzhobxtil.

²⁵ Lee xaa nkela yalnaban cheen lux xaa yalnaban cheen xaa; per lee xaa nankelat yalnaban cheen xaa lo yizhyo ne, le xaa gan yalnaban cheen xaa kwaan tira naluxt.

²⁶ Chelee tub xaa nzhekla kee zhiin lo na, reke xaa tich na; nu loka pa zo na, baa zo xaa kwaan nkee zhiin lo na. Chelee tub xaa kee zhiin lo na, lee Xuz na le non xaa.

Jesús nzaa kwent lee xaa yet

²⁷ ¡Nales doo nzhak lextoo na nal gorne! Nu nanet na cho kwaan nii na. Nzho mod nii na: “Xuz, nalat lu deed na bid ne”. ¡Per kwaanee deed na, zee nzhal na!

²⁸ “Xuz na, ble non le lu”.

Zee ngu tub bos naz yiba kwaan nzhé:

—Mle nonla naya, nu le non naya stub welt.

²⁹ Nu mkenzha re myet nzhi baa kwaanee, zee lak xaa nzhé:

—Ngwzi ngoch.

Per zlak xaa nzhé:

—Tub mandad cheen Dios ngunii lo xaa.

³⁰ Jesús nzhé lo re xaa:

—Nanakta kwent cheen na zee ngunii xaaya, sinka ngunii xaaya kwent cheen re gu.

³¹ Nal nak gor naab xaa kwent lo re myet yizhyo ne, nal nak gor koo xaa xaa nabeyy yizhyo ne.

³² Per gorna kee xaa na lo krus, leeka na le zee rese myet yiid lo na.

³³ Snee mzaa xaa kwent xomod yet xaa.

³⁴ Lee re myet mkeb lo xaa nzhé:

—Lo ley cheen Dios nlu lee Xaa Xaal Dios Nabeyy tubka nzo. ¿Xomod nak kwaan nii lu, lee Xaa Mzhin Ngok Myet nkin kee lo krus? ¿Cho nak Xaa Mzhin Ngok Myet, xaa nzaa lu kwent?

³⁵ Jesús nzhé:

—Nzoka xni lo gu nal, per naxchetra zoya. Bze gu nalsi nkee xni, zee nalat yalnakaw lo gu mod tub kwaan nankambazt gu; nel lee xaa nze lo yalnakaw nanet xaa pa naz nzha xaa.

³⁶ Bwii gu lo xni nal, nel nzokaya lo gu, zee gak gu xinn xaa nak xni.

Gorna ngulo nzhé Jesús re kwaanee, nya xaa nu mkaxlaan xaa lo re myet.

Namkayaat re xaa Israel Jesús

³⁷ Nu nixa mle Jesús zyen doo kwaan gro doo delant lo re xaa, per nangwiit re xaa lo xaa;

³⁸ nel snee zee mbarlo kwaan mkee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, leezha mkee xaa:

Xaa Nabeyy, namkayaat xaa re wdizh kwaan nzaa nu kwent, nixa nle lu re kwaan gro doo lo xaa. [Is. 53:1]

³⁹ Kwaanzee namwiit xaa lo xaa, nel noka mkee Chay:

⁴⁰ Nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,

zee nyent mod gon xaaya,

zee nyent mod wii xaa loya,

zee nyent mod laya lextoo xaa,

kwaanee nle zee nambaret xaa lo na

zee nasekwent na xaa. [Is. 6:10]

⁴¹ Chay nzhé re kwaane, nel ngune xaa lo yalnabeyy cheen Jesús, zee mzaa xaa kwent cheen Jesús.

⁴² Per nixa sneeya, zyen xaa lazh nu, xaa non, mzelo ngwii lo Jesús, per nzheb xaa yé xaaya, nel nzheb xaa ne xaa re fariseo, napaka goo xaa xaa pa nseed re nu xtizh Dios.

⁴³ Nel mas nyula re xaa kwi wen xaa kwaan myet ke kwaan Dios.

Jesús nii xtizh Dios

⁴⁴ Jesús ngunii dublegan nzhé:

—Loka xaa nzhon kwaan nii na, nanzhont xaa nebse kwaan nii na sinka noka nzhon xaa kwaan nii Xuz na, xaa mxaal na.

⁴⁵ Nu loka xaa nlu na lo, noka nlu xaa mxaal na lo xaa.

⁴⁶ Na nak kwenta xni, nu myal na yizhyo ne zee wii re xaa lo na, zee nalaket xaa lo yalnakaw.

⁴⁷ Per lee xaa kwaan mbin xtizh na, nu nanlet kwaan nii na, nanaabt na kwent lo xaa; nel lee na namyalt naab kwent lo re myet, sinka lee na myal koo re myet lo yalgut.

⁴⁸ Lee xaa nankayaat na nu nanlet re kwaan nii na, leeka re kwaan ngunii na naab kwent lo xaa mbizh gwluzhtlaka.

⁴⁹ Nel nanguniit na kwaan nzhekla na; sinka lee na ngunii kwaan kwaan mnabeyy Xuz na na, xaa mxaal na.

⁵⁰ Nu ne na lee kwaan mnabeyy Xuz na nak, zee le re xaa gan yalnaban kwaan tira. Kwaanzee lee kwaan nii na, nii naya mod nguné Xuz na lo na.

13

Jesús nzet nii re xaa mseed lo xaa

¹ Nu yilo gorna merla la yalni cheen Paskwa, Jesús nela mzhinla gor laa xaa yizhyo ne, zee nya xaa yo xaa kwaan Xuz xaa. Nel tant nkedoola xaa re xaa xaa, xaa nzhi lo yizhyo ne, zee mlu xaa dubse yalnkelala cheen xaa lo re xaa.

² Gorna kayawxchee re xaa, lee Maxuu mlola xgab yek Judas Iscariote, xgann Simón, zee zaa xaa Jesús lo re xaa gut xaa.

³ Jesús nela lee Jesús nze naz lo Dios nu lo Dios bare xaa stuba; nu lee Xuz xaa mzaa dubse yalnabeyy lo xaa.

⁴ Zee snee gorna kayawxchee re xaa, ngxuxo xaa roo mes nu mlache xaa tub ler nak xaa, nu mzhi xaa tub tway leen xaa.

⁵ Zeera mlo xaa nis leen tub bandej, nu mzelo xaa mdeeb xaa nii re nu, xaa mseed lo xaa, nu nsekwizh xaaya kwaan tway kwaan mzhi xaa leen xaa.

⁶ Gorna nzha xaa keeb xaa nii Simón Pér, xaa ne nzhé lo xaa:

—Xaa Nabeyy, ¿napa nel lu keeb nii na?

⁷ Jesús mkeeb nzhé:

—Nal nanlat kwaan kale na yek lu, per gwluzh laya yek lu.

⁸ Pér nzhé:

—¡Tira nazeyalt na keeb lu nii na!

Jesús mkeeb nzhé:

—Chelee na nakeebt na nii lu, nyent mod gak lu xaa na.

⁹ Simón Pér mkeeb nzhé:

—¡Cheleeya sbaaya, Xaa Nabeyy, nakeebta lu nebse nii na, noka bsenag na nu noka bseguch na!

¹⁰ Per Jesús mkeeb nzhé:

—Lee xaa ngozla, nankintra gaz xaa stuba, nel nzhula na xaa. Nu nzhul na re gu, per nixa naretlaka gu nzhul na.

¹¹ Leezha nzhé xaa: “Naretlaka gu nzhu na”, snee nzhé xaa nel nela xaa xana xaa zaa xaa lo re xaa gut xaa.

¹² Gorna ngulo mdeeb Jesús nii re xaa, nu ngok xaa xab xaa nu mbare xaa roo mes stub welt nu nzhé xaa lo re xaa:

—¿Che mla kwaan mle na yek gu?

¹³ Lee re gu nii lo na Maestr nu Xaa Nabeyy, nu wen nle gu nii guya sbaa, nel nak naya.

¹⁴ Mdeeb na nii re gu, nixa nak na Xmaestr gu nu Xaa Nabeyy lo gu, zee noka re gu nzhaal keeb nii wechxinn gu.

¹⁵ Mle na kwaanee, zee ne gu xomod nzhaal le gu, zee le gu kwaan mlu na lo gu.

¹⁶ Wlipa na nii na lo gu, nik tub mos nanont mas ke xpatron xaa, nu nik tub xaa nanakt mas non ke xaa mxaal xaa.

¹⁷ Chelee gu nla re kwaanee yek gu, ble guya zee chul ded gu.

Jesús nzaa kwent lee Judas zaa xaa lo xaa nak zhiin

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

Noka Jesús nzhé:

¹⁸ —Nakazat na kwent cheen rese gu, nel nela na xana re xaa mleey na. Per nzhaal gak kwaan nke lo Xkyech Dios: “Lee xaa kayaw kwaan na, gak xkontrad na”. [Sal. 41:9]

¹⁹ Nii na kwaanee lo gu, zee gorna gaka, zee wii gu lo na mod Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

²⁰ Wlipa na nii na, loka xaa wii lo xaa mxaal na, noka ngwii xaa lo na, nu xaa ngwii lo na, noka ngwii xaa lo xaa mxaal na.

²¹ Gorna ngulo nzhé Jesús kwaanee, tira nawent ngok lextoo xaa, zee nzhé xaa:

—Wlipa na nii na, lee tub gu zaa na lo re xaa gut na.

²² Zee lee re nu, xaa mseed lo xaa, mzelo mwii lo wechxinn, nu nanet nu xana xaa kazet.

²³ Lee na, xaa nkedoola Jesús, nzo xkwes xaa,

²⁴ nu Simón Pér mle nseyn lo na zee nabdizh na, ne xana xaa kazaa xaa kwent.

²⁵ Zee mbii na gaxra lo Jesús, nu mnabdizh na:

—Xaa Nabeyy, ¿xana xaa ne?

²⁶ Jesús mkeb nzhé:

—Lebsii na tik pan, nu loka xaa za naya gaw, xaa zeeya.

Gorzee mlebsii xaa tik pan nu mzaa xaaya lo Judas Iscariote, xgann Simón.

²⁷ Nu gorna mzen Judas pan nu ndaw xaaya, gorzee mzeeb Maxuu lextoo xaa. Jesús nzhé:

—Ble kwaan nzhaal le lu, zosa leya.

²⁸ Per rese stub naz xaa, namlata yek chozhiin nzhé xaa kwaanee lo Judas.

²⁹ Judas nak xaa kwaan nzen xdemi re nu, nu lak xaa mle xgab, mxaal xaa xaa yazii xaa tub kwaan nkin re nu lo yalni o lo re xaa prob nyazaa xaa tub kwaan.

³⁰ Gorna ngulo mzen Judas pan nu ndaw xaaya, ta mroo xaa. Nu mchoola yizhyo gorzee.

Stub kwaan kub kwaan nabeyy Jesús

³¹ Gorna ngulo mroo Judas, Jesús né:

—Mzhinla gor lee re xaa wii respet lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet, nu sneeka wii xaa respet lo Dios.

³² Nu chelee na le zee wii re xaa respet lo Dios, noka Dios le zee wii re xaa respet lo na, Xaa Mzhin Ngok Myet; nu merla le xaaya.

³³ Re gu nak mod xiin na, nu nanzotra na xche lo re gu. Zee lee re gu kwaan na, per leeka kwaan nzhé na lo re xaa sawlazzh be, nii na lo re gu nal, nyent mod ya gu pa nya na.

³⁴ Nu tub kwaan kub nabeey na lo gu le gu nal: Bkela gu tub gu stub gu, kwentaxa nkela na re gu, sbaaka nzhaal kela gu tub gu stub gu.

³⁵ Chelee gu kela gu tub gu stub gu, xaa dubse yizhyo ne lee gu nak xaa na.

Jesús nzaa kwent lee Pér yé nanlabeyyt xaa xaa
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Simón Pér mnabdizh lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, ¿pa nya lu?

Jesús mkebe nzhé:

—Lee pa nya na, nyent mod ya lu nal, per yiid lu gwuluzh.

³⁷ Pér nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿chozhiin nyent mod reke na tich lu nal? ¡Listla nzo na yet na kwent cheen lu!

³⁸ Jesús mkebe lo xaa nzhé:

—¿Che wlipa lu yet lu kwent cheen na? Per wli na nii na lo lu, zeeraka kozhe gaay lee lu yé chon welt nanlabeyyt lu na.

14

Jesús nak naz nya lo Xuz be

¹ Nalenalet gu lextoo gu. Ngwii gu lo Dios noka bwii gu lo na.

² Lee garli Xuz na nzho zyen doo pa yo xaa; nu chol nanakta snee, nangniit naya lo gu; nu nya na dexkwaa na tub pa yo gu.

³ Nu gorna yilo nya na dexkwaa na pa yo gu, zee bare na stub welt yaadxii na gu, zee zo re gu pa nzo na.

⁴ Nu nlabeyy re gu naz kwaan nzhin axta pa nya na.

⁵ Max nzhé lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, nanet nu pa naz nya lu, ¿xomod ne nu naz?

⁶ Jesús mkebe nzhé:

—Leeka na nak mod tub naz, nu nak na re kwaan wli, nu leeka na nak yalnaban kwaan tira. Nik tub xaa nyent mod zhin lo Xuz na, cheleeya nanakta kwent cheen na.

⁷ Chelee re gu nlabeyy na, noka nlabeyy gu Xuz na. Nu nal nlabeyy gu xaa nel ngune gu lo xaa.

⁸ Zee lee Lip nzhé:

—Xaa Nabeyy, nebse kwaan naab nu nak, laa ne nu lo Xuz lu.

⁹ Zee lee Jesús nzhé lo xaa:

—Lip, nzhalala mbizh nzo na lo re gu, ¿che zeeraka labeyy lu na? Loka xaa kwaan ngwii lo na ngwii lo Xuz na; ¿chozhiin naab lu, laa na ne gu lo Xuz na?

¹⁰ ¿Che nanlet lu krer lee Xuz na nzo kwaan na nu na nzo kwaan Xuz na? Lee re kwaan nii na naniit naya kwent cheen na. Rese kwaan nle na nak xcheen Xuz na nel lee Xuz na tubka nzo kwaan na.

¹¹ Nu ne gu lee na nzo kwaan Xuz na, nu lee Xuz na nzo kwaan na; nu kwent cheen re kwaan gro kwaan nle na, nzhaal wii gu lo na.

¹² Wlipa na nii na lo gu, loka xaa tubka ngwii lo na, le xaa rese kwaan nle na; nu le xaa stub naz kwaan mas gro, nel lee na nya lo Xuz na.

¹³ Nu rese kwaan naab gu lo na, nel ngwii gu lo na, na leya; zee wii re xaa respet lo Xuz na kwent cheen re kwaan nle na.

¹⁴ Rese kwaan naab gu lo na, za naya, nel ngwii gu lo na.

Jesús xaal Mbi Naban

¹⁵ 'Chelee re gu nkela gu na, le gu re kwaan nabeey na le gu.

¹⁶⁻¹⁷ Zee naab na lo Xuz na zee xaal xaa stub xaa zo kwaan gu, le xaa yudar gu. Xaa ne nak mer Mbi Naban kwaan wli, nu tubka zo xaa kwaan re gu. Lee xaa yizhyo nyent mod kayaa xaa, nel nanyunt xaa lo xaa nu nanlabeyyt xaa xaa; per lee re gu nlabeyy gu xaa, nel gax nzo xaa lo re gu, nu tira yo xaa lextoo re gu.

¹⁸ 'Nalat na re gu mod ngwzeb, nel bare na stub welt zee zo na kwaan re gu.

¹⁹ Xepse lee re xaa yizhyo nanetra lo na; per lee re gu ne lo na nu mban gu nel mban na.

²⁰ Mbizh zee lee re gu ne, lee na nzo lo Xuz na nu re gu nzo kwaan na, nu na nzo kwaan re gu.

²¹ Loka xaa kayaa re kwaan nabeey na nu le xaaya, nlu xaa wlipa nkela xaa na. Nu lee Xuz na nkela xaa nu noka na nkela xaa nu nlu na na lo xaa zee labeyy wen xaa na.

²² Judas (xaa nanakt Iscariote) mnabdizh lo Jesús nzhé:

—Xaa Nabeyy, ¿chozhiin luu lu lu lo re nu, nu nalut lu lu lo re xaa yizhyo?

²³ Jesús mkeb nzhé:

—Xaa nkela na nzhon xaa xtizh na; nu nkela Xuz na xaa zee lee rop Xuz na yiid yo kwaan lee xaa.

²⁴ Lee xaa nankelat na, nanzhont xtizh na. Lee re wdizh kwaan kakenzha gu nal, nanakta xtizh na, Leeya nak xtizh Xuz na, xaa mxaal na.

²⁵ 'Kanii na rese kwaane lo gu nal nzoka na lo re gu;

²⁶ per lee Mbi Naban, Xaa Seleyy gu, xaa xaal Xuz na kwent cheen na, lee xaa seed re gu rese kwaan, nu le xaa selazh gu rese kwaan nguniila na.

²⁷ 'Gorna nya na, na le zee nalet gu xgab, nu lee na le zee wen gak lextoo gu; nu le naya tub mod nyent mod le re xaa yizhyoya. Kwaanzee nagak nalest gu lextoo gu, nixa nazhebt gu.

²⁸ Mbinla gu ngunii na, nya na nu bare na zo na kwaan re gu stub welt. Chelee gu wlipa nkela gu na, chul gak lextoo gu gon gu lee na nya lo Xuz na, nel lee xaa nak xaa nonra lo na.

²⁹ Zeeraka gak re kwaane nguniila naya lo gu, zee gorna gaka, zee wii re gu lo na.

³⁰ 'Nawdizhtra na xche kwaan re gu, nel nzela xaa nabeyy yizhyo ne. Nixa nanakt xaa tub xaa nabeyyra lo na,

³¹ per snee nzhaal gaka, zee lee re xaa yizhyo ne, ne lee na nkela Xuz na nu nle na re kwaan mxaal xaa na.

Zee nzhé Jesús:

—Guxso gu, nu chaa nya be.

15

Jesús nak kwenta tub xan yag ub

¹ Jesús seetaka nii nu nzhé:

—Lee na nak kwenta tub xan yag ub kwaan wlipa, nu Xuz na nak kwenta xaa nxeen na.

² Chelee tub re ram, nanzaat xle, tira choog xaaya. Per chelee tub ram nzaa xle, nle nzhul xaaya zee zaaya mas zyen xle.

³ Sbaa mle nzhula na re gu kwaan re wdizh kwaan ngunii na lo gu.

⁴ Tubka sbaa zo gu kwaan na, mod tubka nzo na kwaan re gu. Kwenta tub ram nyent mod zaaya xle chelee nanzobta cho yag; sbaaka nyent mod zaa re gu xle chelee gu nanzot gu tubka kwaan na.

⁵ Lee na nak mod xan yag nu re gu nak mod re ram cheen na. Loka xaa tubka nzo kwaan na, nu na tubka nzo kwaan lee xaa, zaa xaa zyen doo xle; nel chelee nyent na nyent mod le gu nik tub kwaan.

⁶ Lee xaa kwaan nanzot tubka kwaan na, nak kwenta tub ram kwaan nanzobtra cho yag, kwaan mchoog xaa nu mlebi xaa zee bizha, nu zeera top xaaya koo xaaya lo ki.

⁷ Chelee re gu tubka zo kwaan na, nu nali zo gu lo re kwaan mseed na gu, bnaab gu re kwaan nzhekla gu zee kayaa गया.

⁸ Wii re xaa respet lo Xuz na gorna lee re gu nzaa zyen xle, zee gak gu xaa wlipa nseed lo na.

⁹ Nu nkela na re gu modxa nkela Xuz na na; tubka bzo gu lo yalnkele cheen na.

¹⁰ Chelee gu gon gu re kwaan ngunii na lo gu, zee tubka nzo gu lo yalnkele cheen na; modxa nzhon na xtizh Xuz na, re kwaan mnabeey xaa le na, nu tubka nzo na lo yalnkele cheen xaa.

¹¹ Nii na kwaane lo gu, zee yo yalnix cheen na lextoo gu, zee tubka gak chul lextoo gu.

¹² Lee kwaan nabeey na gu nak kwaane: Kela gu tub gu stub gu modxa nkela na gu.

¹³ Lee yalnkele kwaan grora lo reya, nlu xaa leezha yet xaa kwent cheen xmig xaa.

¹⁴ Re gu nak xmig na, chelee gu nle gu re kwaan mnabeey na gu le gu.

¹⁵ Nal naniitra na lo gu nak gu xmos na, nel lee mos nanet cho kwaan nle xaa nabeey lo xaa. Mig, nii na lo gu, nel rese kwaan nguné Xuz na lo na nguniila naya lo gu.

¹⁶ Namleeyt re gu na, nel na mleey re gu nu mza na zhiin lo gu, zee zaa gu zyen doo xle nu lee xle kwaan zaa gu dii tira. Nu snee lee Xuz na zaa rese kwaan naab gu lo xaa kwaan yalnabeey cheen na.

¹⁷ Kwaane nak kwaan nabeey na gu: Kela gu tub gu stub gu.

Nayii myet yizhyo ne Jesús nu re xaa nak xaa xaa

¹⁸ Nzhekla na ne gu, chelee re xaa yizhyo nayii ne re gu, yilo na, nayii xaa ne xaa.

¹⁹ Chol xaa yizhyo nak gu, kedoola re xaa yizhyo gu, mod nkela xaa re xaa nak xaa xaa. Per na mleey gu lo re xaa yizhyo nu kwaanzee nayii re xaa yizhyo ne, ne gu, nel nanaktra gu xaa yizhyo.

²⁰ Bselazh gu kwaan nii na lo gu: “Nik tub mos nanont mas ke xaa nabeey lo xaa”. Chelee xaa nrenal xaa na, noka re gu renal xaa; nu chelee xaa mbin xaa xtizh na noka gon xaa xtizh gu.

²¹ Sneer le re xaa gu kwent cheen na, nel nanlabeyt re xaa xaa mxaal na.

²² Nik tub kulp nangabt re myet, chol na nangalt ngunii lo re xaa. Per nal nkano xaa kulp.

²³ Loka xaa nayii ne na noka nayii xaa ne xaa Xuz na.

²⁴ Nik tub kulp nagabt re xaa ne, chol nanglet na re kwaan gro kwaan nik stub xaa nyent mod le. Per nal lee re xaa nela kwaane, nu nixa sneeya nayii xaa ne xaa na nu noka nayii xaa ne xaa Xuz na.

²⁵ Per re kwaane gak nel nzhaal gak re kwaan nkee lo ley: “Nyent cho kwaan, nu nayii re xaa ne xaa na”. [Sal. 35:19; Sal. 69:4]

²⁶ 'Per gorna yiid Xaa Seleyy gu, Mbi Nabab kwaan wli, lee xaa zaa kwent cheen na lo re gu. Xaal na xaa gorna zo na lo Xuz na, nel lo Xuz na roo xaa.

²⁷ Nu noka re gu nzhaal zaa kwent cheen na, nel mzo gu kwaan na axta yilo.

16

¹ 'Nii na re kwaane lo re gu, zee nik tub kwaan nalet zee ral nii gu.

² Koo xaa gu pa nseed be xtizh Dios, nu leezha zhin gor loka cho xaa gut gu, nel nle xaa xgab snee kale xaa tub kwaan nyula Dios.

³ Le xaa kwaane nel zer labeyy xaa Xuz na nu na.

⁴ Nii na kwaane zee gorna zhin gor ne, selazh gu ngulola ngunii naya lo re gu; nangniit na kwaane lo re gu yilo nel nzoka na kwaan re gu.

Kwaan nle Mbi Nabab

⁵ Jesús seetaka kanii nu nzhé:

—Per nal nya na zee zo na kwaan xaa mxaal na, nu nik tub gu nanabdizht lo na pa nya na;

⁶ leel nales ngok lextoo gu nel ngunii na re kwaane lo gu.

⁷ Per kwaan wli ngunii na lo gu, mas wen nya na. Nel chelee na nanyat na lee Xaa Seleyy gu, nyent mod zo kwaan gu; per chelee nya na, xaal na xaa.

⁸ Gorna lee xaa yaad, luu xaa re kwaane lo re myet yizhyo: xana re kwaan nawent, xana re kwaan nali, nu xomod naab Dios kwent lo re myet.

⁹ Lee Mbi Nabab luu lo re xaa nawent nak xaa, nel nangwiit xaa lo na;

¹⁰ lee Mbi Nabab luu lo re xaa kwaan nak kwaan nali, nel nya na lo Xuz na nu nanetra re gu lo na;

¹¹ nu Mbi Nabab luu lo re xaa xomod naab Dios kwent lo re xaa yizhyo ne, nel ngulola ngunaab xaa kwent lo xaa nabeyy yizhyo ne.

¹² 'Nkano na zyen doo kwaan nii na lo re gu, per nyent mod nii na reseya lo gu nal, nel nyent mod la reya yek gu.

¹³ Per gorna yaad Mbi Nabab, xaa wli, lee xaa luu re kwaan wli lo gu; nel naniit xaa kwaan nzhekla xaa, nii xaa rese kwaan gon xaa, nu né xaa re kwaan ded lo re gu.

¹⁴ Lee xaa le zee wii re xaa chul lo na, nel lee xaa luu re kwaan wli cheen na lo re gu.

¹⁵ Rese kwaan nak cheen Xuz na nak cheen na; kwaanzee nii na lo re gu, lee Mbi Nabab luu re kwaan wli cheen na lo re gu.

¹⁶ 'Xepse nanetra gu lo na, per xep gwluzh bare gu ne gu lo na.

Lee yalnales gak yalchul

¹⁷ Zee lee lak nu, xaa mseed lo xaa, mzelo nabdizh lo wechxinn:

—¿Cho kwaan nzhekla xaa né xaa kwaan re kwaane? Né xaa, xepse nanetra be lo xaa, nu xep gwluzh bare be ne be lo xaa, che naka nel nya xaa pa nzo Xuz xaa.

¹⁸ ¿Cho kwaan nzhekla xaa né xaa “xep gwluzh”? Nanet be cho kwaan kanii xaa.

¹⁹ Jesús mzeen lee re nu nzhekla nabdizh lo xaa, zee né xaa lo re nu:

—Lee na nii na lo re gu, xepse nanetra gu lo na, nu xep gwluzh bare gu ne gu lo na. ¿Che nanlat kwaané yek gu?

²⁰ Wlipa na nii na, lee re gu goon nu nales doo gak lextoo gu, gorna lee re myet yizhyo gak chul doo lextoo. Per gorna gak nales lextoo gu, lee yalnales gak yalchul.

²¹ Gorna lee tub ngwnaa gal xinn, ne lextoo me nel merla zhin gor gal xinn me, per gorna ngulo ngol xinn me, nyenlazzh me yalne, nu chul doo nzhak lextoo me, nel ngol xinn me.

²² Nu leeka snee nales nzhak lextoo re gu nal; per bare na zhaal na re gu stub welt, nu zee lee lextoo gu nix doo gak, tub mod kwaan nik tub kwaan nu nik tub xaa nyent mod le zee nales gak lextoo gu.

²³ Mbizh zee nanaabt gu nik tub kwaan lo na. Wlipa na nii na, lee Xuz na zaa rese kwaan naab gu lo xaa kwent cheen na.

²⁴ Axta nal nik tub kwaan zer naab gu kwaan yalnabeyy cheen na; naab guya zee kayaa guya, zee chul gak lextoo gu.

²⁵ Nii na re kwaane lo gu, nu nlu naya lo gu kwaan kwent nabix; per yo tub mbizh nalutra naya lo gu kwaan kwent nabix, sinka klar nii naya lo gu mod nak Xuz na.

²⁶ Mbizh zee lee re gu naab kwaan kwent cheen yalnabeyy cheen na; zee nankint yé naya lo Xuz na kwent cheen gu,

²⁷ nel lee Xuz na nkela re gu. Nkela xaa re gu nel nkela gu na, nu nel ne gu lee na nzhal naz lo Dios.

²⁸ Mroo na lo Xuz na zee myal na yizhyo ne, nu nal laa na yizhyo ne, zee nya na naz lo Xuz na stub welt.

²⁹ Zee nzhé re nu lo xaa:

—¡Nalsi kani lu klar, nu naniit lu kwaan kwent nabix!

³⁰ Nal ne nu, lee lu ne rese kwaan nu nankint kwaz lu nabdizh xaa tub kwaan lo lu. Nu kwaane nle zee ne nu lee lu nyaad naz lo Dios.

³¹ Jesús né:

—¿Che nalsi ne gu lee na nzhal naz lo Dios?

³² ¡Kwaanzee mzhinla gor nu nal nak gor zee lee re gu rech, kad tub gu nya gu garli gu, nu laa gu techosa na! Per nazot techosa na nel Xuz na nzo kwaan na.

³³ Nii na re kwaane lo re gu nel nzo gu kwaan na, nankint le gu xgab. Lo yizhyo ne ded gu bid; per nazhebt gu nel mlela na gan lo yizhyo ne.

17

Jesús nzhedizhno Dios kwent cheen re xaa mseed lo xaa

¹ Gorna ngulo ngunii Jesús re kwaane, Jesús mwii yiba nu nzhé xaa:

—Xuz na, mzhinla gor cheen na. Ble zee wii re xaa respet lo Xgann lu, zee noka Xgann lu le zee wii re xaa respet lo lu.

² Lu mzaa diizh lo na, xaa nak Xgann lu, zee nabeey na lo rese myet yizhyo, zee zaa na yalnaban kwaan tira lo re xaa kwaan mzaa lu lo na.

³ Nu xaa nzhékla kano yalnaban ne nzhaal labeyy xaa lu, xaa wlipa nak tubka Dios, nu nzhaal labeyy xaa na, Xaa Mxaal lu Nabeyy.

⁴ Na mle zee wii re xaa chul lo lu lo yizhyo ne, nel ngulola mle na re kwaan mxaal lu na le na.

⁵ Kwaanzee nal Xuz na, zaa yalnabeyy lo na kwaan mkano na leezha mzo na kwaan lu, leezha zeeraka dexkwaa yizhyo.

⁶ Mlu na cho nak lu lo re xaa mleey lu lo re myet, xaa mzaa lu lo na, nel nak xaa xaa lu, nu mzaa lu xaa lo na, zee mbin xaa xtizh lu.

⁷ Nal ne re xaa, lee re kwaan mzaa lu lo na nak xcheen lu;

⁸ nel nzhé na lo xaa re kwaan nguné lu lo na, nu lee re xaa mbina. Mzeen re xaa lee na wlipa nzhal naz lo lu, nu mzeen re xaa lu mxaal na.

⁹ Nal naab na lo lu zee kanap lu re xaa ne; nanaabt na lo lu zee kanap lu re xaa yizhyo; lee na naab lo lu zee kanap lu re xaa mzaa lu lo na, nel xaa lu nak xaa.

¹⁰ Rese xaa nak xaa na noka nak xaa xaa lu, nu re xaa nak xaa lu noka nak xaa xaa na. Lu mle zee ngwii re myet respet lo na kwent cheen re xaa ne.

¹¹ Na nazotra lo yizhyo; per lee re xaa seetaka nzhi lo yizhyo, gorna lee na nya zo kwaan lu. Xuz na, xaa nambey, bkanap re xaa kwaan yalngezh nu kwaan yalnabeyy cheen lu, kwaan mzaa lu lo na, zee tubka gak re xaa, mod lu nu na.

¹² Nzo na kwaan re xaa nak xaa lu lo yizhyo ne, nkanap na xaa kwaan yalnabeyy cheen le lu, kwaan mzaa lu lo na. Nu nik tub xaa kwaan mzaa lu lo na namlux na, nebse mlux xaa kwaan nakla lux, zee gak re kwaan nkee lo Xkyech lu.

¹³ Nal bare na pa nzo lu. Per nel nzoka na yizhyo ne, zee nii na re kwaan, zee lee re xaa gak chul lextoo, mod nix nzhak lextoo na.

¹⁴ Na mza xtizh lu lo xaa, per lee re myet yizhyo nayii ne re xaa, nel nanakt re xaa xaa yizhyo, modxa nanaktaka na xaa yizhyo.

¹⁵ Nanaabt na lo lu koo lu xaa lo yizhyo, sinka kanap lu xaa lo Maxuu.

¹⁶ Snee modxa nanakt na xaa yizhyo ne, noka re xaa nanakt xaa yizhyo ne.

¹⁷ Ble nzhuul xaa kwaan re kwaan wli; nel xtizh lu nak kwaan wli.

¹⁸ Modxa mxaal lu na lo re xaa yizhyo ne, sbaaka xaal na re xaa lo re myet yizhyo ne.

¹⁹ Nu kwent cheen re xaa ne, mle nzhuul na na, zee noka re xaa ne wlipa gak nzhuul kwent cheen re kwaan wli.

²⁰ Nu nanaabt na kanap lu nebse re xaa ne, sinka noka naab na kanap lu re xaa kwaan gwluuzh wii lo na, gorna gon xaa kwent cheen wdizh chul kwaan zaa re xaa ne kwent.

²¹ Xuz na, naab na lo lu zee tubka gak re xaa ne, mod nak rop be tubka, snee mod tubka nzo lu kwaan na nu tubka nzo na kwaan lu, zee snee tubka gak re xaa ne; sbaa lee re myet yizhyo, ne lee lu mxaal na.

²² Nu mza na re kwaan chul lo xaa mod mzaa luya lo na, zee gak re xaa ne tubka, snee modxa nak lu nu na tubka.

²³ Na nzo kwaan re xaa ne, nu lu nzo kwaan na, zee gak re xaa ne tubka, nu snee lee re myet yizhyo ne ne lee lu mxaal na, nu nkela lu re xaa ne mod nkela lu na.

²⁴ Xuz na, nzhekla na zo re xaa mzaa lu lo na pa nzo na, zee labeyy re xaa yalnabeyy kwaan mzaa lu lo na. Mzaa luya lo na leezha zeeraka dexkwaal yizhyo, nel nkela lu na.

²⁵ Xuz na, xaa nali nak, lee re xaa yizhyo nanlabeyy lu; per na nlabeyy na lu nu re xaa ne ne lee lu mxaal na.

²⁶ Nu mlu na lo xaa cho nak lu, nu seetaka nlu naya, nu leeka mod nkela lu na, kela lu re xaa, nu snee noka na zo kwaan re xaa.

18

Mzen xaa Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Gorna ngulo mdizhno Jesús Dios, Jesús mroo kwaan re nu, xaa mseed lo xaa, zee mded xaa tub barank kwaan le Cedrón zee ya nu yi Olib. Baa nzob tub yilo, pa mrepe Jesús kwaan re nu.

² Noka Judas, xaa kwaan zaa xaa lo re xaa nak zhiin, nlabeyy baa, nel zyen welt mdop Jesús kwaan re nu naz baa.

³ Zee lee Judas mzhiin baa kwaan tub partid soldad, nu kwaan lak polisi, xaa nkanap yidoo, xaa kwaan mxaal re ngwleyy non, nu re fariseo. Re xaa ne nzeno yiib, nu nzeno xaa xbruj xaa nu yerbal.

⁴ Per Jesús nela cho kwaan gak, zee mroo xaa nu mnabdizh xaa lo re xaa:

—¿Cho xaa nkwaan gu?

⁵ Lee re xaa mkeb nzhé:

—Lee nu nkwaan Jesús xaa Nazaret.

Jesús nzhé:

—Na nak xaa zee.

Judas, xaa zaa Jesús nze lo re xaa ba.

⁶ Gorna lee Jesús nzhé lo re xaa: “Na nak xaa zee”, mbii re xaa naz tras zee nguchin re xaa lo yo.

⁷ Jesús mbare mnabdizh lo re xaa stub welt:

—¿Cho xaa nkwaan gu?

Lee re xaa mbare nzhé:

—Nu nkwaan Jesús, xaa Nazaret.

⁸ Jesús nzhé lo re xaa stub welt:

—Niila na lo gu, na nak xaa zee. Chelee gu nkwaan gu na, laa gu nya re stub naz xaa ne.

⁹ Kwaane mded zee mbarlo kwaan nzhé leeka Jesús: “Xuz, lee re xaa mzaa lu lo na namluxt nik tub xaa ba”.

¹⁰ Zee lee Simón Pér, xaa nkano tub espad, mlooya nu mchoog xaa lad li nzha tub xaa le Malco, xaa nak mos cheen ngwleyy non doo.

¹¹ Jesús nzhé lo Pér:

—Blochaw espad. Chelee Xuz na nzhekla deed na bid ne, nzhaal deed naya.

Jesús nzo lo Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Zee lee re soldad nu xaa nabeyy lo xaa nu noka re polisi, xaa nkanap yidoo, mzen Jesús nu mkado xaa xaa.

¹³ Yilotlaka mbe xaa xaa garli Anás, nel xaa ne nak xuzhap Caifás, xaa nak ngwleyy non doo liin zee.

¹⁴ Leeka Caifás ne nak xaa nzhé lo re xaa sawlazzh nu, mas wen yet tubka xaa kwent cheen dubse yezh ke dubse yezh lux.

Pér nzhé nanlabeyyt xaa Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Lee Simón Pér nu na nzhake tich Jesús. Nlabeyy na ngwleyy non doo, nu snee mrep na kwaan Jesús leen yoo;

¹⁶ per lee Pér mlake naz jwer roo yoo. Kwaanzee ngunii na lo xmos ngwleyy non doo, me nkanap roo yoo, zee mrep Pér naz leen.

¹⁷ Lee me nkanap roo yoo mnabdizh lo Pér, nzhé:

—¿Che nanot lu nak tub re xaa kwaan kaseed lo Jesús?

Pér mkeb nzhé:

—Nanakt naya.

¹⁸ Nu nel nze nal, lee re mos nu re polisi, xaa nkanap yidoo, mzee tub bal, nu kazhe re xaa. Noka Pér nzob kwaan re xaa kazhe lo bal.

Lee ngwleyy non doo nabdizh lo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Lee ngwleyy non doo mzelo mnabdizh lo Jesús cheen re nu, xaa mseed lo xaa, nen cho kwaan nseed xaa.

²⁰ Jesús nzhé:

—Lee na ngunii delant lo rese xaa; tubka nseed na re xaa pa nseed be xtizh Dios, nu lach roo yidoo, pa nkasa re sawlazzh be; nu nik tub kwaan namlut na xlaan.

²¹ ¿Chozhiin nabdizh lu lo na? Bnabdizh lo re xaa mbin kwaan ngunii na, zee re xaa né re kwaan nzhé na, nu nzho mod zaa xaa kwenta lo lu.

22 Gorna nzhé Jesús kwaane, tub polisi, xaa nkanap yidoo, mgazyta ta garlo Jesús, nu nzhé lo xaa:

—¿Che sbaa mkeb lu lo ngwleyy non doo?

23 Jesús mkeb nzhé:

—Chelee na ngunii na tub kwaan nawent, né lo na cho kwaan ngunii na; nu chelee kwaan ngunii na wli, ¿chozhiin mkee lu yek na?

24 Nu seetaka nkadoo xaa, mxaal Anás xaa lo Caifás, xaa nak ngwleyy non doo.

*Pér nzhé stub welt nanlabeyyt xaa Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

25 Nu lee Pér n zobaka baa kazhe lo bal. Zee mnabdizh re xaa lo xaa:

—¿Che nanakt lu tub xaa mseed lo Jesús?

Pér mkeb nzhé:

—Nanakt naya.

26 Zee mnabdizh tub mos cheen ngwleyy non doo, sawlizh xaa mchoog Pér nzha, nzhé:

—¿Che nangunet na lo lu kwaan Jesús, leen yilo?

27 Pér nzhé stub welt:

—Nalet naya.

Nu gorzee lee gaay mrazhe.

*Jesús nzo lo Pilat
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

28 Mlooo xaa Jesús garli Caifás, nu mbe xaa xaa naz palas cheen Pilat, xaa nabeyy Judea. Nu merla yani yizhyo. Lee re xaa sawlazzh nu namzeebt leen palas, nel snee nzhoo mod lake nzhul xaa lo Dios nu nzhoo mod gaw xchee xaa cheen Paskwa, gorna nselazzh re nu xomod mlooo Dios re xey nu Egipto.

29 Kwaanzee Pilat mrooo ngunii lo re xaa, nzhé:

—¿Cho re kwaan ngaazh gu tich xaabyi ne?

30 Lee re xaa non lo re xaa sawlazzh nu mkeb, nzhé:

—Chol nanakt xaa tub xaa nakap, nangiidnot nu xaa lo lu.

31 Pilat nzhé:

—Be gu xaa, nu bnaab gu kwent lo xaa, mod nak ley cheen gu.

Lee re xaa mkeb nzhé:

—Per lee re nu, xaa Israel, nanzeyalt gu gut nu tub xaa.

32 Sneee mbarlo kwaan nzhé Jesús, leezha mzaa xaa kwent xomod yet xaa.

33 Pilat mbare mrep leen palas stub welt, mrezh xaa Jesús, nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Che lu nak Rey cheen re xaa Israel?

34 Jesús nzhé:

—¿Che nabdizh lu kwaane nel sbaa nzak lu, o nel nguné stub xaaya lo lu?

35 Lee Pilat mkeb nzhé:

—Nanakt na xaa Israel, lee re xaa sawlazzh lu nu re ngwleyy non mzaa lu lo na. ¿Cho kwaan mle lu?

36 Jesús mkeb nzhé:

—Lee Pa Nabeey na nanakt lo yizhyo ne. Chol yizhyo ne nabeey na, lee xaa kwaan nkee zhiin lo na dil, zee nangzaat re xaa na lo re xaa non lo re sawlazzh na. Per lee Pa Nabeey na nanakt lo yizhyo ne.

37 Zee lee Pilat nzhé lo xaa:

—A, lu nak rey.

Jesús mkeb nzhé:

—Wli kwaan né lu, na nak rey. Kwaanzee ngol na nu myal na yizhyo zee za na kwent cheen kwaan wli lo re myet. Nu rese xaa ngwii lo kwaan wli nzhon xtizh na.

³⁸ Pilat nzhé:

—Nik tub xaa nanet cho kwaan nak kwaan wli.

Naab re xaa yet Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Gorna ngulo nzhé xaa kwaane, Pilat mroo mdizh kwaan re xaa sawlazzh nu, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nik tub kwaan nawent mle xaabyi ne.

³⁹ Per lee re gu nkano kostumbr nsela na tub xaa nzho lozhyib lo yalni cheen Paskwa. ¿Che nzhekla gu sela na xaa nak Rey cheen re gu?

⁴⁰ Re xaa mbare nzhé:

—¡Naselat lu xaa ba! ¡Bsela Barrabás!

Nu Barrabás nak tub wann.

19

¹ Zee lee Pilat mzen Jesús, nu mnabeyy zee zaa xaaya yenn xaa kwaan bins.

² Lee re soldad mdexkwaatub koron kwaan yag yich nu mzob xaaya yek Jesús, nu msegak xaa xaa tub ler naxne, kwenta kwaan nzhak rey.

³ Zee mbii re xaa lo xaa nu nzhé xaa:

—¡Xwa doo Rey cheen re xaa Israel!

Nu mgazyra re xaa ta garlo xaa.

⁴ Pilat mbare mroo stub welt nu nzhé lo re xaa:

—Wii re gu, mlo na xaa, zee ne re gu nik tub kwaan nawent namlet xaa.

⁵ Zee mroo Jesús nzob koron yich yek xaa nu nak xaa ler naxne. Lee Pilat nzhé:

—¡Wii gu, lee xaa nzo nee!

⁶ Gorna ngune re ngwleyy non nu re soldad, xaa nkanap yidoo lo xaa, mzelo re xaa nzhé:

—¡Bkee xaa lo krus! ¡Bkee xaa lo krus!

Zee nzhé Pilat lo re xaa:

—Be gu xaa nu bkee gu xaa lo krus, per lee na nangaazht nik tub kwaan tich xaa.

⁷ Lee re sawlazzh na mkeb nzhé:

—Lee re nu nkano tub ley, nu mod nzhé ley cheen nu nzhaal yet xaa, nel né xaa lee xaa nak Xgann Dios.

⁸ Gorna mbin Pilat kwaane mas mzheb xaa.

⁹ Zee mrep xaa leen palas stub welt nu mnabdzih xaa lo Jesús:

—¿Pa naz nze lu?

Per Jesús namkebt nik tub kwaan lo xaa.

¹⁰ Pilat nzhé:

—¿Chozhiin nankebt lu lo na? ¿Che nanet lu nkano na yalnabeyy kee na lu lo krus, nu nkano na yalnabeyy sela na lu?

¹¹ Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Nyent mod nabeyy lu lo na, chelee Dios namzaat yalnabeyy lo lu; per lee xaa kwaan mzaa na lo lu, mas nkano kulp ke lu.

¹² Nu gorzee lee Pilat mzelo mkwaan mod sela Jesús; per lee re sawlazzh na nzhé:

—¡Chelee lu sela lu xaa ne, nanakt lu xmig César, xaa nabeyy dub pa nabeyy Roma! ¡Loka xaa mbezh nak rey, nak xaa xkontrad xaa nabeyy dub pa nabeyy Roma!

¹³ Gorna mbin Pilat kwaane, mnabeyy xaa zee koo xaa Jesús, nu mzob xaa pa nzob xaa nabeyy naab xaa kwent, pa kwaan le diizh hebreo Gabata, kwaan nak Lach Ke.

¹⁴ Kwaane ngok rolta mbizh, mbizh gorna nzelo xaa ndexkwaa xaa cheen yalni le Paskwa. Pilat nzhé lo re xaa:

—¡Lee xrey gu baa!

¹⁵ Per lee re xaa nzhé:

—¡Yet xaa! ¡Yet xaa! ¡Bkee xaa lo krus!

Lee Pilat mnabdizh lo re xaa:

—¿Che nzhekla gu kee na xrey gu lo krus?

Nu lee ngwleyy non doo mkeb nzhé:

—¡Nankanot nu stub rey, nebse César, xaa nabeyy dub pa nabeyy Roma!

¹⁶ Zee lee Pilat mzaa Jesús lo re xaa, zee mkee xaa xaa lo krus, zee lee re xaa mbe xaa.

Mkee xaa Jesús lo krus

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Mbe re xaa Jesús nya xaa naz tub pa le Zhit Yek Xaa (kwaan wdizh hebreo nak Gólgota). Nu mbe Jesús xkrus Jesús.

¹⁸ Baa mkee xaa xaa lo krus kwaan xchop xaa, nu mkee xaa tubga xaa rop lad lo Jesús.

¹⁹ Pilat mnabeyy zee kee xaa tub kwaan yek krus, kwaan nzhé: “JESÚS XAA NAZARET, REY CHEEN RE XAA ISRAEL”.

²⁰ Zyen doo xaa lazh na mlab kwaane, nel lee pa nkee Jesús lo krus nak gax Jerusalén, nu lee kwaane nkee kwaan wdizh hebreo, latín, nu gryeg.

²¹ Kwaanzee lee re xaa nu re ngwleyy non nzhé lo Pilat:

—Nakeet lu: “Rey cheen re xaa Israel”, kee kwaan yé: “Xaa mbezh nak xaa Rey cheen re xaa Israel”.

²² Per lee Pilat mkeb lo re xaa nzhé:

—Lee kwaan mkee na, sbaa lakeya.

²³ Gorna ngulo mkee re soldad Jesús lo krus, mzen xaa xab xaa, nu mle xaaya tap lee nu tubga leeya mka tubga soldad. Noka mzen xaa stub naz xab xaa, nu nel naka tubka lee ler chul doo,

²⁴ zee nzhé re soldad lo wechxinn xaa:

—Nachazt beya, mas wen kee be swert zee nen cho yizoya.

Nu snee mbarlo kwaan nzhé Xkyech Dios: “Mdiiz xaa re xab na nu mkee xaa swert nen cho yizo xab na”. [Sal. 22:18] Nu sbaa mle re soldad.

²⁵ Nu gax lo krus nzo xnaa Jesús, nu bal xnaa xaa, nu Mari sa Cleofas nu Mari me yezh Magdala.

²⁶ Gor ne ngune Jesús lo xnaa xaa nu lee na nzo gax lo me, xaa nkedoola xaa, zee nzhé xaa lo xnaa xaa:

—Lee xgann lu nzo lo lu.

²⁷ Zee né xaa lo na:

—Lee xnaa lu nzo lo lu.

Nu leeka zee, lee na mkayaa me li na mod xnaa na.

Yalgut cheen Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Gorna ngulo mded kwaane, Jesús ne ngulola ngok re kwaan mzaa Xkyech Dios kwent cheen xaa, re wdizh kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Nu zee gak re kwaan nzhé Xkyech Dios, snee nzhé Jesús:

—Nzhek lextoo na.

²⁹ Baa nzo tub re xis ub kwaan ni. Nu mle bsii xaa tub lee xiil nu mzob xaaya yek tub lee yag kwaan le hisopo nu mkee xaaya roo Jesús.

³⁰ Jesús ngu xis ub kwaan ni ba nu nzhé xaa:

—jRese kwaan ngulola ngok!

Zee mkichyek xaa nu mlaa xaa yet xaa.

Tub soldad nkich stak roo lextoo Jesús

³¹ Re kwaanee ngok mbizh kwaan mzelo nu ndexkwaan nu kwaan gaw nu yalni cheen Paskwa, nu lee re xaa lazh na nanzheklat keeka kwerp lo krus mbizh kwaan nzholl re nu lo Dios, nel mbizh ne nak tub mbizh non doo lo re nu. Zee ngunaab xaa lo Pilat, zee kich xaa nii re xaa nkee lo krus, nu zee la xaa re kwerp cheen xaa lo krus.

³² Zee lee re soldad ngwa nu mdich nii rop xaa nkee xkwes Jesús.

³³ Per gorna mbii xaa gax lo Jesús ngune xaa ngutla xaa. Kwaanzee namdicht xaa nii xaa.

³⁴ Nu lee tub soldad mkich xtak roo lextoo xaa, nu gorzee mchuun ren kwaan nuch nis lextoo xaa.

³⁵ Nu na ngune kwaanee, kwaanzee nza na kwent cheena, nu wli kwaan nii na; nu kwaanzee nzhaal le gu krer kwaan nza na kwent.

³⁶ Nu re kwaanee mded zee mbarlo re kwaan nkee lo Xkyech Dios, kwaan nii: “Nakicht xaa nik tub zhit cheen na”. [Sal. 34:20]

³⁷ Nu lo stub pa Xkyech Dios nkee: “Wii re xaa lo xaa mkich xaa stak lextoo”. [Zac. 12:10]

Mkaach xaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ngulo mded re kwaanee, Che xaa yezh Arimatea, ngunaab lo Pilat zee zaa xaa diizh wee xaa kwerp cheen Jesús. Che nak tub xaa mseed lo Jesús, nixa nak xaa tub xaa nseed xlaan nel nzheb xaa ne xaa re xaa non lazh nu. Pilat mzaa diizh lo xaa, nu lee xaa ngwa nu mbe xaa kwerp cheen Jesús.

³⁹ Nu noka ngwa Nikodem, xaa kwaan ngwa mdizhno Jesús tub yaal, mzhino xaa kan tub galbchii kil anseyt kwaan chul nzebech, kwaan nak cheen chop yag kwaan le mirra nu aloe.

⁴⁰ Nu snee Nikodem rop Che mbe kwerp cheen Jesús nu mchaal xaa kwerp cheen Jesús ler kwaan mrub anseyt kwaan chul nzebech zee cho, mod nle re nu na kwaan xaa nzhet.

⁴¹ Lee pa mkee xaa Jesús lo krus nzob tub yilo, nu leen yilo ne nzob tub baa kwaan nik tub xaa zer yo leen.

⁴² Baa mchep xaa xkwerp Jesús, nel lee baa ba nzob gax nu nel merla zhin mbizh kwaan nzholl re nu lo Dios.

20

Yalnroban cheen Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Zhe dming garziil doo, Mari me yezh Magdala ngwa roo baa, gorna seetaka nakawra na; nu ngune me nyent ke kwaan nyaww roo baa.

² Zee mrexonn me ngwa me pa nzo rop na Simón Pér, na nak xaa nkedoola Jesús, nu né me lo rop nu:

—jMloo xaa Xaa Nabeyy leen baa nu nanet nu pa naz ngulaa xaa xaa!

³ Zee lee rop na Pér mroo nu ngwa roo baa.

⁴ Tubka mrexonn rop nu, per lee na mas nxonnra ke Pér nu yilo na mzhin na roo baa.

⁵ Mkichyek na nu mwii na nu myun re ler kwaan mral Jesús lo na, per namzeeb na.

⁶ Nu zeera mzhin Simón Pér, zee mzeeb xaa leen baa. Noka lo lee xaa myun ler kwaan mral Jesús;

⁷ Nu noka myun lo xaa lee ler kwaan mral yek Jesús, nanaxt gax lo stub naz ler, sinka leeya nduuzh nax stub pa.

⁸ Zee noka mrep na, nu myun lo na re kwaan ngok, nu mle na krer lee Jesús mroban.

⁹ Nel zeeraka la yek re nu kwaan nzhé Xkyech Dios, lee xaa nzhaal roban.

¹⁰ Zee mbare rop nu garli nu.

Jesús mlu lo Mari me yezh Magdala

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Per lee Mari mlake naz jwer, gax roo baa nu nzhonn me, nu mkichyek me zee ngwii me naz leen baa,

¹² nu myun chop mandad cheen Dios lo me, xaa kwaan nak ler rus, nzobsa paro mzhib xaa kwerp cheen Jesús; tub xaa nzob paro ngot yek Jesús nu stub xaa nzob pa naz mrrib nii xaa.

¹³ Lee rop mandad ngunabdizh lo me:

—¿Chozhiin nzhonn lu?

Lee me nzhé:

—Nel mbe xaa Xaa Nabeyy na nu nanet na pa naz ngulaa xaa xaa.

¹⁴ Nebse ngulo nzhé me kwaane, nu mzere me yenn me, ta myun Jesús lo me, per nanet me chelee xaaya.

¹⁵ Zee mnabdizh Jesús lo me:

—¿Chozhiin nzhonn lu? ¿Cho xaa nkwaan lu?

Lee me mle xgab xaa nkanap yilo ngunii lo me, zee nzhé me:

—Chelee lee lu mbe xaa, né lo na pa naz ngulaa lu xaa, zee wee na xaa.

¹⁶ Zee lee Jesús nzhé lo me:

—¡Mari!

Lee me mzere yenn, nu nzhé me kwaan wdizh hebreo lo xaa:

—¡Maestr!

¹⁷ Jesús nzhé:

—Nakeezht lu na, nel zer nya na lo Xuz na. Gwa nu guzh lo re wech na lee na nya zhaal kwaan Xuz na, xaa nak Xuz re gu, nu xaa kwaan nak Xdios na, nu xaa nak Xdios re gu.

¹⁸ Zee lee Mari, me yezh Magdala, nya nu nzhé me ngune me lo Xaa Nabeyy, nu noka nzhé me lo re xaa, kwaan nzhé Xaa Nabeyy lo me.

Jesús mlu lo re xaa mseed lo xaa

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Gorna mzhel yizhyo zhe zee, zhe dming, lee nu, xaa mseed lo Jesús, mkasa leen tub yoo nu msaaw nu roo yoo nel nzhéb nu ne nu re xaa sawlazh nu. Zee lee Jesús mzeeb nu mzo xsaww lo re nu, nu né xaa:

—Dix. Chul kwi re gu.

²⁰ Gorna ngulo nguné xaa kwaane, mlu xaa yaa xaa nu roo lextoo xaa lo re nu. Zee lee re nu chul doo ngok lextoo ngune lo Xaa Nabeyy stub welt.

²¹ Zee lee Jesús né lo re nu stub welt:

—¡Chul kwi re gu! Modxa mxaal Xuz na na, sbaaka xaal na re gu.

²² Nu mzebi xaa lo re nu, nu né xaa:

—Bkayaa gu Mbi Naban.

²³ Loka xaa yenlazh jwalt cheen wechxinn, Dios chee jwalt cheen xaa zee; nu loka xaa nayenlazht jwalt cheen wechxinn, Dios nacheet jwalt cheen xaa zee.

Max ngune lo Jesús

²⁴ Max, tub lo re chiibchop nu, xaa mseed lo Jesús, xaa nii re xaa lo “Kwech”, nanzot baa gorna mzhin Jesús.

²⁵ Gwluzh nzhé re nu lo xaa:

—Ngune nu lo Xaa Nabeyy.

Per lee Max mkeb né:

—Chelee nawit na lo yaa xaa paro mzob re xaa klab nu nachebt na kwen yaa na pa mzob klab, nu nachebt na yaa na roo lextoo xaa, nalet na krer mroban xaa.

²⁶ Xon mbizh gwluzh, lee re nu mkasa leen yoo stub welt, nu welt ne noka Max nzo kwaan re nu. Nyaww roo yoo kwaan leyaw pa nzho re nu, per lee Jesús mzeeb nu mzoli xsaww lo re nu, nu né xaa:

—Dix. Chul kwi re gu.

²⁷ Zee nzhé xaa lo Max:

—Bwii yaa na nu bchep kwen yaa lu; nu bchep yaa lu leen laz na. Nagakt lu tant ned. ¡Ble krer lee na mroban!

²⁸ Zee lee Max nzhé:

—¡Lu nak Xaa Nabeyy lo na nu Xdios na!

²⁹ Jesús nzhé lo xaa:

—Nle lu krer mroban na nel myun na lo lu. ¡Wen re xaa kwaan nanet lo na nu nle xaa krer lee na mroban!

Chozhiin mkee yech ne

³⁰ Jesús mle zyen doo stub naz kwaan gro lo re nu, xaa mseed lo xaa, kwaan namkeet na lo yech ne.

³¹ Per lee re kwaan mkee na, zee nzho mod le gu krer lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy, nu lee xaa nak Xgann Dios, nu zee snee le gu gan yalnaban kwaan tira.

21

Jesús mlu lo gazh xaa mseed lo xaa

¹ Ngulo mded kwaan, Jesús mlu lo re nu, xaa mseed lo xaa, roo nistoo cheen Galilea, kwaan noka nii xaa Tiberias, nu snee ngoka:

² Nzo Simón Pér, Max (xaa nii xaa lo “Kwech”), Nat (xaa nak xaa yezh Caná cheen yizhyo Galilea), nu rop wech nu (nu nu nak xgann Zebedeo), nu xchop xaa kaseed lo Jesús.

³ Simón Pér né lo re nu:

—Lee na yazen mbal.

Lee re nu mkeb nzhé:

—Noka re nu ya kwaan lu.

Zee ngwa re nu, nu nguxoob re nu lo tub kano, per yaal zee namzent nu nik tub mbal.

⁴ Gorna nzeka xnila yizhyo, lee Jesús mlu lo re nu roo nistoo, per lee re nu nangunet chelee xaaya.

⁵ Jesús mnabdizh:

—Xey, ¿che nik tub mbal nangugat lo re gu?

Lee re nu mkeb nzhé:

—Nik tub ma.

⁶ Jesús né lo re nu:

—Bchep gu xkyeez gu leen nis naz lad li kano, zee yiga mbal lo gu.

Sbaa mle nuya, nu zee nyentra mod koo nu yeez, nel zyen doo mbal nguga.

⁷ Zee nzhé na, xaa tant nkela xaa, lo Pér:

—¡Xaa Nabeyy beya!

Gorna mbin Simón Pér, Xaa Nabeyy beya, ngok xaa xab xaa (nel mkiib xaa xab xaa zee kee xaa zhiin), nu mzeeb xaa leen nistoo.

⁸ Lee stub naz re nu nyaad leen kano, kwaan yeez nyazhe mbal, nel nzo re nu kan tub gayoo metr roo nistoo.

⁹ Nu mzhin nu roo nistoo nze tub bal, nu kayeex mbal loya, noka mlu pan lo nu,

¹⁰ Jesús né lo re nu:

—Teno gu lak mbal, ma nguga lo gu nal.

¹¹ Simón Pér ngxoob leen kano nu mdobxex xaa yeez nyazhe kwaan re mbal naro axta roo nistoo; nu leen yeez nzho tub gayoo choobchiibchon mbal, nu nixa zyen doo ma nu namrazt yeez.

¹² Jesús né lo nu:

—Te gawren gu.

Nu rese nu mzheb ngnabdizh lo xaa: “¿Cho nak lu?”, nel ne nu lee xaa nak Xaa Nabeyy.

¹³ Zee lee Jesús mbii gax nu mzen pan nu mdiiz xaaya lo nu, nu sneeka mle xaa kwaan mbal.

¹⁴ Kwaane ngok yonn welt mlu Jesús lo nu, gorna ngulo mroban xaa.

Jesús nzhedizh kwaan Simón Pér

¹⁵ Gorna ngulo ndawren re nu, Jesús mnabdizh lo Simón Pér:

—Simón, xgann Juan, ¿che nkela lu na mas ke re xaa ne?

Pér mkeb nzhé:

—Aja, Xaa Nabeyy, lu ne xmig be.

Jesús nzhé:

—Bkanap re xmbakxiil na.

¹⁶ Mbare xaa mnabdizh xaa stub welt, nzhé xaa:

—Simón, xgann Juan, ¿che nkela lu na?

Pér mkeb nzhé:

—Aja, Xaa Nabeyy, lu ne xmig be.

Jesús nzhé:

—Bkano re xmbakxiilta.

¹⁷ Ngok yonn welt mnabdizh xaa lo xaa nu nzhé xaa:

—Simón, xgann Juan, ¿che xmig be?

—Lee Pér nales doo ngok lextoo nel mnabdizh xaa lo xaa chon welt che nkela xaa xaa, nu lee xaa mkeb nzhé:

—Xaa Nabeyy, lu ne rese kwaan, lu ne xmig be.

Jesús nzhé:

—Bkanap re xmbakxiilta.

¹⁸ Wlipa na nii na lo lu, leezha mad lu nzhak lu xab lu nu nya lu pa nzhak yek lu, per leezha yex lu, nebse seli lu yaa lu nu stub xaa segak xab lu nu wee xaa lu pa nanzheklat lu ya lu.

¹⁹ Gorna nzhé Jesús kwaane, zee nzhé xaa xomod yet Pér nu sbaa le Pér gan zee gool myet lo Dios. Zeera nzhé xaa:

—¡Breke tich na!

Xaa kwaan nkela doo Jesús

²⁰ Gorna mzere Pér yenn Pér ngune Pér lee na nzhal, xaa nkedoola Jesús. Nu na nak xaa mnabdizh lo Jesús, ngwzhe kwaan ndawxchee re nu, nu nzhé na: “Xaa Nabeyy, ¿xana xaa zaa lu lo re xaa gut lu?”

²¹ Gorna ngune Pér lo na, mnadizh xaa lo Jesús:

—Xaa Nabeyy, lee xaa nee, ¿cho kwaan ded kwaan lee xaa?

²² Jesús mkeb nzhé:

—Chelee na nzhekla na banaka xaa axta gorna bare na stub welt, sbaa gaka. ¡Nu nakint ya lu pa nakabezht xaa lu! Lu nebse breke tich na.

²³ Kwaanzee mxonn diizh lo re wech lee na nayeta. Per nanzhét Jesús nayeta na, kwaan nzhé xaa nak, chelee nzhekla xaa banaka na axta gorna bare xaa, nu nakint ya Pér pa nakabezht xaa xaa.

²⁴ Leeka na, xaa mzaa Jesús kwent, nak xaa mkee re wdizh ne. Nu ne be wli nak kwaan mkee na.

²⁵ Jesús mle zyen doo stub naz re kwaan gro; nu chol nkee reseya, nzak na nixa dub yizhyo nagaat yo re yech nkee re kwaan mle Jesús.

Sbaa nak kwent kwaan mza na.

Kwaan mle re xaa mleey Jesús

Jesús nzhé xaal xaa Mbi Naban

¹ Dix Chof.

Lo yech yilo cheen na mkee na rese kwaan mle Jesús nu rese kwaan mlu xaa,

² axta mbizh kwaan ngxoob xaa naz yiba. Leezha zeeraka nya xaa naz yiba, mseed xaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa, xana kwaan nzhaal le xaa, nu mseed xaa xaa kwaan Mbi Naban cheen Dios.

³ Nu gwluzh leezha ngulo ngut xaa, zee mlu xaa kwaan kwerp cheen xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa, lee xaa mban. Nu tubka see mlu xaa tub choo mbizh lo re xaa. Nu mzaa xaa kwent cheen pa nabeyy Dios.

⁴ Nu leezha nzoka Jesús kwaan re xaa mleey xaa, Jesús nzhé lo re xaa nanzhaalt roo xaa yezh Jerusalén. Nu nzhé xaa:

—Blaz gu axta yilo gak kwaan ngune Xuz na nu kwaan nguniika na lo gu.

⁵ Wli lee Juan mchubnis kwaan nis, per nazyentra mbizh lee re gu rubnis kwaan Mbi Naban cheen Dios.

Jesús ngxoob yiba

(Mr. 16:19-20; Lc. 24:50-53)

⁶ Nu lee re xaa nzhi lo Jesús, mnabdizh lo xaa:

—Xaa Nabeyy, ¿che mzhinla mbizh, zaa lu diizh nabeyy leeka sawlazzh nu lo lo?

⁷ Zee lee Jesús mkeb nzhé:

—Nanzhaalt ne gu cho gor o cho mbizh lee Xuz na le re kwaane, nel mleeyla xaa gor kwaan yalnabeyy cheen xaa.

⁸ Per gorna lee Mbi Naban cheen Dios la leen lextoo gu, kayaa gu yalnabeyy nu ya gu zaa gu kwent kwaan mlu lo gu, nu ya gu yezh Jerusalén, nu dubse yizhyo cheen Judea nu yizhyo cheen Samaria nu axta pa mas zit lo yizhyo.

⁹ Ngulo ngunii xaa kwaane, kawiiika re xaa lo xaa, Jesús ngxoob naz yiba nu lee tub xkaw msaaw xaa, nu namlutra xaa lo re xaa.

¹⁰ Nu nzo re xaa ngwii naz yiba, nu lee Jesús nya ngxoob naz yiba, gorzee lee chop xaabyi nak ler rus ta mzhin lo re xaa.

¹¹ Nu nzhé xaa:

—Xaabyi, xaa Galilea, ¿chozhiin ngwii gu naz yiba? Leeka Jesús, xaa mroo lo re gu ngxoob naz yiba, nu yaad xaa stub welt, sbaaka kwentaxa ne gu nya xaa.

Mleey re xaa Matías nkayaa xchiin Judas

¹² Zee mroo re xaa yek yi kwaan le Olib, nu mbare re xaa axta Jerusalén, kwaan nzhi gax, kan xon gayoo metr.

¹³ Gorna mzhin xaa yezh, ngxoob xaa leen tub yoo ndok kwaan nak stub pis paro mlaz xaa. Nu lo re xaa nzho: Pér, Juan, Chag, Ndres, Lip, Max, Tol, Teo, Chag (xgann Alfeo), Simón (xaa nkedoola lazh), nu Judas (wech Chag).

¹⁴ Rese xaa ne tubka nzhidizhno xaa Dios. Nu lo re xaa ne nzo Mari xnaa Jesús, nu zlak ngwnaa, nu noka re wech Jesús.

¹⁵ Nu tub mbizh lee Pér mzoli xsaww lo re xaa Jesús, pa nzhi kan tub gayoo gal xaa,

¹⁶ zee nzhé Pér lo re xaa:

—Wech na, nkin gak kwaan ngunii Mbi Naban kwaan mkee David lo Xkyech Dios, pa nzaa kwent kwaan mle Judas, xaa mzaa Jesús lo re xaa nzhekla gut xaa.

¹⁷ Nel Judas nak tub xaa lo re be, nu mkano xaa zhiin lo xchiin be,

¹⁸ nu ngwa xaa nu mzi xaa tub leyo, kwaan demi kwaan mkayaa xaa lo kwaan nawent kwaan mle xaa. Mrenzeb xaa lo yo, nu mraz xaa, nu mroo xtrip xaa.

¹⁹ Gorna lee re xaa nzho Jerusalén mbina, zee mlole xaa leyo zee xtizh xaa, “Acéldama”. (Wdizh ne nii: “Lach cheen ren”.)

²⁰ Nel nkee lo yech cheen Salm nzhé:

Garli xaa gak tub pa wen, nu nik tub xaa nayot baa. [Sal. 69:25]

‘Nu noka nkee:

Mas wen lee stub xaa kayaa xchiin xaa. [Sal. 109:8]

²¹ Pér nzhé:

—Nzhaal kweey be tub xaa zo kwaan nu, tub xaa kwaan mzo dubse leezha mzo Jesús Xaa Nabeyy be kwaan nu.

²² Nzhaal gak xaa tub xaa mzo kwaan Jesús axta mbizh kwaan mchubnis Juan xaa, nu axta mbizh kwaan nguxoob xaa naz yiba, zee zhaal xaa kwaan be, zee zaa xaa kwent lee Jesús mroban.

²³ Zee mrezh re xaa chop xaa: Che (xaa nii xaa lo Barsabás nu noka nii xaa Just), nu Matías.

²⁴ Nu mdizhno re xaa Dios snee:

—Xaa Nabeyy, lu nlabeyy lextoo rese myet. Né xana xaa kweey lu lo rop xaa ne,

²⁵ zee garlo mod kayaa xaa yalnabeyy lo lu nu le xaa xchiin Judas, nel mlaa Judas nu, nu nya xaa pa nzhaal nya xaa.

²⁶ Zee ngu rop xaa swert. Nu Matías mle gan, kwaanzee Matías mla lo chiibtub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

2

Xomod myaad Mbi Naban

¹ Gorna mzhin mbizh yalni cheen Pentecostés, rese xaa Jesús nzhi tubka pa.

² Nu ta mbin re xaa tub bi nye doo, kwaan nze kwenta tub mbi naz yiba, kwaan mrezh dubse leen yoo pa nzhi re xaa.

³ Zee mlu tub kwaan kwenta luzh bal lo re xaa, kwaan mla tich kad tub xaa nu mlakeya lo xaa.

⁴ Zee lee Mbi Naban mnabeyy lextoo re xaa nu mzelo xaa mdizh xaa stub naz diizh, kwaan nzaa Mbi Naban mdizh xaa.

⁵ Nu mbizh zee nzho re xaa Israel Jerusalén, xaa nzhol lo Dios, re xaa ne nze xa xa yezh lo yizhyo.

⁶ Rese xaa mdop gorna mbin xaa bi, nixa nanet xaa cho kwaan le xaa xgab, nel kad tub xaa mbin nzhedizh re xaa Jesús mer xtizh re xaa ne.

⁷ Nu ndedyall doo re xaa, nu nle xaa xgab, nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa, nu nzhé xaa:

—¡Wii gu! ¿Che nanakt xaa Galilea re xaa kawdizh nee?

⁸ ¿Xomod nak kwaane? Nzhon be nzhedizh xaa mer xtizh be.

⁹ Nu nzhi lo re be xaa nze re yizhyo ne: Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia,

¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto nu Libia kwaan nak gax Cirene. Noka nzhi lo be xaa Roma. Tub naz be nak xaa Israel axta ngol be, lee stub naz be nzhak xaa Israel.

¹¹ Noka nzhi lo re be, xaa yizhyo Creta nu Arabia. Nu rese be nzhon kawdizh re xaa mer xtizh be, re kwaan gro doo mle Dios.

¹² Rese xaa nzhi ndedyall, nixa nanet xaa cho kwaan le xaa xgab, nu nabdizh xaa lo wechxinn xaa, nzhé xaa:

—¿Cho kwaan re kwaanee?

¹³ Per lee stub naz xaa nxizhno xaa nu mbezh xaa:

—¡Kan nel nzuzh xaa!

Kwaan nzhé Pér lo re myet

¹⁴ Zee lee Pér kwaan re xchiibtub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mzoli. Zee ngunii Pér nye, nu nzhé xaa:

—Xaabyi, xaa lazh na, kenzha rese gu kwaan nii na. Rese xaa nzho naz Jerusalén nu rese be nze nee, nzhaal ne re gu kwaan nii na lo gu nal.

¹⁵ Nanzuzht re nu kwentaxa nle re gu xgab, nel pensa nak las nueve, garziil doo.

¹⁶ Re kwaan ngok nak kwaan mzaa Joél kwent, tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, leezha nzhé xaa:

¹⁷ Dios nzhé:

“Re mbizh gwluzh, lee na xaal Mbi Naban cheen na lo rese myet lo yizhyo.

Nu lee re xgann gu nu re xchap gu,

zaa kwent kwaan yé na lo lee xaa,

le na luu tub kwaan lo re xaa mad,

nu lee re xaa gox chaa lextoo.

¹⁸ Lo re xmos na xaabyi nu ngwnaa,

xaal na Mbi Naban cheen na re mbizh zee,

nu wdizh xaa re kwaan luu na lo xaa.

¹⁹ Le na re kwaan gro doo naz leen yiba nu lo yizhyo,

nu luu ren, nu ki, nu xkaw zhen.

²⁰ Lee mbizh gak yalnakaw,

nu lee mbee na mod ren,

gorna zeeraka zhin mbizh gro doo cheen Xaa Nabeyy.

²¹ Per rese xaa naab lo Xaa Nabeyy,

zaa Xaa Nabeyy yalnaban kwaan tira lo xaa.” [Joél 2:28-32]

²² Kwaanzee kenzha re gu, xaabyi sawlazzh be, kwaan nii na lo gu nal. Gu ne wen, Dios mxaal Jesús, xaa yezh Nazaret lo re gu. Nu xaa ne mle zyen doo kwaan naro, nu kwaan re gu mdedyall ngune. Sbaa mlu Dios lee Dios mxaal xaa.

²³ Axta yilo mlela Dios xgab nen cho kwaan le gu Jesús. Re gu mzen xaa nu mzaa gu xaa lo re xaa mbit xaa, mkee xaa xaa lo krus.

²⁴ Per Dios mseban xaa, namlaat Dios xaa lo re xaa ngut, nel nyent mod le yalgut gan lo xaa.

²⁵ Nel rey David leezha ngunii xaa kwent cheen Jesús, nzhé xaa:

Tubka nzo Xaa Nabeyy kwaan na,

lee xaa nzo lad li lo na,

zee tubka nye nzo na.

²⁶ Kwaanzee nyak doo lextoo na,

nu nzholl na kwaan roo na.

Kwaanzee nela na nyent cho kwaan gak na gorna yet na,

²⁷ nel nalaat lu na leen Hades, pa nzho re xaa ngut,

nu nixa nalaat lu lux kwerp cheen na,

kwerp cheen xmos lu, Xaa Nali nak.

²⁸ Mlu lu naz cheen yalnaban lo na, nu nyakdoola na nzo lu lo na. [Sal. 16:8-11]

²⁹ Wech na, kwaane klar doo nak, lee xey be David ngut, nu ngubyo xaa, nu lee baa cheen xaa nzoka axta nal.

³⁰ Per David ngok tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu ne wen xaa lee Dios nzhé lo xaa, telisa tub dii cheen xaa nabeyy mod mnabeyy lee xaa.

³¹ Snee ngunii David, mod tub xaa mzeen kwaan ded, ngunii xaa cheen yalmroban cheen Xaa Xaal Dios Nabeyy, nu ngunii xaa lee xaa nalaket leen Hades, pa nzho re xaa ngut, nu nixa naluxt kwerp cheen xaa.

³² Kwaanzee nal Dios mle mroban Jesús, nu rese nu nzaa kwent cheen kwaane.

³³ Ngulo mroban xaa zee nya xaa mzob xaa lad li lo Dios, nu mkayaa xaa Mbi Naban kwaan nzhé Xuz xaa zaa xaa lo xaa, nu nal mxaala xaa Mbi Naban lo yizhyo ne. Nu Mbi Naban mle kwaan mlu lo gu nu mbin gu.

³⁴ Nu nanakt David, xaa nguxoob yiba. Nel leeka David nzhé:

Dios, Xaa Nabeyy rese kwaan,

nzhé lo Xaa Nabeyy lo na:

“Zob lad li lo na,

³⁵ axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu,

zee kichxub xaa lo lu,

nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich”. [Sal. 110:1]

³⁶ Sawlazzh be, nzhaal ne kwaane: Lee Jesús, xaa mkee re gu lo krus, Dios mle xaa Xaa Nabeyy, nu lee xaa nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

³⁷ Nu gorna mbin re xaa kwaane, nales ngok lextoo xaa nu mnabdizh xaa lo Pér nu lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu nzhé xaa:

—Wech, ¿cho kwaan nzhaal le nu?

³⁸ Zee nzhé Pér lo re xaa:

—Laa gu nalet gu kwaan nawent, nu wii gu lo Jesucrist, nu brubnis kad tub gu kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, zee chee xaa re jwalt kwaan nawent kwaan mle gu, nu zaa Dios Mbi Naban lo gu.

³⁹ Nel kwaan nguné Dios zaa Dios, nzho mod kayaa re gu nu re xinn gu, nu noka nzho mod kayaa rese xaa nzho zit. Leeya nak cheen rese xaa nzhekla Dios kwezh, xaa nak Xaa Nabeyy be.

⁴⁰ Kwaan re wdizh ne nu stub naza, Pér ngunii lo xaa, nu mzaa xaa kwent lo xaa nu nzhé xaa:

—Nzhaal roo gu lo re myet kwaan nle re kwaan nawent.

⁴¹ Nu snee kan tub chon mil xaa mbin xtizh Pér, nu mrubnis xaa, nu ngok xaa xaa Jesús.

⁴² Nu rese xaa Jesús tubka ngok lextoo nu nle re xaa re kwaan nlu re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús lo xaa, nu nzhaw xaa Xchee cheen Xaa Nabeyy, nu nzhedizhno xaa Dios.

Snee ngu re xaa Jesús yilo

⁴³ Nu rese myet mdedyall sinka zyen doo kwaan gro nle re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

⁴⁴ Nu rese xaa ngwii lo Jesús tubka nak re xaa, nu nlerol xaa rese kwaan nkano xaa.

⁴⁵ Nto xaa re kwaan nzhap xaa nu nyaadno xaa re demi nu ngiiz xaaya mod nkin kad tub xaaya.

⁴⁶ Yizata mbizh nkasa xaa roo yidoo, nu nkasa xaa nzhaw xaa garli xaa, nu nyakla re xaa nzhaw re xaa tubka, nu nix doo nzhak lextoo re xaa.

⁴⁷ Nzholl xaa lo Dios, nu dubse yezh nyakla ne xaa. Nu yizata mbizh lee Xaa Nabeyy nle zyenra xaa, xaa le gan yalnaban kwaan tira.

3

Tub xaa mdeen ngokwen

¹ Tub mbizh Pér rop Juan nzha roo yidoo, kan las tres, kwaan nak gor nkasa xaa nzhedizhno xaa Dios.

² Nu ngu tub xaabyi, xaa mdeen axta leezha ngol, xaa nzhe xaa rese mbizh nu nzob xaa xaa roo pwert kwaan le Chul Doo cheen yidoo, zee naab xaa karda lo re xaa nzeeb leen lach roo yidoo.

³ Gorna lee xaa mdeen ngune lee Pér rop Juan nzha nzeeb lach roo yidoo, zee ngunaab xaa karda lo rop xaa.

⁴ Zee lee Pér rop Juan mwii lo xaa, zee nzhé Pér lo xaa:

–Wii lo nu.

⁵ Lee xaabyi zee zheta mwii lo xaa nel mle xaa xgab zaa Pér rop Juan tub kwaan lo xaa.

⁶ Pér nzhé lo xaa:

–Nankanot na demi za na lo lu, per kwaan nzho mod le na lo lu, le naya. Na nii lo lu: “Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist xaa yezh Nazaret, guxso nu bze”.

⁷ Ngulo ngunii Pér kwaane, mzen Pér yaa xaa lad li nu mlexso xaa xaa, nu gorzee lee nii xaa ngokwen nu mli.

⁸ Lee xaa mzoli nu mkee xaa brink nu mzelo xaa mze xaa, zee mzeeb xaa kwaan rop xaa ba lach roo yidoo. Nu mkee xaa brink nu nzholl xaa lo Dios.

⁹ Rese xaa ngune lo xaa lee xaa nze nu nzholl xaa lo Dios,

¹⁰ nu mdedyall doo rese xaa ngune lee xaa ne ngokwen, nu nixa nanet rese xaa cho kwaan le xaa xgab. Nel rese xaa nlabeyy xaa ngok mdeen, nu ne xaa lee xaa nzob naab karda roo pwert lach roo yidoo kwaan le Chul Doo.

Stub welt nzaa Pér kwent cheen wdizh chul

¹¹ Per lee xaa ngokwen namlaat xaa Pér rop Juan. Nu rese myet ndedyall nu mkasa re xaa dub welt lo yon xaa roo korredor pa le cheen Salomón.

¹² Per gorna ngune Pér lo re myet, nzhé xaa:

–Sawlazh be, ¿chozhiin ndedyall gu ngwii gu lo nu, nu lal nu msekwen xaa ne nu mle nu mze xaa, nel nkano nu yalngezh o nel nali nak nu lo Dios?

¹³ Lee Dios cheen re xey be xaa yilo, xaa nak Abraham, Chak nu Kob, lee Dios mle non Xgann Xaa, xaa le Jesús. Per re gu mzaa Jesús lo re xaa nak zhiin; nu leezha nzhekla Pilat sela xaa, nangzeyalt re gu.

¹⁴ Lee gu ngunaab msela xaa tub xaa nzhut myet, nu sbaa mlaa gu Jesús, xaa nzhol nu nali nak.

¹⁵ Sneee mbit gu xaa nzaa yalnaban. Per Dios mseban xaa lo re xaa ngut. Nu re nu ngune kwaane, nu nzaa nu kwenta lo re gu.

¹⁶ Per lee xaabyi, xaa nzo nee, tira ngokwen nel ngwii xaa lo Jesucrist. Nu rese gu nlabeyy xaa. Nu nal lee xaa nzo lo re be nee.

¹⁷ Re gu sawlazh be nu re xaa nak zhiin, nela na gorna mbit gu Jesús, nanet gu cho kwaan mle gu.

¹⁸ Per Dios mle kwaane, zee snee mbarlo kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, kwaan nak: lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nzhaal yet.

¹⁹ Blaa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Jesús, nu chee gu mod nak gu, zee chee Dios rese kwaan nawent kwaan mle gu, zee seleyy Dios gu.

²⁰ Nu xaal xaa Jesús, Xaa Nabeyy be stub welt lo yizhyo ne.

²¹ Per lee dubse nal Jesús nzo naz yiba, axta zhin mbizh kwaan mleyy Dios gorna yilo zhib wen xaa rese kwaan, kwentaxa ngunii re xaa mzo nambey, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa re mbizh yilo.

²² Ches nzhé lo re xaa yilo: “Lee Dios, Xaa Nabeyy be, le zee lo re gu roo tub xaa zaa kwent xtizh xaa kwenta na. Le re gu kwaan yé xaa”. [Dt. 18:15]

²³ “Nel rese xaa nagont xtizh xaa yet”. [Dt. 18:19]

²⁴ Nu rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, axta Samuel naz delant, mzaa xaa kwent cheen re mbizh ne.

²⁵ Be nak dii cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu noka mkayaa be wdizh kwaan mlaa Dios lo re xey be xaa yilo. Nel lee Dios nzhé lo Abraham: “Kwent cheen lu, Dios le kwaan chul lo zyen doo xaa dubse yizhyo”. [Gn. 22:18]

²⁶ Nel gorna mseban Dios Xgann xaa Jesucrist, yilolaka lo re be mxaal xaa xaa, zee ne wen Dios re be, nu laa be re kwaan nawent kwaan nle be.

4

Mbe xaa Pér nu Juan lo re ngwleyy

¹ Seetaka kanií Pér rop Juan lo re myet, gorna mzhin re ngwleyy, kwaan xaa nabeyy lo re xaa nkanap yidoo, nu kwaan re xaa saduceo.

² Nayii xaa ne xaa Pér rop Juan nel nseed xaa lo re myet. Nu mbezh xaa lo re xaa, lee re xaa ngut roban, mod mroban Jesús.

³ Zee mzen xaa yon xaa, nu mchep re xaa xaa lozhyib. Nu nel mzhela yizhyo zhe zee, zee mlaaka xaa xaa lozhyib axta stub mbizh.

⁴ Per zyen doo re xaa mbin wdizh chul kwaan nzhé xaa, nu kan tub gaay mil nebse xaabyi mle krer kwaan nzhé xaa, nu namlabt xaa re ngwnaa nu re madwin.

⁵ Nu stub mbizh mdop rese xaa nabeyy Israel yezh Jerusalén, kwaan re xaa gol nu kwaan re maesti; xaa nlu xtizh Dios.

⁶ Nu lo re xaa zee nzo Anás, ngwleyy non doo, noka nzo Caifás nu Juan nu Jant, nu nzo re sawlizh ngwleyy non doo.

⁷ Zee mxaal xaa xaa mrezh Pér nu Juan nu xaa ngok mdeen, nu mzo xaa xaa xsaww lo re xaa, nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Cho mzaa diizh le gu kwaane? ¿Cho mzaa yalnabeyy lo gu zee nle gu rese kwaane?

⁸ Zee lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Pér, zee mkeb xaa lo re xaa, nzhé xaa:

—Rese gu xaa nabeyy nu, nu rese gu xaa gol, lee re gu kanabdizh lo nu

⁹ zee ne gu xomod ngokwen xaa ne.

¹⁰ Wena, nal nii nu lo re gu zee ne guya nu noka rese sawlazzh be, lee xaabyi xaa nzo nee lo re gu, ngokwen kwaan yalnabeyy cheen Jesús xaa Nazaret, xaa mkee re gu lo krus per Dios mseban xaa.

¹¹ Rese gu nak mod xaa nza yoo nu Jesús nak mod tub ke kwaan mlaa re gu, xaa nza yoo, per lee ke ne ngok ke mas kwaan wen kwaan nzob tub skin yoo.

¹² Nel nebse Jesús nzaa yalnaban kwaan tira, nu nyentra stub xaa nzaa yalnaban kwaan tira, nel namxaalt Dios stub xaa nzho mod koo be lo yalgut.

¹³ Nu gorna lee re xaa ba mwii nanzhebt Pér rop Juan nu mzeen re xaa lee rop xaa namseedt gro, mdedyall doo re xaa. Per noka mzeen re xaa lee xaa mseed lo Jesús.

¹⁴ Nel lee xaabyi xaa ngokwen nzo lo re xaa, zee nyent mod gaazh xaa nik tub kwaan tich rop xaa.

¹⁵ Zee mnabeyy xaa mroo yon xaa lo junt, zee mlake nebse re xaa, mdizh xaa kwaan wechxinn xaa.

¹⁶ Nu nzhé re xaa:

—¿Cho kwaan le be kwaan rop xaa ne? Nel rese xaa yezh Jerusalén ne mle xaa tub kwaan gro doo nu nyent mod yé be nawliit kwaan mle xaa.

¹⁷ Mas wen yii be lo xaa, cheb be xaa, zee nazaatra xaa kwent cheen Jesús lo re myet, nu snee naxontra xtizh Jesús lo re myet.

¹⁸ Nu zeera mrezh xaa xaa zee cheb xaa xaa, zee naseedtra xaa re myet kwent cheen Jesús.

¹⁹ Per lee Pér rop Juan mkeb lo re xaa nzhé:

—Leeka gu ble xgab nen cho mas wen delant lo Dios, gon nu xtizh gu o gon nu xtizh Dios.

²⁰ Per lee nu nyent mod laa nu nawdizhtra nu kwaan mlu lo nu nu kwaan mbin nu.

²¹ Zee lee re ngwleyy nu re xaa gol nayii lo xaa kwaan wdizh gaya nu mlaa xaa nya xaa, nel nangzhaalt mod ngted xaa xaa bid, nel rese myet nzholl lo Dios nel ngune xaa msekwen xaa mdeen.

²² Lee xaa sbaa ngokwen nzho masra choo liin.

Lee re xaa Jesús mnaab balor lo Dios

²³ Gorna msela xaa Pér rop Juan, zee nya xaa lo re xaa Jesús nu nzhé xaa rese kwaan nzhé re ngwleyy non nu re xaa gol lo xaa.

²⁴ Nu gorna ngulo mbin xaa rese kwaan nzhé xaa lo re xaa, rese xaa mzelo xaa mdizhno Dios, nu nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy nu. Lu mdexkwaaw yiba nu yizhyo nu nistoo nu re kwaan nzho leena.

²⁵ Lu nzhé kwaan Mbi Naban kwaan roo David, xaa nak xmos lu:

Kanxlee nayii re myet yizhyo,
nu kanxlee nle re nu, xaa Israel, xgab.

²⁶ Rese rey nu rese xaa nabeyy re yezh yizhyo ne yaan re xaa, zee dil xaa kwaan Xaa Nabeyy, xaa mleyy lu kee xchiin lu, xaa Né lu Yaad. [Sal. 2:1-2]

²⁷ 'Nel wlipa mkasa rey Herod nu Pilat nu re xaa nanakt xaa Israel kwaan re xaa sawlazh be, zee mnayii xaa ne xaa xgann lu, xaa nali doo nak, xaa le Jesús; nixa lu mleyy Jesús zee nabeyy xaa.

²⁸ Nu snee, mle re xaa ne kwaan mlela lu xgab yilo.

²⁹ Nu lee nal, Xaa Nabeyy, wii ne xomod nayii xaa ne xaa nu kwaan re wdizh gaya; nu ble yudar re nu, xaa nak xmos lu, zee nazhebt nu zaa nu xkwent lu.

³⁰ Nu kwaan yalngezh cheen lu ble zee sekwen nu re xaa ne nzak, nu le nu re kwaan gro kwaan yalnabeyy cheen xgann lu, Jesús.

³¹ Gorna ngulo mdizhno xaa Dios, lee pa nzhi re xaa mxiz kwenta tub xog, zee lee Mbi Naban cheen Dios mnabeyy doo lextoo rese xaa nzhi baa, nu snee namzhebt re xaa nzaa kwent xtizh Dios.

Rese kwaan nak cheen re xaa

³² Zee lee rese xaa Jesús lal nle xaa xgab. Nik tub xaa nambezht xcheen xaa nak re kwaan nkano xaa, sinka xcheen re xaa naka, nzak xaa.

³³ Nu lee Dios mle yudar re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu mzaa xaa kwent wli mroban Jesús, Xaa Nabeyy. Zee lee Dios mlu doo yalnkele cheen lo re xaa xaa.

³⁴ Kwaanzee rese xaa nkano kwaan nkin, nel lee re xaa nkano leyo o tub yoo nto xaaya, nu lee demi

³⁵ nzaa xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, zee kiiz xaaya lo re xaa mod nkin kad tub xaaya.

³⁶ Nu lo re xaa ngu tub xaa le Che, xaa nak dii Leví. Xaa ne nak xaa yizhyo Chipre. Lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mlole xaa Bernabé. (Wdizh ne nii: “Xaa Nseleyy”.)

³⁷ Xaa ne mkano tub lee leyo, nu mto xaaya zee myaadno xaa demi, nu mzaa xaaya lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

5

Kwaan mle Ananías nu Safira

¹ Tub xaabyi le Ananías nu sa xaa le Safira, mto xaa tub lee xleyo xaa.

² Per myaan rop sa xaa kade xaa, nu mlaa xaa lak demi lo xaa, nu zlaka mzaa xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

³ Zee lee Pér nzhé lo Ananías:

—¿Chozhiin mlaa lu mzeeb Maxuu leen lextoo lu, zee nzhekla lu kade lu Mbi Naban? ¿Chozhiin namzaat lu re demi kwaan mto lu xleyo lu?

⁴ ¿Che nanakta xleyo lu gorna zer to luya? ¿Che nalet cheen lu nak demi kwaan mkayaa lu? ¿Chozhiin mle lu xgab le lu kwaane? Lu nzhekla kade re myet, per namzeent lu sbaaka nzhekla kade lu Dios.

⁵ Nu gorna mbin Ananías wdizh ne, gorzee ta ngut xaa. Nu rese xaa mbina mzheb xaa.

⁶ Zee mbid lak xaa mad, nu mchaal xaa ler, nu mbe xaa xaa zee sebyo xaa xaa.

⁷ Kan chon gor gwluzh zeera mzhin sa Ananías, nixa nanet me cho kwaan ngok.

⁸ Pér mnabdizh lo me:

—Né lo na, ¿che paro ne sa lu mto gu xleyo gu?

Lee me mkeb nzhé:

—Aja, pres baa mto nuya.

⁹ Zee nzhé Pér lo me:

—¿Chozhiin myaan rop sa gu mle gu kwaane, zee nzhekla gu ne gu cho zeen Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy kwaane? ¡Wii! Baa nyaad re xaa ngwa ngusebyo sa lu, nu nal wee xaa lu.

¹⁰ Leeka gorzee ta ngut me pa nzo Pér. Nu lee re xaa mad mzeeb nu ngune re xaa lee me ngutla; zee mbe re xaa me, msebyo xaa me cho sa me.

¹¹ Nu rese xaa Jesús nu rese xaa mbin kwaane mzheb doo re xaa.

Zyen doo kwaan gro mlu

¹² Re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mle xaa zyen doo kwaan gro lo re myet. Nu rese xaa nkasa roo korredor kwaan le Salomón roo yidoo.

¹³ Nu lee re xaa yezh nkedoola re xaa Jesús, per nzheb xaa zhaal xaa kwaan re xaa Jesús.

¹⁴ Nu zyen doo xaabyi nu ngwnaa mzelo mwii lo Xaa Nabeyy.

¹⁵ Nu nzhe xaa re xaa ne nzak roo naz, nzhib xaa xaa lo loon, nel gorna lee Pér ded gola xbzhiin Pér gal cho lak xaa, zee gakwen xaa.

¹⁶ Noka zyen doo myet, re xaa Jerusalén nu re xaa yezh gax, nyaadno xaa re xaa ne nzak nu re xaa nzho mbi mal lextoo. Nu rese xaa nzhakwen.

Mrenal xaa Pér rop Juan

¹⁷ Lee ngwleyy non doo nu rese xaa saduceo ngok selos,

18 nu mzen xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu mchep xaa xaa lozhyib.

19 Per leeka yaal zee, lee tub mandad cheen Dios mxal roo lozhyib nu mlou rop xaa, nu nzhé mandad lo xaa:

20 —Gwa gu lo lach roo yidoo, nu guzh gu lo re xaa yezh rese wdizh cheen yalnaban kwaan kub ne.

21 Gorna sbaa mbin rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, gorna mkaxni yizhyo zee ngwa xaa lach roo yidoo, nu mzelo xaa mseed xaa re myet xtizh Dios. Zee lee ngwleyy non doo nu re xaa nzhi kwaan lee xaa, mrezh xaa rese xaa nak zhiin. Zee mxaal xaa lak polisi xaa nkanap yidoo roo lozhyib zee yaadxii xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

22 Per gorna mzhin re polisi, xaa nkanap yidoo roo lozhyib, nyentla rop xaa lozhyib. Zee mbare xaa nu nyaadno xaa rason,

23 nu nzhé xaa:

—Gorna mzhin nu seetaka wen wen nyaww roo lozhyib, nu nzhika re soldad nkanap roo pwert; per gorna mxal nuya zee ne nu nyentla xaa lozhyib.

24 Nu gorna mbin ngwleyy non doo nu re ngwleyy xaa non nu xaa nabeyy lo re polisi xaa nkanap yidoo kwaane, zee mle xaa xgab: “¿Axta paro zhin re kwaane?”

25 Nu gorzee mzhin tub xaa nzhé lo re xaa:

—Lee rop xaa mlo gu lozhyib nzo lach roo yidoo kaseed re myet.

26 Gorzee lee re polisi xaa nkanap yidoo nu xaa nabeyy lo re polisi mroo ngwakwaan rop xaa. Per gorna nguzhal xaa lo xaa, nyent cho kwaan mle re xaa xaa, nel nzheb re xaa napa kazaa ke re myet re xaa.

27 Nu gorna mzhino xaa rop xaa lo re xaa nak zhiin, zee lee ngwleyy non doo nzhé lo rop xaa:

28 —¿Che namnabeyyt nu lo rop gu zee naniitra gu nu nixa naseedtra gu re myet kwent cheen Jesús? ¿Nu nal, cho kwaan mle gu? Ngulola mseed gu rese xaa dubse yezh Jerusalén, nu noka ngaazh gu re nu, lee re nu mbit Jesús.

29 Zee lee Pér kwaan stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mkeb nzhé:

—Yilotlaka nzhaal le nu kwaan nzhekla Dios; zeera le nu kwaan nzhekla re myet.

30 Lee Dios cheen re xey be, mle mroban Jesús, xaa mbit re gu, xaa mkee gu lo krus.

31 Dios mseban xaa nu mzob xaa xaa lad li lo xaa, nu mle xaa xaa, Xaa Nabeyy nu xaa nkiib jwalt cheen rese myet, zee lee re be xaa Israel, laa be naletra be kwaan nawent nu wii be lo Jesús, zee chee xaa re jwalt cheen be.

32 Mlu re kwaane lo re nu zee zaa nu kwent cheena; nu noka Mbi Naban nzaa kwent cheen lee xaa, nu Mbi Naban mxaal Dios lo re nu, xaa nzhon xtizh Dios.

33 Gorna mbin re xaa kwaane, mas nayii xaa nu nzhekla xaa ngut xaa xaa.

34 Per lo re xaa nak zhiin, zee nzo tub fariseo, xaa le Gamaliel. Xaa ne nlu ley cheen Ches, nu rese xaa yezh nzhon xtizh xaa. Nu mzoli xaa zee mnabeyy xaa koo xaa rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús tub rat naz jwer.

35 Zee nzhé xaa lo re xaa:

—Kenzha gu, sawlazzh be. Wii wen be nen cho kwaan le be kwaan rop xaabyi ne.

36 Bselazzh gu nzhalala lak liin, ngu tub xaabyi le Teudas, xaa nzhekla ngak non; mtop xaa kan tap gayoo xaa mreke tich xaa. Per mbit re xaa xaa. Zee lee re xaa mreke tich xaa mrech, nu nik stub xaa xaa namlaketra.

³⁷ Nu leezha mtop rey le re myet, ngu stub xaa le Judas xaa Galilea, xaa noka mtop xaa mreke tich, per mbit xaa xaa. Per leezha gut xaa, noka rese xaa mreke tich xaa mrech.

³⁸ Kwaanzee na nii lo re gu, bsela gu re xaa ne, nu nik tub kwaan nalet gu lo xaa. Nel chelee re kwaane nak xchiin re myet, zluxa.

³⁹ Per chelee Dios kale Dios kwaane, nalet be gan lo xaa. List gak be, napa lee re be Dios kadil.

⁴⁰ Rese ngwleey non nu rese xaa gol mbin xtizh xaa. Snee mrezh xaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu mzaa xaaya yenn xaa, nu mnabeyy xaa lo xaa zee nazaatra xaa kwent cheen Jesús; zeera msela xaa xaa.

⁴¹ Per lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nyakdoola xaa mroo lo re xaa nak zhiin, nel lee Dios mzeyal mded xaa bid kwent cheen Jesús.

⁴² Nixa namzhebt xaa nixa namlaat seed xaa re myet lach roo yidoo nu noka garli re myet. Nu mbezh xaa:

—Lee Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

6

Mleey xaa Jesús gazh xaa

¹ Nu zee lee re xaa Jesús nzhiyak zyen doo, nu lee re xaa Jesús, xaa nzhedizh gryeg mzelo ngunii nawent re stub naz xaa Jesús, xaa nzhedizh hebreo nu nzhé xaa: “Lee re byud, me nzhedizh gryeg nankayaat tub paro kwaan mod nkayaa re byud, me nzhedizh hebreo”.

² Kwaanzee lee re chiibchop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mkasa rese xaa Jesús nu nzhé xaa lo xaa:

—Nawent chelee nu laa nu nazaat nu kwent cheen wdizh chul, zee kiiz nu kwaan gaw re myet.

³ Kwaanzee wech nu bzan, bleey gu lo re gu gazh xaabyi xaa nali nak, xaa nkano yalnzhak, nu xaa nabeyy Mbi Naban lextoo, zee zaa nu zhiin ne le xaa.

⁴ Lee re nu nzhedizhno Dios nu zaa nu kwent cheen wdizh chul.

⁵ Rese xaa nyakla sbaa gaka, zee mleey re xaa:

Steb (tub xaa wlipa ngwii lo Jesús, nu nak xaa tub xaa nabeyy doo Mbi Naban cheen Dios lextoo),

Lip,

Prócoro,

Nicanor,

Timón,

Parmenas,

nu Nik (xaa yezh Antioquía, xaa ngok xaa Israel).

⁶ Zeera mbe re xaa gazh xaa ne pa nzhi re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mdizhno Dios nu mzhib xaa yaa xaa yek gazh xaa ne.

⁷ Lee xtizh Dios mas nzhiyon re xaa, nu lee re xaa Jesús nzhiyak zyen doo Jerusalén. Nu axta zyen ngwleey mzelo ngwii lo Jesús.

Mbe xaa Steb lo re xaa nak zhiin

⁸ Nel nabeyy Mbi Naban lextoo Steb zee mkano xaa yalnkala nu yalngezh cheen Dios, zee mle xaa re kwaan gro lo re xaa yezh.

⁹ Nu lak re xaa nseed xtizh Dios tub pa le: “Re Myet Libr”, mzelo xaa mkediizh re xaa Steb. Re xaa ne nze yezh Cirene nu yezh Alejandría, nu rop yizhyo kwaan nzhi pa nabeyy Cilicia nu Asia.

¹⁰ Per lee xaa ne nayet roo lo Steb, nel lee Steb nzhedizh kwaan yalnzhak cheen Mbi Naban.

¹¹ Zee mdix re xaa mka lak xaabyi zee yé xaa lee Steb kani nawent Ches nu Dios.

¹² Nu sbaa mle re xaa, zee yii re xaa yezh nu re xaa gol nu re maestr, xaa nlu ley cheen Ches, zee mzen re xaa Steb, mbe xaa xaa lo re xaa nak zhiin.

¹³ Nu mkwaan re xaa lak xaa nkade, nzhé:

—Xaa ne tubka nawent nii Xkyidoo be nu ley cheen Xdios be.

¹⁴ Nu mbin nu nzhé xaa, lee Jesús xaa Nazaret lux yidoo nu chee xaa mod mlaa Ches le be.

¹⁵ Nu zee lee re xaa nak zhiin kwaan rese xaa nzhi baa mwii lo Steb, nu lee garlo xaa mlu kwenta garlo tub mandad cheen Dios.

7

Steb nzo lo ngwleyy non doo nu re xaa gol

¹ Lee ngwleyy non doo mnabdizh lo Steb:

—¿Che wli re kwaan né xaa lo nu?

² Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Xaa gol nu rese xaa sawlazzh be, kenzha gu kwaan nii na. Lee Dios, xaa gro doo, mlu lo xey be Abraham, gorna nzo xaa yizhyo Mesopotamia, leezha zer nya xaa yo xaa naz yizhyo Harán.

³ Dios nzhé lo xaa: “Laa yizhyo cheen lu nu re sawlizh lu, nu zyaa yizhyo kwaan luu na lo lu”. [Gn. 12:1]

⁴ Zee Abraham mroo yizhyo cheen re xaa Caldea, nu nya xaa ngu xaa yezh Harán. Nu zee ngut xuz xaa, nu gwluzh Dios mbeno Abraham yizhyo ne, pa nzho re be nal.

⁵ Per Dios namzaat nik tub lee leyo yizhyo ne lo xaa, per gola tika. Per nzhé xaa lo xaa, lee yizhyo ne gak cheen re dii cheen xaa, gorna yilo yet xaa, per zee Abraham zeeraka kano mad.

⁶ Nu noka nzhé Dios lo xaa: “Lee re dii cheen lu, yo mod mos cheen stub yezh, tub yizhyo kwaan nanlabeyyt xaa nu ded xaa bid tub tap gayoo liin naz baa”. [Gn. 15:13]

⁷ Nu noka nzhé Dios: “Lee na teed bid re xaa nzho yizhyo kwaan mle re dii cheen lu mos nu gwluzh roo xaa zee, nu yaad xaa nee, gool xaa lo na”. [Ex. 3:12]

⁸ Kwaanzee mlaa Dios tub wdizh kwaan Abraham, zee Dios mnabeyy Abraham zee yo xaa tub beyy kwaan nak choog xaa tik yed cho xaa. Nu kwaanzee xonaka mbizh nzha ngol xgann xaa Chak, Abraham mchoog tik yed cho mad. Nu seeka mle Chak kwaan xgann xaa Kob, nu lee xaa ne seeka mle kwaan re xgann xaa, xaa ngok xey re chiibchop dii cheen re be.

⁹ Re xgann Kob ngok re xey be, xaa yilo. Leeka re wech Che nayii ne Che nu mto re xaa xaa nu zee nya xaa yizhyo Egipto. Per Dios tubka mzo kwaan Che,

¹⁰ nu mle xaa yudar xaa lo rese bid kwaan mded xaa. Nu mzaa doo Dios xgab yo yek xaa nu mle xaa zee wen doo kayaa faraón xaa. Faraón ngok rey lo dubse Egipto nu lee xaa mzo Che zee nabeyy xaa lo dubse yizhyo Egipto nu axta garli rey.

¹¹ Nu zee mla win nu yalnales lo rese yezh cheen Egipto nu Canaán, nu lee re xey be xaa yilo, nankanot xaa kwaan gaw xaa.

¹² Per gorna mbin Kob nzho nzhobxtil Egipto, zee mxaal xaa re xgann xaa, xaa nak re xey be, xaa yilo. Kwaane ngok welt yilotlaka.

13 Gorna ngwa re xaa ngok rop welt, Che mlaa ngokbeyy xaa lo re wech xaa, nu snee lee faraón mlabeyy cho dii nak Che.

14 Nu zee Che mxaal xaa zee yaad xuz xaa Kob nu dubse li xaa naz yizhyo Egipto. Re xaa ba ngok tub chon galbchiin myet.

15 Nu snee Kob nya ngu Egipto, nu zee ngut xaa nu seeka ngut re ngwzan be xaa yilo.

16 Nu lee re xchit Kob mbe re xaa nya naz Siquem nu msebyo xaaya leen baa cheen Abraham, kwaana mzi Abraham kwaan demi lo re xinn Hamor, xaa yezh Siquem.

17 'Nu gorna nzha zhin gaxla mbizh kwaan gak kwaan nzhé Dios lo Abraham, lee re xey be ngok zyen doo xaa naz Egipto.

18 Nu zee stub xaa ngok rey cheen re xaa Egipto, nu xaa ne nangunet cho kwaan mle Che.

19 Rey ne mkade lazh be, nu mted xaa bid re xey be, xaa yilo. Nu mnabeyy xaa xaa zee laa xaa yet re xgann xaa, mad pensa ngol.

20 Re mbizh zee ngol Ches, tub mad nix nzhak lextoo Dios ne. Nu xuz mad nu xnaa mad mxeen mad li xaa chon mbee.

21 Gorna mlaa xaa mad, lee xchap faraón nguzhal mad nu mxeen me mad kwenta mod xinn me.

22 Nu snee Ches mseed rese kwaan nzhak re xaa Egipto, nu lee xaa ngok tub xaa nzhak nzhedizh wen nu re kwaan nle xaa mreke wen.

23 'Choo liin nzho Ches leezha ngwa xaa lo re sawlazzh be, xaa yilo, re dii cheen Israel.

24 Nu gorna ngune xaa lee tub xaa Egipto kazaaya yenn tub sawlazzh xaa, Ches mle yudar xaa, nu zee mbit xaa xaa Egipto.

25 Nu Ches mle xgab lee re sawlazzh be, zeen lee Dios mxaal lee xaa koo xaa re xaa yizhyo Egipto; per lee sawlazzh be namzeenta.

26 Nu stub mbizh, Ches nguzhal chop xey be kadil nu nzhakla xaa nadilt xaa, zee nzhé xaa lo xaa: "Sawlazzh be; ¿chozhiin ndil gu kwaan sawlazzh be?"

27 Zee lee xaa kazaaya yenn wechxinn, mzob yaa Ches nu nzhé xaa: "¿Cho mzo lu kwenta tub xaa nabeyy lo nu?"

28 ¿Che nzhakla lu gut lu na kwentaxa mbit lu xaa Egipto naaze?" [Ex. 2:14-15]

29 Gorna mbin Ches kwaane, zee mxonn Ches nu nya xaa ngu xaa yizhyo cheen re xaa Madián, pa ngu xaa kwenta tub xaa stub yezh nu zee ngol chop xgann xaa.

30 Mded choo liin, Ches nzo wen gax yi Sinaí, zee ngune xaa lo tub mandad cheen Dios, xaa mlu lo xaa lo ki cheen tub yag yich kwaan kayek.

31 Ches mdedyall ngune kwaanzee, nu gorna mbii xaa gax zee wii wen xaa, mbin xaa bos cheen Xaa Nabeyy, kwaan nzhé:

32 "Lee na nak Dios cheen re xey lu, xaa yilo, lee na nak Dios cheen Abraham, cheen Chak, nu cheen Kob". [Ex. 3:6] Ches mzelo mxiz sinka mzhéb xaa, nu nanzheklat xaa lach xaa.

33 Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa: "La yelyed nii lu, nel lee pa nzo lu nak leyo nzhul.

34 Lee na ne, lee re xaa na kaded doo bid yizhyo Egipto. Nzhon na re kwaan mbezhe re xaa, nu nzhal na zee ko na re xaa yizhyo Egipto. Kwaanzee te nee, zee xaal na lu Egipto." [Ex. 3:5,7]

35 'Leezha nzhé re xey be lo Ches: "¿Cho mzo lu kwenta tub xaa nabeyy lo nu?", sbaa mlu namkayaat xaa Ches. Nixa sbaa Dios mxaal xaa zee nabeyy xaa re xey be nu Ches ngwa nu mlóo xaa re xaa yizhyo Egipto. Nu lee mandad

cheen Dios mle yudar xaa, leeka mandad kwaan mlu lo xaa gorna kayek yag yich.

³⁶ Nu Ches ngok xaa mlou re xey be xaa yilo Egipto, nu kwaan yalngezh cheen Dios mle xaaya nu mle xaa zyen doo kwaan gro yizhyo Egipto nu lo Nistoo Naxne nu naz wen tub choo liin.

³⁷ Nu leeka Ches nak xaa nzhé lo re wechxinn xaa: “Lee Dios le zee lo re gu roo tub xaa zaa kwent xtizh xaa kwenta na.” [Dt. 18:15]

³⁸ Nu leeka Ches nak xaa mzo kwaan sawlazzh xaa naz wen. Nu lee mandad cheen Dios ngunii lo xaa yek yi Sinai, zee Ches nguniya lo re xey be xaa yilo. Kwaanzee Ches nak xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa cheen yalnaban nu nzhé xaaya lo re xey be xaa yilo, zee ne be xomod naka.

³⁹ ‘Per lee xey be xaa yilo, nanzheklat xaa gon xaa xtizh xaa, nu nzhekla xaa ngbare xaa naz Egipto stuba.

⁴⁰ Zee nzhé re xaa lo Aarón: “Baxkwaa re dios kwaan nzho mod lu naz lo re be nu kanap be, nel nanet be cho kwaan ngok kwaan Ches, xaa mlou be Egipto”. [Ex. 32:1]

⁴¹ Zee mdexkwaa xaa tub maj kwaan nlu kwenta tub la ngoon yeen, nu mteed xaa ma lo maj ne, nu mle xaa tub yalni lo maj kwaan leeka re xaa mdexkwaa.

⁴² Kwaanzee Dios mbachii lo re xaa nu mlaa xaa mbill re xaa lo mbizh, lo mbee nu lo re mbal ma nzeb leen yiba. Nel snee mkee tub xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa:

Sawlazzh na, xaa Israel.

Leezha mkanze xey be wen tub choo liin,

¿cho dios mteed xey be ma lo?

Namzaat xey be gon lo na.

⁴³ Lee xaa mbe tub yoo kwaan nak ler,

pa nzholl xaa lo dios Moloc nu lo mbal cheen dios Refán,
re dios kwaan leeka re xaa mdexkwaa nzholl xaa lo.

Kwaanzee xaal na xaa mas zit lo Babilonia. [Amós 5:25-27]

⁴⁴ ‘Re xey be xaa yilo, nkano xaa yoo kwaan nak ler pa mbill xaa lo Dios naz wen, kwaan mdexkwaa xaa kwentaxa mnabeyy Dios Ches, gaxkwaa xaaya mod mluya lo Ches.

⁴⁵ Re xey be xaa yilo, leezha mded xaa kwaan Josué yizhyo ne mbe xaa yoo kwaan nak ler pa mbill xaa lo Dios. Mle xaa gan yizhyo lo re stub naz yezh, nel Dios mtexonn re xaa yezh zee, zee mkayaa xaa yizhyo ne. Sneer lee yoo ne kwaan nak ler, mlake nee axta mbizh cheen rey David.

⁴⁶ Nu Dios nix doo nzhak lextoo ne David, nu David nzhekla ngaxkwaa xaa tub yidoo pa yo Dios cheen Kob.

⁴⁷ Per Salomón nak xaa mza yidoo cheen Dios,

⁴⁸ nixa Dios nanyut leen yoo kwaan nza myet, kwentaxa ngunii xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa:

⁴⁹ Xaa Nabeyy né:

“Yiba nak pa nabeey na,

nu lee yizhyo nak mod pa nzo nii na.

Nyent mod za gu tub yoo pa le na deskans,

⁵⁰ nel na mdexkwaa rese kwaan nu dubse yizhyo.” [Is. 66:1-2]

⁵¹ Noka nzhé stuba:

—Nu lee re gu tubka nanaat gu yek gu gon gu xtizh Dios, nixa nzob nzha gu gon gu per lee lextoo gu ned doo nak. Kwenta re xey be xaa yilo, nanzheklat gu gon gu xtizh Mbi Naban cheen Dios.

⁵² Lee re xey be mrenal re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa mzaa kwent yaad Xaa Nali nak. Nu mbit xey be re xaa ne. Nu gorna myaad Xaa Nali nak, re gu mzen xaa nu mbit re gu xaa.

⁵³ Nixa re be mkayaa ley lo mandad cheen Dios, per nambint guya.

Yalngut cheen Steb

⁵⁴ Gorna mbin re xaa gol wdizh ne, nayii doo xaa ngune xaa Steb nu mrixyan doo re xaa.

⁵⁵ Nu lee Mbi Naban mnabeyy lextoo Steb, zee leezha mwii xaa naz yiba mlu xni cheen Dios lo xaa nu lee Jesús nzo lad li lo Dios.

⁵⁶ Zee nzhé xaa:

—jWii gu! Mlu yiba lo na nu leeya nzoxal, nu lee Xaa Mzhin Ngok Myet nzo lad li lo Dios.

⁵⁷ Nu lee re xaa mbazhe nye, nu msaaw xaa nzha xaa nu mzen xaa xaa.

⁵⁸ Zee mlou xaa xaa yezh nu mzaake xaa xaa. Lee re xaa kwaan kazaake xaa, mlaa xchamar xaa lo tub xaa mad le Saulo.

⁵⁹ Lepa kazaake re xaa Steb, lee xaa nzhedizhno Dios nu nzhé xaa:

—Jesús Xaa Nabeyy, kayaa yalnaban cheen na.

⁶⁰ Ngulo ngunii xaa kwaane, zee mkichxub xaa nu mrazhe xaa nye, nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, nanaabt lu kwent kwaan kale re xaa ne.

Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, ngut xaa.

8

¹ Saulo mzak wen mbit xaa Steb.

Saulo mrenal re xaa Jesús

Leeka mbizh zee mzelo re xaa mrenal re xaa Jesús, xaa yezh Jerusalén, zee rese xaa Jesús mxonn nya naz re yezh cheen Judea nu zrol xaa nya naz yizhyo Samaria, nebse re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús mlake.

² Lak xaa ngwii lo Dios, ngwa sebyo Steb nu mbinn doo xaa lo xaa.

³ Nu lee Saulo mrenal re xaa Jesús, nu axta nya xaa garli re xaa, nu nzhe xaa xaabyi nu ngwnaa nu nchep xaa xaa lozhyib.

Lip mzaa kwent xtizh Dios naz yezh Samaria

⁴ Nu lee rese xaa Jesús, xaa mroo Jerusalén, nzaa xaa kwent xtizh Dios kwaan nyaadno yalnaban, rese pa nzha xaa.

⁵ Lip le tub xaa nzho lo re xaa ba, nu ngwa xaa yezh kwaan le Samaria. Naz baa mzaa xaa kwent cheen Jesús.

⁶ Nu rese xaa yezh nkenzha re kwaan nzhé Lip, nu ngwii xaa lo re kwaan gro kwaan nle xaa.

⁷ Kwaane nak kwaan mle xaa: msekwen xaa zyen doo xaa kwaan nzho mbi mal lextoo, nu gorna lee mbi mal nroo lextoo re xaa mbazhe xaa, nu noka msekwen xaa zyen xaa nyent mod gun nu xaa mdeen,

⁸ kwaanzee nyakdoola re xaa yezh.

⁹ Per zee nzho tub xaabyi, xaa le Simón, xaa ngok wezh yilo nu mkade xaa re xaa yezh Samaria, nu mle xaa mod tub xaa non doo.

¹⁰ Nu rese myet, xaawin nu xaa gox, ngwii lo xaa nu nzhon xaa xtizh xaa, nu mbezhe re xaa:

—Xaa ne nkano yalnabeyy mod cheen Dios.

¹¹ Nu nzhon re xaa kwaan mbezhe xaa, nel xche doo mkade xaa re xaa yezh lo re kwaan gro kwaan mle xaa.

¹² Per gorna lee Lip nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist lo xaa, nu cheen pa nabeyy Dios rop Jesucrist, xaabyi nu ngwnaa mzelo ngwii lo Dios nu mrubnis xaa.

¹³ Nu axta noka Simón, xaa ngok wezh mzelo ngwii lo Jesús nu mrubnis xaa, nu snee mreke xaa tich Lip, nu ndedyall xaa ngwii xaa lo re yalgro kwaan nlu lo xaa.

¹⁴ Leezha mzhin diizh lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús lee re xaa Samaria mkayaa wdizh chul cheen Dios, zee mxaal re xaa Pér rop Juan ngwa yezh Samaria.

¹⁵ Gorna mzhin rop xaa ne yezh Samaria, ngunaab xaa lo Dios zee kayaa re xaa Jesús, xaa Samaria, Mbi Naban cheen Dios.

¹⁶ Sbaa mle rop xaa ne nel zer kayaa re xaa Samaria Mbi Naban; nebse mrubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy.

¹⁷ Zee Pér nu Juan mzhin yaa yek re xaa, nu snee mkayaa re xaa Mbi Naban.

¹⁸ Gorna ngune Simón lee rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nzhin xaa yaa yek re myet, zee lee re myet mkayaa Mbi Naban, zee nzhekla Simón ngzaa demi lo rop xaa ne,

¹⁹ kwaanzee nzhé xaa lo xaa:

—Zaa gu lo na yalnabeyy kwaan nkano gu ka na, zee noka na gorna zhib na yaa na yek re myet, noka kayaa xaa Mbi Naban cheen Dios.

²⁰ Zee mkeb Pér lo xaa nzhé:

—¡Lu, nu xdemi lu lux, nel mle lu xgab zii lu yalnabeyy kwaan nzelazh Dios kwaan demi!

²¹ Nyent mod kee lu xchiin Dios, nel lee lextoo lu nanakt nali lo Dios.

²² Blaa xgab nawent kwaan nkano lu, nu bnaab lo Dios zee chelee nzho moda, chee xaa kwaan nawent kwaan nzho leen lextoo lu,

²³ nel nzeen na nzho yalnayii lextoo lu nu nkadoo lu lo re kwaan nawent kwaan nabeyy lextoo lu.

²⁴ Nu Simón mkeb nzhé:

—Naab gu lo Xaa Nabeyy, zee nyent cho kwaan gak na lo re kwaan né gu.

²⁵ Gwluzh ngulo mzaa xaa kwent cheen xtizh Xaa Nabeyy, lee rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nya naz Jerusalén nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul leen re yezh win cheen Samaria dubse naz.

Lip nu xaa yizhyo Etiopía

²⁶ Gwluzh ngulo mded kwaan tub mandad cheen Xaa Nabeyy nzhé lo Lip:

—Gwa nu bzen naz kwaan nkato naz Jerusalén kwaan nzha naz yezh le Gaza —naz ne nded naz wen.

²⁷ Kwaanzee naz zee nzha Lip. Nu baa mzhaal xaa tub xaa non yizhyo Etiopía, xaa nankat ngwnaa. Lee xaa ne nkanap rese xdemi Candace, me nabeyy rese xaa Etiopía. Xaa ne mroo Jerusalén pa nguyoll xaa lo Dios.

²⁸ Nya xaa lazh xaa nu nzob xaa leen tub karret, nu nya xaa nyilab xaa yech kwaan mkee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²⁹ Zee lee Mbi Naban nzhé lo Lip:

—Brexonn zee yiga karret ba lo lu.

³⁰ Gorna mbii Lip lo karret, mbin xaa lee xaa Etiopía kalab yech kwaan mkee Chay, zee mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Che nla kwaan kalab lu yek lu?

³¹ Lee xaa Etiopía mkeb nzhé:

—¿Xomod laya yek na, kwaan nyent cho xaa zaa kwenta lo na xomod naka? —Nu zee nzhé xaa lo Lip— Guxoob nu zob xkwes na nee.

³² Lee kwaan kalab xaa nak kwaanee:

Wee xaa xaa kwenta tub mbakxiil lo yalgut,
nu kwenta tub mbakxiil leezha nchub xaa yich led ma nambazhet ma,
nixa lee xaa naniit nik tub wdizh.

³³ Leeka lee xaa le xaa mod tub xaa nanont,
kwaanzee nanalit ngunaab xaa kwent lo xaa.

Nanzaat xaa kwent cheen re xinn xaa, nel gut xaa xaa. [Is. 53:7-8]

³⁴ Nu lee xaa Etiopía mnabdizh lo Lip, nu nzhé xaa:

—¿Chu zné lu lo na? ¿Cho xaa nzaa xaa ne kwent, che leeka lee xaaya o stub xaa kazet xaa?

³⁵ Zee lee Lip mkeb nzhé lo xaa:

—Chay mzaa kwent cheen Jesús.

Nu snee mzelo xaa mzaa xaa Kwent Chul cheen Jesús lo xaa Etiopía.

³⁶ Mas gwluzh mzhin xaa tub pa nzho nis nu lee xaa Etiopía nzhé lo xaa:

—¡Wii, baa nzho nis! ¿Che nyent mod rubnis na nal?

³⁷ Lee Lip mkeb lo xaa nzhé:

—Chelee lu wii lu lo Jesús kwaan dub lextoo lu, nzho mod rubnis lu nal.

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Ngwii na lo xaa, nu ne na lee Jesucrist nak Xgann Dios.

³⁸ Nu mnabeyy xaa xaa nzeno karret zee sekwarz xaa karret, zee lee Lip nu xaa Etiopía mla lo karret zee nzha xaa paro myun nis lo xaa, nu gorna mzhin xaa mzeeb xaa leen nis, zee mchubnis Lip xaa.

³⁹ Gorna mroo xaa leen nis, lee Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy mbe Lip. Nu lee xaa Etiopía nambaretra ngune lo Lip. Nu nyaka xaa xnaz xaa nu nyakdoola xaa.

⁴⁰ Nu lee Mbi Naban mbe Lip axta yezh le Azoto. Zee mded xaa rese yezh naz baa, nu mzaa xaa kwent cheen wdizh chul, zee mzhin xaa yezh Cesarea.

9

Xomod ngok Saulo tub xaa Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo nak tub xaa tubka nrenal re xaa Jesús, nel nzhekla xaa seweey xaa xaa nu nzhe xaa xaa lo re xaa gut xaa. Nu kwaanzee ngwa xaa lo ngwleey non doo,

² zee ngunaab xaa yech wee xaa lo xaa nabeyy pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios yezh Damasco, nel nzhekla xaa yikwaan xaa re xaa kwaan nzhake tich Naz Kub cheen Jesús, zee wee xaa re xaabyi nu re ngwnaa, nu kado xaa re xaa, zee wee xaa xaa Jerusalén.

³ Per gorna nzhazhin gaxla xaa yezh Damasco, lee tub xni kwaan nze naz yiba mla dub welt lo xaa.

⁴ Nu gorzee ngob Saulo lo yo nu mbin xaa tub bos kwaan nzhé:

—Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na?

⁵ Lee Saulo mnabdizh:

—¿Cho lu, Xaa Nabeyy?

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Lee na nak Jesús, xaa nrenal lu.

⁶ Guxche nu gwa yezh nu zee né xaa lo lu nen cho kwaan nzhaal le lu.

⁷ Lee re xaa nzha kwaan Saulo mzheb doo xaa; nel mbin xaa bos per nik tub xaa namlut lo xaa.

⁸ Zee nguxche Saulo lo yo, nu gorna mzoli xaa nangnitra garlo xaa, mchool lo xaa. Nu mzen xaa yaa xaa nu mbe xaa xaa yezh Damasco.

⁹ Zee ngu xaa chon mbizh nangnit lo xaa, nu nixa nandawt xaa, nu nixa nangut xaa nik tub kwaan.

¹⁰ Yezh Damasco, nzho tub xaa Jesús, xaa le Ananías. Nu lo xaa ne ngunii Xaa Nabeyy lo mkaal, nu nzhé xaa lo xaa:

—¡Ananías!

Nu lee xaa mkeb nzhé:

—Nee nzo na Xaa Nabeyy, ¿cho kwaan né lu lo na?

¹¹ Zee lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Guxche nu gwa naz kay kwaan le Nali, nu garli Judas nabdizh lu Saulo, tub xaa yezh Tarso, nel lee xaa kawdizhno na.

¹² Nu mlu lo xaa lee tub xaabyi le Ananías, zhib yaa yek xaa, zee nzho mod wii xaa stuba.

¹³ Nu gorna mbin Ananías kwaanee, zee nzhé xaa:

—Xaa Nabeyy, zyen doo xaa nzaa kwent cheen xaa ba nu rese kwaan nawent kwaan mle xaa lo re xaa mle nambey lu, naz Jerusalén.

¹⁴ Nu nal nze xaa nee, kwaan diizh cheen ngwleyy non doo, zee kado xaa rese xaa nzholl lo lu nu wee xaa xaa naz Jerusalén.

¹⁵ Per lee Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Gwa, nel na mleey xaabyi ba zee zaa xaa kwent cheen na lo re xaa nanakt xaa Israel, nu lo re xaa nabeyy dubse yizhyo, nu noka lo re xaa sawlazzh lu, xaa Israel.

¹⁶ Na luu lo xaa nzhaal ded doo xaa bid zaa xaa kwent cheen na.

¹⁷ Ananías ngwa garli Judas pa mlaz Saulo, mzeeb xaa nu mzhizh xaa yaa xaa yek xaa, nu nzhé xaa lo xaa:

—Wech Saulo, lee Jesús Xaa Nabeyy be, xaa mlu lo lu naz gorna nzha lu, mxaal na zee bare lu wii lu stuba nu zee nabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo lu.

¹⁸ Leeka gorzee ngob tub kwaan nzhak kwenta tub med mbal zaalo Saulo nu mkaxni zaalo xaa stuba. Zee ngxuso xaa zee mrubnis xaa.

¹⁹ Gwluzh zeera ndaw xaa zeera ngu jwers lo xaa, nu mlaz xaa lak mbizh kwaan re xaa Jesús, xaa nzho yezh Damasco.

Saulo mzaa kwent xtizh Dios yezh Damasco

²⁰ Nu zeera lee Saulo mzelo mzaa kwent xtizh Dios pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu mbezh xaa lee Jesús nak Xgann Dios.

²¹ Nu re xaa nzhon kwaan nii xaa ndedyall xaa, nu mbezh xaa:

—¿Che nalet xaa ne, nak xaa nrenal re xaa ngwii lo Jesús yezh Jerusalén? ¿Nu che nanzet xaa nee, zee wee xaa xaa Jesús nu kado xaa xaa, zee zaa xaa xaa lo re ngwleyy non?

²² Per mas nzhiyu yek Saulo nu nseگان xaa yek re sawlazzh xaa, xaa nzho Damasco. Klar doo mlu xaa, lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

²³ Nu nzha zyen mbizh, lee re sawlazzh xaa myaan zee gut xaa Saulo,

²⁴ per mbin Saulo nzhekla xaa gut xaa xaa. Zhe nu yaal nkambaz xaa xaa roo yezh, zee gut xaa xaa.

²⁵ Per tub yaal lee re xaa Jesús, xaa mseed kwaan lee xaa, ngxuob xaa kwaan Saulo yek bla kwaan nyaaw dubse yezh, nu mlo xaa xaa leen tub chekwid naro, nu msela xaa xaa naz tich bla. Sneee mle xaa gan mroo xaa.

Saulo nzo Jerusalén

²⁶ Nu gorna lee Saulo mzhin Jerusalén, nzhekla xaa ngzhaal xaa kwaan re xaa Jesús; per lee re xaa ne nzheb ne xaa, nel nanlet xaa krer lee xaa nak tub xaa Jesús.

²⁷ Per Bernabé mbe xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu nzhé xaa lo re xaa lee Saulo ngune lo Xaa Nabeyy naz kwaan nya naz Damasco, nu lee Xaa Nabeyy ngunii lo xaa, nu xomod Saulo mzaa kwent cheen Jesús kwaan dub lextoo xaa leen yezh Damasco.

²⁸ Nu snee lee Saulo mlakeka Jerusalén nu nze xaa kwaan re xaa. Nii xaa kwent cheen Jesús kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, nu nanzhebt xaa nzaa xaa kwent xtizh xaa.

²⁹ Nu nkediizh xaa kwaan re xaa sawlazh, xaa nzhedizh gryeg; per lee re xaa ne nzhekla gut xaa.

³⁰ Gorna lee re xaa Jesús mzeen kwaane, mbe xaa Saulo yezh Cesarea, nu zee mxaal xaa xaa naz yezh Tarso.

³¹ Kwaanzee nik stub xaa nanrenalt xaa Jesús. Nu rese xaa Jesús, xaa re yezh cheen Judea, nu Galilea nu Samaria mas nye nzo lo Dios, nu nabeyyra Mbi Naban lextoo xaa. Nu ngok zyenra xaa Jesús.

Ngokwen Eneas

³² Lee Pér nzha re yezh nu noka ngwasewii xaa lo rese xaa Jesús, xaa nambey, xaa nzho yezh Lida.

³³ Zee mlabeyy xaa tub xaabyi le Eneas, xaa nzhala xon liin nzho loon, nu nyent mod gun xaa.

³⁴ Pér nzhé lo xaa:

—Eneas, Jesucrist sekwen lu. Guxche nu blis xda lu.

Nu gorzee nguxche Eneas.

³⁵ Nu rese xaa nzho yizhyo Lida nu yizhyo Sarón ngune ngokwen xaa, nu mlaa xaa re krens cheen xaa nu ngok xaa xaa Jesús.

Yalmroban cheen Dorcas

³⁶ Ngu tub ngwnaa yezh Jope le Tabita, (xtizh gryeg le me Dorcas). Nu lee me nak tub xme Jesús, nu tubka nle me kwaan wen nu nle me yudar re xaa nkin kwaan.

³⁷ Tub mbizh zee, Tabita mzen tub yalyizh ta ngut me. Nu ngulola msegaz me kwerp cheen me, zee mzhizh xaa me leen tub yoo kwaan nak stub pis.

³⁸ Lee re xaa Jesús ngune lee Pér nzo yezh Lida, nu gax nzhi yezh Lida kwaan yezh Jope, kwaanzee mxaal xaa chop xaabyi yichezh Pér, nu nzhé xaa lo Pér:

—Chaa prad nya be yezh Jope.

³⁹ Zee mreke Pér tich rop xaa ba. Nu gorna mzhin xaa mbe xaa Pér pa nzhib kwerp cheen me ngut, nu rese byud nzhi dub welt lo me nzhoon, nu mlu me re ler kwaan ngaxkwaaw Dorcas leezha mbanaka me.

⁴⁰ Zee lee Pér mlloo rese xaa leen yoo, nu mkichxub xaa nu ngunaab xaa lo Dios, zee mwii xaa lo me ngut nu nzhé xaa:

—Tabita. ¡Guxchel!

Lee me mxal zaalo, nu gorna ngune me lo Pér, gorzee mzob me.

⁴¹ Lee xaa mzen yaa me nu mlisxo xaa me; zeera mrezh xaa re xaa Jesús nu re byud, re xaa nambey, nu mlu xaa me lo re xaa naban me.

⁴² Kwaane ngune re xaa dubse yezh Jope nu zyen doo myet mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

⁴³ Pér mlaz lak mbizh yezh Jope li Simón, tub xaa nak xaa nseguuzh yed.

1 Nu ngu tub xaa le Kornel yezh le Cesarea, lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, kwaan le Italia.

2 Lee xaa nak tub xaabyi nzholl lo Dios, kwaan rese xaa li xaa. Noka nzaa xaa gro doo demi nle xaa yudar re xaa prob, xaa Israel, nu tubka nzhedizhno xaa Dios.

3 Tub mbizh kan las tres, mchaa lextoo xaa nu lo tub mkaal kwaan mlu Dios lo xaa, klar myun tub mandad cheen Dios lo xaa, xaa mrep paro nzo xaa nu nzhé lo xaa:

—jKornel!

4 Mzheb doo xaa gorna ngune xaa lo mandad cheen Dios zee nzhé xaa:

—¿Cho kwaan né lu lo na, Xaa Nabeyy?

Lee mandad cheen Dios nzhé lo xaa:

—Mbin Dios rese kwaan nzhé lu lo xaa nu ne xaa xomod nle lu yudar re xaa nkin kwaan.

5 Bxaal lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa Simón zee yiid Simón nee, xaa noka le Pér.

6 Lee xaa nzho li stub Simón, xaa nseguuzh yed, xaa nzob li gax roo nistoo.

7 Gorna lee mandad cheen Dios nya, Kornel mrezh chop xmos, nu tub soldad, xaa nle yudar xaa, xaa nzholl lo Dios.

8 Nu gorna ngulo mzaa xaa kwent re kwaan mded, zee mxaal xaa xaa yezh Jope.

9 Nu rolta mbizh stub mbizh nzhazhin xaa gax yezh Jope. Nu lee Pér nguxoob lo tub skaler yek yoo zee wdizhno xaa Dios.

10 Nlaan xaa nu nzhekla xaa gaw xaa, per gorna kadexkwaa me kwaan gaw xaa, gorzee mlu tub kwaan lo xaa,

11 lee yiba mxal nu nzela tub lee ler naro naz lo yo, kwaan nkadoo dap punt.

12 Nu lo ler nzho rete ma, nu re mball, nu re mbyin.

13 Nu mbin xaa tub bos kwaan nzhé lo xaa:

—Pér, guxso, bit ma nu daw ma.

14 Pér mkeb nzhé:

—Nyent moda, Xaa Nabeyy; nel na nik tub welt zer gaw na tub ma nanzhult nu ma nanambeyt.

15 Nu lee bos mbare ngunii stuba, nu nzhé lo xaa:

—Rese kwaan mle nzhula na, naniit luya kwaan nanzhult.

16 Kwaane ngok chon welt, nu zeera lee ler naro mbare nguxoob naz yiba stub welt.

17 Pér mle xgab cho kwaan nak kwaan mlu lo xaa, gorzee mzhin re xaa mxaal Kornel roo pwert, xaa ngunabdizh pa nzob li Simón.

18 Gorna mzhin xaa, mnabdizh xaa zee ne che nzho tub xaa le Simón, xaa noka nlabeyy re xaa mod Pér.

19 Nu lee Pér seetaka kale xgab kwaan mlu lo xaa, nu lee Mbi Naban nzhé lo xaa:

—Wii, chon xaabyi kakwaan lu.

20 Guxso, nu bla, nu gwa kwaan re xaa, nu nalet lu xgab, nel na mxaal xaa.

21 Pér mla nu nzhé xaa lo re xaabyi zee:

—Na nak xaa kakwaan re gu. ¿Nu chozhiin kakwaan gu na?

22 Lee re xaa mkeb nzhé:

—Nze nu kwent cheen Kornel, xaa nabeyy lo tub gayoo soldad. Lee xaa nak tub xaabyi wen, tub xaa nreke tich Dios, nu rese xaa Israel nkela xaa. Tub mandad cheen Dios nzhé lo xaa, nzhaal kwezh xaa lu, zee ya lu garli xaa zee lee xaa kenzha kwaan nzhaal yé lu lo xaa.

²³ Zee lee Pér nzhé lo re xaa:

—Bzeeb gu.

Nu mlaz xaa kwaan Pér dubse yaal zee. Nu lee stub mbizh, Pér ngwa kwaan re xaa, nu mreke lak wech, xaa Israel xaa nzho Jope, tich xaa.

²⁴ Nu lee stub mbizh mzhin xaa yezh Cesarea, paro nkambaz Kornel xaa, kwaan lak sawlizh xaa nu xmig xaa, xaa mrezh xaa.

²⁵ Gorna mzhin Pér garli Kornel, gorzee mroo Kornel ngunii lo xaa, nu mkichxub xaa lo xaa, nu mbill xaa lo xaa kwenta lo Dios.

²⁶ Per lee Pér mlexso xaa nu nzhé lo xaa:

—Bzoli, nel ropse be nak myet.

²⁷ Nu kayadizh rop xaa Kornel, nu zeera mzeeb xaa leen yoo zee ngune xaa zyen doo myet nzhi.

²⁸ Pér nzhé lo re xaa:

—Ne gu lee re nu, xaa Israel, nanzeyalt ley cheen nu zhaal nu kwaan xaa stub yezh nu nixa nyent mod zeeb nu leen li xaa stub yezh. Per lee Dios mseed na, nanzhaalt le na xgab nanzhult nak xaa stub yezh.

²⁹ Kwaanzee lijer doo nzhal na gorna mrezh Kornel na, nu namzot na nik tub diizh leeya nyent mod. Kwaanzee nzhekla na ne na, chozhiin mrezh gu na.

³⁰ Kornel mkeb nzhé:

—Nzha tap mbizh kan gor neeka las tres, na nzo garli na nee nu kawdizhno na Dios, gorzee mlu tub xaabyi nak tub ler rus kwaan nla doo xni lo na.

³¹ Nu né xaa lo na: “Kornel, Dios mbin kwaan nzhé lu lo xaa, nu ne xaa xomod mle lu yudar re xaa nkin kwaan.

³² Bxaal lak xaa yezh Jope zee yichezh xaa lo Simón, xaa noka le Pér yiid xaa nee. Lee xaa nzho garli Simón, xaa nseguuzh yed, xaa nzob li gax roo nistoo.”

³³ Kwaanzee gorzee mxaal na lak xaa yakwaan lu, nu wen mle lu nze lu lo nu nee. Nal nzhi re be nee lo Dios, nu nzhekla nu gon nu rese kwaan nzhekla Xaa Nabey seed lu nu.

Pér ngunii xtizh Dios garli Kornel

³⁴ Zee lee Pér mzelo ngunii, nu nzhé:

—Nalsi, ne na lee Dios nzak lal nak re myet,

³⁵ nu nkayaa xaa rese xaa nzhon xtizh xaa nu nle kwaan wen, nixa chol xaa stub yezh nak xaa.

³⁶ Nu shaa mlu Dios leezha mxaal xaa Jesucrist lo re nu, xaa Israel, nel lee xaa nak Xaa Nabey rese myet. Nu lee xaa mzaa kwent zee nzho mod kwi wen re myet kwaan Dios kwent cheen xaa.

³⁷ Re gu ne re kwaan ngok lazh nu. Jesucrist mzelo mzaa kwent xtizh Dios leezha mchubnis Juan re myet naz yizhyo Galilea nu noka dubse yizhyo Judea.

³⁸ Lee Dios mle nabeyy Mbi Naban lextoo Jesús, xaa Nazaret, zee nzho mod le Jesús rese kwaan. Nu ne gu xomod mle Jesús re kwaan wen, nu xomod msekwen xaa re xaa ne nzak nu xomod mlao xaa re mbi mal lextoo re xaa. Kwaane mle xaa nel Dios mzo kwaan lee xaa.

³⁹ Lo re nu mlu rese kwaan mle Jesús sawlazh nu, nu nzaa nu kwent cheena. Zeera nya xaa naz Jerusalén, nu mbit xaa xaa, leezha mkenga xaa xaa lo tub krus.

⁴⁰ Per Dios mseban xaa ngok yon mbizh, nu mle zee mlu xaa lo re nu.

⁴¹ Namlut xaa lo rese xaa yezh, nebse lo re nu, xaa mleey Dios yilo, nu nzaa nu kwent cheen yalmroban cheen xaa. Ndaw nu nu ngu nu kwaan lee xaa gwuluzh gorna mroban xaa.

⁴² Nu lee xaa mxaal nu zaa nu kwent cheen xaa, nel mbizh gwluh naab xaa kwent lo re xaa mban nu lo re xaa ngut.

⁴³ Noka rese xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mzaala xaa kwent cheen xaa, nu nzhé xaa: “Loka xana xaa ngwii lo xaa, ngulola mzhe re jwalt cheen xaa zee”.

Re xaa nanakt xaa Israel mkayaa Mbi Naban

⁴⁴ Seetaka kani Pé, gorna lee rese xaa kayon xtizh Dios kwaan kani Pé, mkayaa Mbi Naban.

⁴⁵ Nu lee rese xaa Jesús, xaa Israel, xaa ngwa kwaan Pé, ndedyall doo ngune lee re xaa nanakt xaa Israel noka mkayaa Mbi Naban cheen Dios,

⁴⁶ nel mbin xaa nzhedizh xaa stub naz diizh kwaan nagakt xaa nu nzhol xaa lo Dios.

⁴⁷ Zee lee Pé nzhé lo re wech kwaan nzha kwaan lee xaa:

—Nyent mod yé tub xaa lee re myet nee nyent mod rubnis, nel noka lee xaa mkayaala Mbi Naban kwenta re be.

⁴⁸ Nu mnabeyy Pé xaa zee rubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist. Gwluh zee mnaab re xaa lo Pé zee kwaz Pé kwaan re xaa lak mbizh.

11

Pé nzhé xomod mbin re xaa nanakt xaa Israel xtizh Jesús

¹ Lee re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu re xaa Jesús, xaa nzho Judea mbin xomod lee re xaa nanakt xaa Israel mbin xaa xtizh Dios.

² Gorna lee Pé mbare naz Jerusalén, zee lee lak xaa Jesús, xaa ngwii doo lo beyy cheen re xaa Israel, mgalno xaa Pé,

³ nu nzhé xaa lo xaa:

—¿Chozhiin ngwa lu lo re xaa nanakt sawlzh be, xaa nanzhot beyy cheen be, nu axta ndaw lu kwaan re xaa zee?

⁴ Zee lee Pé nzhé lo re xaa rese kwaan mded axta yilo lo re xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

⁵ —Gorna mzo na yezh Jope nu kawdizhno na Dios, mlu tub kwaan lo na. Ngune na lo tub lee ler naró kwaan nkadoo dap skin, nyaadla naz leen yiba axta pa nzo na.

⁶ Nu mlach wen na zee ne na nen cho kwaan nzho leena, nu mlu re rete ma lo na, re ma nakap, nu re mball, nu re mbyin.

⁷ Nu mbin na tub bos kwaan né lo na: “Pé, guxso, bit ma nu daw ma”.

⁸ Nu lee na mkeb nzhé: “Nyent moda, Xaa Nabeyy, nel leen roo na zer zeeb nik tik kwaan nanambeyt nu kwaan nanzhult”.

⁹ Zee lee bos kwaan nze naz yiba ngunii lo na stuba nu né: “Rese kwaan mle nzhula Dios, naniit luya tub kwaan nanzhult”.

¹⁰ Kwaane ngok chon welt, nu zeera mbareya nguxooba naz yiba stuba.

¹¹ Nu gorzee lee chon xaabyi mzhin roo yoo pa nzhi re nu, xaa ne mroo axta Cesarea nu nzekwaan xaa na.

¹² Lee Mbi Naban né lo na: “Gwa kwaan lee xaa nu nalet lu xgab.” Nu noka xop wech ne ngwa kwaan na. Rese nu mzeeb leen li Kornel,

¹³ nu mzaa xaa kwent lo nu xomod ngune xaa lo tub mandad cheen Dios, xaa nzhé lo xaa: “Bxaal lak xaa ya yezh Jope zee yichezh xaa Simón zee yiid Simón nee, xaa noka le Pé.

¹⁴ Lee xaa né lo lu nu lo rese xaa li lu, nen xomod le gu gan yalnaban kwaan tira.”

¹⁵ Nu gorna mzelo na mza na kwent lo xaa, lee re xaa mkayaa Mbi Naban kwentaxa mkayaa be Mbi Naban yilo.

¹⁶ Zee mselazh na kwaan nzhé Xaa Nabeyy: “Wli, lee Juan mchubnis kwaan nis, per lee re gu rubnis kwaan Mbi Naban cheen Dios”.

¹⁷ Kwaanzee, chelee Dios mzaa lo re xaa kwaan mzaa xaa lo be, gorna mwii be lo Jesucrist Xaa Nabeyy be, nyent mod yé na nawent kwaan kale Dios.

¹⁸ Gorna lee re xaa Jesús, xaa Jerusalén mbin re wdizh ne, nanayiitra xaa, nu mbill xaa lo Dios, nu nzhé xaa:

—¡Noka lo re xaa nanakt xaa Israel mzaa Dios yalnkala cheen xaa, zee laa xaa re kwaan nawent nu wii xaa lo xaa, zee le xaa gan yalnaban kwaan tira!

Xaa Jesús, xaa yezh Antioquía

¹⁹ Gwluzh ngulo ngut Steb, zee mzelo re xaa mrenal re xaa Jesús, nu kwaanzee lee lak xaa mxonn nya naz yizhyo Fenicia, zlak xaa nya naz yizhyo Chipre nu zlak xaa nya naz yezh Antioquía. Nu mzaa re xaa ne kwent cheen wdizh chul lo re sawlazh xaa, per namzaat xaa kwent cheen wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel.

²⁰ Per lee lak xaa nze naz yizhyo Chipre nu xaa nze yezh Cirene, mzhin yezh Antioquía nu mzaa xaa kwent cheen Jesús, Xaa Nabeyy be, noka lo re xaa nanakt xaa Israel.

²¹ Nu lee yalngezh cheen Xaa Nabeyy nzo kwaan re xaa zee, kwaanzee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²² Re xaa Jesús, xaa nzho yezh Jerusalén, gorna mbin xaa kwaane, zee mxaal xaa Bernabé naz yezh Antioquía.

²³ Gorna mzhin Bernabé, ngune xaa re kwaan gro kwaan mle Dios, nu nyak doo lextoo xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Ble nali gu lextoo gu nu nye bzo gu lo re xcheen Xaa Nabeyy.

²⁴ Nel lee Bernabé nak tub xaabyi wen, xaa nabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo nu tubka ngwii xaa lo Jesús. Nu snee zyen doo myet mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²⁵ Nu zee mroo Bernabé baa, nu ngwa xaa yezh Tarso ngukwaan xaa Saulo,

²⁶ nu gorna nguzhal xaa lo xaa, mbe xaa xaa naz yezh Antioquía. Zee mlaz xaa tub liin kwaan re xaa Jesús, nu mseed xaa zyen doo myet. Nu Antioquía ngok pa ngunii re xaa lo re xaa Jesús “cristianos” yilotlaka. (Wdizh ne nii: “Xaa nreke tich Crist”.)

²⁷ Nu re mbizh zee, lak xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa mroo Jerusalén nu ngwa xaa naz Antioquía.

²⁸ Nu lee tub xa ba le Agabo, nu mzelo xaa ngunii kwaan mzaa Mbi Naban lo xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—La tub win gro doo dubse yizhyo pa nabeyy Roma.

Kwaane ngok gorna lee Law mnabeyy dubse Roma.

²⁹ Zee lee rese xaa Jesús, xaa nzho yezh Antioquía, mxaal ayud lo re xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Judea; kad xaa mzaa loka paroya nzho mod zaa xaa.

³⁰ Nu snee mle xaa; zee mxaal xaaya lo Bernabé rop Saulo zee yalaa xaaya lo re xaa gol xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Judea.

12

Mbit xaa Chag nu mlo xaa Per lozhyib

¹ Re mbizh zee, lee rey Herod mzelo mrenal re xaa Jesús.

² Mnabeyy xaa zee gut xaa Chag, wech Juan, kwaan espad.

³ Nu ngune xaa lee kwaane nak kwaan nyula re xaa Israel, kwaanzee noka mzen xaa Pér. Re kwaane ngok leezha mla yalni cheen Paskwa, re mbizh kwaan nzhaw xaa pan kwaan nanyut lebadur.

⁴ Kwaanzee Herod mzen Pér, nu mchep xaa xaa lozhyib, nu mnabeyy xaa kanap tub chiinntub soldad xaa, per namkanapt re soldad xaa tubka junt, sinka tapga soldad mkanap xaa. Nzhekla xaa luu xaa xaa lo re xaa yezh yilo ded yalni cheen Paskwa, zeera gut xaa xaa.

⁵ Nu snee lee Pér nzho lozhyib, per lee re xaa Jesús tubka naab xaa lo Dios zee kanap Dios Pér.

Dios mlou Pér lozhyib

⁶ Leeka yaal kwaan nzhé Herod luu xaa xaa lo re xaa yezh, Pér naxna xsaww lo chop soldad, nu nkadoo xaa kwaan chop kaden nu lee stub naz soldad nzhi nkanap roo pwert.

⁷ Nu gorzee lee tub mandad cheen Dios mzhin lo xaa nu dubse lozhyib mla nni. Lee mandad cheen Xaa Nabeyy mgal cho Pér, mlou mkaal lo xaa, nu nzhé lo xaa:

—¡Guxche nal gor ne!

Nu gorzee lee kaden mxek yaa Pér.

⁸ Nu lee mandad cheen Dios nzhé lo xaa:

—Gok xab lu nu kee xkyelyed lu nii lu.

Nu snee mle Pér, zee lee mandad cheen Xaa Nabeyy nzhé lo xaa:

—Gok xchamar lu nu breke tich na.

⁹ Pér mreke tich mandad cheen Xaa Nabeyy, nixa nanet xaa che wli o nawlit kwaan mlu lo xaa, nzak xaa kachaa lextoo xaa.

¹⁰ Rop xaa mded lo lak soldad xaa nkanap, nu sneeka mded xaa lo stub lak soldad xaa nkanap, nu zee mzhin xaa roo pwert yiib kwaan nyaww naz jwer, lee pwert techo mxal. Mroo rop xaa nu mze rop xaa mandad cheen Xaa Nabeyy xep, zeera mlaa xaa techo Pér.

¹¹ Zeera Pér mzeen kwaan ngok, nu mle xaa xgab leen lextoo xaa: “Nalsi, ne na lee Xaa Nabeyy mxaal mandad cheen xaa mlou xaa na lozhya Herod, nu lo rese kwaan nzhekla re sawlazz na le na”.

¹² Gwluzh ngulo mzeen wen xaa kwaan ngok, Pér nya garli Mari, xnaa Juan (xaa noka le Mark), pa nzhi zyen xaa kawdizhno Dios.

¹³ Nu gorna mzhin xaa mkwezh xaa roo pwert kwaan nkee roo naz, nu tub ngwnaa mad le Rode, me nak tub mos, mroo mwii nen cho xaaya.

¹⁴ Nu gorna mbin me bos, mlabeyy me bos cheen Pér, nu tant nyakdoola me, myenlazz me ngxal me roo pwert, nu mrexonn me nya me nu mle me yabis lee Pér nzo roo pwert naz jwer.

¹⁵ Lee re xaa nzhé lo me:

—¡Nkade lu!

Per lee me nzhé:

—Wli kwaan ngunii na lo gu.

Lee re xaa mbezh:

—Naleet xaaya, besa.

¹⁶ Per lee Pér seetaka kakwezh roo pwert nu gorna mxal xaa roo pwert ngune xaa lo xaa, nu rese xaa mdedyall doo.

¹⁷ Pér mlis yaa nu mle xaa tub nseyn zee nawdiizht re xaa, nu mzaa xaa kwent nen xomod mlou Xaa Nabeyy xaa lozhyib nu nzhé xaa lo re xaa:

—Guzh gu re kwaane lo Chag nu lo re stub naz xaa Jesús.

Zee mroo Pér nu nya xaa stub pa.

¹⁸ Gorna mkaxni yizhyo, lee re soldad mrech nel nanet xaa pa naz nzha Pér.

¹⁹ Herod mnabeyy kwaan xaa xaa, per nel nyent mod ngzhaal xaa lo xaa, zee mgaazh xaa kwaane tich re xaa nkanap roo lozhyib. Nu mnabeyy xaa

zee gut xaa re soldad zee, nel mlaa xaa mle Pér gan. Gorna ngulo mded re kwaane, Herod mroo Judea nu nya xaa ngu xaa naz yezh Cesarea.

Yalgut cheen Herod

²⁰ Herod nayii doo ngune re xaa rop yezh Tiro nu Sidón. Nu nel Tiro nu Sidón mkayaa xaa kwaan nzhaw xaa lazh Herod, mkwaan re xaa rop yezh ne nen xomod kwi wen xaa kwaan Herod. Mle xaa gan myenn xaa kwaan Blasto, tub xaa non nkee zhiin garli rey Herod, zee le xaa yudar xaa zee kwi wen xaa kwaan Herod.

²¹ Nu mbizh nakladiizha, lee Herod ngok ler chul doo kwaan nzhak re rey, nu mzob xaa pa nzob re rey, nu ngunii xaa lo re myet.

²² Zee lee re myet mzelo nye ngunii nu nzhé xaa:

—¡Lee xaa kanií nanakt tub myet, lee xaa nak tub dios!

²³ Leeka gorzee lee tub mandad cheen Xaa Nabeyy mle mzen yalyizh Herod, nel namzaat xaa kwent lo Dios. Nu ndaw myaz xaa zee ngut xaa.

²⁴ Per lee xtizh Dios mrech reta yezh, nu mzelo re xaa ngwii lo Jesús.

²⁵ Gorna Bernabé nu Saulo mlux xaa xchiin xaa yezh Jerusalén, mbare xaa yezh Antioquía. Nu mbe rop xaa Juan, xaa noka le Mark.

13

Xaa yezh Antioquía nxaal Bernabé nu Saulo zaa xaa kwent wdizh chul lo re myet xaa stub yezh

¹ Lo re xaa Jesús, xaa yezh Antioquía, nzho xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa nu nzho maestr. Lee xaa nak Bernabé, Simón (xaa noka nii xaa lo “Nagaas”), Lus (xaa yezh Cirene), Manaen (xaa mxeen kwaan Herod, xaa mnabeyy Galilea), nu Saulo.

² Tub mbizh lee re xaa ne mkwan nu nandawt xaa nik tub kwaan zee mbill xaa lo Xaa Nabeyy, nu lee Mbi Naban nzhé lo re xaa:

—Bloxcho gu Bernabé nu Saulo zee kee xaa xchinn na, kwaanzee mrezh na xaa.

³ Nu gorna ngulo mkwan xaa nu mdizhno Dios, zee mzhib xaa yaa xaa yek Bernabé nu Saulo, zee mxaal xaa xaa yizaa xaa Wdizh Chul cheen Jesucrist.

Bernabé rop Saulo ngwa yizhyo Chipre

⁴ Nu Mbi Naban mbe Bernabé rop Saulo axta yezh Seleucia, nu zee mzen xaa bark mzhin xaa tub yizhyo nzhi xsaww nistoo kwaan le Chipre.

⁵ Nu gorna mzhin xaa yezh cheen Salamina, mzelo xaa mzaa xaa kwent xtizh Dios pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. Noka Juan nzha kwaan rop xaa zee le yudar xaa.

⁶ Mded xaa dubse yizhyo Chipre nu mzhin xaa yezh le Pafos, pa nguzhal xaa tub xaa Israel, xaa le Barjesús; nu lee xaa ne nak tub wezh nu mbezh xaa nak xaa tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, per nawlit xaaya.

⁷ Xaa ne nzhaal kwaan Sergio Paulo, xaa nabeyy yizhyo Chipre. Nu Sergio Paulo nak tub xaa nzho doo yek. Zee mxaal Sergio Paulo mrezh Bernabé rop Saulo nel nzhekla xaa gon xaa xtizh Dios.

⁸ Per lee wezh, xaa le Barjesús, xaa noka le Elimas xtizh gryeg, nanzheklat lee xaa nabeyy Chipre gon xtizh Dios.

⁹ Nu mnabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo Saulo, xaa noka le Pab, nu mlach xaa lo xaa,

¹⁰ zee nzhé xaa lo xaa:

—¡Lee lu nak tub xaa nkade, xaa mal, xinn Maxuu, xaa nzhekla lux rese kwaan wen! ¿Chozhiin tubka nsaaw lu naz nali cheen Xaa Nabeyy?

¹¹ Nal lee Xaa Nabeyy ted lu bid. Nal lee lu chool lo tub tyemp, zee nyent mod wii lu che zheya o yaala.

Nu leeka gorzee mla tub yalnakaw lo Barjesús, nu nyent mod wii xaa, nu nkwaan xaa tub xaa zen yaa xaa, nel nik tub kwaan nanyunt lo xaa.

¹² Nu gorna ngune xaa nabeyy yizhyo zee kwaane, mle xaa krer xtizh Xaa Nabeyy nu ndedyall xaa mbin xaa re kwent cheen Jesús.

Pab rop Bernabé ngwa yezh Antioquía kwaan nzhi yizhyo Pisidia

¹³ Pab nu re xaa nzha kwaan lee xaa, mrep xaa leen bark yezh Pafos nu ngwa xaa axta yezh Perge, yizhyo cheen Panfilia; per Juan (xaa noka le Mark) mlaa xaa rop xaa nu mbare xaa naz Jerusalén.

¹⁴ Pab rop Bernabé mroo Perge, nu ngwa xaa yezh Antioquía, kwaan nzhi lo yizhyo Pisidia. Lee mbizh kwaan nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, mzeeb rop xaa pa nkasa re xaa, nu mzob xaa.

¹⁵ Gwluzh gorna ngulo mlab xaa kwaan mkee Ches nu kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zee lee re xaa nabeyy pa nkasa re xaa Israel, nzhé xaa lo Pab rop Bernabé:

—Wech na. ¿Che nzhekla gu nii gu tub kwaan, zee zaa gu balor lextoo re myet ne? ¡Nii guya nal!

¹⁶ Zee lee Pab ngxusso nu mle xaa nseyen kwaan yaa xaa zee nakeet re xaa rezh, nu nzhé xaa:

—Kenzha rese gu xaabyi, xaa lazh na, nu noka re gu, xaa stub naz re yezh, xaa nzheb ne Dios.

¹⁷ Lee Dios cheen be mleey re xey be xaa yilo, nu mle xaa xaa zyen doo xaa leezha nzhoka xaa Egipto, mod xaa stub yezh. Nu gwluzh Dios mlloo xaa yizhyo zee kwaan yalngezh cheen xaa.

¹⁸ Nu myela Dios ne re xey be tub choo liin leezha nzha xaa naz wen.

¹⁹ Zee mlux xaa tub gazh yizhyo pa le Canaán, zee zaa xaa leyo cheen re xaa zee lo re xey be, xaa yilo.

²⁰ Rese kwaane ngok tub tap gayoo nzho choobchii liin. Gwluzh mlaa Xaa Nabeyy re jwes lo xey be axta re mbizh cheen Samuel, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²¹ Zee lee re xaa ngunaab tub rey zee nabeyy xaa xaa; nu lee Dios mleyy Saúl, xinn Cis lo xaa, xaa nak dii cheen Benjamín. Nu mnabeyy xaa lo re xaa tub choo liin.

²² Gorna mkiib Dios Saúl mod rey lo re xaa, zee mzaa Dios David gak rey cheen xaa, nu nzhé Dios: “Lee David xinn Isaí, nak tub xaa nyula na ne na, lee xaa le rese kwaan nzhekla na.”

²³ Leeka lo xben David myaad Jesús, xaa ne mxaal Dios koo re sawlazzh be lo yalgut, nu zee zaa xaa yalnaban kwaan tira, kwentaxa nzhéla xaa yilo.

²⁴ Leezha zeeraka yaad Jesús, Juan mzaa kwent xtizh Dios lo rese sawlazzh be. Mbezhe xaa nzhaal laa xaa re kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo Dios zee rubnis xaa.

²⁵ Nu leezha merla lux Juan xchiin xaa, nzhé xaa: “Nanakt na xaa nle re gu xgab, nanakt na Xaa Xaal Dios Nabeyy; per tich na nze tub xaa nixa xkyelyed xaa kwaan nkee nii xaa nanzhaalt la na. Nel nik tik nanont na lo xaa.”

²⁶ Re gu sawlazzh be, xaa nak dii cheen Abraham, nu rese gu, xaa nzheb ne Dios, xaa stub yezh; lee diizh cheen yalnaban ne nak cheen re be.

²⁷ Nel lee re xaa nzho Jerusalén, nu re xaa nabeyy lo xaa, namzaat xaa yek xaa gon xaa xtizh Jesús, nixa namlaat yek xaa re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, mer kwaana nlab xaa re mbizh nzhol

be lo Dios. Mle xaa zee mbarlo re kwaan mkee xaa ne, leezha mzaa xaa Jesús lo yalgut.

²⁸ Nixa nanguzhalt nik tub kwaan gaazh xaa tich xaa, zee nzho mod gut xaa xaa, per nzhé xaa lo Pilat: “¡Bit xaa!”

²⁹ Gorna ngulo mle xaa xaa rese kwaan, mod nzaa Xkyech Dios kwent, mla xaa xaa lo krus nu msebyo xaa xaa.

³⁰ ¡Per Dios mseban xaa!

³¹ Nu zyen doo mbizh mlu Jesús lo re xaa mreke tich xaa, leezha mroo xaa Galilea nu ngwa xaa yezh Jerusalén. Nal re xaa ne, nak xaa nzaa kwent cheen Jesús lo re myet.

³² Sneer re nu nzaa kwent cheen wdizh chul lo gu, tub kwaan myaan Dios kwaan re xey be xaa yilo,

³³ mle xaaya lo re be, xana xaa nak dii cheen xaa. Kwaane mle xaa gorna mseban xaa Jesús lo re xaa ngut, kwentaxa nkeela lo Xkyech Dios lo Salm chop, kwaan nii: “Lu nak xgaan na, na mle ngol lu nalzhe”. [Sal. 2:7]

³⁴ Dios nguniila lee xaa seban xaa lo re xaa ngut, zee lee kwerp cheen xaa naluxt, nel noka nzhé xaa: “Za na lo re gu re kwaan myaan na lo David, kwaana nali nu wli nak”. [Is. 55:3]

³⁵ Nu noka lee stub salm nzhé: “Nalaat lu lux kwerp cheen xmos lu, Xaa Nali nak”. [Sal. 16:10]

³⁶ Nu David mle mod mnabeyy Dios xaa re mbizh cheen xaa. Nu gwluzh ngut xaa nu msebyo xaa xaa pa msebyo xaa re xey xaa, nu lee kwerp cheen xaa mlux, nu ngoka yide stuba.

³⁷ Per lee kwerp cheen Jesús mseban Dios nu namluxta.

³⁸ Sneer wech na, nzhaal ne gu lee Jesús nak xaa nzho mod chee rese kwaan nawent kwaan mle gu, mod nzaa nu kwent lo gu,

³⁹ zee lee rese xaa ngwii lo Jesús, mchee Dios jwalt cheen xaa, tub kwaan nyent mod le ley cheen Ches.

⁴⁰ Kwaan zee kanap gu gu zee nazhint re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa tich gu, kwaan nzhé:

⁴¹ Wii re gu, xaa nxizhno kwaan wli,

telisa dedyall gu mod lux na gu,

nel lee re mbizh cheen gu kale na tub zhiin gro doo,

tub kwaan nalet gu krer nixa xaa xaa kwenta lo re gu. [Hab. 1:5]

⁴² Gorna lee Pab rop Bernabé mroo pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, ngunaab re xaa lo xaa zee stub mbizh kwaana nzholl xaa lo Dios, noka nii xaa re kwaane stuba.

⁴³ Gorna ngulo mrech re myet pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, zyen doo xaa Israel, nu noka re xaa mzhin ngok xaa Israel mreke tich Pab rop Bernabé. Nu lee rop xaa mzaa kwent nzhaal nye zo xaa lo yalnkala cheen Dios.

⁴⁴ Nu lee stub sman, mbizh kwaan nzholl xaa Israel lo Dios, mer rese xaa yezh mdop zee gon xaa xtizh Xaa Nabeyy.

⁴⁵ Per gorna ne re xaa Israel zyen doo myet, ngok selos doo xaa nu mzelo xaa nawent ngunii xaa Pab nu mbezh xaa nawent kwaan nlu Pab.

⁴⁶ Zee lee Pab rop Bernabé nye mkeb nu namzhebt xaa, nzhé xaa:

—Kwaan nkin le nu nak zaa nu kwent xtizh Dios yilotlaka lo gu, xaa nak sawlzh be, xaa Israel. Nu nel nanet gu gon gu xtizh Dios zee noka nanet gu kayaa gu yalnaban kwaan tira, nal lee nu ya niya lo re xaa nanakt xaa Israel.

⁴⁷ Nel sneer mnabeyy Xaa Nabeyy nu, leezha nguné xaa:

Mzo na lu kwenta xni lo rese yezh,

xaa nanakt xaa Israel,

zee xaa lu kwent xomod le xaa gan yalnaban kwaan tira,

axta dubse yizhyo. [Is. 49:6]

⁴⁸ Nu gorna mbin re xaa nanakt xaa Israel kwaane, nyakdoola xaa nu mzelo xaa nzhé xaa: “Lee xtizh Xaa Nabeyy nak tub kwaan wen”. Nu rese xaa naklakwent le gan yalnaban kwaan tira, mwii xaa lo Xaa Nabeyy.

⁴⁹ Snee mbin re xaa xtizh Xaa Nabeyy dubse yezh zee.

⁵⁰ Per lee re xaa Israel msegan lak ngwnaa non, me nzhol lo Dios, nu lak xaabyi non yezh, zee renal xaa Pab rop Bernabé, zee koo xaa xaa yizhyo zee.

⁵¹ Kwaanzee Pab rop Bernabé mrib yide kwaan nkee tich xkyelyed xaa, kwaan nak mod tub nseyn kwaan nii nawent nzo re myet zee lo Dios, nu nya xaa naz yezh Iconio.

⁵² Per lee re xaa Jesús nyakdoola nu mnabeyy Mbi Naban cheen Dios lextoo re xaa.

14

Pab rop Bernabé nzo yezh Iconio

¹ Leezha mzhin Pab rop Bernabé yezh Iconio, mzeeb rop xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Díos, klar doo mzaa xaa kwent cheen wdizh chul zee zyen doo xaa Israel nu xaa nanakt xaa Israel mzelo ngwii lo Jesús.

² Per lee re xaa Israel, xaa nanzheklat wii lo Jesús, mzelo xaa mdiizh xaa kwaan re xaa nanakt xaa Israel, nu snee mle xaa zee le re xaa xgab nawent nak re xaa Jesús nu nayii re xaa ne xaa xaa.

³ Zee lee Pab rop Bernabé mlaz zee zyen doo mbizh, nu namzhebt xaa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy. Mle rop xaa re kwaan gro doo kwent cheen Jesús, kwaan mlu wli nak wdizh chul kwaan mzaa xaa kwent.

⁴ Per lee re xaa yezh ngok chop tant, tub naz xaa nroo jabor cheen re xaa Israel nu stub naz xaa nroo jabor cheen rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.

⁵ Zee lee re xaa Israel nu re xaa nanakt xaa Israel myaan kwaan re xaa nak zhiin, zee le xaa tub kwaan nawent lo rop xaa nu mle xaa xgab zee zaake xaa rop xaa.

⁶ Per gorna mzeen Pab rop Bernabé kwaane, zee mxonn xaa nya xaa naz Lистра nu Derbe, rop yezh pa nabeyy Licaonia, nu noka nya xaa re yezh kwaan nzhi dub welt,

⁷ pa mzaa xaa Kwent Chul cheen Jesús.

Mzaake xaa Pab yezh Lистра

⁸ Yezh Lистра nzho tub xaabyi nyent mod ze. Nik tub welt namzet xaa, nel mdeen xaa axta leezha ngol xaa. Xaabyi ne nzob,

⁹ nkenzha re kwaan nii Pab, nu lee Pab zheta mwii lo xaa nu ne Pab ngwii xaa lo Dios, zee nzho mod sekwen Dios xaa.

¹⁰ Zee nzhé Pab lo xaa kwaan bos nye:

—jGuxso!

Nu lee xaabyi zee nguxso nu mkee xaa brink nu mzelo xaa mze xaa.

¹¹ Nu gorna ngune re myet kwaan mle Pab, zee lee re myet mzelo ngunii mer xtizh xaa nu nzhé xaa:

—jRop xaa ne nak dios nu myaad xaa kwenta myet lo re be!

¹² Nu mbezh xaa lee Bernabé nak dios Zeus, nu lee Pab nak dios Hermes, nel lee xaa nak xaa nii.

¹³ Lee ngwleyy cheen Zeus, xaa nzob xkyidoo roo yezh, mbidno xaa re ngoon nu zyen yeey kwaan chul nzhak. Lee ngwleyy nu re myet nzhekla gool xaa lo rop xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús kwentaxa lo Dios, nu nzhekla xaa ngut xaa lak la ngoon kwentaxa nteed xaa ma lo xdios xaa.

14 Per gorna mzeen Bernabé rop Pab kwaane, zee mchaz xaa xab xaa nu mzeeb xaa leen pa nzhi re myet, nu nzhé xaa:

15 —¿Chozhiin nle gu kwaane? Lee rop nu nak myet kwenta re gu. Lee nu nze zaa kwent ne lo re gu, zee laa gu re dios ne, kwaan nik tub sirb nanlet, nu wii gu lo Dios, xaa mban. Lee xaa mdexkwaa yiba nu yizhyo nu nistoo nu mdexkwaa xaa re naksa ma.

16 Nu re mbizh nazskweeze, Dios mlaa reke xaa tich re kwaan nzhekla xaa,

17 nixa namlaat xaa techo re myet sinka nlu xaa rese kwaan wen kwaan nle xaa lo re myet. Nlu xaa xomod nak xaa leezha nselazh yey lo be kwaan nxeen re yalgon cheen be, nu leezha nzaa xaa zyen kwaan gaw be zee chul nzhak lextoo be.

18 Per nixa rese kwaane nzhé xaa, nagan mle xaa gan lee re myet nangteedt ngon lo xaa.

19 Gorna mzhin lak xaa Israel, xaa Antioquía nu xaa Iconio, mle xaa gan mchee xaa xgab cheen re myet; zee mzaake xaa Pab nu mle xaa xgab mbit xaa Pab, zee mdobxex xaa xaa mlloo xaa xaa naz jwer roo yezh.

20 Per gorna lee re xaa Jesús mkasa dub welt lo xaa, lee xaa ngxuche nu mzeeb xaa stub welt leen yezh. Nu stub mbizh mroo rop xaa Bernabé nya xaa naz stub yezh le Derbe.

21 Gwluzh gorna ngulo mzaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesús yezh Derbe, zee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. Zee mbare xaa yezh Litra, nu Iconio nu Antioquía.

22 Nu mle Pab rop Bernabé yudar re xaa Jesús, xaa nzho yezh ne, zee zo nye xaa lo Dios nu roora xaa lo re xcheen Dios. Nu nzhé xaa: “Chelee be nzhekla be zeeb be pa nabeyy Dios nkin ded be bid”.

23 Nu noka mleey xaa lak xaa gol, xaa ngwii lo Jesús, zee nabeyy xaa lo re xaa Jesús reta yezh. Zee mkwan xaa gorna nandawt xaa nik tik kwaan nu mdizhno xaa Dios, zee ngunaab xaa lo Dios zee kanap Xaa Nabeyy rese xaa gol.

Pab rop Bernabé mbare Antioquía yizhyo cheen Siria

24 Gorna mded xaa yizhyo Pisidia, mzhin xaa yizhyo Panfilia,

25 nu naz baa mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Jesús yezh Perge. Nu zeera ngwa xaa yezh Atalia,

26 pa mzen xaa bark mzhin xaa Antioquía, yezh cheen Siria. Leen yezh ne mxaal xaa xaa mzaa xaa kwent cheen Xaa Nabeyy, lo yalnkala cheen Dios. Nu sbaa mle xaaya.

27 Gorna mzhin xaa Antioquía, mtop xaa re xaa Jesús, nu mzaa xaa kwent rese kwaan mle Dios kwaan rop xaa. Nzhé xaa xomod mle Dios zee noka re xaa nanakt xaa Israel ngwii lo Xaa Nabeyy.

28 Nu Pab rop Bernabé mlaz baa zyen doo mbizh kwaan re xaa Jesús.

15

Junt kwaan ngu yezh Jerusalén

1 Re mbizh zee, lak xaa mroo yizhyo Judea mzhin Antioquía. Nu mzelo xaa mseed xaa re xaa Jesús, nu nzhé xaa:

—Nyent mod le tub xaa gan yalnaban kwaan tira chelee xaa nanyot xaa beyy cheen re nu, xaa Israel, modxa mlaa Ches le nu.

2 Zee lee Pab rop Bernabé mdildiizh xaa kwaan re xaa zee. Nu gwluzh zee lee re xaa Jesús, xaa Antioquía, mxaal Pab rop Bernabé nu zlak xaa, zee ya re xaa Jerusalén, yanabdizh xaa lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu lo re xaa gol, xaa nzho yezh zee.

³ Kwaanzee mroo Pab rop Bernabé Antioquía nu gorna nzhaded xaa yezh Fenicia nu Samaria mzaa xaa kwent xomod lee re xaa nanakt xaa Israel, mlaa xaa re krens cheen xaa nu mreke xaa tich xcheen Dios. Nu rese xaa Jesús nyakdoola xaa mbin xaa re kwaane.

⁴ Gorna lee re xaa ne mzhin Jerusalén, lee re xaa Jesús nu re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol wen mkayaa xaa xaa. Nu mzaa Pab rop Bernabé kwent rese kwaan mle Dios kwaan lee xaa.

⁵ Per lak fariseo, xaa ngwii lo Jesús, ngxusso nu nzhé:

—Lee re xaa nanakt sawlazzh be, nzhaal yo beyy cheen be, nu noka nzhaal xaal be xaa zee le xaa kwaan nzhé ley cheen Ches.

⁶ Zee mdop re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol, zee wdizh xaa kwaane.

⁷ Gwluzh gorna mdizh xaa zyen doo kwaane, Pér ngxusso nu nzhé:

—Wech na, gu ne nzha lak liin Dios mley na lo re gu zee za na wdizh chul cheen Jesús lo re xaa nanakt xaa Israel, zee noka re xaa ngwii lo Jesús.

⁸ Nu Dios, xaa nlabeyy lextoo re myet, mlu mkayaa xaa xaa, nel mzaa xaa Mbi Naban cheen xaa lo re xaa modxa mzaa xaa Mbi Naban lo re be.

⁹ Nel Dios mle kwaan wen lo be nu noka lo lee xaa; Dios mle nzhul lextoo be gorna mzelo be ngwii be lo xaa.

¹⁰ Kwaanzee nal, ¿chozhiin nzhekla gu lux gu xgab cheen Dios nu zhib gu tich re wech ne ley cheen Ches kwaan nga doo kwaan nixa be nyent mod nge, nu nixa re xey be xaa yilo nyent mod wee?

¹¹ Lee re be mle gan yalnaban kwaan tira lo yalnabela cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu leeka snee lee re xaa nanakt xaa sawlazzh be le gan yalnaban kwaan tira.

¹² Rese xaa msaaw roo nu mkenzha xaa gorna lee Bernabé rop Pab mzaa kwent re kwaan gro kwaan mle Dios kwaan rop xaa lo re xaa nanakt xaa Israel, leezha mzaa xaa kwent cheen Jesús.

¹³ Gorna ngulo ngunii rop xaa, Chag nzhé:

—Wech na, kenzha gu kwaan nii na:

¹⁴ Simón Pér mzaa kwent xomod ngoka tub welt leezha mley Dios lo re xaa nanakt xaa Israel tub naz xaa zee gak xaa xaa xaa.

¹⁵ Nu kwaane lal nii kwaan nkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, modxa nii Xkyech Dios:

¹⁶ Lee mod mwii xaa Israel lo Dios nak mod tub yoo cheen rey David kwaan mbaxche.

Gwluzh bare na stub welt,
zee za na li David stub bes.

Za naya stub bes,
nu bare na saaw na yeka,

¹⁷ zee lee re xaa stub yezh nzho mod kwaan xaa Xaa Nabeyy,
re xaa mley na tubka kwaan xaa na, xaa Israel, xaa nkano le na.

¹⁸ Sneer nzaa Xaa Nabeyy kwent,
xaa mlu re kwaan axta re mbizh yilo. [Amós 9:11-12]

¹⁹ 'Kwaanzee lee na nii: Nanzhaalt zhib be ley cheen Ches tich re xaa nanakt xaa Israel, re xaa mzelo ngwii lo Dios.

²⁰ Per nzhaal kee be lo re xaa ne zee nagawt xaa rese baal kwaan nzhib lo mdo, nu nachaalt xaa re stub naz ngwnaa, nu nagawt xaa baal cheen re ma mziyenn, nu nagawt xaa ren.

²¹ Sbaa kee be lo xaa, nel mzaa re xaa kwent rese yezh cheen ley cheen Ches axta nazskweeze. Nlab xaaya pa nkasa re xaa sawlazzh be nseed be xtizh Dios yizata mbizh kwaan nzholl xaa lo Dios. Sbaa nzhaal kee be lo xaa.

Yech kwaan mxaal xaa lo re xaa Antioquía nu Siria nu Cilicia

²² Re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol nu re xaa Jesús, myaan xaa kweey xaa lo re xaa, chop xaa xaal xaa Antioquía kwaan Pab rop Bernabé. Nu mleyy xaa Judas (xaa noka le Barsabás) kwaan Silas, rop xaa ne nak xaa non lo re xaa Jesús.

²³ Nu mxaal xaa yech ne lo re xaa Jesús naz ba, nu mbe Barsabás rop Silas yech ne:

“Dix wech nu bzan, xaa nanakt xaa Israel, xaa nzho yezh Antioquía, Siria nu Cilicia. Re nu, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nu re xaa gol, nu re xaa Jesús, mxaal nu yech ne lo gu.

²⁴ Mbin nu, lak xaa mroo nee nu ngwa xaa lo re gu nu mbezh xaa tub kwaan nawent zee mle gu xgab, per namxaalt nu xaa zee.

²⁵ Kwaanzee mle re nu xgab nu myaan re nu, xaal nu chop xaa zee yasewii xaa lo re gu. Ya xaa kwaan Bernabé rop Pab, rop xaa nkedoola nu.

²⁶ Rop xaa ne mzaa yalnaban cheen xaa zee ded xaa bid zaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

²⁷ Nu kwaanzee nxaal nu Judas nu Silas. Rop xaa ne zaa kwent kwaan myaan nu né nu lo re gu.

²⁸ Nel ngunii Mbi Naban cheen Dios lo nu zee kiib re nu tub kwaan nga tich gu, nebse nkin le gu re kwaanee.

²⁹ Nagawt gu baal cheen ma mteed xaa lo mdo, nagawt gu ren nixa baal cheen ma mziyenn, nu nachaalt gu re stub naz ngwnaa. Nu chelee gu nanlet gu re kwaanee, wen kale gu.”

³⁰ Nu gorna ngulo mrech re xaa, lee re xaa zee ngwa yezh Antioquía, zee mtop xaa re xaa Jesús, nu mzaa xaa yech ne lo re xaa.

³¹ Gorna lee re xaa mlaba, nyakdoola xaa nel mseleey dooya re xaa.

³² Nu nel lee Judas nu Silas nak xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zee gro mzaa xaa kwent xtizh Dios, kwaanzee mzaa xaa balor lextoo re xaa nu mseleey doo xaa re xaa.

³³ Nu mlaz xaa zee lak mbizh, zeera lee rese xaa Jesús mlaa nya xaa nu nzhé xaa lo xaa: “Wen nya gu”, zee mbare xaa naz Jerusalén stuba.

³⁴ Per lee Silas nzhekla lakeka xaa naz baa.

³⁵ Noka Pab rop Bernabé mlakeka xaa yezh Antioquía, Pab rop Bernabé nu stub naz xaa mzaa kwent cheen wdizh chul cheen Xaa Nabeyy naz ba.

Mrop welt nzhazaa Pab kwent xtizh Xaa Nabeyy

³⁶ Xep gwluzh Pab nzhé lo Bernabé:

—Ya be yisewii be lo re wech nu lo re bzan xaa rese yezh pa ngwa zaa be kwent xtizh Xaa Nabeyy, zee ne be xomod nzhi re xaa.

³⁷ Bernabé nzhekla wee Juan, xaa noka le Mark,

³⁸ per Pab nzak nawent wee xaa xaa, nel mlaa Mark xaa Panfilia nu nangreketra xaa tich rop xaa lo xchiin xaa.

³⁹ Kwaanee mle zee mdildiizh doo rop xaa, nu axta mcho rop xaa; Bernabé mbe Mark nu mzen xaa bark nzha xaa naz Chipre.

⁴⁰ Nu lee Pab kwent cheen xaa mleyy xaa Silas. Nu re xaa Jesús ngunaab lo Xaa Nabeyy zee kanap xaa xaa. Zee mroo rop xaa baa,

⁴¹ nu mded xaa yizhyo Siria nu yizhyo Cilicia, nu mzaa xaa balor lextoo re xaa Jesús naz ba.

¹ Pab rop Silas mzhin yezh Derbe nu yezh Listra, pa mzhaal xaa kwaan tub xaa le Timoteo, xaa nak tub xaa Jesús. Xnaa Timoteo nak me yezh Israel, nu nak me tub me ngwii lo Jesús, per lee xuz xaa nak tub xaa gryeg.

² Nu lee re xaa Jesús, xaa yezh Listra nu yezh Iconio, wen nzhedizh xaa Timoteo.

³ Pab nzhekla wee Timoteo kwaan lee xaa, per yilotlaka mchoog xaa tik yed cho xaa, kwaan nak beyy cheen re xaa Israel, zee nyent mod le re xaa Israel xgab nawent, xaa nzho zee, nel ne rese xaa lee xuz Timoteo nak xaa gryeg.

⁴ Rese yezh pa nded xaa, mzaa xaa kwent re kwaan nzhaal le re xaa Jesús, modxa mxaal re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús nu re xaa gol, xaa nzho yezh Jerusalén.

⁵ Snee yizata mbizh lee re xaa Jesús mas nye nzo lo re xcheen Dios nu ngok zyenra xaa.

Dios ngunaab lo Pab zee ya xaa yezh Macedonia

⁶ Mded xaa yizhyo Frigia nu Galacia, nel lee Mbi Naban nanglaat ngzaa xaa kwent wdizh chul cheen Jesús re yezh cheen Asia.

⁷ Nu gorna mzhin xaa yizhyo Misia, zee mle xaa xgab zeeb xaa yezh Bitinia, per lee Mbi Naban cheen Jesús nangzeyalt.

⁸ Snee tira mded xaa yizhyo Misia, nu mzhin xaa axta roo nistoo nu mzeeb xaa leen tub yezh kwaan le Troas.

⁹ Tub yaal, mchaa tub xaa yizhyo Macedonia lextoo Pab. Nzak xaa lee xaabyi ne nzo nu kanaab lo xaa nu nzhé: “Ded yizhyo Macedonia zee le lu yudar nu”.

¹⁰ Gorna ngulo mchaa lextoo xaa, zee mle nu xgab roo nu baa, nu ya nu naz Macedonia, nel ne nu lee Dios nzhekla ya nu baa zee zaa nu kwent wdizh chul cheen Jesús.

Pab rop Silas nzo Filipos

¹¹ Ngu nu leen bark yezh Troas, nu ngwa nu nalisa yezh kwaan nzhi xsaww nistoo cheen Samotracia, nu lee stub mbizh mzhin nu yezh Neápolis cheen yizhyo Macedonia.

¹² Nu yezh ne mroo nu ngwa nu Filipos, kwaan nak tub yezh cheen Roma nu yezh kwaan mas non cheen Macedonia. Baa mlaz nu lak mbizh.

¹³ Tub mbizh kwaan nseed re xaa Israel xtizh Dios mroo nu leen yezh nu ngwa nu naz roo yuu, pa mle nu xgab nzho tub pa nseed re xaa xtizh Dios. Gorna mzhin nu, mzob nu, nu mzaa nu kwent wdizh chul cheen Jesús lo re ngwnaa, me mkasa zee.

¹⁴ Lee lo re me nzho tub ngwnaa le Lidia; me ne nak me yezh Tiatira nu nto me ler naxne kwaan non doo, nu nak me tub ngwnaa nseed xtizh Dios. Nu kakenzha me kwaan kani Pab, zee Xaa Nabeyy mxal lextoo me, zee mbin meya.

¹⁵ Nu mrubnis me kwaan re me li me, nu gwluzh ngunaab me lo nu:
—Te gu kwaz gu garli na, chelee gu nle gu xgab nak na tub me ngwii lo Xaa Nabeyy.

Mle doo me jwers lo nu zee mlaz nu garli me.

¹⁶ Stub mbizh gorna nzhaze nu pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios zee mzhaal nu tub ngwnaa mad, lee me nzho mod zaa kwent cho kwaan gak, nel nzho mbi mal lextoo me. Lee me nak tub mos, nu sbaa nle me gan gro doo demi kwaan nzaa me lo xaa nabeyy lo me.

¹⁷ Ngwnaa ne mzelo mreke tich Pab nu tich re nu, nu mbezhe me:

—¡Re xaa ne nak xmos Dios, xaa ngezh doo! ¡Nu lee re xaa ne nzaa kwent lo re gu xomod roo gu lo yalgut zee le gu gan yalnaban kwaan tira!

18 Sbaa mle me zyen doo mbizh, axta paro nguzha Pab tant seeka nii me, nu mzere xaa yenn xaa mlach xaa lo me nu nzhé xaa lo mbi mal kwaan nzho lextoo ngwnaa mad zee:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, nabeyy na lu, broo lextoo ngwnaa ne. Leeka gorzee lee mbi mal mroo lextoo me.

19 Per gorna lee re xaa nabeyy ngwnaa mad zee, mzeen xaa nyentra mod le re xaa gan gro demi kwaan lee me, zee mzen xaa Pab rop Silas,

20 nu mbe xaa xaa lo re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—Xaa Israel re xaa ne, nu kachee xaa mod nak re xaa sawlazzh be.

21 Nu nlu xaa stub naz kostumbr kwaan nanzhaalt le be, nel be nak xaa Roma.

22 Nu noka zyen doo myet ngaazh kwaan tich Pab nu tich Silas. Nu lee re xaa nak zhiin mnabeyy koche xaa xab Pab rop Silas zee zaa bar xaa xaa.

23 Gwluzh gorna ngulo mzaa bar doo xaa rop xaa, zeera mchep xaa xaa lozhyib, nu mnabeyy xaa xaa nkanap roo lozhyib, zee kanap wen xaa xaa.

24 Nu gorna mbin xaa nkanap roo lozhyib kwaan, mchep xaa xaa lozhyib paro mas nech, nu mkado xaa nii xaa kwaan chop le yag.

25 Per wall yaal Pab rop Silas kawdizhno Dios nu kayoll xaa lo Dios, nu lee stub naz xaa nzhibyoo kakenzha kwaan kayoll xaa.

26 Nu gorzee mgun tub xog kwaan nye doo kwaan mrrib axta simyent cheen lozhyib. Nu leeka gorzee mxal rese pwert, nu rese xaa nzho lozhyib mroog kaden kwaan nkadoo yaa xaa.

27 Gorna lee xaa nkanap lozhyib mroo mkaal lo, nu ngune xaa lee re pwert cheen lozhyib nzoxal, mloo xaa spad xaa zee gut xaa xaa, nel mle xaa xgab lee re xaa nzho lozhyib mxonn.

28 Per Pab nzhé lo xaa dub gan:

—¡Naguta lu leeka lu, rese nu nzhika nee!

29 Zee lee xaa nkanap lozhyib mnaab tub xni, nu mrexonn xaa mzeeb xaa lozhyib. Nu leezha mzhin xaa lo Pab nu lo Silas, mxiz xaa lo yalnacheb nu mkichxub xaa lo xaa.

30 Zeera mloo xaa xaa nu mnabdizh xaa lo xaa:

—¿Cho kwaan le na zee roo na lo yalgut nu le na gan yalnaban kwaan tira?

31 Lee rop xaa mkeb lo xaa nzhé:

—Wii lo Jesús, Xaa Nabeyy be, zee lu nu rese xaa garli lu, le gu gan yalnaban kwaan tira.

32 Nu mzaa xaa kwent wdizh chul cheen Xaa Nabeyy lo xaa nu lo rese xaa nzho li xaa.

33 Nu leeka gor yaal ze, lee xaa nkanap lozhyib mzet cho Pab rop Silas pa mseweey xaa nak zhiin, nu zeera lee xaa nu rese xaa li mrubnis.

34 Nu zeera lee xaa nkanap lozhyib mbe rop xaa garli xaa nu mzaa xaa kwaan ndaw xaa, nu nyakdoola re xaa li xaa, nel mzelo xaa ngwii xaa lo Jesús, Xaa Nabeyy xaa.

35 Garziilaka, lee re xaa nak zhiin mxaal lak soldad nguyé lo xaa nkanap lozhyib zee sela xaa Pab rop Silas.

36 Lee xaa nkanap lozhyib nzhéya lo Pab nu lo Silas:

—Re xaa nak zhiin mnabeyy na zee sela na gu; nzho mod nya gu. Wen nya gu.

37 Per lee Pab nzhé lo re soldad, xaa mxaal xaa nak zhiin:

—¡Lee nu nak xaa Roma! Mzaa golp xaa nu delant lo zyen doo xaa yezh, nu nik tub xaa nanguniit che nkano nu kulp, nu mchep xaa nu lozhyib. ¿Nu nal

chozhiin nzhekla xaa sela xaa nu xlaan? ¡Nyent moda! Nzhaal yiid mer re xaa nak zhiin koo xaa nu.

³⁸ Zee lee re soldad nzhé re kwaane lo re xaa nak zhiin, nu lee re xaa nak zhiin mzheb doo xaa gorna mbin xaa lee xaa nak xaa Roma.

³⁹ Zee ngwa re xaa nak zhiin nu ngunaab xaa perdon lo Pab nu lo Silas. Nu mlloo xaa xaa nu nzhé xaa lo xaa:

—Broo gu yezh.

⁴⁰ Nu gorna mroo xaa lozhyib, Pab rop Silas ngwa garli Lidia, nu gorna ngune xaa lo re wech nu lo re bzan, zee mzaa xaa balor lextoo re wech nu re bzan, zee mroo xaa yezh zee.

17

Leezha ngwasya re xaa yezh Tesalónica

¹ Zee nzha Pab rop Silas, nu mded xaa yezh Anfipolis nu Apolonia, nu zeera mzhin xaa yezh Tesalónica, pa lee re xaa Israel nkano tub pa nkasa xaa nseed xtizh xaa Dios.

² Kostumbr cheen Pab nak ngwa xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, rese mbizh kwaan nzhoor re xaa Israel lo Dios. Chon sman mdildiizh Pab kwaan re xaa. Nu nlu xaa xomod nzaa Xkyech Dios kwent,

³ nu nzhé xaa:

—Jesús nak lee Xaa Mxaal Dios Nabeyy, mded xaa bid nu ngut xaa nu gwluh ngulo ngut xaa zeera mroban xaa, mod mlela Dios xgab nzhaal gak xaa. Xaa ne nza na kwent cheen lo gu.

⁴ Nu mla xtizh Pab yek lak sawlazzh xaa, zee mreke xaa tich Pab rop Silas. Noka mla xtizh Pab yek zyen doo xaa gryeg, xaa nzhoor lo Dios, nu zyen doo ngwnaa, me non yezh.

⁵ Per kwaane mle ngwasya re xaa Israel, nu mtop xaa lak xaabyi, xaa nakap doo nzo lo xbi, nu nle xaa zee rese xaa yezh yii. Zee ngwa xaa garli Jasón, mle xaa xgab zee yizhal Pab rop Silas zee xaa xaa lo re xaa yezh.

⁶ Per nel nanguzhalt rop xaa lo xaa zee, zee mbe xaa Jasón nu zlak wech lo re xaa nak zhiin, nu nzhé xaa:

—¡Pab rop Silas kachee dub yizhyo nu noka nze xaa nee,

⁷ nu Jasón mzeyal ngu xaa garli xaa! Rese xaa ne nanlet kwaan nzhé ley cheen rey, xaa nabeyy Roma, nel mbezh xaa nzho stub rey, tub xaa le Jesús.

⁸ Nu gorna lee re xaa yezh nu re xaa nabeyy yezh mbin kwaane, mle xaa xgab.

⁹ Per Jasón nu stub naz re wech mdix xaa tub mult zee msela xaa xaa nya xaa.

Pab rop Silas nzha yezh Berea

¹⁰ Nu yaal zee, lee re wech mxaal Pab rop Silas naz yezh Berea. Nu gorna mzhin xaa baa, ngwa xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios.

¹¹ Nu lee re xaa Israel, xaa nzho yezh ne, nzheyura yek xaa ke re xaa Tesalónica, nel kwaan dub lextoo xaa mkayaa xaa xtizh Dios kwaan ngunii xaa, nu tich tub mbizh stub mbizh nseedra xaa Xkyech Dios zee ne xaa nen che wli re kwaan ngunii xaa.

¹² Nu snee zyen doo xaa mzelo ngwii lo Jesús, nu sbaaka zyen doo xaa gryeg mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy, xaabyi nu ngwnaa me nak me non.

¹³ Per gorna lee re xaa Israel, xaa Tesalónica, mbin xaa lee Pab kaza kwent cheen wdizh chul cheen Dios noka yezh Berea, zee ngwa xaa baa nu mle xaa zee nayii re xaa ne xaa Pab.

¹⁴ Zee lee re wech mxaal Pab naz roo nistoo, lee Silas nu Timoteo mlakeka Berea.

¹⁵ Lee re xaa ngwaze naz Pab axta yezh Atenas. Zee lee Pab nzhé lo xaa zee yé xaa lo Silas nu lo Timoteo zee yiid xaa zhaal re xaa leezha nzho moda lo xaa. Nu gorzee nya re wech zee.

Pab nzo Atenas

¹⁶ Leezha lee Pab nkambaz Silas nu Timoteo yezh Atenas, nales doo ngok lextoo xaa ngune xaa lee re xaa yezh ngwii lo zyen maj.

¹⁷ Kwaanzee mkediizh xaaya kwaan re xaa sawlazh xaa nu re xaa nanakt xaa Israel, xaa nzhollo Dios, pa nkasa re xaa. Nu rese mbizh nkediizh xaaya kwaan re xaa nkasa lo xbi.

¹⁸ Nu naz Atenas ngu xaa nzhekla gon xomod nak rese xgab kub. Lak xaa ne mreke tich Epicuro, nu zlak xaa ne mreke tich mod mseed xaa estoico, nu lak xaa ne mbezh:

—¿Chozhiin tant nachan nii xaa ne?

Nu zlak xaa mbezh:

—Nzaa xaa kwent cheen re dios kwaan nanlabeyyt be.

Nzhé xaa kwaan nel Pab nzaa kwent cheen Jesús nu kwent cheen yalmroban cheen xaa.

¹⁹ Zee mbe xaa xaa pa nkasa rese xaa yezh, tub pa le Areópago, nu mnabdizh xaa lo xaa:

—Nzhekla nu gon nu wdizh kub kwaan kalu lu lo nu.

²⁰ Nel nii lu kwaan nanlabeyyt nu, nzhekla nu ne nu cho kwaan naka.

²¹ Nal rese xaa yezh Atenas, nu re xaa nanakt xaa yezh Atenas xaa nzho baa, purse nzhekla xaa gon xaa o zaa xaa kwent tub kwaan kub.

²² Pab mzoli lo re xaa naz Areópago, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Xaabyi, xaa yezh Atenas, tub kwaan mlu lo na, lee re gu nzhollo zyen dios.

²³ Nel gorna mdeed na yezh, mwii na re pa nzhollo gu lo re xdios gu, nu ngune na lo tub mdo kwaan nzhé lo: “DIOS KWAAN NANLABEYYT BE”. Lee Dios ne, xaa nzhollo gu lo, nixa nanlabeyyt gu xaa, lee xaa nak xaa kaza na kwent lo gu nal.

²⁴ Lee xaa nak Dios, xaa mdexkwaa yizhyo nu rese kwaan nzho leena, lee xaa nak Xaa Nabeyy yiba nu yizhyo. Nanzhot xaa leen tub yoo kwaan nya kwaan yaa myet,

²⁵ nu nixa nankint xaa le myet yudar xaa, nel lee xaa nak xaa nle zee ban be nu ngob be mbi, nu nzaa xaa rese kwaan nkin be lo be.

²⁶ Kwaan tubka xaabyi mdexkwaa xaa rese yezh kwaan nzhi lo dubse yizhyo; mdexkwaa xaa pa nzhaal kwi re yezh nu lak mbizh nzhaal nabeyy re yezh.

²⁷ Sbaa mle xaa, zee lee xaa rese yezh kwaan Dios. Nu nixa xaa rese yezh nkwaan Dios mod tub syeg, ziyizhal Dios lo xaa, nel nazit nzo xaa lo rese be.

²⁸ Nel Dios nle zee mban be, nu zee ngun be, nu zee nzho be. Modxa mbezh tub xaa non lo re gu: “Dii cheen Dios nak be”.

²⁹ Kwaanzee chelee be nak be dii cheen Dios, nanzhaalt lee be xgab lee Dios nak kwenta tub maj or o plat o ke, kwaan ngaxkwaa re myet mod nzhekla re myet.

³⁰ Re mbizh yilo myela Dios ne re myet, nel namlabeyyt re myet cho kwaan nawent nle re myet, per nal nabeyy xaa xaa rese pa, zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo Jesús.

³¹ Nel Dios mleey tub mbizh kwaan naab xaa re kwent lo rese myet tub mod nali doo, nu mleey xaa Jesús le kwaanee. Sbaa mlu xaa lo rese myet, leezha mseban xaa Jesús lo re xaa ngut.

³² Nu gorna mbin xaa cheen kwaan mroban xaa lo re xaa ngut, lak xaa mxizhno xaa nu zlak xaa nzhé:

—Nyula nu gon nu kwaanee stub welt.

³³ Zee mlaa Pab re xaa.

³⁴ Per mreke lak xaa tich xaa nu re xaa ne mle krer kwaan nzhé xaa. Nu lo re xaa ne nzho tub xaa le Dionisio, tub xaa nabeyy pa nkasa rese xaa yezh naz Areópago, nu noka tub ngwnaa me le Dámaris, nu noka zlak xaa.

18

Pab nzo yezh Corinto

¹ Gwluzh gorna ngulo mdedla re kwaanee, Pab mroo yezh Atenas nu nya xaa naz yezh Corinto.

² Zee mzhaal xaa tub sawluzh xaa, xaa le Aquila, xaa nak xaa yezh Ponto. Xepse yilo Aquila nu sa xaa Priscila mroo Italia, nel lee rey Law, xaa nabeyy Roma, nzhé lee rese xaa Israel nzhaal roo yezh Roma. Pab ngwa lo Aquila nu Priscila.

³ Lee xchiin Pab nak dexkwaa xaa yoo ler. Nu nel leeka zhiin kwaan nkee Pab nak xchiin xaa, Pab mlaz lo xaa zee mkee rop xaa zhiin tubka.

⁴ Nu rese mbizh kwaan nseed xaa xtizh Dios, Pab nya pa nkasa re xaa, nel nzhekla xaa le xaa gan zee wii re xaa Israel lo Jesús nu noka re xaa nanakt xaa Israel.

⁵ Gorna mroo Silas nu Timoteo yizhyo cheen Macedonia nu mzhin xaa yezh Corinto, Pab mzelo mzaa nebse kwent chul cheen Jesús lo re xaa Israel, nu mbezh xaa lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy.

⁶ Per gorna mzelo re xaa nambintra xaa xtizh Pab zee mzelo xaa ngunii xaa re wdizh nawent lo Pab, zee Pab mrrib xaa xab xaa, zee mlu Pab nawent nak xgab cheen re xaa, nu nzhé xaa:

—Gu nkano kulp lux gu gu, lee na nankanot kulp. Nalzhe naz delant, lee na ya za kwent cheen wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel.

⁷ Mroo xaa pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios nu ngwa xaa garli tub xaabyi le Just, tub xaa nzhood lo Dios. Nu lee li xaa nzob gax pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios.

⁸ Nu lee Crispo, xaa nabeyy lo re xaa pa nkasa xaa nseed xaa xtizh Dios, nu re xaa li xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy. Nu noka zyen doo xaa yezh Corinto, gorna mbin xaa xtizh Dios mzelo xaa ngwii lo Xaa Nabeyy nu zee mrubnis xaa.

⁹ Nu tub yaal lee Xaa Nabeyy nzhé lo Pab lo tub mkaal:

—Nala nazhebt lu, nu nixa nakwazt lu zaa lu kwent chul,

¹⁰ nel na nzo kwaan lu, nu nik tub xaa nyent mod le tub kwaan nawent lo lu, nel zyen doo myet yezh ne nzho jwalt lach lo na.

¹¹ Snee lee Pab mlaz tub liin yirol yezh Corinto, nu nseed xaa re xaa xtizh Dios.

¹² Per re mbizh kwaan mnabeyy Galión re yezh cheen Acaya, lee re xaa Israel mkasa nu ngunii nawent xaa Pab, nu mbe xaa xaa lo Galión pa naab xaa kwent lo xaa.

¹³ Nu ngaazh re xaa kwaan tich xaa nu nzhé xaa:

—Xaa ne nzhekla le nu tub kwaan nawent lo ley cheen nu, nel mbezh xaa lo re myet nzhaal gool xaa lo Jesús.

¹⁴ Pab nzhalala nii gorna lee Galión nzhé lo re xaa Israel:

—Nkenzha gu na xaa Israel, chelee kwaan ngaazh gu tich xaa ngok tub kwaan nawent mod mbit xaa tub xaa, zee nzhaal gon na kwaan né gu.

¹⁵ Per kwaane nak wdizh cheen ley cheen gu, mdexkwaa leeka re guya, nanzheklat na zeeb na lo re kwent ba.

¹⁶ Nu mloo xaa xaa lo pa naab xaa kwent.

¹⁷ Zee mzen re xaa Sóstenes, tub xaa non pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, nu mzaa golp xaa xaa delant lo Galión, pa naab xaa kwent. Per Galión namlet kas re kwaan mle re xaa xaa.

Pab mbare yezh Antioquía

¹⁸ Seese mlazra Pab zyen mbizh yezh Corinto. Gwluzh mle xaa despedir re wech nu re bzan, nu ngwa Aquila nu Priscila kwaan Pab yezh Cencrea pa mzen xaa bark nu nya xaa naz yizhyo Siria. Nu gorna zeeraka zen Pab bark mchub xaa yek xaa, sbaa mlu xaa le xaa kumplir tub wdizh kwaan nzhé xaa lo Dios.

¹⁹ Gorna mzhin re xaa yezh Éfeso ngwa xaa pa nkasa xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, pa mkediizh xaa kwaan re xaa Israel, xaa nkasa zee. Nu Pab mlaa Priscila nu Aquila yezh ba,

²⁰ nel lee re xaa yezh mle jwers lo Pab zee kwazra Pab xche lo re xaa, per lee xaa namlazt.

²¹ Nu gorna mle xaa despedir nzhé xaa lo re xaa:

—Chelee Dios nzhekla bare na yal na lo re gu stuba.

Nu gwluzh xep, lee Pab ngu leen bark nu mroo xaa yezh Éfeso.

²² Gorna mzhin xaa yezh Cesarea, ngwa xaa Jerusalén zee wdizh xaa kwaan re xaa Jesús, xaa nzho zee, nu zeera ngwa xaa yezh Antioquía.

²³ Nu mlaz xaa zee lak mbizh, nu zeera ngwa xaa re yizhyo cheen Galacia nu Frigia nu mle xaa zee nyera nzo re xaa Jesús lo Dios.

Apolos mzaa kwent cheen xtizh Jesús Éfeso

²⁴ Nu mbizh zee mzhin tub xaa Israel yezh Éfeso, xaa le Apolos, xaa yezh Alejandría. Nu nzhak doo xaa nzhedizh xaa nzaa xaa kwent xtizh Dios.

²⁵ Tub xaa mseed Apolos xnaz Xaa Nabeyy, nu zee lee Apolos wen nzaa kwent cheen xtizh Jesús nu klar doo nii xaa lo stub naz xaa, per nlabeyy xaa nebse yalmrubnis kwaan mlu Juan.

²⁶ Nu lee Apolos mzelo mzaa kwent cheen xtizh Jesús pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios. Nu leezha mbin Aquila nu Priscila kwaane, zee mbe xaa Apolos stub pa zee seed xaa xaa mas cheen xnaz Xaa Nabeyy.

²⁷ Nu gorna lee Apolos nzhekla ded yizhyo Acaya pa nzhi yezh Corinto, zee lee re xaa Jesús yezh Éfeso mkee xaa tub yech kwaan mxaal xaa lo re xaa Jesús naz ba zee wen kayaa xaa Apolos. Gorna mzhin xaa naz ba, mle doo xaa yudar rese xaa ngwii lo Jesús, nu mlu Jesús yalnkelala cheen Jesús lo rese xaa.

²⁸ Nel kwaan xtizh Dios klar doo nlu xaa lo re myet lee Jesús nak Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy; nu sbaa mlu xaa nawlit re kwaan mbezh re xaa Israel.

19

Pab nzo Éfeso

¹ Gorna lee Apolos nzo yezh Corinto, lee Pab mded re yezh leen yi nu mzhin xaa Éfeso, pa nguzhal lak xaa Jesús lo xaa.

² Zee mnabdizh xaa lo re xaa zee:

—¿Che mkayaa gu Mbi Naban gorna mzelo gu ngwii gu lo Jesús?

Rese xaa mkeb nzhé:

—Nixa nanet nu nen che nzho Mbi Naban.

³ Pab mnadizh lo xaa stuba:

—¿Xomod mrubnis gu?

Nu lee re xaa mkeb nzhé:

—Mod mlu Juan, mrubnis nu.

⁴ Zee lee Pab nzhé lo xaa:

—Lee Juan mchubnis re xaa mlaa kwaan nawent kwaan kale xaa nu mzelo xaa ngwii lo Dios. Nu mbezh xaa nzhaal wii rese xaa lo Jesús, xaa nze gwluh zep.

⁵ Nu gorna mbin xaa kwaane mrubnis xaa kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy.

⁶ Nu gorzee lee Pab mzhib yaa xaa yek re xaa, nu noka re xaa mkayaa Mbi Naban cheen Dios, nu mzelo re xaa nzhedizh xaa stub naz dzizh, nu nzaa re xaa kwent re wdizh kwaan nguné Dios lo lee xaa.

⁷ Rese xaa nak kan tub chiibchop xaabyi.

⁸ Dubse chon mbee, Pab ngwa pa nkasa re xaa Israel nseed xaa xtizh Dios, pa mzaa xaa kwent cheen xomod nabeyy Dios zee laa xaa nabeyy Dios lextoo xaa, nu nik tik nanzhebt xaa.

⁹ Per lak xaa ned nanzheklat ngle xaa krer kwaan nzhé xaa, nu delant lo re myet ngunii nawent xaa Naz Kub cheen Jesús. Zee mbachii Pab lo re xaa Israel nu mbe xaa re xaa Jesús leen tub yoo skwel cheen tub xaa le Tiranno, zee mseed xaa re xaa yizata mbizh.

¹⁰ Nu snee mseed xaa re xaa chop liin. Sbaa rese xaa nzho rese yezh cheen Asia, re xaa Israel, nu re xaa nanakt xaa Israel, mkenzha xaa wdizh chul cheen Xaa Nabeyy.

¹¹ Nu mzaa Dios zee mle Pab re kwaan gro doo lo re xaa.

¹² Nu axta panit nu re ler kwaan nzhal cho Pab, nzhe xaa lo re xaa ne nzak, snee lee Dios mzaa diizh sekwen Pab re xaa, nu lee re mbi mal nroo lextoo re xaa.

¹³ Ngu lak xaa Israel, xaa nya tich tub yezh stub yezh, nzhekla xaa koo xaa mbi mal lextoo re myet. Nu nle xchiin xaa yalnabeyy cheen Jesús lo re xaa nzho mbi mal lextoo nu mbezh xaa lo re mbi mal:

—Kwaan yalnabeyy cheen Jesús, xaa nzaa Pab kwent, nabeey na lu, broo.

¹⁴ Gagh xgann tub xaa Israel xaa le Esceva mle kwaane, xaa nak tub ngwleey non lo re ngwleey.

¹⁵ Per gorna nzhekla xaa ngle xaaya lo tub xaa nzho mbi mal lextoo, lee mbi mal nzhé lo xaa:

—Nlabeyy na Jesús, nu ne na cho nak Pab, ¿per lee gu cho nak gu?

¹⁶ Nu leeka gorzee lee xaabyi, xaa nzho mbi mal lextoo mzelo mkee yek re xaa, nu nel ngezh doo xaa zee mzaa golp xaa re xaa, nu cheey re xaa nu mweey re xaa mroo garli xaa.

¹⁷ Rese xaa nzho Éfeso, rop xaa Israel nu re xaa nanakt xaa Israel, mbin xaa kwaane, nu mzheb doo re xaa. Nu snee lee Jesús, Xaa Nabeyy ngok non doo naz baa.

¹⁸ Zyen doo xaa mzelo ngwii lo Jesús, nu nzaa xaa kwent cheen re kwaan nawent kwaan mle xaa.

¹⁹ Nu zyen xaa mseed yalwezh mbidno re yech cheen xaa zee zek xaaya delant lo rese xaa. Mle xaa kwent paro non re yech ne, nu nona choobchii mil demi plat.

²⁰ Sneee lee xtizh Xaa Nabeyy mas nzhaxonn re yezh zee, nu zyen xaa mzelo ngwii lo Xaa Nabeyy.

²¹ Gwluzh gorna ngulo mded re kwaane, Pab mle xgab yasewii lo re xaa nzho re yezh pa nabeyy Macedonia nu pa nabeyy Acaya, nu zee yaka xaa axta Jerusalén; nu noka nzhé xaa gorna yilo ya xaa Jerusalén, noka Roma nzhaal ya xaa.

²² Zee mxaal xaa Timoteo nu wech Erasto le yudar re xaa Macedonia. Nu lee xaa mlakeka xep naz baa, yizhyo cheen Asia.

Ngwasya re xaa yezh Éfeso

²³ Re mbizh zee ngwasya re xaa Éfeso kwent cheen Naz Kub cheen Jesús.

²⁴ Kwaane mle tub xaabyi le Demetrio, xaa ndexkwaa re kwaan plat, ndexkwaa xaa zyen yidoo dik cheen dios Artemisa kwaan plat, nu lee xaa nu re xaa nkee zhiin kwaan plat, nle xaa gan zyen doo demi.

²⁵ Mtop xaa re xaa kwaan nkee zhiin kwaan plat kwaan stub naz xaa nle gan demi lo kwaane, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Gu ne, be kale doo gan lo zhiin ne.

²⁶ Nu neka gu cho kwaan mbezh Pab: “Lee re dios kwaan ndexkwaa yaa myet nanakt dios”. Nu snee mle xaa gan mkiil xaa zyen doo myet, nu nanebt xaa Éfeso noka xaa rese yezh pa nabeyy Asia.

²⁷ Nu kwaane nak tub kwaan tira nawent lo re be, nel lee xchiin be nzho mod lux. Nu noka yidoo cheen dios Artemisa nzho mod lux yalnon kwaan nkanoya, nu snee nawiiitra xaa loya, nixa nal lee re xaa rese yezh pa nabeyy Asia nu axta rese xaa dub ntersa yizhyo nzhol lo Aretmisa.

²⁸ Gorna mbin xaa kwaane, nayii doo xaa nu zyen doo xaa mzelo mbezh:

—jMban Artemisa, xdios re be, me nak dios cheen re xaa Éfeso!

²⁹ Dubse yezh Éfeso ngwasya nu mzen xaa chop xaa, tub xaa le Gayo nu stub xaa le Aristarco, xaa yizhyo Macedonia, xaa mzhin kwaan Pab. Nu mbe xaa xaa pa nkasa re xaa yezh.

³⁰ Zee lee Pab nzhekla ngzeeb baa, zee nii xaa lo re myet, per lee re xaa Jesús nanglat ngzeeb xaa.

³¹ Noka lak xaa nak zhiin, re xaa Asia, xaa nak xmig Pab, mxaal xaa xaa nzhé lo xaa, nanzhaalt zeeb xaa baa.

³² Nu lee lo junt, lak xaa mbezh tub kwaan, nu zlak xaa mbezh stub kwaan, nu ngwasya zyen doo xaa nu zyen xaa ba nixa nanet xaa chozhiin mkasa xaa baa.

³³ Zee lee lak xaa mzaa kwent lo Jant cho kwaan kaded, nu mbe re xaa Israel xaa nu mzo xaa xaa delant lo rese xaa. Nu Jant mle nseyen zee nakeet re xaa rezh, nel nzhekla xaa lo re xaa.

³⁴ Per gorna mzeen xaa lee Jant nak tub xaa Israel, mzelo re xaa mkee xaa bi chop gor nu nzhé xaa:

—jMban Artemisa, xdios re be, me nak dios cheen re xaa Éfeso!

³⁵ Lee sekretar yezh, gorna ngulo mle xaa gan msaaw xaa roo re myet, nzhé xaa:

—Re xaa sawlazzh be, xaa Éfeso, re xaa dubse yizhyo mbezh lee re xaa yezh ne nkano zhiin nkanap yidoo cheen dios Artemisa nu maj cheen me, kwaan ngob naz yiba.

³⁶ Nel nik tub xaa nyent mod né nawlit kwaane, blaa gu nu nalet gu nik tub kwaan, chelee gu nale went gu xgaba yilotlaka.

³⁷ Nel re xaabyi kwaan mbe gu nee, namlewannt xaa nik tub kwaan cheen yidoo nu nixa nanguniit xaa nawent Xdios be.

³⁸ Chelee Demetrio nu re xaa nkee zhiin kwaan lee xaa nzhekla gaazh tub kwaan tich tub xaa, nya xaa lo jwes nu lee jwes dexkwaa.

³⁹ Chelee gu nzhekla gu naab gu stub kwaan nzhaal le guya lo tub junt kwaan rese xaa nabeyy.

⁴⁰ Nzhaal nayasyat be nel napa lee rey, xaa nabeyy dubse Roma, xaal tub xaa ne xomod naka, zee nanet be cho kwaan keb be lo xaa.

⁴¹ Gorna ngulo ngunii xaa kwaane, nzhé xaa lo re myet:
—Nzho mod nya gu.

20

Pab ngwa Macedonia nu Grecia

¹ Nu gorna ngulola nya re xaa garli xaa, Pab mrezh re xaa Jesús zee mzaa konsej lo xaa, nu zeera nya xaa naz re yezh Macedonia.

² Nu re yezh pa mded xaa, mseed xaa re xaa Jesús nu mle xaa nyera nzo xaa lo Jesús; gwluzh zeera mzhin xaa pa nabeyy Grecia,

³ pa mlaz xaa chon mbee. Merla zen xaa bark nya xaa naz Siria, gorna mzeen xaa lee re xaa Israel myaan zen xaa xaa. Zee mchee Pab xgab cheen xaa nu mbare xaa re yezh cheen Macedonia.

⁴ Nu re xaa ne ngwa kwaan Pab: Sópater xgann Pirro xaa yezh Berea, nu Aristarco rop Segundo xaa yezh Tesalónica, nu Gayo xaa yezh Derbe, nu Timoteo nu Tíquico nu Trófimo yon xaa yizhyo Asia.

⁵ Nu re xaa ne nguner lo nu, nu mlaz xaa nu yezh Troas.

⁶ Nu gwluzh ngulo mded yalni cheen Paskwa, tub yalni kwaan nzhaw xaa Israel pan kwaan nanyut lebadur, zee mroo nu yezh Filipos, nu ngu nu leen bark. Nu gaay mbizh zeera nguga xaa lo nu Troas, pa mlaz nu gazh mbizh.

Pab ngwasewii Troas

⁷ Mbizh dming mdop rese nu ndaw nu Xchee cheen Xaa Nabeyy, zee lee Pab mseed re xaa Jesús. Nel stub mbizh lee xaa roo nya stub yezh, zee xche mseed xaa re xaa axta wall yaal.

⁸ Nu mkasa re nu pis yon leen tub yoo, nu baa nkee zyen doo bruj kwaan nkee xni.

⁹ Nu tub xaa mad le Eutico nzob roo bentant, nu nel Pab mzaa kwent xche doo, zee mzen mkaal xaa mad, nu gorna ngulo mzen wen mkaal garlo xaa mad, mrenzeb xaa mad lo yo. Nu nel lee yoo pa nzho nu leen nak kwaan chon pis, zee rese xaa mla ngwasewii lo xaa mad, nu gorna mzhin xaa lo xaa mad, lee xaa mad ngutla.

¹⁰ Zee lee Pab mla, nu mbii lo xaa mad nu mdezh xaa xaa. Nu nzhé xaa lo re xaa:

—Nazhebt gu, mban xaa.

¹¹ Nu zeera mbare Pab ngxuob, nu ndaw xaa kwaan re xaa, nu seesa ngunii xaa axta mkaxni yizhyo. Nu zeera nya xaa.

¹² Nu nyakdoola re xaa lee xaa mad mban nu mbe xaa xaa garli xaa.

Nzha Pab Mileto

¹³ Pab mle xgab ze xaa kwaan nii xaa axta yezh Asón, nu lee nu nguner lo xaa, nel kwaan bark nzha nu axta Asón.

¹⁴ Nu gorna mzhaal nu kwaan lee xaa Asón, ngu xaa leen bark kwaan nu, nu ngwa nu axta Mitilene.

¹⁵ Mroo nu baa, nu lee stub mbizh ngwa nu ngu nu leen bark nu mded nu tub yizhyo leen nistoo kwaan le Quío. Nu lee stub mbizh mded nu nistoo axta yezh Samos. Zee stub mbizh mzhin nu yezh Mileto.

16 Snee ngoka nel Pab nanzheklatra xaa kwaz xaa re yezh cheen Asia, nu nzhekla xaa tira ded xaa Éfeso; nel nzhekla xaa zhin xaa lejer yezh Jerusalén, zee zo xaa yalni cheen Pentecostés naz baa.

Pab mzaa kwent xtizh Dios lo re xaa gol, xaa Éfeso

17 Gorna nzo Pab Mileto, mrezh xaa re xaa gol xaa nabeyy re xaa Jesús yezh Éfeso.

18 Gorna mzhin re xaa zee nzhé xaa lo re xaa:

—Gu ne wen, axta mbizh kwaan yilotlaka mzhin na yizhyo Asia nu axta nalzhe,

19 dubse mbizh kwaan mzo na lo re gu, mkee na xchiin Xaa Nabeyy lo re gu nu namtot na yalxwa. Mded doo na bid kwent cheen re kwaan myaan re xaa sawlazz na nu axta mbinn na lo re bid kwaan mdeed na.

20 Per nixa snee, namlat na namzatra na kwent chul lo re gu, kwaan mle yudar gu; nu mseed na re gu delant lo re xaa nu leen li re gu.

21 Lo xaa sawlazz na nu lo xaa nanakt xaa Israel mbezh na, zee laa xaa kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo Jesús, Xaa Nabeyy be.

22 Nu nal nya na Jerusalén nel sbaa mxaal Mbi Naban na, nixa nanet na cho kwaan deed na baa.

23 Nebse kwaan ne na nak, ke rese yezh pa nya na, lee Mbi Naban né lo na, ko xaa na lozhyib nu ded doo na bid.

24 Per lee yalnaban cheen na nanont, kwaan non nak lux na xchiin na kwaan mzaa Jesús kee na, kwaan nak za na kwent wdizh chul, nen xomod mlu Dios yalnkela cheen xaa lo re be.

25 Nu ne na, nabaretra gu ne gu lo na, re gu xaa mza na kwent cheen pa nabeyy Dios lo.

26 Kwaanzee nzhekla na nii na lo rese gu, nankanot na kulp cheen nik tub gu lo Dios.

27 Nel ngulola mza na rese kwent cheen Dios lo gu, nu namkaxlaant na nik tub kwaan lo gu.

28 Kwaanzee list bzo gu, nu bkanap gu re xaa Jesús, mod tub xaa wen doo nkanap re xma, nel lee Mbi Naban mzo gu gak gu xaa nabeyy lo re xaa Jesús, leeka Jesús mzi re xaa kwaan xren xaa.

29 Noka ne na gorna lee na nya, zyiid stub naz xaa kwenta tub ma nakap, xaa nzhekla luux re xaa Jesús.

30 Nu leeka lo gu roo lak xaa wdizh yalnkade zee lee re xaa Jesús le kwaan nzhekla xaa.

31 Kwaanzee list bzo gu nu bselazz gu xomod mza na konsej lo re gu kwaan dub lextoo na, dubse chon liin zhe nu yaal, nu axta mbinn na kwent cheen gu.

32 Kwaanzee nal wech na, nal naab na lo Dios zee kanap xaa re gu, nel nazotra na kwaan re gu nal. Bselazz gu wdizh chul cheen yalnkela cheen Dios nel leeya nzho mod le zee nye nzo gu lo Dios, nu leeya zaa kwent xomod kayaa gu rese kwaan nzaa Dios lo gu, xaa nzo nzhol lo Dios.

33 Namzoblazht na xdemi tub xaa, nixa xab xaa.

34 Nu rese gu ne, mkee na zhiin kwaan leeka yaa na, zee mkwaan na kwaan nkin na nu kwaan nkin re xaa mzo kwaan na.

35 Nu sbaa mlu na lo gu, nzhaal kee gu zhiin nu le gu yudar re xaa nkin kwaan. Nu bselazz gu xtizh Jesús leezha nzhé xaa: “Wenra re xaa nzaa xcheen lo stub naz xaa, ke xaa kayaa kwaan”.

36 Gwluzh gorna ngulo ngunii xaa kwaane, Pab mkichxub nu mdizhno xaa Dios tubka kwaan rese xaa.

³⁷ Rese xaa mbinn, nu mdezh xaa xaa nu ndaw xaa bit ta garlo xaa.

³⁸ Nu nales doo ngok lextoo re xaa, nel nzhé Pab lo xaa: “Nabaretra gu ne gu lo na stuba”. Nu zeera ngwa re xaa kwaan lee xaa axta paro mzen xaa bark.

21

Ngwa Pab Jerusalén

¹ Gorna mlaa nu re wech, xaa Éfeso, zee ngu nu leen bark, zee nya nu nalise naz yizhyo Cos, kwaan nzhi leen nistoo, nu stub mbizh mzhin nu yizhyo Rodas, kwaan nzhi leen nistoo nu baa mroo nu nya nu naz yezh Pátara.

² Nu yezh Pátara nguzhal nu tub bark kwaan nya naz yizhyo Fenicia, zee ngu nu leena.

³ Nu gorna nya nu zee mlu yizhyo Chipre lo nu, kwaan nzhi leen nistoo, nu lad rebes lo nu nzhiya. Nu mdedyo nuya, nya nu mzhin nu axta yizhyo Siria. Nel nzhaal lat bark baa, mla nu ngwa nu yezh Tiro.

⁴ Baa mzhaal nu re xaa Jesús, nu mlaz nu lo re xaa gazh mbizh. Nu lee re xaa tubka nzhé lo Pab nanyat xaa Jerusalén, nel mlu Mbi Naban tub kwaan lo re xaa.

⁵ Per gorna ngulo mzhaal gazh mbizh, zee mroo nu zee, nu rese wech kwaan sa xaa nu kwaan xinn xaa ngwa zee naz xaa nu axta roo yezh, roo nistoo. Baa mkichxub re nu, nu mdizhno nu Dios.

⁶ Gorna mle nu despedir re xaa zee ngxuob nu leen bark, zee lee re xaa mbare nya garli xaa.

⁷ Leeka bark kwaan mzen nu yezh Tiro mzhino nu axta yezh Tolemada. Baa mla nu leen bark nu ngunii nu “dix” lo re wech nu lo re bzan. Mlaz nu lo re xaa tub mbizh.

⁸ Stub mbizh mroo nu baa, mzhin nu axta yezh Cesarea. Zee ngwa nu garli Lip, baa mlaz nu garli xaa. (Lip nak tub xaa nzaa kwent xtizh Dios, nu nya xaa tub yezh stub yezh. Lee xaa nak tub lo gazh re xaa kwaan mleey re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús.)

⁹ Lip nzhap tap xchap, me mad, me mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee me.

¹⁰ Nzhalala lak mbizh nzo nu baa, zee mzhin tub xaa yizhyo Judea, xaa le Agabo, xaa noka nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

¹¹ Nu gorna mzhin xaa lo nu, mzen xaa yed cheen Pab, mkado xaaya yaa xaa nu nii xaa nu né xaa:

—Snee né Mbi Naban: “Snee kado re sawlazh nu bixwann yed ne, nu zaa xaa xaa lo re xaa nanakt xaa Israel”.

¹² Nu gorna mbin nu kwaane, zee lee re nu nu re wech, xaa Cesarea, nzhé nu lo Pab zee nayat xaa Jerusalén.

¹³ Per lee Pab mkeb né:

—¿Chozhiin nzhonn gu, nle gu nzhak nales lextoo na? Nel listla nzo na kado xaa na nu noka listla na nzo zee gut xaa na yezh Jerusalén kwent cheen Jesús, Xaa Nabeyy be.

¹⁴ Nu nel namyet roo nu lo xaa, mlaa nu nya xaa, zee nzhé nu lo xaa:

—¡Gak mod nzhekla Xaa Nabeyy!

¹⁵ Gwluzh gorna ngulo mded kwaane, mzo list nu nya nu naz Jerusalén.

¹⁶ Nu lak xaa Jesús, xaa Cesarea ngwa kwaan re nu. Xaa ne mbe nu garli Mnasón, tub xaabyi xaa yezh Chipre. Lee xaa nak xaa Jesús nzha doo liin, nu mlaz nu garli xaa.

Pab ngwasewii lo Chag

¹⁷ Gorna mzhin nu Jerusalén, nyakdoola re wech nu re bzan ngune lo nu, nu chul doo mkayaa xaa nu.

¹⁸ Nu lee stub mbizh, ngwasewii re nu Pab lo Chag, nu baa nzhi rese xaa gol.

¹⁹ Pab mdizh kwaan re xaa, zeera mzelo xaa mzaa xaa kwent tubga tubga re kwaan mle Dios lo re xaa nanakt xaa Israel lo re zhiin kwaan mkee xaa.

²⁰ Gorna mbin re xaa kwaan nzhé Pab, mbill re xaa lo Dios, nu nzhé xaa lo Pab:

—Wech Pab, gwii. Zyen doo mil xaa sawlazzh be ngwii lo Jesús, nu rese xaa ne nzak seetaka nkin kozhaw xaa ley cheen Ches.

²¹ Nu mbin re xaa Jerusalén, lee lu nlu lo sawlazzh be, xaa nzho zit, zee nagozhawtra xaa ley; nu nzhé lu lo xaa, nanzhaalt koo xaa re xgann xaa beyy cheen rese be, xaa Israel, nu nixa nareketra xaa tich re kwaan mlu re xey be.

²² ¿Cho kwaan le be nal? Nel napa rese xaa kaazen lee lu nzo nee.

²³ Kwaan zee mas wen le lu kwaane: Nzho tap xaabyi lo re be, xaa nzhaal le kumplir tub wdizh kwaan mlaa xaa lo Dios.

²⁴ Gwa re gu xaa lo ngwleyy zee gak nzhu lu tubka kwaan re xaa ne, nu bdix re kwaan nzhaal kix xaa rub yek xaa. Sneer rese xaa zeen nawlit re kwaan nii re xaa lu, rebes naka, noka lu ngozhaw ley.

²⁵ Per lee lo re xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel, mxaal nu tub yech lo xaa paro nzhé nu, nanzhaalt gaw xaa baal kwaan nzhib xaa lo mdo, noka nanzhaalt gaw xaa ren nixa baal ma mziyenn, nu nachaalt xaa stub ngwnaa.

Mdobxex xaa Pab nu mlloo xaa xaa leen yidoo

²⁶ Nu stub mbizh Pab kwaan dap xaabyi ngwa lo ngwleyy zee gak nzhu xaa, zeera mzeeb xaa leen lach roo yidoo cheen re xaa Israel, zee yé xaa cho gor yilo yixoo mbizh kwaan gak kumplir wdizh kwaan mlaa xaa lo Dios, kwaane nak, gorna kad tub xaa nzhaal yiidno gon cheen xaa.

²⁷ Gorna merla yixoo gazh mbizh kwaan mlaa xaa wdizh lo Dios, lee lak xaa Israel, xaa yizhyo Asia, ngune lo Pab lo lach roo yidoo, nu mzelo xaa nzhé xaa lo re myet nawent kwaan kale Pab. Nu ngok gaya re xaa nu mzen xaa Pab,

²⁸ nu mbezh xaa:

—¡Xaa sawlazzh be, ble gu yudar nu! Xaa ne nseed rese myet rese pa, nu nii xaa nawent lazh be, nu nii xaa nawent ley cheen Ches nu nawent xkyidoo be. ¡Nu noka, nal mchep xaa leen xkyidoo be lak xaa nanakt xaa Israel, nu sbaa mle beed xaa yidoo cheen be, pa nzhu doo nak!

²⁹ Nzhé xaa kwaane nel yilo ngune xaa lo Pab rop Trófimo, tub xaa yezh Éfeso, nzo Jerusalén, nu mle xaa xgab lee Pab mbe xaa xaa leen lach roo yidoo.

³⁰ Dubse yezh nayii, nu lee re myet mrexonn mzhin. Nu mzen xaa Pab nu mdobxex xaa Pab naz jwer lach roo yidoo, gorzeetlaka msaaw xaa roo pwert.

³¹ Nzhekla re xaa gut xaa Pab. Nu gorna nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, tub xaa nabeyy kwent cheen Roma, lee rese myet xaa yezh Jerusalén nayii doo xaa.

³² Zee lee xaa mtop lak soldad cheen xaa nu lak xaa nabeyy lo re soldad, nu mrexonn xaa ngwa xaa pa nzo re myet. Gorna ngune re xaa lo re soldad, mlaa re xaa, nu namzaatra xaaya yenn Pab.

³³ Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mbii nu mzen Pab nu mnabeyy xaa zee kado xaa Pab kwaan chop kaden. Gwluzh zeera mnabdizh xaa nen cho nak xaa, nu cho kwaan mle xaa.

³⁴ Per lee lak xaa mbezh tub kwaan nu lee zlak xaa mbezh stub kwaan, snee medid lee xaa nabeyy nik tub kwaan namlat yek xaa, nel nanet xaa ne chozhiin tant nayii re myet. Snee mnabeyy xaa wee xaa Pab leen kwart.

³⁵ Nu gorna nyano xaa Pab leen kwart, mzhib yenn re soldad Pab, nel zyen doo myet nzhekla gut xaa xaa. Nu nguxoob xaa lo escaler.

³⁶ Rese myet mreke tich re xaa nyano Pab nu mbezh xaa:

—jBit gu xaa!

³⁷ Gorna merla chep xaa Pab leen kwart, Pab mnabdizh lo xaa nabeyy lo tub mil soldad:

—¿Che nzho mod wdizh rop be chep?

Lee xaa nabeyy mkebe nzhé:

—¿Che nzhidizh lu gryeg?

³⁸ ¿Che naleet lu xaa Egipto, xaa mle nayii re xaa nee nzha lak liin, zee mdil re xaa kwaan re nu, xaa Roma? Nu zee, ¿che naleet lu mroo naz wen kwaan tap mil xaa nzhut myet?

³⁹ Pab nzhé lo xaa:

—Na nak xaa Israel, xaa yezh Tarso, yizhyo cheen Cilicia. Na nak tub xaa tub yezh nonsa. ¿Che zle lu jabor lo na, laa nii na lo re myet?

Pab ngunii lo re myet, mzaa xaa kwent nel xomod ngok xaa tub xaa Jesús (Hch 9:1-19; 26:12-18)

⁴⁰ Lee xaa nabeyy mzeyal. Nu lee Pab mzoli delant lo re xaa nu kwaan yaa xaa mle xaa nseyen, zee nakeetra re myet rezh. Gorna lee re xaa namkeetra rezh, ngunii xaa lo re xaa mer xtizh xaa kwaan nak hebreo. Nu nzhé xaa:

22

¹ —Rese gu, xaa sawlazzh be, kenzha gu kwaan nzhekla na nii na lo gu.

² Nu gorna mbin re xaa lee Pab ngunii lo re xaa kwaan mer xtizh xaa, kwaan nak hebreo, mas namkeetra re xaa rezh. Zee Pab nzhé:

³ —Na nak tub xaa Israel. Ngol na Tarso, tub yezh cheen Cilicia, per mxen na nee Jerusalén, nu mseed na lo tub xaa le Gamaliel, nu mseedra na rese ley cheen re xey be xaa yilo. Nu mlozhaw na ley cheen Ches, kwentaxa kale gu nal.

⁴ Kwaanzee yilo mrenal na re xaa kwaan nzhake tich Naz Kub cheen Jesús, zee gut na xaa. Kwaanzee mchep na xaa lozhyib, nexa ped ngwnaaya o xaabyiya.

⁵ Lee ngwleyy non doo nu rese xaa gol nzho mod zaa xaa kwent wli re kwaane. Nel re xaa ne mzaa tub yech lo na kwaan diizh zee kab na re xaa Jesús, xaa nzho yezh Damasco, zee yaadno na xaa Jerusalén nu chep na xaa lozhyib, zee chezi xaa xaa.

⁶ Per gorna nzha na naz gorna mer zhin na yezh Damasco, kan rolta mbizh, lee tub xni kwaan mroo naz yiba mla dub welt lo na,

⁷ nu mla na lo yo. Zee mbin na tub bos kwaan nguné lo na: “Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na?”

⁸ Nu lee na mnabdizh: “¿Cho lu Xaa Nabeyy?” Nu lee tub bos ngunii lo na né: “Na nak Jesús xaa Nazaret, xaa nrenal lu”.

⁹ Lee re xaa kwaan nzha kwaan re nu ngune xaa lo xni nu mzheb xaa per namlat kwaan né bos lo na yek xaa.

¹⁰ Na mnabdizh: “Gune nen cho kwaan nzhekla lu le na Xaa Nabeyy”. Nu lee Xaa Nabeyy né lo na: “Guxso gwa Damasco. Nu baa né xaa nen cho kwaan nzhaal le lu.”

¹¹ Lee xni zee tira msechool lo na, lee re xaa kwaan nzha kwaan re nu mzen yaa na nu mbe xaa na yezh Damasco.

12 'Baa nzho tub xaabyi xaa le Ananías, nu rese xaa sawlzh be, xaa nzho yezh Damasco nzhedizh wen xaa xaa ne. Nu noka ngozhaw xaa ley cheen Ches.

13 Ananías mbid lo na, nu gorna mzhin xaa né xaa: “Wech Saulo, nal wii lu stuba”. Nu gorzee lee na mwii stuba, nu mlu xaa lo na.

14 Zee Ananías né: “Lee Dios cheen re xey be mleey lu, zee ne lu xana kwaan nzhékla Dios le lu, nu zee wii lu lo lee Xaa Nali, nu gon lu xtizh xaa kwaan mer lee xaa nii.

15 Nu lu zaa kwent cheen xaa leen dubse yizhyo, re kwaan ngune lu, nu re kwaan mbin lu.

16 Nal nakwaztra lu. Guxso, nu brubnis, nu gunaab lo Xaa Nabeyy zee chee xaa rese kwaan nawent kwaan mle lu.”

17 'Nu gorna mbare na Jerusalén, ngwa na lo lach roo yidoo, nu mdizhno na Dios, nu ta mlu Dios tub kwaan lo na.

18 Mlu Xaa Nabeyy lo na, nu né xaa lo na: “Le prad broo Jerusalén, nel nagont xaa kwaan zaa lu kwent cheen na”.

19 Lee na nzhé: “Xaa Nabeyy, nlabeyy re xaa na, nu ne re xaa lee na nya rese pa nkasa nu nseed nu xtizh lu, zee mzen na re xaa ngwii lo lu nu ngo na xaa lozhyib, nu mza naya yenn xaa.

20 Nu gorna mbid re xaa Steb, xaa mzaa kwent cheen lu, noka na mzo baa, nu nyakla na lee re xaa kazaake Steb, nu axta mkanap na xab re xaa kwaan mbid Steb.”

21 Zee né Jesús lo na: “Broo, lee na xaal lu zit lo re xaa nanakt xaa Israel”.

Xaa nabeyy lo tub mil soldad mchep Pab lozhyib

22 Kombasa mkenzha re myet axta gorna lee Pab nzhé, ya xaa axta re xaa nanakt xaa Israel; zee mzelo re myet mbazhe nu nzhé:

—¡Nanzhaalt ban xaa ne! ¡Bit gu xaa!

23 Nu nel nye doo mbazhe re myet nu nrrib xaa xab xaa, nu ngoll xaa yo lo mbi,

24 zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad, mchep Pab lozhyib, nu mnabeyy xaa zee zaa xaa yenn xaa, zee koo Pab roo Pab chozhiin nayii re myet ne Pab.

25 Per gorna ngulola mkado xaa xaa zee zaa xaa yenn xaa, Pab nzhé lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, xaa nzo baa:

—Nankanot gu yalnabeyy zaa gu yenn na, nel na nak tub xaabyi Roma nu zer naab gu kwent lo na.

26 Gorna mbin xaa nabeyy lo tub gayoo soldad kwaane, zee ngwa xaa nu nzhé xaaya lo xaa nabeyy lo tub mil soldad:

—¿Cho kwaan kale lu? Lee xaabyi ne nak tub xaa Roma.

27 Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mbii lo Pab, nu mnabdizh xaa lo Pab:

—¿Che wli lu nak xaa Roma?

Lee Pab mkeb nzhé:

—Wliya.

28 Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad nzhé lo Pab:

—Na mdix zyen doo demi zee ngok na xaa Roma.

Lee Pab mkeb nzhé:

—Na nak xaa Roma nel sbaa ngol na.

29 Nu leezha mbin re xaa nzha keeya yek Pab kwaane, mbachii xaa lo xaa; nu noka xaa nabeyy lo tub mil soldad, gorna mzeen xaa lee Pab nak xaa Roma, mzheb xaa nel lee xaa mnabeyy zee mkado re xaa Pab.

Mbe xaa Pab lo re xaa nak zhiin

³⁰ Nu lee stub mbizh, lee xaa nabeyy lo tub mil soldad nzhekla nen chozhiin nayii re xaa Israel ne Pab, zee mxeek xaa Pab nu mnabeyy xaa zee kasa xaa re ngwleyy non nu rese xaa nak zhiin. Zeera mbe xaa Pab nu mzo xaa xaa delant lo re xaa.

23

¹ Pab mlach wen lo re xaa nak zhiin zee nzhé xaa:

—Wech na, rese kwaan né Dios wen nzhale na axta mbizh nalzhe.

² Zee lee Ananías, ngwleyy non doo, mnabeyy re xaa nzhi gax lo Pab zee gazya xaa roo Pab.

³ Zee lee Pab nzhé lo xaa:

—¡Sbaaka le Dios lu, xaa nkade! Baa nzob lu naab lu kwent lo na modxa nabeyy ley. ¿Chozhiin nanlet lu mod nabeyy ley, leel mnabeyy lu kee xaaya roo na?

⁴ Zee lee re xaa nzhi zee, nzhé xaa lo Pab:

—¿Chozhiin sbaa mgalno lu ngwleyy non doo?

⁵ Zee nzhé Pab:

—Wech na, nanet na chelee xaa nak ngwleyy non doo; nel Xkyech Dios nzhé: “Naniiyet lu xaa nabeyy lazh lu”. [Ex. 22:28]

⁶ Zeera ngune Pab chop tant xaa nzhi baa, xaa saduceo nu xaa fariseo, zee nye ngunii Pab nzhé:

—Nkenzha re gu wech na; na nak fariseo, xgann tub fariseo, nu naab gu kwent lo na nel nkambaz na mbizh kwaan roban re xaa ngut.

⁷ Nu gorna Pab nzhé kwaane, zee lee re fariseo kwaan re saduceo mzelo xaa mdildiizh re xaa, nu ngok re xaa chop tant.

⁸ Nel lee re saduceo nzak nanrobant re xaa ngut, nu nzak nixa nyent mandad cheen Dios, nu chora re mbi mal. Nu lee re fariseo mbezh nzho rese kwaane.

⁹ Sbaa mzelo rese xaa mkee bi; nu lak maestr xaa nlu xtizh Dios, xaa nak fariseo, nguxso nzhé:

—Lee xaabyi ne namlet nik tub kwaan nawent, talbes tub mbi o tub mandad cheen Dios ngunii lo xaa.

¹⁰ Zee mzelo re xaa masra mdildiizh. Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mzheb doo xaa napaka kayut re xaa Pab. Zee mnabeyy xaa lak soldad zee koo xaa Pab lo re xaa nu wee xaa xaa lozhyib stuba.

¹¹ Nu leeka yaal zee, lee Xaa Nabeyy mlu lo Pab nu nzhé lo xaa:

—Sbaaka modxa mzaa lu kwent cheen na nee, naz Jerusalén, sbaaka nzhaal zaa luya yezh Roma.

Myaan re xaa gut xaa Pab

¹² Nu lee stub mbizh lee lak xaa Israel myaan diizh gut Pab, nu mcheroo xaa nzhé xaa: “Nagawt be nixa nagot be nik tub kwaan chelee be zeeraka gut be Pab”.

¹³ Nu masra choo xaabyi sbaa myaan.

¹⁴ Nu ngwa xaa lo re ngwleyy non nu lo re xaa gol xaa Israel nu nzhé xaa lo re xaa:

—Re nu myaan nagawt nu axta yilo gut nu Pab, nu Dios ted nu bid chelee nu yilo gaw nu.

¹⁵ Nu nal re gu nu re xaa nak zhiin, guzh gu lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, yaadno xaa Pab nee lo re gu. Guzh gu lo xaa lee gu nzhekla ne wen xomod nak xkwent xaa, nu lee re nu list zo gut xaa leezha zeeraka zhin xaa nee.

¹⁶ Per lee xinn bzan Pab mbin kwaane, nu ngwa xaa lozhyib mle xaa yabis lo Pab.

17 Pab mrezh tub re xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, nu nzhé lo xaa:

—Be xaa mad ne lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, nel xaa ne nzhekla yé tub kwaan lo xaa.

18 Lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad mbe xaa mad zee lo xaa nabeyy lo tub mil soldad, nu nzhé xaa lo xaa:

—Pab, xaa nzhibyoo mrezh na, nu né xaa lo na zee yalno na xaa ne lo lu, nel nzhekla xaa né xaa tub kwaan lo lu.

19 Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mzen yaa xaa mad, nu mloo xaa xaa tub lad nu mnabdizh xaa lo xaa:

—Guné, nen cho kwaan nzhekla lu né lu lo na.

20 Nu lee xaa mad nzhé lo xaa:

—Lee re xaa nak zhiin, re sawlazzh na, myaan diizh zee naab xaa wee lu Pab lo re xaa, nel nzhekla xaa nera xaa xomod nak xkwent xaa.

21 Per nagont lo xtizh xaa, nel masra choo xaabyi nzholaanla kasaaw xaa, nu noka mcherloo re xaa nzhé xaa, nagawt xaa nu nagot xaa nik tub kwaan chelee xaa zer gut xaa xaa. Nu nal listla nzhi re xaa, nkambaz xaa nen cho kwaan yé lu.

22 Zee lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mxaal xaa xaa mad nya, nu mnabeyy xaa xaa mad zee nyent cho lo yé mad kwaan.

Mxaal xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma

23 Lee xaa nabeyy lo tub mil soldad mrezh chop xaa nabeyy lo tub gayooga soldad, nu mxaal xaa zee zo list xaa chop gayoo soldad, nu xchop gayoo xaa wee tubga yag naluch, nu chon gal chii soldad, xaa zob kabay, zee wee xaa Pab yezh Cesarea las nueve mzhela yizhyo.

24 Noka mnabeyy xaa zee koxab xaa kabay, ma zob Pab tich; nu mnabeyy xaa zee zhino wen xaa Pab lo Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma.

25 Lo re xaa ne mxaal xaa tub yech kwaan nzhé kwaan:

26 “Dix Jwels, xaa nabeyy kwent cheen Roma. Na nak Law Lisias.

27 Re xaa Israel mzen xaa ne, nu nal xaal na xaa lo lu nel nzhekla re xaa ngut xaa, per gorna ngune na lee xaa nak xaa Roma, zee ngwano na re soldad na nu mla na xaa lo re xaa.

28 Nu nel nzhekla na ne na cho kwaan mle xaa zee mzen re xaa xaa; zee mbe na xaa lo re xaa nak zhiin lo re xaa Israel,

29 zee ngune na lee re xaa mzen xaa nel nangozhawt xaa ley cheen re xaa Israel. Per nyent cho kwaan mle xaa zee nzhaal yet xaa, nu nixa lozhyib nanzhaalt yo xaa.

30 Per mzeen na lee xaa Israel myaan gut xaa, kwaanzee xaal na xaa lo lu; nu yé na lo re xaa nayii ne xaa, nzhaal ya re xaa lo lu, zee ne xaa nen chozhiin nayii re xaa ne xaa xaa.”

31 Nu lee re soldad, konxa mnabeyy xaa lo xaa, zee mbe xaa Pab yezh Antipatris yaal.

32 Nu lee stub mbizh lee re soldad xaa nzha kwaan nii mbare pa nzho re soldad stuba, nu lee re xaa nzob kabay nzhanoka Pab.

33 Nu gorna mzhin xaa yezh Cesarea, mzaa xaa yech lo xaa nabeyy, noka mzaa xaa Pab lo xaa.

34 Gwluzh gorna ngulo mlab xaa yech, lee xaa nabeyy mnabdizh pa xaa Pab; nu gorna ngune xaa lee Pab nak xaa Cilicia,

35 zee nzhé xaa lo Pab:

—Gorna yiid re xaa nayii ne lu zee gon na kwaan né lu.

Zee mnabeyy xaa mkanap xaa xaa lozhyib leen yoo kwaan mdexkwaaw rey Herod yilo.

24

Xomod mkeb Pab lo Jwels

¹ Nu leezha nzhalaa gaay mbizh, lee Ananías, xaa nak ngwleey non doo, mzhin Cesarea kwaan lak re xaa gol, nu kwaan tub lisensyad xaa le Tértulo. Re xaa ne mbid lo xaa nabeyy kwent cheen Roma, zee gaazh xaa kwaan tich Pab.

² Gorna nyaadno xaa Pab lo Jwels, zee lee Tértulo mzelo mgaazh kwaan tich Pab nu nzhé xaa lo Jwels:

—Dixkix lu, Jwels. Nel lu nak xaa nabeyy yezh ne zee wen nzhi nu. Nu noka nzaa nu dixkix lo lu nel nzho doo yek lu mdexkwa lu zyen doo kwaan chul lazh nu.

³ Nu rese pa nix doo nzhak lextoo re myet ne re myet re kwaan wen kwaan kale lu nu nzaa xaa dixkix lo lu.

⁴ Per nanzheklat na kiib na zyen doo tyemp lo lu, naab na lo lu zee kenzha lu kwaan né nu lo lu.

⁵ Mzeen nu lee xaabyi ne kakiil re sawlazzh nu, nu nzha xaa dubse yizhyo nle xaa re sawlazzh nu chop tant; nu lee xaa nak tub xaa lo re xaa nreke tich Jesús, xaa yezh Nazaret.

⁶ Noka nzhekla xaa ngle beed xaa yidoo cheen Dios; kwaanzee mzen nu xaa nel nzhekla nu naab nu kwent lo xaa mod nzhé ley cheen nu.

⁷ Per gorzee mzhin Lisias kwaan re soldad kwaan nabeyy xaa lo, nu lajwers mkiib xaa Pab lo nu, nu nguné xaa: “Rese gu, xaa nzhekla gaazh kwaan tich xaa nzhaal ya lo Jwels”.

⁸ Nal leeka lu nabdizh lo xaa zee ne lu wli rese kwaan ngaazh nu tich xaa.

⁹ Nu lee re xaa Israel, xaa nzhi baa, rese xaa nzhé wli re kwaan nzhé Tértulo.

¹⁰ Lee xaa nabeyy yezh mle tub nsey n lo Pab zee nii xaa, nu lee Pab nguxso nu nzhé:

—Nel nzhalaa zyen doo liin nzob lu nabeyy yizhyo ne, kwaanzee kwaan dub lextoo na keb na re kwaan gaazh xaa ne tich na.

¹¹ Leeka lu nzho mod nabdizh nen che wli naya, nara nzha chiibchop mbizh mzhin na yezh Jerusalén, ngwa na zee gol na lo Dios.

¹² Nu nela xaa nakadildiizht na kwaan nik tub xaa, nu nixa namchadilt na tub xaa lo lach roo yidoo cheen Dios, nu nixa re pa nkasa nu nseed nu xtizh Dios, nu nik tub pa leen yezh namlet na tub kwaan sbaa.

¹³ Nu lee re xaa ne nyent mod lu xaa wli re kwaan ngaazh xaa tich na.

¹⁴ Per kwaan nii na lo lu nak; lee na nkee xchiin Dios cheen re xey nu, kwentaxa nzaa Naz Kub cheen Jesús kwent, kwaan nii re xaa ne nawent. Sbaaka kale na nel nle na krer rese kwaan nkee lo yech cheen ley nu re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

¹⁵ Nu leeka mod nle re xaa ne xgab, sbaaka nle na xgab; wli seban Dios re xaa ngut, xaa kwaan mle kwaan wen nu xaa mle kwaan nawent.

¹⁶ Nu kwaanzee lee na tubka nkwaan na nali zo na delant lo Dios nu lo re myet.

¹⁷ Gwluzh gorna nzhalaa lak liin, zeera mbare na ngwa na Jerusalén zee za na lak kwaan lo re xaa prob nu noka nzhaza na gon lo Dios.

¹⁸ Kwaane kale na gorna ngune lak xaa sawlazzh na, xaa nyaad naz Asia lo na, lach roo yidoo Jerusalén. Kale na modxa nabeyy ley cheen Ches zee gak nzhul na lo Dios. Nu nixa nazyent xaa nzo kwaan na, nu nixa nakakeet nu rezh.

¹⁹ Nu nee nzhaal zo re xaa mzen na zee ne xaa cho kwaan mle na nu chozhiin nayii xaa ne xaa na.

²⁰ Nu cheleeya nanakta sbaa, oj re xaa nzhi nee, né xaa nen cho kwaan nawent mle na gorna mzo na lo re xaa nak zhiin, xaa sawlazz nu.

²¹ Nebse kwaan mbezha mzo na lo re xaa leezha nzhé na: “Na né, lee re xaa ngut roban, kwaanzee snee nkano gu na”.

²² Nu gorna mbin Jwels kwaane, nu nel ne wen xaa xomod nak Naz Kub cheen Jesús, mxaal xaa re xaa nya, nu nzhé xaa:

—Gorna yiid Lisias xaa nabeyy lo tub mil soldad, zee ne wen na xomod nak xkwent gu, zee ne na cho kwaan le na.

²³ Nu mnabeyy Jwels lo xaa nabeyy lo tub gayoo soldad zee sebyoka xaa Pab, per laa xaa ya re xmgig xaa lo xaa le yudar xaa.

²⁴ Leezha mded lak mbizh lee Jwels mzhin stub welt kwaan sa xaa Drusila, tub me Israel. Zee mnabeyy Jwels ngwaxii xaa Pab, zee gon xaa kwaan nzhé Pab, ne xomod nak wii xaa lo Jesucrist.

²⁵ Lee Pab mzaa kwent nkin yo xaa tub mod nali, nu wen nabeyy xaa kwerp cheen xaa, nel zhin tub mbizh lee Dios naab kwenta lo xaa. Nu gorna mbin Jwels re kwaane, mzheb xaa nu nzhé xaa:

—Zyaa nal, stub mbizh leezha nkano na tyemp zee kwezh na lu.

²⁶ Per kwaan nzhekla Jwels nak zaa Pab demi lo xaa, zee sela xaa Pab; kwaanzee mrezh xaa xaa zyen doo welt, mdizhno xaa xaa.

²⁷ Chop liin sbaa mded, zee lee Jwels mroo lo yalzhiin, nu xlugar xaa mla tub xaa le Porcio Festo. Nu nel Jwels nzhekla kwi chul xaa kwaan re xaa Israel, zee mlaaka xaa nzho Pab lozhyib.

25

Pab nzo lo Festo

¹ Gorna nzhala chon mbizh ngok Festo xaa nabeyy rese yezh pa nabeyy Cesarea, zeera ngwa xaa Jerusalén.

² Zee lee re ngwleyy non, nu re xaa nak xaa non lo re xaa Israel, mgaazh xaa kwaan tich Pab.

³ Nu ngunaab xaa lo Festo, zee xaal xaa Pab Jerusalén. Lee xgab re xaa nak gut xaa Pab naz.

⁴ Per Festo mkeb lo re xaa nzhé:

—Lee Pab nzho lozhyib yezh Cesarea, nu lee na nle xgab bare na naz ba zlak mbizh.

⁵ Nu chelee tub gu nzho mod ya kwaan na, zee chelee xaabyi ba mle tub kwaan nawent, baa gaazh gu kwaan tich xaa.

⁶ Festo mzo Jerusalén kan xon o chii mbizh masra, zeera mbare xaa Cesarea. Nu lee stub mbizh, mzob xaa paro nabeyy xaa, nu mnabeyy xaa zee yaadno xaa Pab lo xaa.

⁷ Gorna lee Pab mzeeb, lee re xaa Israel, xaa mroo Jerusalén, mzoli dubse lo Pab nu mgaazh xaa zyen doo kwaan naxinn tich Pab, per nyent mod lu xaa wli re kwaan mbezha xaa.

⁸ Zee lee Pab mkeb nzhé:

—Nik tub kwaan nawent namlet na lo ley cheen re nu; nu nixa lo yidoo cheen Dios; nixa lo César, xaa nabeyy naz Roma.

⁹ Nel Festo nzhekla xaa kwi chul xaa kwaan re xaa Israel, zee mnabdizh xaa lo Pab:

—¿Chu zeyal lu xaal na lu Jerusalén, zee baa naab na kwent lo lu?

¹⁰ Pab mkeb nzhé:

—Nee nzo na delant lo lu, xaa nak zhiin Roma, paro nzhaal naab lu kwent lo na; nu ne wen lu, lee na namlet nik tub kwaan nawent lo re sawlazzh na, xaa Israel.

¹¹ Chol na mle na tub kwaan nawent, kwaan nzhaal yet xaa, naniit na naguta gu na; per cheleeya nawlit re kwaan ngaazh re xaa ne tich na, nik tub xaa nanzhaalt zaa na lo re xaa. Kwaanzee naab na zee lee César naab kwent lo na.

¹² Zee lee Festo mnabdizh lo re xaa nzaa konsej lo xaa, nu zeera nzhé xaa lo Pab:

—Nel mnaab lu zee César, xaa nabeyy Roma, naab kwent lo lu, nal xaal na lo lu xaa.

Pab nzo lo rey Agripa

¹³ Nu mded lak mbizh, lee rey Agripa nu Berenice mzhin Cesarea lo Festo.

¹⁴ Nel mlaz xaa baa lakra mbizh, zee mzaa Festo kwent cheen Pab lo xaa. Nu nzhé lo xaa:

—Nee nzho tub xaabyi, xaa mlaa Jwels lozhyib.

¹⁵ Nu leezha ngwa na Jerusalén, lee re ngwleyy non nu re xaa gol lo re xaa Israel, mbid lo na nu mgaazh xaa kwaan tich xaabyi ne, nu ngunaab xaa lo na zee nabeey na gut xaa xaa.

¹⁶ Per na nzhé lo re xaa: “Lee nu xaa Roma, nankanot nu kostumbr nabeyy nu gut xaa tub xaa cheleeya zeeraka chaal nu xaa kwaan re xaa ngaazh kwaan tich xaa, zee ne nu che wli o nawlit kwaan nii re xaa xaa”.

¹⁷ Kwaanzee gorna lee re xaa mbid nee, stub mbizh zee lee na mzob pa naab na kwent lo re myet, nu nzhé na zee yaadno re soldad Pab.

¹⁸ Per lee re xaa mzhin ngaazh kwaan tich xaa, nanét xaa nik tub re kwaan naxinn kwaan mle na xgab.

¹⁹ Kwaan ngaazh xaa tich Pab nak kwent xkostumbr re xaa nu kwent cheen tub xaa le Jesús. Mbezh re xaa lee Jesús ngut, per lee Pab né naban xaa.

²⁰ Nu nal nanet na xomod dexkwaa na kwent ne, zee mnabdizh na lo Pab, nen che nzhekla xaa xaal na xaa Jerusalén zee baa naab na kwent lo xaa.

²¹ Per lee Pab mnaab zee César naab kwent lo xaa. Snee medid mnabeey na yoka xaa lozhyib, axta gorna nzho mod xaal na xaa lo César.

²² Zee lee rey Agripa nzhé lo Festo:

—Chol nzho mod, noka na nzhekla gon na kwaan né xaa ba.

Zee lee Festo mkeb nzhé:

—Yee gon lu kwaan né xaa.

²³ Nu lee stub mbizh, Agripa nu Berenice mzhin pa nabeyy Festo nu ngok xaa ler chul cheen rey, nu kwaan musk mzeeb xaa baa, kwaan re xaa nabeyy tub mil soldad, nu kwaan re xaa yezh, xaa non. Zee lee Festo mnabeey zee yaadno xaa Pab baa.

²⁴ Nu nzhé xaa:

—Rey Agripa nu re gu, xaa non, xaa nzhi nee. Lee xaabyi, xaa nzo lo gu nee, rese xaa Israel, xaa Jerusalén mgaazh xaa kwaan tich xaa, nu mnaab xaa gut na xaa.

²⁵ Per na, nela nik tub kwaan namlet xaa zee nzhaal yet xaa. Per lee xaa mnaab ya xaa lo César, zee César naab xaa kwent lo xaa, nu mlela na xgab xaal na xaa.

²⁶ Rey Agripa, nel nanet na cho kwaan kee na lo yech kwaan xaal na lo César, kwaanzee nzeno na xaa ne lo lu, nu lo re gu xaa non, zee gorna ngulo nabdizh lu lo xaa, zee ne che nankanot na tub kwaan kee na lo César.

²⁷ Nel nzak na nawent xaal na tub xaa nzho lozhyib lo César, nu nayét na nen cho kwaan nawent mle xaa.

26

Pab ngunii lo rey Agripa

¹ Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nzho mod nii lu. ¿Chozhiin nzho lu lozhyib?

Zee lee Pab mlis yaa nu mzelo ngunii nzhé:

²—Rey Agripa. Nyakdoola na nzo na lo lu nalzhe, zee nii na lo lu nu keb na re kwaan ngaazh re xaa sawlazh be tich na.

³ Nel lu ne wen xomod nak rese kostumbr cheen re be, nu re kwaan nle nkediih be. Kwaanzee nii na lo lu kenzha lu kwaan nii na lo lu tub rat.

⁴ Rey Agripa, rese xaa lazh be ne xomod nguu na lazh na leezha mad na, nu xomod nguu na Jerusalén.

⁵ Noka nzhala liin ne re xaa, nu nzho mod né xaa wli kwaanee chelee xaa nzhékla xaa, lee na nak tub fariseo, tub xaa nzhékla doo gozhaw ley cheen be.

⁶ Nu nal nzeno re xaa na nee, nel nkambaz na le Dios re kwaan nzhé Dios lo re xey be, xaa yilo.

⁷ Nu reta lo chiibchop xaa, xaa nak dii cheen be, nkambaz be nen cho gorak re kwaan nguné Dios, nu kwaanzee tubka nzholl be lo Dios. ¡Per nal rey Agripa, lee re xaa sawlazh be ngaazh kwaanee tich na nel noka na nkambaz na gak kwaan nguné Dios!

⁸ ¿Che nle gu xgab nyent mod seban Dios re xaa ngut?

⁹ Yilo leeka mer na mle xgab nzhaal luux na re xaa Jesús,

¹⁰ nu sbaa mle na Jerusalén. Nu kwaan yech kwaan mzaa ngwleyy non doo, mchep na zyen doo xaa Jesús lozhyib, nu gorna nzhut re xaa tub xaa Jesús, nroo na jabor cheen re xaa nzhut xaa.

¹¹ Zyen doo welt mteed na re xaa Jesús bid pa nzhoor be lo Dios, zee yé re xaa naleet Jesús nak Xaa Mxaal Dios Nabeyy. Nu nayii doo na ne na re xaa, nu axta noka mrenal na re xaa re yezh zit.

¹² Zee nya na Damasco kwaan yech kwaan mzaa re ngwleyy non lo na, zee zen na re xaa Jesús baa.

¹³ Per rey Agripa, nkenzha lu, leezha nzha na naz kan rolta mbizh, zee mlu tub xni kwaan nze naz yiba lo na, nkee masra xni ke xni mbizh. Mla dub welt lo re na xaa kwaan nzha kwaan na.

¹⁴ Zee rese nu mla lo yo, nu na mbin tub bos kwaan ngunii lo na wdizh hebreo: “Saulo, Saulo, ¿chozhiin nrenal lu na? Leeka lu kaseweey lu, mod tub ma kwaan nkee patad yek yag kwaan ngin xaa ma. See nak lu.”

¹⁵ Zee nzhé na: “Xaa Nabeyy, ¿cho lu?” Lee Xaa Nabeyy mkeb lo na nzhé: “Na nak Jesús, xaa karenal lu.

¹⁶ Per nal guxso. Na mlu lo lu nel mleyy na lu, zee zaa lu kwent cheen na, nu yé lu re kwaan mlu lo lu nalzhe, nu re kwaan nara lu na lo lu.

¹⁷ Nal xaal na lu lo re xaa sawlazh lu nu lo re xaa nanakt xaa Israel, nu la na lu lo re xaa nayii ne lu.

¹⁸ Xaal na lu lo re xaa ne, zee luu lu kwaan wli lo xaa, zee nazetra xaa lo yalnakaw sinka lo xni cheen Dios ze xaa; nu nanabeyytra Maxuu lo xaa sinka nabeyy Dios lo xaa, zee chee na re jwalt cheen xaa nel ngwii xaa lo na nu le nzhul na xaa.”

¹⁹ Sbaa ngoka rey Agripa, mle na rese kwaan mlu Jesús lo na.

²⁰ Nu yilotlaka lo re xaa Damasco nzhé na: “Nzhaal laa gu naletra gu kwaan nawent nu wii gu lo Dios”. Zeera ngwa na Jerusalén nu noka ngwa na lo re xaa Judea, nu zeera ngwa na lo re xaa nanakt xaa Israel. Nu nzhé na lo xaa: “Nzhaal laa gu re kwaan nawent nu wii gu lo Dios, nu le gu kwaan wen, zee luu wlipa mbare gu lo Dios”.

²¹ Nu kwaan mle na zee lee lak xaa sawlazzh na mzen na lach roo yidoo nu nzhekla xaa ngut xaa na.

²² Per Dios nkanap na axta nalzhe, zee nza na kwent xtizh Dios lo re xaa non nu lo re xaa nanont. Nu nanlut na nik tub kwaan xa lo re kwaan nzhé re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo nu re kwaan nzhé Ches gak.

²³ Lee re xaa ne nzhé: “Lee Xaa Xaal Dios Nabeyy nkin ded doo bid nu yet xaa; per lee xaa yilotlaka roban lo re xaa ngut, sbaa yilo xaa zaa kwent cheen yalanaban lo re xaa sawlazzh be nu lo re xaa re stub naz yezh”.

²⁴ Nu gorna lee Pab sbaa nzhé, zee lee Festo mkeb dub gan nu nzhé:
—jNzhak naxen yek lu Pab! Tant nseed lu zee tira ngok naxen lu.

²⁵ Per lee Pab mkeb lo Festo nzhé:

—Nanzhak naxent na; nel wli na re kwaan nii na.

²⁶ Kwaanzee lee rey Agripa nzo nee, lee xaa ne wli rese kwaan nii na, kwaanzee nanzhebt na kawdizhno na xaa. Nu ne wen na lee xaa ne rese kwaan kaza na kwent, nel nakazat na kwent tub kwaan ngok xlaan, tub kwaan nyent cho xaa ne.

²⁷ Rey Agripa, ¿che nle lu krer re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo? Na ne nle lu krera.

²⁸ Zee lee rey Agripa nzhé lo Pab:

—Nebse kwaan lak lan wdizh ne nzhekla lu ngle lu na tub xaa Jesús.

²⁹ Pab nzhé:

—Nexa ped lakse lana o zyena, chelee Dios nzhekla nanakta techosa lu sinka noka re xaa mbin kwaan ngunii na nalzhe wii lo Jesucrist kwenta na, nixa nakadoot xaa kwaan kaden snee kwenta na.

³⁰ Zee nguxso rey Agripa kwaan sa xaa Berenice, nu noka Festo, kwaan rese xaa nzhi baa.

³¹ Nu mroo xaa baa nu nzhedizh re xaa lo wechxinn xaa:

—Nik tub kwaan namlet xaabyi ne zee nzhaal yet xaa, nu nixa lozhyib nanzhaalt yo xaa.

³² Lee rey Agripa nzhé lo Festo:

—Nzho mod ngzela lu xaabyi ne, chol lee xaa nangnaabt xaa zee César naab kwent lo xaa.

27

Mxaal Festo Pab Roma

¹ Leezha mzhin mbizh xaal Festo nu Italia, zee mzaa Festo Pab kwaan zlak xaa nzho lozhyib lo Jul, tub xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, xaa nak xaa partid kwaan le Augusto.

² Nu ngu nu leen tub bark kwaan mroo yezh Adramitio kwaan merla roo nya naz Asia. Noka nzo Aristarco kwaan nu, xaa ne nak xaa yezh Tesalónica, tub yezh kwaan nabeyy Macedonia.

³ Nu stub mbizh mzhin nu yezh Sidón, nu lee Jul wen doo ngok xaa lo Pab, nu mlaa xaa ngwasewii Pab lo re xmig Pab, nu mlaa xaa zee lee re xmig Pab zaa kwaan ndaw xaa nu re kwaan nkin xaa.

⁴ Gorna mroo nu Sidón, nu nel nze doo mbi naz nzha nu, kwaanzee mzaa nu welt naz tich yizhyo Chipre, kwaan nzhi leen nistoo, zee saawa mbi lo nu.

⁵ Nu gwluzh mded nu leen nistoo gax yizhyo Cilicia nu yizhyo Panfilia, zeera mzhin nu yizhyo cheen Licia zee ngwa nu tub yezh kwaan le Mira.

⁶ Nu baa lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad ngune lo tub bark cheen xaa yezh Alejandría, kwaan nya naz yizhyo Italia, nu mnabeyy xaa zee ngu nu leen kwaane.

⁷ Zyen doo mbizh chuwlazh doo mze nu leen bark nu nagan doo mzhin nu tub yizhyo le Gnido. Nu nel seetaka nze mbi naz nzha nu, kwaanzee nya nu naz yezh Salmón lo Creta, yizhyo kwaan nzhi leen nistoo, zee saaw Creta mbi lo nu.

⁸ Nanagant nya nu duzna naz roo nistoo, axta mzhin nu tub pa le Pwert Wen gax yezh Lasea.

⁹ Nu nel ngok doo nu tras zyen mbizh nu ya naganla yaka nu leen nistoo, nel ngokla re mbizh kwaan nroo doo mbi, kwaanzee Pab nzhé lo re xaa:

¹⁰—Xmig na, ne wen na, nawent ya be; chelee be roo be nee, telisa lux bark, noka lux re kwaan nzho leen bark, nu nzho ryez yet re be.

¹¹ Per lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, nambint xaa kwaan nzhé Pab, mas mbin xaa kwaan nzhé bixwann bark nu kwaan nzhé xaa nzeno bark.

¹² Nu pwert ba nanakt wen kwaz nu re mbee nla nal. Kwaanzee mer rese xaa mle xgab mas wen roo nu baa, nu nya nu naz Pwert Fenice. Pwert Fenice noka nak cheen Creta, nu nxal pwert naz pa nyaz mbizh. Nu baa ded nu re mbee kwaan nla nal.

Mroo doo mbi leen nistoo

¹³ Mle re xaa xgab nzho mod nzha nu stuba, nel chepse mbi nze naz lo yizhyo nu nze naz lo nistoo, zee ngu re nu leen bark, nu nzhekla nu nya nu gax gax roo yizhyo Creta.

¹⁴ Per gwluzh xep lee mbi nye doo nze naz stub ta, nu mkeeya bark.

¹⁵ Nu mzeloya mzobyaaya bark naz xsaww nistoo. Nu nel naz pa nzha nu nze mbi, zee mlaa nu mbe mbi bark.

¹⁶ Mded nu tich yizhyo Claudia kwaan nzhi leen nistoo, pa nanroot mbi nye. Nu bid doo mded nu mtexoob nu kano naz leen bark naro.

¹⁷ Gwluzh gorna ngulo mtexoob nu kano leen bark, zee mkado xaa bark naro zee naluxta, nel nzheb xaa napa lee bark kayasob lo yux kwaan le Sirte. Nu mla xaa re lon yek bark, zee mlaa xaa mbe mbi bark.

¹⁸ Nu lee stub mbizh, seetaka nye doo nroo mbi, zee lee re xaa mzelo mlebi re kwaan nzhanoo bark leen nistoo.

¹⁹ Nu lee myon mbizh, mlebi xaa re kwaan nle xchiin bark leen nistoo.

²⁰ Nu zyen mbizh namlut lo mbizh nixa lo mbal yiba lo nu, nu seetaka nroo doo mbi, zee namzaktra re nu le nu gan.

²¹ Nu zyen mbizh nzha zer gaw nu, zee lee Pab mzoli xsaww lo re nu, nu né xaa:

—Xmig na, mas wen chol ngon gu xtizh na, zee nangroot be Creta; snee nangded be re bid nu nangluxt be re kwaan.

²² Per nal blo gu balor lextoo gu, nel nik tub re be nayeta, nebse bark ne lux.

²³ Lee Dios Xaa Nabeyy lo na, xaa nkee na zhiin lo mxaal tub xmandad ngunii lo na nawzheze,

²⁴ nu né xaa lo na: “Nazhebt lu Pab, nel kan lu, zee natal Dios yet nik tub re xaa nzho re gu leen bark, nel mbin Dios xtizh lu nu nkin ya lu lo xaa nabeyy Roma”.

²⁵ Kwaanzee xmig na, nazhebt gu, nel ne wen na zak rese kwaan nguné xmandad Dios lo na.

²⁶ Per telisa lee bark yisob roo yizhyo kwaan nzho leen nistoo.

²⁷ Per leezha nzha chida mbizh nzho nu leen nistoo, yaal zee mzhin nu nistoo pa le Nistoo Adriático. Nu lee mbi nzhenoka bark naz baa nu naz ree. Nu kan wall yaal lee re xaa nzhanu bark mzeen lee nu nzhazhin gax yizhyo.

²⁸ Zee mchiix xaa ne paro nech nis, nu baa nech galbchii xop metr. Nu delant xep mchiix xaa stuf welt, nu nee nech galbagzhaka metr.

²⁹ Nzheb xaa napa lee bark kayal cho ke, kwaanzee mkee xaa tap yiih reke bark kwaan la axta xan nistoo zee naxonnt bark tant. Lee re xaa nzak: “Oj mkaxnila yizhyo”.

³⁰ Per lee re xaa nkee zhiin leen bark mle xgab xonn. Nu mzelo xaa kala xaa kano lo nis, nu mle xaa mod xaa kaselaka yiih cheen bark leen nis, nebse zee ta xonn xaa leen kano.

³¹ Per Pab nzhéya lo xaa nabeyy lo re soldad nu lo re soldad:

—Chelee re xaa ne xonn, telisa zet re be.

³² Zee lee re soldad mchoog re doo kwaan nkadoo kano zee lawa lo nistoo.

³³ Nu gorna nzhakaxnila yizhyo, Pab nzhé lo re xaa:

—Daw gu tub kwaan. Nel nzhala chida mbizh nle doo gu xgab zee nixa nandawt gu nu nanzhat gu.

³⁴ Nal nii na lo gu, daw gu zee nayeta gu, nel nik tub xaa nayeta.

³⁵ Nu gorna ngulo sbaa nzhé Pab, zee mzen Pab cha pan nu mzaa xaa dixkix lo Dios lo re xaa, nu mxux xaaya nu mzelo xaa ndaw xaa.

³⁶ Zee ngu balor lextoo rese xaa nu noka re xaa ndaw.

³⁷ Chop yiyoo nzho chongal nzho chiinmtub xaa nak re nu, xaa nzho leen bark.

³⁸ Gwluzh gorna ngulo ndaw re nu parosa nguzhe lextoo nu, zee mlebi xaa re nzhobxtil leen nis zee gak naxex bark.

³⁹ Gorna mkaxni yizhyo, lee re xaa nkee zhiin leen bark namlabeyyt xaa yizhyo ba, per mlu tub yaa nistoo kwaan nzhi yux roo lo xaa; mle re xaa xgab chep xaa bark naz baa.

⁴⁰ Zee mchoog xaa re doo kwaan nkadoo re yiih kwaan nsekwaz bark, mlaa xaa mlaya leen nistoo. Nu mxek re xaa yag kwaan nle nze bark. Zeera mlep xaa lon kwaan nzen mbi nu sbaa lee bark mzelo mbii lo yux.

⁴¹ Per lee bark mzeeb neb lo yux nu baa ngusoba, nu nyentra mod guna. Lee naz xan bark mzelo mlux nel tant mzaa golp nistooya.

⁴² Lee re soldad nzhekla gut re pres, xaa nzheno xaa, zee naxonnt re xaa le xaa nadar lo nistoo.

⁴³ Per lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad, namzeyalt xaa le xaa sbaa, nel nanzheklat xaa yet Pab. Lee xaa nabeyy tub gayoo soldad mnabeyy nzhé:

—Lee re xaa nzhak nle nadar, yilo re xaa la leen nis nu roo xaa, zee zhin xaa lo yo.

⁴⁴ Zeera reke re xaa nagakt le nadar, nu zen xaa tub le tab o re yag byog cheen bark.

Sbaa rese nu mzhin lo yo.

28

Pab nzho yizhyo Malta

¹ Gorna ngulo mroo re nu leen nistoo, zeera ngune nu lee yizhyo pa mzhin nu le Malta, tub yizhyo kwaan nzhi leen nistoo.

² Per lee re xaa nzho baa, wen doo ngok xaa lo re nu. Mze xaa tub bal naro mzhe nu nel nal doo nu nze yey.

³ Pab mtop tub deezh yag bizh, nu gorna kago xaa yag lo ki, lee tub mball mxonn mroo lo xchoog mkenga yaa Pab.

⁴ Nu gorna ngune re xaa Malta lee mball mkenga yaa Pab, zee nzhé xaa lo wechinn xaa:

—Telisa xaa nzhut myet nak xaa ne, nixa mle xaa gan nangeta xaa leen nistoo, per lee re kwaan nawent kwaan mle xaa nalaat ban xaa.

⁵ Per Pab mrib yaa, zee ngob mball lo bal, nu nyent cho kwaan ngok xaa.

⁶ Rese xaa nkambaz, nen cho gor zeki yaa xaa o ta bix xaa yet xaa. Per gor nzhala gor kawii re xaa lo xaa, nu nyent cho kwaan ngok xaa, zee mchee re xaa mod mle xaa xgab, nu mzelo re xaa mbezh lee Pab nak tub dios.

⁷ Gax baa nzhi re xleyo cheen tub xaa non. Xaa ne le Publio nu wen doo ngok xaa lo re nu, zee mlaz nu tub chon mbizh garli xaa.

⁸ Nu lee xuz Publio ne nzak; nlen xlee nu yizhnlob. Pab ngwasewii lo xaa, nu gwluzh gorna ngulo mdizhno Pab Dios, mzhizh Pab yaa Pab cho xaa nu lee xaa ngokwen.

⁹ Gorna mbin re xaa nzho baa kwaane, zee noka re stub naz xaa ne nzak, xaa nzho yizhyo ba, mbidno xaa lo Pab, nu ngokwen xaa.

¹⁰ Nu zyen doo kwaan mzelazh xaa ba lo nu. Nu gorna mroo nu baa, ngu nu leen bark stuba, mzaa xaa rese kwaan nkin nu gorna nya nu leen nistoo.

Pab mzhin Roma

¹¹ Kwaanzee chon mbee mlaz nu yizhyo Malta kwaan nzhi leen nistoo. Zeera ngu nu leen tub bark, kwaan mlaz baa dubse mbee nal; kwaane nak cheen xaa yezh Alejandria, nu naz yek nkee tub maj cheen Cástor nu stub maj cheen Pólux, chop dios cheen xaa.

¹² Zee mzhin nu yezh Siracusa, baa mlaz nu chon mbizh.

¹³ Nu baa mroo nu nya nu duzna naz roo nistoo axta mzhin nu tub yezh le Regio. Nu lee stub mbizh, mzelo tub mbi nze naz tich nu. Nu axta mbizh rop zeera mzhin nu tub yezh le Puteoli.

¹⁴ Nu baa mzhaal nu lak xaa Jesús nu ngunaab xaa lo nu kwaz nu lo re xaa tub sman. Nu gwluzh zeera nya nu yezh Roma.

¹⁵ Re xaa Jesús mbin re kwent cheen nu. Nu snee mle xaa zee mzhaal re nu yilo mzhin nu yezh Roma. Lak xaa ne nze axta tub yezh le Foro cheen Apio, nu zlak xaa nze axta tub yezh le Yon Tyend zee zhaal xaa Pab naz ba. Nu gorna ngune Pab lo re xaa mzaa Pab dixkix lo Dios nu ngu balor lextoo xaa.

¹⁶ Gorna mzhin nu Roma, zee lee xaa nabeyy lo tub gayoo soldad mlaa ngu techosa Pab tub yoo, nu nkanap tub soldad xaa baa.

Pab nzho Roma

¹⁷ Gorna nzhala chon mbizh mzhin nu Roma, Pab mxaal lak xaa mrezh re xaa non lo re xaa Israel, xaa nzho Roma. Nu gorna ngulo mdop re xaa, Pab nzhé lo re xaa:

—Wech na, nik tub kwaan nawent namlet lo re sawlazzh be, nixa lo re xkostumbr re xey be, per lee re xaa mzen na Jerusalén, nu mzaa xaa na lo re xaa Roma.

¹⁸ Nu gorna ngulo mnabdizh re xaa lo na, nzhekla xaa sela xaa na, nel nanguzhalt xaa nik tub kwaan nawent kwaan mle na lo re xaa, zee gut xaa na.

¹⁹ Per lee re sawlazzh be ngok gaya, kwaanzee mnaab na zee César naab kwent lo na, per nanakta nel nayii na ne na re sawlazzh be.

²⁰ Kwaanzee mrezh na re gu zee wdizh be chep. Kwaanzee nzhekla na ne gu, nkadoo na kwaan kaden nee, nel nza na kwent cheen kwaan nkambaz re be, xaa Israel.

²¹ Re xaa nzhé lo Pab:

—Zer kayaa nu nik tub kwent cheen lu kwaan mxaal xaa Judea, nu nik tub re sawlazzh be mroo baa mzhin nee, nanét nik tub kwaan nawent cheen lu lo nu.

²² Per nzhekla nu gon nu kwaan né lu, nel ne nu rese pa nzhedizh nawent xaa Naz Kub cheen Jesús kwaan kalu lu.

²³ Snee mleey xaa tub mbizh kwaan kasa re xaa. Nu mbizh zee mkasa zyen doo myet pa nzho Pab. Nu axta garziil nu axta mzhel yizhyo, Pab mzaa kwent cheen pa nabeyy Dios lo re xaa. Nu sbaa mle xaa zee wii re xaa lo Jesús, zee mzaa xaa kwent cheen ley cheen Ches, pa nzaa kwent cheen Jesús lo re xaa, nu lo re kwaan ngunii re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

²⁴ Rol xaa mzaa yek mbin kwaan nzhé Pab, per lee stub naz xaa namzaat yek mbin kwaan nzhé xaa.

²⁵ Nu nel mdildiizh re xaa, mzelo xaa nya xaa. Zee nzhé Pab lo re xaa:

—Wen wen ngunii Mbi Naban gorna ngunii Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, lo re xey be xaa yilo, leezha nzhé xaa:

²⁶ Gwa nu guzh lo re xaa na:

Nixa gon guya, nalata yek gu,
nixa wii guya, naluta lo gu.

²⁷ Nel ngok ned doo lextoo re xaa ne,
nu mod xaa nyaaw nzha,
nu mod xaa nanyenit lo nzhak xaa,
zee nyent mod gon xaaya,
zee nyent mod wii xaa loya,
zee nyent mod laya lextoo xaa,
kwaane nle zee nambaret xaa lo na zee nasekwent na xaa. [Is. 6:9-10]

²⁸ Kwaan zee bzeen re gu, leeka nal gorne, lee yalnaban kwaan nzaa Dios, kwaan nza na kwent, zaa xaa kwent lo re xaa nanakt xaa Israel, nu lee re xaa zee, zona.

²⁹ Gorna ngulo nzhé Pab kwaane, zee lee re xaa Israel nya nu mzelo xaa mkediizh xaaya.

³⁰ Chop liin ngu Pab leen yoo kwaan mree xaa, paro nkayaa xaa re xaa nyaadsewii lo xaa.

³¹ Nu namzhebt xaa mzaa xaa kwent lo re xaa cheen pa nabeyy Dios, nu mzaa xaa kwent cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu nik tub xaa namchadilt xaa, nel kazaa xaa kwent kwaane.

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Roma

Dix kwaan nzhé Pab lo re xaa yezh Roma

¹ Dix re gu.

Na nak Pab, xaa nkee xchiin Jesucrist. Kakee na yech ne lo re gu, nel Dios mrezh na nu mleey xaa na, zee kayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, nu mxaal xaa na zee za na kwent cheen wdizh chul cheen xaa.

² Lee wdizh chul ne nak kwaan nguné Dios lo re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu leeya nak kwaan mkee xaa lo Xkyech Dios.

³ Wdizh chul ne nak cheen Xgann xaa, xaa myaad ngok myet, naz lo dii cheen rey David, xaa mnabeyy yilo,

⁴ nu Mbi Naban cheen Dios mseban xaa lo yalgut, snee mlu xaa lee xaa nak Xgann Dios. Nu lee xaa nak Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

⁵ Kwent cheen lee xaa mlu Dios yalnkelaa cheen Dios lo be. Nu re nu mkayaa yalnabeyy lo Dios zee zaa nu kwent xtizh xaa lo re xaa nanakt xaa Israel, zee nzho mod wii xaa lo xaa.

⁶ Nu re gu, xaa yezh Roma nak xaa zee, nel Jesucrist mrezh gu zee gak gu xaa xaa.

⁷ Nu nkedoola Dios gu, zee mleey xaa gu gak gu nambey lo xaa. Nzhekla na luu Xuz be Dios, nu Jesucrist Xaa Nabeyy be, yalnkelaa cheen xaa lo rese gu; zee noka le xaa kwi wen re gu.

Pab nzhekla ya lo re xaa Roma

⁸ Yilotlaka mza na dixkix lo Dios, kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, nel rese myet, xaa dubse yizhyo nzaa kwent xomod ngwii gu lo Jesucrist.

⁹ Nu kwaan dub lextoo na nkee na zhiin lo Dios, kwaanzee nza na kwent cheen wdizh chul cheen Xgann xaa; nu ne xaa yizata mbizh naab na lo xaa kwent cheen re gu.

¹⁰ Nu tubka naab na lo xaa, chelee xaa nzhekla zee ne che nzho mod yal na lo gu.

¹¹ Nle doo na xgab yal na lo gu zee nzho mod le na yudar re gu, zee nyera zo gu lo Dios.

¹² Kwaanzee lee mod ngwii tub be stub be lo Dios, nle zee yo balor lextoo rese be.

¹³ Wech nu bzan, nzhekla na ne na lo re gu; zyen doo welt mle na xgab yal na lo gu nel nzhekla na kee na xchiin Dios lo re gu, modxa mkee naya lo re stub naz xaa nanakt xaa Israel. Per nzho doo kwaan nleya zee nyent mod yal na lo gu.

¹⁴ Nzeeb doo na lo re myet zer za na kwent cheen Jesucrist lo xaa, lo re xaa nzhedizh gryeg nu lo re xaa nanzhedizhta, lo re xaa nzhak nu lo re xaa nagakt.

¹⁵ Kwaanzee nzhekla doo na yal na Roma, zee za na kwent wdizh chul cheen Dios lo rese gu.

Yalngezh cheen wdizh chul

¹⁶ Nantont na za na kwent cheen wdizh chul nel leeya nak yalngezh cheen Dios, nu kwent cheen wdizh chul ne, Dios koo rese xaa ngwii lo Jesucrist lo yalgut, yilotlaka re sawlazzh na, xaa Israel, nu noka re xaa nanakt xaa Israel.

¹⁷ Nu wdizh chul ne nlu xomod nle Dios zee nali zo be lo xaa, chelee be ngwii be lo Jesucrist; nel nebse kwent xomod ngwii be lo Jesucrist nzho mod

nzo be nali lo Dios. Nel nkeela lo Xkyech Dios nzhé: “Lee xaa ngwii lo Dios, nali nak xaa nu telisa ban xaa”. [Hab. 2:4]

Re myet, xaa nlaa Dios, nle kwaan nawent

¹⁸ Nlu lee yalnayii cheen Dios nze naz yiba la tich rese xaa nle kwaan nawent nu tich rese xaa nanalit nzo lo Dios, nu tich rese xaa nanzheklat le krer kwaan wli.

¹⁹ Zee nzho mod ne rese myet xomod nak Dios, nel leeka Dios mluya lo rese xaa, axta naz leen lextoo xaa.

²⁰ Nanlut Dios, per klar doo nlu xomod nak Dios lo rese myet kwent cheen re kwaan mdexkwaaw Dios. Kwaanzee axta leezha mdexkwaaw Dios yizhyo, mlu xomod nak Dios, xomod ngezh doo nak Dios, nu xomod nzhol doo nak Dios. ;Kwaanzee lee re xaa nle kwaan nawent nyent kwaan keb xaa lo Dios gorna naab Dios kwent lo xaa!

²¹ Nixa nela xaa xomod nak Dios per nangwiit xaa lo Dios, nu nixa dixkix nanaat xaa lo Dios; kwaanzee nangoknont re xgab kwaan mle xaa; kwaan nachan mle xaa xgab, tira mkaw yek re xaa.

²² Mbezh xaa nzhak doo xaa per ngok nachan xaa,

²³ nel mlaa xaa xcheen Dios, kwaan chul doo, xaa tira nayeta, kwent cheen re maj, re maj kwaan nlu mod myet, nu mod re mbyin, nu mod re ma tap nii, nu mod re mball, nu rese kwaan lux.

²⁴ Kwaanzee mlayaa Dios xaa, zee le xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa, rese kwaan nawent, rese kwaan nzhaal ton xaa le xaa.

²⁵ Nel mlaa xaa re kwaan wli cheen Dios kwent cheen re kwaan nawlit; nu nlenon xaa rese kwaan mdexkwaaw Dios nu nzhol xaa loya, per namlenont xaa Dios nu nixa nambillt xaa lo Dios, xaa tubka nzhaal gool xaa lo. ;Snee naka!

²⁶ Kwaanzee tira mlayaa Dios xaa, zee le xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa, rese kwaan nzhaal ton xaa le xaa. Axta re ngwnaa mlaa me nachaaltra me sa me, nu nchaal me leeka sa ngwnaa me, tub kwaan namzeyalt Dios le me.

²⁷ Nu leeka snee lee re xaabyi, nchaal xaa leeka sa byi xaa. Kwaanzee nlaa xaa xngwnaa xaa nu nle xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa, nu nchaal xaa leeka sa byi xaa, tub kwaan tira nawent. Nu kwaan nle zee nded doo xaa bid lo re kwaan nawent kwaan nle xaa.

²⁸ Nel nanzheklat xaa labeyy xaa Dios kwaanzee tira mlayaa Dios xaa, zee le xaa kwaan nzhak yek xaa, kwaan nanzhaalt le xaa.

²⁹ Nu ngok xaa:

tub xaa tira nanalit,

xaa nawent,

xaa nzoblazh,

xaa nzho kwaan jwyer lextoo,

xaa nzho yalnoblazh lextoo,

xaa nzhut wechxinn,

xaa ndildiizh,

xaa nkade,

xaa nakap,

xaa nchech diizh,

³⁰ xaa nzhedizh nawent stub xaa,

xaa nayii ne Dios,

xaa nkwaan dil,

xaa nto yalxwa,

xaa ngab stub naz kwaan nawent yek,

xaa nanzhont xtizh xuz nixa xtizh xnaa,

³¹ xaa ned doo,

xaa nkade nu nanlet re kwaan nii,
 xaa nyent yalnkelal lextoo,
 xaa nanlest lextoo ne wechxinn.

³² Nu nixa ne wen xaa lee Dios nzhé: “Loka xaa le re kwaane nzhaal yet xaa”.
 Per mas nzha xaa nle xaaya, nu axta nyakdoola xaa ngwii xaa lee stub xaa
 nle re kwaan nawent ne.

2

Dios naab kwent tub mod nali

¹ Kwaanzee leezha ngaazh be tub kwaan tich wechxinn be, nankanot be
 kwaan keb be lo Dios, nel leeka kwaan ngaazh be tich wechxinn be, ngaazh
 be leeka tich be.

² Nela be, nali naab Dios kwent lo re xaa sbaa nle.

³ Kwaanzee, ¿cho kwaan nzak gu? Leezha ngaazh be tub kwaan tich
 wechxinn be nu nle be leeka kwaan nle xaa, nalet be xgab lee be nzho mod
 xonn lo yalnayii cheen Dios.

⁴ ¿Che nanont yalnkelal cheen Dios lo be nu xomod nanyachetla xaa ne xaa
 be? ¿Chozhiin nanzeent be, lee yalnkelal cheen Dios nak kwaan le zee laa be
 kwaan nawent kwaan nle be nu wii be lo xaa?

⁵ Per nel ned be zee nanet be wii be lo Dios, zee kazhibra be zyenra yalnayii
 cheen Dios tich be, axta zhin mbizh kwaan naab Dios kwent lo rese myet tub
 mod nali,

⁶ nu kix Dios lo kad tub xaa kwaan mle xaa.

⁷ Lee re xaa nanguzhat le kwaan wen, nak xaa nkwaan xni cheen Dios, nu
 nkwaan xaa zee wii wen Dios lo xaa, nu nkwaan xaa zee ban xaa tira, zee
 zaa Dios yalnabab kwaan tira lo xaa.

⁸ Per lee re xaa nkwaan leeka cheen nu nanzaat yek gon re kwaan wli,
 sinka nreke xaa tich re kwaan nawlit, Dios naab kwent lo xaa kwaan yalnayii
 cheen Dios.

⁹ Per la yalnayii cheen Dios tich rese xaa nle re kwaan nawent nu nales
 doo gak lextoo re xaa ne. Yilotlaka sawlazh na, xaa Israel, ted Dios bid, per
 noka ted xaa bid re xaa nanakt xaa Israel.

¹⁰ Per lo re xaa nle kwaan wen, Dios wii wen lo xaa nu zaa xni lo xaa nu
 le xaa kwi chul xaa kwaan lee xaa. Yilotlaka le xaaya lo re nu, per noka le
 xaaya lo re xaa nanakt xaa Israel.

¹¹ Nel lal naab Dios kwent lo rese myet.

¹² Rese xaa mle kwaan nawent naab Dios kwent lo. Rese xaa nankanot
 ley kwaan mzaa Dios lo nu, Dios ted xaa bid kwent cheen re kwaan nawent
 kwaan mle xaa. Nu rese nu, xaa nkano ley kwaan mzaa Dios lo nu, Dios naab
 kwent lo xaa mod nzhé ley kwaan mzaa Dios lo nu.

¹³ Nu nanakta nebse re xaa kwaan nkenzha ley kayaa Dios mod xaa nali,
 sinka xaa nle kwaan nzhéya, nali nak.

¹⁴ Per leezha lee re xaa nanakt xaa Israel, nle xaa mod nzhé ley, nixa
 nankanot xaa ley kwaan mzaa Dios lo re nu, kwaan ba nak mod nkano xaa
 ley cheen Dios naz leen lextoo xaa.

¹⁵ Nel lo re kwaan nle xaa nlu nkano xaa ley naz leen lextoo xaa. Leeka
 lextoo xaa nlu lo xaa zee ne xaa cho kwaan kale xaa, kwaan wen o kwaan
 nawent,

¹⁶ axta mbizh kwaan zob Dios Jesucrist naab kwent lo rese kwaan xlaan
 kwaan mle re myet. Sneer nii wdizh chul kwaan nza na kwent.

Re xaa wli pa nak xaa Israel

¹⁷ Kwaanzee mbezh lu nak lu tub sawlzh be, nu ngwii lu lo ley kwaan mzaa Dios lo Ches nu nto lu yalxwa nel xaa Dios nak lu.

¹⁸ Mbezh lu nela lu cho kwaan nzhekla Dios le lu, nel nlabeyy lu ley, zee nela lu cho kwaan wen nzhaal le re myet.

¹⁹ Nu nzak lu nzho mod lu lu re kwaan wen lo re xaa nagakt, nu nzak lu nzho mod seed lu re xaa nagakt xtizh Dios, nel nkano lu ley kwaan mzaa Dios, nel lo Xkyech Dios nkee re yalnzhak nu re kwaan wli.

²⁰ Nzak lu nzho mod lu lu re kwaan wen lo re xaa nagakt, nu nzak lu nzho mod seed lu re xaa nagakt xtizh Dios, nel nkano lu ley kwaan mzaa Dios, nel lo Xkyech Dios nkee re yalnzhak nu re kwaan wli.

²¹ Kwaanzee chelee lu mbezh lu, nseed lu stub naz xaa xtizh Dios, ¿chozhiin nanseedt lu leeka lu? Nzaa lu kwent nawent lewann xaa, ¿chozhiin nlewann lu?

²² Mbezh lu nawent chaal xaa stub ngwnaa, ¿chozhiin nle luya? Mbezh lu nayii lu ne lu re maj, ¿chozhiin nlewann lu kwaan nzho leen xkyidoo maj?

²³ Nto doo lu yalxwa nel Dios mzaa ley lo lu, ¿chozhiin nanlet lu kwaan nzhé ley? ¡Kwaane nle zee nawent nii re myet Dios!

²⁴ Kwaanzee kwentaxa nkeeya lo Xkyech Dios: “Nawent nii re xaa nanakt xaa Israel Dios, kwent cheen re gu”. [Is. 52:5]

²⁵ Wli, chelee lu nle lu kwaan nzhé ley kwaan mzaa Dios lo Ches, wena, nel mchoog lu tik baal cho lu, zee nzho lu beyy cheen nu, xaa Israel. Per chelee lu nanlet lu kwaan nzhé ley nixa mchoog lu tik baal cho lu kwaan nak beyy cheen re nu, nanakt lu kwenta tub re nu, xaa Israel.

²⁶ Per lee re xaa nangut beyy cheen re nu, nu nle xaa kwaan nzhé ley, nak xaa kwenta tub xaa sawlzh nu, xaa Israel, xaa nzho beyy.

²⁷ Loka xaa nle kwaan nzhé ley, nixa nanzhot xaa beyy cheen nu, telisa ngaazh xaa kwaan tich re xaa nkano ley per nanlet xaa kwaan nzhéya, nixa nzho xaa beyy cheen nu.

²⁸ Nel re xaa wlipa nak dii Israel, nanakta re xaa gol lo xey nu Israel, nixa nzho xaa beyy cheen nu cho xaa, nel re xaa wlipa nzho beyy cheen Dios naz leen lextoo xaa, xaa ne nak xaa wlipa nak dii Israel.

²⁹ Lee xaa wlipa nak dii Israel, nzho xaa beyy cheen Dios naz leen lextoo xaa, nu nanakta nel mroog tik baal cho xaa, mod nzaa ley kwent, sinka leeya nak tub kwaan mle Mbi Naban cheen Dios naz leen lextoo xaa. Nanont kwaan nle re myet xgab, kwaan non lo xaa nak nix nzhak lextoo Dios ne xaa.

3

¹ Nixa sneeya, nix doo nzhak lextoo re nu, xaa Israel, xaa nzho beyy cho,

² nel Dios mzaa xtizh xaa lo re xaa dii Israel.

³ Wena, ¿per cho kwaan gak chelee tub sawlzh nu laa nawiiitra lo Dios? Sbaa naleet komba le zee laa Dios rese xaa dii Israel.

⁴ ¡Telisa nalaat Dios yalwen! Nel tubka nle Dios kwaan né xaa, nixa rese myet nak xaa nkade; nel lo Xkyech Dios nkee:

Dios, rese kwaan nzhé lu wli nak,
nu chelee xaa naab xaa kwent lo lu,
lu le gan lo xaa. [Sal. 52:4]

⁵ Per chelee re kwaan nawent kwaan nle be, nlu lee Dios nak tub xaa nali, ¿cho kwaan yé be? Chol sbaa naka, ¿chozhiin nayii Dios leezha nle be kwaan nawent nu nted Dios be bid? ¡Per yalnabdizh ne nak tub kwaan nachan!

⁶ ¡Telisa nawlit lee Dios nak tub xaa nakap! Nel chelee Dios nak tub xaa nanalit, ¿xomod naab Dios kwent lo rese myet yizhyo?

⁷ Lak xaa mbezh: “Wen naka chelee na nkade na nel zee mas klar nlu re kwaan wli cheen Dios, zee nlu wen nak Dios. Cheleeya sbaa naka, zee

nanzhaalt naab Dios kwent lo na, kwent cheen re kwaan nawent kwaan mle na.”

⁸ Chol sbaa naka, zee nzho mod yé be: “Nzhaal le be re kwaan nawent, zee mas klar luu kwaan wen”. Lak xaa mbezh sbaa nlu nu, per nawlit xaaya, telisa lee Dios ted xaa ba bid.

Rese be nak xaa nzeb jwalt

⁹ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che re nu, xaa Israel, nak xaa xwara lo stub naz myet? ¡Nawlita! Nel mod mkeela na, Dios naab kwent lo rese xaa, lo re xaa dii Israel nu noka lo re xaa nanakt dii Israel.

¹⁰ Nel lo Xkyech Dios nzhé:

¡Nik tub xaa nali nyent!

¡Nik gola tub xaa!

¹¹ Nik tub xaa nanzaat yek,
nu nik tub xaa nankwaant Dios.

¹² Rese xaa mlaa Dios,
rese xaa mzen naz nawent,
lal ngok rese xaa zee nyentra sirb re xaa.
¡Nik tub xaa nle kwaan wen nyent!

¡Nik gola tub xaa! [Sal. 14:1-3]

¹³ Lee yeer yenn xaa nak mod baa kwaan nzoxal,
nu roo xaa nroo kwaan nkade xaa. [Sal. 5:9]
Nu re wdizh kwaan nii xaa nak mod xtox mball. [Sal. 140:3]

¹⁴ Nu kwaan roo xaa nge xaa lo re myet
nu nii xaa re wdizh nala lo re myet. [Sal. 10:7]

¹⁵ Nu kwaan rop nii xaa nrexonn xaa, gut wechxinn xaa.

¹⁶ Palpa nzha xaa nle xaa ndil re myet nu nted xaa re myet bid.

¹⁷ Nu nanlabeyyt xaa naz kwaan nle zee kwi wen re xaa. [Is. 59:7-8]

¹⁸ Nu tira nanzhebt xaa ne xaa Dios. [Sal. 36:1]

¹⁹ Nela be, rese kwaan nii ley cheen Dios, leeya nii lo re xaa ngwii lo ley. Kwaanzee nik tub myet nyent mod né: “Nanet na cho kwaan nak jwalt”. Nel Dios naab kwent lo rese myet.

²⁰ Nyent mod zo wen myet kwaan Dios nel ngwii xaa lo ley. Nel nebse non ley, zee luu, be nak tub xaa nzeb jwalt.

Le xaa gan yalnaban nel ngwii xaa lo Jesucrist

²¹ Per nal mlu Dios nen xomod zo be nali lo xaa, nu nanakta nel ngozhaw be ley cheen Ches, nel leeka ley nzaa kwent xomod nzhaal zo be nali lo Dios nu noka re xaa yilo, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, mzaa kwent xomod nzhaal zo be nali lo Dios.

²² Nu nali nzo be lo Dios nal, nel ngwii be lo Jesucrist. Nu kwent cheen xaa rese myet nzho mod zo nali lo Dios nel delant lo Dios lal nak re myet.

²³ Rese myet mle jwalt nu tira nanalit nzo xaa lo Dios.

²⁴ Per nel nkela Dios rese be, mle xaa be mod tub xaa nik tub jwalt namlet, kwent cheen kwaan mle Jesucrist, leezha ngut xaa zee mdix xaa rese jwalt cheen be.

²⁵ Mlaa Dios ngut Jesucrist delant lo rese myet zee gorna mxo xaa xren xaa ngok xaa tub xaa mchee jwalt cheen rese myet, xaa ngwii lo xaa. Nel myedoola Dios ne re be nazskweeze, nu nangunaabt xaa kwent lo re jwalt kwaan mle be,

²⁶ nel nzhekla xaa luu xaa lee xaa nak xaa nali re mbizh ne. Nu nal seetaka nali nak xaa, nu nkiib xaa jwalt tich re xaa ngwii lo Jesucrist zee noka lee xaa gak xaa nali lo Dios.

²⁷ Kwaanzee, ¿paro nlake yalxwa cheen myet lo Dios? ¡Mluxa! Nel nyent mod zo xaa nali lo Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Dios; kwaanzee nebse xaa ngwii lo Jesucrist nzho mod zo nali lo Dios.

²⁸ Kwaanzee re kwaan nzhekla na nii na lo gu nak kwaanee, Dios mkiib jwalt tich re myet zee nali gak xaa, nebse nel ngwii xaa lo Jesucrist, nu nanakta nel nle xaa re kwaan nzhé ley.

²⁹ ¿Napa nel Dios nak Dios nebse cheen re xaa nak xaa dii Israel, xaa nkano ley? ¿Che nanakt Dios cheen rese myet yizhyo? Klar doo nak kwaanee, Dios nak Dios cheen rese xaa dubse yizhyo,

³⁰ Nel tubka Dios nzho. Dios nle nali re xaa ngwii lo Jesucrist, nexa chol nzho xaa beyy cheen nu o nanzhot xaaya.

³¹ Kwaanzee, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che nle be nanont ley nel ngwii be lo Jesucrist? ¡Telisa nawlita! Sbaa nlu be nen xomod non ley.

4

Kwaan nzho mod seed be lo Abraham

¹ Kwaanzee, ¿xomod nali mzo Abraham lo Dios, xaa nak xey rese nu, xaa nak dii Israel?

² Chol nali mzo Abraham lo Dios kwent cheen mod mlozhaw xaa ley, zee nzho mod to xaa yalxwa. Per nanakta sbaa, kwaanzee nyent mod to xaa yalxwa delant lo Dios.

³ Nel Xkyech Dios nzhé: “Abraham mwii lo Dios, kwaanzee Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6]

⁴ Kwaanzee nal chelee tub xaa nkee zhiin, lee demi kwaan nle xaa gan nanakta tub kwaan sbaasa nzelahz xaa lo xaa, leeya nak tub kwaan mle xaa gan mkee xaa zhiin.

⁵ Per lo Dios xa naka. Nanakt xaa ngozhaw ley, mod tub xaa nkee zhiin, xaa mkayaa Dios mod xaa nali lo xaa; per re xaa nebse ngwii lo xaa, sbaa nle Dios nali re xaa nanalit nak. Nu sbaa nkayaa Dios xaa nel ngwii xaa lo xaa.

⁶ Noka lee rey David nzhé, nix doo nzhak lextoo re xaa kayaa Dios kwenta tub xaa nali, nexa cho kwaan nle xaa.

⁷ David nzhé:

Nix doo nzhak lextoo re xaa mchela Dios re jwalt cheen;

nyakdoola xaa,

nel tira namselazhtra Dios re jwalt cheen xaa kwaan mle xaa.

⁸ ¡Nix doo nzhak lextoo xaa

nel nanaabt Dios kwent lo xaa! [Sal. 32:1-2]

⁹ ¿Cho kwaan nle re gu xgab? ¿Che nebse re nu, re xaa nzho beyy, nzhaal kayaa yalnix ne lextoo o che noka nzhaal kayaa re xaa nanakt xaa Israel, xaa nanzhot beyy? Bin gu kwaan ngunii na: “Abraham mwii lo Dios, kwaanzee Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6]

¹⁰ Per, ¿cho gor mkayaa Dios Abraham? ¿Che gorna ngulo ngu xaa beyy cheen re nuya o leezha zeeraka yo xaa beyy cheen nuya? Axta leezha zer yo Abraham beyy, Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali nu nanakta leezha ngu xaa beyy.

¹¹ Dios mzaa beyy ne lo xaa mod tub nsey n kwaan nlu nali nak xaa lo Dios nel ngwii xaa lo Dios. Nu mwii xaa lo Dios leezha zer kayaa xaa beyy ne, zee snee Abraham nak xuz rese xaa ngwii lo Dios, nixa nayot xaa beyy cheen nu. Dios nkayaa rese xaa mod xaa nali, rese xaa ngwii lo xaa, mod mwii Abraham lo xaa.

¹² Nu noka nak Abraham xuz rese xaa nzho beyy cheen nu, chelee xaa ngwii xaa lo Dios mod mwii Abraham lo Dios, leezha zeeraka yo xaa beyy cheen nu.

Kwaan non nak wii be lo Dios mod mwii Abraham lo Dios

¹³ Dios mlaa wdizh lo Abraham nu lo re dii cheen xaa, lee Dios zaa yizhyo lo re dii cheen xaa. Per namlaat xaa diizh ne nel mle Abraham kwaan nzhé ley, lee xaa mlaaya nel mwii Abraham lo Dios; nu kwaanzee Dios mkayaa Abraham mod tub xaa nali.

¹⁴ Per cheleeya nebse re xaa nle kwaan nzhé ley kayaa kwaan mlaala Dios diizh, zee nalexchiint wii xaa lo Dios nu lee xtizh Dios nagaknontra.

¹⁵ Lee ley kwaan mzaa Dios lo Ches nyaadno yalnayii cheen Dios nel nyent mod kozhaw myeta; per pa nyent ley nyent mod ngaazh xaa jwalt tich stub myet.

¹⁶ Kwaanzee, lee diizh kwaan nzhé Dios lo Abraham nu lo re dii cheen xaa, nu noka mlaa xaaya lo rese be, xaa ngwii lo Jesús. Nanakta nebse cheen re xaa nle kwaan nzhé ley, leeya nak cheen rese be, xaa ngwii lo Dios kwenta Abraham. Nu sbaa lee Abraham nak xuz rese be.

¹⁷ Konxa nzhé Xkyech Dios: “Nel mle na gak lu xuz zyen doo yezh lo yizhyo”. [Gn. 17:5] Xaa snee nzhé nak Dios, xaa mwii Abraham lo, nu lee xaa nzaa yalnaban lo re xaa ngut, nu lee xaa ngaxkwa re kwaan nyent zee gaka, nu nle xaaya nebse kwaan xtizh xaa.

¹⁸ Nu nzhé xaa lo Abraham: “Snee gak zyen doo dii cheen lu”. [Gn. 15:5] Kwaanzee nixa nyentra mod gak wdizh kwaan mlaa Dios lo xaa, nel goxla Abraham, per tubka mwii Abraham lo Dios nu mkwaz xaa kayaa xaaya lo Dios, zee sbaa ngok xaa: “Xuz zyen doo yezh”.

¹⁹ Lee xgab cheen Abraham nik tub rat nangokt chop. Nzhola xaa tub gayoo liin nu nzeenla rop sa xaa Sara mer yet rop sa xaa, nu ngox doo xaa, nu nyent mod kano sa xaa mad.

²⁰ Nu nixa sbaaya, tubka nzak xaa lee Dios le kwaan nzhé Dios lo xaa. Per lee xaa mwii lo Dios nu mas mle xaa xgab lee Dios leya, zee mbill xaa lo Dios.

²¹ Ne wen xaa lee Dios nkano yalngezh le wdizh kwaan nzhé Dios lo xaa.

²² Kwaanzee mkayaa Dios xaa mod tub xaa nali.

²³ Nu leezha nzaa Xkyech Dios kwent xomod mkayaa Dios Abraham mod tub xaa nali, nu re wdizh ne mkee zee nlu xomod mle Abraham;

²⁴ zee noka re be nzhaal le be mod mle Abraham. Nel noka be ngwii lo Dios, xaa mseban Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu sbaaka nkayaa Dios re be mod xaa nali,

²⁵ nel lee Jesucrist ngut kwent cheen re jwalt cheen be nu mroban xaa zee nali zo be lo Dios.

5

Rese be nzhul nak be lo re jwalt cheen be nel ngwii be lo Jesucrist

¹ See nal, nali nzo be lo Dios nel ngwii be lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be; nu nzhi wen be kwaan Dios.

² Nel ngwii be lo Jesucrist zee nyakla be nkayaa be re yalwen kwaan nzaa Dios lo be, noka nyakla be nkambaz be yo be kwaan Dios lo xni chul doo cheen xaa.

³ Nu nanakta nebse kwaane, noka nyakla be nel nded be re yalzi; nel ne be leezha ded be re yalzi zee mas nyela be.

⁴ Nu leezha nyela be zee mas nyakla Dios ne be, nu leezha ne be lee Dios nyakla, zee mas tubka nkambaz be kwaan zaa xaa.

⁵ Nu leezha nkambaz be kwaan zaa xaa, telisa kayaa beya. Sbaa ne be: Lee Dios mchezhe lextoo be kwaan yalnkele cheen xaa, kwaan Mbi Naban kwaan mzaa xaa lo be.

⁶ Nel leezha nyent mod zo nali be leeka be lo Dios, Jesucrist myaad ngut kwent cheen rese myet, xaa nanalit nak, mer mbizh kwaan mleeey Dios yet xaa.

⁷ Wlipa na nagan doo zaa tub xaa diizh yet xaa kwent cheen stub xaa, nixa nebse kwaan nali nle xaa. Talbes nzho tub xaa zeyal yet kwent cheen stub xaa, wlipa wen doo nak.

⁸ Per mlu Dios yalnkele cheen Dios lo be, leezha lee re be seetaka nak tub xaa nanalit lo xaa, zee lee Jesucrist ngut kwent cheen rese be.

⁹ Nu nalsi, nzhol ngok be lo re jwalt cheen be nel ngut Jesucrist, nu Jesucrist la be lo yalnayii cheen Dios.

¹⁰ Nel leeka Jesucrist mzo wen be lo Dios, leezha seesa nle be kwaan nanzheklat Dios, nu mzaa Dios Xgann xaa, Jesucrist, ngut, zee kwi wen be kwaan Dios. Kwaanzee nalsi nzhiwenla be kwaan Dios; nel Jesucrist mzaa yalnaban cheen, zee le be gan yalnaban cheen be.

¹¹ Nu kwaanzee nyakdoola be nel nzhi wenla be kwaan Dios, kwent cheen kwaan mle Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Kwaan mle Dan nu kwaan mle Jesucrist

¹² Nel kwaan mle tubka myet, xaa le Dan, mle zee mzeeb jwalt leen dubse yizhyo nu kwaanzee noka myaad yalgut lo dubse yizhyo; kwaanzee rese myet nzhet nel rese myet nle jwalt.

¹³ Leezha zeeraka zaa Dios ley lo Ches, nzhol jwalt lo yizhyo; nixa zeeraka naab Dios kwent lo re myet, nel zeeraka zaa xaa ley lo Ches.

¹⁴ Per nixa seeya, axta mbizh cheen Dan nu axta mbizh cheen Ches, rese xaa ngut, nexa chol namlet xaa jwalt kwaan mle Dan. Kwaan mle Dan mded lo rese myet, sbaaka lee kwaan mle Jesucrist, xaa myaad gwluzh, mded lo rese myet.

¹⁵ Per nalalt nak jwalt cheen Dan kwaan kwaan mzelazh Dios lo be. Nel jwalt cheen tubka myet mle zee zyen doo myet ngut. Per lee yalnaban kwaan ndii tira, mzaa Dios lo be nel nkela xaa be, nu nzaa xaaya lo zyen doo myet kwent kwaan mle stub xaabyi, xaa le Jesucrist.

¹⁶ Lee jwalt cheen tubka xaa nyent mod gak lal kwaan kwaan mzelazh Dios lo be, nel nebse kwent cheen tubka jwalt nzhet re myet, per lee kwaan mzelazh Dios lo myet nle zee zyen doo jwalt cheen re myet zhe.

¹⁷ Nel lee yalgut nabeyy lo yizhyo nebse kwent cheen jwalt kwaan mle tubka myet; kwaanzee telisa lee yalnaban nabeyy leen lextoo re xaa mle Dios nali nel ngwii xaa lo tubka xaabyi, xaa nak Jesucrist. Nu yalnaban ne zaa xaa lo be nel nkela xaa be.

¹⁸ Nu kwaanzee snee nebse jwalt cheen Dan mle zee rese myet nzhet, nu sneeka lee kwaan nali kwaan mle Jesucrist mle zee nanaabt Dios kwent lo myet, nu sbaa kano myet yalnaban.

¹⁹ Kwaane nak, nel tubka myet nambint xtizh Dios, zee zyen doo myet ngok xaa nzeb jwalt; per leeka snee, tubka myet mbin xtizh Dios, zee zyen doo myet zhe rese jwalt cheen.

²⁰ Lee ley cheen Dios nyaad zee gakbeyy xaa xomod nak re jwalt. Per leezha ngokbeyy xaa xomod nak re jwalt, mas mlu Dios yalnkele cheen xaa lo re myet.

²¹ Nu nii na lee jwalt mkano yalnabeyy nyaadno yalgut, nu sneeka lee yalnkele cheen Dios nkano yalnabeyy, zee gak be nali lo xaa kwent cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu sbaa nkano be yalnaban kwaan tira.

6

Nak be mod tub xaa ngut lo jwalt per mban be kwaan Jesucrist

¹ Zee, ¿cho kwaan nzak gu? Nawent chelee be seesa zlera be jwalt zee luura Dios wen doo nak, nel nchee xaa re jwalt cheen be.

² ¡Tira nawent kwaane! Nel nak be mod xaa ngut lo re jwalt; kwaanzee nyent mod lera be jwalt stuba.

³ ¿Che nanet gu, leezha mrubnis be, tubka nak be kwaan Jesucrist lo yalgut cheen xaa?

⁴ Nel leezha nrubnis be, nak be mod tub xaa nzhet nu nyubyo kwaan Jesucrist, zee nroban be stub welt, nu nkano be tub yalnaban kwaan kub; konxa mroban Jesucrist kwaan yalngezh chul cheen Xuz xaa Dios, zee kano xaa stub yalnaban kwaan kub.

⁵ Chelee be ngut be tubka kwaan Jesucrist seeka roban be kwentaxa mroban xaa.

⁶ Nela be lee re mod nak be yilo mkee lo krus kwaan Jesucrist, kwaanzee lee re mod nak be yilo mlux, nu nal nanabeyytra jwalt lo be.

⁷ Nel leezha nzhet xaa, zee nyentra mod nabeyy jwalt lo xaa.

⁸ Nu chelee re be nak be mod tub xaa ngut tubka kwaan Jesucrist, noka nela be lee be roban nu yo be kwaan lee xaa tira.

⁹ Nela be lee Jesucrist mroban nu tira nayetra xaa stub welt. Lee yalgut nyentra mod nabeyytra lo xaa.

¹⁰ Nel tub weltaka ngut Jesucrist kwent cheen re jwalt cheen rese myet. Per nal mroban xaa nu kale xaa kwaan nzhekla Dios.

¹¹ Nu seeka, noka nzhaal gak be mod tub xaa ngut lo re jwalt, per noka gak be mod tub xaa mban lo Dios kwent cheen Jesucrist.

¹² Kwaanzee, nalaat be nabeyy re jwalt lo xkwerp be, zee le be re kwaan nzhekla xkwerp be.

¹³ Kwaanzee nalaat be le xkwerp be kwaan nawent, zee le be kwaan nzhekla Maxuu. Mas wen zaa be dub xkwerp be lo Dios, nel mseban Dios be, zee le be kwaan nzhekla Dios.

¹⁴ Nu snee lee re jwalt nyentra mod nabeyy lo be, zee le be re kwaan nawent, nel nanabeyytra ley cheen Dios lo be, nel nal mlula Dios yalnabela cheen xaa lo be.

Nal nkee be zhiin lo Dios

¹⁵ Lak gu nle xgab lee nal nzho mod le be kwaan nawent nel nanabeyytra ley cheen Dios lo be, nel nzo be lo yalnabela cheen Dios. ¡Nanakta sbaa!

¹⁶ Ne wenla gu, nzho mod kweey be cho xaa nabeyy lo be, nu kee be zhiin lo xaa, zee le be kwaan nzhekla xaa. Chelee be kweey be kee be zhiin lo kwaan nawent zee yet be, o chelee be kweey be kee be zhiin lo Dios nu gon be xtizh xaa, zee gak be tub xaa nali lo Dios.

¹⁷ Per dixkix Dios, nel ngok be mos lo re kwaan nawent yilo, nu lee nal kwaan dub lextoo be kale be re kwaan mseed be cheen Dios.

¹⁸ Nal nanaktra be mos lo re kwaan nawent. Nal nkee be zhiin lo re kwaan nali.

¹⁹ (Mza na kwent ne, kwaan nded re be yizhyo ne, zee la wen kwaane yek gu nel myet yizhyo ne nak be.) Kwaanzee chelee gu mkee gu zhiin lo kwaan nawent yilo, kwaanzee nal bzaa gu dub xkwerp gu lo re kwaan nali zee kano gu tub yalnaban naz lo Dios.

²⁰ Leezha seetaka nkee be zhiin lo kwaan nawent, per nik tik nanlet be xgab le be kwaan nali.

²¹ Per, ¿cho kwaan mle be gan lo re kwaan nawent mle be? Nebse mle be gan nton be. Nu lee re kwaan nawent mle be, nebse nzhanoya be naz lo yalgut.

²² Per nal, nanabeyytra re kwaan nawent lo be; nal lee be nkee zhiin lo Dios, nu mle xaa be xaa nali lo xaa, nu mzaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

²³ Lee kwaan le be gan lo kwaan nawent nak yalgut, per lee kwaan nzelazh Dios lo be nak yalnaban kwaan tira, nel tubka nzo be kwaan Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

7

Nal nanabeyytra ley lo be

¹ Wech nu bzan, re gu nlabeyy xomod nak ley. Ne gu lee ley nabeyy lo myet nebse leezha mban xaa.

² Por ejempl nabeyy ley, leezha lee tub ngwnaa nkano me sa me, nzhaal kano me nebse xmbyi me dubse leezha mban xaa. Per chelee xmbyi me ngut, zee nzho mod chelya me kwaan stub xaabyi.

³ Per chelee me nchaal me stub xaabyi leezha mbanaka xmbyi me nle me jwalt. Per chelee xmbyi me ngut, nzho mod chelya me kwaan stub xaabyi nu nalet me tub kwaan nzhekla Dios.

⁴ Yilo mnabeyy ley cheen Dios lo be; per leezha ngut Jesucrist noka naka mod ngut be; zee nyentra mod nabeyy ley lo be. Nu leezha mroban Jesucrist noka naka mod mroban be, kwaanzee nal Jesucrist nabeyy lo be, sbaa nzho mod le be kwaan nzhekla Dios.

⁵ Nel leezha mban be mod nzhekla kwerp cheen be, lee ley nle zee masra mzhib yek be le be re kwaan nawent kwaan nzhekla kwerp cheen be. Nu kwaan nzheno be naz lo yalgut.

⁶ Per nal, ngut be lo ley kwaan mnabeyy lo be yilo, kwaan mkee lo yech; snee nzho mod kee be zhiin lo Dios kwaan tub yalnaban kub, kwaan mle Mbi Naban cheen Dios lextoo be.

Lee jwalt kwaan nzho leen kwerp cheen na

⁷ Nal, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che ley nle zee nle be jwalt? ¡Nawlita! Per nyent mod labeyy na jwalt chelee ley nyent. Nu tira nangnet na cho kwaan nak yalzoblazh, chelee lee ley nanét: “Nazoblazht lu xcheen sa myet lu”. [Ex. 20:17; Dt. 5:21]

⁸ Per lee jwalt mle zee mas mzebra yalnzoblazh lextoo na nel lee ley nzhé nawenta. Nel chelee xaa nanet xaa cho kwaan nabeyy ley, zee nyent mod nabeyy jwalt lextoo xaa.

⁹ Leezha zer ne na cho kwaan nabeyy ley, nzak na wen nak na, per leezha mlabeyy na ley zee mzeen na lee na nak xaa nlera re jwalt,

¹⁰ nu nzhaal yet na. Dios mzaa ley zee kano na yalnaban, per ley mlu lo na nzhaal yet na.

¹¹ Nel lee re jwalt nguzhal mod mkade na lo re kwaan nabeyy ley, nu kwaan nle zee nzhaal yet na.

¹² Lee ley cheen Dios nak kwaan wen; nu lee diizh kwaan mnabeyy Dios nali nak.

¹³ Per naniit na lee kwaan wen ne nle zee nzhaal yet na. ¡Nyent moda! Lee jwalt nle nawent re kwaan wen nu mkade jwalt na, nu nal nzhaal yet na lo re jwalt cheen na. ¡Kwaanzee lee jwalt nak tub kwaan tira nawent!

¹⁴ Nu ne be Dios nak cho mzaa ley, per na nak tub xaa yizhyo ne nu lee jwalt tubka nabeyy lo na.

¹⁵ Nanet na chozhiin nle na kwaan nawent, nu nanlet na re kwaan wen kwaan nzhekla na le na, leel re kwaan nawent kwaan nayii na ne na, mer kwaan zee nle na.

¹⁶ Per leezha nle na mer re kwaan nawent kwaan nanzheklat na le na, nzeen na lee ley nxaal re kwaan wen.

¹⁷ Nu nii na, naleet na nle na re kwaan nawent, sinka naka re jwalt kwaan nzho leen kwerp cheen na nleya.

¹⁸ Kwaanzee nela na nik tub kwaan wen nyent lo xkwerp na, nel leeya nak kwaan yizhyo ne. Nzhekla na le na kwaan wen per nyent mod le naya.

¹⁹ Nanlet na kwaan wen kwaan nzhekla na le na, sinka kwaan nawent kwaan nanzheklat na le na, komba nak kwaan nle na.

²⁰ Per chelee na nle na re kwaan nanzheklat na le na, naleet mer na nleya, sinka re jwalt kwaan nzho naz leen lextoo na nleya.

²¹ Nu snee naka, leezha nzhekla na le na kwaan wen, leel kwaan nawent nle na.

²² Lee naz mer leen lextoo na nyula na ley cheen Dios,

²³ per nzeen na, lee naz leen kwerp cheen na nzho tub kwaan ndil kwaan re xgab wen cheen na. Nu nkadoo na lo kwaan nzho leen kwerp cheen na, mod tub xaa nzho lozhyib.

²⁴ ¡Nales doo nzhak na! ¿Cho nzho mod la na lo re kwaan nawent kwaan nle kwerp cheen na? Kwaane nle zee nzhaal yet na.

²⁵ Nebse Jesucrist, Xaa Nabeyy na, nzho mod leya. ¡Dixkix Dios! Kwaanzee re xgab cheen na nzhekla le kwaan nzhé ley cheen Dios, per lee kwerp cheen na nzhekla le re kwaan nawent.

8

Lee Mbi Naban nzaa yalnaban

¹ Kwaanzee nal, nyentra kwaan naab Dios kwent lo be, xaa tubka nzo kwaan Jesucrist.

² Nu lee Mbi Naban cheen Dios nzaa yalnaban kwaan kub lo be nel Jesucrist mlou be lo yalnabeyy cheen jwalt, mer kwaan nzhanu be naz lo yalgut.

³ Nel Dios mle rese kwaan nyent mod ngle ley kwaan mzaa Dios lo Ches, nel rese myet tubka nayet xaa le kwaan nzhé ley. Kwaanzee mxaal Dios Xgann xaa mod tub myet, xaa nzeb jwalt, zee yet xaa xkwent be nu sbaa mlux xaa yalnabeyy cheen jwalt.

⁴ Mle xaa kwaane, zee nzho mod le be re kwaan wen kwaan nzhé ley, zee naletra be re kwaan nzhekla xkwerp be, zee le be kwaan nzhekla Mbi Naban.

⁵ Nel re xaa nle re kwaan nzhekla xkwerp, nebse re kwaan yizhyo nzho yek xaa; per lee xaa nle kwaan nzhekla Mbi Naban, ngwii lo nebse re kwaan nak xcheen Mbi Naban.

⁶ Nu lee xaa kwaan ngwii lo nebse re kwaan yizhyo ne, nebse zhin xaa lo yalgut; per lee re xaa nle kwaan nzhekla Mbi Naban, nebse zhin xaa lo yalnaban nu chul yo xaa.

⁷ Lee re xaa ngwii nebse lo re kwaan yizhyo ne nak xkontrad Dios, nel nixa nanzheklat xaa nu nixa nyent mod le xaa kwaan nzhé ley cheen Dios.

⁸ Kwaanzee lee re xaa nle re kwaan nzhekla xkwerp xaa, nyent mod le xaa kwaan nyula Dios.

⁹ Per lee re be nangwiitra be lo re kwaan yizhyo ne, lee re be ngwii lo re kwaan nak xcheen Mbi Naban, chelee be wlipa nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo be. Xaa nanzhot Mbi Naban cheen Jesucrist lextoo, nanakt xaa xaa Jesucrist.

¹⁰ Per chelee Jesucrist nzo lextoo be zee lee Dios ngwii lo be mod tub xaa nali, nu nixa ngut kwerp cheen be kwent cheen re jwalt kwaan mle be, per lee mbi naban cheen be mban kwent cheen Mbi Naban cheen Dios.

11 Nu chelee Mbi Naban cheen Dios, xaa mseban Jesucrist, nzho lextoo be, leeka xaa zaa stub yalnaban kwaan kub lo kwerp cheen be, nebse kwaan Mbi Naban cheen xaa.

12 Kwaanzee, wech nu bzan, nzho tub kwaan nzhaal le be, per nanakta le be re kwaan nzhekla xkwerp be.

13 Nel chelee be nle be re kwaan nzhekla xkwerp be, zee yet be. Per chelee Mbi Naban cheen Dios nzho leen lextoo be, zee le xaa yudar be nalet be re kwaan nzhekla kwerp cheen be, zee le be gan yalnaban cheen be kwaan tira.

14 Nel rese xaa nle kwaan nzhekla Mbi Naban cheen Dios nak xaa xinn Dios.

15 Nu mkayaa be Mbi Naban lo Dios, zee nazhebt be, sinka lee Mbi Naban nle zee nak be xinn Dios nu nzho mod yé be lo Dios: "Pa".

16 Nu Mbi Naban ne mbezhe lo mbi naban cheen be lee be nak xinn Dios.

17 Nu nel nak be xinn xaa noka be kayaa re xcheen xaa, re kwaan mkayaa Xgann xaa Jesucrist, chelee be wlipa no be ded be re yalzi mod mded xaaya, zee gwulzh kano be leeka xni kwaan nkano xaa.

Lee yalchul kwaan yaad

18 Nii na, lee yalzi kwaan kaded be nal nyent mod gak lal kwaan xni cheen Dios kwaan luu lo be.

19 Nel rese kwaan mdexkwaa Dios nkambaz doo nen cho gor luu Dios ne xana re xaa nak xinn Dios.

20 Rese kwaan mdexkwaa Dios ngoka zee nyent mod gaka mod nzhaal gaka. Nangokta sbaa nel lee re kwaan nzhekla gak sbaa, sinka nel Dios nzhe sbaa gaka. Per noka re kwaan mdexkwaa Dios nkambaza,

21 zee nen cho gor nanabeyytra yalgut loya, zee nzho mod gaka chul, mod chul gak re xinn Dios.

22 Axta nal ne be lee re kwaan mdexkwaa Dios nded doo yalzi nu lee yalne cheena nak mod yalne cheen tub ngwnaa, gorna kayal xinn me.

23 Nu nanebt re kwaan mdexkwaa Dios nded yalzi noka re be, xaa nzho Mbi Naban lextoo be, xaa nii lo be cho kwaan kayaa be lo Dios. Kwaanzee noka be nzeen yalne ne lextoo be, nel nkambaz be nen cho gor tira gak be xinn Dios, nu chee Dios kwerp cheen be zee gaka tub kwaan tira naluxtra nu nadedtraya bid.

24 Nal mle be gan yalnaban cheen be nel nkambaz be re kwaan zaa Dios lo be. Per chol lee kwaan nkambaz be nluya lo be, nanaktraya tub kwaan nkambaz be, nel nlulaya lo be nu nankintra kwaz beya.

25 Per chelee kwaan nkambaz be zeeraka luya lo be, nkin yela be kwaz beya.

Tubka nanlaat Dios be

26 Nu leeka nal, lee Mbi Naban nle yudar be nel nagakt be naab be lo Dios mod nzhaal naab be lo xaa. Per leeka Mbi Naban naab lo Dios kwent cheen be kwaan dub lextoo xaa, per nanakta kwaan wdizh.

27 Nu Dios, xaa nlabeyy lextoo rese myet, ne cho kwaan nzhekla Mbi Naban naab, nel lee Mbi Naban nzhedizhno Dios kwentaxa nyula Dios kwent cheen be, xaa nambey.

28 Nela be lee Dios nle zee rese kwaan chul reke lo re xaa nkela Dios, re xaa mrezh Dios kwentaxa nzhekla Dios.

29 Lee re be mlabeyyla be Dios yilo, nu mleeyla Dios be zee gak be mod Xgann Dios, zee lee Xgann Dios gak xaa mas non lo re be, xaa nak wech xaa nu bzan xaa.

30 Nu lee re xaa mleeey Dios yilo, noka mrezh Dios xaa, nu zee noka mle Dios xaa xaa nali, zee noka mzaa Dios xni lo xaa.

³¹ ¿Cho kwaan nzak gu lo re kwaane? ¡Chelee Dios nroo xjabor be, nik tub xaa nyent mod le gan lo be!

³² Chelee Dios namyent xaa Xgann xaa, sinka mzaa xaa xaa zee yet xaa kwent re xjwalt be, telisa xaa xaa lo re be kwaan Xgann xaa rese kwaan nkin be.

³³ ¡Nik tub xaa nyent mod gaazh kwaan tich re be, xaa mleey Dios! Nel Dios nzhé nali nak be.

³⁴ Nu nik tub xaa nyent mod gaazh kwaan tich re be, xaa mleey Dios, nel Jesucrist ngutla kwent cheen re jwalt cheen be, nu mroban xaa nu nal nzob xaa lad li lo Dios, nu naab xaa lo Dios zee chul yo re be.

³⁵ Nik tub xaa nyent mod le zee nakelatra Jesucrist be. Nixa re bid kwaan nded be, nixa re xgab kwaan nzho yek be, nixa re xaa nrenal be, nixa yalnlaan, nixa nyent ler gak be, nixa nreke xaa tich be kwaan espad, rese kwaane nyent mod leya.

³⁶ Kwentaxa nzhé lo Xkyech Dios:

Dios, kwent cheen lu yizata mbizh nzho mod yet nu,
nu nle xaa nu mod tub mbakxiil, ma nzhut xaa. [Sal. 44:22]

³⁷ Per naluxt be lo rese kwaane. Telisa le be gan nel nkela Jesucrist be.

³⁸ Nu ne wen na nik tub kwaane nyent mod le zee nakelatra Dios be:

nixa yalgut,
nixa yalnaban,
nixa re mandad cheen Dios,
nixa re mbi mal,
nixa re kwaan nzho nal,
nixa re kwaan zhin gwluzh,

³⁹ nixa pa ya doo nzeb,
nixa pa nech doo nzho,
nik tub re kwaan mdexkwa Dios.

¡Nik tub re kwaane nyent mod le zee nakelatra Dios be! Mlu xaa yalnkala cheen xaa lo be leezha mxaal xaa Jesucrist, xaa nak Xaa Nabeyy be.

9

Dios mleey xaa Israel

¹ Wlipa na nii na, nankadet na, nel na nak xaa Jesús, nu lee Mbi Naban cheen Dios mzaa kwent kwaane lo na.

² Nu nii na lo gu, nales doo nzhak lextoo na nu tubka nzho yalnles lextoo na gorna nselazh na re sawlazzh na, xaa Israel.

³ Nu nzhékla na, chol nzho mod roo na lo Jesucrist nu nya na lo ki, kwent cheen sawlazzh na zee le xaa gan yalnaban kwaan tira.

⁴ Dios mleey re nu gak nu xinn xaa, nu kwaan xni chul cheen Dios mzo Dios lo nu, nu mlaa Dios diizh kwaan le xaa lo nu, xaa nak dii Israel, nu mzaa Dios ley lo nu, nu mlaa Dios gool nu lo Dios, nu myaan Dios zaa xaa zyen doo kwaan lo nu.

⁵ Lee re xey nu, xaa ngu yilo, nak xaa mzelo re dii cheen nu; nu noka Jesucrist ngok tub xaa dii cheen nu, leezha myaad xaa mod myet, nu nal lee xaa nabeyy lo rese kwaan. ¡Dixkix Dios, wen doo nak xaa! ¡Sbaa naka!

⁶ Nal lee re xaa sawlazzh na nankayaat xtizh Dios, per nayét be lee kwaan nzhé Dios nagakt. Nel naret dii cheen Israel nak wlipa xaa Israel.

⁷ Nu sneeka naret dii cheen Abraham nak wlipa dii cheen Abraham, nel Dios nzhé lo Abraham: “Lee dii cheen lu gak kwent nebse lad cheen Chak”. [Gn. 21:12]

⁸ Nu kwaane nii na naret dii cheen Abraham nak xinn Dios. Kwaanzee xaa nak xinn Dios nak re xaa mzaa Dios xtizh Dios lo.

⁹ Snee naka nel kwaan wdizh ne nzhé Dios lo Abraham: “Stub liin gorna bare na stub welt, gal tub xgann rop gu Sara”. [Gn. 18:10]

¹⁰ Per nanakta nebse kwaane. Noka lo Chak, xey nu, rop Rebek ngol kwech.

¹¹⁻¹³ Nu leezha zeeraka gal rop xinn xaa, leezha zeeraka le xinn xaa nik tub kwaan, nixa kwaan wen nixa kwaan nawent, Dios nzhé lo Rebek: “Lee xaa gal yilotlaka gak xmos xaa gal gwluzh”. [Gn. 25:23] Nu leeka kwaane nzhé Xkyech Dios: “Mkedoola na Kob nu nayii na ne na Esau”. [Mal. 1:2-3] Nu snee mlakeya, zee ne be lee Dios nzho mod kweey xaa mod nzhekla xaa. Nu lee re xaa mleey Dios, mbezh Dios xaa, nu nanont lo Dios cho kwaan mle xaa.

¹⁴ ¿Cho kwaan nzak gu? ¡Telisa nanzheklat na nii na lee Dios nak tub xaa nanalit!

¹⁵ Nel Dios nzhé lo Ches: “Nkedoola na re xaa nzhekla na kela na, nu nlesdoola na ne na re xaa nzhekla na lesla na ne na”. [Ex. 33:19]

¹⁶ Kwaanzee nagakt xaa xinn Dios nel nzhekla xaa, nixa nagakt xaa xinn Dios kwent cheen re kwaan nle xaa, gak xaa xinn Dios nel nlesla Dios ne xaa.

¹⁷ Nel lo Xkyech Dios, nzhé Dios lo faraón, xaa mnabeyy Egipto: “Mle na lu rey zee ne xaa dubse yizhyo nkano na gro doo yalnabeyy, leezha le na re kwaan nawent lo lu”. [Ex. 9:16]

¹⁸ Kwaanzee Dios nlesla ne xaa re xaa nzhekla Dios, nu noka nle ned Dios lextoo re xaa nzhekla Dios gak ned.

¹⁹ Kwaanzee chelee myet nkin le myet kwaan nzhekla Dios, telisa né gu lo na: “¿Chozhiin nayii Dios ne re myet?”

²⁰ Per lu nak tub myet yizhyo, nu nyent mod naab lu kwent lo Dios. Napa nel yé yas lo xaa mdexkwaaya, “¿Chozhiin snee mdexkwa lu na?”

²¹ Lee xaa ndexkwaaya yas nzho mod nabeyy xaa ban, zee le xaa kwaan nzhekla kwaan ban; nu kwaan ban nzho mod dexkwaaya xaa tub yas chul doo, kwaan le xchiin xaa leezha yo xaa tub yalni, nu nzho mod dexkwaaya xaa stub yas sbaasa.

²² Dios nak mod xaa ndexkwaaya yas. Nyedoola xaa ne xaa re xaa mdexkwaaya xaa la yalnayii tich, zee labeyy re myet yalnabeyy cheen xaa, nel sbaa nzhekla xaa.

²³ Snee mle xaa zee nzho mod mlesla xaa ne xaa re be, nu luu xaa re kwaan chul nu re xni cheen xaa lo be, re xaa mrezhla xaa axta yilo.

²⁴ Kwaanzee snee mrezh Dios rese nu, xaa Israel nu noka re gu, xaa nanakt xaa Israel.

²⁵ Modxa nzhé yech kwaan mkee Oseas:

Lee re xaa nangokt xaa na,
yé na lee xaa nak xaa na;
nu lee re xaa namkelat na,
nkela na xaa nal. [Os. 2:23]

²⁶ Nu leeka zee paro nzhé xaa:
“Re gu nanakt xaa na”.

Leeka baa nzhé xaa:

“Gu nak xinn Dios, xaa naban”. [Os. 1:10]

²⁷ Nu xomod nzhé Chay cheen dii cheen Israel: “Nixa zyen doo dii xaa Israel mod re yux kwaan nzhi roo nistoo, per chepse xaa le gan roo lo yalzi cheen yalgut.

²⁸ Nel merla naab Dios kwent cheen xaa dubse yizhyo.” [Is. 10:22-23]

²⁹ Nu leeka Chay mkee:

Chol Xuz be, Xaa Nabeyy, nglaa dii cheen be,
nal gorne gak be mod rop yezh kwaan nak Sodoma nu Gomorra. [Is. 1:9]

Xomod nzhaal zo myet nali lo Dios

³⁰ ¿Cho kwaan nzak gu? Lee re xaa nanakt xaa Israel nakakwaant xaa zo nali xaa lo Dios, nixa seeya Dios mkiib jwalt cheen xaa nel ngwii xaa lo Dios.

³¹ Per lee nu, xaa Israel, xaa nzhekla le rese kwaan nzhé ley zee zo nali nu lo Dios, per namlet nu gan le nu kwaan nzhé ley.

³² ¿Chozhiin? Nel lee re nu, xaa Israel, namwiit nu lo Dios, lee nu mwii lo re kwaan nle nu. Kwaanzee mralnii nu kwaan “ke kwaan nralnii re xaa”.

³³ Modxa nzhé Xkyech Dios:

Na zoob tub xaa yek yi Sión,
lee xaa nak kwent tub ke kwaan ralnii rese xaa.
Nu loka xaa wii lo xaa ne,
nanzhebt xaa ne xaa Dios. [Is. 28:16]

10

¹ Wech nu bzan, kwaan naab na lo Dios nak, lee re sawlazh na, xaa Israel, le gan yalnaban kwaan tira, nel kwaan ba nak kwaan nzhekkladoo lextoo na.

² Nroo na jabor cheen re xaa nel ne na lee re xaa nkela re xcheen Dios, per nanlabeyyt xaa mer kwaan wli.

³ Nu nanet re xaa xomod nzo nali Dios re myet lo Dios, kwaanzee nzhekla re xaa le re kwaan nzhé ley cheen Dios zee sbaa zo xaa nali lo Dios; per nanet xaa wii xaa lo Jesucrist, xaa mzo Dios zee zo myet nali lo Dios;

⁴ nel Jesucrist mlozhaw rese kwaan nzhé ley, zee loka xaa wii lo Jesucrist le gan zo nali lo Dios.

⁵ Loka xaa nzhekla zo nali lo Dios kwent cheen ley kwaan mzaa Dios lo Ches, nzhaal le xaa kwaan nzhéya, nel snee mkee Ches: “Loka xaa nle rese kwaan nzhé ley, ban xaa nel mle xaa kwaan nzhé ley”. [Lv. 18:5]

⁶ Per loka xaa nzhekla zo nali lo Dios nzhaal wii xaa lo Dios. Kwaanzee nanzhaalt nii be: “¿Cho xaa yixooob yiba, kwaan nle zee yaad Jesucrist naz yizhyo?”

⁷ O ¿cho xaa la naz lo re xaa ngut le zee roo Jesucrist naz baa?”

⁸ Kwaanzee lee Xkyech Dios nii: “Lee Wdizh Chul cheen Dios nzo gax roo lu nu leen lextoo lu”. [Dt. 30:12-14] Kwaane nak Wdizh Chul cheen Dios kwaan nzaa nu kwent.

⁹ Nel chelee lu kwaan roo lu mbezh lu lee Jesucrist nak Xaa Nabeyy lu, nu kwaan lextoo lu ne lu lee Dios mseban Jesucrist, zee le lu gan yalnaban kwaan tira.

¹⁰ Nel leezha nle lu krer kwaan dub lextoo lu lee Dios mseban Jesucrist, sbaa gak lu tub xaa nali lo xaa, nu leezha mbezh lu lee Jesucrist nak Xaa Nabeyy lu, zee le lu gan yalnaban kwaan tira.

¹¹ Lee Xkyech Dios nzhé: “Loka xaa wii lo Jesucrist, natont xaa ne xaa Dios”. [Is. 28:16]

¹² Lal nak nu, xaa Israel, nu re xaa nanakt xaa Israel lo Dios. Nel leeka Xaa Nabeyy nak Xaa Nabeyy lo rese xaa, nu nzaa xaa zyen doo kwaan chul lo re xaa naaba lo xaa.

¹³ Nel kwaane nak kwaan nzhé Xkyech Dios: “Rese xaa naab lo Xaa Nabeyy le xaa gan yalnaban kwaan tira”. [Joél 2:32]

¹⁴ Per, ¿xomod naab xaa lo Dios chelee xaa nangwiit xaa lo xaa? ¿Nu xomod wii xaa lo xaa chelee xaa nankenzhat xaa xtizh Dios? ¿Nu xomod kenzha xaa xtizh Dios cheleeya nik tub xaa nazaat kwenta lo xaa?

¹⁵ ¿Nu xomod zaa xaa kwent cheen wdizh chul lo stub xaa cheleeya nyent cho xaal xaa? Modxa nzhé Xkyech Dios: “¡Chul doo naka leezha nze tub xaa nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Xaa Nabeyy!” [Is. 52:7]

¹⁶ Per naret xaa nzaa yek gon wdizh chul. Modxa nzhé Chay lo Xkyech Dios: “Xaa Nabeyy, ¿cho xaa zaa yek gon wdizh chul kwaan nzaa nu kwent?” [Is. 53:1]

¹⁷ Kwaanzee nik tub xaa nyent mod wii lo Jesucrist cheleeya nyent cho mzaa kwent cheen Jesucrist lo xaa.

¹⁸ Per, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che nambint re xaa wdizh chul? ¡Telisa mbin xaaya! Nel lee Xkyech Dios nzhé: Xaa dubse yizhyo mbin wdizh chul, axta pa mas zit lo yizhyo. [Sal. 19:4]

¹⁹ Nu bare na nabdizh na lo gu, ¿cho kwaan nzak gu? ¿Che namlat re kwaane yek re xaa Israel, xaa nak sawlazzh na? Mlaya yek xaa nel yilo Ches mzaa kwent xtizh Dios, nu nzhé Dios: Na le zee gak gu selos xomod kanap na stub naz xaa, xaa nanakt xaa yezh ne; nu le na zee yii gu ne gu stub naz xaa, xaa nanlabeyyt na. [Dt. 32:21]

²⁰ Nu noka Chay klar doo mkee xaa, leezha nzhé Dios: Lee re xaa kwaan nakakwaant na, nguzhal na lo xaa; nu mlu na lo re xaa nambezht na. [Is. 65:1]

²¹ Nu Chay nzaa kwent cheen sawlazzh na, mod nzhé Dios lo xaa: “Dubse zhe kabez na gu, per nanzaat gu yek gu gon gu xtizh na nu mlaa gu na”. [Is. 65:2]

11

Tira namlaat Dios xaa Israel

¹ Kwaanzee nanzheklat na nii na tira mlaa Dios re sawlazzh na, xaa Israel. ¡Telisa namlaat Dios xaa! Nel mer na nak xaa Israel, dii cheen Abraham naz lad cheen Benjamín.

² Nel axta yilo, mleey Dios re sawlazzh na gak xaa xaa Dios; nu nal nalaat xaa xaa. ¿Che nselazzh gu xomod nzaa Xkyech Dios kwent kwaan nzhé Li, xaa nzhé lo Dios nawent nak re xaa Israel? Nu nzhé xaa:

³ “Xaa Nabeyy, mbit xaa rese xaa nzaa kwent kwaan nzhé lu lo lee xaa, nu mlux xaa lo re mdo, pa nteed xaa ma lo lu. Nebse na mban, per noka na nzhekla re xaa gut.” [1 Rey. 19:10, 14]

⁴ Per Dios mkeb lo xaa nu nzhé: “Natehot lu nak xaa nzo lo na, noka nkano na stub gazh mil xaa, xaa zer kichxub lo maj cheen dios Baal”. [1 Rey. 19:18]

⁵ Nu sbaaka nal nzho zlak sawlazzh na nak xaa Dios, xaa mleey Dios kwaan yalnkele cheen Dios.

⁶ Nu chelee kwaane ngoka kwaan nebse yalnkele cheen Dios, nanaktraya nel mle xaa kwaan wen; nu chol ngaka nel mle xaa re kwaan wen, zee nangaktraya kwaan sbaasa nzelazzh Dios.

⁷ Kwaan nzhekla na nii na nak, nanguzhalt kwaan kakwaan xaa sawlazzh na lo xaa. Nixa sbaaya lee lak nu, xaa mleey Dios, nguzhala lo nu; per lee re stub naz sawlazzh na Dios mle ngok ned lextoo xaa.

⁸ Modxa nzhé Xkyech Dios: “Dios mle ngok ned lextoo xaa, nu seetaka nak xaa axta mbizh nalzhe. Nel nixa nzho mod wii xaa re kwaan mle Dios nu nzho mod gon xaa re kwaan ngunii Dios, nanlat re kwaan mle Dios nu re kwaan ngunii Dios yek xaa.” [Dt. 29:4; Is. 29:10]

⁹ Noka David nzhé:

Nzhekla na leezha kayaw xaa la xaa lo tub tramp,
zee ralnii xaa nu ded xaa bid.

¹⁰ Nzhekla na zhib yizhchool zaalo xaa nu
nik stub kwaan nayuntra lo xaa,
nu noka tira gak nalen tich xaa dubse mbizh mban xaa. [Sal. 69:22-23]

Lee yalnaban noka nak cheen re xaa nanakt xaa Israel

¹¹ Nal nzhekla na nii na, namralt nii re sawlazzh na, xaa Israel tira, zee nayixchetra xaa. ¡Telisa yixche xaa! Mas wen leezha nambint re sawlazzh na xtizh Dios, ngoka zee nzho mod kayaa re xaa nanakt Israel yalnaban kwaan tira, zee snee gak selos re sawlazzh na ne re xaa nanakt xaa Israel.

¹² Nu snee leezha mralnii re sawlazzh na, xaa Israel, nu mlaa xaa Dios, zee mle xaa zee nzho mod mkayaa re myet yizhyo, xaa nanakt xaa Israel, re kwaan chul cheen Dios; per mas gro kwaan kayaa re xaa nanakt xaa Israel gorna gak rese xaa sawlazzh na xaa Dios.

¹³ Per nal nii na lo re gu, xaa nanakt xaa Israel, nel Dios mxaal na lo re gu, kwaan zee nzak na non doo xchinn na,

¹⁴ nel nzhekla na lee re sawlazzh na gak selos gorna wii xaa xomod mkayaa Dios re gu, nu snee zee nen che nzho mod le lak xaa gan yalnaban kwaan tira.

¹⁵ Nu cheleeya mlaa re sawlazzh na Dios, zee snee nzho mod kwi wen re myet lo Dios, ¿cho kwaan gak gorna kayaa re sawlazzh na Dios stuba? ¡Gak xaa mod xaa mroban lo yalgut!

¹⁶ Nel chelee pan kwaan mdexkwaa xaa yilo nak xcheen Dios, zee noka re kwaan dexkwaa gwluzh kwaan leeka koob gak xcheen Dios. Nu chelee re lox tub yag naka xcheen Dios noka re ram cheena nak xcheen Dios.

Wdizh nabix cheen yag olib

¹⁷ Nal za na tub kwent nabix lo gu. Dios mxeen tub yag olib chul, nu mas gwluzh mchoog xaa re ram cheena. Zee ngwa xaa naz wen nu mchoog xaa ram stub yag olib wen nu mkangeed xaa re ram ne lo xkyag olib xaa. Rese nu, xaa Israel, nak mod ram kwaan mchoog xaa yilo, nu rese gu nak mod re ram kwaan nkangeed xaa lo xkyag olib xaa. Kwaane nlu nkano gu re kwaan chul cheen Dios kwaan mkano re nu, xaa nak dii Israel, yilo.

¹⁸ Per nayét gu mas xwara gu lo re ram yag kwaan mchoog xaa. Bzelazh gu nel naleet gu nle zee mban loxa, sinka loxa nle zee mban gu, zee nyent mod to gu yalxwa.

¹⁹ Talbes nzhekla gu yé gu: “Lee re ram zee mroog, zee mla nu xlugara lo yag olib kwaan mxeen Dios”.

²⁰ Nu wliya. Per lee xaa namwiit lo Dios nak mod re ram kwaan mroog, nu lee re gu ngwii lo Dios zee nak gu mod ram kwaan nkangeed xaa lox xkyag olib xaa. Kwaan zee natot gu yalxwa, mas wen bzheb gu.

²¹ Nel chelee Dios mchoog re ram olib kwaan mxeen xaa, noka nzho mod le xaa gu sbaa.

²² Bwii, lee Dios nak tub xaa nlesdoola ne re myet. Nlesla xaa ne xaa gu chelee gu nze gu lo yalnkala cheen xaa, per nalestla xaa ne xaa rese xaa nanzhont xtizh xaa. Kwaan zee chelee gu nazet gu lo yalnkala cheen xaa, gak gu kwent ram kwaan mchoog xaa lo xkyag xaa.

²³ Per stub lad, chelee re sawlazzh na zelo xaa wii xaa lo Dios, bare Dios zob xaa lugar cheen xaa stub welt, nel Dios nkano yalnabeyy zob xaa xlugar xaa stub welt.

²⁴ Nel chelee gu, xaa nanakt xaa Israel, mroog gu lo yag olib kwaan nzeb naz wen, nu nyaad gu ngyeed gu lo yag olib kwaan mxeen xaa (tub kwaan

tira nanlet re myet), kwaanzee mas nzhora mod yeed re sawlazzh na stuba, nel leeka xaa nak mer yag olib kwaan mxeen Dios.

Xomod le re xaa Israel gan yalnaban kwaan tira

²⁵ Wech nu bzan, nzhekla na ne re gu kwaane, tub kwaan xlaan kwaan le Dios, zee natot gu yalxwa. Lee re sawlazzh na ngok ned lextoo nal, per kwaane kaded axta yilo gak re xaa nanakt xaa Israel, xaa Dios.

²⁶ Nu gorna lee re xaa nanakt xaa Israel gak xaa Dios, zee rese sawlazzh na le gan yalnaban kwaan tira, nel lee Xkyech Dios nzhé:

Lee xaa zaa yalnaban kwaan tira yaad naz Sión, nu koo xaa re xinn Kob lo re kwaan nawent. [Is. 59:20]

²⁷ Nu kwaane nak wdizh kwaan laa na lo re xaa, gorna kiib na re jwalt cheen xaa. [Jer. 31:33-34]

²⁸ Nu namkayaat re sawlazzh na wdizh chul cheen Dios, snee ngok xaa xkontrad Dios. Nu snee ngoka, zee nzho mod lee re xaa nanakt Israel le gan yalnaban kwaan tira. Per seetaka nkela Dios re sawlazzh na nel Dios mleyey re xey nu, xaa yilo.

²⁹ Nel kwaan nzelazzh Dios, telisa nakiibt xaaya stub welt lo re xaa mrezh xaa gak xaa xaa.

³⁰ Lee yilo, nambint gu xtizh Dios, per lee nal re sawlazzh na nanzhont xtizh xaa, zee mlesla Dios ne re gu.

³¹ Nu nal lee re sawlazzh na nanzhont xtizh Dios, per kwaane ngok zee lesla Dios ne re gu; nu zhin mbizh lesla Dios ne Dios re sawlazzh na, xaa Israel, kwentaxa mlesla xaa ne xaa re gu.

³² Nel mlaa Dios rese myet zee nambint xaa xtizh xaa, zee nzho mod luu xaa yalnlesla cheen xaa lo rese myet.

³³ ¡Wen doo nak Dios! ¡Gro doo nak re yalnzhak cheen Dios, nu nlabeyy xaa rese kwaan! Nu nik tub xaa nyent mod zaa kwent cho kwaan le xaa, nu nixa nyent mod la yek re xaa xomod nak Dios.

³⁴ Nel nyent cho nlabeyy re kwaan nle Dios xgab, nu nik tub xaa nyent mod seed Dios tub kwaan.

³⁵ Nik tub xaa nyent mod zaa tub kwaan lo Dios nu kwaz kix Diosa stub welt.

³⁶ Nel Dios mdexkwa rese kwaan, nu nebse lee xaa nle zee nzhoya, nu snee zee tira naka xcheen xaa. ¡Tubka nzhaal gool be lo Dios rese mbizh! ¡Sbaa gaka!

12

Xomod nzhaal zo be lo Dios

¹ Nu nii na, wech nu bzan, nel mlesla Dios ne re be, nzhaal zaa be dub be lo Dios; mod nteed xaa ma lo Dios. Kwaane nak tub gon nambey nu mban kwaan nzaa be lo Dios, nu snee nak mod nzhaal gool be lo Dios; nu kwaane nak kwaan nyula Dios.

² Nu nalet be re kwaan nle re xaa yizhyo ne, sinka nzhaal laa be chee Dios re xgab cheen be, nu snee ne be xomod nak kwaan nle Dios xgab kwaan nak kwaan wen, kwaan nyula Dios, nu kwaan nali nak.

³ Nel nkela Dios na, zee mxaal xaa na kee na zhiin ne, kwaanzee naab na lo gu, nalet gu xgab lee gu xwa doo. Nel ngwii be lo Jesucrist, mas wen le be xgab mod tub xaa nzho yek.

⁴ Lee kwerp cheen myet nkano zyen doo pa, nu kad tub pa nkano tub zhiin nleya.

⁵ Nu sneeka, nixa zyen doo be, nak be mod tubka kwerp cheen Jesucrist, nu nkin be tub be stub be.

⁶ Dios mzelazh kwaan lo rese be, zee le xchiin beya lo zhiin cheen Dios, nu mzelazh xaaya kwentaxa nzhekla xaa. Nu chelee Dios mzelazh kwaane lo be zee zaa be kwent kwaan né xaa lo be, zee le xchiin beya konxa ngwii be lo Dios.

⁷ Per chelee Dios mzelazh lo be, le be yudar stub naz xaa, zee le beya. Loka be mkayaa lu be xtizh Dios, nzhaal luu beya.

⁸ Chelee be mkayaa be yalnzhak zaa be rason lo re wech nu lo re bzan, nzhaal zaa beya tub mod chul. Loka be mkayaa lo Dios zelazh be tub kwaan lo stub xaa, zelazh beya kwaan dub lextoo be. Cheleeya lo be mzaa Dios nabeyy be lo re xaa Jesús, nzhaal nabeyy be tub mod nali. Loka be mkayaa lesla be ne be re xaa nkin tub kwaan, le be yudar xaa kwaan dub lextoo be.

⁹ Kela be tub be stub be kwaan dub lextoo be. Laa be re kwaan nawent, nu reke be tich re kwaan wen.

¹⁰ Kela be tub be stub be mod nkela be re wech be nu re bzan be, nu le be xgab xwara stub be ke leeka be.

¹¹ Kee be zhiin lo Xaa Nabeyy kwaan dub lextoo be nu nachaabt be.

¹² Yakdoola be le be xgab kwaan nkambaz be; yela be ded be bid, nu tubka wdizhno be Dios.

¹³ Nu le be yudar re wech nu re bzan leezha nkin xaa tub kwaan. Nu chul kayaa be stub naz xaa zhin garli be nu zaa be tub pa kwaz xaa.

¹⁴ Naab be lo Dios kwent cheen re xaa nrenal be; nu nii be kwaan wen lo re xaa nge lo be.

¹⁵ Le be chul gak lextoo be lo re xaa kwaan chul nzhak lextoo, nu gonn be kwaan re xaa kayonn.

¹⁶ Kwi chul be kwaan re wechxinn be. Natot be yalxwa nu nzhaal yeen be kwaan re xaa sbaasa, nixa natot be yalxwa lo re kwaan nzhak be.

¹⁷ Nazaret be tub kwaan nawent lo re xaa kwaan nawent nle lo be. Le be kwaan nzak rese myet nak kwaan wen.

¹⁸ Le be zee kwi chul be kwaan stub naz re xaa, axta paro nzho moda lo be.

¹⁹ Rese be wech nu bzan, nazeret be re kwaan nawent mle stub naz xaa lo be, nzhaal laa be naab Dios xkwent xaa. Modxa nzhé Dios lo Xkyech Dios: "Lee na nzhaal naab kwent; nu na zereya, né Xaa Nabeyy". [Dt. 32:35]

²⁰ Kwaanzee nazeret beya. "Chelee xaa nrenal lu nlaan, bzaa kwaan gaw xaa, nu chelee xaa nzhek lextoo xaa, bzaa nis go xaa; nu snee le gu zee ton xaa". [Pr. 25:21-22]

²¹ Nalaat be le re kwaan nawent gan lo be, sinka le be re kwaan wen zee le be gan lo re kwaan nawent.

13

¹ Nzhaal gon be xtizh re xaa nak zhiin, nel nebse Dios nzho mod zaa yalnabeyy lo xaa, nu Dios mle zee ngok xaa xaa nak zhiin.

² Kwaanzee rese xaa nanzhont xtizh re xaa nak zhiin, noka nayii xaa ne xaa Dios, nel Dios mle zee ngok xaa xaa nak zhiin. Nu rese xaa nanzhont xtizh xaa, ted xaa xaa bid.

³ Nel re xaa nle kwaan wen nanzhebt xaa ne xaa xaa nak zhiin, per re xaa nle kwaan nawent nzheb xaa ne xaa xaa nak zhiin. Chelee be nzhekla be nazhebt be ne be re xaa nak zhiin, le be re kwaan wen, zee ne wen xaa be,

⁴ nel re xaa nak zhiin nak xmos Dios, zee le xaa yudar be. Per chelee be nle be kwaan nawent nzhaal zheb be ne be xaa nak zhiin, nel lee xaa nak xaa nabeyy, nu nted xaa bid re xaa nle kwaan nawent. Nel xchiin Dios nle xaa, zee nteed xaa bid re xaa kwaan nle kwaan nawent.

⁵ Kwaanzee nkin le be kwaan né re xaa nak zhiin, zee nateedt xaa be bid, nu nel nela be xana kwaan nzhaal le be.

⁶ Kwaanzee nzhaal kix be kwent cheen leyo lo re xaa nak zhiin nel lee xaa nak xaa mlaa Dios le zhiin ne.

⁷ Kix be lo kad tub xaa kwaan nzhaal yex lo. Kix be lo re xaa nak zhiin rese kwaan nzhaal kix be lo xaa; nu sbaaka nii be wdizh wen lo xaa nu lo re xaa nzhaal nii be wdizh wen lo; nu wii be respet lo re xaa, kwaan nzhaal wii be respet lo.

⁸ Nik tub kwaan nanzhaalt zeb be lo stub xaa. Per kwaan nzeb be nak yalnkala lo wechxinn be, nel loka xaa nkela wechxinn nle xaa rese kwaan nzhé ley.

⁹ Nel lo ley kwaan mzaa Dios lo Ches nzhé:

Nakanot lu xngwnaa stub xaa,

naguta lu wechxinn lu,

nalewannt lu,

nazoblazht lu. [Ex. 20:13-17, Dt. 5:17-21]

Re kwaanee nu re stub naz kwaan mnabeyy Dios, nak tubka kwaanee: “Bkela wechxinn lu mod nkela lu leeka lu”. [Lv. 19:18]

¹⁰ Loka xaa nkela nanlet xaa nik tub kwaan nawent lo wechxinn xaa, nu sbaa nle xaa rese kwaan nzhé ley.

¹¹ Kwaanzee nkin le be re kwaanee nel nela be xomod nak re mbizh nzho be nal; nkin roo mkaal lo be, nel mzhin gaxla mbizh leezha zaa Dios yalnaban lo be; nu nel mas mzhin gaxla mbizh nal ke leezha mbin be wdizh chul cheen Dios.

¹² Nel nal merla mded yaal nu merla nguni yizhyo; kwaanzee nkin naletra be re kwaan mle be leezha mzo be lo yalnakaw; nkin gak be xab be, kwaan nak cheen Dios kwaan nla xni cho, mod tub soldad, xaa list nzo.

¹³ Kwaanzee le be kwaan wen modxa nle xaa zhe:

nayat be yalni pa nle xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa,

nazuzht be,

nachaalt be stub sa myet be,

nadildiizht be,

nazoblazht be.

¹⁴ Zo be gax lo Jesucrist zee gak be mod tub soldad xaa nkee yiyib xuk, nu tira nalet be re kwaan nzhekla kwerp cheen be.

14

Nagawyixt be wech be nu bzan be

¹ Chul kayaa be re xaa nanyet nzo ngwii lo Dios, nu nagawyixt be xaa.

² Nel tub naz xaa nzak nzho mod gaw xaa rese kwaan, nu lee stub naz xaa nanyet nzo lo re kwaan nak xcheen Dios, nanzhawt xaa baal, nebse re kwaan naye nzhaw xaa.

³ Kwaanzee lee re xaa kwaan nzhaw rese kwaan, nanzhaalt yé xaa, mas wenra xaa ke stub naz xaa nanzhawta. Nu lee re xaa kwaan nanzhawt rese kwaan, nanzhaalt yé xaa lee re xaa nzhaw rese kwaan nak xaa nawent, nel Dios mkayaala tub naz xaa stub naz xaa.

⁴ Nanzhaalt gawyix be wechxinn be, nel re be nak xmos Xaa Nabeyy, nu lee Xaa Nabeyy nak xaa nzho mod nabeyy xmos xaa, nu nanakta be. Nu telisa kayaa Xaa Nabeyy xmos xaa nel nzhak Xaa Nabeyy kanap xaa.

⁵ Nu nzho stub kwaan, nzho lak xaa nzak mas nonra tub mbizh ke stub mbizh, nu nzho zlak xaa nzak rese mbizh lal. Kad tub be nzhaal le xgab mod nzak be mas wenra.

⁶ Loka xaa ngozhaw tub mbizh, ngozhaw xaaya zee gool xaa lo Xaa Nabeyy. Nu loka xaa nzhaw rese kwaan, nzhaw xaaya nel nkela xaa Xaa Nabeyy nu nzaa xaa dixkix lo xaa. Nu loka xaa nanzhawt rese kwaan nle xaaya nel nkela xaa Xaa Nabeyy nu noka nzaa xaa dixkix lo xaa.

⁷ Nel nambant re be zee le be kwaan nzhakla be, nixa nayeta be nel nzhakla be.

⁸ Nel chelee be mban be, mban be zee kee be xchiin Xaa Nabeyy, nu chelee be yet be, yet be nel nzhakla Xaa Nabeyy yet be. Kwaanzee, chelee be mban be nu chelee be ngut be, xaa Xaa Nabeyy nak be.

⁹ Nel kwaanzee ngut Jesucrist nu mbare xaa mroban xaa stub welt, zee gak xaa Xaa Nabeyy lo re xaa mban nu lo re xaa ngut.

¹⁰ Kwaanzee, ¿chozhiin ngaazh be kwaan tich wech be? nu ¿chozhiin nzhak gawa be lo xaa? Nel rese be zhin lo Dios tub mbizh, zee naab xaa kwent lo be.

¹¹ Nel lee Xkyech Dios nzhé:

Mban na, né Xaa Nabeyy,
rese myet kichxub delant lo na,
nu rese myet gool lo Dios. [Is. 45:23]

¹² Kwaanzee sbaa, kad tub be zaa kwent cheen lo Dios.

Le be kwaan wen lo re xaa Jesús

¹³ Kwaanzee nagawyixt be tub be stub be. Wii be xana re kwaan nle be, zee nalet be zee ralnii stub be, zee laa xaa re xcheen Dios.

¹⁴ Kwaanzee mlu Jesucrist kwaane lo na nu lee xaa nak Xaa Nabeyy na; wena nzho mod gaw be rese kwaan, per chelee tub be nzak nawenta, nazhaalt gaw xaaya.

¹⁵ Per cheleeya kwaan nzhaw be nle zee nawent gak lextoo wech be, zee lee kwaan kale be nlu nankelat be xaa. Wii be xana re kwaan gaw be, zee nalet be laa wech be nu bzan be re xcheen Dios, nel noka ngut Jesucrist kwent cheen xaa.

¹⁶ Kwaanzee nalaat be nii xaa nawent kwaan nzak be wen nak, nel nzak xaa nawent mod nle be.

¹⁷ Kwaanzee leezha nabeyy Dios lextoo be, nanont kwaan nzhaw be nixa kwaan nzho be, kwaan non nak zo nali be lo Dios nu kwi chul be, zee yakla be nel lee Mbi Naban cheen Dios nzo kwaan be.

¹⁸ Loka xaa snee nzo lo Jesucrist, nyula Dios xaa nu noka re myet nyula xaa.

¹⁹ Kwaanzee nzhaal kwaan be zee chul kwi re be; zee snee nzho mod le be yudar tub be stub be, zee zo nyera rese be lo Dios.

²⁰ Nanzhaalt lux be xchiin Dios lextoo stub be, nebse kwent cheen kwaan nzhaw be. Rese kwaan nzhaw xaa nak wen, lee kwaan nawent nak gaw be tub kwaan le zee ralnii stub wech be.

²¹ Mas wen nagawt be baal, nixa nagot be xis ub, nixa nalet be stub naz re kwaan, kwaan le zee ralnii stub be.

²² Lee mod nzak be lo kwaane, nebse nzhaal gaka tub kwaan lo be nu lo Dios. ¡Nix doo nzhak lextoo xaa kwaan kale kwaan wen!

²³ Per lee xaa nzhaw tub kwaan nu nzak xaa nawent gaw xaaya, nle xaa jwalt nel nzak xaa nawent gaw xaaya. Nu loka kwaan nle be, chelee be nzak be nawent naka, jwalt naka lo be.

15

Nanzhaalt le be nebse kwaan nyula be

¹ Rese be, xaa nye nzo lo re xcheen Dios, nzhaal yela be ne be re xaa nanyet tant nzo lo re xcheen Dios; nu nakwaant be kwaan nyula leeka be.

² Rese be nzhaal le be kwaan nyula re wechxinn be, zee mas nyera zo xaa lo re xcheen Dios.

³ Nel nixa Jesucrist, namkwaant xaa le xaa re kwaan nyula xaa; nu re kwaan mle xaa nak kwaan nkee lo Xkyech Dios, leezha nzhé Dios: “Lee re wdizh nawent kwaan nii xaa lo lu noka ngunii xaaya lo na”. [Sal. 69:9]

⁴ Nel rese kwaan mkee xaa lo Xkyech Dios yilo mkeeya zee seed be; zee nzho mod yela be ded be re bid nu leeya seleyy be leezha nkambaz be gak re kwaan nguné Dios.

⁵ Nzhekla na lee Dios, xaa nyedoola nu xaa nseleyy be, le yudar gu zee chul kwi gu kwaan re wechxinn gu, modxa mlu Jesucrist,

⁶ zee rese be kwaan tubka bos gool be lo Dios, xaa nak xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Pab mzaa kwent wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel

⁷ Kwaanzee, chul kayaa be re wechxinn be, modxa mkayaa Jesucrist be, zee zyen doo myet gool lo Dios.

⁸ Nii na lo gu, lee Jesucrist myaad mkee zhiin lo re sawlazzh na, xaa Israel, zee gak rese kwaan nzhé xaa lo re xey nu, xaa yilo nu snee luu xaa lee Dios nak tub xaa wli lo re kwaan nii xaa.

⁹ Noka myaad xaa zee gool re xaa nanakt xaa Israel lo Dios nel mlesla xaa ne xaa xaa, modxa nzhé Xkyech Dios:

Kwaanzee gol na lo lu delant lo re xaa dubse yizhyo, nu gol na wen nak lu. [2 Sam. 22:50; Sal. 18:49]

¹⁰ Lee stub pa lo Xkyech Dios nzhé:

Bill gu, re xaa nanakt xaa Israel, tubka kwaan re xaa nak xaa Dios. [Dt. 32:43]

¹¹ Lee stub pa nzhé:

Rese gu, xaa nanakt xaa Israel, bill gu lo Dios, bill re gu kwaan re myet lo Dios. [Sal. 117:1]

¹² Nu noka Chay mkee:

Lo dii cheen Isaí, xuz David, roo tub xaa nabeyy lo dubse yizhyo, nu lo lee xaa wii re xaa nanakt xaa Israel. [Is. 11:10]

¹³ Nzhekla na lee Dios, xaa zaa kwaan nkambaz be, le nix lextoo re gu zee chul kwi re gu, nel ngwii gu lo xaa, zee yela gu kwaz gu re kwaan nguné xaa zaa xaa lo be, nel nkano gu yalngezh cheen Mbi Naban lextoo gu.

¹⁴ Rese gu wech nu bzan, ne wen na lee gu nle kwaan wen, nu nkano gu yalnzhak, zee nzho mod seedra gu re wechxinn gu, xaa nagakt.

¹⁵ Per nzho rol pa namzhebt na mkee na klar doo kwaan nzhaal nii na lo gu, zee tira nayenlazht guya; sbaa mkee naya nel Dios mxaal na kee na zhiin ne lo yalnkele cheen xaa.

¹⁶ Mxaal xaa na, zee kee na zhiin lo Jesucrist, nu mxaal xaa na lo re xaa nanakt xaa Israel. Kwaan nle na nak, za na kwent cheen wdizh chul, mod tub ngwleyy lo re xaa nanakt xaa Israel zee nzho mod gak xaa mod tub gon nzhu lo Dios, tub kwaan mle Mbi Naban.

¹⁷ Nel tubka nzo Jesucrist kwaan na, nzho mod to na yalxwa lo re zhiin kwaan nkee na lo Dios.

¹⁸ Kwaanzee nyent mod nii na stub kwaan cheleeya nanakta kwaan mle Jesucrist kwaan na, zee lee kwent kwaan nii na nu kwaan nle na, lee re xaa nanakt xaa Israel gon xtizh Dios,

¹⁹ nu lee re kwaan gro kwaan mle Mbi Naban kwaan yalngezh cheen xaa lo re xaa, mle Dios zee mbin xaa xtizh Dios. Nu snee nzho mod kaza na

kwent cheen wdizh chul; mzelo na axta yezh Jerusalén nu mzhin na axta yezh Ilírigo.

²⁰ Kwaanzee nzhekla na za na kwent cheen wdizh chul pa zer gon xaa cho kwaan mle Jesucrist. Nel chelee na za na kwenta pa mbílna xaaya, zee gak na kwenta tub xaa za tub yoo tich simyent xcheen stub xaa.

²¹ Modxa nzhé Xkyech Dios:
Gon re xaa kwaan nik tub welt zer ne cho nak Dios;
nu laya yek re xaa kwaan nik tub welt zer gon cho nak Dios. [Is. 52:15]

Pab nle xgab ya yezh Roma

²² Nzhekla na yal na lo re gu per lee xchinn na kale tras na, zee zeeraka yal na lo re gu.

²³ Per nal, ngulola mgaan na xtizh Dios re yezh ne; nu nel nzha doo liin nzhekla na yal na lo gu,

²⁴ nal nzhekla na ya na naz España, nu gorna ya na naz ba deed na Roma. Nu gorna zhin na lo gu, zee wdizh be chep, zee nen che nzho mod le gu yudar na ya na España.

²⁵ Per nal ya na Jerusalén, yalaa na tub gon lo re xaa mle Jesús nambey, xaa nzho baa.

²⁶ Nel lee re xaa yizhyo Macedonia nu yizhyo Acaya ngol lextoo re xaa mzaa xaa tub gon lo re xaa Jesús, xaa prob, xaa nzho yezh Jerusalén.

²⁷ Nu myula re xaa mle xaaya. Nu wli nzeeb xaa kwaan lo re xaa Jesucrist, xaa sawlazzh na, nel mzaa re nu kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist lo re xaa nanakt xaa Israel, kwaanzee nal nzhaal le xaa yudar re xaa Jesucrist, xaa Israel kwaan demi.

²⁸ Kwaanzee gorna yilo le na zhiin ne, gorna yilo za na gon ne lo re xaa Jesucrist, xaa sawlazzh na; zee roo na baa nu deed na lo re gu, zee ya na naz España.

²⁹ Ne wen na gorna yal na naz baa, nzho mod le Jesucrist tub kwaan chul lo re gu.

³⁰ Wech nu bzan, kwent cheen Jesucrist nu kwaan yalnkala kwaan nzaa Mbi Naban lo be, naab na lo gu zee tubka naab gu lo Dios zee kanap Dios na.

³¹ Naab gu lo Dios zee nayigat na lo re xaa kwaan nangwiit lo Jesucrist, xaa kwaan nzho yizhyo Judea, nu zee wen kayaa re xaa mle Jesús nambey, xaa Jerusalén, gon kwaan nzhan na.

³² Kwaanzee chelee Dios nzhekla, naab gu lo xaa zee chul gak lextoo na gorna zhin na lo re gu nu nzho mod kwaz na tub deskans lo re gu.

³³ Nzhekla na lee Dios, xaa nle zee chul kwi rese be, kanap rese gu. ¡Sbaa gaka!

16

Dix kwaan gwluuzh

¹ Naab na lo gu zee chul kayaa gu bzan be Febe, nel lee me nkee zhiin lo re xaa Jesucrist yezh Cencrea.

² Chul bkayaa gu me kwent cheen Xaa Nabeyy, mod nzhaal kayaa gu re xaa mle nambey Jesús. Nu ble gu yudar me loka kwaan nkin me, nel lee me nzhalé yudar zyen doo xaa nu axta na mle me yudar.

³ Guz gu “dix” kwent cheenta lo Priscila nu lo sa me Aquila, xaa nkee zhiin kwaan na lo xchiin Jesucrist.

⁴ Lee rop xaa ba mle yudar na leezha mer yet na nixa noka lee xaa mle ryez yet; nu natechot na nza na dixkix lo xaa, noka re xaa Jesús, re xaa nanakt xaa Israel nzaa dixkix lo xaa.

⁵ Nu noka sbaa guzh gu “dix” lo re xaa Jesucrist, xaa nkasa garli Priscila nu Aquila. Noka guzh gu “dix” lo xmig na wech Epeneto, xaa tant nkedoola na, xaa yilotlaka mwii lo Jesucrist yizhyo Asia.

⁶ Noka guzh gu “dix” cheenta lo Mari, me tant nzha doo mbizh nkee zhiin lo re gu.

⁷ Noka guzh gu “dix” lo rop sawlizh na, wech Andrónico nu wech Junias, xaa tubka ngu lozhyib kwaan na. Nu nlabeyy wen re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist xaa, nu rop xaa ngok tub xaa Jesucrist mas yilo ke na.

⁸ Guzh gu “dix” cheenta lo xmig na wech Ampliato, xaa tant nkedoola na kwent cheen Xaa Nabeyy.

⁹ Guzh gu “dix” cheenta lo wech Urbano, xaa tubka nkee zhiin kwaan na lo xchiin Jesucrist, nu noka lo wech Estaquis, xaa nkedoola na.

¹⁰ Guzh gu “dix” cheenta lo wech Apeles, nel mle xaa gan lo preb ngwii xaa lo Jesucrist; nu noka lo re xaa nzho li wech Aristóbulo.

¹¹ Guzh gu “dix” cheenta lo sawlizh na wech Herodión, nu lo re xaa Xaa Nabeyy, xaa nzho li wech Narcis.

¹² Guzh gu “dix” cheenta lo bzan Trifena nu lo bzan Trifosa, me tant nkee zhiin lo Xaa Nabeyy. Noka guzh gu “dix” cheenta lo bzan be Pérsida, nel nkedoola re xaa Jesús me, tant kakee doo me xchiin Xaa Nabeyy.

¹³ Guzh gu “dix” cheenta lo wech Rufo, tub xaa non doo lo Xaa Nabeyy; nu noka lo xnaa xaa, me nzak na mod xnaa na.

¹⁴ Guzh gu “dix” cheenta lo wech Asíncrito, lo wech Flegonte, lo wech Hermas, lo wech Patrobas, lo wech Hermes, nu noka lo re wech kwaan nzhi kwaan lee xaa.

¹⁵ Nu noka guzh gu “dix” cheenta lo wech Filólogo nu lo bzan Jul, nu noka lo Nereo, nu lo bzan xaa, nu lo Olimpás nu lo rese xaa mle nambey Jesús kwaan nzhi kwaan lee xaa.

¹⁶ Kad tub gu guzh “dix” lo re wech gu nu lo re bzan gu nu daw gu tub bit tagarlo tub xaa stub xaa tub mod nali. Nu noka rese xaa mle nambey Jesús nxaal “dix” lo re gu.

¹⁷ Rese gu wech nu bzan, naab na lo re gu zee zeen gu cho xaa nle zee nzhak rol gu, nu nle zee nralnii re xaa lo xcheen Xaa Nabeyy. Re xaa ne nanlet re kwaan mseed re gu. Bachii gu lo re xaa snee nak,

¹⁸ nel nankeet re xaa ne xchiin Jesucrist, lee re xaa kakwaan kwaan nyula leeka kwerp cheen xaa; nu kwaan re wdizh chul cheen xaa nkade xaa re xaa nanyet nzo lo Jesucrist.

¹⁹ Rese xaa nzho nee, ne lee re gu nak xaa nzhon xtizh Dios nu kwaanzee nyakla na; nu nzhekla na seed gu le gu rese kwaan wen, nu nalet gu re kwaan nawent.

²⁰ Nu snee lee Dios, xaa nle zee chul nzhi re be, le zee le be gan lo Maxuu. Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu re yalnkala cheen xaa lo gu.

²¹ Nxaal Timoteo “dix” lo re gu, xaa kwaan nkee rop nu zhiin. Noka Lus, nu Jasón, nu Sosípater, xaa nak xaa sawlizh na, nxaal re xaa “dix” lo re gu.

²² Na nak Tercio, xaa kakee xtizh Pab lo yech ne, nu noka na xaal na “dix” cheenta lo re gu kwaan le Xaa Nabeyy.

²³ Noka wech Gayo nxaal “dix” lo gu. Nzho na garli xaa, nu ntache xaa garli xaa nzhak kult. Noka wech Erasto nxaal “dix” lo re gu, xaa nak tesorer yezh ne, nu wech be Cuarto nxaal “dix” lo re gu.

²⁴ Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, kanap rese gu. Sbaa gaka.

Re wdizh gwuluzh kwaan nzhooll Pab lo Dios

²⁵ Gool be lo Dios, xaa kwaan nzho mod le zee nye zo re be lo xaa, modxa nza na kwent cheen Jesucrist. Kwaan nza na kwent nak kwaan mlu Dios lo be, tub kwaan ngulaan axta leezha zeeraka dexkwaa yizhyo.

²⁶ Per nal mlu Dios lo be kwaan nzho yek Dios le Dios, nel snee mkeela re xaa yilo, re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zee labeyy rese xaa dubse yizhyoya. Kwaanzee Dios, xaa tubka mban, mnabeyy gak rese kwaane, zee wii re myet lo Jesús.

²⁷ ¡Nzhékla na lee Dios, xaa nzhak rese kwaan, kayaa re wdizh chul nu gool re myet lo xaa, nal nu rese mbizh, kwent cheen kwaan chul kwaan mle Jesucrist!

¡Sbaa gaka!

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Corinto

Dix cheen Pab

¹ Na nak Pab, nu Dios mrezh na zee mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, mod nzhekla xaa. Tubka kwaan wech Sóstenes,

² kakee na yech ne lo re gu, xaa mle nambey Jesús, xaa nzho yezh Corinto. Dios mrezh gu, zee gak gu xaa xaa nu mle nambey xaa gu. Sbaaka mle xaa kwaan rese xaa xaa. Kwaanzee lee xaa nak Xaa Nabeyy be nu Xaa Nabeyy re xaa zee.

³ Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkala cheen xaa lo re gu zee kwi chul rese gu.

Mlu Dios yalnkala cheen Dios

⁴ Tubka nza na dixkix lo Dios, nel mlu Dios yalnkala cheen xaa lo re gu nel xaa Jesucrist nak gu.

⁵ Kwaanzee mzelazh Dios re kwaan chul cheen xaa lo re gu, axta re wdizh kwaan nii gu nu re xgab wen kwaan nzho yek gu.

⁶ Zee snee lee wdizh chul cheen Jesucrist kwaan ngunii nu lo gu tira mla lextoo gu, mod tub kwaan wli.

⁷ Nu nik tub kwaan nanzhijwalt lo re gu, rese kwaan chul cheen Dios mzelazh xaa lo gu lepa nkambaz gu bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

⁸ Dios le zee zo gu nali lo xaa nal nu axta gwluzh, gorna bare Jesucrist Xaa Nabeyy be, zee nik tub xaa nyent mod gaazh tub kwaan tich re gu.

⁹ Dios nak tub xaa nali nu nle xaa rese kwaan né xaa. Nu lee xaa nak xaa mrezh be zee yo be tubka kwaan Xgann xaa, xaa nak Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Jesucrist nak tubka

¹⁰ Nal wech nu bzan, kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, naab na lo gu zee nadildiizht gu nixa narezhchot gu. Chul gu gu nu tubka lal ble re gu xgab.

¹¹ Wech nu bzan, nii na kwaane nel re xaa li wech Cloé nguné lo na, lee re gu ndildiizh.

¹² Nzhekla na nii na kwaane, nel lee lak re gu mbezh: “Lee nu nreke tich Pab”. Zlak gu mbezh: “Lee nu nreke tich Apolos”. Nu zlak gu mbezh: “Lee nu nreke tich Pér”. Nu zlak gu mbezh: “Lee nu nreke tich Jesucrist”.

¹³ ¿Che chop nak Jesucrist?, o ¿che ngut na, Pab, lo krus kwent cheen gu? ¿O che mrubnis tub gu zee mlu nreke gu tich na?

¹⁴ ¡Dixkix Dios namchubnist na zyen gu, nebse wech Crispo nu wech Gayo!

¹⁵ Nu snee nik tub xaa nyent mod yé, lee xaa mrubnis kwaan yalnabeyy cheen na.

¹⁶ Noka mchubnis na Estéfanos nu re xaa nzho garli xaa, per nanselazht na che mchubnisra na stub xaa.

¹⁷ Nel namxaalt Jesucrist na zee chubnis na re myet, lee xaa mxaal na zee za na kwent cheen wdizh chul cheen xaa. Leezha nza na kwent cheen wdizh chul, nanzheklat na nii na lo gu kwaan re wdizh gaya zee kayaa gu wdizh chul. Nzhedizh na kwaan re wdizh sbaasa, zee lee yalnabeyy cheen xomod ngut Jesucrist nzho mod kee zhiin leen lextoo gu.

Jesucrist nkano yalnzhak cheen Dios

¹⁸ Lo re xaa nya naz lo ki, lee kwent kwaan ngut Jesucrist lo krus kwent cheen be, nak tub kwaan nachan nzak re xaa, per lo re be kwaan nak yalngezh cheen Dios nu kwaan wli lo re be, xaa nzhola naz le gan yalnaban.

¹⁹ Modxa nzhé Dios lo xkyech xaa:

Nalenont na yalnzhak cheen re xaa nzhak, nu le na nalata yek re xaa nzho yek. [Is. 29:14]

²⁰ ¿Paro mlake re xaa nzhak nu re maestr nu re xaa nzhak nii chul? ¿Dios mlu nanont re yalnzhak cheen re xaa yizhyo ne!

²¹ Nel kwaan yalnzhak cheen Dios, mle xaa zee lee re xaa yizhyo nanglabeyyt lee xaa, kwaan yalnzhak cheen leeka re xaa yizhyo. Nu nzhakla Dios zelazh yalnaban kwaan tira lo re xaa ngwii lo xaa, nixa lee wdizh ne, kwaan nzaa nu kwent, nlu lo re myet mod tub kwaan nachan.

²² Per lee re sawlazzh na, xaa Israel, nzhakla xaa ne xaa le Dios kwaan gro doo nu lee re xaa nanakt xaa Israel nkwaan yalnzhak,

²³ per lee nu nzaa kwent cheen Jesucrist, xaa ngut lo krus. Kwaan nralnii re sawlazzh na, nu lee re xaa nanakt Israel nzak tub kwaan nachan naka,

²⁴ per lee re xaa mley Dios, xaa nak sawlazzh na o xaa nanakt xaa Israel, ne xaa Jesucrist nkano yalnzhak nu yalngezh cheen Dios.

²⁵ Kwaanzee nzaa nu kwent, lee Dios mxaal Xgann xaa zee ngut xaa lo krus, nu kwaan nak yalnachan nzak re xaa yizhyo, per leeya nlu lee Dios wli nzhak; nu lee re xaa yizhyo nle xgab naka tub kwaan nlu nangezht Dios, per leeya nlu wli ngezh Dios.

²⁶ Nalsi wech nu bzan, ble gu xgab xomod mzo gu leezha mrezh Dios gu: lakse gu nzhak doo mod nzhak xaa yizhyo ne, lakse gu mkano yalnabeyy, noka lakse gu ngok xaa non.

²⁷ Per Dios mley re xaa nagakt zee seton xaa re xaa nzhak, nu mley xaa re xaa sbaasa zee seton xaa re xaa non.

²⁸ Dios mley re xaa nanlet re myet kas nu re xaa nanont yizhyo ne, zee nalenont Dios xgab kwaan nzho yek re xaa yizhyo ne.

²⁹ Kwaanzee snee nik tub xaa natot yalxwa lo Dios.

³⁰ Per leeka Dios mley be zee zhaal be kwaan Jesucrist, nu sbaa nkano be yalnzhak cheen Dios, nu gak be nzhul lo xaa. Nu mloxcho xaa be lo yizhyo nu mlou xaa be lo yalut.

³¹ Sneer modxa nzhé Xkyech Dios:

Chelee tub gu nzhakla to yalxwa, to gu yalxwa cheen Xaa Nabeyy be. [Jer. 9:24]

2

¹ Wech nu bzan, leezha ngwa na ngunii na wdizh wli cheen Dios lo gu, nanguniit naya kwaan wdizh nagan nixa kwaan yalnzhak cheen myet yizhyo ne.

² Nu leezha mzo na kwaan re gu, tubka mza na kwent cheen Jesucrist, nel xomod ngut xaa lo krus.

³ Gorna mzhin na lo re gu mzheb doo na nu nyentra jwers lo na,

⁴ zee leezha ngunii na mza na kwent, nanguniit naya kwaan yalnzhak cheen myet yizhyo ne, nixa kwaan wdizh gaya zee gon गया. Nel lee Mbi Naban nu yalngezh cheen Dios mle zee mlu kwaan gro lo re gu.

⁵ Kwaanzee ngwii gu lo Dios, per nanakta nel mbin गया kwaan yalnzhak cheen myet yizhyo ne, leeya nak nel mla yalngezh cheen Dios lo gu.

⁶ Per kwaan yalnzhak nzhedizh nu lo re xaa nye nzo ngwii lo Dios, per nanakta yalnzhak yizhyo ne nu nixa nanakta yalnzhak cheen re xaa nabeyy yizhyo ne, kwaan nakladiizh lux.

⁷ Nzhedizh nu kwaan yalnzhak cheen Dios kwaan ngulaan, tub kwaan nzholaanla axta leezha zeeraka dexkwaa Dios yizhyo, nen xomod zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

⁸ Kwaane nak tub kwaan nanlat yek re xaa nabeyy yizhyo ne, nel chol nglaya yek xaa, nangkeet xaa Xaa Nabeyy be lo krus.

⁹ Kwaanzee snee nzhé Xkyech Dios:
Dios nkano re kwaan chul nu nzaa xaaya lo re xaa nkela xaa,
re kwaan nik tub xaa zer ne lo,
nu re kwaan nik tub xaa zer gon
nu re kwaan nik tub xaa zer le xgab. [Is. 64:4]

¹⁰ Per lee Dios mlu kwaane lo be kwaan Mbi Naban, nel Mbi Naban nlabeyy rese kwaane, axta re kwaan nzho yek Dios.

¹¹ Nii na lo gu, nik tub xaa nanet cho xgab nzho yek stub xaa, nebse mbi naban cheen xaa ne cho xgab nzho yek xaa. Nu leeka snee nebse Mbi Naban cheen Dios ne cho kwaan nle Dios xgab.

¹² Nu namkayaat be mbi cheen yizhyo ne, lee be mkayaa Mbi Naban cheen Dios, zee labeyy be re kwaan mzelazh Dios lo be.

¹³ Nii nu re kwaane kwaan wdizh kwaan mzaa Mbi Naban cheen Dios lo nu, nu naniit nuya kwaan yalnzhak cheen nu. Nu snee nzaa nu kwent re xcheen Dios lo re xaa nak xaa xaa.

¹⁴ Loka xaa nayot Mbi Naban cheen Dios lextoo, nyent mod la re kwaan nak cheen Mbi Naban yek xaa, nel lo lee xaa naka tub kwaan nawlit. Nu nyent mod laya yek xaa nel nanzhot xaa Mbi Naban lextoo xaa.

¹⁵ Per lee xaa kwaan nzho Mbi Naban lextoo xaa, nzho mod labeyy xaa rese kwaan wen nu nyent mod yé re myet nawent nak xaa.

¹⁶ Nel lee Xkyech Dios nzhé: “¿Cho nlabeyy xgab cheen Dios? Nyent mod seed xaa Dios tub kwaan.” [Is. 40:13] ¡Per be nkano xgab cheen Jesucrist!

3

Tubka nkee re be xchiin Dios

¹ Wech nu bzan, nyent mod ngunii na lo gu mod tub xaa nye nzo lo re xcheen Jesucrist, lee na ngunii lo re gu mod tub xaa nyeen doo lo xcheen Jesucrist.

² Mseed na gu kwenta madoo, mad nzho nizh, nel nyent mod gaw gu kwaan nzhaw xaa gro. Noka nal seesa nkin za na nizh go gu,

³ nel seetaka nak gu mod tub madoo. ¿Choziin nkano gu re xgab yizhyo ne nel seetaka nzoblazh gu, nu nayii gu ne gu tub gu stub gu? Nlu seetaka nak gu kwenta xaa yizhyo ne nel kwenta xaa yizhyo ne nle gu,

⁴ leezha mbezh gu: “Na nreke tich Pab”, nu zlak gu mbezh: “Na nreke tich Apolos”, mod myet yizhyo ne nzhedizh gu.

⁵ Ble wen gu xgab, ¿cho nak na?, ¿cho nak Apolos? Nebse nak nu mos, xaa mle zee mbin gu xtizh Xaa Nabeyy. Kad tub nu nle zhiin kwaan mzaa Xaa Nabeyy kee nu.

⁶ Nal za na kwent xomod naka; leezha mza na kwent xtizh Dios lo gu, naka mod mlo na bizh lo yo; nu leezha mseed Apolos gu, naka mod mzoog xaaya, per Dios nak xaa nle zee mxena.

⁷ Nu kwaanzee lee xaa ngo bizh lo yo nu xaa nzooga nak tub xaa nanont, per Dios nak xaa non nel lee xaa mle zee mxena.

⁸ Kwaanzee lee xaa ngo bizh lo yo nu xaa nzooga lal non xaa nu lal nak xgab cheen xaa, nu Dios kix kad lo tub xaa, lo zhiin kwaan mle xaa.

⁹ Tubka nkee rop nu xchiin Dios. Nak nu mos, xaa nkee zhiin lo Dios, nu gu nak kwenta yizhyo kwaan nkee Dios zhiin.

Nal za na stub kwent nen xomod nak gu mod tub yoo kwaan kaza Dios.

¹⁰ Nu Dios mzaa yalnzhak lo na zee nak na kwenta maestr lo re xaa ndexkwaaw yoo. Na mzob simyent nu stub xaa za duba. Per kad tub xaa nkin wii xaa nen xomod za xaaya,

¹¹ nel nik tub xaa nyent mod zob stub simyent, nel nzobla kwaan nak Jesucrist.

¹² Nu tich simyent ne nzho mod dexkwaaw be tub yoo kwaan or o kwaan plat o kwaan ke kwaan chul nzhak o kwaan tab o kwaan goob o kwaan yixyi;

¹³ per lee xchiin kad tub be gakbeyy mbizh gwluzh; nel mbizh zee, xaal Dios ki nu lee ki le preb zhiin kwaan mle kad tub be.

¹⁴ Chelee tub be mdexkwaaw tub yoo nu nangukta lo ki, kayaa xaa kwaan zaa Dios lo xaa.

¹⁵ Per chelee yoo kwaan mdexkwaaw be nguka, zee luux kwaan mkano be, per Dios koo be lo ki.

¹⁶ Noka re gu nzhaal ne, be nak mod yidoo cheen Dios nu lee Mbi Naban cheen Dios nzho lextoo re be.

¹⁷ Nu chelee tub xaa lux yidoo cheen Dios, Dios lux xaa zee, nel lee yidoo cheen Dios nak tub kwaan nali, nu yidoo cheen Dios nak re be.

¹⁸ Nakadet gu leeka gu; nu chelee tub gu nzak gu nzhak gu re kwaan yizhyo ne, ble gu mod tub xaa nanlabeyyt kwaan yizhyo ne, zeesi zaa Dios yalnzhak lo gu.

¹⁹ Nel lee yalnzhak cheen myet yizhyo ne nak tub kwaan nachan lo Dios. Nel sbaa nzhé Xkyech Dios: "Leeka lo yalnzhak cheen xaa nzen Dios xaa". [Job 5:13]

²⁰ Nu noka nzhéya: "Lee Xaa Nabeyy nela, lee re xgab cheen re xaa nzhak, nak tub kwaan nanont". [Sal. 94:11]

²¹ Kwaanzee nik tub gu natot yalxwa nel nreke gu tich kwaan nlu tub xaa non lo gu, nel rese kwaane nak cheen re gu:

²² kwaan mseed na gu, kwaan mseed Apolos gu, kwaan mseed Pér gu, yizhyo, yalnaban, yalgut, kwaan nzho nal, nu kwaan yo gwluzh, rese kwaane nak cheen re gu,

²³ gu nak xaa Jesucrist, nu Jesucrist nak xaa Dios.

4

Xchiin re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist

¹ Kwaanzee nzhaal wii re gu lo nu nebse mod xmos Jesucrist, nel lee xaa mlaa zhiin ne lo nu, zee nseed nu re myet re kwaan ngulaan, kwaan mzaa Dios lo re myet nal.

² Nu loka tub xaa kayaa tub zhiin, nzhaal le xaa zhiin mod nzhaal le xaaya.

³ Per lee na, nik tik nyent cho nzhak lextoo na, naab re gu kwent lo na o kwalkyur tub re xaa nak zhiin, nel nixa na nanaabt na kwent lo na.

⁴ Nel ne na wen nkee na xchiin Dios per nanont kwaan nzak na, nel Xaa Nabeyy nak xaa naab kwent lo na.

⁵ Kwaanzee nanaabt gu kwent nal, blaz gu yaad Xaa Nabeyy, zee luu xaa klar re kwaan nzho lo yalnakaw zee gakbeyy re xgab cheen re myet. Zee lee Dios nii kwaan chul lo kad tub xaa konxa nzhaal kayaa xaaya.

⁶ Wech nu bzan, nii na kwaane lo gu zee ne gu xomod nak xchiin Apolos nu xomod nak xchinn na. Nii na kwaane zee le gu mod nle nu, nu nafet gu

kwaan nankeet lo Xkyech Dios, zee nik tub gu natot yalxwa lo tub xaa nu yé gu nawent stub xaa.

⁷ ¿Cho nle lu mas xwa ke stub xaa? ¿Cho kwaan nkano lu che nanakta kwaan mzaa Dios lo lu? Nu cheleeya lee xaa mzaaya lo lu, ¿chozhiin nto lu yalxwa nu lal cheen luya?

⁸ Nu nal nzak gu rikla gu, nkano gu rese kwaan nzoblazh tub xaa, nu nzak gu nak gu kwenta rey nu nankintra gu nu. ¡Wena chol rey ngak gu zee nzho mod nabeyy gu tubka kwaan nu!

⁹ Nel ne na lee nu, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nak tub xaa tira nanont lo re myet yizhyo ne, xaa nakladiizh yet; nu nak mod tub xaa lach re xaa yizhyo ne lo nu noka re mandad cheen Dios.

¹⁰ Nu nel nkela nu Jesucrist zee mbezh re xaa nachan nu, nu lee gu nzak nkela gu Jesucrist nu mbezh re xaa list gu. Gu nzak lee nu nak xaa nangezht nu lee gu nak xaa ngezh doo, nu nayii re myet ne nu, nu nkela re xaa gu.

¹¹ Axta mbizh ne, lee nu tubka nded yalnlaan, yizhnzhek, nyent ler gak nu, nzaa re xaaya yenn nu, nankanot nu tub li nu,

¹² nu nyazha nu nkee nu zhiin kwaan yaa nu. Nu leezha nge re xaa lo nu, zee naab nu lo Dios kwent cheen xaa; nrenal re xaa nu, nu nyela nu.

¹³ Nzhedizh nawent re xaa nu, lee nu naab lo Dios zee yo wen re xaa. Mod yix wen re xaa, nu mod tub kwaan nyent sirb. Nu snee nle xaa nu axta mbizh nalzhe.

¹⁴ Nakakeet na kwaane zee ton gu, lee na kakeeya zee za na tub konsej lo gu, mod xiin na, nel nkedoola na re gu.

¹⁵ Kwaanzee chol nkano gu tub chii mil maestr, xaa nzaa kwent cheen Jesucrist lo gu, per nankanot gu zyen xuz gu. Nu na nak kwenta xuz gu, nel ngok gu xinn Dios leezha mza na kwent cheen wdizh chul lo gu.

¹⁶ Kwaanzee naab na lo gu ble gu mod nle na.

¹⁷ Xaal na Timoteo lo gu. Nu lee xaa nak kwenta xgaan na, nel na nak xaa mzaa kwent cheen Xaa Nabeyy lo xaa. Le xaa selazh gu xomod nle na re kwaan, nel na nak tub xaa Jesucrist, modxa nlu na re kwaane lo rese xaa Jesús paro nzha na.

¹⁸ Lee lak gu nto yalxwa nel nzak gu nayalt na lo gu;

¹⁹ per chelee Xaa Nabeyy nzhekla, kwalkyer stub mbizh ne yal na lo re gu. Zee ne na nen che nzho yalnabeyy cheen Jesucrist lo re xaa nto yalxwa, o che nebse nii xaaya.

²⁰ Nanakt xaa xaa Dios nel xwa nzhedizh xaa, per nak xaa xaa Dios cheleeya nzho yalngezh cheen Mbi Naban cheen Dios lextoo xaa.

²¹ ¿Che nzhekla gu yal na zee teed na gu bid o yal na tub mod nadoo lo gu?

5

Nzhaal koo gu xaa nchaal stub ngwnaa lo re gu

¹ Nzhedizh re xaa, lee tub gu nchaal leeka sa xuz. ¡Nu kwaane nak tub kwaan tira nawent, nixa re xaa nanakt xaa Jesucrist nanlet kwaane!

² Nu zeesi nto doo gu yalxwa, per nzhaal gak nales lextoo gu. Nzhaal koo gu xaa nle kwaane lo re gu.

³ Chol lo re gu nzo na, naab na kwent lo xaa sbaa nle. Per lee xgab cheen na nzo kwaan gu, nu kwaanzee ngulola mnaab na kwent lo xaa.

⁴ Nu gorna lee re gu kasa, naab gu kwent lo xaa ne, na zo kwaan re gu kwaan re xgab cheen na, nu noka yalnabeyy cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be, zo kwaan re gu.

⁵ Gorzee nzhaal zaa gu xaabyi ne lo yalnabeyy cheen Maxuu, zee luux re kwaan nzhekla kwerp cheen xaa, zee lee xaa le gan nya naz yiba, zhe bare Jesucrist.

⁶ Nawent to gu yalxwa lo kwaan nawent ne, nel mod lebadur naka. Nela gu xomod nii xaa: “Chepse lebadur ntexoob dubse koob”.

⁷ Kwaanzee bloo gu lebadur kwaan nkanola gu naz jwer, kwaan ntexoob koob, zee gak gu pan kwaan mdexkwa kwaan koob kub nu koob kwaan nyent lebadur, kwaane nak re gu. Nel Jesucrist, xaa nak mbakxiil cheen yalni Paskwa, mteedla xaa lo Dios kwent cheen be.

⁸ Kwaanzee nzhaal le be yalni Paskwa, tub mod wen nu nz hul, kwaan nak mod pan kwaan nanyut lebadur, nu nalet beya kwaan re kwaan nawent nu re kwaan nanambeyt, kwaan nak mod lebadur yilo.

⁹ Lo stub yech cheen na mkee na lo gu, nanzhaalt zhaal gu kwaan re xaa kwaan nchaal stub naz sa myet.

¹⁰ Nu leezha ngunii na kwaane, nanzheklat na ngunii na, zee nazhaalt gu kwaan rese xaa nle kwaan nawent yizhyo ne, xaa nchaal stub naz sa myet, xaa nzoblazh, xaa nlewann, xaa ngwii lo maj, nel chelee gu nzhekla gu le gu kwaan ba, chol sbaa naka nzhaal tira roo gu lo yizhyo ne.

¹¹ Kwaan nzhekla na nii na nak: Nazhaalt gu kwaan tub xaa mbezh nak xaa Jesús nu nle kwaane, xaa nchaal stub ngwnaa, xaa nzoblazh, xaa ngwii lo maj, xaa nii nawent, xaa nzuzh, xaa nlewann. Rese myet, xaa nle kwaane, nixa nazobt gu gaw gu kwaan lee xaa.

¹²⁻¹³ Kwaanzee nanzhaalt naab na kwent lo re xaa nanakt xaa Jesús, Dios nak xaa naab kwent lo re xaa ne. Per re gu nzhaal naab kwent lo re xaa nak xaa Jesús, kwaanzee nzhaal koo gu xaa nle kwaan nawent ne lo re gu.

6

Nanzhaalt gaazh be tub kwaan tich tub be lo stub xaa nanakt xaa Jesús

¹ Nu leezha lee tub re gu nzhekla gaazh tub kwaan tich stub gu, ¿chozhiin nya gu lo re xaa nak zhiin, xaa nanalit nzo lo Dios? ¿Chozhiin nanzaat gu kwenta leeka lo re xaa Jesús, re xaa nambey?

² ¿Che nanet gu lee re xaa Jesús nak xaa naab kwent lo re myet lo dubse yizhyo? Nu cheleeya gu naab kwent lo re myet dubse yizhyo, ¿chozhiin nyent mod naab gu kwent lo leeka tub gu stub gu lo tub kwaan sbaasa?

³ ¿Che nanet gu axta lo re mandad cheen Dios naab re be kwent lo? ¿Kwaanzee telisa nzho mod naab be kwent lo kwaan mle wechxinn be!

⁴ Nu kwaanzee, chelee tub re gu nzhekla gaazh tub kwaan tich stub gu, ¿chozhiin ya gu zaa gu kwent kwaan mle xaa lo tub xaa nanakt xaa Jesús?

⁵ ¿Nii na kwaane zee ton gu! ¿Cheleeya nyent nik tub xaa nzhak lo gu, xaa nzho mod gak jwes?

⁶ ¿Per lee re gu, leezha gaazh gu tub kwaan tich stub gu, tira nya gu nu nzaa gu kwenta lo xaa nak zhiin, tub xaa nanakt xaa Jesús!

⁷ Nle gu tub jwalt ngaazh gu tub kwaan tich stub gu. ¿Chozhiin nayetla gu? ¿Mas wen laa gu lewann xaa gu!

⁸ ¿Per lee re gu rese kwaan rebes nle gu, nawent nle gu nu nlewann gu leeka lo stub gu!

⁹ ¿Che nanet gu rese xaa nakap nyent mod zeeb pa nabeyy Dios? Nalaat gu kade xaa gu, nel lee re xaa nchaal stub ngwnaa, xaa ngwii lo maj, xaa nchaal leeka sa byi,

10 xaa nlewann,
 xaa nzoblazh,
 xaa nzuzh,
 xaa nzhedizh nawent stub xaa,
 xaa nkade,
 nik tub re xaa nle re kwaane, narept pa nabeyy Dios.

11 Nu snee nak re gu yilo, per nal nzhula nzo gu lo re jwalt, nebse xaa Dios nak gu, mbyiibla re jwalt cheen gu nel mwii gu lo Jesús, Xaa Nabeyy be, nu nel nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo gu.

Xomod nzhaal kano nzhul be kwerp cheen be

12 Mbezhe re xaa: “Libr na, nzho mod le na kwaan nzhekla na”. Wli libr nak gu per naret kwaan nzhaal le gu. Libr na, per nalaat na lee kwerp cheen na nabeyy lo na zee leya kwaan nzheklaya.

13 Mbezhe re xaa: “Lee kwaan gaw na, gaw naya nel naaba lextoo na”. Wliya, per ropse kwaane lux Dios. Kwaanzee lee kwerp cheen be namzaat Dios lo be zee leya re kwaan nawent, mzaa xaaya lo be zee gaka cheen Xaa Nabeyy nu lee Xaa Nabeyy nkanapa.

14 Nu sbaa modxa mseban Dios Xaa Nabeyy be, sbaaka seban Dios be kwaan yalngezh cheen xaa.

15 ¿Che nanet gu lee kwerp cheen gu noka nak tik kwerp cheen Jesucrist? Kwaanzee nyent mod chaal na xkwerp na kwaan stub ngwnaa, me nto cho. ¡Telisa nalet naya!

16 ¿Che nanet gu leezha lee tub xaa nchaal stub ngwnaa, me nto cho, tubka nzhak xkwerp xaa kwaan lee me? Nel lee Xkyech Dios nzhé: “Leezha zhaal rop xaa gak xaa tubka kwerp”. [Gn. 2:24]

17 Per leezha lee tub xaa nreke tich Xaa Nabeyy, nzhak xaa tubka kwaan Xaa Nabeyy.

18 Kwaanzee nachaalt gu stub myet, me nanakt sa gu. Chelee tub xaa nle stub kwaan nawent, nyent cho gak kwerp cheen xaa; per lee xaa kwaan nchaal stub myet, nle xaa tub kwaan nawent lo leeka xkwerp xaa.

19 Nzhaal ne gu lee kwerp cheen be nak yidoo cheen Mbi Naban cheen Dios, xaa mzaa Dios lo be, nu lee Mbi Naban nzho lextoo be. Kwaanzee lee xkwerp be nanakta cheen be, leeya nak cheen Dios,

20 nel kar doo mzi Dios be. Kwaanzee rese kwaan le be lo xkwerp be, nzhaal gaka kwaan nyula Dios.

7

Pab nzaa kwent cheen yalnchelya

1 Lee nal keb na re kwaan mnabdizh gu lo na lo yech kwaan mkee gu. Per na nii: Mas wen nachelyat xaa;

2 per nel zyen doo xaa nchaal stub myet, me nanakt sa xaa, kwaanzee kad tub xaa nzhaal kano xaa xngwnaa xaa nu kad ngwnaa nzhaal kano me xmyi me.

3 Konxa xaabyi nu konxa ngwnaa nzhaal zaa xaa xkwerp xaa lo sa xaa.

4 Nel lee kwerp cheen ngwnaa nanakta cheen me, nel cheen xmyi me naka; nu lee kwerp cheen xaabyi nanakta cheen xaa nel cheen xngwnaa xaa naka.

5 Kwaanzee nawent yen gu xkwerp gu lo sa gu. Per nzho moda, cheleeya ropse gu yaan nazhaalt gu lak mbizh, zee wdizhno gu Dios. Zeera nzhaal zhaal gu stub welt, zee nyent mod le Maxuu gan lo gu zee le gu kwaan nawent.

⁶ Kwaane nii na lo gu mod tub xgab cheen na, cho kwaan nzhaal le gu, per nanakt kwaan mxaal Xaa Nabeyy le be.

⁷ Na nzhekla rese gu zo kwenta na, xaa nankanot sa. Per ne na, Dios mzaa lo tub naz be zee kano be sa be, nu mzaa xaa lo stub naz be zee chul yo techosa be.

⁸ Lee lo re xaa zer chelya nu lo re byud nii na, mas wen nachelyat gu, zee gak gu kwenta na.

⁹ Per chelee gu nayet gu nachelyat gu, mas wen chelya gu ke le gu kwaan nawent nchaal gu sa myet gu.

¹⁰ Per lee lo re xaa mchelyala, nabeey na kwaane kwaan nanakt cheen na, kwaane nak cheen Xaa Nabeyy: Lee ngwnaa nanzhaalt laa me xmbiyi me.

¹¹ Per chelee tub ngwnaa laa xmbiyi, nyentra mod chelya me kwaan stub xaabyi, per nzho mod bare me kwaan xmbiyi me stub welt. Nu leeka snee, lee xaabyi nanzhaalt laa xaa xngwnaa xaa.

¹² Per kwaan xtizh na nii na lo gu, nu nanakt kwaane xtizh Xaa Nabeyy: Chelee xngwnaa tub xaa Jesús, nanakt me tub me ngwii lo Jesús, per wen nzho me kwaan lee xaa, nanzhaalt laa xaabyi me.

¹³ Nu chelee xmbiyi tub ngwnaa, nanakt xaa tub xaa ngwii lo Jesús, per wen nzho xaa kwaan lee me, nanzhaalt laa me xaa.

¹⁴ Nel lee xaabyi, xaa nangwiit lo Jesús, nambey xaa nel xngwnaa xaa nak tub me ngwii lo Jesús; nu lee ngwnaa, me nanakt tub me ngwii lo Jesús, nambey me nel xmbiyi me nak tub xaa ngwii lo Jesús. Nel chol nanakta snee, zee lee re xinn xaa o xinn me gak xaa nanzhult, per kwaan wlipa nak, nambey xinn xaa.

¹⁵ Per chelee ngwnaa o xaabyi, xaa nangwiit lo Jesús, nzhekla laa sa, nzho mod le xaaya. Nu snee lee ngwnaa o xaabyi, xaa ngwii lo Jesús, nzho mod laa xaa o laa me nya sa me, nel Dios mrezh xaa zee chul yo xaa.

¹⁶ Kwaanzee bzan na, nyent mod ne lu che zkoo Dios xmbiyi lu lo yalgut. Nu noka gu wech na, nyent mod ne lu che zkoo Dios xngwnaa lu lo yalgut.

¹⁷ Per kad tub gu yo mod mzaa Xaa Nabeyy diizh yo gu, mod nzho gu gorna mrezh xaa gu, nu kwaane nii na lo rese xaa Jesús.

¹⁸ Chelee Dios mrezh tub gu, xaa nzho beyy cheen re nu, xaa Israel, nakacht guya, o chelee Dios mrezh tub gu, xaa nanzhot beyy, nanzhaalt koo gu beyy cho gu.

¹⁹ Nel lee kwaan non nak, gon be xtizh Dios nexa chol nzho be beyy o nanzhot be beyy.

²⁰ Kad tub be nzhaal gak mod nak be leezha mrezh Dios be.

²¹ Kwaanzee chelee tub be, leezha mrezh Dios be, nak be tub mos, nalet be xgab, per cheleeya nzho mod laa be nagakra be mos, nzhaal laa beya.

²² Kwaanzee lee xaa nak mos leezha mrezh Dios xaa, nal nak xaa tub xaa mla nzho mod kee xaa zhiin lo Xaa Nabeyy; nu lee xaa nanakt mos leezha mrezh Dios xaa, nal nak xaa tub mos cheen Jesucrist.

²³ Kar doo mzi Dios be, kwaanzee nalaat be le stub xaa be mod tub mos stuba.

²⁴ Kwaanzee wech nu bzan, kad tub be nzhaal gak be mod nak be leezha mrezh Dios be.

²⁵ Chelee tub xaa nzhekla chelya o nachelyat xaa, nik tub kwaan nanabeyy Dios kwent ne; per nii na xgab cheen na lo gu, nu nali nzo na lo Dios, nel mlesla Dios ne na.

²⁶ Nzak na: Lee xaa nanchelyat, nzhaal lake xaa mod nzo xaa nal, nel kaded be bid nal, kwaanzee mas wen nachelyat be.

²⁷ Chelee be nkano be xngwnaa be, nalaat be me; nu chelee be nankanot be me nakwaant be me.

²⁸ Per chelee be chelya be tub ngwnaa, nanlet be tub kwaan nawent, nu chelee tub ngwnaa chelya noka nanlet me kwaan nawent. Per xaa nkano sa ropse xaa ded bid, kwaan nzhekla na nak nadedt be bid.

²⁹ Wech nu bzan, kwaan nzhekla na nii na lo gu nak: Lee mbizh mzhin gaxla. Kwaanzee lee re xaa nkano ngwnaa, nzhaal kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa nankanot ngwnaa.

³⁰ Lee re xaa nzho bel, nzhaal kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa nanzhonnt, lee re xaa nyakla nzhaal kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa nanyaklat, nu lee re xaa nzi kwaan, nzhaal kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa nanakta xcheen.

³¹ Nu lee re xaa chul nzho yizhyo ne, nzhaal kee xaa zhiin lo Dios mod tub xaa nanont re kwaan chul yizhyo ne lo, nel nela be lee yizhyo ne lux.

³² Na nzhekla zee nalet gu xgab. Lee re xaa nankanot ngwnaa, nyakla xaa nkee xaa zhiin lo Xaa Nabeyy nel nkela xaa Xaa Nabeyy.

³³ Per lee xaa nkano ngwnaa, nkwaan xaa re kwaan yizhyo, zee chul yo rop sa xaa,

³⁴ nu snee nzhak chop xgab cheen xaa. Nu sneeka lee ngwnaa, me nankanot sa, nu me tira namkat xaabyi, nyakla me nkee me zhiin lo Xaa Nabeyy, zee dubse me gak nebse cheen Dios. Per lee re me nkano sa, nkwaan me re kwaan yizhyo, zee chul yo rop sa me.

³⁵ Nanzheklat na zhiib na tub kwaan nga tich gu, nii na kwaane zee wen yo gu nu nadedt gu bid. Nu nii naya, zee yo gu tub mod nali nu kee gu zhiin lo Xaa Nabeyy kwaan dub lextoo gu.

³⁶ Nu chelee tub xaa nzak nzhaal chelya rop xaa me nakladiizh chelya xaa, nakalet xaa tub kwaan nawent, nu nel nzhola me liin kwaan nzhaal chelya me. Nu chelee xaa nzak xaa kwaane nak kwaan nzhaal le xaa, nzho mod le xaaya. Nzho mod chelya gu, nel yalnchelya nanakta tub kwaan nawent.

³⁷ Per chelee stub xaa nzak mas wen nachelyat xaa, nu nik tub xaa nanzhaalt le jwers lo xaa zee chelya xaa. Chelee xaa nzak xaa nzho mod nabeyy xaa xkwerp xaa, kwaanzee nanzhaalt chelya xaa, xaa ne nle kwaan wenra.

³⁸ Kwaanzee chelee xaa chelya xaa kwaan me gak sa xaa, me nkela xaa, wena; per chelee xaa nzak xaa mas wen nachelyat xaa, wenra nle xaa.

³⁹ Lee ngwnaa me nkano sa, nzhaal gak me nali lo sa me dubse mban xaa; per chelee xaa yet xaa, me ne nak tub me libr, nzho mod ka me stub xaabyi kwaan nzhekla me, per nzhaal gaka kwaan tub xaa Jesús.

⁴⁰ Per nzak na nza na kwent kwaan mzaa Mbi Naban lo na leezha nii na, chulra yo me chelee me nachelyat me stuba.

8

¿Che nzho mod gaw xaa baal kwaan mded lo maj?

¹ Lee nal za na kwent cheen che nzho mod gaw xaa baal, ma kwaan mteed xaa lo maj. Nela beya: “Rese be nela xomod naka”. Per nzhekla na selazh guya: “Lee yalnzhak le zee to xaa yalxwa, nu lee yalnkala le zee mas nye zo xaa lo Dios”.

² Chelee tub xaa nzak nzhak doo xaa, zeraka ne wen xaaya mod nzhaal ne xaaya.

³ Per chelee tub xaa nkela Dios, nlabeyy Dios xaa ne.

⁴ Lee nal za na kwent, che wen gaw xaa baal kwaan mteed xaa lo maj. Ne be lee maj nak tub kwaan nawlit nak Dios nel tubka Dios nzho.

⁵ Kwaanzee nixa nzak re myet zyen dios nzho naz yiba nu naz yizhyo, (nu wlipa nzho zyen kwaan nzhekla gak Dios nu nzhekla nabeyy),

⁶ per lo re be nzho tubka Dios, xaa nak Xuz be, xaa mdexkwa re kwaan nu be nak xaa xaa. Noka nzho tubka Xaa Nabeyy be, Jesucrist, xaa mdexkwa re kwaan nu leeka lee xaa mle zee mban be.

⁷ Per naret xaa ne kwaane. Lak gu mbill lo re maj yilo nu leezha nzhaw gu re ma mteed xaa lo maj, nzak gu nzhaw gu tub kwaan nak cheen tub dios. Nel lee xgab cheen gu nangezht, zee nzhak chop yek gu.

⁸ Per nalet kwaan nzhaw be nle zee nyula Dios be, nel nagakt be mas xwara nel nzhaw be tub kwaan, nixa nagakt be xwara nel nanzhawt beya.

⁹ Per wii gu napa kale gu kwaane, zee lee re xaa nanyet nzo lo Dios kale tub kwaan nawent.

¹⁰ Nel chelee gu, ne gu re kwaane, nu nzob gu nzhaw gu paro nteed xaa ma lo tub maj, nu chelee tub wech gu, xaa nanyet nzo lo Dios, ne lee gu kayaw baa, talbes noka lee xaa le kwaan mle gu, nu gaw xaa baal kwaan mded lo maj. Per naz leen lextoo xaa nzak xaa naka tub kwaan nawent,

¹¹ nu zee lee re kwaan mle gu, mle zee mluux mod ngwii wech gu lo Jesús; xaa nanyet nzo lo Dios. Nu bselazh gu noka ngut Jesucrist kwent cheen lee xaa.

¹² Nu leezha nchep gu xgab nawent ne yek re wech gu nu re bzan gu, xaa nanyet nzo lo xcheen Dios, nle gu tub jwalt lo Jesucrist.

¹³ Kwaanzee, chelee kwaan nzhaw na nle zee nralnii tub wech na o tub bzan na lo xcheen Dios, mas wen nagawtra na baal, zee nalet na ralnii xaa lo xcheen Dios.

9

Nanaabt Pab kwaan nzhaal kayaa Pab

¹ Lee na nak xaa libr. Na mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu na ngune lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Nu mod ngwii rese gu lo Xaa Nabeyy, nlu mreke xchinn na.

² Chelee stub xaa nanzheklat zaa yek gon lee na nak tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, per nzhaal ne re guya, nel gu nlu lee na nak tub xaa zee.

³ Kwaane nak kwaan nkeb na lo re xaa nawent nzhedizh na.

⁴ Nkano nu derech naab nu kwaan gaw nu nu kwaan go nu lo gu.

⁵ Nu noka nkano nu derech wee nu tub sa nu, xme Xaa Nabeyy, mod nle re stub naz xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, kwenta Pér nu kwenta re wech Xaa Nabeyy.

⁶ ¿O che nebse na nu Bernabé nzhaal le nu gan kwaan gaw nu lo xchiin nu?

⁷ Nik tub soldad nankeet zhiin lo leeka lee xaa; nu nixa nik tub xaa nxeen tub xan yag ub, nu nanzhawt xaa ub kwaan nzaa yag; nu nixa nik tub xaa nkano mbakxiil, nu nanzhot xaa xizh ma.

⁸ Nalet gu xgab lee kwaane nak nebse tub xgab cheen na, nel noka nkeeya lo ley kwaan mzaa Dios lo Ches.

⁹ Nel lee yech cheen ley nzhé: “Nakot gu yex roo ngoon gorna yo ma yee dexkwa ma nzhobxtil”. [Dt. 25:4] Per nanakt kwaane lee Dios nle xgab re ngoon,

¹⁰ leeya nak nel Dios nle xgab re be. Nel lee ley mkee zee leya yudar be, nel mod nii xaa: “Lee xaa nlee lo yo nu xaa nkich nzhobxtil nle rol xaa re yalgon”.

¹¹ Kwaanzee, chelee nu mxeen nu ben cheen Mbi Naban lextoo gu, nanzakt na gro nak top nu chepse kwaan nkin nu lo re gu.

¹² Nu chelee stub naz xaa nzhaal naab kwaane lo gu, mas nzhaal naab nu chepa lo re gu. Zer naab nu kwaane lo re gu, nixa nzho mod ngnaab nuya, sinka myedoola nu dubse mzaa nu kwent cheen Jesucrist lo gu, zee nangakt kwaane storb lo re kwaan nguné nu.

¹³ Nu ne re gu, lee re xaa nkee zhiin leen xkyidoo Dios nzhaw xaa re kwaan nla yidoo. Kwaan nzhekla na nii na nak, lee re ngwleyy nzo nteed ma, kwaan mzaa re xaa lo Dios, nu nzhaw re ngwleyy tik baal cheen re ma nteed xaa lo mdo leen xkyidoo Dios.

¹⁴ Nu leeka snee, lee Xaa Nabeyy nxaal loka xaa zaa kwent cheen xaa, nzhaal gaw xaa kwaan nzaa re xaa mkayaa xtizh xaa.

¹⁵ Per lee na nik tub welt zer le na re kwaane, nixa nankeet na kwaane lo gu zee zaa gu kwaan lo na nal. ¡Mas wen yet na ke stub xaa zaa kwaan gaw na! (Nto na yalxwa lo kwaane.)

¹⁶ Nu nzak na nawent to na yalxwa nel nza na kwent cheen wdizh chul, nel leeya nak tub kwaan mzaa Dios le na. ¡Nu bid doo deed na chelee na nazat na kwent cheen wdizh chul!

¹⁷ Kwaanzee, chelee na za na kwent cheen wdizh chul nel nzhekla na, telisa kayaa na kwaan chul kwaan zaa Dios lo na. Per noka chol nanzheklat na za na kwenta, seetaka telisa za naya nel Dios mzaa zhiin ne lo na.

¹⁸ Nu kwaanzee, kwaan nle na gan nak, nzho mod nza na kwent cheen wdizh chul nu nanaabt na nik tub kwaan nel mle naya. Kwaan nzhekla na nii na nak, nanaabt na kix xaa ka na.

¹⁹ Nixa nik tub xaa nanabeyyt na, per ngok na xaa nkee zhiin lo rese xaa, zee gon zyen xaa xtizh Dios.

²⁰ Leezha nzo na kwaan re sawlazz na, nle na kwenta tub xaa sawlazz na, zee gon xaa xtizh Dios. Kwaan nzhekla na nii na nak, nle na kwenta nak tub xaa ngozhaw ley cheen Ches zee gon re xaa ngozhaw ley cheen Ches xtizh na, nixa nanabeyyt ley lo na.

²¹ Noka nle na mod tub xaa nangozhawt ley cheen Ches, zee gon re xaa nangozhawt ley cheen Ches xtizh Dios; nixa wlipa nabeyy ley cheen Jesucrist lo na.

²² Leezha nzo na kwaan tub xaa nanyet nzo lo Dios, nle na mod tub xaa nanyet nzo lo Dios, zee gon xaa xtizh Dios. Kwaan nzhekla na nii na nak, nle na mod nak rese xaa, zee nzho mod gon lak xaa xtizh Dios.

²³ Rese kwaane nle na zee gon re xaa wdizh chul, zee noka na gak xaa le gan.

²⁴ Kwaanzee re gu ne leezha nyu tub karrer rese xaa nrexonn, per tubka xaa nak xaa nle gan. Kwaanzee sbaaka bkee gu zhiin zee le gu gan kwaan zelazh Dios.

²⁵ Kwaanzee rese xaa nrexonn lo tub karrer nkanap xaa xkwerp xaa lo rese kwaan nawent. Nu nle xaa rese kwaane, zee le xaa gan nebse tub koron kwaan ndexkwa kwaan lag yag laurel, nu chepse nyeya ta ngoola. Per lee be nkambaz kwaan zelazh Dios lo be, tub kwaan tira dii.

²⁶ Kwaanzee nye nkee na zhiin, noka nak na tub xaa nye ndil nu nakakeet na panyet lo mbi.

²⁷ Nteed na kwerp cheen na bid, nle naya zee leya kwaan nzhekla na, zee nagakt na tub xaa nanreket xnaz Dios, mod nza na kwent lo stub naz xaa.

10

1 Wech nu bzan, nanzheklat na yenlazzh gu: Leezha mroo re xey nu, xaa yilo, Egipto lee xkaw cheen Dios mlu naz lo xaa nu mded xaa Nistoo Naxne lo yo bizh.

2 Nu snee mded rese xaa zee, modxa mrubnis xaa leen xkaw nu leen nistoo zee ngok xaa tub xaa mreke tich Ches.

3 Nu rese xaa zee ndaw leeka kwaan mzaa Dios gaw xaa,

4 nu rese xaa zee ngu leeka nis kwaan mzaa Dios go xaa. Nel cho ke cheen Dios ngu xaa nis. Ke ne nak Jesucrist, xaa nzha kwaan re xaa naz wen.

5 Mkanap Dios re xaa, nixa nangulat Dios re kwaan mle xaa, kwaanzee zyen doo xaa ngut naz wen.

6 Rese kwaane mded zee zeen re be nalet be re kwaan nawent, mod mle re xaa zee.

7 Kwaanzee, nawiit gu lo re maj, kwentaxa mle re xaa zee. Modxa nzaa Xkyech Dios kwent: "Lee re myet mle yalni, ndaw xaa, ngu xaa, zeera ngxusso xaa, mkani xaa nu mbill xaa lo xmaj xaa". [Ex. 32:6]

8 Nu nachaalt be sa myet be, mod mle re xaa zee. Kwaane mle zee tubka mbizh ngut tub galbchon mil myet.

9 Nu nixa nalet be zee zhaal xyan Xaa Nabeyy, modxa mle re xaa zee, zee mkee mball wiza re xaa, zee ngut xaa.

10 Nu nixa nanzhedizh went be Dios, nel kwaane mle lak re xaa zee, kwaanzee Dios mxaal xmandad xaa zee mbit xaa re xaa zee.

11 Rese kwaane mded re xey nu xaa yilo, zee ne be nalet be re kwaane, nu mkeeya lo Xkyech Dios zee zeen re be, xaa nzho re mbizh gwluzh ne.

12 Kwaanzee chelee be nzak be nali nzo be, kanapka be be napaka le be tub kwaan nawent.

13 Zee lee Maxuu nzhekla kiil be mod nkiil xaa rese myet yizhyo, per Dios nle yudar be nu nanlaat xaa kiil Maxuu be axta paro nayet be. Nu leezha nzhekla Maxuu kiil be, zeera luu Dios tub mod roo be, zee ye be ded beya.

14 Kwaanzee wech nu bzan, xaa nkela na, tira nawiit gu lo re maj.

15 Nii na kwaane lo gu mod xaa nzhak, zee nzho mod labeyy gu nen che wli kwaan nii na.

16 Leezha nzho be xis ub leen bas cheen xchee Xaa Nabeyy, nzaa be dixkix lo Dios, nu leeya nlu lee be tubka nak kwaan Jesucrist lo xren xaa; nu leezha nzhaw be pan, leeya nlu lee be tubka nak kwaan Jesucrist lo kwerp cheen xaa.

17 Nu nixa zyen doo be, per tubka pan nzhaw re be, kwaanzee lee be nak tubka kwerp.

18 Bzeen gu xomod mle re sawlazzh nu; leezha nzhaw xaa re ma mteed xaa lo Dios, nlu tubka nak xaa lo Dios.

19 Nu kwaan nzhekla na nii na nak, lee maj nanakt dios, kwaanzee lee baal kwaan nteed xaa lo maj, nebse nak tub kwaan sbaasa.

20 Kwaan nzhekla na nii na nak, leezha lee re xaa nanakt xaa Dios nteed tub ma lo maj, naleet lo Dios nzaa xaaya, lee xaa kazaaya lo re mbi mal, nu nanzheklat na tubka yo gu kwaan mbi mal.

21 Nel nyent mod go gu kwaan nzho leen bas cheen xchee Xaa Nabeyy nu gu gu kwaan nzho leen bas cheen re mbi mal, nixa nyent mod zob gu gaw gu roo mes cheen Xaa Nabeyy nu zobka gu roo mes cheen re mbi mal.

22 ¿Cho kwaan nzhekla gu le gu? ¿Che nzhekla gu zee yii Xaa Nabeyy ne be? ¿Telisa nyent mod dil be kwaan lee xaa!

¿Che nzhaal gaw xaa baal kwaan mded lo maj?

²³ Mod nii lak gu: “Libr be, le be rese kwaan”. Wliya, per naret kwaan nak kwaan nzhaal le be. “Libr be le be rese kwaan”, per naret kwaan nle zee nyera zo be lo Xaa Nabeyy.

²⁴ Nanzhaalt kwaan be zee yo chul leeka be, nzhaal kwaan be zee chul yo stub naz xaa.

²⁵ Nzho mod gaw be rese baal kwaan nto xaa, nu nanabdizht be nen che naka tub baal kwaan mteed xaa lo maj zee nalet be xgab.

²⁶ Mod nkee: Lee yizhyo nak cheen Xaa Nabeyy, nu noka rese kwaan nzho leena.

²⁷ Chelee tub xaa nanakt xaa Jesús kwezh gu gaw gu garli xaa, nu nzhekla gu ya gu, daw gu rese kwaan zaa xaa lo gu, nu nanabdizht gu nen che naka tub kwaan mteed xaa lo maj, zee nalet xaa xgab.

²⁸ Per chelee tub xaa né lo be: “Lee baal ne mteed na lo maj”, nagawt beya nel nanzheklat be leya, zee lee xaa ne le xgab nawenta.

²⁹ Kani na xgab kwaan nzho yek stub xaa, nu nanakta xgab kwaan nzho yek be.

Per chelee tub gu nabdizht: “¿Chozhiin naab xaa kwent lo na, libr nak na lo xgab cheen stub xaa?”

³⁰ Nu chelee na nza na dixkix lo Dios gorna gaw naya, ¿chozhiin wdizht nawent re xaa na, nel nzhaw naya?”

³¹ Kwaane nkeb na: Rese kwaan nle be, gorna nzhaw be o gorna nzho be, nzhaal le beya zee nii wen re xaa Dios.

³² Nu nalet be zee lee stub naz xaa le jwalt, nixa re sawlazzh nu o re xaa nanakt sawlazzh nu, nixa re xaa nak xaa Jesús.

³³ Nu lo rese kwaan nle na, nanzheklat na le na nawent lo stub naz xaa, nu nankwaant na kwaan nyula na, lee na nkwaan kwaan nyula stub naz xaa, zee nzho mod le xaa gan yalnaban cheen xaa.

11

¹ Ble gu mod nle na, nel nle na mod mle Jesucrist.

Xomod nzhaal le be leezha nzhall be lo Dios

² Nal nyakla na mbin na nselazzh gu na, nu nle gu re kwaan mnabeyy na le gu.

³ Per nzhekla na, zeen gu lee Jesucrist nabeyy rese xaabyi, nu xaabyi nabeyy ngwnaa, modxa Dios nabeyy Jesucrist.

⁴ Nu chelee tub xaabyi saaw yek gorna wdizhno xaa Dios, o gorna nzaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, nlu xaa nanzhont xaa xtizh Xaa Nabeyy.

⁵ Nu chelee tub ngwnaa nasaawt yek gorna nii me lo Dios o gorna nzaa me kwent kwaan nzhé Dios lo lee me, nlu me nanzhont me xtizh sa me. Nu snee lal nle me ke tub me tira mrub yek, kwaane nlu nawent nak me.

⁶ Wena, chelee tub ngwnaa nsaaw me yek me, per nawent chuub me yek me. Nel nton me chuub me yek me, zee mas wen saaw me yek me.

⁷ Lee xaabyi nanzhaalt saaw xaa yek xaa nel mdexkwaaw Dios xaa mod lee xaa nu snee nlu chul nak Dios. Per lee ngwnaa nzhaal saaw me yek me, zee luu nzhon me xtizh sa me.

⁸ Sbaa nii na nel namzant ngwnaa xaabyi yilo, sinka lee ngwnaa, me yilo, cho xaabyi mroo me.

⁹ Nu lee xaabyi namdexkwaaw Dios nel nkin ngwnaa xaa, per lee ngwnaa mdexkwaaw Dios nel nkin xaabyi me.

¹⁰ Kwaanzee lee ngwnaa nzhaal saaw me yek me zee luu me lo re mandad cheen Dios, lee me nak tub me nzhon xtizh sa me.

11 Per lee re be, xaa nzhon xtizh Xaa Nabeyy, lee xaabyi nkin ngwnaa nu sbaaka lee ngwnaa nkin xaabyi.

12 Nixa wli lee ngwnaa yilo mdexkwaa kwaan tik cho xaabyi yilo, per noka nal wli lee ngwnaa nzan xaabyi, nu xaabyi rop ngwnaa, mdexkwaa Dios.

13 Nu leeka re gu nzhaal nii, che wen lee ngwnaa wdizhno Dios nu nasaawt me yek me.

14 Nu leeka re myet yizhyo ne nlu lo re gu lee xaabyi nanzhaalt laa xaa roo yich yek xaa,

15 nu leeka snee lee ngwnaa nzhaal laa me roo yich yek me, zee saawa yek me, nel leeya nak tub kwaan chul lo me, nel lo lee me mzaa Dios diizh roo yich yek me.

16 Wena, per chelee tub xaa nanzheklat kayaa kwaane, nzhaal ne xaa, nixa nu, nu nixa re xaa Jesús, nanzaat nu stub kwent lo re kwaane.

Nawent nle gu xchee cheen Xaa Nabeyy be

17 Kwaan nii na lo gu nal nak, nanyulat na re kwaan nle gu gorna nkasa gu gool gu lo Dios. Nel leezha nkasa gu nzhaal leya zee nyera zo gu lo Dios, per lo re gu rebes naka.

18 Nu kwaan yilo, nguné xaa lo na nrexcho gu leezha nkasa gu gool gu lo Dios, nu nzak na wliya.

19 ¿Che nzak gu snee nzho mod luu gu na xana xaa wliya nreke tich Jesucrist?

20 Kwaanzee leezha nkasa gu nzhaw gu Xchee cheen Xaa Nabeyy, nanlet guya mod nzhaal le guya.

21 Nel gorna nzhaw gu, rol gu nzhaw yilo, nu nzhaw gu rese kwaan, nu lee zrol gu seetaka nlaan nu zrol gu tira nzuzh.

22 ¿Che nyent garli gu pa gaw gu nu pa go gu? Nel tira nawent kwaan nle gu lo re xaa Jesús, nu nle gu zee nton re xaa prob ne gu. ¿Cho kwaan nzhekla gu nii na lo gu? ¿Che nzhekla gu nii na chul nle gu? ¡Per na nii, tira nawent nle gu kwaane!

Xchee cheen Xaa Nabeyy

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-23)

23 Lee kwaan mseed na lo Xaa Nabeyy noka mlu naya lo gu: Leeka gwzhe kwaan mzaa xaa Xaa Nabeyy yet, lee xaa mzen cha pan,

24 nu gorna ngulo mzaa xaa dixkix lo Dios mxux xaaya nu nzhé xaa: “Kwaane nak xbaal na, kwaane za na kwent cheen re gu. Ble gu kwaane zee selazh gu xomod yet na.”

25 Nu leeka snee gorna ngulo ndaw xchee xaa, zee mzen xaa bas, kwaan nzho xis ub leen, nu nzhé xaa: “Lee xis ub kwaan nzho leen bas ne nak xren na cheen wdizh kub kwaan laa Dios lo gu. Kad welt kwaan go guya ble guya zee selazh gu na.”

26 Nu kad welt kwaan gaw be pan ne nu go be xis ub ne nselazh be xomod ngut Xaa Nabeyy. Nu snee le beya axta bare Xaa Nabeyy.

27 Nu nii na, loka xaa gaw pan ne o go xis ub ne sbaasa, tira nawent kwaan nle xaa leezha nselazh be xkwerp Xaa Nabeyy nu xren xaa.

28 Kwaanzee kad tub xaa nzhaal le wen xaa xgab, gorna gaw xaa pan ne nu gorna go xaa xis ub ne.

29 Nel chelee xaa sbaasa gaw xaa pan nu sbaasa go xis ub, nu nanet xaa cho kwaan naka, sbaa nle xaa zee teed Dios xaa bid.

30 Nel snee nle zyen gu zee nyent jwers lo gu, nu lak gu ne nzak nu zlak gu axta ngutla.

³¹ Nu chelee be le wen be xgab leezha nzhaw be Xchee cheen Xaa Nabeyy, zee nankint teed Dios be bid.

³² Nu chelee Xaa Nabeyy naab kwent cheen be naka zee seed be, nu nanakta zee tira ded be bid kwaan re myet yizhyo.

³³ Kwaanzee wech nu bzan, leezha gaw be xchee cheen Xaa Nabeyy, kwaz be zee tubka gaw re beya.

³⁴ Nu chelee tub be nlaan, nzhaal gaw be garli be, zee nakint teed Dios be bid kwent cheen xchee ne.

Lee stub naz kwaan mnabdizh gu lo na, luu naya lo gu gorna bare na lo re gu stub welt.

12

Re kwaan nzelazh Dios lo re xaa Jesús

¹ Nal wech nu bzan, nzhekla na za na kwent, zee ne gu chep xomod nak kwaan nzelazh Mbi Naban cheen Dios lo re be, xaa nak xaa Jesús.

² Nzhaal ne gu leezha zer gak gu xaa Xaa Nabeyy, mbill gu lo re maj kwaan nambant.

³ Kwaanzee nal, nzhekla na ne gu nik tub xaa kwaan nzho Mbi Naban lextoo, nyent mod né: “Jesucrist nak Maxuu”. Nu nixa nik tub xaa nyent mod né: “Jesucrist nak Xaa Nabeyy na”, cheleeya nanzhot Mbi Naban cheen Dios lextoo xaa.

⁴ Xa nak kwaan nzaa Mbi Naban cheen Dios lo tub be nu lo stub be, nel lee Mbi Naban tubka nak.

⁵ Zyen doo mod nkee be xchiin Dios per lo tubka Xaa Nabeyy nkee be zhiin.

⁶ Xa kwaan nzelazh Dios lo kad tub be zee kee be xchiin xaa, per lee xaa nak xaa nkee zhiin kwent cheen be.

⁷ Lo kad tub be nzelazh Dios Mbi Naban cheen xaa, zee nzho mod le be yudar re xaa Jesús.

⁸ Nu kwaan Mbi Naban nzelazh Dios re kwaane:

zee tub naz xaa nii kwaan yalnzhak,

nu stub naz xaa labeyy cho kwaan nzhekla Dios,

⁹ nu stub naz xaa nzho mod wii cho kwaan nzhekla Dios le,

nu stub naz xaa sekwen re xaa ne nzak,

¹⁰ nu stub naz xaa nzho mod le zyen doo kwaan gro,

nu stub naz xaa nzho mod zaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,

nu stub naz xaa ne xana kwaan nroo lo mbi mal nu lo Mbi Naban,

nu stub naz xaa nii stub diizh kwaan nagakt xaa,

nu stub naz xaa nzho mod zaa kwent cho kwaan ngunii xaa ba,

¹¹ Per tubka Mbi Naban nzelazh rese kwaane, nu nzaa xaaya lo kad tub be mod nzhekla xaa zaa xaaya.

Rese be nak kwerp cheen Jesucrist

¹² Nu lee kwerp cheen myet nixa nkanoya zyen pa (kwenta nii xaa, yaa xaa, nzha xaa), per tubka kwerp naka. Nu seeka nak kwerp cheen Jesucrist.

¹³ Nu leeka snee rese be, xaa Israel o xaa nanakt xaa Israel, xaa nak mos o xaa nanakt mos, mrubnis be kwaan tubka Mbi Naban zee gak be tubka kwerp, nu leeka Mbi Naban nabeyy leen lextoo rese be.

¹⁴ Lee kwerp nanakta tubka pa, leeya nak zyen pa.

¹⁵ Chol yé nii tub xaa: “Nel nanakt na yaa xaa, nanakt na cheen kwerp”. Nixa sbaa yéya, seetaka naka tub pa cheen kwerp cheen xaa.

¹⁶ Nu chol nzha xaa yé: “Nel nanakt na zaalo xaa, nanakta na cheen kwerp”. Nixa sbaa yéya, seetaka naka tub pa cho kwerp cheen xaa.

¹⁷ Chelee dubse kwerp nak nebse zaalo xaa, nyent mod gon xaa. O chelee dubse kwerp nak nebse nzha xaa, nyent mod koob xaa bech.

¹⁸ Per lee Dios mzob kad pa kwerp cheen be paro mas wen nzhaala nzak xaa.

¹⁹ Cheleeya tubka kwaan ngak dubse xaa, zee nyent kwerp.

²⁰ Per kwaan wli nak, lee kwerp nkano zyen pa choya per tubka kwerp naka.

²¹ Zee lee zaalo xaa nyent mod yé lo yaa xaa: “Nankint na lu”; nixa yek xaa nyent mod yé lo nii xaa: “Nankint na lu”.

²² Per lee re pa cho be, pa nzak be nanont, leeya nak kwaan mas nkin be.

²³ Nu lee cho be paro nzak be sbaasa, nak paro nzob be kwaan chul nlu. Noka lee cho be pa nanzheklat be luu mas nsegak beya ler,

²⁴ nu lee pa mas chul nlu nankint tant kanap beya. Per Dios mdexkwaach cho be zee lee paro nzak be mas nachult mas nkanap beya.

²⁵ Zee nayiit tub pa ne stub pa, zee rese pa cho be kanap stub pa cho.

²⁶ Chelee tub pa cho be ne nzak, dubse cho be ne; nu chelee tub pa cho be wen nzak, dubse cho be wen nzak.

²⁷ Nu sbaa nak be mod kwerp cheen Jesucrist, nel kad tub be nak mod tik cho kwerp cheen xaa.

²⁸ Kwaanzee Dios mzaa lo re xaa Jesús pa nzhaal kee xaa zhiin.

Xaa mas non nak xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist,

nu zeera xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,

nu zeera re xaa nseed xtizh Dios,

nu gwluh xaa nle kwaan gro kwaan nyent mod le re myet,

xaa nsekwen re xaa ne nzak,

xaa nle yudar re xaa nkin kwaan,

xaa nabeyy lo re xaa Jesús,

xaa nzhedizh stub naz diizh kwaan nagakt xaa.

²⁹ Naret xaa nak xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu nixa naret xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa. Naret xaa nseed xtizh Dios, nu nixa naret xaa nle re kwaan gro.

³⁰ Nu nixa naret xaa nsekwen re xaa ne nzak, nu nixa naret xaa nzhedizh stub diizh kwaan nagakt xaa nu nixa naret xaa nzho mod nzaa kwent cho kwaan nzhé xaa zee.

³¹ Kwaanzee re gu nzhaal yula gu kayaa gu re kwaan mas wen, kwaan nzelazh Dios.

Nal luu na stub naz kwaan mas chul lo re gu.

13

Yalnkala

¹ Chelee na nzhedizh na xtizh re myet kwaan nagakt na, nu axta xtizh mandad cheen Dios per nankelat na wechxinn na, nanont kwaana nii na, nebse mod tub lee yiib kwaan nkee chi naka.

² Nu chelee Mbi Naban nzelazh lo na zee za na kwent kwaan né Dios lo na, nu chelee na ne na re kwaan xlaan cheen Dios, nu chelee na nkano na rese yalnzhak, nu chelee na ngwii na lo Dios zee nzho mod nabeey na axta bachii yi, per nankelat na wechxinn na, tira nanont na.

³ Nu chelee na ngiiz na rese kwaan nkano na lo re xaa nkin kwaan nu za na na yo na lo ki nel nza na kwent xtizh Dios per nankelat na wechxinn na, nanont kwaane.

⁴ Xaa nkela:

nyela xaa ne xaa rese kwaan nle stub naz xaa lo xaa,

nlesla xaa ne xaa stub naz xaa,
nanzoblazht xaa cheen stub naz xaa,
nanzhedizht xwa xaa nixa nantot xaa yalxwa;

⁵ xaa nkela naniit wdizh nawent,
xaa nkela nangozhawt xaa rese xcheen xaa para leeka lee xaa,
xaa nkela nanzhalxyant,
xaa nkela nanselazht re kwaan nle xaa lo xaa,

⁶ xaa nkela nanyulat ded stub xaa bid,
nu nix doo nzhak lextoo xaa ne xaa re kwaan wli.

⁷ Tub xaa nkela: Tubka nyela nded bid, tubka nali nak xaa lo xmig xaa, tubka nkambaz xaa lee stub xaa le kwaan wen, nu tubka nyela xaa lo rese kwaan nle stub xaa lo xaa.

⁸ Tira ndii yalnkala. Per stub naz re kwaan nzelazh Dios nankint diiya tira, re kwaan kwenta kwaane: re xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, zhin mbizh nazaatra xaaya; nu lee re xaa nzhedizh stub diizh kwaan nagakt xaa, zhin mbizh nawdizhtra xaaya; nu lee re yalnzhak kwaan nzaa Mbi Naban, zhin mbizh nakayaatra xaaya. Rese kwaane nadiit tira.

⁹ Nal nanlat rese kwaan yek be, nu noka nzho welt nawent nzaa be kwent rese kwaan nzhekla Dios nii lo be.

¹⁰ Per zhin mbizh leezha bare Xaa Nali, zee nakintra be re kwaan nadiit.

¹¹ Leezha nyeen na mdizh na nu mle na xgab nu mla kwaan yek na mod tub xaawin, per leezha ngok na tub xaabyi mlaa na rese kwaan nak cheen xaawin.

¹² Nal nanyaniwenta lo be, nlu rese kwaan lo be kwenta leezha ngwii be lo spej beed, per yo tub mbizh kwaan luu reya lo be kwentaxa naka. Nal chepseya nlabeyy naya per mbizh zee tira yilo labeyy naya, kwentaxa tira nlabeyy Dios na.

¹³ Nal nkano be chon kwaan ndii: mod ngwii be lo Dios, nu mod nkambaz be re kwaan nguné xaa, nu mod nkela be; per kwaan nonra lo yon kwaane nak yalnkala.

14

Mas chul zaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa ke wdizh xaa stub diizh

¹ Tubka kela be, nel kwaane nak kwaan nonra. Nu zoblazh be re kwaan nzelazh Dios kwaan Mbi Naban, nu lo reya zoblazhra be zaa be kwent re kwaan né Dios lo be.

² Per xaa kwaan nzhedizh stub diizh kwaan nagakt xaa, nii xaa lo Dios, nu naniit xaaya lo re myet nel nik tub xaa nanet cho kwaan nii xaa. Lee re xgab kwaan nzho yek xaa nii kwaan Mbi Naban.

³ Per lee xaa kwaan nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa nle xaa zee mas nye nzo stub naz xaa lo Dios, nu nzaa xaa balor lextoo re xaa nu nseleyy xaa xaa.

⁴ Lee xaa nzhedizh stub diizh kwaan nagakt xaa, nle xaa zee mas nye nzo leeka lee xaa lo Dios, per lee xaa nzaa kwent wdizh kwaan mkayaa xaa lo Dios nle xaa zee mas nye nzo re xaa Jesús lo Dios.

⁵ Nzhekla na rese gu wdizh stub diizh, per mas nzhekla na zaa gu kwent kwaan né Dios lo gu, mas wen kwaane ke wdizh xaa stub diizh kwaan nagakt xaa. Per noka nzho mod wdizh xaa stub diizh kwaan nagakt xaa, chelee stub xaa zaa kwent cho kwaan ngunii xaa lo re xaa Jesús, zee snee mas nye zo kad tub xaa lo Dios.

⁶ Kwaanzee wech nu bzan, nyent sirb chelee na ya na lo re gu nu nii na kwaan stub diizh kwaan nagakt gu, lo re gu. Mas wen yal na lo re gu zee nii

na kwaan nzhekla Dios né lo re be, o kwaan yalnzhak nii na kwaan wli lo gu, o za na wdizh kwaan nguné Dios lo na, o seed na gu stub kwaan cheen Dios.

⁷ Kwaanzee re kwaan nzholl xaa, kwenta bzhik nu kwenta bagwel, cheleeya nakanota mer bi cheena nyent mod labeyy xaa xana tuba stuba.

⁸ Nu cheleeya lo dil nakwezh went xaa trompet, nanet re xaa cho gor zelo dil.

⁹ Leeka kwaane nded lo re be, chelee be nii be tub diizh kwaan nanlat yek re be, nyent mod ne xaa cho kwaan kani be. ¡Lo mbi nzhob xtizh be!

¹⁰ Wli nzho zyen doo stub naz diizh lo yizhyo, per nlaya yek xaa niya.

¹¹ Per chelee na nanet na cho kwaan nii xaa lo na, mod xaa zit nak na lo xaa, nu leeka xaa zit nak xaa zee lo na.

¹² Nel nzoblazh be kano be kwaan nzelazh Mbi Naban, zoblazh be kano be re kwaan nzho mod le zee nyera zo kad tub xaa Jesús lo Dios.

¹³ Kwaanzee lee xaa kwaan nzhedizh stub diizh kwaan nagakt xaa, nzhaal naab xaa lo Dios zee nzho mod zaa xaa kwent cho kwaan ngunii xaa.

¹⁴ Kwaanzee leezha nii na lo Dios kwaan stub diizh kwaan nagakt na, nii Mbi Naban kwent cheen na per lee na nanet na cho kwaan kani na.

¹⁵ ¿Nu zee cho kwaan nzhaal le na? Nzhaal nii na lo Dios kwaan Mbi Naban nu noka nzhaal nii na kwaan nla yek na. Nu nzhaal gol na lo Dios kwaan Mbi Naban nu noka nzhaal gol na lo Dios kwaan kwaan nla yek na.

¹⁶ Nel chelee be nii be lo Dios nu zaa be dixkix lo xaa kwaan Mbi Naban snee, nu chelee tub xaa sbaasa kenzhaya, nu nakanot xaa kwaan nzelazh Mbi Naban, nyent mod wdizhno xaa Dios tubka kwaan be, nel nanet xaa cho kwaan kani be.

¹⁷ Nzho mod zaa be dixkix lo Dios per naleta yudar zo nye stub xaa lo Dios.

¹⁸ Nzaa na dixkix lo Dios nel mas nzhak na nii na stub re diizh ke tub re gu;

¹⁹ per lee lo re xaa Jesús mas wen seed na xaa gaayka wdizh kwaan la yek xaa, ke kwaan chii mil wdizh kwaan nanet xaa ne cho kwaan nii na.

²⁰ Wech nu bzan, nagakt be mod xaawin mod nle be xgab, per gak be mod tub xaawin lo re kwaan nawent nu naletra beya, per mod nle be xgab gak be xaa gox.

²¹ Nel lee Xkyech Dios nzhé: “Nii na lo yezh ne kwaan stub wdizh, nu nii naya kwaan roo xaa zit, nu nixa sneeya nanzhont xaa xtizh na, né Xaa Nabeyy”. [Is. 28:11-12]

²² Kwaanzee leezha nii be stub diizh kwaan nagakt be, naka mod tub nseyn lo re xaa nanakt xaa Jesús, nu nanakta tub nseyn lo re xaa Jesús. Nu gorna nzaa be kwent kwaan nguné Dios lo be, naka mod tub nseyn lo re xaa Jesús per nanakta mod tub nseyn lo re xaa nanakt xaa Jesús.

²³ Nu gorna nkasa re be, xaa Jesús, nu rese xaa nzhedizh stub diizh nu rep tub xaa nanakt xaa Jesús, xaa nanlabeyy re kwaan nzelazh Mbi Naban, zle xaa xgab nzhak nachan re be.

²⁴ Per cheleeya rese be kazaa be kwent re kwaan né Dios lo be, nu rep tub xaa nanakt tub xaa Jesús nu gon xaaya, tub xaa nanlabeyy re kwaan nzelazh Mbi Naban, zlabeyy xaa jwalt cheen xaa nu leeka lee xaa zeen re kwaan nawent kwaan mle xaa gorna gon xaa re kwaan kazaa be kwent.

²⁵ Zee zeen xaa re kwaan nzho lextoo xaa, nu snee kichyek xaa axta lo yo nu gool xaa lo Dios, zee zeen xaa lee Dios wlipa nzo kwaan re be.

Xomod nzhaal gool be lo Dios

²⁶ Wech nu bzan, kwaan nzhekla na nii na lo rese kwaane nak, leezha kasa be gool be lo Dios, lak be nzho mod gool kant, zlak be nzho mod lu xtizh Dios, zlak be nzho mod zaa kwent kwaan ngunii Dios lo xaa, zlak be nzho mod nii

stub diizh kwaan nagakt xaa, nu zlak be nzho mod yé cho kwaan ngunii xaa kwaan stub diizh, per rese kwaane nzhaal le yudar be, zee mas nye zo be lo Dios.

²⁷ Nu leezha lee tub xaa nii stub diizh kwaan nagakt xaa, nzhaal nii chop xaa o chon xaa, nu kad xaa nii gorna yizo xaa nii xaa, nu noka nzhaal lee stub xaa zaa kwent cho kwaan kanii xaa, xaa kanii stub diizh.

²⁸ Per chelee lo re be, xaa Jesús, nyent stub xaa zaa kwent cho kwaan kanii xaa, xaa kanii stub diizh, mas wen naniit xaaya lo re xaa, nu mas wen nii xaaya leezha nii techosa xaa lo Dios.

²⁹ Nu leeka snee lee xaa nzhekla yé kwaan ngunii Dios lo xaa, nzhaal nii chop xaa o chon xaa, nu lee stub naz xaa nzhaal kenzha kwaan kanii xaa, zee ne xaa che naka cheen Dios.

³⁰ Per chelee Dios nii tub kwaan lo stub xaa nzob lo re xaa zee, lee xaa kanii nzhaal laa nii xaa.

³¹ Nu snee kad tub xaa nzhaal nii gorna yizo xaa nii xaa, nzho mod zaa xaa kwent kwaan ngunii Dios lo xaa, zee snee nzho mod seed re xaa nu nzho mod yo balor lextoo re xaa.

³² Nu gorna nzaa xaa kwent kwaan ngunii Dios lo xaa, nkano xaa yalnabeyy lo kwaan kanii xaa,

³³ nel Dios nak cho nle zee kwi chul re xaa, nel nanzheklat xaa guchniz re kwaan.

Ble gu modxa nle rese xaa Jesús, xaa nambey nak,

³⁴ lee re ngwnaa nanzhaalt nii me leen kult, nel nyent derech nii ngwnaa leen kult. Nzhaal gon me xtizh sa me, kwentaxa nkee lo Xkyech Dios.

³⁵ Chelee me nzhekla me né me tub kwaan, nzhaal nabdizh meya lo sa me garli me, nel nawent nak lee tub ngwnaa nii leen kult.

³⁶ Nu tubka bselazh gu xtizh Dios, nel namzhinta yilotlaka lo re gu, nu nixa nanebt gu mkayaaya.

³⁷ Chelee tub xaa nzak nak xaa tub xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa o nak xaa tub xaa mkayaa tub kwaan lo Mbi Naban, nzhaal zaa xaa yek xaa gon xaaya, lee kwaan kakee na lo gu nak kwaan mxaal Xaa Nabeyy.

³⁸ Nu chelee xaa nagont xaa kwaane, noka nagont gu re kwaan yé xaa.

³⁹ Nu sbaaka wech nu bzan, bzoblazh gu zaa gu kwent kwaan ngunii Dios lo gu, nu noka laa gu zee nii xaa stub diizh kwaan nagakt xaa;

⁴⁰ per ble gu re kwaane tub mod chul, mod nzhaal le guya.

15

Yalmroban cheen Jesucrist

¹ Lee nal wech nu bzan, nzhekla na selazh gu wdizh chul kwaan mza na lo re gu, wdizh kwaan mkayaa re gu, lo kwaan nali nzo gu.

² Nu noka Kwent Chul ne mle zee le gu gan yalnaban, nel nzhon gu re kwaan nzhéya; per chelee gu nagont gu kwaan nzhéya, nik tub kwaan nakayaat gu lo Dios.

³ Lee wdizh kwaan mseed na re gu nak leeka kwaan mseed na lo Jesucrist nu naka tub kwaan non doo. Lee wdizh ne nak: Jesucrist ngut kwent cheen jwalt cheen re be, modxa nkeeya lo Xkyech Dios;

⁴ nu mkaach xaa xaa nu leezha mzhaal yon mbizh lee xaa mroban, modxa nkeeya lo Xkyech Dios;

⁵ yilotlaka mlu xaa lo Pér, zeera mlu xaa lo re xchiibtub xaa mseed lo xaa.

⁶ Nu gwuluzh zeera mlu xaa lo kan tub gaay gayoo wech nu bzan, nu zyen doo xaa ne ngune lee xaa mbanaka nal, per noka nzho lak xaa ngune lo xaa ngutla nal.

7 Nu gwluh zeera mlu Jesús lo Chag nu lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo xaa.

8 Nu noka lo na mlu xaa axta gwluhztlaka, nel na nak mod tub mad mded mbizh gal.

9 Nel na nak xaa mas tira nanont lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu nixa nanzhaalt role na tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nel na mrenal re xaa Jesús.

10 Per nak na kwaan nak na nel mlesla Dios ne na, nu kwaan yalnabela cheen xaa nangokt na tub xaa sbaasa. Lee na mas nzhakee zhiin ke rese stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, per wlipa natehot na mle rese kwaane, xaa mleya nak Dios, nu kwaan yalnabela cheen xaa mle xaa yudar na.

11 Kwaanzee nanont che naya o che stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, mzaa nu kwent kwaane lo gu, kwaan non nak mbin guya.

Yalmroban cheen re xaa ngut

12 Mod mzaa nu kwent, lee Jesucrist mroban. ¿Chozhiin nii lak gu lee re xaa ngut narobant?

13 Nel chol lee re xaa ngut narobant, zee noka Jesucrist nangrobant xaa.

14 Nu chol nangrobant Jesucrist, zee nanont kwaan nzaa nu kwent, nu nixa nanont mod ngwii be lo Jesús.

15 Nu chol nangrobant Jesucrist, lee nu nak xaa nkade, nel leeka re nu né lee Dios mseban Jesucrist. Nu sbaa nkade nu chol nawlit roban re xaa ngut.

16 Nel chol narobant re xaa ngut, noka Jesucrist nangrobant;

17 nu chol namrobant Jesucrist, zee nanont mod ngwii be lo Jesús, zee lee re jwalt cheen be seetaka nzhib tich be.

18 Nu chol snee naka, zee lee re xaa ngut, xaa mwii lo Jesucrist, tira ngulo mlux xaa.

19 Chol nreke be tich Jesucrist nebse kwent cheen kwaan kayaa be yizhyo ne, be nak xaa mas nales doo lo rese myet.

20 Per kwaan wli nak lee Jesucrist mroban. Lee xaa nak kwenta xle kwaan nzaa yag yilo, kwaan nak mod tub gon lo Dios; nel lee xaa nak xaa yilotlaka mroban.

21 Nel nebse jwalt cheen tub xaabyi, xaa le Dan, mle mrep yalgut lo yizhyo; sneeka nebse kwaan wen kwaan mle stub xaabyi, xaa le Jesús, nzho yalmroban cheen re xaa ngut.

22 Nu snee modxa yet rese be nel nak be mod Dan, sneeka rese be roban nel nak be mod Jesucrist.

23 Per kad tub be roban gorna nzhaal roban be; yilotlaka Jesucrist mroban zeera roban re xaa xaa gorna bare xaa.

24 Gorzee lux yizhyo nu lee Jesucrist kiib rese yalnabeyy cheen re myet, nu cheen rese mbi mal, nu cheen Maxuu, nu zaa xaa yalnabeyy ne lo Dios, xaa nak Xuz be.

25 Nel lee Jesucrist nzhaal nabeyy axta le xaa gan lo rese xaa nayii ne xaa,

26 nu gwluhztlaka kiib xaa yalnabeyy cheen yalgut.

27 Mod nii Xkyech Dios: "Dios mle zee nabeyy xaa rese xaa nu rese kwaan". [Sal. 8:6] Naniit kwaane lee Jesucrist nabeyy Dios.

28 Per gorna nabeyy xaa rese kwaan, zee laa xaa nabeyy Dios xaa. Nu snee lee Dios, xaa mzaa yalnabeyy lo Xgann xaa, gak Xaa Nabeyy lo rese xaa nu lo rese kwaan.

29 Nu chol narobant myet, ¿chozhiin nrubnis lak xaa, kwent cheen re xaa ngut?

30 Nu chol sbaa naka, ¿chozhiin nle nu reyez yet nu rese mbizh?

³¹ Kwaanzee wech nu bzan, yizata mbizh nzho reyez yet na. Wli kwaane, nu noka wli nyula na ne na xomod nye nzo gu lo xcheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

³² Nu chol nebse kwent cheen na mdil na kwaan re xaa mrixyan kwenta ma nakap, yezh Éfeso, ¿cho sirb leya cheleeya narobant be? Chol wli lee re xaa ngut narobant, mas wen le be mod nii re xaa: “¡Gaw be nu go be nel yee yet be!”

³³ Nalaat gu kade xaa gu. Modxa nzhé xaa: “Lee re xmig xaa nawent, nle zee nle xaa kwaan nawent”.

³⁴ Ble gu xgab kwaan wli, nu nalet gu kwaan nawent, nel nzho xaa nanlabeyyt Dios. Nii na kwaan zee ton gu.

Xomod gak kwerp cheen re xaa roban

³⁵ Kwaanzee lak gu mbezh: “¿Xomod gak kwerp cheen re xaa roban? ¿Cho klas kwerp kano xaa?”

³⁶ Kwaan nak tub yalnabdizh nachan, nel ne wen be leezha ngo be tub bizh lo yo, nzhaal lux xaba zeera gaka tub xan yag.

³⁷ Lee kwaan ngo be nanakt yag, kwaan ngo be nak tub bizh zee xena, tub bizh cheen nzhoxtil o stub lo re bizh.

³⁸ Per Dios xeena mod nzhekla xaa, nu kad bizh zaa yag kwaan nzhaal gaka.

³⁹ Naret baal lal nak, tuba nak xcheen myet stuba nak xcheen ma, nu stuba nak xcheen mbyin nu stuba nak xcheen mbal nistoo.

⁴⁰ Nu leeka snee nzho kwerp naz yiba, nu noka nzho kwerp yizhyo. Chul nak re kwerp kwaan yiba per nalalt chul naka kwaan re kwerp cheen yizhyo.

⁴¹ Lee xni mbizh xa nak ke xni mbee, nu ke xni cheen re mbal yiba; nzho tub mbal xa xni cheen ke re stub naz mbal.

⁴² Nu sneeka gak yalmroban cheen re myet. Lee kwaan nyubyo lux per lee kwaan roban tira nanluxtra.

⁴³ Lee kwerp kwaan ngubyo nak tub kwaan nachult, lee kwerp kwaan roban nak tub kwaan chul doo. Lee kwerp kwaan ngubyo nak tub kwaan nangezht nu lee kwerp kwaan roban nak tub kwaan ngezht doo.

⁴⁴ Lee kwerp kwaan ngubyo nak kwerp cheen yizhyo nu lee kwerp kwaan roban nak kwerp cheen yiba. Nu mod nzho kwerp cheen yizhyo, sbaaka nzho kwerp cheen yiba.

⁴⁵ Kwaan nzhé Xkyech Dios: “Dan, xaabyi yilotlaka, Dios mle mban xaa”; [Gn. 2:7] per Jesucrist, ngok mod Dan xaa yilo; mzhin xaa naz yiba zee zaa xaa yalnaban.

⁴⁶ Nu lee kwerp kwaan yilo nanakt kwerp kwaan nzho mod yo yiba, kwaan yilo nak kwerp cheen yizhyo, kwaan gwluzh nak kwerp cheen yiba.

⁴⁷ Lee xaabyi, xaa yilotlaka mdexkwaa Dios kwaan yo, kwaanzee nak xaa xaa yizhyo, lee stub xaabyi mroo naz yiba.

⁴⁸ Lee kwerp cheen xaa yizhyo nak mod kwerp cheen xaabyi, xaa mdexkwaa Dios kwaan yo; lee xaa nya naz yiba kano stub kwerp cheen xaa kwaan nzho mod yo naz yiba, mod kwerp cheen xaa myaad naz yiba.

⁴⁹ Nel nzhak be mod xaabyi, xaa kwaan mdexkwaa kwaan yo, seeka gak be kwenta xaabyi, xaa myaad naz yiba.

⁵⁰ Kwaan nzhekla na nii na lo re gu wech nu bzan, nak tub kwaan ngulaan axta yilo: Lee kwerp kwaan nak baal, nyent mod repa pa nabeyy Dios, nu lee kwerp kwaan nlux nyent mod zhaal kwaan re kwaan nanluxt.

⁵¹ ¡Bkenzha gu! Nii na tub kwaan nagakt re myet lo gu: Naret be yet, per rese be zhee.

⁵² Gorna kwezh bi cheen trompet kwaan gwluhztlaka jtas zhee re be! Nel kwezh trompet zee lee re xaa ngut roban, zee bare xaa ban xaa tira.

⁵³ Nel lee xkwerp be kwaan nlux nzhaal gak tub kwerp kwaan tira naluxt; nu xkwerp be kwaan nzhet nzhaal gak tub kwerp kwaan tira nayeta.

⁵⁴ Nu gorna lee xkwerp be kwaan nlux gak tub kwerp kwaan naluxt, nu gorna lee xkwerp be kwaan nzhet gak kwaan tira nayeta, zee mbarlo kwaan nzhe lo Xkyech Dios: “Nal lee yalgut tira mlux, nu lee yalnaban mle gan”. [Is. 25:8]

⁵⁵ “¿Ma yalnabeyy cheen lu, yalgut? Lee yalgut nik tub kwaan nyent mod le lo be.” [Os. 13:14]

⁵⁶ Lee yalgut nabeyy lo re myet nel nle re myet jwalt, nu lee re myet nle jwalt nel nyent mod le xaa kwaan nzhe ley cheen Ches.

⁵⁷ ¡Per dixkix Dios, mla xaa be lo yalgut kwent cheen Jesucrist!

⁵⁸ Nu kwaanzee wech nu bzan, re gu xaa nkedoola na, tubka nali zo be lo Dios nu tubka nye zo be lo Dios, nu tubka kee be zhiin lo xchiin Xaa Nabeyy, nel ne re be lee zhiin kwaan kale be nanakta tub zhiin sbaasa.

16

¿Xomod nzhaal zaa xaa tub gon?

¹ Nal za na kwent cheen gon kwaan le gu yudar re xaa mle nambey Jesús. Btop guya modxa nzhe na lo re xaa Jesús, xaa re yezh cheen Galacia.

² Yizata dming, kad tub gu nzhaal koxa paro mle gu gan, zee koxa gu laka zee gorna zhin na nankint top beya gor zee.

³ Nu gorna zhin na nzhekla na kweey gu lak xaa xaal na yezh Jerusalén yilaa gon ne, zee za na tub yech lo xaa yilaa ayud ne.

⁴ Nu chelee na nkin ya na, ya re nu xaa ne.

Xgab kwaan nzho yek Pab le Pab

⁵ Lee byaj kwaan le na, nkin deed na naz re yezh Macedonia, nu gorna yilo deed na Macedonia zhin na lazh gu.

⁶ Nu nle na xgab kwaz na lo re gu lak mbizh, o cheleeya nzho moda kwaz na lo re gu re mbee kwaan nla nal, zee nzho mod xaal re gu na pa nkin ya na gwluh.

⁷ Nanzheklat na nebse deed na lo re gu, nzhekla na kwaz na lo re gu lak mbee chelee Xaa Nabeyy nzhekla,

⁸ per kwaz na yezh Éfeso, axta yilo ded yalni cheen Pentecostés,

⁹ nel nee nzak na nzho mod le na xchiin Xaa Nabeyy, nu nzak na nee nzho mod le na tub kwaan gro, nixa zyen doo xaa nayii ne na nee nu nzhekla xaa saaw xaa na naz.

¹⁰ Nu cheleeya zhin Timoteo lo gu, ble gu zee chul yo xaa lo re gu, nel lee xaa nkee xchiin Xaa Nabeyy, mod na.

¹¹ Kwaanzee bkayaa gu xaa; nkin le gu yudar xaa zee chul ya xaa xnaz xaa, zee nzho mod yaadsewii xaa lo na, nel nkambaz na xaa nee kwaan re stub naz re wech be nu re bzan be.

¹² Nal lee wech Apolos nixa ngunaab na lo xaa yaadsewii xaa lo re gu kwaan re wech nu re bzan, per nanet xaa ya xaa nal, per gorna nzho moda lo xaa, zee yaad xaa.

Dix gwluh

¹³ Tubka bkanap gu gu, nu nye bzo gu lo xcheen Xaa Nabeyy. Tubka blo gu balor lextoo gu nu nye bzo gu.

¹⁴ Nu rese kwaan le gu, ble guya kwaan yalnkala.

¹⁵ Wech nu bzan, lee re gu ne lee re sawlizh wech Estéfanás nak xaa yilotlaka mwii lo Jesucrist xkyizhyo gu, kwaan nak Acaya, nu lee re xaa tubka nle yudar re xaa Jesús, xaa nambey.

¹⁶ Wech nu bzan, nzhekla na gon re gu xtizh re xaa kwenta lee xaa, noka gon gu xtizh rese xaa nle yudar re xaa Jesús, nu noka rese xaa snee nkee zhiin.

¹⁷ Nu nyakdoola na nze wech Estéfanás, wech Fortunato nu wech Acaico nee, kwent cheen re gu, zee le xaa yudar na.

¹⁸ Mseleyy doo re wech ne na, kwentaxa nseleyy xaa gu. Nzhaal wii gu respet lo re xaa kwenta re xaa ne.

¹⁹ Lee re xaa nak xaa Jesús, xaa nzho naz re yezh cheen Asia nxaal “dix” lo re gu. Noka Aquila nu sa xaa Priscila, nu re xaa nkasa garli xaa, nxaal re xaa “dix” lo re gu, nel rese gu nak xaa Xaa Nabeyy.

²⁰ Bkayaa gu “dix” cheen rese wech nu rese bzan, xaa nzo nee, nu guzh gu “dix” lo re wech nu re bzan xaa naz baa, nu daw gu tub bit tagarlo xaa tub mod nali.

²¹ Na nak Pab nu kakee na nebse “dix” ne lo re gu kwaan xletr na, kwaan mer yaa na.

²² Nu chelee tub xaa nankelat Xaa Nabeyy, xobde Dios xaa zee.
¡Te lo re nu, Xaa Nabeyy!

²³ Nu nzhekla na lee Xaa Nabeyy kanap rese gu lo yalnkala cheen xaa.

²⁴ Nkeladoo na rese gu nel rese be nkela Jesucrist.

Shaa gaka.

Pab

Yech mrop kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Corinto

Dix cheen Pab

¹ Na nak Pab, nu na nak tub re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist nel sbaa nzhekla Dios. Tubka kwaan wech Timoteo, kakee na yech ne lo re gu, xaa mle nambey Jesús, xaa nzho yezh Corinto, nu lo re xaa mle nambey Jesús, xaa nzho dub naz ba pa nak yizhyo cheen Acaya.

² Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnabela cheen xaa lo re gu nu le xaa zee kwi wen re gu.

Bid kwaan mded Pab

³ Gool be lo Dios, xaa nak Xuz be nu xaa nak Xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nel lee xaa nak xaa nlesla ne re be, nu Dios nak xaa tubka nseleyy be.

⁴ Nu nseleyy Dios be gorna kaded be bid, zee noka re be seleyy re xaa kaded bid; nu seleyy be xaa kwentaxa mseleyy Dios be.

⁵ Nel nded be bid mod mded Jesucrist bid, sbaaka nseleyy Dios be kwent cheen Jesucrist.

⁶ Kwaanzee chelee nu nded nu bid, nded nu bid zee lee re gu leyy, nu le gu gan yalnaban kwaan tira; nu cheleeya Dios nseleyy nu, naka zee noka lee re gu leyy, zee noka gu ye ded bid kwaan nded nu.

⁷ Kwaan né nu nak, modxa nded gu bid sbaaka nded nu bid, per sbaa noka re gu nseleyy Dios modxa nseleyy xaa nu.

⁸ Wech nu bzan, nzhekla nu ne gu gro doo bid mded nu yizhyo Asia. Kwaane nak tub yalzi, tub yalzi kwaan mer nyent mod ngle nu gan ngded nu, nu axta mle nu xgab ngyet nu.

⁹ Mzak nu nak nu mod tub xaa naklakwent yet. Per kwaane mle sirb zee mseed nu nawiit nu leeka lo nu, sinka nkin wii nu lo Dios, xaa nseban re xaa ngut.

¹⁰ Dios mkanap nu leezha nzhekla re xaa ngut nu, nu ne nu tubka sbaa kanap xaa nu lo rese kwaan.

¹¹ Nu chelee re gu naab gu lo Dios, telisa kanap xaa nu; nu seeka zyen xaa nzaa dixkix lo Dios mod mkanap xaa re nu, kwent cheen kwaan ngunaab zyen xaa lo xaa.

Chozhiin nangwat Pab lo re xaa yezh Corinto

¹² Nzeen nu naz leen lextoo nu lee rese kwaan mle nu lo re myet yizhyo, mle nuya tub mod nali nu kwaan dub lextoo nu, nel Dios mle yudar nu, zee masra mle nuya lo re gu. Nu kwaanzee nix doo nzhak lextoo nu, nel kwaan mle nu lo re gu namlet nuya mod nzhak xaa yizhyo ne nel Dios mle yudar nu.

¹³ Nu lo re xkyech nu nankeet nu nik tub kwaan zee kade nu gu, zee nalata yek gu. Nzhekla na klar laya yek gu.

¹⁴ Nixa nal gor ne nanlabeyt gu nu wen wen, nzhekla na leezha bare Jesucrist Xaa Nabeyy be, lee re gu nzho mod to gu yalxwa cheen re nu modxa noka re nu to yalxwa cheen re gu.

¹⁵ Nel nela na sbaa naka, nzhekla na yilotlaka lo re gu ngal na, zee nzho mod ngzhaal re be stuba, ngak rop welt.

¹⁶ Kwaanzee mle na xgab ngdeed na lo re gu gorna ngwa na naz yizhyo Macedonia nu noka ngdeed na lo re gu gorna ngbare na stuba, zee ngle re gu yudar na nga na naz yizhyo Judea.

¹⁷ Nu gorna mle na xgab ngle na kwaane, mle wen na xgaba. Nu nanlet na xgab mod re xaa yizhyo ne, xaa mbezh le xaa tub kwaan nu nanlet xaaya.

¹⁸ Nel lee Dios nali nak lo rese kwaan, sbaaka re nu nali nak nu lo rese kwaan nii nu lo re gu.

¹⁹ Nel leezha yon nu Silban nu Timoteo nzaa nu kwent cheen Jesucrist, Xgann Dios lo re gu, mzaa nuya tub mod nali, nel tubka wli nak Jesucrist.

²⁰ Nel rese kwaan né Dios, telisa nle xaaya. Nu snee kwent cheen Jesucrist nzho mod yé be: “Sbaa gaka”, nu sbaa nzho mod gool be lo Dios.

²¹ Nu Dios nak xaa nle zee nye nzo rese be lo Jesucrist, nu mleey xaa be zee tubka yo be kwaan Jesucrist,

²² nu mzaa xaa Mbi Naban cheen xaa lo be zee luu nak be xaa xaa, nu sbaa nzho mod ne be telisa kayaa be re kwaan zaa xaa lo be gwluzh.

²³ Nu chelee na zeeraka ya na yezh Corinto mrop welt mod nak xgab cheen na, zoob na Dios mod tub testig, nagat na nel nanzheklat na galno na re gu.

²⁴ Nu nanzheklat nu nabeyy nu gu xomod nzhaal ngwii gu lo Dios, nel nye nzo gu lo Dios ngwii gu lo xaa, nebse nzhekla nu le nu yudar gu zee chul gak lextoo gu.

2

¹ Kwaanzee nanzheklat na ngal na lo re gu stuba, zee le na gak nales lextoo gu.

² Nel chelee na le nales na lextoo gu, ¿cho le zee gak chul lextoo na, cheleeya nanakta re gu?

³ Kwaanzee mkee na yech zee lo gu, nel nanzheklat na ngal na zee gak nales lextoo na, ne na xomod nle gu. Mas wen ble nix gu lextoo na zee nix gak lextoo rese be.

⁴ Per gorna mkee na yech zee, nyentra gan lextoo na nu nales doo ngok lextoo na, nu axta mbinn na. Per nanzheklat na kee naya zee gak nales lextoo re gu, nel mkee naya zee ne gu wlipa nkela na gu.

Pab mles lextoo ne xaa mchaal sa xuz yilo

⁵ Nu chelee tub xaa mle zee ngok nales lextoo na, nanebt lextoo na mle nales xaa, noka mle nales xaa lextoo rese gu. Nii na kwaane: Nanzheklat na gak na tub xaa nakap doo lo xaa.

⁶ Wen mod mted gu xaa bid, lee nal natedtra gu xaa bid.

⁷ Nal nzhaal les lextoo gu ne gu xaa zee, nu seleyy gu xaa, napa nales doo nzhak lextoo xaa.

⁸ Kwaanzee nzhaal luu gu lo xaa xomod nkela gu xaa.

⁹ Nel mkeela na kwaane lo re gu yilo, zee ne na nen che zon gu xtizh na kwaan mnabeey na.

¹⁰ Lee xaa kwaan nles lextoo gu ne gu, noka na nles lextoo ne xaa. Nu nles lextoo na ne na xaa kwent cheen Jesucrist, zee wen yo rese gu.

¹¹ Nu snee mles lextoo na ne na xaa, zee nyent mod le Maxuu gan lo re be, nel nela be xomod nak re xgab cheen Maxuu.

Pab nle xgab Tito

¹² Gorna mzhin na yezh Troas, za na kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, ngune na nzho mod chul kee na xchiin Xaa Nabeyy baa.

¹³ Per nyent gan lextoo na ngza na kwent nel nanguzhalt wech Tito lo na, nel zeeraka bare xaa lo re gu. Kwaanzee mroo na baa nu mya na naz yizhyo Macedonia.

Xomod nak kwent cheen Jesucrist

¹⁴ ;Dixkix Dios, xaa tubka nle zee nyent mod le stub xaa gan lo nu, kwent cheen kwaan mle Jesucrist! Nu kwent cheen nu nle Dios nrech kwent cheen Jesucrist zee labeyy re xaa xaa, kwaan nzharech zyen doo yezh mod tub bech;

¹⁵ nel Dios mle zee lee re nu nak mod bech cheen Jesucrist, kwaan nzhin lo re xaa kale gan yalnaban nu lo re xaa kalux.

¹⁶ Nu lo re xaa kalux, lee bech cheen Jesucrist nak tub bech naxinn doo; per lo re xaa kale gan yalnaban, lee bech ne nak tub bech chul doo nzebech, kwaan nzaa yalnaban kwaan tira. Nu techosa nu nyent mod le nu kwaan.

¹⁷ Nu nakalet re nu negos lo Kwent Chul cheen Dios, modxa nle zyen xaa; per nela Dios, kwaan dub lextoo nu nle nuya, nel Dios mxaal nu zaa nu kwent cheen Jesucrist.

3

Wdizh kub kwaan mlaa Dios

¹ Leezha nii nu kwaan, talbes nzak gu nto nu yalxwa nel mxaal Dios nu lo gu. Nawent nle gu xgab nel nzak gu nkin luu nu tub yech lo gu, nel Jesucrist mzaa yalnabeyy lo nu, kwaanzee nankint naab nu tub yech lo gu gorna zaa nu kwent cheen Jesucrist stub naz yezh.

² Re gu nak mod tub yech kwaan nzaa kwent mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist; nel kwent cheen Jesucrist nkee lextoo gu, kwaan nzho mod lab rese xaa nu laya yek xaa.

³ Leeya nlu lee re gu nak mod tub yech kwaan mkee Jesucrist, nel mkayaa gu kwent kwaan mzaa nu lo gu. Gu nak mod tub yech kwaan namkeet kwaan lap, sinka gu nak mod tub yech kwaan mkee kwaan Mbi Naban cheen Dios, xaa wlipa mban; nu re wdizh ne namkeet xaaya lo ke mod kwaan mzaa Dios lo Ches, sinka lee xaa mkeeya leen lextoo re myet.

⁴ Delant lo Dios klar doo mlu Jesucrist kwaan lo nu, leeya nak kwaan wli.

⁵ Nyent mod yé nu techosa nu mle re kwaan, nel Dios nzaa re kwaan, zee nzho mod le nuya.

⁶ Nel Dios mseed nu nkee nu zhiin lo wdizh kub kwaan mlaa xaa. Nanakta tub wdizh kwaan mkee lo tub ke, mod nak ley kwaan mzaa Dios lo Ches; leeya nak wdizh kwaan mkee Mbi Naban leen lextoo re myet. Lee ke kwaan mkee ley lo nle nzhet myet, per lee Mbi Naban cheen Dios nzaa yalnaban lo myet.

⁷ Lee ley kwaan mkee lo ke, mzaa Dios kwaan tub xni gro doo lo Ches nu kwaanzee lee xey nu, xaa dii cheen Israel, nyent mod wii garlo Ches, nel nla doo xni garlo xaa. Per nixa nkee xni ne garlo xaa nyuyya. Lee ley zee nak kwaan nle zee nzhet re myet. Nu Dios mzaa kwaan tub mod chul doo,

⁸ per mas chul mlaa xaa wdizh kub cheen Mbi Naban.

⁹ Nel lee ley kwaan naab kwent lo re myet, Dios mzaaya tub mod chul doo, iper mas chul doo mlaa xaa wdizh kub kwaan nle zee nali nzo be lo Dios!

¹⁰ Nel lee xni cheen ley kwaan yilo, nik tik nanzhakta kwenta xni cheen wdizh kub.

¹¹ Nu lee xni cheen ley kwaan mzaa Dios lo Ches myuyy, per lee xni cheen wdizh kub grora nu tira nanyuyy.

¹² Nu nel ne nu wli kwaan, kwaanzee kwaan dub lextoo nu nzaa nu kwenta lo gu.

¹³ Nu nanlet nu mod mle Ches, leezha msaaw xaa garlo xaa kwaan tub lee ler, zee lee re xey nu nawiit xomod nzheyuyy xni garlo xaa.

¹⁴ Nu noka myaww yek re xey nu. Nu nixa axta nal nanlat wdizh gox ne yek re sawlazz na, xaa Israel, nel nanzaat xaa yek xaa gon xaaya leezha nlab

xaaya. Nu naka mod nsaaw tub lee ler yek xaa nu nanlaata wii xaa, nel zer kwe xaa ler ne yek xaa; nu kwaane yiib leezha wii xaa lo Jesucrist.

¹⁵ Kwaanzee axta mbizh ne gorna nzhon xaa nlab xaa ley kwaan mzaa Dios lo Ches, seetaka nsaaw ler zee yek xaa, zee nanlat xtizh Dios yek xaa.

¹⁶ Per gorna lee tub xaa nzelo ngwii lo Xaa Nabeyy ngiib ler zee yek xaa, zee laya yek xaa.

¹⁷ Nu lee Xaa Nabeyy nak Mbi Naban; nu leezha nabeyy Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy lextoo xaa, mla xaa lo ley.

¹⁸ Kwaanzee lee lo re be nyentra ler kwaan nsaaw garlo be, nak be mod tub spej kwaan nlu xni cheen Xaa Nabeyy, nu Mbi Naban cheen Xaa Nabeyy kachee be, zee gak be kwenta lee xaa, zee kad mbizh nzhiroo be lo xni cheen xaa.

4

¹ Kwaanzee lee re nu tubka nye nzo nu, nel lee Dios, kwaan yalnles cheen xaa, mzaa xaa zhiin ne lo re nu.

² Nu mlaa nu re yalnto kwaan nle xaa xlaan; nixa nankadet nu, nixa nancheet nu xtizh Dios. Dios ne wen, wli nu re kwaan nzhedizh nu, snee lee re myet nzho mod ne xomod nak kwaan wli.

³ Nu chelee wdizh chul kwaan nzaa nu kwent lo re myet, nanlat yek xaa, naka nel leeka lee xaa nle zee nya xaa lo ki.

⁴ Nel lee Maxuu, xaa nabeyy yizhyo ne, mle syeg re xaa nanet wii lo Jesucrist, zee nyent mod wii xaa lo xni cheen wdizh chul cheen Jesucrist, xaa nak lal ke Dios.

⁵ Nanfaat nu kwent cheen leeka nu, lee nu nzaa kwent cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Nebse nak nu xaa nkee zhiin lo re gu, kwent cheen Jesucrist.

⁶ Nel leeka Dios, xaa ngunii zee yo xni lo yalnakaw, nak xaa mle yo xni lextoo be, zee nzho mod wii be lo xni cheen Dios, kwaan nak Jesucrist.

Yalnaban kwaan nzho leen xkwerp be

⁷ Nu lee xni ne nzho leen lextoo be. Per mod tub yas yo nak be, zee luu lee yalngzh ne nak cheen Dios nu nanakta cheen be.

⁸ Nu nixa nzhin yalzi lo be mod tub kwaan ntaaw yas, per nanakta tub kwaan lux be. Nu nixa nle doo be xgab per wen lextoo be.

⁹ Nu nixa nrenal xaa be, per natechot be nzo, nu nixa gobi xaa be per naluxt xaa be.

¹⁰ Nu nixa pa nzha be nzho ryez yet be, zee luu yalnaban cheen xaa leen kwerp cheen be.

¹¹ Nel lee re be tubka nzho ryez yet be kwent cheen Jesucrist, zee luu yalnaban cheen xaa leen kwerp cheen be, kwaan yet.

¹² Nu nii na, konxa nzo yalgut kwaan re nu, seeka nzo yalnaban kwaan re gu.

¹³ Nel stub pa nzhé: “Ngwii na lo Dios, kwaanzee nza na kwent cheen xaa”, [Sal. 116:10] zee snee nzaa re be kwent cheen Jesucrist nel ngwii be lo Dios.

¹⁴ Nel ne be Dios mseban Jesucrist, Xaa Nabeyy be lo yalgut, noka seban xaa re be kwaan lee xaa, zee wee xaa rese be zee zo be kwaan lee xaa.

¹⁵ Rese kwaane mded zee chul yo rese gu, nu snee zyenra xaa kayaa kwaan nzhekla Dios zaa xaa lo xaa nu tubka zaa xaaya lo rese be, sneeka zyen xaa zaa dixkix lo Dios lo rese kwaan chul kwaan mzaa xaa.

¹⁶ Kwaanzee nalet be xgab. Nixa yizata mbizh nzheyex kwerp cheen be per lee lextoo be yizata mbizh nyera nzheyak lo Dios.

¹⁷ Nagrot nak bid kwaan nded be nu nadiita tira, per leeya nle kwaan chul lextoo be zee kano be tub yalnaban kwaan tira, tub yalnaban pa nabeyy xni cheen Dios, kwaan chulra lo rese kwaan.

¹⁸ Kwaanzee nangwiit be lo re kwaan nlu, lee be ngwii lo re kwaan nanlut, nel lee re kwaan nlu lux, per lee re kwaan nanlut tira naluxt.

5

Mod zhee kwerp cheen be

¹ Lo yizhyo ne lee kwerp cheen be nak mod tub ramad kwaan nlux. Per nela be gorna luxa, Dios zaa stuba kwaan tira naluxt lo be naz leen yiba, kwaan nak mod tub yoo kwaan namdexkwaat myet.

² Kwaanzee nal nzilextoo be nzho be leen kwerp cheen be, nel nzhekla be segak be be kwaan kwerp kub kwaan tira naluxt,

³ kwaan gak be mod tub ler zee nagakcheeyt be.

⁴ Nu leezha seetaka nzho be leen kwerp cheen be, nales doo nzhak lextoo be nel nanzheklat be gak cheey be, nel nzhekla be gak kwerp cheen be kwaan nzho naz leen yiba zee lee re kwaan yizhyo ne lux lo yalnaban naz yiba.

⁵ Nu snee mdexkwa Dios be, nu leeka xaa nak xaa mzaa Mbi Naban yo leen lextoo be mod tub nseyin zee kayaa be re kwaan né xaa zaa xaa lo be.

⁶ Kwaanzee tubka yo gan lextoo be. Nu ne be leezha mbanaka be leen kwerp ne, nayot be yiba kwaan Xaa Nabeyy be.

⁷ Nal ngwii be lo xaa, nixa nanyunt xaa lo be.

⁸ Kwaanzee nzhaal yakla be, nel ne be, leezha laa be kwerp ne zee nya be lo Xaa Nabeyy be.

⁹ Kwaanzee tubka nkwaan be le be kwaan nyula Xaa Nabeyy be, nexa chelee be mban be o chelee be ngut be.

¹⁰ Nel rese be telisa zhin zaa kwent lo Jesucrist, zee kad tub be kayaa lo Dios kwaan nzhaal kayaa be, kwaan wen o kwaan nawent, modxa mle be leezha nzoka be leen xkwerp be lo yizhyo ne.

Wdizh kwaan le kwi chul re xaa

¹¹ Nu nzheb nu ne nu Xaa Nabeyy, kwaanzee nseed nu stub naz xaa xomod zheb xaa ne xaa Xaa Nabeyy. Nlabeyy wen Dios re nu, nu nzhekla na noka re gu labeyy wen gu nu.

¹² Naniit na kwaane zee le gu xgab wen re nu, sinka nii na kwaane zee nzho mod keb gu lo re xaa nto yalxwa nel nzhak xaa, per nangwiit xaa cho kwaan nzho leen lextoo xaa.

¹³ Kwaanzee chelee lak xaa nzak nachan nu, naka nel nkela nu Dios; nu chelee gu nzak gu nanachant nu, naka nel nkela nu re gu.

¹⁴ Lee yalnkala cheen Jesucrist nabeyy leen lextoo be, nel ne be lee xaa ngut kwent cheen rese be, nu kwaanzee naka mod rese be ngut.

¹⁵ Kwaanzee Jesucrist ngut kwent cheen rese be, zee rese be mban; nu nambant be zee le be kwaan nzhekla be; mban be zee le be kwaan nzhekla Jesucrist, xaa ngut nu mroban kwent cheen rese be.

¹⁶ Kwaanzee nanzhaalt wiira be lo re myet mod tub xaa yizhyo, nixa yilo mlu Jesucrist mod myet lo be, per nal nangwiitra be lo xaa mod tub myet.

¹⁷ Kwaanzee lee xaa nzo kwaan Jesucrist, nak xaa kub. Lee re kwaan gox mdedla lo xaa, lee re kwaan nal nak kwaan kub lo xaa.

¹⁸ Nu rese kwaane nak xchiin Dios. Nebse kwent cheen Jesucrist mle Dios zee chul kwi re be kwaan lee xaa. Nu mzaa xaa zhiin ne lo nu le nu zee rese xaa kwi chul kwaan lee xaa.

¹⁹ Kwaan nii na nak, lee Dios kale kwi chul re myet kwaan lee xaa kwent cheen Jesucrist, nu sbaa nanaabt xaa kwent lo re jwalt cheen re myet, nu lo nu mlaa xaa zhiin ne zee zaa nu kwent cheen re kwaanee.

²⁰ Kwaanzee mkayaa nu yalnabeyy zaa nu kwent cheen Jesucrist; nu naab nu zee kwi chul rese myet kwaan lee xaa, kwent cheen Jesucrist.

²¹ Dios mzhib rese jwalt cheen be tich Jesucrist, xaa namzeebt nik tub jwalt, zee mdix xaa rese jwalt cheen be, zee kwent cheen xaa nzho mod gak be nali kwenta Dios.

6

¹ Lee nal, nel nkee nu xchiin Dios, naab nu lo re gu kayaa gu re kwaan nzelazh Dios, nu nakayaat guya mod tub kwaan sbaasa.

² Nel lo Xkyech Dios nzhé Dios:

Leezha nzho mod le na yudar lu,

mroo na xjabor lu,
nu mbin na xtizh lu;

mbizh kwaan nle xaa gan yalnaban. [Is. 49:8]

Bwii gu, nalzhe nak mbizh kwaan nroo Dios xjabor be. ¡Nalzhe nak mbizh le xaa gan yalnaban!

³ Nu nik tub welt zer le nu zee ralnii tub xaa lo xcheen Dios, zee snee nyent mod nii xaa nawent nak xchiin nu.

⁴ Per nela gu xomod nle nu rese kwaan mod xmos Dios, axta nyela nu nded nu re bid nu re yalzi,

⁵ nu mzaa xaaya yenn nu, mlo xaa nu lozhyib, nayii xaa ngune xaa nu, mkee doo nu zhiin, nu namlat mkaal lo nu pa mlaz nu yaal, nu mded nu bid lo yalnlaan.

⁶ Noka nlu lee nu nak xmos Dios lo re kwaan nali nle nu, lo re kwaan nzhak nu, nu mod nyela nu nded nu bid, nu mod nadoo nak nu, nlu nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo nu, nel nkela nu wechxinn nu.

⁷ Noka nlu nak nu xmos Dios nel nii nu kwaan wli, nu nlu nkano nu yalngezh cheen Dios nseed nu re myet nu ndildiizhka nu kwaan myet.

⁸ Lak mbizh ngwii re xaa respet lo nu zlak mbizh nayii xaa ne nu, lak mbizh nzhedizh nawent xaa nu, zlak mbizh nzhedizh wen xaa nu. Mod tub xaa nkade nle xaa nu, nixa kwaan wli nii nu.

⁹ Nle xaa nu mod tub xaa nanlabeyy xaa, nixa nlabeyy wen xaa nu. Nle xaa nu mod tub xaa ngut per seetaka mban nu; nchezi xaa nu, per nanzhuta xaa nu.

¹⁰ Nle xaa nales nzhak nu per tubka nix nzhak lextoo nu; nlu nu mod tub xaa prob per nle nu zee ngok rik zyen xaa; nal nik tub kwaan nankanot nu per nixa sneeya rese kwaan nkano nu.

¹¹ Wech nu bzan, xaa yezh Corinto, ngunii nu duzna kwaan wli lo re gu, nu noka kwaan dub lextoo nu nkela nu re gu.

¹² Per namlaat nu kela nu re gu per lee re gu nankelat gu re nu.

¹³ Kwaanzee, naab na lo re gu mod naab tub xaa lo xinn xaa, bkela gu nu mod nkela nu gu, modxa nzhaal kela gu.

Be nak yidoo cheen Dios xaa mban

¹⁴ Nyent mod yo tub xaa Jesús kwaan tub xaa nanakt xaa Jesús, kwaanzee nyent mod yo kwaan wen lo re kwaan nawent, nu nyent mod zhaal xni kwaan yalnakaw.

¹⁵ Nyent mod yo Jesucrist kwaan Maxuu, nu nixa nachult yo tub xaa Jesús kwaan tub xaa nanakt xaa Jesús, nel nalalt nle xaa xgab.

16 Nu nik tub kwaan nanakt lal lo yidoo cheen Dios nu lo yidoo cheen re maj. Nel re be nak mod yidoo cheen Dios, xaa mban. Mod né Dios:

Yoo na kwaan re xaa ne,
nu nzheze na kwaan re xaa ne;
na gak Xdios xaa,
nu lee xaa gak xaa na. [Lv. 26:12; Ez. 37:27]

17 Nu kwaanzee noka né Xaa Nabeyy:

Broo gu lo re xaa ba,
bachii gu lo xaa,
nagalt gu kwaan nanzhult lo Dios,
zee kayaa na re gu, [Is. 52:11]

18 nu na gak Xuz rese gu,
nu gu gak re xgaan na nu re xchap na,
snee né Xaa Nabeyy, xaa nkano gro doo yalngelzh. [2 Sam. 7:14; 1 Cr. 17:13;
Is. 43:6; Jer. 31:9]

7

1 Kwaanzee wech nu bzan, xaa nkedoola na, nel nguné Dios zaa Dios re kwaan lo be, zee nzhaal zo nzhlul kwerp cheen be nu mbi naban cheen be lo Dios, zee tira gak be xaa Dios, nel nzheb be ne be Dios.

Mzobdiizh re xaa yezh Corinto re kwaan mkee Pab

2 ¡Bkela gu nu! Nik tub kwaan nawent zer le nu lo nik tub xaa, nixa zer le nu zee le tub xaa kwaan nawent, nixa zer kade nu nik tub xaa.

3 Nanaabt na kwent lo gu. Mod nguniila na lo gu yilo, tant nkedoola nu gu, nzhekla nu yo nu tubka kwaan re gu, nu axta listla nzo nu yet nu kwent cheen re gu.

4 Ne na, wen nle gu, kwaanzee nto na yalxwa cheen re gu; nixa nded nu bid nze doo gan lextoo nu, nu chul nzhak lextoo nu nselazh nu gu.

5 Axta gorna mzhin nu yizhyo Macedonia, nik chep zer le nu deskans, rese pa nzhin nu nted xaa nu yalzi nu tubka nchaal dil xaa nu re pa nded nu, nu tubka nzheb nu.

6 Per Dios, xaa nzaa balor lextoo re myet, xaa nyent balor lextoo, mle zee ngu balor lextoo re nu gorna mzhin Tito lo re nu.

7 Kwaanzee chul doo ngok lextoo nu mwii nu lo xaa, nu noka chul doo ngok lextoo nu nel chul doo nzhak lextoo Tito nel mseleyy gu xaa. Noka lee xaa mzaa kwent lo nu, lee re gu nzhekla doo ne lo na, nu né xaa xomod nales nzhak lextoo gu nu nle gu xgab na, kwaan mas chul mle lextoo na.

8 Nixa lee yech kwaan mkee na lo re gu yilo mle nales lextoo gu, nyent cho nzhak lextoo na. Ngok nales lextoo na gorna ne na lee yech zee mle nales lextoo gu lak mbizh;

9 per nal chul nzhak lextoo na mkee na yech zee. Nu nanzhak chult lextoo na nel mle nalesa lextoo gu, chul nzhak lextoo na nel mle nales yech lextoo gu, zee mlaa gu kwaan nawent kwaan mle gu. Leezha mleya nales doo lextoo re gu tub mod nyula Dios, nu snee lee nu namlet nik tub kwaan nawent lo re gu.

10 Nel leezha ngok nales lextoo tub xaa mod nyula Dios, zee le xaa gan yalnaban, nu nik tub kwaan nankint le xaa xgab. Per lee yalnales lo yizhyo ne nle zee nya xaa lo yalgut.

11 Nyula Dios mod ngok nales lextoo gu. ¡Zyen doo kwaan gro mleya leen lextoo gu! Nel mbin gu kwaan mkee na lo gu yilo zee myaan gu mted gu bid xaa mle kwaan nawent, nel nayii gu ne gu kwaan nawent kwaan mle xaa nu mzheb gu ne gu yalnayii cheen Dios; kwaan nal nzhekla gu le gu re

kwaan nali. Nu kwaane nlu lee re gu nalalt nzhedizh kwaan lee xaa, xaa sbaa mle kwaan nawent.

¹² Nu nii na, gorna mkee na yech zee, namkeet naya lo xaa mle kwaan nawent, nu nixa lo xaa mded bid lo kwaan nawent kwaan mle xaa; sinka lo re gu mkee naya zee luu Dios xomod nzhaal gon gu xtizh nu.

¹³ Nu kwaane mseleyy doo nu.

Kwaanzee chul nzhak lextoo nu, nu mas chul ngok lextoo nu leezha mbin nu mle gu ngoknix lextoo Tito, nu nal nanlet xaa xgab re gu.

¹⁴ Nu namlet gu zee roo xkalnto na, nel nzhé na lo Tito chul nto na yalxwa cheen re gu. Nu snee wli rese kwaan mlu nu lo re gu, sbaaka wli kwaan nzhé nu lo Tito.

¹⁵ Nu lee Tito mas nkela gu gorna nselazh Tito xomod mbin gu xtizh nu, nu xomod chul mkayaa gu xaa kwaan dub lextoo gu nu kwaan yalnacheb.

¹⁶ ¡Nu chul doo nzhak lextoo na, nel ne na lee re gu nle re kwaan nzhaal le gu!

8

Xomod chul top xaa gon

¹ Lee nal wech nu bzan, nzhekla nu ne gu xomod mkee Dios zhiin lextoo re xaa Jesús, xaa yizhyo Macedonia.

² Nu nixa zyen bid kwaan nagan mded xaa, chul doo nzhak lextoo re xaa; nu nixa prob xaa, mod tub xaa rik mzaa xaa gon.

³ Nu nzho mod za na kwent lee xaa mzaa gon kwaan dub lextoo xaa, nu mzaa xaa re kwaan nzho mod zaa xaa nu axta kwaan nagan zaa xaa, mzaa xaa.

⁴ Nu mnaab xaa lo re nu zee nzho mod le xaa yudar re xaa mle nambey Jesús, xaa prob.

⁵ Nu mzaa xaa axta paro namlet nu xgab, yilotlaka mzaa xaa leeka lee xaa lo Xaa Nabeyy, mod tub gon kwaan dub gan cheen xaa, sbaa mle xaa yudar nu lo xchiin nu, noka kwaane nak mod tub gon, nu mlela xaaya modxa nzhekla Dios.

⁶ Kwaanzee ngunaab nu lo Tito, zee naab xaa gon kwaan mzelo re gu ntop gu nzhal lak mbee.

⁷ Re gu nak xaa masra kwaan nle: mod ngwiira gu lo Jesús, mod nzhedizhra gu stub naz diizh kwaan nagakt gu, nu mod nzhakra gu, nu nzhora mas gan lextoo gu kee gu xchiin Dios. Kwaanzee nzhaal zaara gu gon, kwaane nak tub kwaan wen le gu.

⁸ Nu nanabeyyt na gu zaa gu gon ne, nebse nzhekla na ne na che wlipa nak yalnkala cheen gu, zee mlaa na luu gu yalnkala cheen gu lo re xaa Jesús, xaa yizhyo Macedonia.

⁹ Nel nela re gu lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, kwaan yalnkala cheen xaa, ngok xaa tub xaa prob, nixa rik doo nak xaa, zee kwaan yalprob cheen xaa, gak rik re be.

¹⁰ Kwaanzee snee nii na lo gu. Nzha tub liin lee re gu mzelo mzaa gon; nu kwaan dub lextoo gu mzelo gu mzaa guya, kwaanzee nal nzhaal yilo top guya.

¹¹ Nel mzelola gu mtop guya kwaan dub lextoo gu, gulo btop guya.

¹² Nel cheele tub xaa nzhekla zaa gon, Dios nkayaa kwaan nzho mod zaa xaa. Dios nanaabt tub kwaan nankanot xaa.

¹³ Nu nanzheklat na zaa gu gon, zee yo jwalt kwaan lo re gu zee lee stub gu nkano zyen kwaan;

¹⁴ kwaan nzhekla na nak lal kwaan kano re be. Lee nal lee re gu nkano kwaan nankanot re xaa ba, per stub welt lee xaa kano kwaan nankanot gu, nu snee lal yo re gu.

¹⁵ Modxa nkee lo Xkyech Dios: “Xaa mtop zyena namlaketraya lo xaa, nu lee xaa mtop chepse nangujwaltraya lo xaa”. [Ex. 16:18]

Tito nu xaa nzha kwaan lee xaa

¹⁶ Dixkix Dios nel noka Tito nkela xaa re gu kwenta na.

¹⁷ Nel mzeyal xaa le xaa zhiin ne, nel tant nle doo xaa xgab re gu, nal nzhekla xaa yaadsewii xaa lo re gu stuba.

¹⁸ Nu kwaan Tito xaal na stub wech, xaa nii re xaa Jesús wen nak.

¹⁹ Nu leeka re xaa Jesús mleeey xaa, zee ya xaa kwaan re nu le xaa yudar nu yilaa nu gon ne lo re stub naz xaa Jesús, zee ne rese xaa zee wlipa nkela be xaa, zee chul luu Xaa Nabeyy.

²⁰ Sneer nzhekla nu le nu, zee nyent mod gaazh xaa kwaan tich nu lo zyen doo gon kwaan katop gu.

²¹ Kwaanzee tubka nkwaan nu le nu re kwaan nali, nu nanebt delant lo Dios noka delant lo re myet.

²² Nu kwaan re xaa ne, xaal nu stub wech, tub xaa mlu nali doo nak xaa lo rese kwaan; nu nal nzho gan lextoo xaa yiid xaa lo gu, nel ne xaa xomod nak re gu.

²³ Nu chelee tub xaa nabdizh lo re gu, cho nak Tito, yé gu lo re xaa, lee xaa nak tub xmig na nu tubka nkee rop nu zhiin, zee nle nu yudar re gu. Nu chelee xaa nabdizh xaa cho nak rop wech ne, xaa nzha kwaan Tito, guzh gu lo xaa, lee xaa nak tub xaa mxaal re xaa Jesús, zee gool re myet lo Jesucrist.

²⁴ Nu kwaanzee blu gu yalnkele cheen gu lo re xaa Jesús, zee ne xaa wli nak mod mto nu yalxwa cheen gu lo xaa; sneer luu yalnkele cheen gu lo re xaa ne.

9

Gon kwaan xaal xaa lo re xaa Jesús, xaa prob

¹ Lee gon kwaan xaal be lo re xaa mle nambey Jesús, xaa prob, nankintra nii na lo re gu xomod nzhaal top guya,

² nel ne wen na lee gu topa. Nel tubka nto na yalxwa cheen gu lo re xaa Jesús, xaa yizhyo Macedonia, nel kwaan dub lextoo gu ntop guya. Axta dub liin zee, lee re gu xaa yizhyo Acaya, nzhekla gu zaa gu gon né. Zee sneer ngune re xaa Macedonia kwaane, zee noka re xaa mzelo ntop gon.

³ Nu xaal na Tito kwaan xchop wech ne, zee zo list gu kwaan re gon mod mza na kwent lo re xaa Macedonia,

⁴ napa lee lak wech, xaa Macedonia, ya kwaan na lo re gu nu yiid nu lo gu. Nu chelee gu nalist nkano gu gon cheen gu, zee ton nu ne nu gu, zee noka re gu ton wii leeka lo re gu.

⁵ Kwaanzee ngunaab na lo yon wech ne zee yilo yasewii xaa lo re gu, le xaa yudar gu top gu gon, kwaan né gu zaa gu. Kwaanzee nzhaal listla nzho gon cheen gu gorna zhin nu, zee naka tub gon kwaan zaa gu kwaan dub lextoo gu, nu nanakta tub gon kwaan zaa gu kwaan lajwers.

⁶ Bselazh gu kwaane: “Xaa kwaan nanzhaant gro, chepse yalgon ntop xaa; nu xaa kwaan gro nzhaan, zyen yalgon ntop xaa”.

⁷ Kad tub gu nzhaal zaa kwaan mlela gu xgab zaa gu, nu nazaat guya lajwers, nel Dios nkela xaa kwaan nzaaya kwaan dub lextoo.

⁸ Dios nzho mod zelazh zyen doo kwaan lo re be, zee tubka kano be kwaan nkin be, nu axta lakeya le be yudar re xaa prob.

⁹ Nel lee xtizh Dios nzhé:

Zyen kwaan mzaa Dios lo re xaa prob,
nel tubka nali nak xaa. [Sal. 112:9]

¹⁰ Dios nak xaa nzaa ben kwaan nxeen myet, noka nzaa xaa kwaan nzhaw myet. Lee xaa nzaa lo re be rese ben kwaan nkin be ko be lo yo, nu lee xaa le zee chul rooya, zee masra gon nzho mod zaa be.

¹¹ Nu nii na, kano be reta lo kwaan, zee nzho mod zaa gu zyen kwaan, kwaan dub lextoo gu. Nu lee gon kwaan xaal gu kwaan nu, le zee zyen xaa zaa dixkix lo Dios.

¹² Nel gorna zaa nuya lo re xaa mle nambey Jesús, nanebt zaa guya lo xaa nel nkin xaaya, noka leeya le zee zaa xaa dixkix lo Dios.

¹³ Zee lee re xaa gool lo Dios, nel gon ne luu lo re xaa lee re gu wlipa nzhon wdizh chul cheen Jesucrist. Nu snee noka re xaa zaa dixkix lo Dios mod nzaa re guya kwaan dub lextoo gu, kwent cheen xaa nu kwent cheen rese xaa.

¹⁴ Zee noka kela xaa gu nu naab xaa lo Dios kwaan dub lextoo xaa zee chul yo gu, nel lee yalnkala cheen Dios, kwaan gro doo nak, nlu leen lextoo gu.

¹⁵ ¡Dixkix Dios nel mzelazh xaa tub kwaan gro doo lo re be, kwaan nyent mod zaa be kwent kwaan wdizh!

10

Yalnabeyy kwaan mzaa Jesucrist lo Pab

¹ Lak xaa mbezhe leezha nzo na lo re gu, nzheb doo na nii na, nixa nakap doo nkee na lo yech leezha nzo na zit lo re gu. Kwaanzee ngunaab na kwaan lo re gu kwaan yalnadoo nu kwaan yalnkala cheen Jesucrist.

² Gorna yal na yasewii na lo re gu, nalet gu re kwaan nanzhaalt le gu, zee nakint yii na lo gu. Talbes nkin nii na nakap lo re xaa mbezhe, lee nu nzhedizh kwenta myet yizhyo ne; nu list nzo na zhaal na kwaan re xaa snee mbezhe.

³ Wli lee re be nzhi lo yizhyo ne, per nandilt be mod ndil xaa yizhyo ne.

⁴ Nadilt be kwaan re yiy yizhyo ne, sinka kwaan yalngezh cheen Dios ndil be, zee nzho mod lux be re pa nzho yalngezh cheen Maxuu,

⁵ nu snee nlux be rese xgab yiya nu rese yalnto kwaan nle zee nalabeyyt xaa Dios. Kwaanzee ndil be kwaan rese xgab yizhyo ne zee luux rese xgab kwaan nanakt cheen Jesucrist.

⁶ Gorna yilo gon gu xtizh nu, zee listla nzo nu ted nu rese xaa kwaan nanzaat yek gon xtizh Jesucrist bid.

⁷ Gwii gu xomod naka. Chelee tub xaa nzak nak xaa tub xaa Jesucrist, nzhaal ne xaa, noka re nu nak xaa Jesucrist.

⁸ Nu chol nto na yalxwa lo yalnabeyy kwaan mkayaa nu lo Jesucrist, nantont na, nel Xaa Nabeyy mzaa yalnabeyy ne lo na, zee le na zee nye zo gu lo xaa, nu tira nalet na tub kwaan nawent lo gu.

⁹ Nanzhaalt le gu xgab nzhekla na cheb na re gu kwaan re yech kwaan nkee na.

¹⁰ Nzho lak xaa nii lee yech kwaan mkee na nakap doo nii, per leezha nzo na lo gu nak na tub xaa nadoo nu nadoo nii na.

¹¹ Per xaa kwaan nii kwaanee, nzhaal ne xaa xomod nkee nu lo yech leezha nzo nu zit lo re gu, sbaaka le nu re kwaanee gorna zo nu kwaan re gu.

¹² Nankwaant nu wii nu xomod nzhak stub naz re xaa, xaa nto doo yalxwa, nel leezha nzhekla xaa wii xaa xomod nzhak wechxinn xaa, nle xaa tub kwaan nachan.

¹³ Per lee re nu nantot nu yalxwa tub mod nanzhaalt to nuya. Lee nu nzhaal to yalxwa mod mxaal Dios nu lo re gu.

¹⁴ Kwaanzee nanlet nu tub kwaan nanzhaalt le nu leezha nto nu yalxwa cheen re gu, nel re nu nak xaa mzaa wdizh chul cheen Jesucrist lo re gu yilotlaka.

¹⁵ Nu nantot nu yalxwa lo xchiin stub naz xaa. Lee re nu nzhekla kee zhiin lo re gu, zee mas wii gu lo Jesucrist nu zee mas roo xchiin nu lo re gu.

¹⁶ Nu sbaaka nzhekla nu cheech nu wdizh chul re yezh kwaan nzhi mas zit lazh gu. Per tira nantot nu yalxwa lo tub kwaan nanakt xchiin nu, kwaan mleb stub xaa.

¹⁷ Chelee tub be nzhekla to yalxwa, to be yalxwa lo xcheen Xaa Nabeyy.

¹⁸ Leezha lee tub xaa nto yalxwa cheen leeka lee xaa nu xomod chul nle xaa, nanonta. Per leezha nto Xaa Nabeyy yalxwa cheen tub xaa, zeesi nona.

11

Xaa nawlit mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist

¹ Nachan snee nii na, per nzhaal nii naya, kwaanzee naab na zee yela gu gon guya.

² Nzhak selos na kwent cheen re gu, nu yalselos ne nyaad naz lo Dios. Nel naka mod mza na gu zee chelya gu kwaan sa be, xaa nak Jesucrist; nu nzhekla na za na gu lo xaa mod tub ngwnaa me zer chaal xaabyi.

³ Per nzheb na, napa lee Maxuu kakade gu kwaan yalnzhak cheen xaa, modxa mkade xaa Ev, napa sbaaka kakade xaa re gu, zee laa gu mod nkela gu Jesucrist nu mod ngwii gu lo xaa.

⁴ Kwaanzee mkayaa re gu rese xaa nzhin lo gu, xaa nawlit nzaa kwent cheen Jesús, kwaan namzaat nu kwent lo gu. Nu kwaan dub lextoo gu mkayaa gu kwent nawlit cheen Mbi Naban, zee mkayaa gu stub wdizh kwaan nawlit, kwaan nzak gu nyaadno yalnaban. Tira nanagant mkayaa gu re kwaane.

⁵ Per ne na lal non na kwaan re xaa nreke gu tich, xaa nzak gu mkayaa grora yalnabeyy lo Jesucrist.

⁶ Nixa nagakt na wdizh wen na, per nlabeyy na xcheen Dios, nu kwaane tubka mlu nu lo re gu, lo re kwaan mle nu.

⁷ ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che nawent mle na, mza na kwent cheen wdizh chul lo re gu, nu nangunaabt na nik tub kwaan lo re gu? ¿Che nzak gu, na nak tub xaa nanont nel mza na kwent cheen wdizh chul ne lo gu, nu nangunaabt na kix gu ka na?

⁸ Kwaane nak mod mkiib na demi lo re stub naz xaa Jesús, xaa mzaa demi lo na zee za na kwent lo re gu.

⁹ Nu leezha mkin na tub kwaan leezha mzo na lo re gu, nangunaabt na nik tub kwaan lo gu, zee nangakt na storb lo re gu. Nel lee re wech, xaa mroo naz yizhyo Macedonia, mzaa kwaan nkin na. Zee mle naya axta paro nzho moda lo na, zee nangakt na storb lo re gu, nu sbaaka le naya dubse nal.

¹⁰ Wlipa na ne Jesucrist. Nyakdoola na lee wdizh ne nzhezhiin re yezh cheen Acaya, nu nalet na nik tub kwaan zee saaw na loya.

¹¹ ¿Chozhiin snee nzhedizh na? ¿Che nzak gu naka nel nankelat na re gu? ¡Dios ne, nkela na re gu!

¹² Per seetaka le na kwaan kale na nal, zee nazat na lugar lo re xaa nzhekla to yalxwa lo mod nkee xaa xchiin Dios. Sneer nyent mod yé xaa lal nkee rop nu xchiin Dios.

¹³ Rese xaa ba nawlit nak xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nebse nkade xaa, nu nle xaa mod tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist.

¹⁴ Nu nanakt kwaane tub kwaan zer ded, che nanet gu leeka mer Maxuu nle mod tub mandad cheen Dios, xaa nzo lo xni;

¹⁵ kwaanzee lee re xmos xaa nzho mod le kwenta tub xaa nkee zhiin lo re kwaan nali. ꞑPer xaa ne telisa kix Dios re kwaan nle xaa!

Re bid kwaan mded Pab kwent cheen Jesucrist

¹⁶ Bare na nii na lo gu stub welt, nanzhak nachant na; per chelee gu sbaa nle gu xgab, laa gu nii na lo gu kwenta tub xaa nzhak nachan yek, zee noka na nzho mod to chep yalxwa.

¹⁷ Leezha nto na yalxwa ne, naniit na mod tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Xaa Nabeyy; mod tub xaa nachan nzhedizh na.

¹⁸ ꞑNel tant zyen xaa nto yalxwa mod xaa yizhyo ne zee noka na to chep yalxwa!

¹⁹ Nel nix doo nzhak lextoo re gu nkayaa gu xaa nzhak nachan. Nu nzak gu nzhak gu,

²⁰ per axta nyela gu nixa nawent nle xaa lo gu: nle xaa gu xmos xaa, noka nkiib xaa re kwaan lo gu, noka nkade xaa gu, noka nto xaa yalxwa cheen gu, nu axta ngazya re xaa tagarlo gu.

²¹ ꞑCho kwaan nzak gu? ꞑChe nzhaal ton na nel nadoo nak na, tira namlet na sbaa lo gu?

Nu chelee xaa zee nto yalxwa noka na toya (nixa kwaan nachan nak kwaan).

²² ꞑChe xaa dii Israel nak xaa ba? Seeka na. ꞑChe nak xaa ba dii cheen Abraham? Noka na.

²³ ꞑChe nak xaa ba xaa nkee xchiin Jesucrist? Na mas nkee zhiin ke re xaa ba. (Leezha nii na kwaan, nii na mod nii tub xaa nzhak nachan yek.) Na nzhaake mas zhiin ke re xaa ba, nu nzhego xaa na lozhyib mas zyenra welt ke re xaa ba, mas zyenra welt nzhezaa xaaya yenn na kwaan bins, mas zyenra welt mer nget na kwent cheen Jesucrist.

²⁴ Tub gaay welt mzaa bins re sawlazzh na na, nu galbchiibyeega yaa bins mla xaa tich na kad welt.

²⁵ Chon welt mzaayag xaa na, nu noka mzaake xaa na. Chon welt mer nglaw na leen nistoo leezha mlux bark, nu mer ngep na nis, nu tub welt axta tub yaal nu tub mbizh mdeed na bid leen nistoo.

²⁶ Leezha nzha na re yezh: zyen doo welt mer nglaw na leen yuu, zyen doo welt mlewann xaa na, zyen doo welt mrenal re sawlazzh na na, nu noka re xaa nanakt xaa sawlazzh na. Nu noka mdeed na bid re yezh, nu naz wen, nu leen nistoo, nu lo re xaa nawlit nak xaa Jesús.

²⁷ Zyen doo zhiin kwaan nagan nzha na, zyen doo welt nangota na, nzhaheed na yalnlaan, yizhnhzek, zyen doo welt nanzhawt na, ndeed na bid lo nal, nyent ler gak na.

²⁸ Nu lo re kwaan nzhora mas kwaan, yizata mbizh mas nle na xgab che wen nzha re xaa Jesús.

²⁹ Chelee tub xaa ne nzak, noka na ne nzak; nu cheleeya nralnii tub xaa lo xcheen Dios, tira nawent nzhak lextoo na.

³⁰ Nu chelee na to na yalxwa lo tub kwaan, to naya leezha nangezht na nel lee yalngezh cheen Dios nzo kwaan na.

³¹ Dios, xaa nak Xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be, xaa nzhaal gool re xaa lo yizata mbizh, ne xaa lee na nii kwaan wli.

³² Leezha mzo na yezh Damasco, lee tub xaa nak zhiin, xaa nkee zhiin lo rey Aretas, mxaal xaa re soldad zee zen xaa na,

³³ per ngu lak xaa mla na kwaan chekwid naz bentant, kwaan nkee naz jwer roo yezh, nu snee mle na gan mxoon na lo re xaa.

12

Kwaan mlu Dios lo Pab

¹ Nik tub gan nalet na to na yalxwa cheenka na, per nzhaal nii na lo re gu re kwaan mlu Dios lo na nu re kwaan mkayaa na lo Xaa Nabeyy.

² Nzhalala tub chida liin mbe Dios na naz yiba. Nu nanet na, che mbi naban cheen na ngwa o noka kwerp cheen na, nebse Dios neya.

³ Per ne na nixa kwaan mbi naban cheen na o kwaan xkwerp na,

⁴ ngwa na Lach Chul Doo cheen Dios. Naz ba mbin na wdizh kwaan nik tub myet nyent mod nii, nu nanzheklat Dios nii naya.

⁵ Nzho mod to na yalxwa lo kwaan, per nyent mod to na leeka yalxwa cheen na. Nebse nii na, nak na mod tub xaa nangezht.

⁶ Chelee na nzhekla na to na yalxwa, nanakta tub kwaan nachan, nel kwaan wli kani na. Per nalet naya zee nik tub xaa nalet xgab lee na nak mas xwara lo mod nle na o re kwaan nii na.

⁷ Zee natot na yalxwa lo rese kwaan mlu Dios lo na, nel cho kwerp cheen na mzob xaa tub kwaan mod tub yich, kwaan nteed na bid, kwaan nak mod tub mandad cheen Maxuu.

⁸ Chon welt ngunaab na lo Xaa Nabeyy zee kiib xaa kwaan nak mod yich ne cho na,

⁹ per lee Xaa Nabeyy né lo na: “Nebse yalnkele cheen na nkin lu, kwaan nlu na lo lu, nel lee yalgezht cheen na mas nlu lo re xaa nangezht”. Nu kwaan zee nto na yalxwa nel nangezht na, Dios nle yudar na, zee kwent cheen na luu yalngezh cheen Jesucrist.

¹⁰ Nu nyakla na leezha nangezht na, leezha nge re xaa lo na, nu leezha nkin na kwaan, nu leezha nrenal xaa na, nu leezha ndeed na bid kwent cheen Jesucrist; nel leezha mas nangezht na mas nlu nzo yalngezh cheen Dios kwaan na.

Pab nle xgab re xaa Jesús, xaa yezh Corinto

¹¹ Mle na mod tub xaa nachan leezha mto na yalxwa lo gu, nel sbaa nzhekla gu le xaa lo gu, per kwaan wli na nak nzhaal to gu yalxwa cheen na. Nel na nak tub xaa mas nanont ke re xaa kwaan mbezhe mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, xaa nzak gu non doo; nixa na nak tub xaa tira nanont.

¹² Nel leezha mzo na kwaan re gu mle na zyen kwaan gro, zee ne gu wli na mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist. Myedoola na mle na re kwaan gro nu kwaan chul lo re gu.

¹³ Kwaan mle na lo re gu lal mle naya lo re stub naz xaa Jesús. Tubka kwaan nalalt mle na lo re gu, nanaabt na nik tub kwaan lo re gu. ¿Cho kwaan nzak gu? ¿Che nzhaal naab na perdon lo gu kwent cheen kwaan?

¹⁴ Nu nal listla na yal na lo re gu stub welt, zee gak chon welt yal na lo re gu, nu nixa welt ne nanaabt na nik tub kwaan lo re gu. Nanzheklat na ka na kwaan nkano re gu, lee na nzhekla nyera zo gu lo Dios. Mod xiin na nzak na gu. Nu lee xinn xaa nanzhaal kwaan demi zaa lo xuz xaa, sinka xuz xaa nzhaal kwaan demi zaa xaa lo xinn xaa.

¹⁵ Kwaan zee lee na, kwaan dub leetoo na, lux na rese kwaan nkano na, zee chul yo re gu. Nixa sneeya, nzak na leezha mas nkela na re gu, lee re gu mas nanketla na.

¹⁶ Nixa namkiibt na demi lo re gu leezha mbal na lo re gu; per seesa nzho gu mbezhe, lee na mle zee mla gu lo tramp.

¹⁷⁻¹⁸ ¿Che wliya? Lo Tito nu stub wech ngunaab na zee yasewii xaa lo re gu. ¿Che mkade Tito gu? ¿O che nawlit lal nak rop nu lo re gu, leezha lal mle rop nu Tito xgab?

¹⁹ Tant nkedoola na gu. ¿Cho xgab nle gu? ¿Che nzak gu nzhekla nu gak nonra nu lo gu? Lee rop nu kanii delant lo Dios nel xaa Jesús nak nu, zee nyera zo gu lo Dios.

²⁰ Nel nzak na gorna yal na lo re gu, napa nkin le na mod nanzheklat gu, nel nanzhit gu mod nzhekla na. Nzak na napa kadildiizh gu, napa kayak selos gu, napa kayii re gu, napa kayak gu meskin, napa nawent kanii gu tub gu stub gu, napa kayak gu tub xaa nkwaan diizh, napa kato gu yalxwa, napa karexcho re gu.

²¹ Noka nzak na napaka nton na ne na re gu gorna yal na lo re gu stub welt, gonn na nel nzha doo mbizh lee lak gu kale kwaan nawent. Nu seesa nzho lak gu zer laa re kwaan nawent kwaan kale: nchaal gu stub ngwnaa, nu nle gu re kwaan nawent kwaan nzhekla kwerp cheen gu. Zee ton na ne na Dios mod kale gu.

13

Nzhaal zo gu nye lo Dios

¹ Welt ne gak yon welt yal na lo re gu. Leezha ngaazh be tub kwaan tich stub xaa Jesús, nzhaal yo chop o chon testig.

² Ngulola mgalno na re xaa mle jwalt yilo lo rese gu, nu nal nixa zit nzo na, noka nzho mod galno na re xaa, mod mle naya leezha mbal na mrop welt lo re gu. Nal chelee na yal na lo re gu stub welt nalest la na ne na re xaa nle kwaan nawent.

³ nel lee re gu kakwaan tub kwaan luu wlipa lee Jesucrist nii kwaan na. Nu Jesucrist nanakt tub xaa nangezht lo re gu, lee xaa nlu yalngesh cheen xaa lo re gu.

⁴ Wli lee xaa mkee lo krus mod tub xaa nangezht, per nal mban xaa kwaan yalngesh cheen Dios. Nu leeka snee, lee re nu nak mod tub xaa nangezht kwenta lee xaa, per tubka yo nu kwaan lee xaa, kwent cheen yalngesh cheen Dios, zee le nu yudar re gu.

⁵ Nu bwii gu ne xomod nak gu, zee ne gu nen che wli nayiyot gu lo xcheen Jesucrist. ¿Che nanet gu lee Jesucrist mban leen lextoo be? ¡Per nambant xaa leen lextoo re gu chelee gu yiyo gu ngwii gu lo xaa!

⁶ Nu ne na, lee re gu ne, lee re nu nayiyot lo xcheen Jesucrist.

⁷ Nu naab nu lo Dios zee nalet gu kwaan nawent, nel nu nzhekla zee nzho mod le gu kwaan wen, nixa nzak gu tira nguyo nu lo re kwaan.

⁸ Nel nyent mod wdizh nu kwaan nawlit, nebse re kwaan wli nzhekla nu nzhedizh nu.

⁹ Kwaanzee nyakla nu leezha nangezht nu, nu lee re gu ngezh, zee seetaka naab nu lo Dios zee lee re gu nalira zo lo Dios.

¹⁰ Yilo yech ne kakee na lo gu gorna zeeraka yal na lo re gu, zee nagakt na tub xaa nakap doo lo gu kwaan yalnabeyy kwaan mzaa Xaa Nabeyy lo na, gorna zhin na lo gu. Lee yalnabeyy cheen na nanakt tub kwaan lux na gu, leeya nak tub kwaan le zee zo nyera gu lo Dios.

Dix gwuluzh

¹¹ Wech nu bzan, ngulola ngunii na rese kwaan. Nzhekla na yo gu chul nu bkwaan gu re kwaan le zee nali zo gu lo Dios, nu byaan gu le gu kwaan wen, zee chul kwi re gu, zee lee Dios xaa nkela be, zo kwaan re gu.

¹² Guz gu “dix” lo re wech nu lo re bzan, nu daw gu tub bit tagarlo xaa tub mod nali.

¹³ Nu rese xaa mle nambey Jesús, xaa nzhi nee, nxaal “dix” lo re gu.

¹⁴ Nzhékla na les lextoo Jesucrist ne rese gu, nu lee yaɲkela cheen Dios zo kwaan rese gu, zee lee Mbi Naban cheen xaa tubka yo leen lextoo rese gu. Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Galacia

Dix cheen Pab

¹ Na nak Pab, nu nak na tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu nanakt na tub xaa mxaal o mleey myet yizhyo. Na nak tub xaa mleey mer Jesucrist nu Dios, xaa nak Xuz be, xaa mseban Jesucrist.

² Na, nu rese wech xaa nzo kwaan na nee, kakee na yech ne lo re gu, xaa nak xaa Jesucrist, xaa nzho re yezh cheen Galacia.

³ Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkala cheen xaa lo re gu, le xaa zee kwi chul re gu.

⁴ Nu leeka Jesucrist mzaa Jesucrist ngut kwent cheen re jwalt cheen rese be, zee koo xaa be lo re kwaan naxinn lo yizhyo ne, re mbizh kwaan nzho be nal, mod nzhekla Dios, xaa nak Xuz be.

⁵ ¡Nzhekla na gool rese xaa lo Dios rese mbizh! ¡Sbaa gaka!

Nyentra stub wdizh chul

⁶ Mdedyall doo na gorna ne na lee re gu mbin stub wdizh kwaan nzak gu nzaa yalnaban, ta mlaa gu Dios, xaa mrezh gu kwaan yalnkala cheen Jesucrist, nu mkayaa guya.

⁷ Per kwaan wli nak, nyentra stub wdizh chul kwaan nyaadno yalnaban. Nal nzho lak xaa nzhekla le yek gu chop nu nzhekla xaa chee xaa wdizh chul cheen Jesucrist.

⁸ Per chelee tub re nu o tub mandad cheen Dios zaa kwent cheen stub wdizh chul lo gu, la yalnayii cheen Dios tich xaa zee, nu xobde Dios xaa.

⁹ Nu kwaan ngunii nu yilo bare na nii naya lo gu stub welt: Chelee tub xaa zaa kwent stub wdizh chul lo gu, nu nanakta kwaan mzaa nu lo gu, la yalnayii cheen Dios tich xaa zee, nu xobde Dios xaa.

¹⁰ Nankwaant na nix gak lextoo re myet ne na, lee na nkwaan gak nix lextoo Dios ne na. ¡Nu chelee na nkwaan na yula re myet na, zee nanaktra na tub mos cheen Jesucrist!

Xomod mkayaa Pab yalnabeyy lo Jesucrist

¹¹ Wech nu bzan, nzhekla na ne re gu kwaane: Lee wdizh chul kwaan nza na kwent, nanakta tub xgab cheen myet.

¹² Namkayaat naya, nu nixa namseedt naya lo myet, leeya nak tub kwaan mseed Jesucrist na.

¹³ Nu nzak na ne re gu, lee yilo leezha mreke na tich rese kwaan nak cheen sawlazh na, nu mrenal na re xaa Jesucrist, nu tubka mle na xgab lux na xaa.

¹⁴ Nu lo re kwaan mlu xey nu, na ngok tub xaa mas mle rese kwaan né xaa; lo re xaa kwaan nzexen kwaan na, na ngok tub xaa nzheklara ngozhaw rese kwaan mle re xey nu, xaa yilo.

¹⁵ Per Dios mleey na leezha zeeraka gal na, nu kwaan yalnkala cheen xaa mrezh xaa na. Nu leezha mzhob gan lextoo xaa,

¹⁶ mle xaa mlabeyy na Xgann xaa, zee za na kwent cheen xaa kwaan nyalno yalnaban lo re xaa nanakt xaa Israel. Nu namnabdizht na lo stub xaa zaa kwent cheen wdizh chul lo na;

¹⁷ nu nixa nangwanabdizht na lo re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist yilo ke na, xaa nzho Jerusalén. Kwaan mle na nak, ta ngwa na yizhyo cheen Arabia, nu zeera mbare na naz yezh Damasco.

¹⁸ Chon liin gwuluzh zeera ngwa na Jerusalén, zee mlabeyy na Pér, nu lo xaa mlaz na chiin mbizh.

¹⁹ Per nik stub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist nangunet na lo, nebse lo Chag, wech Xaa Nabeyy.

²⁰ Nu delant lo Dios nii na wli na kwaan kakee na lo gu.

²¹ Gwluzh zeera ngwa na naz yizhyo cheen Siria nu Cilicia.

²² Kwaanzee lee re xaa Jesús, xaa nzho yizhyo cheen Judea nanlabeyyt xaa na.

²³ Nebse kwaan nzhayon re xaa ne nak: “Lee xaa kwaan mrenal be yilo, lee nal nzaa xaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, leeka kwaan nzhekla xaa luux yilo”.

²⁴ Nu nal nzhol re xaa lo Dios, nel mchee Dios mod nak na.

2

Mkayaa re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús Pab

¹ Stub chida liin gwluzh leezha mlu xni lo na, zee ngwa na Jerusalén stuba kwaan Bernabé, nu mbe nu Tito.

² Ngwa nu nel mlu Dios lo na nzhaal ya na. Nu gorna nzola na Jerusalén, nguu na tub junt kwaan re xaa nabeyy lo xaa Jesús, techo re nu, nu mza na kwent lo re xaa, kwent cheen wdizh chul kwaan nza na lo re xaa nanakt xaa Israel. Nu mle na kwaan nel nanzheklat na lee kwaan mlu na, nu re kwaan kale na, luux.

³ Per nixa Tito, xaa nzo kwaan na, namlet re xaa nabeyy jwers lo xaa yo xaa beyy cheen re nu, xaa Israel, nixa nanzhot xaa beyy cheen re nu, xaa Israel.

⁴ Per lak xaa nkade, nu nle mod xaa Jesús, xlaan mrep xaa lo re be, nze selach xaa nen cho kwaan nzho mod le be, nel msela Jesucrist be; nu zee mkwaan xaa mod le xaa zee kozhaw be kwaan nzhe re xey nu, zee gak be mod tub mos cheen re kwaan nzhe xey nu.

⁵ Per tira namzaat re nu yek nu gon xtizh xaa nel nanzheklat nu lee re gu laa wdizh chul, kwaan nak kwaan wli.

⁶ Per lee re xaa nak xaa nabeyy be, nik tub rason namzaatra xaa lo na. (Nu lo na nanont cho kwaan ngok xaa yilo, nel rese xaa lal nak lo Dios.)

⁷ Per ngune xaa lee Dios mleey na za na kwent cheen wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel, modxa mkayaa Pér zaa xaa kwent ne lo re sawlazz nu.

⁸ Nu leeka Dios, xaa mle yudar Pér zaa Pér kwent lo re sawlazz nu, nel nak xaa tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, leeka Dios zee, nle yudar na za na kwent lo re xaa nanakt xaa Israel, nel na nak tub xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist.

⁹ Nu kwaanzee lee Chag, Pér nu Juan, re xaa non lo re xaa Jesús, mzeen xaa lee Dios mleey na kee na zhiin ne lo yalnkala cheen Dios. Nu snee mlu xaa mkayaa xaa nu mod xmig xaa, nel mzaa xaa yaa xaa lo rop nu Bernabé, nu mzeyal xaa ya nu lo re xaa nanakt xaa Israel kee nu zhiin, nu lee re xaa kee zhiin lo re sawlazz nu.

¹⁰ Nebse ngunaab re xaa lo nu selazz nu re xaa prob, mer kwaan nzhekla doo na le na.

Pab mgalno Pér yezh Antioquía

¹¹ Per gorna mzhin Pér yezh Antioquía, mgalno na xaa delant lo rese xaa, nel lee xaa kale tub kwaan tira nawent.

¹² Nel gorna mzhin xaa mzelo xaa nzhaw xaa kwaan re xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel. Per gorna mzhin lak xaa mxaal Chag, xaa sawlazz nu, nanzheklatra xaa gaw xaa kwaan re xaa Jesús, xaa nanakt xaa Israel; nu

m'laa xaa xaa, nel m'zheb xaa ne xaa re xaa kwaan mbezh n'zhaal yo rese xaa Jesús beyy cheen nu.

¹³ Nu m'zhaal lak sawl'azh na kwaan Pér lo kwaan kale xaa, nu axta noka Bernabé mkade xaa, m'zhaal kwaan re xaa, xaa kwaan mbezh le tub kwaan nu nle stub kwaan.

¹⁴ Kwaan'zee gorna ngune na nanzhat xaa nali mod nii wdizh chul, zee nzhé na lo Pér delant lo rese xaa: “Lu nak xaa Israel, nu nle lu mod tub xaa nanakt xaa Israel. ¿Chozhiin nabeyy lu lee re xaa nanakt xaa Israel yo mod rop be?”

¹⁵ ¿Che n'zak lu, lee re be, xaa nak xaa Israel axta leezha ngol be, xwara ke re xaa nanakt xaa Israel, xaa nzeb j'walt?

¹⁶ Per noka ne be, nakayaat Dios nik tub xaa mod xaa nali lo Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Ches; Dios kayaa xaa mod xaa nali nel ngwii xaa lo Jesucrist. Kwaan'zee noka be ngwii lo Jesucrist, zee kayaa Dios be. Nu nanakta nel ngozhaw be ley cheen Ches, nel nik tub xaa nakayaat Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Ches.

¹⁷ Nu kwaan'zee, chelee be nzhekla be kayaa Dios be mod xaa nali nel ngwii be lo Jesucrist, zee lee lak xaa yé, nzeb be j'walt nel nangwiit be lo re kwaan nzhé re xey be. ¡Chol s'baa naka, Jesucrist nle zee zeeb be j'walt, nawlit k'waane!”

¹⁸ Ngulo m'lux na re kwaan nzhé re xey nu, nu chol bare na dexk'waa naya stub welt, leeka na ngak xaa nzeb j'walt.

¹⁹ Nel lee lo ley nu lo kwent cheen ley, mod tub xaa ngut nak na, zee ban na mod nzhekla Dios.

²⁰ Tubka kwaan Jesucrist m'kee na lo krus, nu nanakt na xaa mban, xaa mban nak Jesucrist, xaa kwaan n'zho leen lextoo na nal. Nu lee yal'naban kwaan mban na leen x'kwerp na nal, mban naya nel ngwii na lo X'gann Dios, xaa n'kedoola na, nu ngut kwent cheen na.

²¹ Chol ngozhaw xaa ley cheen Ches, zee n'zho mod kayaa Dios xaa, n'zere xaa re kwaan chul kwaan s'baasa m'zelazh Dios lo xaa, ¡nu tira nalet na k'waane! S'baa nle xaa zee nanont ngut Jesucrist.

3

Cho kwaan mas non: ley o wii xaa lo Dios

¹ ¡Xaa Galacia, xaa b'xen! ¿X'omod m'laa gu m'le nachan xaa yek gu? Klar doo m'zaa nu kwent lo gu, x'omod ngut Jesucrist, leezha m'kee xaa xaa lo krus.

² Nebse nzhekla na keb gu lo na: ¿Che m'kayaa gu Mbi Naban cheen Dios, nel mbin gu kwaan nzhé ley cheen Ches, o nel m'le gu k'rer wdizh chul kwaan mbin gu?

³ ¿Chozhiin tant nachan gu? Mzelo gu mze gu x'naz Dios kwaan Mbi Naban, nu lee nal nzhekla gu zhin gu lo Dios kwaan yal'ng'ezh cheen myet yizhyo.

⁴ ¿Che nik tub s'irb namlet mded gu bid kwent cheen wdizh chul? ¡Wena, chol m'leya s'irb lo gu!

⁵ Leezha m'zaa Dios Mbi Naban nu m'le xaa re kwaan gro lo re gu, ¿chozhiin m'le x'aaya? Nanakta nel m'le gu kwaan nzhé ley, m'le x'aaya nel m'le gu k'rer wdizh chul kwaan mbin gu.

⁶ Snee m'le Abraham, nel n'kee lo X'kyech Dios, nzhé: “Abraham m'wii lo Dios, kwaan'zee Dios m'kayaa xaa mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6]

⁷ Nu kwaan'zee n'zhaal ne re gu, lee re dii cheen Abraham nak re xaa kwaan ngwii lo Dios.

⁸ Nu lo Xkyech Dios nzhéla lee Dios kayaa re xaa nanakt xaa Israel mod xaa nali lo xaa, re xaa kwaan ngwii lo Dios, nu nzhé xaa wdizh chul ne lo Abraham: “Kwent cheen lu, Dios le kwaan chul lo zyen doo xaa dubse yizhyo”. [Gn. 12:3]

⁹ Nu kwaanzee lee re xaa ngwii lo Dios chul yo xaa kwenta Abraham, xaa mwii lo Dios.

¹⁰ Rese xaa kwaan ngwii lo ley cheen Ches ded xaa bid nel Xkyech Dios nzhé: “Nxobde Dios re xaa kwaan nalet rese kwaan nkee lo yech cheen ley”. [Dt. 27:26]

¹¹ Nu kwaanzee, klar doo niya, nik tub xaa nakayaat Dios nel ngozhaw xaa ley cheen Ches, modxa nzhé Xkyech Dios: “Xaa nali nak xaa ngwii lo Dios”. [Hab. 2:4]

¹² Per lee re xaa ngwii lo ley cheen Ches nangwiit xaa lo Dios, nel Xkyech Dios nzhé: “Xaa ngwii lo ley cheen Ches, nkin le xaa rese kwaan nkee lo ley cheen Ches”. [Lv. 18:5]

¹³ Jesucrist mdix re jwalt cheen be mod naab ley kwent lo be, nel mxobde Dios xaa kwent cheen re be, nel lee Xkyech Dios nzhé: “Dios nxobde rese xaa nzhet nkenga lo yag”. [Dt. 21:23]

¹⁴ Kwaanzee yo chul re xaa nanakt xaa Israel, mod mzaa Dios kwent lo Abraham yilo. Nu snee rese be, xaa ngwii lo Jesucrist, mkayaa Mbi Naban, modxa nzhé Dios xaal xaa.

Ley nu yalnkala cheen Dios

¹⁵ Wech nu bzan, nii na lo gu mod xaa yizhyo ne: Leezha nle xaa tub trat nu nzaa xaa firm cheen xaa lo yech, nik tub xaa nyent mod cheeya o kee stub kwaan loya.

¹⁶ Sbaaka mlaa Dios wdizh lo Abraham nu lo dii cheen xaa. Lee Xkyech Dios nanzaat kwent cheen: “rese dii cheen xaa”. Leeya nzaa kwent cheen: “tubka dii cheen xaa”, [Gn. 17:8] xaa nak Jesucrist.

¹⁷ Lee kwaan nii na nak kwaane: Dios mlaa diizh lo Abraham, nu nzhé xaa le xaaya. Kwaanzee, lee ley cheen Ches, kwaan nyaad tap gayoo galbchii liin gwluh, nyent mod lux wdizh zee, nu kiib yalnon lo kwaan nzhé Dios lo Abraham.

¹⁸ Nel chelee kwaan nzaa Dios lo be, zaa xaaya nel ngozhaw be ley, zee nanaktraya tub kwaan nguné xaa zaa xaa sbaasa. Per lee Dios nzaaya sbaasa nel sbaa nzhé xaa lo Abraham.

Chozhiin mzaa Dios ley

¹⁹ Kwaanzee, ¿cho sirb nle ley cheen Ches? Gwluh Dios mzaaya zee ngok ngeda kwent cheen re jwalt cheen myet. Nu nebse nzhaal diiya axta gorna yaad xaa nak “dii” kwaan nzhé Dios yaad. Re mandad cheen Dios mzaa ley lo Ches, zee gak xaa tub xaa nzo xsaww lo Dios nu lo re xaa Dios.

²⁰ Per leezha nzhé Dios lo Abraham le xaa kwaan chul, mer lee xaa nzhéya, nu namkint xaa tub xaa mzo xsaww lo rop xaa, nel Dios nak tubka.

²¹ Kwaanzee, ¿cho kwaan nii na, lee ley cheen Ches nzho kontr cheen re kwaan ngunii Dios le xaa? ¡Telisa nawlita! Nel chelee ley nzho mod ngzaaya yalnaban, zee kayaa Dios be mod xaa nali lo xaa nebse kwent cheen ley.

²² Per kwaan nzhé Xkyech Dios nak rese xaa nak mod xaa nzho lozhyib kwent cheen jwalt. Zee lee re xaa kwaan ngwii lo Jesucrist kayaa kwaan nzhé Dios zaa Dios.

²³ Leezha zeeraka yaad Jesucrist, leezha nyent mod wii be lo xaa, lee ley nkano re be mod tub xaa nzho lozhyib, nebse nkambaz be zhin Xaa Xaal Dios Nabey, zee nzho mod wii be lo xaa.

²⁴ Kwaanzee nii na, lee ley cheen Ches nak kwaan mseed be mod madwin axta mzhin Jesucrist, nu snee gorna wii be lo xaa, kayaa Dios be mod xaa nali.

²⁵ Per nal myaadla Jesucrist, nzho mod wii be lo xaa, nankintra reke be tich ley,

²⁶ nel lee mod ngwii re be lo Jesucrist, le zee rese be nak xinn Dios.

²⁷ Nel gorna mrubnis be ngok be tubka kwaan Jesucrist, nu nak be xaa mod tub ler.

²⁸ Nu nanontra, che nak xaa sawlazzh nu o nanakt xaa sawlazzh nu, che mos nak xaa o nanakt xaa mos, che xaabyi xaa o ngwnaa me; nel gorna ngok be tubka kwaan Jesucrist tubka nak rese be.

²⁹ Nu chelee be nak be xaa Jesucrist, zee noka nak be xaa dii cheen Abraham, nu nak be xaa kayaa re kwaan chul kwaan nzhé Dios zaa xaa.

4

¹ Lee kwaan nzhekla na nii na nak kwaanee: Leezha win xaa, zer kayaa xaa re kwaan nak cheen xuz xaa, lal nak xaa kwaan xmos xaa, nixa lee xaa nak bixwann rese kwaan.

² Nel nzho xaa nabeyy lo xaa ne, nu nkanap xaa xaa nu re xcheen xaa, axta yixoob xaa liin kwaan nzhé xuz xaa, zeera nzho mod kayaa xaa re xcheen xuz xaa.

³ Nu seeka re be, leezha chut be, nle be rese kwaan nle re xey be.

⁴ Per gorna mzhin mbizh kwaan mleyy Dios, mxaal xaa Xgann xaa, xaa mzan tub ngwnaa; nu ngol xaa mod tub sawlazzh na zee kozhaw xaa ley cheen Ches.

⁵ Nu mdix xaa zee koo xaa be lo ley zee, re be xaa nzhake tich ley zee, snee lee Dios nzho mod kayaa re be mod xinn xaa.

⁶ Nu nel xinn Dios nak be, Dios mxaal Mbi Naban cheen Xgann xaa lextoo re be, nu lee Mbi Naban mbezh: “¡Pa!”

⁷ Nu kwaanzee nanaktra be tub mos, lee be nak xinn Dios, nu nel xinn Dios nak be, noka nzhekla xaa kayaa be re kwaan chul kwaan nguné xaa zaa xaa lo be.

Pab nzhé nanzhaalt bare xaa wii xaa lo ley stuba

⁸ Yilo, leezha nanlabeyyt gu Dios, nak gu mos cheen re kwaan nawlit nak Dios.

⁹ Per nal nlabeyy gu Dios o mas wen nal nlabeyy Dios re gu, ¿xomod bare gu lo re kwaan nle xey nu, kwaan nanont tant nu nyent sirb, nu gak gu xmosa stuba?

¹⁰ Lee re gu seetaka ngozhaw re mbizh, re mbee, nu liin kwaan nzak gu non.

¹¹ ¡Nu nzheb doo na napa lee re zhiin kwaan mle na lo re gu luux!

¹² Wech nu bzan, naab na lo gu gok gu kwenta na, nel ngok na kwenta gu. Nik tub kwaan nawent namlet re gu lo na,

¹³ mod nela re gu. Leezha yilotlaka mza na kwent cheen wdizh chul lo re gu, mle naya nel ngok ne na.

¹⁴ Nu yalyizh zee ngok tub preb lo gu, nixa sneeya mkayaa re gu na, nixa ne na; nu mkayaa gu na mod tub mandad cheen Dios, nu mod mer Jesucrist.

¹⁵ ¿Ma re kwaan chul kwaan mle gu zee? Nu xjabor gu nii na, chol nzho moda lo gu, zee axta zaalo gu ngoo gu ngzaa गया lo na.

¹⁶ Lee nal, ¿che ngok na xkontrad gu, nebse nel ngunii na kwaan wli lo gu?

17 Re xaa kwaan mbezh nkin yo xaa beyy cheen nu, nle doo xaa xgab re gu, per lee re xgab cheen xaa nanakt kwaan wen. Kwaan nzhekla xaa nak koxcho xaa be, zee zhaal gu kwaan lee xaa.

18 Wliya wen le xaa xgab stub naz xaa, per lee xgab cheen xaa nzhaal gak tub xgab wen, nu nzhaal tubka sbaa le xaa xgab; nu nagakta nebse leezha nzo na lo re gu.

19 Nii na lo re gu mod xiin na, stub welt ne doo nzhak lextoo na ne na re gu, mod tub ngwnaa, me mer gal xinn; nu tubka snee gak ne lextoo na axta gorna lee Jesucrist tira nabeyy lextoo gu.

20 Wena chol nzo na lo re gu nal gorne, zee nzho mod nii na lo re gu stub mod, nel nanet na cho kwaan le na kwaan re gu!

Kwaan nlu Agar nu Sara

21 Né gu tub kwaan lo na, xaa nzhekla wii lo ley cheen Ches; ¿che zer ne gu cho kwaan nzhé ley zee?

22 Nzhéya Abraham mkano chop xgann; tub xaa mzan xmos xaa, nu stub xaa mzan sa xaa, me nanakt mos.

23 Lee xinn xaa, xaa mzan xmos xaa, ngol mod re myet yizhyo ne, per lee xinn xaa, xaa mzan sa xaa ngol zee mbarlo kwaan nzhé Dios lo xaa.

24 Rop ngwnaa ne nlu xomod nak rop wdizh kwaan mlaa Dios, Rese xinn Agar nak mos nel xnaa xaa ngok mos, kwenta re xaa ngwii lo ley kwaan mzaa Dios lo Ches yek yi Sinaí. Nu rese xaa ne, axta leezha nzhal xaa nak xaa kwenta mos.

25 Nu lee yi Sinaí kwaan nak cheen xaa Arabia, nak kwenta Agar, kwaan nak kwenta Jerusalén mbizh ne, nel lee re xaa nzho yezh ne nak mos cheen ley.

26 Per lee Jerusalén kwaan nzho naz yiba, nak mod xnaa be, kwaanzee nanakt be mos cheen ley.

27 Nel lee Xkyech Dios nzhé:

Chul ble lextoo lu, lu ngwnaa me nit, me nanzhalt xinn;
lu me nankanot mad, bxizh nel chul nzhak lextoo lu,
lu me nanlabeyyt yalne cheen mad.

Nel zyenra mad nkano ngwnaa, me mlaa sa, ke ngwnaa me nkano sa. [Is. 54:1]

28 Wech nu bzan, be nak mod Chak; be nak re xaa kwaan nguné Dios gal.

29 Per mod re mbizh zee, lee xaa kwaan ngol mod tub myet yizhyo mrenal xaa xaa kwaan ngol kwaan Mbi Naban, nu sneeka nzhak re kwaane nal.

30 Kenzha gu kwaan nzhé Xkyech Dios. Néya: “Btexonn mos kwaan xinn me, nel nyent mod kiiz lu kwaan lo xinn sa lu nu lo xinn xmos lu”. [Gn. 21:10]

31 Kwaanzee wech nu bzan, nanakt be xinn mos, lee be nak xinn me nanakt mos.

5

1 Jesucrist mle zee nagakt be tub mos cheen ley. Kwaanzee, nye zo be lo xcheen Jesucrist nu nagaktra be tub mos cheen ley, nel lee ley nak mod tub yog kwaan nga nzhib yenn be, nu kwaanzee nawiitra be lo ley stuba.

Pab mlu cho kwaan nzhaal le xaa

2 Bkenzha gu. Na Pab, nii na lo gu. Chelee gu ko gu gu beyy cheen nu, zee lee Jesucrist nanont lo gu.

3 Nu stub welt nii na lo rese xaa kwaan nzhekla yo re xaa beyy cheen nu, nkin le xaa rese kwaan nabeyy ley cheen Ches.

⁴ Re gu, xaa nzhekla kayaa Dios gu mod tub xaa nali nel nle gu kwaan nzhé ley cheen Ches, tira mbachii gu lo Jesucrist nu lo yalnkela cheen Dios.

⁵ Per re be ngwii lo Dios kwent cheen Mbi Naban, nu nkambaz be gak be tub xaa nali lo Dios.

⁶ Nel chelee be tubka nzo be kwaan Jesucrist, nanont yo xaa beyy o nayot xaa beyy cheen sawlazzh na. Lee kwaan non nak le be rese kwaan kwent cheen yalnkela, zee nlu ngwii be lo Dios.

⁷ Wen nzha re gu. ¿Cho mle zee namkenzhatra gu wdizh chul kwaan wli?

⁸ Nu naleet Dios xaa kabezh gu mleya.

⁹ Mod mbezh xaa: “Chepse lebadur ntexoob dubse koob”.

¹⁰ Telisa ded xaa bid, re xaa kwaan nzhekla le chop xgab cheen gu, nexa cho xaa zee. Nu ne na lee Xaa Nabeyy, le zee lee re gu nacheet xgab cheen.

¹¹ Wech nu bzan, chol ngle na jwers yo re xaa beyy cheen nu, xaa Israel, kwaan mle na yilo; nu chol sbaa ngle na nal, zee lee re sawlazzh na nangrenalt na, nel zee lee kwent kwaan mkee Jesucrist lo krus, nangakt nik tub storb lo xaa.

¹² Nu lee re xaa kwaan kachee xgab cheen gu, joj tira ngle kapon xaa xaa!

¹³ Wech nu bzan, Dios mleye re gu zee nawiitra gu lo ley. Nakint kozhaw gu ley, per nanzhaalt le gu rese kwaan nzhekla kwerp cheen gu. Nu nal wen kela gu nu ble gu yudar tub gu stub gu.

¹⁴ Nel dubse ley nzho mod nii beya kwaan tubka wdizh ne: “Bkela wechxinn lu modxa nkela lu leeka lu”. [Lv. 19:18]

¹⁵ Per chelee gu nkwaan gu diizh nu ndil leeka re gu kwenta ma nakap, nzho mod lux gu leeka re gu.

Nzhekla na kano gu yalnaban kwaan nzaa Mbi Naban

¹⁶ Kwaan nii na lo gu nak: Le be kwaan nzhekla Mbi Naban nu nalet be re kwaan nzhekla kwerp cheen be.

¹⁷ Nel lee re kwaan nzhekla kwerp cheen be nzha kontr cheen Mbi Naban, nu kwaan nzhekla Mbi Naban nzha kontr cheen re kwaan nzhekla kwerp. Tuba nzha kontr stuba, kwaanzee nyent mod le be kwaan nzhekla be.

¹⁸ Nu chelee Mbi Naban nabeyy lo be, zee lee ley nanabeyytra lo be.

¹⁹ Nu nanagant luu re kwaan nle re xaa, xaa nle re kwaan nzhekla xkwerp: nchaal xaa stub ngwnaa, nzoblazh xaa chaal xaa zyen ngwnaa, nzho re xgab nachan yek xaa,

²⁰ ngwii xaa lo maj,

nya xaa lo wezh,

nayii xaa ne xaa stub xaa,

ndildiizh xaa,

nzhak selos xaa,

tira nanagant yii xaa,

nzhak meskin xaa,

nle rol xaa re xaa,

nu nle xaa zee nakwiwent stub naz xaa,

²¹ nzoblazh xaa,

nzuzh xaa,

nya xaa yalni pa nle xaa rese kwaan nzhekla kwerp cheen xaa,

nu stub naz kwaan nawent kwenta re kwaan.

Nu bare na nii na lo gu, kwentaxa nguniila naya lo gu yilo, lee re xaa kwaan tubka nle re kwaan, nayizot xaa Pa Nabeyy Dios.

²² Per lee kwaan nle Mbi Naban lextoo xaa nak: nkela xaa,

chul nzhak lextoo xaa,
 chul nzo xaa kwaan Dios,
 nyela xaa,
 chul nkayaa xaa stub xaa,
 wen nak xaa,
 nanlaat xaa Dios,
²³ nadoo nak xaa,
 nanlet xaa re kwaan nzhekla kwerp.

Nu nik tub ley nyent mod né nawent re kwaane.

²⁴ Per lee re xaa nak xaa Jesucrist, nanletra xaa rese kwaan nzhekla kwerp cheen xaa, nel mkeela xaaya lo krus kwaan Jesucrist, nu snee ngutla xaa lo re kwaan nak kwaan yizhyo ne.

²⁵ Nu lee nal cheleeya kwaan Mbi Naban mban be, noka laa be nabeyy Mbi Naban be.

²⁶ Natot be yalxwa, nakwaant be dil, nu nixa nazoblazht be cheen wechxinn be.

6

Ble gu yudar tub gu stub gu

¹ Wech nu bzan, chelee gu ne gu, lee tub wech gu mle tub kwaan nawent, re gu xaa nzo kwaan Mbi Naban, nzhaal le gu yudar xaa, zee le xaa kwaan wen; per ble gu yudar xaa tub mod nadoo. Nu bkanap gu gu, napa noka gu kale kwaan nawent.

² Ble gu yudar wechxinn gu leezha kaded xaa bid, nu snee nle gu kwaan né Jesucrist lo ley.

³ Nu leezha lee tub xaa nzak non xaa, nu wlipa nanakta sbaa, leeka lee xaa kakade xaa.

⁴ Nu kad tub xaa nzhaal wii lo re kwaan nle xaa, nu chul gak lextoo xaa gorna ne xaa chul nle xaa, nu nanzhaalt wii xaa lo re kwaan nle stub naz xaa.

⁵ Nel kad tub xaa nzhaal le zhiin kwaan mzaa Dios lo xaa.

⁶ Lee xaa kwaan kaseed xtizh Dios, nzhaal le xaa yudar xaa kwaan nak xmaestr xaa.

⁷ Nakadet gu leeka gu, nik tub xaa nyent mod kitno Dios. Leezha ngo xaa bizh lo yo zee ntop xaa kwaan mgaan xaa.

⁸ Nu snee lee xaa nxeen re kwaan nzhekla kwerp cheen xaa, lo re kwaan nzhekla kwerp cheen xaa le xaa gan kwaan naxinn doo. Lee xaa kwaan nxeen re kwaan nzhekla Mbi Naban, lo kwaan nzhekla Mbi Naban le xaa gan yalnaban kwaan tira.

⁹ Kwaanzee nanzhaalt yizha be le be kwaan wen, nel chelee be nayachet lextoo be, zee top be yalgon mer tyemp nak cheena.

¹⁰ Kwaanzee, leezha nzho mod le be chul lo stub xaa, le beya, nu lo re xaa yilotlaka nzhaal le be chul, nak lo re wech be nu lo re bzan be, xaa nak xaa Jesucrist.

Lo re kwaan nzhaal zo list be

¹¹ ¡Wii gu re letr ndok kwaan nkee na kwaan mer yaa na!

¹² Nu lee re xaa kwaan nzhekla yo gu beyy cheen nu, nle xaaya nel nzhekla xaa kwi chul xaa kwaan re myet, zee narenalt re xaa xaa, kwent kwaan mkee Jesucrist lo krus.

¹³ Per nixa re xaa kwaan nzho beyy cheen nu nanlet rese kwaan nzhé ley. Nu nzhekla xaa lee re gu yo beyy ba, zee nzho mod to re xaa yalxwa nel mle xaa jwers lo re gu zee wee gu beyy ba cho kwerp cheen gu.

¹⁴ Nu lee na nanzheklat na to na yalxwa lo nik tub kwaan, nebse kwent kwaan mkee Jesucrist lo krus, Xaa Nabeyy be. Nel leeya mle, ngut na lo re kwaan yizhyo, zee nanabeyytra lo na.

¹⁵ Nu nanont yo xaa o nayot xaa beyy cheen re nu, kwaan non nak gak na tub xaa kub lo Jesucrist.

¹⁶ Nu nzhekla na nix kwi re gu nu kayaa gu yalnles cheen Dios, nel nle gu kwaane, nu wlipa xaa dii cheen Israel nak gu, nu nak gu xaa Dios.

¹⁷ Nu nalzhe naz delant, nanzheklatra na nik tub xaa kwaan diizh, nel lee re bde kwaan nkano kwerp cheen na, nlu lee na nak tub mos cheen Jesucrist.

¹⁸ Wech nu bzan, nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, zaa re yalnkelaa cheen xaa lo re gu.

¡Sbaa gaka!

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Éfeso

Dix cheen Pab

¹ Dix re gu mig, xaa nzho yezh Éfeso.

Na nak Pab, nu na nak tub mos cheen Jesucrist nel sbaa nzhekla Dios. Nu kakee na yech ne lo re gu xaa mle nambey Jesús, xaa nzho yezh Éfeso, xaa tubka ngwii lo Jesucrist.

² Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, le zee kwi chul re gu nu luu xaa yalnkelaa cheen xaa lo re gu.

Diizh kwaan mzaa Jesucrist lo re xaa nak xaa xaa

³ Gool be lo Dios, xaa nak Xdios be nu xaa nak xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nel lee xaa mzaa re xcheen xaa re kwaan nze naz yiba lo re be, re kwaan nkin be zee gak be xaa xaa, kwent cheen kwaan mle Jesucrist.

⁴ Dios mleyy be axta leezha zeeraka dexkwaa yizhyo, kwent cheen kwaan mle Jesucrist, zee gak be xaa xaa zee nzhol zo be lo xaa.

⁵ Nu kwaan yalnkelaa cheen xaa, mleyy xaa be zee gak be xinn xaa kwent cheen kwaan mle Jesucrist, modxa nzhekla xaa.

⁶ Kwaanzee tubka nzhaal gool be lo Dios, nel tant nkela xaa be; nu kwent cheen Xgann xaa, xaa tant nkela xaa, mzaa xaa re kwaane lo be.

⁷ Nu leezha ngut Jesucrist zee mzi xaa be zee gak be xaa xaa, zee mchee xaa re jwalt cheen be, nel tant nkela xaa be,

⁸ zee tira mle xaa kwaane. Nu Dios kwaan yalnzhak cheen xaa,

⁹ mlu xaa re kwaan nzhekla xaa le xaa lo be, re kwaan ngulaan axta yilo. Sbaa mle xaa nel nkela xaa be, nel sbaa mlela xaa xgab le xaaya kwent cheen Jesucrist.

¹⁰ Leezha zhin mbizh kwaan mlela Dios xgab, le xaa zee lee Jesucrist nabeyy rese kwaan nzho lo yizhyo nu rese kwaan nzho naz yiba.

¹¹ Axta yilo Dios mleyyla be zee kayaa be re kwaan nak xcheen xaa, kwent cheen kwaan mle Jesucrist mod nzholaa yek xaa le xaa. Nu mle xaaya mod nzhekla xaa,

¹² zee lee re nu, xaa mwii lo xaa yilotlaka, le zee gool rese xaa lo xaa.

¹³ Nu noka re gu leezha mbin gu kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, kwaan wli nak, leeka kwaan nzaa kwent cheen yalnaban kwaan tira, nu leezha mwii gu lo Jesucrist, gorzeetlaka mkayaa gu tub sey kwaan nak Mbi Naban kwaan nzhe Dios xaal xaa.

¹⁴ Nu lee Mbi Naban nlu lee be kayaa re kwaan né Dios zaa Dios lo be, axta gorna koo Dios re be, xaa nak xaa xaa lo yizhyo ne, zee gool rese xaa lo xaa nel gro doo nak xaa.

Pab naab lo Dios zee labeyy re xaa chul nak Dios

¹⁵ Nu kwaanzee, gorna ngune na lee gu ngwii lo Jesucrist, nu nkela gu re xaa Jesús, xaa nambey,

¹⁶ tubka nza na dixkix lo Dios, noka naab na lo xaa kwent cheen re gu.

¹⁷ Nel lee xaa nak Xuz be nu nzo xaa lo xni, nu lee xaa nak Xdios Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Nu tubka naab na lo xaa zee yo yek gu, zee luu xaa lo gu xomod nak xaa, zee labeyyra gu xaa.

¹⁸ Naab na zee lee Dios le kaxni yek re gu, zee ne gu cho kwaan mrezh xaa gu nkambaz gu. Nel nkambaz be kayaa be rese kwaan chul doo kwaan zaa Dios lo be, xaa nambey.

¹⁹ Nu noka zee labeyy be gro doo nak yalngezh cheen xaa, lo re kwaan nle xaa kwent cheen be, xaa ngwii lo Jesucrist. Nu yalngezh ne nak kwaan mlu Dios leezha

²⁰ mseban xaa Jesucrist nu mle xaa zee zob xaa lad li lo xaa naz yiba.

²¹ Nu mzob xaa xaa zee nabeyy xaa lo rese yalngezh, nu lo rese yalnabeyy, nu lo rese xaa non, nu lo rese kwaan nzho lo yizhyo ne nu lo rese kwaan zhin.

²² Mle xaa zee nabeyy Jesucrist lo rese kwaan, nu noka zee nabeyy xaa re xaa ngwii lo xaa.

²³ Nel lee re xaa ngwii lo Jesucrist nak mod kwerp cheen Jesucrist, nu Jesucrist nabeyy re xaa nak xaa xaa, mod tira nabeyy xaa rese kwaan.

2

Dios mzaa yalnaban kwaan tira lo be

¹ Yilo rese be nak mod tub xaa ngut, nel nle be re kwaan nawent,

² nel nle be re kwaan nle re myet yizhyo ne, nu nle be re kwaan nzhekla Maxuu, xaa nabeyy re mbi mal, xaa kwaan nzaa balor lextoo re xaa nanzhont xtizh Dios.

³ Nu leeka sbaa ngu re be yilo, mle be re kwaan nzhekla xkwerp be, nu re kwaan mle be xgab, re kwaan nle zee nzhaal la yalnayii cheen Dios tich be, kwenta laya tich re stub naz xaa.

⁴ Per Dios nak tub xaa wen doo nak nu mlesla xaa ne xaa be nel nkela xaa be,

⁵ zee mzaa xaa yalnaban lo be tubka kwaan Jesucrist, nixa nak be mod tub xaa ngut nel mle be re kwaan nawent. Sbaa mle Dios nel nkela Dios be zee mzaa xaa yalnaban lo be.

⁶ Nu noka nak be mod tub xaa mseban Dios modxa mseban xaa Jesucrist, nu mle xaa zee zob be kwaan lee xaa naz yiba.

⁷ Mle xaa kwaane, zee kwent cheen Jesucrist, le xaa tub mod nadoo lo be nu zee kedoola xaa be axta re mbizh gwluzh.

⁸ Nu mlu Dios yalnkala cheen xaa lo be leezha mzaa xaa yalnaban kwaan tira lo be, xaa ngwii lo Jesucrist. Nu kwaane nanakt tub kwaan mle be gan, leeya nak tub kwaan sbaasa mzelazh Dios lo be.

⁹ Nu nixa nanakta tub kwaan mle be gan lo re kwaan nle be, kwaanzee nik tub be nanzhaalt to yalxwa lo kwaan nle be.

¹⁰ Nel Dios nak xaa mdexkwa be, nu mzaa yalnaban kwaan kub lo be kwent cheen Jesucrist, zee le be kwaan wen, mod nak xgab cheen xaa.

Jesucrist mle zee tubka gak rese be lo Dios

¹¹ Nu nayenlazht re gu xomod nak gu yilo, re gu xaa nanakt xaa Israel. Lee re nu, xaa Israel, nchoog nu tik yed cho nu kwaan nak beyy cheen nu, nu mbezh nu: "Lee re gu nak dii nanzhot beyy".

¹² Bzelazh gu yilo nanzot gu kwaan Jesucrist, nu nanakt gu xaa Israel, nu nanzhot gu lo wdizh kwaan mlaa Dios lo re nu, xaa Israel, gu nzho lo yizhyo ne, nu nanlabeyyt gu Dios, nu nixa nankambazt gu kayaa gu nik tub kwaan lo xaa.

¹³ Zit mzo gu lo xaa. Per lee nal gax nzo gu lo xaa kwent cheen xren Jesucrist, kwaan mxo xaa; nu nal tubka nak gu kwaan Jesucrist.

¹⁴ Jesucrist nak xaa nle zee chul kwi be, nel tubka mle xaa re nu, xaa Israel, nu re gu, xaa nanakt xaa Israel, gorna mlux xaa yalnayii kwaan nle nrexcho myet, kwaan nak mod tub bla, kwaan nsaaw lo xaa.

¹⁵ Nu gorna ngut Jesucrist mle xaa zee nanabeyytra ley cheen Ches lo be, kwaan mnabeyy lo rese nu, xaa Israel, nu mchaal xaa rop naz be nu mle xaa be tubka, snee zee kwi chul re be.

¹⁶ Nel mkeela Jesucrist lo krus, zee mluux xaa dil zee nix kwi rese be, nu snee mle xaa be zee nak be mod tubka kwerp lo Dios.

¹⁷ Jesucrist myaad mzaa kwent cheen wdizh chul, zee chul kwi rese be, gu xaa mzo zit lo Dios nu re nu, xaa Israel, xaa nzo gax lo Dios.

¹⁸ Nel kwent cheen Jesucrist, tub be stub be nzho mod bii lo Xuz be kwaan tubka Mbi Naban.

¹⁹ Kwaanzee nal, lee re gu nanaktra gu mod xaa stub yezh, mod xaa nzho xkyizhyo stub xaa, tubka nak gu kwaan re xaa mle nambey Jesús, nu xinn Dios nak gu.

²⁰ Re be nak mod tub yidoo kwaan kaza xaa, kwaan nkano simyent kwaan mzob re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu kwaan re xaa kwaan mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu Jesucrist nak mod ke kwaan mas xwa lo yidoo ne.

²¹ Nu lee xaa nle zee wen wen mbib re ke tich sa keya, zee kad mbizh mas nzheyak naro xkyidoo Xaa Nabeyy.

²² Kwaanzee lee be nak mod tub yoo kwaan mza Jesucrist, kwaan nzho Mbi Naban cheen Dios leen.

3

Dios mxaal Pab zee zaa xaa kwent lo re xaa nanakt xaa Israel

¹ Nzho na lozhyib nel mzaa na kwent cheen Jesucrist lo re gu, xaa nanakt xaa Israel.

² Telisa nela gu lee Dios, lo yalnkala cheen xaa, mzaa xaa zhiin ne lo na.

³ Dios mlu tub kwaan ngulaan lo na, modxa mza na chep kwent lo gu yilo.

⁴ Nu gorna lab gu kwaan kakee na nzho mod ne gu re kwaan ngulaan cheen Jesucrist.

⁵ Leeya nak tub kwaan namlut xaa lo re xaa yilo, per nal Dios mluya kwaan Mbi Naban cheen xaa lo re nu, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, xaa nambey nak, nu lo re xaa kwaan nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

⁶ Lee kwaan ngulaan nak kwaane: Lee wdizh chul nle zee lee re xaa nanakt xaa Israel, kayaa leeka re kwaan chul kwaan nkayaa re nu, xaa Israel, nel tubka kwerp nak be, nu lal non rop naz be lo wdizh kwaan mlaa Dios kwent cheen Jesucrist.

⁷ Nu Dios mle zee za na kwent cheen wdizh chul ne, zee mzaa xaa zhiin ne lo na kwaan yalngezh cheen xaa nel nkela xaa na.

⁸ Nu mlu xaa yalnkala cheen xaa lo na leezha mzaa xaa zhiin ne lo na, nixa na nak xaa mas nanont lo re be, xaa mle nambey Jesús. Per mzaa xaa lo na zee za na kwent cheen re kwaan chul doo cheen Jesucrist lo re xaa nanakt xaa Israel.

⁹ Nu Dios, xaa mdexkwa re rese kwaan, mxaal na, zee luu na re kwaan ngulaan nzha doo liin.

¹⁰ Nel nzhekla Dios luu yalnzhak cheen xaa lo re mbi kwaan nzho yiba, xomod mle xaa kwaan re xaa Jesús.

¹¹ Nu axta yilo mlela Dios xgab cho kwaan le xaa kwaan Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

¹² Nu nel xaa Jesús nak be nzho mod bii be lo Dios, nu ne be chul kayaa xaa be.

¹³ Kwaanzee naab na lo gu, nazhebt gu nel kadeed na bid, nel nzhekla na chul yo gu.

Pab naab kwent cheen re xaa Éfeso

¹⁴ Kwaanzee nkichxub na nu nzhedizhno na Xuz be,

¹⁵ xaa mle zee rese be nkano le xaa, xaa nzho lo yizhyo nu xaa nzho naz leen yiba.

¹⁶ Naab na lo xaa zee lo re kwaan chul cheen xaa, le xaa zee nye zo gu leen lextoo gu kwaan yalngezh cheen Mbi Naban,

¹⁷ zee lee Jesucrist yo leen lextoo gu nel ngwii gu lo xaa. Noka naab na zee nye zo gu lo yalnkelaa cheen Dios mod tub yag kwaan nech nzho lox.

¹⁸ Nu snee nzho mod labeyy gu leeka kwaan labeyy stub naz xaa Jesús, xaa nambey, nel naro doo nak yalnkelaa cheen Jesucrist.

¹⁹ Nu naab na zee labeyy gu yalnkelaa cheen xaa, tub yalnkelaa kwaan gro doo kwaan nyent mod la yek re myet, nu snee zee nzho mod tira gak gu xaa xaa.

²⁰ Nu lee nal, nzholl na lo Dios, xaa kwaan nkano yalngezh; lee xaa nzho mod le zyenra kwaan naab be lo xaa, nu re kwaan nzho yek be naab be lo xaa, kwent cheen yalngezh cheen xaa, kwaan nkee zhiin leen lextoo be.

²¹ ¡Gool rese xaa Jesús lo Dios nal nu tubka, kwent cheen kwaan mle Jesucrist! ¡Sbaa gaka!

4

Tubka nak be kwaan Mbi Naban

¹ Nzho na lozhyib kwent cheen Xaa Nabeyy, kwaanzee naab na lo gu; ble gu re kwaan mod nzhaal le guya nel Xaa Nabeyy mrezh gu yo gu sbaa.

² Natot gu yalxwa, nadoo gok gu,

byela gu ne gu tub gu stub gu, mod nzhaal kela gu tub gu stub gu,

³ nu tubka blaa gu nabeyy Mbi Naban lextoo rese gu, zee chul kwi gu.

⁴ Nel rese be nak mod tubka kwerp cheen Jesús, mod tubka nak Mbi Naban, nu tubka kwaan nkambaz be, leezha mleey Dios be gak be xaa xaa.

⁵ Nzho tubka Xaa Nabeyy be, nu nzho tubka xaa ngwii be lo, nu kwaan tubka le xaa mrubnis be;

⁶ nu nzho tubka Dios, xaa nak Xuz rese be; lee xaa nabeyy rese kwaan, nu nle xaa zee reke rese kwaan, nu rese pa nzo xaa.

⁷ Per kad tub be nzhakayaa kwaan nzhekla Jesucrist zaa lo be, lo yalnkelaa cheen xaa.

⁸ Kwaanzee lee Xkyech Dios nzhé: Nguxoob xaa yiba,

nu chul mkayaa xaa xaa nel mle xaa gan lo re xaa nayii ne xaa, nu mzaa xaa re kwaan nzhekla xaa lo re myet. [Sal. 68:18]

⁹ ¿Nu cho kwaan nii kwaane “nguxoob xaa”? Kwaane nii yilotlaka mla xaa axta pa mas nech lo yizhyo.

¹⁰ Nu leeka xaa kwaan mla naz xan yizhyo, leeka xaa nak cho nguxoob pa mas ya nzeb lo yiba, zee nabeyy xaa lo rese kwaan.

¹¹ Nu mselazh xaa kwaan lo rese xaa xaa.

Mzaa xaa lo lak xaa zee kayaa xaa yalnabeyy lo xaa,

nu mzaa xaa lo zlak xaa zee zaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa,

nu mzaa xaa lo zlak xaa zee zaa xaa kwent cheen wdizh chul lo re xaa zer labeyya,

nu mzaa xaa lo zlak xaa zee gak xaa xaa kanap re xaa Jesús,

nu mzaa xaa lo zlak xaa zee gak maestr zee luu xaa xtizh Dios.

¹² Nu snee mle xaa zee re be, xaa mle nambey Jesús, kano kwaan nkin be kee be xchiin Dios, nu nye zo be lo Dios,

¹³ axta gorna rese be, xaa ngwii lo Jesucrist, kwi wen, nu axta labeyy wen be Xgann Dios, nu axta gorna nye zo be lo Dios, nu axta gorna tira nabeyy Jesucrist leen lextoo be.

¹⁴ Kwaanzee nagaktra be mod xaawin, xaa nanyet nzo. Nanzhaalt le be krer xtizh re xaa nzhekla kade be, re xaa nzhekla luux be; zee nagakt be mod tub kano kwaan ngitno nistoo.

¹⁵ Per nzhaal nii be re kwaan wli kwaan yalnkelaa, nu nzhaal nyera zo be lo Jesucrist, xaa nak xaa nabeyy lo rese be.

¹⁶ Nel lee re be nak mod tub kwerp nu Jesucrist nak mod yek be nu nle xaa zee gak be tubka kwerp. Nu nzhekla xaa zee dub kwerp cheen xaa wen gak, zee kad tub pa chul kee zhiin, zee chul nzhirooya lo yalnkelaa cheen xaa.

Yalnaban kwaan kub kwaan zaa Jesucrist

¹⁷ Nu kwaane nak kwaan nii na lo gu kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy: Nayotra be mod re xaa nanakt xaa Dios, xaa kwaan nle xgab re kwaan nanont,

¹⁸ tira mkaw yek re xaa ba. Re xaa ne nankanot yalnaban kwaan nzaa Dios, nel ned lextoo xaa zee nanlabeyyt xaa xomod nak Dios.

¹⁹ Nu re xaa ne tira nangwiitra xaa lo re kwaan nle xaa, nebse nle xaa re xgab nachan kwaan nzho yek xaa, nle xaa rese kwaan nzhekla kwerp cheen xaa, nu nle xaaya kwaan dub lextoo xaa.

²⁰ Per leezha mseed gu cheen Jesucrist, namseedt gu le gu sbaa.

²¹ Telisa mbin gu kwaan wli nu mseed gu kwaan wli cheen Jesucrist, zee nayot gu sbaa.

²² Laa be mod mle be yilo, kwaan tira nawent nak.

²³ Nzhaal chee be mod le be xgab,

²⁴ nu gak be tub xaa kub, nel Dios mdexkwaa be zee wlipa zo be nali nu nzhu lo xaa.

²⁵ Kwaanzee nakadetra be, nzhaal nii be duzha kwaan wli lo wechxinn be, nel rese be nak mod tubka kwerp.

²⁶ Chelee be yii be, nanzhaalt yii be dub zhe, zee nalet be tub kwaan nawent,

²⁷ nu sbaa nanfaat be diizh lo Maxuu.

²⁸ Lee xaa nlewann nalewantra xaa, sinka nzhaal kee xaa zhiin kwaan yaa xaa, zee nzho mod kano xaa tub kwaan selazh xaa lo re xaa kwaan nkin kwaan.

²⁹ Nu naniit be wdizh nawent, nebse nzhaal nii be wdizh wen, kwaan nle yudar stub xaa kwaan nkenzha xtizh be, zee nye zo xaa lo Dios.

³⁰ Nalet be zee gak nales lextoo Mbi Naban cheen Dios, nel lee xaa nzho leen lextoo be zee gakbeyy lee be nak xaa Dios axta mbizh kwaan zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

³¹ Laa be:

re kwaan nawent,

re xyan,

re yalnayii,

dil,

re mod nzhekla be gawyix be sa myet be.

³² Per nzhaal:

wen gak be

lesla be ne be tub be stub be,

yenlazh be kwaan nawent kwaan mle stub xaa lo be, modxa mchee Dios re
jwalt cheen be, kwent cheen kwaan mle Jesucrist.

5

Xomod nzhaal yo re xaa nak xinn Dios

¹ Nzhaal le be mod nle Dios, nel xinn Dios nak be.

² Kela be re myet, modxa mkela Jesucrist be nu mzaa xaa xaa ngut xaa
kwent cheen re be, mod tub gon o mod tub ma nteed xaa lo Dios, nu ngoka
tub kwaan nyula Dios.

³ Re be nak xaa Jesús, xaa nambey, nu nanzhaalt:
wdizh be re kwent kwaan nzhekla kwerp cheen be,
nu nixa nawdizht be kwent cheen re kwaan beed,
nu nixa nazoblazht be.

⁴ Nu nixa nazaat be kwent cheen re kwaan beed,
nixa re wdizh kwaan nanont,
nixa nakita be kwaan re wdizh nachan;
per nzhaal zaa be dixkix lo Dios.

⁵ Nel nela be loka xaa nle:
re kwaan beed,
re kwaan nawent,
yalnzoblazh,
ngwii xaa lo re maj,
rese xaa nle re kwaane narept xaa Pa Nabeyy Jesucrist nu Dios.

⁶ Nu nalaat be kade xaa be kwaan re wdizh kwaan nanont, nel lee re xaa nle
re kwaane la yalnayii cheen Dios tich xaa zee.

⁷ Kwaanzee nanzhaalt zhaal be kwaan re xaa snee nle.

⁸ Yilo lee re be nzo lo yalnakaw, per nal nzola be lo xni nel tubka nak be
kwaan Xaa Nabeyy, kwaanzee le be kwaan nzhaal le be nel lo xni nzo be,
⁹ nel kwaan nroo naz lo xni nak: gak be wen, nali zo be lo Dios, nu le be
duzna kwaan wli.

¹⁰ Nu tubka kwaan be kwaan nzhekla Xaa Nabeyy.

¹¹ Nu nalet be re kwaan nle re xaa kwaan nzo lo yalnakaw, mas wen zaa
be kwent cheena zee zeen re xaaya.

¹² Nu axta nzhaal ton be zaa be kwent re kwaan nle re xaa xlaan;

¹³ per gorna lee rese kwaane lu lo xni, nlabeyy re xaaya,

¹⁴ nel lo xni nzhabeyy rese kwaan, mod nzhé re xaa:

Guxche, nel lu nak mod tub xaa naxna,
bzoli, nel lu nak mod tub xaa ngut,
zee lee Jesucrist le zee kaxni yek lu.

¹⁵ Nu kwaanzee, wii be lo re kwaan nle be, nu nayot be mod tub xaa
nachan, yo be mod tub xaa nzho yek.

¹⁶ Rese mbizh le be re kwaan wen, nel rese mbizh ne ded kwaan nawent.

¹⁷ Nu nagakt be xaa ned, sinka kwaan be kwaan nzhekla Xaa Nabeyy.

¹⁸ Nazuzht be, nel kwaane nle zee luux be leeka be, mas wen laa be nabeyy
Mbi Naban lextoo be.

¹⁹ Mas wen yé be lo tub be stub be xomod wen nak Dios, zee gool be salm
nu kant kwaan dub lextoo be lo Xaa Nabeyy.

²⁰ Nu lo rese kwaan, zaa be dixkix lo Dios, xaa nak Xuz be kwaan yalnabeyy
cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Xomod nzhaal yo re sawlizh xaa

²¹ Rese be nzhaal gon xtizh tub be stub be, nu snee nlu be nzhon be xtizh
Jesucrist.

²² Re ngwnaa nzhaal gon me xtizh sa me, modxa nii Xaa Nabeyy lo me.

²³ Nel lee xaabyi nak xaa nabeyy lo ngwnaa, modxa nabeyy Jesucrist lo re xaa xaa, nel Jesucrist mloo re xaa xaa lo yalgut, nu mle xaa zee gak xaa mod kwerp cheen xaa.

²⁴ Nu sbaa mod nzhon re xaa Jesús xtizh Jesús, sbaaka nzhaal gon ngwnaa xtizh xmbyi me lo rese kwaan.

²⁵ Re xaabyi nzhaal kela xaa sa xaa, modxa mkela Jesucrist re xaa nak xaa xaa, nu mzaa xaa leeka lee xaa ngut kwent cheen re xaa xaa, zee chul yo re xaa xaa.

²⁶ Kwaane mle xaa zee koxcho xaa re xaa nak xaa xaa, nu mle nz hul xaa re xaa xaa lo re jwalt cheen xaa kwaan nis leezha mkayaa xaa xtizh Dios.

²⁷ Nu sbaa mle Jesucrist zee lee re xaa xaa gak mod tub ngwnaa kwaan ka xaa; zee nz hul, nu nali nu chul gak me.

²⁸ Sbaaka nzhaal kela xaabyi sa xaa modxa nkela xaa leeka kwerp cheen xaa, nel lee xaa kwaan nkela sa leeka lee xaa nkela xaa.

²⁹ Nel nik tub xaa nanayiit ne leeka xkwerp, sinka nkela xaaya nu nkanap xaaya, modxa nkela Jesucrist re xaa xaa,

³⁰ nel nak re be tubka kwerp cheen xaa.

³¹ “Kwaan zee lee xaabyi roo lo xuz xaa nu lo xnaa xaa nu chelya rop sa xaa, zee rop xaa gak tubka kwerp”. [Gn. 2:24]

³² Mza na kwent cheen tub kwaan gro kwaan ngulaan axta yilo, kwent cheen Jesucrist nu re xaa xaa.

³³ Nu sbaaka nzhaal kela xaabyi sa xaa, kwentaxa nkela xaa leeka lee xaa, nu sbaaka lee ngwnaa nzhaal gon me xtizh xaabyi me.

6

¹ Lee re madwin nzhaal gon mad xtizh xuz mad nu xtizh xnaa mad, nel nak mad xinn Xaa Nabeyy, nu kwaane mxaal Xaa Nabeyy, leeya nak tub kwaan nali.

²⁻³ Nel snee nz hé ley cheen Ches: “Nazeret lu diizh lo xuz lu nu lo xnaa lu, zee yo wen lu nu xche ban lu lo yizhyo”. [Ex. 20:12; Dt. 5:16] Kwaane nak widzh yilotlaka kwaan mzaa Dios kwent, zee chul ded xaa gona.

⁴ Nu lee re xaa nak xuz mad nanzhaalt chal xyan xaa mad, sinka nzhaal seed xaa mad gak mad tub mad wen, nu nzhaal seed xaa mad mod nzhekla Xaa Nabeyy.

⁵ Rese xaa nak mos, nzhaal gon xaa xtizh xaa nabeyy lo xaa lo yizhyo ne, nzhaal nali gak xaa lo xaa, nu nzhaal zheb xaa ne xaa xaa, kwentaxa nzhon xaa xtizh Jesucrist.

⁶ Nu nanzhaalt kee xaa zhiin nebse leezha kawii xaa nabeyy lo xaa zee chul zo xaa kwaan lee xaa, nzhaal kee xaa zhiin mod nzhaal kee mos cheen Jesucrist zhiin kwaan dub lextoo xaa, nu snee nle xaa kwaan nzhekla Dios.

⁷ Nzhaal kee xaa xchiin xaa nabeyy kwaan dub lextoo xaa, mod nzhaal kee xaa xchiin mer Xaa Nabeyy, nu nalet xaaya mod nkee xaa xchiin myet.

⁸ Nel kad tub xaa, nixa mos nak xaa nu nixa xaa nabeyy nak xaa, kayaa xaa lo Xaa Nabeyy tub kwaan wen nel wen mle xaa.

⁹ Nu rese xaa nabeyy nanzhaalt yii xaa lo xmos xaa, nel lee Xaa Nabeyy nzho naz yiba nu nabeyy lo ropse xaa; nu lal non ropse lo Xaa Nabeyy.

Re kwaan mzaa Dios dil be kwaan Maxuu

¹⁰ Lee nal nii na lo gu, gok gu tub xaa ngezh kwaan yalngezh cheen Xaa Nabeyy.

¹¹ Nu ble xchiin gu kwaan mzaa Dios lo gu zee nzho mod kanap gu gu, zee nzho mod zo nye gu lo re yalnCADE cheen Maxuu. Leeya nak kwenta re kwaan nzhenO tub soldad lo dil.

¹² Nu nakadilt be kwaan tub myet, lee be kadil kwaan yalngezh cheen re mbi mal kwaan nzho naz ya, nu kwaan re mbi mal kwaan nabeyy lo yizhyo ne, kwaan nzho lo yalnakaw nu nle re kwaan nawent.

¹³ Kwaanzee, le xchiin be kwaan mzaa Dios lo be zee nzho mod kanap be be, zee nzho mod ye be ded be re mbizh nawent, zee gorna ngulo mded dil nali zo be mod tub soldad xaa nye nzo.

¹⁴ Kwaanzee nye zo be mod tub soldad.

Leezha nii be kwaan wli, kwaanee nak mod yed kwaan nzii soldad lextoo soldad.

Leezha nzo be nali lo Dios, kwaanee nak mod yiiB kwaan nsaaw laz soldad.

¹⁵ Leezha zaa be kwent cheen wdizh chul, kwaan nle zee nix kwi re myet, kwaanee nak mod yelyed kwaan nkee nii soldad.

¹⁶ Leezha ngwii be lo Jesús, kwaanee nak mod tub lee yiiB kwaan nzho yaa soldad, nu sbaa nsaaw be tir kwaan nkee wez kwaan ki yek, kwaan nkee Maxuu yenn be.

¹⁷ Leezha nselazh be nkano be yalnaban kwaan tira, kwaanee nak mod bhog nzob yek soldad. Noka nzhaal zen be espad cheen Mbi Naban kwaan nak xtizh Dios.

¹⁸ Tubka wdizhno be Dios, nel Mbi Naban nle yudar nii be. Nu tubka list zo be kwezh be lo Dios kwent cheen re xaa Jesús, xaa nambey.

¹⁹ Nu noka naab gu lo Dios, zee zaa xaa re wdizh kwaan nzhaal nii na, nu zaa xaa balor lextoo na, zee nzho mod za na kwent cheen wdizh chul, tub kwaan ngulaan axta yilo.

²⁰ Kwaan kaden nkadoo na nu nzho na lozhyib, nel nza na kwent cheen wdizh chul, nixa na nak tub xaa mxaal Dios nii kwent cheen xaa. Naab gu lo Dios zee yo balor lextoo na za na kwent cheen wdizh chul ne mod nzhaal za naya.

Dix gwluzh

²¹ Wech Tíquico, xaa nali nak nu tubka nkee xchiin Xaa Nabeyy, yiid xaa lo gu zaa xaa kwent cheen na, re kwaan kadeed na.

²² Kwaanzee xaal na xaa lo gu, zee zaa xaa kwent xomod nzho re nu nee, zee zaa xaa balor lextoo gu.

²³ Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy lo be, le zee nix kwi re be nu le zee kela tub be stub be, nu le zee tubka ngwii rese be lo xaa.

²⁴ Nu naab na lo xaa zee luu xaa yalnKela cheen xaa lo rese be, xaa nkela Jesucrist, Xaa Nabeyy be, kwaan dub lextoo be.

Sbaa gaka.

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Filipos

Yech kwaan mxaal Pab lo re xaa Filipos

¹ Na Pab rop Timoteo, xmos Jesucrist, kakee na yech ne lo rese xaa mle nambey Jesús, xaa nzho yezh Filipos; nu lo re xaa gol xaa nabeyy lo re xaa Jesús; nu lo re xaa nle yudar re xaa prob.

² Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be nu xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkelaa cheen xaa lo rese gu nu le xaa zee kwi chul re gu.

Pab ngunaab lo Dios kwent cheen re xaa Jesús

³ Rese welt gorna nselazh na re gu nza na dixkix lo Dios.

⁴ Nu gorna naab na lo Dios kwent cheen rese gu tubka nyakdoola na

⁵ nel tubka nkee re be xchiin Jesucrist, axta mbizh kwaan mzelo gu ngwii gu lo Jesucrist, nu axta mbizh nalzhe tubka nkee re be zhiin.

⁶ Nela na lee Dios mzelo nle re kwaan chul cheen xaa lo re gu, nu sbaaka lux xaa xchiin xaa lo gu axta gorna bare Jesucrist stuba.

⁷ Nzhaal doo le na xgab re gu nel nkela na re gu, nel lo rese be mlu Dios yalnkelaa cheen xaa. Mxaal xaa na nkee na xchiin xaa nu namlaat re gu na lo rese kwaan. Kwaanzee nixa nzho na lozhyib tubka nzo re gu kwaan na, nu nixa lo xaa nak zhiin nzo na, tubka nza na kwent kwaan wli cheen Jesucrist, seetaka nzo re gu kwaan na.

⁸ Nu ne wen Dios nkedoola na re gu kwaan yalnkelaa cheen Jesucrist.

⁹ Nu naab na lo Dios zee kanora gu masra yalnkelaa, nu kano gu grodoo yalnzhak nu yo doo yek gu.

¹⁰ Zee ne gu xomod kweey gu kwaan wen lo re kwaan nawent, zee sbaa gak gu tub xaa nambey, nu tub xaa nakanotra jwalt axta mbizh kwaan bare Jesucrist.

¹¹ Nu noka naab na lo Dios zee le Jesucrist gak gu tub xaa nali lo xaa, zee rese myet gool lo Dios nu nii xaa re kwaan chul lo Dios.

Tubka nzo na kwaan Jesucrist

¹² Wech nu bzan, nzhekla na ne re gu lee re bid kwaan kadeed na mle zee zyen doo myet mkayaa wdizh chul cheen Jesucrist.

¹³ Nu axta re soldad, xaa Roma, xaa nkanap re kwaan nee, nu re stub naz myet nela xaa lee na nzho lozhyib nel mzaa na kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist.

¹⁴ Nu zyen doo re wech nanzhebtra nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist, nel ngune xaa xomod nzho na lozhyib.

¹⁵ Wli kwaane: Rol xaa nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist nel nzhekla xaa gak nonra xaa lo na, nu nel nawent nzhak lextoo xaa ne xaa na, nu lee stub naz xaa nzaa kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist nel nzho kwaan wen lextoo xaa.

¹⁶ Nu zrol xaa nzaa kwent cheen Jesucrist kwaan yalnkelaa, nel ne xaa lee Dios mleyy na zee nzho na nee, zee yé na lo re myet lee kwent cheen Jesucrist nak kwaan wli.

¹⁷ Per lee stub naz xaa nzaa kwent cheen Jesucrist, nel nanalit nzhak lextoo xaa, nu nel nzhekla xaa gaazh xaa re kwaan nawent tich na, nal nzho na lozhyib.

¹⁸ Per tira nanonta, nexa xomod nzhak lextoo re xaa ne xaa na, chol wen nzhak lextoo xaa nu chol nawent nzhak lextoo xaa ne xaa na, per kwaan nyakla na nak nel nzaa xaa kwent cheen Jesucrist.

Nu seesa yaklara na,

¹⁹ nel nel na lee re kwaan kanaab gu lo Dios nu re mod nle Mbi Naban cheen Jesucrist yudar na, le zee koo re xaa na.

²⁰ Nzhekla doo na zee nalet na nik tub kwaan zee seton na leeka na. Sinka nzhakla na kano na balor leen lextoo na zee lee Jesucrist gak non lo re myet kwent cheen na, nala nu tira; nexa chol mbanaka na nu chol ngutla naya.

²¹ Chelee na seesaka mban na mbanaka na kwaan Jesucrist, nu chelee na yet na le na gan yalnaban kwaan tira.

²² Per chelee na seesaka mban na lo yizhyo ne, seetaka nzho mod za na kwent wdizh chul cheen Jesucrist lo re myet; kwaanzee nanet na xana kwaan wenra, yalgut o yalnaban.

²³ Kwaanzee nagan doo labeyy na cho kwaan wenra lo rop kwaan. Nzhekla na yet na, nel nzhakla na nya na zo na lo Jesucrist naz leen yiba, kwaan nak kwaan mas chulra lo na.

²⁴ Per nzak na wenaka mban na, nel seetaka nkin re gu na.

²⁵ Nu nela na seesa zbanra na, zee zo na lo re gu, zee nzho mod le na zee zo nyera re gu, zee nzho mod nera gu xomod nak re xcheen Dios zee mas yaklara gu wii gu lo Jesucrist.

²⁶ Kwaanzee gorna yasewii na lo re gu stub welt, zee nix doo gak lextoo re gu gool gu lo Jesucrist kwent cheen na.

²⁷ Nebse kwaan nzhaal le re gu nak le re gu re kwaan wen kwaan nxaal wdizh chul cheen Jesucrist, zee nii wen stub naz xaa lo Jesucrist. Nexa chol yal na lo re gu nu chol nayalt na lo re gu, per nzhakla na gon na lee re gu tubka lal nye nzo, nu tubka lal nle re gu xgab, zee nalet re xaa nangwiit lo wdizh chul cheen Jesucrist gan lo re gu.

²⁸ Nu tira nazhebt gu ne gu re xaa nayii ne gu, nel kwaan ba nak tub nseyen lee re xaa ba telisa lux yalnaban cheen, nu lee re gu kano yalnaban kwaan nzaa Dios.

²⁹ Nel mzaa Dios diizh ngwii gu lo Jesucrist nu noka ded gu bid kwent cheen Jesucrist.

³⁰ Nu leeka bid kwaan kaded gu nal nak re bid kwaan mwii gu mdeed na yilo, nu nak re bid kwaan kayon gu kadeed na nal.

2

Nebse Jesucrist nak xaa non lo rese xaa

¹ Nel nzaa be balor lextoo tub be stub be nel Jesucrist nabeyy leen lextoo be; nel kwaan yalnabela cheen xaa nseyy xaa tub be stub be; nel leeka Mbi Naban nzho lextoo be kwaan ngu lextoo Jesucrist; nel nkano be yalnabela, nu nlesla be ne be tub be stub be;

² kwaanzee, blera gu gak nix doo lextoo na nel tubka nak xgab cheen rese gu, nu leeka yalnabela kwaan nkano tub gu nkano stub gu. Tubka xgab nkano rese gu, nu tubka kwaan nle re gu.

³ Nik tub welt nalet be xgab nebse re be, nu nixa natot be yalxwa zee nii chul re xaa lo be, sinka le wen be lextoo be nu le be xgab xwara re myet ke be.

⁴ Nanzhaalt le be nebse kwaan nzhakla be sinka noka nzhaal le be kwaan nzhakla stub naz re wechxinn be.

⁵ Tubka le be xgab modxa mle Jesucrist xgab.

⁶ Nel nixa lal nak rop xaa Dios,

per namtot xaa yalxwa ke lee xaa nak lal kwaan Dios.

⁷ Mlaa xaa rese kwaan nak xcheen xaa,
nu mlaa xaa yalnabeyy cheen xaa,
nu ngok xaa mod tub mos,
nu ngol xaa kwenta myet lo yizhyo ne.

⁸ Nu nel mod myet ngol xaa,
zee mlib xaa lextoo xaa gon xaa xtizh Dios,
nu mbin xaa xtizh Dios axta ngut xaa,
nu axta yalnto doo ngut xaa lo krus.

⁹ Kwaanzee Dios mle non doo xaa lo rese kwaan.

Nu mzaa xaa tub le xaa lo xaa kwaan nak kwaan mas non doo lo rese myet.

¹⁰ Kwaanzee gorna lee rese mbi nu rese xaa nzho leen yiba nu lo yizhyo nu
xan yizhyo gon le Jesús,
rese xaa kichxub lo Jesús.

¹¹ Rese mbi nu rese myet yé lee Jesucrist nak Xaa Nabeyy,
nu gool xaa lo Dios xaa nak xuz xaa.

Gok gu xni lo yalnakaw

¹² Kwaanzee, nii na lo rese gu xaa nkela na, nixa leezha nzo na kwaan re
gu, nu nixa nal zit nzo na lo re gu, modxa mbin gu xtizh Dios, sbaaka nzhaal
tubka le xchiin gu yalnaban kwaan mzaa xaa lo be nel nzheb be ne be xaa.

¹³ Nel Dios nak xaa nle zee nzhal re xgab wen yek be, nu lee xaa le yudar
be, zee nzho mod le beya mod nyula xaa.

¹⁴ Rese kwaan le be kwaan dub lextoo be, nu nalenedt be lextoo be le beya,
nu nadildiizht beya.

¹⁵ Zee nayizhalt nik tub jwalt lo re be, le be kwaan nzhaal le re xinn Dios,
zee nzhol na be gorna zo be xsaww lo re myet xaa nzeb jwalt, nu lo re xaa
nakap. Zee gak be mod xni kwaan nzaa re mbal ma nzob naz yiba; sbaaka
tubka nzhaal zaa be xni lo re xaa nzhi lo yalnakaw.

¹⁶ Kwaanzee tubka zaa be kwent cheen xtizh Dios kwaan zaa yalnaban
kwaan tira. Zee gorna bare Jesucrist yaad stub welt, zeesi nix doo gak lextoo
na ne na re gu, nu noka zeesi nzho mod yé na namkeet na zhiin sbaasa.

¹⁷ Nu nyakdoola na, nel tubka ngwii gu lo Jesucrist nu kwaan nkee gu zhiin
lo Jesucrist nak mod tub gon kwaan zaa gu lo Dios. Kwaanzee, noka na,
chelee re xaa gut xaa na zee lee xren na gak mod tub gon xis ub kwaan nxo
re ngwleyy lo Dios. Sbaa tubka lal zaa be gon lo Dios nu tubka lal yakla be.

¹⁸ Nu byakdoola re gu, nu nix doo gok lextoo re gu tubka kwaan na.

Pab mzaa kwent cheen Timoteo rop Epafrodito

¹⁹ Chelee Xaa Nabeyy nzhekla, zee xaal na Timoteo lo re gu, zee gorna bare
xaa nix doo gak lextoo na gon na kwent kwaan zaa xaa cheen re gu.

²⁰ Nel nankanot na stub xaa kwaan lal le rop nu xgab nu tub xaa wlipa nle
xgab re gu.

²¹ Per lee stub naz re myet nebse re xcheen xaa nle xgab, per nanlet xaa
xgab re kwaan nak xcheen Jesucrist.

²² Per ngunela re gu xomod nak Timoteo nu mlula xaa xomod wen nak xaa
gorna mle xaa yudar na mzaa nu kwent cheen xtizh Dios, mle xaa yudar na
kwentaxa nle tub xaa yudar xuz xaa.

²³ Kwaanzee nle na xgab xaal na Timoteo lo re gu, leezha yilo ne na cho re
kwaan deed na.

²⁴ Noka nle na xgab lee Xaa Nabeyy le yudar na zee naxchetra yal na lo re
gu.

²⁵ Nzak na wen xaal na wech be Epafrodito lo re gu stub welt, xaa myedoola mkee rop nu zhiin, xaa mxaal re gu le yudar na lo re kwaan mkin na.

²⁶ Nzhekla doo xaa ne xaa lo re gu, nu nle doo xaa xgab nel mbin gu lee xaa ngok ne.

²⁷ Nu wli ngok ne xaa, nu axta mer nget xaa; per mlesla Dios ne xaa, nu noka mlesla Dios ne na, nel chelee xaa nget xaa lo yalyizh ba mas ngak nales lextoo na.

²⁸ Kwaanzee nal lijer doo xaal na xaa lo re gu, zee nix doo gak lextoo gu ne gu lo xaa, snee lee na nagak nalestra tant lextoo nal.

²⁹ Nu gok nix doo lextoo re gu bkayaa gu xaa, nu wen gok gu lo xaa, nu lo re xaa nak kwenta lee xaa,

³⁰ nel mer nget xaa kwent mkee xaa xchiin Jesucrist. Mer nglux xaa yalnaban cheen xaa nel mle xaa yudar na, lo re kwaan nyent mod ngyiid re gu ngle gu yudar na.

3

Kwaan non nak labeyy xaa Jesucrist

¹ Nu nal rese gu wech nu bzan, nix doo gok lextoo gu nel xaa Jesucrist nak gu. Nu nanyachet lextoo na nii na re kwaan nguniila na yilo, nel leeya nak tub kwaan nzho mod kanap gu lo re xgab nawent.

² Bkanap gu gu lo re xaa nak kwenta tub mbak ma nakap doo, nel mbezh re xaa nzhaal choog re xaa tik yed cho xaa zee yo xaa beyy cheen re nu, xaa Israel, zee nzho mod le xaa gan yalnaban kwaan tira. Bkanap gu gu lo re xaa snee nle, nel nawent nak kwaan kale xaa.

³ Per lee re be nak xaa wli pa nkano beyy cheen Dios nel nzho Mbi Naban cheen Dios leen lextoo be, xaa nle zee nzholle be lo Dios; nu nyak doo lextoo be nel Jesucrist mle zee nak be xaa xaa. Nu nangwiit be lo re kwaan nle be,

⁴ nel nik tub xaa nyent mod nya lo Dios kwent cheen re kwaan nle xaa. Nu chol sbaa naka, jna nak xaa xwara lo rese xaa!

⁵ Xonaka mbizh nzha ngol na mchoog xaa tik yed cho na, kwaan nak beyy cheen re nu, xaa Israel; na nak mer tub xaa Israel; nu na nak dii cheen Benjamin; nu na nak mer xinn xaa hebreo xaa mleey Dios; noka ngok na fariseo, xaa ngozhaw doo ley cheen Ches.

⁶ Tant nzhekla na le na kwaan wen zee mrenal na re xaa mreke tich Jesucrist, nu nyent mod gaazh xaa nik tub kwaan tich na nel mle na rese kwaan nkee lo ley cheen Ches.

⁷ Per rese kwaane, kwaan ngok non lo na yilo, tira nanontra lo na nal nel nreke na tich Jesucrist.

⁸ Nu ne na nik tub kwaan ba nanont nu rese kwaan ba nak kwenta yix wen per kwaan nonra nak mlabeeyy na Jesucrist Xaa Nabeyy na, nu nel ngwii na lo Jesucrist zee mlaa na rese kwaan mzak na wen yilo. Nu nal nebse nzhekla na tubka zo na lo Jesucrist,

⁹ zee tira gak na xaa xaa. Nu nixa nanakta nel nak na tub xaa wen mlozhaw ley cheen Ches, zee mkayaa Dios na mod tub xaa nali, sinka nel ngwii na lo Jesucrist. Nu nali nzo xaa lo Dios nel tubka ngwii xaa lo Jesucrist.

¹⁰ Kwaan nzhekla na nak mas labeyyira na Jesucrist, nu kano na yalngezh cheen yalnroban cheen xaa. Nu listla nzo na deed na bid modxa mded lee xaa bid, nu axta listla nzo na yet na modxa ngut xaa,

¹¹ zee noka na roban lo yalgut.

¹² Nu naniit na ngulola mle na gan gak na kwenta Jesucrist; per nza na jwers zee le na gan gak na mer mod nzhekla Jesucrist gorna mlee yaa na gak na xaa xaa.

¹³ Rese gu wech nu bzan, naniit na ngulola mle na gana; per kale na kwenta tub xaa nrexonn tub karrer, nyenlazh na re kwaan mlake naz tras nu nzhexoon na naz delant.

¹⁴ Nza doo na jwers zee le na gan karrer, zee le na gan kwaan zaa Dios lo na gorna mbez h xaa na, zee kayaa naya naz leen yiba kwent cheen Jesucrist.

¹⁵ Rese be xaa nye nzo lo xtizh Dios lal nzhaal le re be xgab; nu chelee zlak gu nle xgab stub mod, Dios zle yudar gu zee laya yek gu.

¹⁶ Zee tubka le be kwaan wen lo re kwaan ngulola mseed be.

¹⁷ Rese gu wech nu bzan, tubka le gu kwentaxa mle na, nu wii gu lo re xaa nle kwentaxa mseed na xaa.

¹⁸ Nel zyen doo welt nzha nii na kwaan lo re gu, nu nal nzhon na nza na kwenta lo re gu, zyen doo xaa nayii ne krus cheen Jesucrist nel nanlet xaa kwaan wen.

¹⁹ Lee dios cheen xaa nak re kwaan nzoblazh xaa, nu lee yalxwa cheen xaa nak yalnto cheen stub naz re myet, nebse kwaan yizhyo nle xaa xgab. Per mbizh gwluzhtlaka tira yet xaa.

²⁰ Per lee be nak xaa yiba, nu nkambaz be yaad Jesucrist Xaa Nabeyy be, xaa yaad naz leen yiba, xaa zaa yalnaban lo be.

²¹ Lee xaa chee xkwerp be kwaan naguun kwaan nkano be nal, zee gaka kwenta xkwerp lee xaa kwaan nak kwaan chul doo. Nu nzho mod le xaaya nel kano xaa yalngezh nabeyy xaa lo rese kwaan.

4

Gok nix lextoo gu

¹ Rese gu wech nu bzan, nkedoola na re gu nu nzhekla na yasewii na lo re gu nel lee re gu mle zee nix doo nzhak lextoo na selazh na re gu. Nu rese gu xaa nyenn na nzhekla na zee nye nzo gu lo Xaa Nabeyy.

² Bzan na, Evodia nu Síntique, naab na lo gu, bri wen gu mod nzhekla Xaa Nabeyy.

³ Noka naab na lo lu, xaa tant mle yudar na lo zhiin ne, ble yudar rop ngwnaa ba zee kwi wen rop me, nel rop me nu Clemente mzo lo na gorna mza na kwent cheen xtizh Dios, nu noka mzo stub naz xaa kwaan na. Nu Dios mkee le re xaa lo yech cheen yalnaban kwaan tira.

⁴ Tubka nix doo gok lextoo gu bwii gu lo Xaa Nabeyy, nu bare na nii naya lo gu stub welt, gok nix doo lextoo gu.

⁵ Nu noka gok nadoo gu zee wii re myet lo gu zee ne xaa lee gu nak tub xaa nadoo, nel lee Xaa Nabeyy nyaadla gax.

⁶ Per nik tub kwaan nanzhaalt le gu xgab, sinka guzh gu rese kwaan lo Dios nu gunaab gu rese kwaan nkin gu lo Dios, nu bzaa gu dixkix lo xaa lo rese kwaan.

⁷ Nel Dios nle zee chul doo gak lextoo gu, nu nixa nyent mod ne re myet xomod ngok chul lextoo gu. Nel snee nkanap Dios re xgab cheen gu, nu nkanap xaa lextoo gu, nel xaa Jesucrist nak gu.

Ble gu xgab kwaan wen

⁸ Kwaan gwluzhtlaka nii na lo re gu wech nu bzan, nzhaal le be xgab: nebse kwaan wli,
nu nebse kwaan xwa,
nu nebse kwaan nali,
nu nebse kwaan nz hul,

nu nebse kwaan chul,
 nu nebse kwaan non,
 nu loka kwaan nzhaal gool be lo,
 nu rese kwaan wen doo nak.

Rese kwaan ba nak kwaan nzhaal le be xgab.

⁹ Ble gu re kwaan mseed na gu, nu re kwaan mkayaa gu lo na, nu re kwaan mbin gu ngunii na, nu re kwaan ngune gu mle na. Ble guya zee lee Dios, xaa nzho mod le chul lextoo gu, zo lo re gu.

Gon kwaan mzaa re xaa yezh Filipos lo Pab

¹⁰ Nix doo nzhak lextoo na, nu za na dixkix lo Xaa Nabeyy nel mle gu yudar na stub welt, nu ne na tubka nzhekla gu le gu yudar na, per ngu tub tyemp nyent mod ngle gu yudar na.

¹¹ Nazat na kwent ne nel nkin na kwaan; nel mseed na nix doo nzhak lextoo na lo kwaan nkano na.

¹² Nyen na leezha nyenta, nu nyen na leezha nzho zyena, nu nyen na gorna ngazhe lextoo na, nu nyen na leezha nlaan na, nu nyen na nkano na zyen kwaan nu nyen na leezha nik tub kwaan nankanot na.

¹³ Rese kwaan nzho mod le na, nel Jesucrist nak xaa nzaa jwers lo na.

¹⁴ Per lee re gu wen mle gu yudar na leezha mkin na kwaan.

¹⁵ Gorna mzelo na mza na kwent cheen wdizh chul cheen yalnaban kwaan tira lo gu nu gorna mroo na yizhyo Macedonia, nebse re gu xaa yezh Filipos, mzaa gon lo na.

¹⁶ Nu noka leezha nzo na yezh Tesalónica, mxaal gu gon lo na chop welt leezha nkin naya.

¹⁷ Nankwaant na nebse kayaa na kwaan zaa gu, sinka nzhekla na kayaa gu rese kwaan chul cheen Dios, mod tub xaa nkayaa xinn xdemi nel mle gu yudar na.

¹⁸ Nal ngulola mkayaa na rese kwaan, nu axta nzho nkano na re kwaan nkin na nal; re kwaan mxaal gu lo na kwaan wech Epafrodito, masraya nkano naya nal. Gon kwaan mxaal gu lo na nak kwenta tub bech cheen yaal kwaan chul doo nzebech, kwaan nyula Dios.

¹⁹ Kwaanzee lee Dios, xaa tubka nzo kwaan be, zaa rese kwaan nkin gu lo gu. Nu nzho mod zaa Dios re kwaan chul lo gu nel nkano xaa rese kwaan, nu zaa xaaya lo gu nel xaa Jesucrist nak gu.

²⁰ Zee tubka gool be lo Dios, xaa nak Xuz be. ¡See gaka!

²¹ Guzh gu “dix” cheen na lo re xaa mle nambey Jesús, xaa nzhi baa. Nu noka re wech xaa nzo kwaan na nee nxaal “dix” lo re gu.

²² Re xaa Jesús, xaa nambey nak, xaa nzho li César nu re stub naz xaa Jesús nxaal “dix” lo re gu.

²³ Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkala cheen xaa lo rese gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Colosas

Dix cheen Pab

¹ Dix re gu.

Na nak Pab, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesús, nel sbaa nzhekla Dios. Kakee na yech ne tubka kwaan wech Timoteo.

² Kakee naya lo re gu, xaa tubka ngwii lo Jesucrist, xaa mle nambey gu, xaa nzho yezh Colosas. Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, luu yalnabela cheen xaa lo gu nu le xaa zee kwi chul re gu.

Kwaane naab Pab lo Dios kwent cheen re xaa Jesús

³ Kad welt leezha nzhedizhno nu Dios, xaa nak Xuz Jesucrist Xaa Nabeyy be, naab nu kwent cheen gu. Nu nzaa nu dixkix lo Dios,

⁴ nel mbin nu xomod ngwii gu lo Jesucrist, nu xomod nkela gu re xaa Jesús, xaa nambey.

⁵ Nu noka nzaa nu dixkix lo Dios, nel nkambaz gu re kwaan nakladiizh kayaa gu naz leen yiba. Nu re gu nkambaz kwaane nel mkenzha gu wdizh chul kwaan wli nak.

⁶ Nu leeka wdizh chul kwaan mkenzha re gu, nzharech dubse yizhyo, nu zyen doo xaa nzhexen lo xcheen Dios, leeka mod nzhexen re gu axta mbizh kwaan mbin gu wdizh chul ne, nu ngune gu wli nkela Dios gu.

⁷ Nu lee wdizh chul ne mlu Epafra lo gu. Lee xaa nak tub xmos Jesucrist tubka kwaan re nu, nu nkela nu xaa, nu tubka nkee xaa zhiin kwaan re nu.

⁸ Nu lee xaa nak xaa mzaa kwent cheen gu lo re nu, xomod nkela gu re xaa Jesús kwaan yalnabela kwaan mzaa Mbi Naban lo gu.

⁹ Nu kwaan zee lee re nu, axta mbizh kwaan mzaa xaa kwent cheen gu lo nu, tubka naab nu lo Dios zee luu xaa rese kwaan nzhekla xaa le gu, nu zaa xaa yalnzhak lo gu zee la re xcheen xaa yek gu.

¹⁰ Nu snee nzho mod yo gu mod nzhaal yo gu, nel xaa Xaa Nabeyy nak gu, zee le gu rese kwaan nyula xaa, kwaan nak kwaan wen, zee wenra labeyy gu Dios.

¹¹ Nu naab nu zee kwaan yalngez h kwaan gro cheen Dios le xaa zee gak ngez h gu, zee yela gu ded gu rese kwaan, nu chul gak lextoo gu,

¹² nu tubka zaa gu dixkix lo Xuz be kwaan dub lextoo gu, nel mle xaa zee kayaa be re kwaan nak xcheen xaa, nu zo be lo xni chul cheen xaa tubka kwaan re xaa Jesús, xaa nambey nak,

¹³ nu nel mloo xaa be lo xaa nabeyy lo yalnakaw nu mbe xaa be pa nabeyy Xgann xaa, xaa nkedoola xaa.

¹⁴ Nu kwent cheen kwaan mle Xgann xaa, mzi xaa be zee gak be xaa xaa, nu mchee xaa re jwalt cheen be.

Jesucrist nak xaa nabeyy rese kwaan

¹⁵ Jesucrist nak lal kwenta Dios, xaa nanyunt, nu nak xaa Xgann Dios, nu axta yilo ngu xaa leezha zeraka dexkwaa Dios nik tub kwaan.

¹⁶ Nu kwaan Jesucrist mdexkwaa Dios rese kwaan nzho leen yiba nu kwaan nzho lo yizhyo ne, kwaan nyun nu kwaan nanyunt, nu noka mdexkwaa xaa re yalnabeyy nu re yalngez h. Rese mdexkwaa Jesucrist zee gaka xcheen xaa.

¹⁷ Jesucrist nak xaa yilo lo rese kwaan, nu lee xaa nak xaa nabeyy zee naluux t rese kwaan.

¹⁸ Nu noka Jesucrist nak Xaa Nabeyy lo rese xaa xaa, mod nabeyy yek myet lo xkwerp myet. Nu lee xaa nak mer xaa non nel lee xaa nak xaa yilotlaka mroban, zee lee xaa gak Xaa Nabeyy lo rese kwaan.

¹⁹ Nel nyula Dios lee Jesucrist nak lal kwenta lee xaa,

²⁰ Nu kwaan Jesucrist mle Dios zee chul kwi rese kwaan kwaan lee xaa, rese kwaan nzhi lo yizhyo nu rese kwaan nzho naz leen yiba, nel Jesucrist mxo xren lo krus.

²¹ Yilo lee re be ngok xaa zit nzo lo Dios nu ngok be xkontrad Dios, lo re kwaan nle be nu lo re xgab cheen be,

²² per nal Dios mle zee kwi wen be kwaan lee xaa kwent cheen mod ngut Jesucrist. Nu mle xaa kwaane zee mlexcho xaa be gak be xaa xaa, zee gak nzhu be, nu nambey be, nu zo be nali lo xaa,

²³ chelee be tubka ngwii be lo Jesucrist, nu tubka nye zo be lo xaa, nu chelee be tubka kwaz be kayaa be re kwaan nzaa wdizh chul kwent. Kwaane nak kwaan nza na kwent, nu kwaan mbin gu nu kwaan mbin re xaa dubse yizhyo.

Dios mleey Pab zee kee xaa zhiin lo re xaa Jesús

²⁴ Nu nyakla na ndeed na bid kwent cheen re gu, nel kadeed na bid kwaan nzho jwalt ded Jesucrist kwent cheen re xaa xaa, re xaa nak mod kwerp cheen xaa.

²⁵ Dios mle na tub xaa kee zhiin lo re xaa Jesús, zee tira za na kwent cheen wdizh chul lo rese gu,

²⁶ zee labeyy gu rese kwaan ngulaan axta nzha zyen doo liin, per nal mlu xaaya lo rese be, xaa mle Jesús nambey.

²⁷ Nu lo be mlu Dios rese kwaan chul kwaan ngulaan, nu nzaa xaaya lo re xaa nanakt xaa Israel. Kwaan ngulaan ne nak: Jesucrist nzho leen lextoo re be, kwaanzee nkambaz be nya be pa chul cheen Dios.

²⁸ Nu kwaanzee lee re nu nzaa kwent cheen Jesucrist rese pa nya nu, nu mbezh nu lo re xaa kwaan re yalnzhak cheen Dios, nu nseed nu re xaa zee nali zo xaa lo Jesucrist.

²⁹ Nu kwaan dub lextoo na nkee na zhiin ne, nu nzho mod le naya nel lee yalngezh cheen Jesucrist nzho leen lextoo na.

2

¹ Nu nzhekla na ne gu xomod kadil na kwent cheen re gu, nu kwent cheen re xaa nzho yezh Laodicea, nu kwent cheen re xaa zer labeyy na,

² zee yo balor leen lextoo rese gu, nu gak gu tubka nel nkela gu tub gu stub gu, zee nzho mod kano gu yalnzhak cheen Dios, zee labeyy gu kwaan mkaxlaan Dios yilo, kwaan nak Jesucrist;

³ nu lo lee xaa ngulaan re yalnzhak, kwaan non doo nak.

⁴ Nu nii na kwaane lo gu zee nik tub xaa nakadet gu kwaan re wdizh gaya nak.

⁵ Nu nixa nanzot na kwaan kwerp cheen na lo gu, nzo xgab cheen na lo re gu, nu nyakla na ne na lee re gu chul nzho gu nu nali ngwii gu lo Jesucrist.

Yalnaban kub kwaan zaa Jesucrist

⁶ Nu sbaa mod mkayaa be Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nal nzhaal tubka reke be xnaz xaa,

⁷ kwaanzee nzhaal zo be nye lo xaa, mod tub xan yag kwaan nech doo nzho lox, nu tubka wii be lo xaa modxa mseed be, nu tubka zaa be dixkix lo Dios.

⁸ Nu kanap be leeka be, zee nalaat be kade re xaa be kwaan xgab cheen myet kwaan nawlit, nel naleet kwent cheen Jesucrist nzaa re xaa ne, lee xaa

nzaa kwent cheen re krens cheen re xey xaa, kwaan nak cheen mbi mal, re mbi kwaan nabeyy lo yizhyo ne.

⁹ Nel mod nak Dios nak Jesucrist, xaa mzhin ngok myet,

¹⁰ nu nik tub kwaan nanzho jwalt lo be nel tubka nak be kwaan Jesucrist, nu lee xaa nak Xaa Nabeyy lo rese yalnabeyy kwaan nzho lo yizhyo ne nu kwaan nzho naz leen yiba.

¹¹ Nu noka nel tubka nak be kwaan Jesucrist, nkano be tub beyy, per nanakta tub beyy kwaan nak choog myet tik yed cho myet, lee beyy ne nak ngut be lo re jwalt cheen be nu naka mod ngut be tubka kwaan Jesucrist,

¹² nel gorna mrubnis be, mod xaa ngubyo kwaan Jesucrist nak be, nu noka mroban be kwaan lee xaa nel mwii be lo yalngezh cheen Dios kwaan mseban xaa.

¹³ Nu yilo re gu nak mod tub xaa ngut kwent cheen re kwaan nawent kwaan mle gu nu nanzhot gu beyy cheen re nu, xaa Israel, per nal Dios mzaa stub yalnaban kwaan kub lo re be tubka kwaan Jesucrist, xaa kwaan mchee re jwalt cheen be.

¹⁴ Nu Dios mkiib re jwalt cheen be, kwaan ngaazh ley cheen Ches tich be; nu mlux xaaya gorna mkee xaa Jesucrist lo krus pa ngut xaa.

¹⁵ Nu Dios mle gan lo rese yalnabeyy nu lo rese mbi mal, nu mlou xaa xkyalnto re mbi mal delant lo rese myet, nu mkiib xaa re yalngezh lo re mbi mal gorna mle xaa gan.

Kwaan be re kwaan nak kwaan yiba

¹⁶ Kwaanzee nalet be xgab kwaan nii stub xaa lo be, lo re kwaan nzhaw be nu lo re kwaan nzho be, o nel nanzholt be lo Dios mod nle re xaa sawlazh na lo re yalni kad liin, o kad mbee yeen, o kad zhe sab.

¹⁷ Per rese kwaane nak nebse mod tub xbzhin cheen re kwaan wli cheen Jesucrist, re kwaan yaad.

¹⁸ Nu nalaat be kiib re xaa re kwaan nakladiizh kayaa be lo be. Lee re xaa mbez h nkin wii be respet nu gool be lo re mandad cheen Dios. Nu nle xaa mod mlu Dios tub kwaan lo xaa nu nto xaa yalxwa lo re xgab cheen xaa.

¹⁹ Re xaa ba nanlaat nabeyy Jesucrist leen lextoo xaa. Per lee Jesucrist nak mod yek tub xkwerp myet, kwaan nak re be; nu lee xaa nle zee tubka kwerp cheen xaa nak re be, nu zee nkanoya re kwaan nkina, zee kad tub paya chul nkee zhiin, zee chul nzhirooya modxa nak xgab cheen Dios.

²⁰ Re be ngut tubka kwaan Jesucrist, zee nanzhaalt nabeyyra re kwaan mle re xey be, xaa yilo lo be. Nu kwaanzee, ^cchozhiin mod tub xaa yizhyo ne nzho gu, nel ngwii gu lo re kwaan mbez h xaa?

²¹ Kwaan nak kwenta kwaane: “Nanzhaalt gaw lu kwaan ba”. “Nanzhaalt gak nix lextoo lu gaw lu kwaan ba”. “Nixa nanzhaalt gal lu choya”.

²² Per rese xgab ne nak cheen myet yizhyo, nu leeya lux.

²³ Lee re myet yizhyo ne mbez h lee kwaane nlu mod tub kwaan wen, nu ngozhaw xaa re kwaan nabeyy re xey xaa, nu nle xaa mod tub xaa nadoo, nu nted doo xaa bid kwerp cheen xaa. Per tira nanont kwaan kale xaa, nel nyent mod saaw re kwaane kwaan nzhekla kwerp cheen xaa le.

3

¹ Nu nel tubka mroban be kwaan Jesucrist, nzhaal kwaan be kwaan nak kwaan naz yiba, paro nzob Jesucrist lad li lo Dios, pa nabeyy xaa.

² Nu nzhaal le be xgab re kwaan yiba nu naletra be xgab re kwaan yizhyo ne,

³ nel ngutla re be tubka kwaan Jesucrist zee Dios nkanap yalnaban cheen rese be.

⁴ Jesucrist nak yalnaban cheen be! Nu gorna yaad xaa stub welt, nya be pa nabeyy xaa pa nla xni.

Mod ngok be yilo nu mod nak be nal

⁵ Kwaanzee naletra be re kwaan nak kwaan yizhyo ne:

Nalet be re kwaan nzhekla kwerp cheen be,

nalet be re kwaan beed,

nazoblazht be le be re kwaan nzhekla kwerp cheen be,

nalet be re xgab nachan kwaan nzho yek be,

nu nazoblazht be rese kwaan nzho lo yizhyo kwaan nak mod ngwii xaa lo re maj,

nel sbaa nangwiit xaa lo Dios.

⁶ Nu rese kwaane nle zee nxaal Dios yalnayii cheen xaa lo re xaa sbaa nle,

⁷ modxa mle be yilo leezha mle be mod nle re xaa yizhyo.

⁸ Per nal laa be rese kwaane:

yalnayii,

re xyan kwaan nzho yek be,

re wdizh nawent kwaan nii be lo stub naz xaa,

nu re wdizh kwaan beed,

⁹ nu re yalnCADE.

Nel mlaa be mod ngok be yilo nu re kwaan nawent kwaan mle be yilo;

¹⁰ nu nal mban be lo stub yalnaban kwaan kub, nu lee yalnaban ne kale kub Dios yizata mbizh, zee nzho mod labeyyra be xaa, zee gak be kwenta lee xaa.

¹¹ Nu lo yalnaban kub ne, nanontra nen che nak xaa sawlzh na o nanakt xaa, che nzho xaa beyy o nanzhot xaa beyy cheen re nu, che nak xaa xaa zit, che nak xaa tub mos o nanakt xaa tub mos, kwaan non nak Jesucrist, nu chelee xaa nabeyy xaa leen lextoo be.

¹² Dios mleey be zee gak be xaa xaa, nel nkela xaa be nu mle xaa nambey be lo xaa. Kwaanzee liib be lextoo be:

zee lesla be ne be wechxinn be,

nu gak be nadoo,

natot be yalxwa,

nakwaant be dil,

¹³ nu yela be ne be tub be stub be,

nu yenlzh be re kwaan nawent kwaan mle xaa lo be, modxa mchee Xaa Nabeyy re jwalt cheen be.

¹⁴ Nu kwaan mas nonra lo re kwaane nak: Nzhaal kela be wechxinn be, nel lee yalnKela nle zee le be duzna kwaan wen.

¹⁵ Nu nak be mod tubka kwerp cheen Jesucrist, nel nabeyy xaa leen lextoo be, kwaanzee nzhaal kwi wen rese be, nu nzhaal zaa be dixkix lo Dios.

¹⁶ Laa be tubka nabeyy xtizh Jesucrist leen lextoo be, zee kwaan re yalnzhak cheen Dios nzho mod le be zee nye gak lextoo stub be. Nu nzhaal gool be salm nu kant, nel nzhekla be zaa be dixkix lo Dios.

¹⁷ Kwaanzee rese kwaan nle be nu rese kwaan nii be, nzhaal le beya kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy be, nu zaa be dixkix lo Dios, xaa nak Xuz re be kwent cheen Jesucrist.

Xomod nzhaalyo re sawlizh be

¹⁸ Lee re ngwnaa nzhaal gon me xtizh sa me, nel kwaane nak kwaan nzhaal le tub me nkela Xaa Nabeyy.

¹⁹ Lee re xaabyi nzhaal kela xaa sa xaa nu nayiit xaa lo sa xaa.

²⁰ Lee re xaawin nzhaal gon xaa xtizh xuz xaa nu xtizh xnaa xaa, nel snee nyula Xaa Nabeyy.

²¹ Nu lee re xaa nak xuz mad nanzhaalt le xaa rixyan mad, zee nagakt nalest lextoo mad.

²² Rese xaa nak mos, nzhaal gon xaa xtizh xaa nabeyy lo xaa lo yizhyo ne. Nu tubka nzhaal kee xaa zhiin nu nakeet xaa zhiin nebse leezha kawii xaa nabeyy lo xaa, zee chul zo xaa kwaan lee xaa, nzhaal kee xaa zhiin kwaan dub lextoo xaa, nel nzheb xaa ne xaa Xaa Nabeyy, xaa nzho naz leen yiba.

²³ Kwaanzee rese kwaan le be nzhaal le beya kwaan dub lextoo be, mod tub xaa nkee zhiin lo Xaa Nabeyy nu nalet beya mod tub xaa nkee zhiin lo myet.

²⁴ Nel nela be, lee Xaa Nabeyy zaa re kwaan chul cheen xaa lo be, nel nkee be zhiin lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

²⁵ Per lee xaa kwaan nle kwaan nawent, leeka kwaan nawent kwaan mle xaa yex ka xaa, nel nyent mod le Dios nonra tub xaa ke stub xaa.

4

¹ Nu lee re xaa nabeyy lo mos nzhaal gak xaa tub xaa nali, nel noka lee xaa nkin zaa kwent lo Xaa Nabeyy, xaa nzob naz yiba.

² Nu nayizhat be tubka wdizhno be Dios, tubka wii be lo xaa nu tubka zaa be dixkix lo xaa.

³ Nu noka naab gu lo Dios zee xal xaa naz zee nzho mod zaa nu kwent cheen Jesucrist kwaan ngulaan yilo, nu kwent cheen kwaane nzho na lozhyib.

⁴ Nu naab gu lo Dios zee nzho mod klar nii naya, mod nzhaal le naya.

⁵ Nu kwaan yalnzhak nii be lo re xaa zer labeyy Xaa Nabeyy, nu leezha nzho moda lo be zaa be kwent ne lo xaa.

⁶ Nu leezha wdizh be kwaan tub xaa nzhaal wdizh be tub mod nadoo, per kwaan nii be nzhaal gak mod zed, nu noka nzhaal ne be xomod keb be tub kwaan lo xaa nabdizh tub kwaan lo be.

Dix gwluzh

⁷ Nu lee wech be Tíquico, yiid lo gu zaa kwent cheen na, nu re kwaan kale na. Nkela na xaa, nu lee xaa nali nak nu nkee xaa zhiin lo Xaa Nabeyy.

⁸ Kwaanzee nxaal na xaa lo gu, zee zaa xaa kwent xomod nzho nu, nu le xaa zee nye gak lextoo gu.

⁹ Nu kwaan lee xaa nxaal na wech be Onésimo, xaa nak tub sawlazzh gu. Rop xaa zaa kwent lo gu re kwaan kaded nee.

¹⁰ Lee wech be Aristarco, xaa nzho kwaan na lozhyib nxaal “dix” lo re gu. Nu noka Mark xich Bernabé nxaal “dix” lo re gu, nu mod ngunii na lo gu bkayaa gu Mark kwaan dub lextoo gu chelee xaa yiid xaa yiselach xaa lo gu.

¹¹ Nu noka nxaal Chuch “dix” lo re gu, xaa noka le Just. Nu nebse rop xaa ne nak xaa sawlazzh na, xaa kwaan nkee zhiin kwaan na lo xchiin Xaa Nabeyy nu gro doo nseleey xaa na.

¹² Noka Epafras, tub xaa lazh gu, nxaal “dix” lo re gu. Lee xaa nak tub xmos Jesucrist nu tubka naab xaa lo Dios zee lee re gu nye nu nali nzo lo Dios, modxa nzhekla Dios.

¹³ Nu nzho mod za na kwent, lee Epafras naab doo lo Dios kwent cheen re gu, nu kwent cheen re xaa kwaan nzho yezh Laodicea, nu kwent cheen re xaa kwaan nzho yezh Hierápolis.

¹⁴ Nkela na Luk, xaa nak doktor, nu lee xaa nxaal “dix” lo re gu nu noka Demas nxaal “dix” lo re gu.

¹⁵ Guzh gu “dix” cheenta lo re wech nu lo re bzan, xaa nzho yezh Laodicea. Nu noka guzh gu “dix” cheenta lo Ninfas, nu lo re xaa kwaan nkasa nzhon xtizh Dios garli me.

¹⁶ Nu gorna yilo lab gu yech ne, bxaal guya lo re xaa Jesús, xaa nzho yezh Laodicea, zee noka re xaa laba; nu zee zaa xaa stub yech kwaan mkee na lo xaa lo gu, zee lab guya.

¹⁷ Nu guzh gu kwaane lo Arquipo: “Bkee zhiin kwaan mzaa Xaa Nabeyy lo lu”.

¹⁸ Na nak Pab, nu nkee na “dix” ne lo gu kwaan xletr na kwaan kakee na kwaan mer yaa na. Nu bselazh gu lee na nzho lozhyib. Nu nzhekla na luu Dios yalnkele cheen xaa lo re gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Tesalónica

Dix cheen Pab

¹ Dix re gu.

Na nak Pab; nu Silban nu Timoteo nzo kwaan na nee. Kakee na yech ne xaal na lo re gu, xaa Jesús, xaa nzho yezh Tesalónica. Dios nak Xuz be, nu Jesucrist nak Xaa Nabeyy be. Nzhekla na luu Dios yalnkela cheen xaa lo gu zee chul kwi rese gu.

Nzaa nu dixkix lo Dios kwent cheen xomod ngwii gu lo Dios

² Leezha nii nu lo Dios tubka nzaa nu dixkix lo xaa nel nye nzo gu lo xaa.

³ Nu tubka nselazh nu nzaa nu dixkix lo Dios, xaa nak xuz be, nel tubka ngwii gu lo xaa, nu kwaan dub lextoo gu nkee gu xchiin xaa, nel nkela gu xaa, nu xomod nye nzo gu lo Jesucrist Xaa Nabeyy be, nu tubka nkambaz gu bare xaa.

⁴ Kwaanzee wech nu bzan, ne be Dios mleey gu nel nkedoola xaa gu.

⁵ Nu leezha mzaa nu kwent wdizh chul lo gu, nanebtse ngunii nuya kwaan wdizh, nel noka mle Mbi Naban kwaan gro lo gu, zee ne gu wli re kwaan nguné nu lo gu. Nu noka ne gu nali mod nz hale mle nu leezha myaad nu lo re gu, nel mle nu zee mkayaa gu re kwaan wen.

⁶ Nu lee re gu ngok kwenta nu, nu kwenta Xaa Nabeyy be. Nu nixa mded doo gu bid, lee Mbi Naban mle zee nyakdoola gu mkayaa gu wdizh chul.

⁷ Nu snee mlu gu lo re xaa Jesús, xaa nzho re yezh cheen Macedonia nu re yezh cheen Acaya, mlu gu lo xaa nen xomod nzhaal wii xaa lo Jesús.

⁸ Kwaanzee re gu mle zee lee wdizh chul cheen Xaa Nabeyy nzhayon zyen doo myet re yezh, nu nanebt re yezh cheen Macedonia nu re yezh cheen Acaya noka stub naz re yezh, sbaa lee re xaa ngune xomod ngwii gu lo Dios nu nankintra zaa nu kwent lo re xaa xomod mkayaa gu xtizh Dios.

⁹ Nel rese xaa ba nzaa kwent lo nu xomod wen doo mkayaa gu nu, leezha myaad nu lo gu, nu xomod ta mlaa gu re maj kwaan nambant, kwaan nawlit nak Dios, nu mzelo gu mwii gu lo Dios, xaa mban, xaa wlipa nak Dios, nu mzelo gu mkee gu xchiin xaa.

¹⁰ Noka nzaa re xaa ba kwent xomod nkambaz re gu bare Jesucrist naz yiba, xaa nak Xgann Dios. Dios mseban xaa. Nu nebse lee xaa nzho mod la re be lo yalzi kwaan xaal Dios.

2

Zhiin kwaan mkee Pab yezh Tesalónica

¹ Wech nu bzan, nela gu lee zhiin kwaan mkee nu lo gu mrekeya.

² Noka nela gu xomod mted re xaa yezh Filipos nu bid, nu xomod mzaa xaaya yenn nu, per nixa mnayii re xaa ngune nu, Dios mlo balor lextoo nu zee mzaa nu kwent wdizh chul cheen xaa lo gu.

³ Wli doo kwaan mzaa nu kwent lo gu, nu nixa nangut yalnkade lo xgab cheen nu, zee kade nu gu.

⁴ Dios mleey nu, nu mzaa xaa zhiin ne le nu, zee zaa nu kwent wdizh chul cheen xaa, kwaanzee nzaa nu kwenta. Nu nankwaant nu nix gak lextoo re myet ne nu, lee nu nkwaan gak nix lextoo Dios ne nu, xaa nlabeyy lextoo rese be.

⁵ Noka nela gu nik tub welt nambedizht nu nadoo lo gu zee zaa gu demi lo nu; Dios ne kwaane.

⁶ Nu nixa namkwaant nu zee wdizh wen re myet nu, nixa re gu; nu nixa nzho mod ngnaab nu kwaan nkin nu lo gu, nel mer Jesucrist mzaa yalnabeyy lo nu,

⁷ per lee nu nadoo doo ngok nu lo re gu mod tub ngwnaa, me nkano madoo.

⁸ Tant mkeladoo nu gu, nanzheklat nu zaa nu kwent nebse wdizh chul lo gu, noka nzhekla nu zaa nu leeka nu lo gu, nel tant nkeladoo nu gu.

⁹ Rese gu wech nu bzan, selazh gu xomod mkee nu zhiin leezha mzo na lo gu, zee mle nu gan kwaan ndaw nu. Zhe nu yaal mkee nu zhiin zee nangokt nu storb lo re gu, leezha mzaa nu kwent wdizh chul cheen Jesús lo re gu.

¹⁰ Re gu nu Dios ne xomod wen nu nali ngok nu lo re kwaan mle nu, zee nik tub xaa nagaazht tub kwaan tich nu lo gu.

¹¹ Noka nela gu xomod mzaa nu konsej lo gu nu xomod mseleyy nu kad tub gu, modxa nle xaa lo xinn xaa.

¹² Nu noka mseed nu re gu xomod nzhaal le be rese kwaan nel xaa Dios nak be, xaa mleeyla be zee kayaa be paro nabeyy xaa, pa chul cheen xaa.

¹³ Kwaanzee tubka nzaa nu dixkix lo Dios, nel leezha mzaa nu kwent wdizh chul lo re gu, nu mkayaa guya mod xtizh Dios nu nambint guya mod xtizh myet. Nu leeya wlipa nak xtizh Dios nu nkeeya zhiin lextoo gu, xaa nzhona.

¹⁴ Wech nu bzan, rese gu ne leezha mrenal leeka re sawlazh gu gu, myela gu leeka mod myela re xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Judea, nel leeka re sawlazh nu xaa Israel, mrenal re xaa ba,

¹⁵ nu noka mbit xaa Jesús, Xaa Nabeyy be, modxa mbitaka xaa re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu leeka re xaa ne mlou re nu lazh nu, nel nayii doo xaa ne xaa rese xaa nanakt xaa Israel. Tira nanyulat Dios re xaa snee nle,

¹⁶ nel nanlaat xaa zaa nu kwent wdizh chul lo re xaa nanakt xaa Israel, zee noka re xaa le gan yalnaban kwaan tira. Nu snee leeka re xaa ba kazhibra jwalt tich xaa. Kwaanzee nal lee yalnayii cheen Dios kalala tich re xaa ba.

Pab nzhekla ya Tesalónica stub welt

¹⁷ Wech nu bzan, xep gwluzh leezha pensa mtexonn xaa nu lo re gu, nu nixa nangwiit nu gu per tubka nzelazh nu gu, nu nzhekla doo nu yiid nu lo re gu stub welt.

¹⁸ Zyen doo welt nzhekla na ngal na lo gu, nu rese nu ngu doo yek ngid lo gu, per nanglaat Maxuu ngid nu.

¹⁹ Per kwaan nle nix doo lextoo nu nak re gu. Nel leezha bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be, to nu yalxwa nel nye nzo gu lo xaa, xaa kwaan nkambaz be.

²⁰ Wlipa na, re gu nak kwaan nle chul lextoo nu.

3

Pab mxaal Timoteo lo re xaa yezh Tesalónica

¹⁻² Nu nzhekla doo nu ne nu nen xomod nzho gu, kwaanzee mxaal nu wech Timoteo lo re gu, nixa laa xaa techo nu yezh Atenas. Nu Timoteo nak tub xaa nkee xchiin Dios, nzaa xaa kwent wdizh chul cheen Jesucrist. Kwaanzee mxaal nu xaa, zee le xaa yudar gu zee mas nyera zo gu lo Jesús,

³ zee nik tub gu nalaat Dios leezha nzhin re yalzi lo gu. Nel nela gu nzhaal ded re be kwaane.

⁴ Nu sbaa né nu lo re gu leezha nzhika nu kwaan re gu, lee re mbizh kwaan ded be bid mzhin gaxla, nu sbaa ngoka mod nela re gu.

⁵ Kwaanzee, naxektra na kwaz na nu nzhekla doo na ne na xomod nzhi gu ngwii gu lo Jesús, kwaanzee mxaal na Timoteo, zee nzho mod ne na xomod nzhi gu. Nel mle doo na xgab napa lee Maxuu ngkiil gu zee nglaa gu wii gu lo Dios, zee lee re zhiin kwaan mle na lo gu nalexchiint.

⁶ Lee nal mbarela Timoteo nyaad ngwa lo re gu, nu nguné xaa nen xomod tubka ngwii gu lo Jesús nu xomod nkela gu tub gu stub gu. Noka né xaa nen xomod nselazh gu re nu, nu nzhekla doo gu zhaal be stuba, leeka mod nzhekla re nu.

⁷ Kwaanzee wech nu bzan, nixa kaded doo nu bid, per chul doo mseleey gu re nu gorna mbin nu lee re gu tubka ngwii lo Jesús.

⁸ Nu gorna mbin nu lee re gu nye nzo ngwii lo Xaa Nabeyy, kwaanee nle zee nix doo ngok lextoo nu.

⁹ Kwaanzee nyentra wdizh kwaan yé nu nzaa nu dixkix lo Dios kwent cheen gu, nel gu mle nix doo nzhak lextoo nu lo Dios.

¹⁰ Zhe nu yaal kanaab nu lo Dios zee yiid nu lo re gu stuba, zee seedra nu gu, zee nyera zo gu wii gu lo Dios.

Pab nzaa dixkix lo Dios

¹¹ Nu nal naab na lo Dios, xaa nak Xuz be nu lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be, zee nzho mod yiid nu lo gu stuba.

¹² Noka kanaab nu zee lee Xaa Nabeyy le roora yalnkala cheen gu, zee masra kela gu tub gu stub gu, nu sbaaka kela gu stub naz re xaa, modxa nkela nu gu,

¹³ zee snee nyera zo gu lo Dios, zee nambey gak gu lo Xuz be Dios, gorna bare Jesús, Xaa Nabeyy be, kwaan rese xaa nali lo xaa.

4

Xomod nzhekla Dios yo be

¹ Kwaanzee nal wech nu bzan, naab nu lo gu nu nabeyy nu lo gu kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy be: Ble gu kwaan nyula Dios mod kaleka guya axta nal, modxa mseed nu re gu.

² Nel ne wen gu xana re kwaan mnabeyy nu le gu kwaan yalnabeyy cheen Jesús, Xaa Nabeyy be.

³ Kwaan nzhekla Dios nak zo be nali lo xaa, nu nik tub be nachaalt stub cho nanakt sa be.

⁴ Kwaanzee kad tub be nzhaal kanap be xkwerp be zee gaka kwaan nzhuul nu nambey lo Dios.

⁵ Kwaanzee nalet be mod nle re xaa nanakt xaa Jesús, re xaa nle rese kwaan nzhekla xkwerp.

⁶ Kwaanzee nik tub be nanzhaalt le kwaan nawent ne lo wechxinn be, nel Xaa Nabeyy ted re xaa leya bid, modxa ngunéla nuya lo gu yilo.

⁷ Nel namrezht Dios be le be kwaan nawent, sinka mrezh xaa be zee gak be nambey lo xaa.

⁸ Kwaanzee loka xaa nanzaat yek gon re kwaan nguné nu, nalet lo myet nanzhont xaa diizh, sinka lo Dios, xaa mzaa Mbi Naban lo re be, nanzhont xaaya.

⁹ Nankintra kee nu lo gu xomod nzhaal kela gu tub gu stub gu, nel leeka Dios mseed gu nzhaal kela gu tub gu stub gu.

¹⁰ Nu sbaaka nkela gu rese xaa Jesús, xaa nzho yizhyo Macedonia. Per wech nu bzan, naab doo nu lo gu zee masra ble guya kad mbizh.

¹¹ Nu modxa mxaal nu lo gu: Nzhaal yo chul gu, nu narept gu paro nakabezht xaa gu, sinka bkee gu zhiin zee le gu gan kwaan gaw gu,

¹² nu snee nik tub kwaan nayojwalt lo gu, zee nankint naab guya lo stub naz xaa, nu sbaa lee re myet wdizh wen re gu.

Xomod bare Jesucrist stuba

¹³ Nu nal wech nu bzan, nzhekla nu ne gu cho kwaan gak kwaan re xaa Jesús, xaa ngutla, zee nagakt nalest lextoo gu modxa nales doo nzhak lextoo re xaa nakwazt kayaa nik tub kwaan gorna yet xaa.

¹⁴ Na nii kwaan nela rese be: Lee Jesús ngut nu mroban stub welt, leeka sbaa seban Dios re xaa ngutla, xaa nak xaa Jesús.

¹⁵ Nu kwaanzee nii nu lo re gu leeka wdizh kwaan mzaa Xaa Nabeyy lo nu; lee re be, xaa mbanaka axta leezha bare Xaa Nabeyy, nayanert be zhin lo Xaa Nabeyy ke re xaa ngutla.

¹⁶ Nel leezha bare Xaa Nabeyy lo yizhyo ne, lee xaa nii nye doo kwaan yalnabeyy cheen xaa, nu noka tub mandad cheen Dios nye doo kozhe, nu noka lee trompet cheen Dios kwezh, zee lee re xaa ngut, xaa mwii lo Jesucrist, roban yilotlaka,

¹⁷ zeera lee re be, xaa mbanaka, lis xaa zhaal kwaan re xaa mroban lo xkaw, nu snee tira zo re be kwaan lee xaa.

¹⁸ Kwaanzee zaa be balor lextoo tub be stub be kwaan re wdizh ne.

5

¹ Kwaanzee wech nu bzan, lee mbizh o gor kwaan gak re kwaane, nankintra kee naya,

² nel ne wen re gu, lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy zhin mod tub wann, xaa nzhin yaal, gor nyent cho nle xgaba.

³ Gorna lee re myet yé: “Wen nzho be nik tub kwaan nankint le be xgab”, gorzee ta zhin mbizh ded xaa bid. Kwaane gak mod yalne kwaan nzak tub ngwnaa, me gal xiin, nu nyent mod laa xaa lo kwaane.

⁴ Per wech nu bzan, nanzot be lo yalnakaw, zee lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy zhin lo be mod nzhin tub wann, kwaan nankambazt be.

⁵ Per rese be nak xaa nzo zhe nu nzo be lo xni cheen Dios, nanakt be xaa nzo yaal, xaa nzo lo yalnakaw.

⁶ Kwaanzee nanzhaalt la mkaal lo be lo kwaane mod lo stub naz xaa, sinka kanap be be, list zo be.

⁷ Lee re xaa nzha, yaal nzha xaa; nu re xaa nzho nzoo, yaalka nle xaaya.

⁸ Per lee re be nak xaa zhe; kwaanzee yano be yek be. Nzhaal gak be mod tub soldad, xaa list nzo, lo mod ngwii be lo Jesucrist nu lee yalnkele cheen be nak mod tub yiih kwaan nsaaw laz be. Nel nkambaz be zaa Jesucrist yalnaban lo be, kwaane nak mod tub bchog yiih kwaan nsaaw yek be.

⁹ Nel namleeyt Dios be zee deed be bid, mleey xaa be zee zaa xaa yalnaban lo be kwent cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

¹⁰ Kwent cheen be ngut Jesucrist, zee tubka yo be kwaan lee xaa, nixa chol mban be o chol ngut be.

¹¹ Kwaanzee, bzaa gu balor lextoo tub gu stub gu, nu ble gu zee xen re gu lo xcheen Dios, modxa kalela guya nal.

Konsej kwaan mzaa Pab

¹² Wech nu bzan, kwaan dub lextoo nu naab nu lo gu, bin gu xtizh re xaa kwaan nkee xchiin Xaa Nabeyy lo gu, re xaa kwaan nseed gu.

¹³ Nzhaal wii gu respet lo xaa nu kela gu xaa kwaan dub lextoo gu, kwent xchiin xaa kwaan nle xaa lo gu. Nu noka nzhaal kwi wen gu tub gu stub gu.

¹⁴ Nu noka nabeyy nu lo gu, bgalno gu re xaa nanzheklat kee zhiin, bzaa gu balor lextoo re xaa nyent gan lextoo, nu ble gu yudar re xaa nanyet nzo lo xcheen Dios, nu tubka bye lextoo gu ne gu rese xaa.

¹⁵ Nazaat gu diizh le tub xaa leeka kwaan nawent kwaan mle sa myet xaa lo xaa, sinka tubka nzhaal le gu kwaan wen lo tub gu stub gu, nu lo rese myet yizhyo.

¹⁶ Tubka nix doo gak lextoo be.

¹⁷ Tubka wdizhno be Dios.

¹⁸ Nu tubka zaa be dixkix lo Dios lo rese kwaan, nel kwaane nak kwaan nzhekla Dios le rese xaa nak xaa Jesucrist.

¹⁹ Nu nasaawt be lo kwaan nzhekla Mbi Naban le.

²⁰ Nu nanzhaalt yé be nanont re kwaan né re xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa.

²¹ Per nkin le wen be xgab re kwaan nii xaa, nu kayaa be re kwaan wli,

²² nu naletra be kwaan nawent.

²³ Nzhekla na lee Dios, xaa nle zee chul nzhi be, le gak be nambey tira lo xaa, kwerp cheen be, nu xgab cheen be, nu dubse yalnaban cheen be, axta bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

²⁴ Lee xaa mrezh be nak tub xaa nali doo, telisa le xaa rese kwaan né xaa.

Dix gwluzh cheen Pab

²⁵ Wech nu bzan, naabka gu lo Dios kwent cheen nu.

²⁶ Nu guzh gu “dix” lo re wech be nu lo re bzan be kwent cheen nu, nu daw gu tub bit tagarlo xaa tub mod nali.

²⁷ Nu kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, naab nu lo gu, blab gu yech ne lo rese xaa Jesús, xaa nambey.

²⁸ Nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu yalnabela cheen xaa lo rese gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech mrop kwaan mkee Pab lo re xaa yezh Tesalónica

Dix cheen Pab

¹ Dix re gu.

Na nak Pab, nu nzo Silban nu Timoteo kwaan na nee. Kakee nu yech ne lo re gu, wech nu bzan, xaa nzho yezh Tesalónica, nel gu nak xaa Dios, xaa nak Xuz be, nu xaa Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

² Nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz rese be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkelaa cheen xaa lo gu nu le xaa zee kwi chul rese gu.

Dios naab kwent lo re xaa nzeb jwalt gorna bare Jesucrist

³ Wech nu bzan, tubka nzhaal xaa nu dixkix lo Dios, kwaanee nak kwaan wen, nel kad mbizh mas nzhexenra gu lo mod ngwii gu lo Jesús, nu mas nkela gu tub gu stub gu.

⁴ Lee nu nix doo nzhak lextoo nu nzaa nu kwent cheen re gu lo re xaa Jesús, re xaa stub yezh, mod nye nzo gu lo Dios, nu mod tubka ngwii gu lo Jesús nixa nrenal xaa gu, nu nixa nded gu bid.

⁵ Nu kwaanee nlu lee Dios nali nak leezha mle non xaa be zee kayaa be pa nabeyy xaa, nel kwaanzee kaded be bid nal.

⁶ Nel wen nali nak xgab cheen Dios, leezha ted Dios bid rese xaa kwaan nle nded gu bid nal;

⁷ zee lee gu, xaa nded bid nal, Dios le zee nadedtra gu bid kwentaxa le Dios zee nadedtra nuya. Re kwaanee gak mbizh gorna lee Jesús, Xaa Nabeyy be, yaad naz leen yiba leen luzh bal, kwaan re mandad cheen xaa, xaa ngezh doo.

⁸ Yaad xaa zee teed xaa bid re xaa nanfaat yek labeyy Dios, nu namfaat yek mzob yek kwaan nzhe wdizh chul cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

⁹ Nu tira ded re xaa ne bid, nu yo xaa zit lo pa chul cheen Xaa Nabeyy nu lo re yalngezh cheen xaa.

¹⁰ Gorna lee Xaa Nabeyy yaad mbizh zee, gool rese xaa nak xaa xaa lo xaa, xaa nambey nak, xaa ngwii lo xaa. Nu noka be gool lo xaa nel mkayaa gu re kwaan nguné nu lo gu.

¹¹ Nu kwaanzee tubka naab nu lo Dios kwent cheen gu, zee le xaa yo gu mod nzhaal yo xinn Dios, nel kwaanzee mrezh xaa gu. Nu noka naab nu lo Dios zee le xaa yudar gu, kwaan yalngezh cheen xaa, zee gak re kwaan wen kwaan nzhekla gu le gu lo xchiin Dios kwaan nkee gu, nel nzak gu lee Dios nzho mod le kwaan gro.

¹² Nu snee lee Jesucrist, Xaa Nabeyy re be, gak non, nu sbaaka gak non re be lo xaa, modxa mlu Dios rop Jesucrist yalnkelaa cheen xaa lo be.

2

Pab nzaa kwent cho gor bare Jesucrist

¹ Lee nal wech nu bzan, kaza na kwent cho gor bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be, leezha zhaal be kwaan lee xaa. Naab nu lo re gu,

² nagakt chop yek gu nixa nalet gu xgab, gorna gon gu lee tub xaa yé: “Lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy mzhinla”. Chelee tub xaa yé: “Mlu Mbi Naban kwaanee lo na”, o chelee xaa yé xaa: “Stub xaa snee mbin na nzhe”,

o chelee xaa yé xaa: “Mkayaa na tub yech kwaan mkee Pab paro nzaa Pab kwent lee mbizh bare Xaa Nabeyy mzhinla”, nalet gu krera.

³Nalaat gu kade nik tub xaa gu lo re kwaanane. Nel yilotlaka leezha zeeraka zhin mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy, nkin zhin re mbizh leezha zyen doo xaa laa Dios. Nu lee re mbizh ne klar doo luu cho nak xaa tira nanont ley lo, xaa kwaan nakla kwent lux.

⁴Xaa ne gak xkontrad rese dios kwaan nzholl myet lo, nu xaa ne gak gaya lo rese dios cheen myet. Nu axta ya xaa nu zob xaa leen yidoo cheen Dios nu yé xaa lee xaa nak Dios.

⁵¿Che nanselazht gu mzala na kwent kwaanane lo gu leezha nzoka na lo re gu?

⁶Nu nela gu nzho tub yalnabeyy kwaan nle zee nyent mod zhin xaa tira nanont ley lo nal, xaa ne luu axta mbizh kwaan nzhaal luu xaa.

⁷Kwaanzee nal lee xgab cheen Maxuu kayak, kwaan ngu xlaan dubse yilo. Nebse nzho jwalt kwe Dios xaa kwaan nanzaat diizh gak kwaan tira nawent.

⁸Gorzee lee xaa tira nanont ley lo gakbeyy lo re myet. Nu lee Jesús, Xaa Nabeyy be, gut xaa ne nebse kwaan xtizh xaa, nu lux Jesús xaa ne gorna yaad Jesús kwaan re xni chul cheen xaa.

⁹Nu leezha zeeraka yaad Jesucrist, lee xaa tira nanont ley lo gakbeyy, nu kwaan yalngezh cheen Maxuu, le xaa zyen doo nseyngro, re kwaan dedyall rese myet wi.

¹⁰Nu noka kade xaa ne rese myet, xaa nya naz lo ki; nel nangzeyalt re xaa ne kayaa kwaan wli, zee ngla xaa lo yalgut.

¹¹Nel nanzheklat re xaa ne ngon kwaan wli, kwaanzee mlaa Dios xaa zee mkade xaa xaa, zee mreke xaa tich kwaan nawlit.

¹²Kwaanzee Dios xaal re xaa ned ne ded bid doo lo ki nel namzaat xaa yek xaa gon xaa re kwaan wli, nu mas nyulara xaa re kwaan nanalit.

Re xaa mleey Dios le gan yalnaban

¹³Wech nu bzan, lee re nu tubka nzaa dixkix lo Dios kwent cheen gu, nel tant nkedoola Xaa Nabeyy gu. Nu axta yilo mleey xaa gu zee le gu gan yalnaban kwaan tira, nel lee Mbi Naban nkee zhiin leen lextoo gu, nu mle nambey xaa gu, nel tubka nreke gu tich re kwaan wli.

¹⁴Kwaanzee mrezh Dios gu kwaan wdizh chul kwaan mzaa nu kwent lo gu, zee noka re gu nzho mod ded axta lo xni cheen Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

¹⁵Kwaanzee wech nu bzan, tubka sbaa nye zo gu lo Dios nu nayenlazht gu re kwaan mseed nu gu, nu re kwaan mkee nu lo yech.

¹⁶Nzhekla na zee lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu lee Xuz be Dios xaa nkela be nu xaa tira nseleey be, nu xaa nle zee nzho mod kwaz be le xaa rese kwaan né xaa,

¹⁷le zee yo balor lextoo be nu le zee tubka nali zo be lo xaa, zee rese kwaan yé be nu rese kwaan le be gak kwaan wen.

3

Naab gu lo Dios zee kanap xaa nu

¹Lee nal gwluzhtlaka, naab na lo re gu zee naab gu lo Dios kwent cheen nu, zee nzho mod zaa nu kwent cheen Xaa Nabeyy, nu zee mas lijer gon rese myet xtizh Dios, nu kayaa xaaya chul, mod mkayaa re guya.

²Noka naab gu lo Dios zee nayigat nu lo re xaa nakap nak, xaa nanzaat yek gon re kwaan wli, nel naret myet nak xaa ngwii lo Xaa Nabeyy.

³Per nali doo nak xgab Xaa Nabeyy, nu lee xaa nle zee nye nzo gu nu nkanap xaa gu lo kwaan nzhekla Maxuu le lo gu.

⁴ Lee Xaa Nabeyy nle zee ne wen nu lee gu kale nu zleka re kwaan mlu nu lo gu.

⁵ Nzhekla na lee Xaa Nabeyy le yudar gu zee kela gu modxa nkela Dios, nu le zee nye zo gu lo Jesucrist.

Nzhaal kee gu zhiin

⁶ Wech nu bzan, nabeyy nu gu kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, bachii gu lo stub naz re wech, xaa nanzheklat kee zhiin, re xaa nakalet modxa mlu nu lo gu.

⁷ Noka nela gu xomod nzhaal yo gu, zee le gu mod mle re nu leezha mzo nu lo gu.

⁸ Nandawt nu laaw tub gu sbaasa, sinka mkee nu zhiin zhe nu yaal zee nangakt nu storb lo gu.

⁹ Nu nixa nzho mod ngnaab nu kwaan nkin nu lo gu, per namlet nuya, sinka mkee nu zhiin zee ne gu xomod nzhaal le guya.

¹⁰ Leezha nzoka nu lo gu nguné nu lo gu, loka xaa nanzheklat kee zhiin, nixa nagawt xaa.

¹¹ Nel mbin nu lee lak gu nankeet zhiin, nebse nrep gu paro nakabezht xaa gu.

¹² Lo re xaa ba, naab nu, nu nabeyy nu, kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, zee kee xaa xchiin xaa zee le xaa gan kwaan gaw xaa, nu narept xaa paro nakabezht xaa xaa.

¹³ Wech nu bzan, tubka ble gu re kwaan wen, nu nayechet lextoo gu le guya.

¹⁴ Nu chelee tub xaa nanzaat yek gon kwaan né nu lo yech ne, bwii gu ne xana xaa ba nu nazhaalt gu kwaan lee xaa, zee ton xaa.

¹⁵ Per nayiit gu ne gu xaa, mas wen bzaa gu konsej lo xaa kwenta wech gu nu bzan gu lo yalnkala cheen Xaa Nabeyy.

Dix kwaan gwluzhtlaka

¹⁶ Nu nzhekla na lee Xaa Nabeyy, xaa nle wen nzhi be, le zee chul kwi gu rese mbizh loka pa nzo gu, nu kanap xaa gu.

¹⁷ Na nak Pab, nu kakee na lak lan wdizh ne kwaan mer yaa na lo gu. Nu snee nza na firm lo rese yech kwaan nkee na, zee ne gu wlipa na mkeeya.

¹⁸ Noka nzhekla na lee Jesucrist Xaa Nabeyy be, luu yalnkala cheen xaa lo rese gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech yilo kwaan mkee Pab lo Timoteo

¹ Dix Wech Timoteo.

Na nak Pab. Nak na tub xaa mxaal Dios, xaa nzaa yalnaban lo be, nu Jesucrist, xaa nkambaz be, zee kayaa na yalnabeyy cheen Jesucrist.

² Nkee na yech ne lo lu Timoteo. Wlipa na, lu nak mod xgaan na lo kwaan nak cheen Xaa Nabeyy. Nzhekla na luu Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, re yalnkele cheen xaa lo lu, nu noka nzhekla na lesla xaa ne xaa lu, zee nix doo gak lextoo lu.

Nzhaal nabeyy lu re maestr, zee nalut xaa kwaan nawent

³ Mod nguniila na lo lu gorna merla roo na yezh Éfeso zee ya na yizhyo Macedonia, blake baa, zee nabeyy lu re xaa kwaan nlu kwaan nawlit zee nalutra xaaya,

⁴ zee nixa nawiitra re xaa lo re kwent gox, nixa lo re dii cheen xey xaa. Nel re kwaane nle zee ndildiizh xaa nu sbaa nangwiit xaa lo Jesucrist mod nak xgab cheen Dios. Sbaaka nzhaal le lu nal.

⁵ Kwaan nii na nak: Kela be tub be stub be kwaan dub lextoo be, nu kwaan tub xgab nali nak, nel tira ngwii be lo Jesucrist.

⁶ Nzho rol xaa nlaa kwaane nu nzhake xaa tich stub naz wdizh kwaan nanont.

⁷ Nzhekla xaa luu xaa ley cheen Dios, per nixa nanet xaa cho kwaan nzhéya, nu nixa nanewent xaa xomod nak re kwaan nzaa xaa kwent.

⁸ Nela be lee ley nak kwaan wen, chelee xaa nlu xaaya mod nzhekla Dios.

⁹ Nkin ne be kwaane, nik tub ley nangaazht tub kwaan tich re xaa nle kwaan wen, sinka lee ley naab kwent:

lo re xaa nanlet kwaan nzhé ley,

lo re xaa nanzhont diizh,

lo re xaa nangwiit lo Dios,

lo re xaa kwaan nle jwalt,

lo re xaa nanont Dios lo,

lo re xaa nanzhebt ne Dios,

lo re xaa nzhut xuz nu nzhut xnaa,

lo re xaa nzhut myet,

¹⁰ nu lo re xaa nchaal stub naz sa myet,

lo re xaa nchaal leeka sa byi xaa,

lo re xaa nlewann sa myet zee naab xaa demi,

lo re xaa nkade,

lo re xaa nchaw krus mbezh wliya nu nawlita,

lo re xaa kwaan nanzaat yek gon kwaan wli.

¹¹ Nu lee ley naab kwent lo re xaa sbaa nle, mod nlu wdizh chul. Nu wdizh chul ne nak kwaan non doo, nu dixkix Dios, mxaal xaa na mza na kwent cheena.

Pab tubka nzaa dixkix lo Jesucrist

¹² Tubka nza na dixkix lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nel lee xaa mzaa yalnabeyy nu yalngezh lo na zee nkee na xchiin xaa, nel ne xaa lee na leya.

¹³ Per yilo mle na kwaan nawent lo xaa: nzhé na nanont xaa, nu mrenal na re xaa xaa, nu mseweey na re xaa. Per mlesla Dios ne na nel zer labeyy na xaa, nu nanet na cho kwaan mle na.

¹⁴ Nu lee Xaa Nabeyy be mle tub kwaan gro doo lo na, nel mlesdoola xaa ne xaa na, nu mle xaa zee ngwii na lo Jesucrist, nu nkano na yalnkelana nel tubka nzo na kwaan Jesucrist.

¹⁵ “Lee Jesucrist myaad lo yizhyo ne mkiib jwalt cheen re myet.” Kwaane nak kwaan wli, nu rese xaa nzhaal gona. Nu na nak tub xaa mas mzebra jwalt lo re xaa.

¹⁶ Kwaanzee mlesla Dios ne na, nu Jesucrist nlu axta parota nyela xaa ne xaa na, nu sbaa nlu Dios xomod nyela xaa ne xaa re myet, zee noka re xaa gon xtizh Dios zee nzho mod le xaa gan yalnaban kwaan tira.

¹⁷ Nzhaal gool rese be lo Dios nu yé be wen doo nak xaa, nel lee xaa tubka nak rey, xaa tira nayeta, nu xaa nanlut, nel nebse lee xaa nak Dios. Sbaa nzhaal gaka nal nu tira. ¡See gaka!

¹⁸ Timoteo, lu nak mod xgaan na nu nkedoola na lu. Kwaane nak kwaan nii na lo lu, wen ble xchiin Xaa Nabeyy mod soldad, xaa wen ndil. Kwaane nak mod nzhé re xaa leezha mzaa xaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa nu ngunii xaaya lo lu.

¹⁹ Kwaanzee tubka blib lextoo lu wii lo Jesucrist nu tubka ble kwaan ne lu wen nak. Nzho rol xaa namlet kwaane zee tira nguyo xaa zee mlaa xaa Dios.

²⁰ Sbaa mle Himeneo nu Jant, xaa mza na lo Maxuu, zee seed xaa naniit went xaa Dios.

2

Xomod nzhaal wdizhno xaa Dios

¹ Timoteo, nzhaal yé lu lo re xaa Jesús zee tubka wdizhno xaa Dios, nu naab xaa lo Dios kwent cheen rese myet, nu zaa xaa dixkix lo Dios.

² Nzhaal naab xaa lo Dios zee le xaa yudar re rey nu lo re xaa nak zhiin, zee chul kwi re be, zee nzho mod gool be lo Dios nu zo be nali lo Dios nu lo re myet.

³ Nel kwaane nak kwaan wen, kwaan nyula Dios, xaa mzaa yalnaban lo be.

⁴ Nel Dios nzhekla rese myet ne cho nak kwaan wli, zee nzho mod zaa xaa yalnaban kwaan tira lo xaa.

⁵ Nyentra stub Dios tubka Dios nzho, nu tubka xaa nii kwent cheen be lo Dios, xaa ne nak Jesucrist.

⁶ Nel Jesucrist mzaa yalnaban cheen zee mchee xaa jwalt cheen rese myet, nu Dios mle kwaane mer mbizh kwaan mleey xaa axta yilo.

⁷ Dios mleey na zee mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, zee za na kwent wli ne lo re xaa stub yezh zee nzho mod wii xaa lo Jesucrist. Wlipa na kwaan nii na, nankadet na.

⁸ Lee re xaabyi, loka pa nzo xaa nzhaal wdizhno xaa Dios, nu lep xaa yaa xaa naz yiba. Nzhaal le xaaya tub mod nali, nayot xyan nu nixa dil lextoo xaa.

⁹ Nu nzhekla na gak re ngwnaa ler, mod nzhaal gak meya; nu nagakt me ler kwaan non doo nu nixa nadexkwaat me yek me chul doo, kwaanzee le zee wii re xaabyi lo me. Nu naweet me or nixa perla, kwaan non doo.

¹⁰ Lee kwaan nzhekla na nak, lee re ngwnaa, me wlipa nzholl lo Dios, le me kwaan wen, kwaane nak kwaan mas chul lo me.

¹¹ Lee re ngwnaa nzhaal gon me diizh nu nseed me xtizh Dios, nu naniit me leen pa nkasa gu.

¹² Nu nii na nyent mod seed ngwnaa re xaabyi nu nixa nanabeyyt me lo re xaabyi, sinka nzhekla na naniit me leen pa nkasa gu nu nakeet me rezh.

¹³ Nel Dan mdexkwa Dios yilolaka, gwluh mdexkwa xaa Ev.

¹⁴ Naleet Dan mkiil Maxuu sinka Ev mkiil Maxuu, zee nambint me xtizh Dios, sbaa mle me kwaan nawent.

¹⁵ Per lee ngwnaa naluxt leezha gal xinn me chelee me tubka ngwii me lo Jesucrist, nu kano me yalnkala lextoo me, nu nali zo me delant lo Dios, zee gak me mod nzhaal gak me.

3

Snee gak re xaa nabeyy lo re xaa Jesús

¹ Wlipa na kwaane, chelee tub xaa nzhekla gak xaa tub xaa gol, xaa nabeyy lo re xaa Jesús, kwaane nak tub kwaan wen doo.

² Kwaanzee lee xaa kwaan nabeyy lo re xaa Jesús nzhaal nali le xaa re kwaan zee nik tub xaa naniit lee xaa nle kwaan nawent,

nzhaal gak xaa nali lo sa xaa,
nzhaal gak xaa tub xaa nali lo rese kwaan,
nzhaal wen nabeyy xaa lo kwerp cheen xaa,
nu nzhaal le xaa kwaan nii xaa.

Nu noka nzhaal gak xaa tub xaa zaa garli kwaz stub naz xaa,
nu nzhaal gak xaa tub xaa nzho mod zaa kwent xtizh Dios lo re myet.

³ Nagakt xaa nguy,
nixa nakwaan xaa dil,
nzhaal gak xaa nadoo,
nanzhaalt gak xaa tub xaa nzoblazh demi.

⁴ Nzhaal nabeyy xaa lo re xaa li xaa,
nu le xaa gon re xinn xaa xtizh xaa,
nu wii xaa respet lo re myet.

⁵ Nu chelee xaa nyent mod nabeyy xaa garli xaa, sbaaka nyent mod nabeyy xaa lo re xaa Jesús.

⁶ Nyent mod gak xaa tub xaa pensa mzelo ngwii lo Jesús, nel napa kato xaa yalxwa, zee naab Dios kwent lo xaa mod ngunaab xaaya kwent lo Maxuu.

⁷ Noka nzhaal gak xaa tub xaa nzhedizh wen re xaa nangwiit lo Dios, zee natont xaa ne xaa re myet, zee nayiyot xaa lo Maxuu.

Snee nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús

⁸ Sneeka nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús:

nzhaal wii myet respet lo xaa,
nzhaal le xaa re kwaan nii xaa,
nu nagakt xaa nguy,
nixa nagakt xaa tub xaa nzoblazh demi.

⁹ Nzhaal wii xaa lo Jesucrist mod mlu Dios lo be nu kwaan nak xgab cheen xaa tubka le xaa kwaan wen.

¹⁰ Yilotlaka nkin zaa xaa tub zhiin lo xaa zee nen che wen le xaaya. Chelee xaa wen mle xaaya, zee nzho mod gak xaa tub xaa le yudar re xaa Jesús.

¹¹ Nu sneeka nzhaal gak re ngwnaa:
nzhaal le me kwaan nali zee nyent cho né lee me kale kwaan nawent,
nakwaan me diizh,
nu noka nzhaal wen nabeyy me lo kwerp cheen me,
nu nzhaal gak me nali lo re kwaan nle me.

¹² Nu rese xaa nle yudar re xaa Jesús nzhaal gak snee:
nzhaal gak xaa nali lo sa xaa,
nu wen nabeyy xaa lo re xinn xaa nu lo re xaa nzho li xaa.

¹³ Sbaaka nzhaal gak re xaa nle yudar re xaa Jesús, nu snee wen nii re myet xaa, zee sbaa nzho mod zaa xaa kwent cheen Jesucrist kwaan dub lextoo xaa lo re myet, zee nzho mod wii re myet respet lo Jesucrist.

Kwaan chul kwaan nle be krer

¹⁴ Nzhekla na yal na mas lijer lo lu, per nal xaal na yech ne lo lu,

¹⁵ zee chelee na gak na tras, nzhaal ne lu xomod le lu lo re xaa Jesús, re xaa nak xinn Dios, xaa tubka mban. Lee re xaa Jesús nak mod tub yiso kwaan nzen yoo zee gaka nye, nel nle xaa zee nacheet re myet re kwaan wli cheen Jesús.

¹⁶ ¡Naro doo nak kwaan ngulaan, kwaan mlu Dios lo be, xaa ngwii lo Jesucrist! Zee snee mbezh be:

Jesucrist myaad ngok xaa myet lo yizhyo, nu lee Mbi Naban cheen Dios mlu nali nak xaa, nu ngune re mandad cheen Dios lo xaa. Xaa dub lo yizhyo mbin kwent cheen xaa. Zyen doo myet lo yizhyo mwii lo xaa. Nu Dios mtexoob xaa naz yiba.

4

Re kwaan nawlit kwaan nlu re maestr

¹ Per lee Mbi Naban cheen Dios né klar doo, nu nzhé: Lee re mbizh gwuzhtlaka nzho xaa laa Jesucrist. Nu gon xaa kwaan nlu re mbi mal nu sbaa reke xaa tich yalnkaade cheen re mandad cheen Maxuu.

² Yo xaa kwaan nlu kwaan nawlit, xaa mbezh tub kwaan per nle xaa stub kwaan. Kwaanzee lee xgab cheen xaa nanlut cho kwaan nak kwaan wli.

³ Re xaa ne mbezh nawent ka xaa ngwnaa, nu nixa nawent gaw xaa rese kwaan; per lee Dios mzaa rese kwaan zee gaw myeta. Rese be, xaa nak xaa Jesús, nlabeyy be kwaan wli, zee nebse nzhaal zaa be dixkix lo Dios, zeera nzho mod gaw beya.

⁴ Nel rese kwaan mdexkwaa Dios wen nak, nu rese kwaan mzaa Dios lo be, nanzhaalt yé be nawent naka, nebse nzhaal zaa be dixkix lo Dios nu kayaa beya.

⁵ Nel Dios ngune wen nak rese kwaan mdexkwaa xaa nu leezha wdizhno be Dios, nzho mod kayaa beya mod tub kwaan nzhu.

Tub xmos Jesucrist nzhaal gak nali doo

⁶ Chelee lu seed lu re xaa Jesús kwaane, zeesi gak lu tub mos wen doo cheen Jesucrist. Nel ngok nye lu lo Dios kwent cheen xomod ngwii lu lo Jesucrist nu kwent cheen re kwaan wli kwaan nzhake lu tich.

⁷ Per nawiit lu lo re kwent gox cheen re xey be, kwaan nak kwaan nawlit. Per kwaan nzhekla na nak nyera zo lu lo Dios.

⁸ Wen nle lu zee nye gak kwerp cheen lu, per mas wenra nye nzo lu lo Dios. Kwaane non lo yizhyo ne nu noka nona lo yalnaban kwaan tira.

⁹ Wdizh ne nak kwaan wli, nu rese xaa nzhaal gona.

¹⁰ Kwaan be nu le be jwers zee nye zo be lo Dios, nel nkambaz be Dios, xaa tubka mban. Lee xaa mzaa yalnaban lo re be, nel ngwii be lo Jesucrist, nu nzhekla xaa zaa xaaya lo rese myet yizhyo.

¹¹ Kwaane nak kwaan nzhaal nabeyy lu nu kwaan nzhaal seed lu re myet.

¹² Nalaat lu kitno re xaa lu nixa mad lu. Wen ble rese kwaan, zee rese xaa nzho mod ne xomod wen nle lu rese kwaan: mod nzhedizh lu, mod nle lu rese kwaan, mod nkela lu sa myet lu, mod ngwii lu lo Jesucrist, nu noka modxa nambey nzo lu lo Dios.

¹³ Tubka lab xtizh Dios lo re xaa, zaa lu rason lo xaa, nu seed lu re xaa, nu zaa lu kwent cheen Jesucrist lo xaa axta zhin na.

¹⁴ Tubka ble xchiin lu kwaan mzelazh Dios lo lu, leezha mzhib re xaa gol yaa xaa yek lu nu mzaa re xaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa lo lu.

¹⁵ Tubka ble xgab re kwaan, nu wii loya, zee rese xaa zeen nu ne xaa xomod nzha xeen lu lo xcheen Dios.

¹⁶ Bkanap lu leeka lu nu wii ne xana re kwaan nseed lu re xaa, nu tubka nali le re kwaan. Chelee lu le lu re kwaan, zee lee Dios zaa yalnaban kwaan tira lo lu nu lo re xaa kenzha re kwaan yé lu.

5

Snee nzhaal le lu lo re byud

¹ Nagalnot lu re xaa gol, mas wen zaa lu rason lo xaa kwaan wdizh nadoo mod xuz lu, mod wech lu bzak re xaa mad,

² nu lee re ngwnaa me gol bzak me mod xnaa lu, nu re ngwnaa mad bzak me mod bzan lu, nu nzhaal nzhuul gak lu lo rese me.

³ Ble yudar re byud, me nakanot sawlizh.

⁴ Per chelee tub byud nkano xinn o xos, nzhaal rese xaa ba le yudar me yilotlaka, nel lee xaa nak sawlizh me, nel lee me mkano re xaa yilo. Nel kwaan nak kwaan wen nu kwaan nyula Dios le xaa.

⁵ Ngwnaa, me wlipa nak byud, nak me mlake techolalsa, nu tubka nkambaz me le Dios yudar me, nu tubka nzhedizhno me Dios zhe nu yaal.

⁶ Per chelee tub byud tubka nzhake me tich re kwaan yizhyo ne, nixa mban me per mod tub me ngut nak me.

⁷ Kwaanzee yé lu lo re xaa Jesús zee labeyy wen xaaya, zee gak xaa tub xaa nali.

⁸ Chelee re sawlizh byud nu re xinn me nu re xos me nakanot xaa me, nu mlaa xaa mod mwii xaa lo Jesucrist, nu nak xaa masra nakap ke stub naz xaa, kwaan nik tub welt zer wii lo Jesucrist.

⁹ Lo yech pa nkee le re ngwnaa byud, nebse nzhaal kee le re me: me nzho masra chon gal liin, nu ngok me nali lo sa me,

¹⁰ nzhaal labeyy re xaa me lo re kwaan wen kwaan mle me, wen mxeen me xinn me,

nu mzaa me garli me mlaz stub naz xaa, nu mzet me nii re xaa mle nambey Jesús, nu mle me yudar re xaa nales doo nzhak, nu tubka mle me kwaan wen.

¹¹ Per nakeet lu le byud, me mad, lo yech cheen re byud. Nel napaka laa me kwaan nzhé me lo Jesucrist le me, leezha le me xgab ka me stub xaabyi.

¹² Kwaan ba nak kwaan nawent le me, nel nalet me kwaan nzhé me lo Dios le me.

¹³ Nu noka leezha sbaasa nzo me, nzha me garli tub me nu garli stub me, nu noka nkwaan me diizh, nu nchep me xkucher me pa nanzhaalt chep meya.

¹⁴ Kwaanzee nzhekla na lee re byud, me mad, mas wen ka me stub xaabyi, nu gap me xinn me, nu wen nabeyy me garli me, zee sbaa nazaat me lugar nii nawent stub naz xaa lo be.

¹⁵ Nel nzho lak ngwnaa byud, me mlaala Jesucrist nu nzhake me tich cheen Maxuu.

¹⁶ Cheleeya nzho tub xme Jesús nzho tub byud garli, nkin le me yudar me, zee nalet me storb lo re xaa Jesús, zee nzho mod le xaa yudar re me wlipa techolalsa.

Xomod nzhaal le re xaa Jesús kwaan re xaa gol

¹⁷ Lee re xaa gol, xaa wen nabeyy lo re xaa Jesús, nzhaal wii re xaa Jesús respet lo xaa, nu masra nzhaal wii re xaa respet lo xaa, chelee xaa nzaaka xaa kwent xtizh Dios.

¹⁸ Nel lee Xkyech Dios nzhé: “Nakot gu yex roo ngoon gorna yo ma yee kich nzhobxtil”. [Dt. 25:4] Nu sbaaka nzhé Xkyech Dios: “Xaa nkee zhiin nzhaal yex ka xaa”. [Lk. 10:7]

¹⁹ Nagont lu re kwaan nzhekla xaa gaazh xaa tich re xaa gol, xaa nabeyy lo re xaa Jesús, cheleeya nebse nzho tubka xaa nzhekla gaazh kwaan tich xaa gol.

²⁰ Chelee tub xaa Jesús tubka nle jwvalt, nzhaal galno lu xaa delant lo rese xaa Jesús, zee noka stub naz xaa zheb, zee nalet xaaya.

²¹ Delant lo Dios, nu delant lo Jesucrist, nu lo re mandad kwaan mleey xaa, xaal na lu zee le lu re kwaane; nu naroot lu jabor cheen tub xaa nu stub xaa, lal ble lo re xaa.

²² Nu nazhibt lu yaa lu yek tub xaa sbaaya, chelee lu zer le wen lu xgab, leezha zo lu xaa gak xaa tub xaa gol, xaa nabeyy lo re xaa Jesús. Yilotlaka wen wen nzhaal labeyy lu xaa, zee ne lu xomod nak xaa, zee nayizot lu jwvalt cheen xaa. Sbaa tubka nzhul zo lu lo Dios.

²³ Leezha ne lextoo lu nagot lu neb nis, noka gu chep xis ub.

²⁴ Lee jwvalt cheen rol xaa klar doo nlu zee gaazh xaa kwaan tich xaa, per noka nzho zrol xaa nanlut jwvalt cheen xaa nal, axta gwluzh luuya.

²⁵ Nu sneeka, lee re kwaan wen kwaan nle xaa klar doo nlu, nu axta re kwaan wen kwaan nanlut nal, telisa zhin tub mbizh leeya yun.

6

¹ Rese xaa Jesús, xaa nak mos, nzhaal gon xaa xtizh xaa nabeyy xaa, zee naniit re myet lee Dios nawent nak, nu nii xaa nawent nak re kwaan nseed be re myet.

² Nu chelee xaa nabeyy xaa nak tub xaa Jesús, masra nzhaal gon xaa xtizh xaa nel tubka wech xaa, nel ropse xaa nak xaa Jesús. Nel lee xaa nkee zhiin lo wech xaa, nzhaal le wen xaaya, nel ropse xaa nkela Dios.

Pab mzaa kwent cheen re maestr; xaa nyula demi

Blu re kwaane nu bseed re xaa kwaane.

³ Chelee tub xaa nlu stub naz kwaan nanakt lal kwaan re kwaan mlu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, kwaan nle zee nye nzo be lo Dios,

⁴ xaa zee nto doo yalxwa, nu nik tub kwaan nanet xaa, nkwaan xaa mod zee dildiizh re xaa, nu ndildiizh xaa lo rese wdizh. Nu lo re kwaane nroo yalnzoblazh, nu nle rol xaa re myet, nu nzet xaa re kwaan nawent cheen stub xaa, nu tubka nawent nle xaa xgab cheen stub xaa.

⁵ Tubka ndil xaa kwaan stub naz xaa nachan nzhak yek nu nanlabeyyt xaa re kwaan wli. Nu nle xaa xgab lee re kwaan nali cheen Dios nak tub negos kwaan nzho mod le xaa gan demi.

⁶ Nu wli nak kwaane, leezha nzo be nali lo Dios nzhaal le be gan gro doo kwaan, per kwaan nak xcheen Dios, zee chul gak lextoo be.

⁷ Nel nik tub kwaan nanzenot be gorna ngol be yizhyo ne, nu sbaaka nik tub kwaan naweet be gorna yet be.

⁸ Per chelee be nkano be kwaan gaw be nu kwaan gak be; nu chelee be nkano be kwaane, nzhaal nix doo gak lextoo be.

⁹ Per lee xaa nzoblazh kano zyen doo demi nla xaa lo tramp, nel nkiil re xgab nachan kwaan nzho yek xaa leeka lee xaa. Kwaanzee lee re xgab ba nzhe xaa naz yat pa tira lux xaa.

¹⁰ Nel lo yalnzoblazh cheen demi nak pa nzelo rese kwaan nawent. Nu nzho lak xaa nel nzoblazh doo xaa demi, zee mlaa xaa mod mwii xaa lo Jesucrist, nu sbaa mle xaa zee mted xaa bid leeka lee xaa.

Xaa mlíb lextoo wii lo re kwaan nak cheen Dios

¹¹ Timoteo, lu nak xinn Dios. Kwaanzee bxonn lo re kwaane. Tubka blib lextoo lu: Le kwaan nali, nu nye bzo lo Dios, nu wii lo Jesucrist, bkela re myet, nu byelal, nu nadoo gok lo re xaa.

¹² Mod tub xaa nye nxonn, sbaa nzhaal tubka le lu jwers nye zo lu mod ngwii lu lo Jesucrist nu sbaa le lu gan yalnaban kwaan tira cheen lu, nel axta yilo mzaa lu kwent xomod ngwii lu lo Jesucrist delant lo re myet.

¹³ Delant lo Dios, xaa nle mban rese kwaan nzhi yizhyo, nu delant lo Jesucrist, xaa mkeb wen lo Poncio Pilat,

¹⁴ nii na lo lu nzhaal kanap wen lu kwaan mseed lu lo Dios zee nacheet xaaya, nixa nacheet luya, zee nik tub xaa nyent mod nii lee lu kale kwaan nawent. Nu bleya axta gorna bare Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

¹⁵ Nu bare xaa mer mbizh kwaan mleey Dios. Lee Dios nak xaa nzholle re xaa lo, nu tubka nak xaa rey, nu nak xaa Xaa Nabeyy lo rese rey, nu nak xaa Xaa Nabeyy lo rese xaa nabeyy,

¹⁶ nu nebse lee xaa mban tira, nu nzho xaa lo tub xni kwaan nik tub myet nyent mod wii lo. Nik tub myet zer ne lo xaa nixa nik tub myet nyent mod wii lo xaa. ¡Nebse lee xaa nak xaa nzhaal kayaa re wdizh wen nu tubka ndii yalnabeyy cheen xaa! ¡See gaka!

¹⁷ Bnabeyy re xaa nkano zyen doo kwaan, zee natot xaa yalxwa nixa nakelat xaa re kwaan nkano xaa, nel re kwaan nkano xaa nzho mod lux. Mas wen kela xaa re kwaan nak cheen Dios, xaa nzaa zyen doo re kwaan nkin be zee nix doo gak lextoo be.

¹⁸ Bnabeyy re xaa nzhap zyen doo kwaan, zee wen le xaa re kwaan, zee gak xaa tub xaa rik lo re kwaan wen kwaan nle xaa, nu tubka liib xaa lextoo xaa zaa xaa zyen kwaan nkano xaa.

¹⁹ Nu sbaa kozhaw xaa zyen doo kwaan naz leen yiba, kwaan gak mod simyent nye lo re kwaan nkambaz xaa kayaa xaa yiba, zee kano xaa yalnaban kwaan wlipa.

Kwaan mlaa Pab gwluzhtlaka le Timoteo

²⁰ Wech Timoteo. Wen ble re kwaan mkayaa lu le lu. Nankenzhat lu re kwent yizhyo ne, nixa nankenzhat lu xtizh re xaa nle mod tub xaa nzhak doo, nel nik tik nagakt xaa re kwaan nii xaa.

²¹ Nii na kwaane nel nzho rol xaa nzhake tich re yalnzhak ne, nu mlaa xaa mod ngwii xaa lo Jesucrist.

Nzhekla na lee Xaa Nabeyy luu yalnkelala cheen xaa lo lu.
Sbaa gaka.

Yech mrop kwaan mkee Pab lo Timoteo

¹ Dix Wech Timoteo.

Na nak Pab, xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist mod nzhekla Dios, zee za na kwent cheen yalnaban kwaan nguné Dios zaa xaa, nu tubka zaa xaaya lo re xaa ngwii lo Jesucrist.

² Kee na yech ne lo lu Timoteo, nel lu nak mod xgaan na, nu nkedoola na lu. Nzhekla na lee Dios, xaa nak xuz be, nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa rese yalnabela cheen xaa lo lu, nu noka nzhekla na lesla xaa ne xaa lu, zee nix doo gak lextoo lu.

Nzhaal zaa lu kwent cheen Jesucrist

³ Zhe nu yaal nza na dixkix lo Dios kwent cheen lu nu naab na lo xaa zee kanap xaa lu. Kwaan tub xgab nali nzhedizhno na Dios modxa mle re xey na, xaa yilo.

⁴ Tubka nselazh na mod mbinn lu leezha mcho rop be, nu gorna nselazh naya, nzhekla na yal na lo lu zee gak wen lextoo na.

⁵ Nel nselazh na xomod tubka ngwii lu lo Jesucrist, mod ngwii xos lu, Loida lo Jesucrist, nu mod ngwii xnaa lu, Eunice lo Jesucrist. Nu ne wen na sbaaka ngwii lu lo Jesucrist.

⁶ Kwaanzee nii na lo lu, le xchiinra kwaan mzelazh Dios lo lu leezha mzhíb na yaa na yek lu nu ngunaab na lo Dios kwent cheen lu.

⁷ Nel Dios namzaat tub mbi cheen yalnacheb lo be, lee Dios mzaa Mbi Naban cheen xaa lo be, nu lee Mbi Naban nzaa yalngezh nu yalnabela lo be nu zee nzho mod wen nabeyy be lo kwerp cheen be.

⁸ Natont lu zaa lu kwent cheen Xaa Nabeyy, nixa natont lu ne lu na, nixa nzho na lozhyib nel nza na kwent cheen Xaa Nabeyy. Byelal ded lu bid kwent cheen Xaa Nabeyy modxa kadeed na bid, nu bnaab lo Dios zee zaa Dios yalngezh ne lo lu, zee ye lu ded lu re bid ba.

⁹ Nel lee Dios mkiib re jwalt cheen be, zee mleyy xaa be zee zo be nali lo xaa. Nu namlet xaaya nel mle be kwaan wen, mle xaaya nel nzhekla xaa, nu naka tub kwaan mlela xaa xgab axta yilo gorna zeeraka dexkwa yizhyo, nu kwaanzee mxaal xaa Jesucrist lo be.

¹⁰ Nel mlu xaa yalnabela cheen xaa, nel mxaal xaa Jesucrist myaad yizhyo ne, zee mkiib xaa re jwalt cheen be. Nu klar doo nlu wdizh chul cheen xaa, xomod mlux xaa yalnabeyy cheen yalgut, nu xomod mzaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

¹¹ Lee Dios mleyy na zee mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, zee nlu na wdizh chul cheen xaa,

¹² kwaanzee kadeed na bid kwent cheen re kwaan. Per nantont na, nel nela na cho nak xaa ngwii na lo, nu ne wen na lee xaa nzho mod kanap na wen wen lo re kwaan mlaa xaa le na, axta gorna bare xaa.

¹³ Tubka breke tich kwaan nali modxa mlu naya lo lu; nel tubka ngwii lu lo Jesucrist, nu nel tubka nkela lu re myet.

¹⁴ Nu Mbi Naban kwaan nzho leen lextoo be nle yudar be; kwaanzee nzhaal kanap wen lu kwaan mseed lu lo Dios zee nacheet myeta.

¹⁵ Nel nela lu lee wech Figelo nu wech Hermógenes mlaa na, nu noka zyen doo stub naz xaa yizhyo cheen Asia mlaa xaa na.

¹⁶ Nzhekla na lee Xaa Nabeyy les lextoo ne Onesíforo nu re sawlizh xaa, nel nixa nzho na lozhyib, nu nantont xaa ne xaa na. Zyen doo welt mbiid xaa mseleyy xaa na.

¹⁷ Nu leezha mzhin xaa yezh Roma nangucheet lextoo xaa mkwaan xaa na, axta nguzhal na lo xaa.

¹⁸ Nu ne wen lu xomod mle xaa yudar na leezha nzo na yezh Éfeso. Kwaanzee naab na lo Dios leezha bare Jesucrist lesla xaa ne xaa Onesíforo.

2

Tub soldad wen cheen Jesucrist

¹ Wech Timoteo, lu nak mod xgaan na. Tubka nye bzo lo kwaan mzelazh Jesucrist lo lu.

² Re kwaan mbin lu mza na kwent lo zyen doo myet, bseeda re xaa nye nzo lo Jesucrist, xaa nzho mod luuya lo stub naz myet.

³ Noka byelal ded lu re bid mod tub soldad wen cheen Jesucrist.

⁴ Nel nik tub soldad nyent mod le xaa stub kwaan, sinka nzhaal le xaa re kwaan nxaal xaa nabeyy xaa.

⁵ Nu seeka re xaa ngit, nyent mod le xaa gan tub koron chelee xaa nakit xaa mod nzhaal kit xaa.

⁶ Nu noka xaa nkee ngonn nzhaal yilotlaka kayaa yizo xaa lo yalgon cheen xaa.

⁷ Tubka le xgab re kwaan nii na lo lu, nu lee Xaa Nabeyy le zee laya yek lu.

⁸ Nu nela lu xomod mroban Jesucrist, xaa nak dii cheen rey David. Kwaane nak wdizh chul kwaan nza na kwent.

⁹ Nu kwent cheen wdizh chul ne kaded doo na bid, noka axta nzho na lozhyib mod tub xaa mbit myet. Per lee wdizh chul cheen Dios nanzhot lozhyib.

¹⁰ Kwaanzee nyedoola na ndeed na bid, zee lee re xaa mley Dios nzho mod le xaa gan yalnaban, kwaane nak kwaan nzaa Jesucrist, zee nzho mod nya xaa naz leen yiba pa tubka nzho xni.

¹¹ Wlipa kaza na kwent:

Chelee be ngut be kwaan lee xaa,

noka ban be kwaan lee xaa;

¹² chelee be tubka yela be ded be bid kwent cheen xaa,

noka nabeyy be kwaan lee xaa.

Chelee be yé be nanlabeyyt be xaa,

noka lee xaa yé nanlabeyyt xaa be.

¹³ Chelee be nanakt be nali, per lee xaa tubka nali nak, nu nyent mod kade xaa.

Xomod nzhaal gak tub xaa chul doo nkee zhiin

¹⁴ Tubka bseed re xaa kwaane, nu kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy guzh lo re xaa, zee nadildiizht re xaa, kwaan nanlet yudar nik tub xaa, nebse nleya zee luux re xaa nkenzhaya.

¹⁵ Tubka bkee zhiin axta paro nzho moda lo lu, zee zo wen lu lo Dios; nel wen nkee lu xchiin xaa, zee natont lu. Nali bzaa kwent cheen re wdizh wli cheen Xaa Nabeyy.

¹⁶ Nakenzhat lu kwent nawlit kwaan yizhyo ne, kwaan nanlet yudar lu. Nel xaa kwaan nzhedizh kwaan zee nebse leya zee masra le xaa re kwaan nawent.

¹⁷ Nu lee re kwaan nawlit kwaan nlu xaa, nxonn mod tub yalyizh nakap doo kwaan le kangren. Nu kwaane nle Himeneo nu Fileto.

¹⁸ Mlaa rop xaa re kwaan wli, nu mbezh xaa lee re xaa Jesús, xaa ngut, ngulola mroban stub welt. Nu sbaa nlux xaa mod ngwii stub naz xaa lo Jesucrist, nu nle xaa zee lee re xaa Jesús nle chop xgab.

¹⁹ Per Dios mzob tub simyent kwaan nye nzob, kwaan nkee re wdizh ne lo: “Lee Xaa Nabeyy nlabeyy rese xaa nak xaa xaa”. [Num. 16:5] Nu noka nkee: “Rese xaa ngwii lo Xaa Nabeyy, laa xaa rese kwaan nawent”.

²⁰ Leen tub yoo naro nzho yann or nu yann plat, nu noka nzho yann kwaan nak yag nu kwaan nak ban. Lee yann mas nonra nle xchiin xaa gorna le xaa tub yalni, lee stub naza nle xchiin xaa rese mbizh.

²¹ Chelee lu nzhul nzo lu lo Dios, lee Xaa Nabeyy le lu mod tub yann non doo kwaan nzho garli xaa, zee listla lu kee lu xchiin xaa.

²² Bachii lo re kwaan nawent, re kwaan nzhekla re xaa mad le, nu bkwaan re kwaan nali nak, nu tubka bwii lo Jesucrist, nu bkela re myet, nu wen bri kwaan re myet; sbaa nzhaal le lu tubka kwaan re xaa nali, re xaa nzhollo lo Xaa Nabeyy be.

²³ Nagont lu re wdizh kwaan nachan nu nagont lu xtizh re xaa kwaan nzhekla dildiizh lo rese kwaan tira nanont, nel nebse dil nyizhal lo kwaan ba.

²⁴ Nu lee tub xaa nak xmos Xaa Nabeyy nanzhaalt kwaan xaa diizh, mas wen gak xaa tub xaa nadoo lo rese myet, nu nzhaal gak xaa tub xaa nzho mod seed stub naz myet, nkin yedoola xaa ne xaa re myet.

²⁵ Nu axta nadoo seed xaa re xaa kwaan nayii ne re kwaan wli, zee ne che zle Dios zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent, zee wii xaa lo Dios, nu sbaa labeyy xaa re kwaan wli,

²⁶ zee nzho mod xonn xaa lo tramp cheen Maxuu. Nel nkadoo xaa nkano Maxuu xaa, mod tub xaa nzho lozhyib zee le xaa kwaan nzhekla Maxuu.

3

Xomod gak re myet mbizh gwluzhtlaka

¹ Noka nkin ne lu kwaan: Re mbizh gwluzhtlaka gak tub mbizh nagan doo,

² nel snee gak re myet:

to doo xaa yalxwa,

zoblazh xaa demi,

le xaa mod tub xaa non doo,

nii nawent xaa re wechxinn xaa,

nagont xaa xtizh xuz xaa nu xtizh xnaa xaa,

nazaat xaa dixkix,

nixa nazhebt xaa ne xaa Dios.

³ Noka snee gak xaa:

nakelat xaa wechxinn xaa,

nixa nalest la xaa ne xaa re wechxinn xaa,

nu gaazh xaa kwaan nawlit tich stub naz myet,

nu nyent mod laa xaa le xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa,

naxinn doo gak xaa,

yii xaa ne xaa re kwaan wen,

⁴ kade xaa re xaa nyenn xaa,

nu nazhebt xaa le xaa tub kwaan nawent,

nu tubka to doo xaa yalxwa,

nu masra kela xaa re kwaan yizhyo per nakelat xaa Dios,

⁵ Mod xaa nzhollo lo Dios nle xaa, per nzak xaa nyent mod le Dios kwaan gro.

Bachii lo re xaa snee nle.

⁶ Nel lo re xaa ne nzho xaa nya tub yoo nu stub yoo nu nkade xaa re ngwnaa, me tira nanagant kade xaa. Re me ne tubka nle xgab le me zyenra kwaan nawent, nu le me rese kwaan nzhekla xkwerp me.

⁷ Nu nle me mod me nzhekla seed me kwaan wli, per nyent mod la kwaan wli yek me.

⁸ Nel lee re xaa ne nayii ne kwaan wli modxa mle Janes nu Jambres, xaa nanzheklat gon re myet xtizh Ches. Nu nagont xaa kwaan wli nu tubka nle xaa xgab yalnaras, nu mlaa xaa ngwii xaa lo Jesucrist.

⁹ Nalet xaa gan, nel ne re myet lee xaa nak tub xaa nachan, modxa ngok rop xaa nanzheklat gon re myet xtizh Ches.

Kwaan gwluzhtlaka mlaa Pab le Timoteo

¹⁰ Timoteo, wen nreke lu tich rese kwaan mseed na lu, nu nela lu xomod nzho na, nu nela lu cho kwaan nzhekla na le na. Nela lu xomod ngwii na lo Jesucrist, nu xomod nyedoola na ne na re myet, nu xomod nkela na re xaa, nu xomod nyedoola na ndeed na bid.

¹¹ Nela lu xomod mded doo na bid nu xomod mrenal re xaa na, nu xomod mded na bid yezh Antioquia nu yezh Iconio nu yezh Listra, nu xomod mrenal re xaa na. Per lee Xaa Nabeyy mkanap na lo re kwaan ba.

¹² Nu noka rese xaa kwaan nzhekla gag tub xaa nali lo re xcheen Jesucrist, telisa renal xaa xaa.

¹³ Per lee re xaa nawent, xaa nle mod xaa non, masra tubka kale xaa kwaan nawent nu tubka kakade xaa zyen doo myet, per noka lee xaa yo xaa kade xaa.

¹⁴ Per lu, tubka nali zo lo re kwaan mseed lu, nu tubka reke tich kwaan ba, nel nela lu cho lo mseed luya.

¹⁵ Noka nela lu axta leezha chut lu, nlabeyy lu kwaan nkee lo Xkyech Dios. Nu leeya nzho mod lu lo lu, nen xomod le lu gan yalnaban kwaan tira, kwent cheen mod ngwii lu lo Jesucrist.

¹⁶ Rese wdizh kwaan nkee lo Xkyech Dios nak kwaan mlu Dios lo re xaa mkeeya, nu nle xchiina:

nseeda re myet,

ngalnoya re myet,

nluya re kwaan wen,

ncheeya mod nak re myet,

nu nzaaya kwent xomod zo nali xaa lo Dios.

¹⁷ Zee lee re xaa Dios nzho mod ne xomod kee wen xaa xchiin Dios, nu nzho mod le xaa loka kwaan nzhekla Dios le xaa, leezha nkee xaa xchiin Dios.

4

¹ Na nabeyy lu delant lo Dios nu delant lo Jesucrist, xaa naab kwent lo rese myet, rese xaa mban nu rese xaa ngut,

² nayizhat lu tubka zaa kwent xtizh Dios. Ble zee laya yek re xaa kwaan nanlata yek, nu bgalno re xaa, nu tubka byela lu bzaa kwent lo re xaa, nu bseeda re xaa.

³ Nel yo tub mbizh lee re xaa nayetla gon re kwaan wli; nu kwaan xaa zyen doo maestr, xaa nlu nebse re kwaan nzhekla xaa gon xaa,

⁴ zee laa xaa wii xaa lo re kwaan wli, nu gon xaa re kwent gox.

⁵ Per lu tubka nye bzo, byelal ded lu bid, tubka bzaa kwent cheen wdizh chul ne, tubka ble xchiin luya.

⁶ Lee yalnaban cheen na nak mod tub gon kwaan mza na lo Dios, nu merla zhin mbizh yet na.

⁷ Mle na mod tub xaa mdil wen nu mod tub xaa ngulola mle gan mrexonn lo karrer, nel tubka nali nzo na mod ngwii na lo Jesucrist.

⁸ Lee nal nkambaz na kayaa na koron, kwaan zaa Xaa Nabeyy lo re xaa nali nak, zhe kwaan bare xaa yaad xaa, leezha naab xaa kwent nali. Nu nanebt lo

na, zaa xaa tub koron, noka zaa xaaya lo re xaa nyakla nkambaz axta gorna bare xaa.

Kwaan nzhé Pab lo Timoteo

⁹ Leezha nzho moda lo lu, prad yiid lu lo na.

¹⁰ Nel mlaa Demas na, nel masra nkela xaa re kwaan yizhyo, nya xaa naz yezh Tesalónica. Wech Crescente nya naz yizhyo cheen Galacia, nu Tito nya naz yizhyo Dalmacia.

¹¹ Nebse Luk nzo kwaan na nee. Bkwaan Mark zee yaadno lu xaa nee, nel lee xaa nak tub xaa nle yudar na lo re xchinn na.

¹² Nu lee wech Tíquico mxaal na naz yezh Éfeso.

¹³ Gorna yiid lu, yaadno lu xkaxkem na kwaan mlaa na yezh Troas garli Carpo, nu noka yaadno re yech, per masra selazh lu wee lu re xkyech na kwaan mas non.

¹⁴ Lee Jant, xaa nak rer, mle zyen doo kwaan nawent lo na; per Xaa Nabeyy kix lo xaa lo re kwaan mle xaa na.

¹⁵ Kanap lu lu lo xaa, nel nayii doo xaa ne xaa re kwaan kazaa be kwent.

¹⁶ Welt yilotlaka gorna ngunaab re xaa nak zhiin kwent cheen na, nik tub xaa namlet yudar na, rese xaa mlaa na. Nzhekla na lee Xaa Nabeyy nawiiit lo re kwaan nawent kwaan mle xaa lo na.

¹⁷ Per lee Xaa Nabeyy mle yudar na nu mzaa xaa yalngezh lo na zee nzho mod mza na dubse kwent cheen wdizh chul cheen xaa, nu sbaa nzho mod gon re xaa nanakt xaa Israel wdizh chul. Nu noka dixkix Xaa Nabeyy, lee rey nangzaat na ngaw re mbez.

¹⁸ Leeka Xaa Nabeyy koo na lo re kwaan nawent, zee wee xaa na naz yiba pa nabeyy xaa. Nebse lee xaa nak xaa non, zee tubka gool re xaa lo xaa. ¡Sbaa gaka nal nu tira!

¹⁹ Bzaa “dix” cheenta lo Priscila nu lo sa me Aquila, nu noka lo re xaa nzho garli Onesíforo.

²⁰ Wech Erasto mlakeka yezh Corinto, nu leezha mlaa na Trófimo yezh Mileto, ne nzak xaa.

²¹ Naab na lo lu, le lu jwers yiid lu lo na yilo leezha zer zhin re mbee nla nal. Eubulo, nu Pudente, nu Lino, nu Claudia, nu rese wech nu rese bzan, xaa nzho nee, mxaal xaa “dix” cheen xaa lo lu.

²² Nzhekla na lee Dios kanap lu nu zaa xaa re kwaan wen cheen xaa lo gu. Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo Tito

Dix cheen Pab

¹Dix Tito,

Na nak Pab. Na nak tub xaa nkee xchiin Dios, nu mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, zee za na kwent cheen xaa lo re xaa mleyy Dios, zee wii re xaa lo xaa, nu zee labeyy xaa kwaan nak kwaan wli nu kwaan nzhekla Dios.

²Nu nkambaz be yalnaban kwaan tira, kwaan né Dios zaa xaa lo be, axta leezha zeeraka dexkwaa yizhyo. Nu Dios nankadet nu telisa zaa xaa yalnaban ne lo re be;

³nu leezha mzhin mbizh kwaan mleyy Dios, xaa nzaa yalnaban lo be, mlu xaa wdizh chul cheen xaa lo re myet, nu mxaal xaa na, zee za na kwent cheena.

⁴Nkee na yech ne lo lu, xaa nzak na mod xgaan na, nel mlu na Xnaz Xaa Nabeyy be lo lu. Nu nzhekla na lee Dios, xaa nak Xuz be, nu Jesucrist, xaa nzaa yalnaban lo be, luu xaa yalnabela cheen xaa lo lu zee nix doo gak lextoo lu.

Xomod nzhaal gak re xaa gol

⁵Leezha mlaa na lu yizhyo Creta, mle naya zee le lu zlak re kwaan nzho jwalt ngle na. Nu snee nzhaal kweey lu re xaa gol, zee kanap xaa re xaa Jesús kad yezh, modxa nii naya lo lu.

⁶Lee re xaa gol ne nzhaal gak xaa nayizhalt xaa kwaan gaazh xaa tich xaa. Nu nzhaal gak xaa tub xaa nali lo sa xaa, nu lee xinn xaa nzhaal gak tub xaa Jesús, xaa nzaa yek gon diizh, xaa nanarast.

⁷Nu tub xaa gol, tub xaa nabeyy lo re xaa Jesús, nzhaal yo xaa tub mod nali, nel xchiin Dios nkee xaa. Nanzhaalt gak xaa:

tub xaa nto yalxwa,
nixa tub xaa nayii,
nanzhaalt gak xaa tub nguy,
nu nixa tub xaa nkwaan dil,
nixa tub xaa nyula le gan demi mod nawent.

⁸Lee xaa nzhaal gak:
tub xaa wen doo lextoo,
nu tub xaa zaa pa kwaz xaa nzhin garli xaa,
nu tub xaa nyula kwaan wen,
nu tub xaa nali,
nu tub xaa nzahul lo Dios,
nu tub xaa nabeyy wen lo kwerp cheen.

⁹Nzhaal gak xaa tub xaa tira nanlaat kwaan mseed xaa kwaan nak kwaan wlipa, zee nzho mod seed xaaya stub naz xaa, nu luu xaa wli kwaan nzaa xaa kwent lo stub naz re xaa mbezh nawlita.

¹⁰Sbaa nzhaal gak xaa, nel nzho zyen doo xaa nanzaat yek gon diizh, nu lo re xaa ne, mas ned nak re xaa mbezh nkin yo rese xaa Jesús beyy cheen re nu; xaa ne nii re kwaan nanont, nu nebse nkade xaa re myet.

¹¹Lee re xaa ne nazaat be diizh nii xaa, nel ngoo xaa re xaa lo xnaz Dios nu noka re sawlizh xaa. Nu re kwent nawlit nzaa xaa zee nle xaa gan demi.

¹²Nu leeka tub xaa Creta, leeka mer tub sawlazh xaa, xaa mbezh nzaa kwent kwaan nzhé tub dios lo lee xaa, nu nzhé xaa: "Lee re xaa yizhyo Creta nak xaa nkade, xaa nak mod ma nakap doo, tub xaa nchaab, xaa dubse zhe nzob nu nzhaw".

¹³ Nu wli kwaan nzhé xaa. Kwaanzee bgalno re xaa ne zee nali zo xaa lo Dios,

¹⁴ zee nalet xaa kas re kwent gox kwaan nzaa re xaa sawlazzh na, nu nagont xaa kwaan nabeyy re myet, re xaa mlaa kwaan wli.

¹⁵ Lee re xaa nzhol nak re xgab cheen, dubse xaa nzhol nak; per lee re xaa nangwiit lo Dios nzho re xgab nawent yek xaa, dubse xaa nanzhult nak, nel re xgab nawent kwaan nzho yek xaa, nle nawent nyun re kwaan lo xaa.

¹⁶ Mbezh xaa nlabeyy xaa Dios, per re kwaan nle xaa nlu nawlita. Lee xaa nak tira nawent, tub xaa ned, nu nanlet kwaan wen.

2

Xomod nzhaal yo tub xaa Jesús

¹ Rese kwaan seed lu re xaa nzhaal gak re kwaan wli nak.

² Nzhaal seed lu re xaa gol:

le xaa re kwaan wen,
gak xaa tub xaa nzhon diizh,
tub xaa nzho yek,
tub xaa nye nzo lo Dios,
tub xaa nkedoola,
nu tub xaa nyela.

³ Nu sneeka nzhaal seed lu re ngwnaa gol gak me tub me nkela Dios, nu nakwaant me diizh, nixa nagakt me nguy. Nzhaal luu me kwaan wen,

⁴ nu seed me re ngwnaa mad kela me sa me nu re xinn me,

⁵ zee yo yek me lo re kwaan nle me, nu nzhol gak me lo Dios, nu gak me tub me wen nkanap garli, tub me wen nak, tub me nzhon xtizh sa. Nu snee zee nik tub xaa nyent mod nii nawent nak wdizh chul cheen Dios.

⁶ Nu leeka snee bseed re xaa mad, zee yo yek xaa lo re kwaan nle xaa.

⁷ Nu lo re kwaan nle lu, blu lo re xaa xomod nzhaal le xaa kwaan chul. Nu gorna seed lu xaa, nzhaal le luya tub mod nali, tub mod gon re xaa xtizh lu.

⁸ Nu lee re wdizh kwaan nii lu nzhaal gak tub wdizh wen, kwaan nik tub xaa yé nawent nak, zee lee re xaa kwaan nayii ne be ton nel nyent mod gaazh xaa nik tub kwaan tich be.

⁹ Bseed re mos, zee gon xaa xtizh xaa nabeyy xaa lo rese kwaan, nu kwaan xaa yula xaa nabeyy xaa, nagakt xaa tub xaa keb diizh lo xaa nabeyy lo xaa.

¹⁰ Nanzhaalt lewann xaa lo xaa nkee xaa zhiin, sinka nkin gak xaa tub xaa nali, zee rese xaa ne xomod nak xaa, zee ne xaa xomod chul nak wdizh chul cheen Dios, xaa nzaa yalnaban lo be.

¹¹ Nu nal lee Dios mlu yalnkala cheen xaa lo rese myet yizhyo, zee nzho mod ban xaa tira.

¹² Lee yalnkala cheen Dios nlu lo be nzhaal laa be re kwaan nanyulat Dios, kwaan nzoblazh kwerp cheen be yizhyo ne; nu yo yek be lo re kwaan nle be, zee yo be tub mod nali, mod nzhekla Dios.

¹³ Nu nkambaz be axta gorna gak kwaan chul kwaan nguné Dios lo be, gorna yaad Jesucrist kwaan gro yalngezh cheen xaa. Lee xaa nak Xdios be, xaa nzaa yalnaban lo be;

¹⁴ leezha mzaa xaa leeka lee xaa yet kwent cheen re be, zee kix xaa ka xaa be nu koo xaa be lo re kwaan nawent nu chee xaa rese jwalt cheen be, zee nebse xaa xaa gak be, nu sbaa yula be le be kwaan wen.

¹⁵ Kwaane nak kwaan nzhaal seed lu xaa, zaa lu balor lextoo xaa nu galno lu xaa, nel nkano lu yalnabeyy le lu kwaane. Nu bluya zee nik tub xaa nyent mod le xgab nanont kwaan nseed lu xaa.

3

Kwaan nzhaal le re xaa Jesús

¹ Lee lu selazh lo re xaa, nzhaal gon xaa xtizh gobyer nu xtizh re xaa nak zhiin, nu nzhaal gak xaa tub xaa gon diizh nu tub xaa tubka list nzo le kwaan wen,

² nu nawdizhnawent xaa nik tub xaa, nakwaant xaa dil, nu nzhaal gak xaa tub xaa wen, nu nadoo lo rese xaa.

³ Nel yilo noka re be ngok tub xaa nyent yek, tub xaa nanzhont diizh, tub xaa nanagant nkade re xaa, tub xaa tubka nle rese kwaan nzoblazh kwerp cheen, tub xaa tubka nle re kwaan nawent, tub xaa tubka nzoblazh, tub xaa tubka nayii re myet ne nu tub xaa tubka nayii ne wechxinn.

⁴ Per lee Dios, xaa nadoo nu xaa mzaa yalnaban lo be, mlu xaa nkela xaa re myet yizhyo,

⁵ zee mloo xaa be lo yalgut, nu nanakta nel mle be kwaan wen, leeya nak nel mlesla xaa ne xaa be. Nu lo yalnles cheen xaa mle nzahul xaa be nu mle xaa zee gal be stub welt kwaan Mbi Naban, zee kano be tub yalnaban kwaan kub,

⁶ nel tira mzaa xaa Mbi Naban cheen xaa lo be, kwent cheen kwaan mle Jesucrist, xaa mzaa yalnaban lo be,

⁷ zee nali zo be lo Dios lo yalnkala cheen xaa; zee kayaa be yalnaban kwaan tira lo xaa, kwaan nak kwaan nkambaz be.

⁸ Nu kwaane nak tub kwaan wlipa, nu nzhekla na tubka zaa lu kwent kwaane, zee lee re xaa ngwii lo Dios tubka le xaa kwaan wen. Kwaane nak kwaan wen nu kwaan nle yudar re myet.

⁹ Per nalaat lu zee dil re xaa lo kwent kwaan nanont, kwent cheen kwaan nawlit, kwaan mle re xey be xaa yilo, nu nalaat lu zee yii re xaa ne wechxinn xaa, nixa nalaat lu zee dildiizh xaa lo re kwaan nzaa ley cheen Ches kwent. Nel re kwaan ndildiizh xaa lo nyent sirba nu nanonta.

¹⁰ Chelee tub xaa nle nzhak chop yek re xaa Jesús, gunii lo xaa tub welt o chop welt; per chelee xaa nanzaaf xaa yek xaa gon xaa diizh, bloo xaa lo re xaa Jesús.

¹¹ Nu nzhaal ne lu, lee xaa zee nak tub xaa nakap nak, nu mzen xaa tub naz nawent nu nzhib xaa jwalt tich leeka lee xaa.

Kwaan mxaal Pab lo Tito

¹² Gorna xaal na wech Artemas o wech Tíquico lo lu, bkwaan mod zee nzho mod yiid lu lo na yezh Nicópolis, nel mlela na xgab kwaz na baa re mbee nla nal.

¹³ Ble yudar lisensyad Zenas nu Apolos, bzaa rese kwaan nkin xaa lo xaa, zee nzho mod zen xaa xnaz xaa nu nik tub kwaan nayojwalt lo xaa.

¹⁴ Nu nzhaal seed lu re xaa Jesús, xaa yizhyo Creta le xaa kwaan wen zee gak xaa mod tub yag kwaan chul nzaa xle, nu nzhaal kee xaa zhiin zee le xaa yudar re xaa kwaan nkin kwaan.

Dix gwluzh

¹⁵ Rese xaa kwaan nzo kwaan na nxaal “dix” lo lu. Nu bzaa “dix” cheenta lo rese xmig be xaa ngwii lo Jesús. Nzhekla na lee Dios luu yalnkala cheen xaa lo rese gu baa.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee Pab lo Mong

Dix cheen Pab

¹ Dix Mong,

Na nak Pab, nu nzho na lozhyib kwent cheen Jesucrist, nu kakee na yech ne lo lu, xaa kwaan tubka mkee re nu zhiin, kwaan wech be Timoteo.

² Noka nkee naya lo bzan be Apia, nu lo wech be Arquipo, xaa kwaan tant tubka nkee zhiin kwaan nkee re be, mod tub soldad, xaa nle zhiin kwaan mkayaa. Nu noka nkee naya lo re wech be, xaa Jesús, xaa nkasa garli lu.

³ Nzhekla na lee Dios, xaa nak xuz be nu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkele cheen xaa lo lu, nu le xaa nix doo gak lextoo lu.

Xomod nye nzo Mong lo Dios

⁴ Nu gorna nzhedizhno na Dios, tubka nselazh na lu, nu nza na dixkix lo Dios.

⁵ Nza na dixkix lo Dios nel mbin na nye nzo lu lo xnaz Dios nu nkela lu re xaa Jesús, xaa nambey.

⁶ Nu naab na lo Dios zee tubka zaa lu kwent xomod nak xnaz xaa, zee zeen re xaa xana re kwaan wen, kwaan nselazh Jesucrist lo xaa.

⁷ Nu nyakdoo lextoo na ne na lu, sinka nkela lu na nu mbin na xomod mle wen lu lextoo re xaa Jesús, xaa nambey nak.

Pab naab tub jabor kwent cheen Onésimo

⁸ Nu nixa nanzhebt na xaal na lu kwaan yalnabeyy cheen Jesucrist nu nii na xana kwaan nzhaal le lu,

⁹ per nel nkedoo lextoo na lu zee naab na tub jabor lo lu. Nii na lo lu, na nak Pab, nu nak na tub xaa gol, noka nzho na lozhyib kwent cheen Jesucrist,

¹⁰ kwaanzee naab na tub jabor lo lu le lo Onésimo, xaa nzak na kwenta xgaan na. Nel nee, pa nzho na lozhyib ngok na kwenta xuz xaa, leezha mbin xaa xtizh Dios kwaan mza na kwent.

¹¹ Lee nazskweeze Onésimo ngok tub mos, xaa namlexchiint lo lu nel mlaa xaa lu. Per lee nal zlexchiin xaa lo lu, nu lo na.

¹² Kwaanzee xaal na xaa lo lu stub welt nu mod na bkayaa xaa.

¹³ Oj tira kwaz Onésimo yo rop na xaa nee zee kee xaa zhiin lo na xlugar lu, nel na nzho lozhyib kwent cheen wdizh chul cheen Jesucrist.

¹⁴ Per nyent mod le na tub kwaan chelee lu nanzhot lu komforma, zee lee jabor kwaan nii na lo lu nangakta lajwers, sinka le luya nel nzhekla lu.

¹⁵ Nazskweeze mrexcho Onésimo chep lo lu per lee nal tira kano lu xaa.

¹⁶ Nu yilo ngok Onésimo nebse tub xmos lu. Per lee nal gak xaa mod tub wechpa lu, xaa wlipa nke lextoo lu, nu noka nkedoo lextoo na xaa. Per mas kela lu xaa nal, nu nayét lu nel nebse nak xaa xmos lu, sinka nal noka nak xaa mod wech lu, nel rop gu xaa nak xaa Xaa Nabeyy.

¹⁷ Kwaanzee nii na lo lu Mong, cheleeya wlipa mig be, kayaa lu xaa kwenta na.

¹⁸ Nu chelee xaa cho kwaan nawent mle xaa lo lu o chelee xaa nzeb xaa demi lo lu, bnaaba lo na.

¹⁹ Na Pab, nkee na yech ne kwaan mer yaa na nu kwaan xletr na lo lu Mong. Wlipa na, kix na re kwaan nzeb Onésimo lo lu. Nixa nzho mod le na selazh lu nzeb lu yalnaban cheen lu lo na.

²⁰ Kwaanzee wech, ble wen lextoo na kayaa Onésimo, nel sbaa kix lu chep kwaan zeb lu lo na nel mza na kwent cheen Jesucrist lo lu.

²¹ Nu kakee na yech ne lo lu nel nela na lee lu gon kwaan nii na lo lu, nu mas gro jabor le lu ke kwaan ngunaab na lo lu.

²² Nu naab na stub kwaan lo lu, bdexkwaa tub pa kwaz na, nel nzhekla na yal na yiselach na lo re gu, leezha gon Dios re wdizh kwaan nzhedizhno gu xaa kwent cheen na.

Dix gwluzh

²³ Nu lee wech Epafraas nxaal “dix” lo re gu. Lee xaa nak xmigpa na, xaa nzho re nu lozhyib kwent cheen Jesucrist.

²⁴ Nu noka Mark, nu Aristarco, nu Demas, nu Luk nxaal “dix” lo re gu. Lee re xaa ne nle yudar na nkee na xchiin Jesucrist.

²⁵ Nu nzhekla na lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, luu xaa yalnkela cheen xaa lo gu.

Sbaa gaka.

Pab

Yech kwaan mkee lo re xaa Israel

Dios ngunii lo re myet kwaan xgann xaa, Jesucrist

¹ Yilo, Dios ngunii lo re xey be xaa yilo, zyen doo welt nu zyen doo mod, kwent kwaan ngunii re xaa kwaan mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo;

² per lee nal, re mbizh gwluzh ne, ngunii xaa lo be kwaan Xgann xaa, xaa kayaa rese xcheen xaa, nu kwaan lee xaa mdexkwaaw Dios yizhyo nu yiba nu rese kwaan nzhi lo yizhyo.

³ Lee xaa nak xni cheen Dios, nu lal nak xaa ke Dios, nu kwaan wdizh ngezhe cheen xaa nle zee nanluxt rese kwaan. Nu gorna ngulo mle nzhuul xaa be lo re jwalt cheen be, mzob xaa lad li lo Dios, Pa Nabeyy Dios leen yiba.

Lee xgann Dios nonra lo re mandad cheen Dios

⁴ Nu lee Jesucrist nonra lo re mandad cheen Dios, nel ne be lee xaa mkayaa tub le xaa kwaan mas non ke le re xmandad Dios.

⁵ Nel Dios nik tub welt nanzhét lo mandad cheen:

Lu nak xgaan na;
na mle zee ngol lu nalzhe. [Sal. 2:7]

Nu stub pa lal nzhé xaa:

Na gak xuz xaa,
nu lee lu nak xgaan na. [2 Sam. 7:14]

⁶ Per gorna mxaal xaa tubka Xgann xaa lo yizhyo, nzhé xaa stub pa lo Xkyech Dios:
Rese mandad cheen Dios nzhaal gool lo xaa. [Dt. 32:43]

⁷ Gorna nzaa xaa kwent cheen mandad cheen xaa, nzhé xaa:

Lee xmandad na nak mod mbi, nu mod luzh bal. [Sal. 104:4]

⁸ Per gorna nzaa xaa kwent cheen Xgann xaa, nzhé xaa lo xaa:

Lu nak Dios nu lee yalnabeyy cheen lu nak tira,
nu naka tub yalnabeyy kwaan nali.

⁹ Mkela lu re kwaan nali nu mnayii lu ne lu re kwaan nawent;
kwaanzee lee Dios, xaa nak Xdios lu, mzob lu zee nabeyy lu,
nu mle xaa mas chul gak lextoo lu ke lextoo re wechxinn lu. [Sal. 45:6-7]

¹⁰ Noka nzhé xaa lo Xgann xaa:

Xaa Nabeyy, lu mdexkwaaw yizhyo nu yiba kwaan yaa lu axta yilotlaka.

¹¹ Nzho tub mbizh lux rop kwaanee,
per lee lu tira naluxt.

Ropse kwaanee yex mod nzhex ler;

¹² nu duuzha mod tub ler,
gorna koche xaa xab xaa.

Per lee lu nayext;

nu lee yalnaban cheen lu tira naluxt. [Sal. 102:25-27]

¹³ Dios nik tub welt nanzhét lo tub mandad cheen xaa:

Zob lad li lo na,
axtaka chezhin na rese xaa nayii ne lu,

zee kichxub xaa lo lu,

nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib lu nii lu tich. [Sal. 110:1]

¹⁴ Kwaan nii na nak: Lee re mandad cheen Dios nak mbi, xaa nkee zhiin lo xaa, nu nxaal xaa xaa nle yudar re xaa nak kwent kayaa yalnaban kwaan tira.

2

Nzhaal gon be wdizh chul cheen yalnaban

¹ Kwaanzee nkinra le be kwaan né wdizh chul kwaan mzaa xaa kwent lo be, napa chepga chepga kalaa beya.

² Nel chelee wdizh kwaan nzhé re mandad cheen Dios lo Ches non, nu re xaa kwaan nambinta nu namleta mted xaa xaa bid,

³ telisa ded be bid chelee be naselazht be wdizh chul ne cheen yalnaban kwaan tira, kwaan nonra. Lee re be ne, wli nak wdizh chul ne, nel yilotlaka lee Xaa Nabeyy mzaa kwent cheena, nu noka re xaa mbina mzaa kwent cheena lo be.

⁴ Dios mlu wli nak re wdizh chul ne lo be, nel mle xaa zyen kwaan gro doo nu mzelazh xaa re kwaan lo be, nu kwaane mle Mbi Naban modxa nzhekla Dios.

Jesucrist ngok myet kwenta re be

⁵ Kwaanzee nanabeyyt re mandad cheen Dios yizhyo kub kwaan kaza nu kwent.

⁶ Nel nzho tub pa lo Xkyech Dios nkee:

Nzak na nanont re myet yizhyo,
kwaanzee ndedyall na ne na xomod nselazh lu re myet nu nkanap lu xaa.

⁷ Naxchet mle nanont lu xaa lo re mandad cheen lu,

nixa sbaa mzaa lu yalnabeyy lo xaa,
nu mle non lu xaa;

⁸ nu mle lu zee nabeyy xaa lo rese kwaan. [Sal. 8:4-6]

Nu snee mle Dios zee nabeyy xaa lo rese kwaan, nu nik tub kwaan nanabeyyt lo xaa, per zer yun lee xaa nabeyy lo re rese kwaan.

⁹ Per nal ne be lee Jesús ngut kwent cheen re jwalt cheen re myet, nel nkela Dios re myet. Nu nixa naxchet mle nanont Dios Jesús lo re mandad cheen xaa nu mded xaa bid nu ngut xaa, lee nal ne be lee Dios mzaa yalnabeyy lo xaa zee gon rese xaa xtizh xaa.

¹⁰ Kwaanzee mle Dios Jesús tub xaa nali doo, nu lee xaa nak xaa mdexkwaaw rese kwaan nu kwaan yalnabeyy cheen xaa rese kwaan nanluxt. Mle xaa Jesús tub xaa nali doo kwent cheen re bid kwaan mded xaa zee nzho mod wee Jesús zyen doo xaa, gak xaa xinn Dios, naz pa chul cheen Dios.

¹¹ Nu tubka Xuz re be, xaa kwaan nle nz hul myet, nu re xaa ngok nz hul. Kwaanzee nantont Jesús nii xaa lo re be: “wech” nu “bzan”,

¹² nel nzhé xaa lo Xkyech Dios:

Za na kwent cheen lu lo re wech nu lo re bzan,
nu gol na lo lu tubka kwaan re xaa ne. [Sal. 22:22]

¹³ Noka nkee lo Xkyech Dios:

Wii na lo Dios. [Is. 8:17]

Nu noka nzhé xaa stub welt:
Nee nzo na kwaan re xiin na,
xaa mzaa Dios lo na. [Is. 8:18]

¹⁴ Nu Jesús ngok myet mod re be, xaa nak xinn Dios, nu gorna ngut xaa mle xaa gan lo xaa nabeyy lo yalgut, xaa nak Maxuu, zee luux xaa xaa.

¹⁵ Nu snee msela xaa re xaa kwaan nabeyy yalgut lo, xaa kwaan rese mbizh kwaan mban, nzheb yet.

¹⁶ Kwaan wli nak: Lee xaa myaad zee nalet xaa yudar re mandad cheen Dios sinka le xaa yudar be, xaa nak dii cheen Abraham.

¹⁷ Nu kwaanzee nkin ngok xaa myet, lal kwaan be, kwenta re wech xaa nu re bzan xaa, zee nzho mod gak xaa lo Dios tub xaa nlesla ne re wech nu re

bzan; nu sbaa ngok xaa ngwleyy non doo, xaa nali nak, xaa nseleyy myet, nu snee mle xaa gan chee xaa jwalt cheen re myet.

¹⁸ Nu mkiil Maxuu xaa leezha mded xaa bid, kwaanzee nal nzho mod le xaa yudar re myet leezha nkiil Maxuu be.

3

Nonra Jesús lo Ches

¹ Kwaanzee wech nu bzan, xaa nambey nak, nel Dios mrezh re be zee nya be naz yiba, tubka nzhaal wii be lo Jesucrist, xaa mxaal Dios, nu xaa nak ngwleyy non doo cheen be.

² Lee xaa ngok tub xaa nali lo Dios, mod ngok Ches, dubse leezha mkee xaa zhiin lo re xaa Dios.

³ Per nzhaalra wii xaa lo Jesús ke lo Ches, mod ngwiira xaa lo tub xaa nza yoo ke lo yoo.

⁴ Zyen doo xaa nzho mod za yoo, per Dios nak xaa ndexkwa re kwaan.

⁵ Kwaanzee Ches, xaa ngok xmos Dios, ngok xaa tub xaa nali lo re xaa Dios, nu lee xaa mlu cho kwaan zle Dios.

⁶ Per Jesucrist, nak mer Xgann Dios, nak xaa tub xaa nali lo re xaa Dios, xaa nak re be. Nu nak be xaa xaa, chelee be kwaan dub lextoo be, ngwii be lo kwaan nkambaz be axta kayaa beya, nu nyakla be zaa be kwent cheena.

Nalenedt be lextoo be zee kayaa be pa chul cheen Dios

⁷ Kwaanzee mod nzhé Mbi Naban lo Xkyech Dios:

Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios,

⁸ nalenedt gu lextoo gu, mod mle re xey gu xaa yilo, leezha mle xaa nayii na gorna nambint xaa xtizh na naz wen.

⁹ Namzeyalt re xey gu wii lo na naz wen, nixa tub choo liin mle na kwaan gro lo xaa.

¹⁰ Kwaanzee mnayii na ne na re xaa zee, nu nzhé na:

“Tubka mlined xaa lextoo xaa, kwaanzee namzet xaa xnaz na”.

¹¹ Kwaanzee lo yalnayii cheen na nii na,

wlipa na tira nyent mod zeeb xaa pa mdexkwa na le xaa deskans. [Sal. 95:7-11]

¹² Kwaanzee wech nu bzan kanap be be, napa lee lextoo tub be kayak nakap nu kayak neda lo re kwaan nak xcheen Dios, zeeka laa be Dios, xaa tubka mban.

¹³ Mas wen nalzhe le be gak nye lextoo re wechxinn be, napa lee tub be kayak ned lextoo lo yalnade cheen re kwaan nawent.

¹⁴ Nel tubka nak be kwaan Jesucrist, chelee be tubka ngwii be lo xaa, modxa mzelo be nu sbaaka gak be axta mbizh gwluzhtlaka.

¹⁵ Nu kwaanzee, lo Xkyech Dios nkee:

Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios,

nalenedt gu lextoo gu,

mod mle re xey gu xaa yilo,

leezha mle xaa zee nayii na. [Sal. 95:7-8]

¹⁶ ¿Xana re xaa mbin kwaan nzhé Dios nu namlet xaaya? Xaa ne nak rese xaa kwaan mlou Ches yizhyo Egipto.

¹⁷ ¿Nu cho lo xaa mnayii Dios tub choo liin? Mnayii Dios lo re xaa mle jwalt, nu leeka wen ngut xaa.

18 ¿Nu cho lo re xaa mcheroo Dios zee narept xaa pa nzho mod le xaa deskans? Namrept re xaa nambint xtizh Dios.

19 Kwaanzee klar doo naka, lee re xaa ne nyent mod ngzeeb pa nzhé Dios zaa Dios lo xaa, nel namwiit xaa lo Dios.

4

1 Kwaanzee dubse nal, nzhaal kanap be be, nel seetaka nzaa xaa diizh zeeb be pa mdexkwaa xaa le be deskans, napa lee tub re be nalet gan zeeba.

2 Nel noka lo re be mzaa xaa kwent cheen wdizh chul ne mod lo re xaa zee; per lo re xaa zee nik tub sirb namleta, nel namwiit xaa lo Dios.

3 Per lee re be, xaa ngwii lo Jesucrist, zeeb be pa nzho deskans, mod nguné Dios:

Kwaanzee lo yalnayii cheen na ngunii na, nazeebt xaa pa mdexkwaa na le xaa deskans. [Sal. 95:11]

Per nixa nzhé xaa kwaane, Dios ngulo mdexkwaa re kwaane, axta gorna ngulo mdexkwaa xaa yizhyo;

4 nel stub pa lo Xkyech Dios, nzaa xaa kwent cheen mbizh gazh, paro nzhé xaa:

Dios mle deskans mbizh gazh gorna ngulo mle xaa rese xchiin xaa. [Gn. 2:2]

5 Nu noka stub pa nkee lo Xkyech Dios nzhé: Nazeebt xaa pa nle na deskans. [Sal. 95:11]

6 Kwaanzee seetaka nzho jwalt zeeb lak xaa baa, pa nzho deskans cheen Dios. Nu re xaa mbin wdizh chul cheen Dios yilo, nixa mbin xaa wdizh chul, namzeebt xaa pa nzho deskans cheen Dios nel nanet xaa gon xaa xtizh Dios.

7 Kwaanzee lee Dios mbare mleey stub mbizh kwaan nak nalzhe, mod mzaa xaa kwent lo re kwaan mkee rey David gwluzh lo Xkyech Dios:

Cheleeya nalzhe kayon gu kwaan né Dios, nalenedt gu lextoo gu. [Sal. 95:7-8]

8 Chol ngulola mzaa Josué pa nzho deskans lo re xey be, xaa nak dii cheen Israel, nangzaat Dios kwent cheen stub mbizh.

9 Kwaanzee seesa nzho deskans kwaan zaa Dios, kwaan nkambaz re be, xaa nak xaa Dios;

10 nel leezha nzeeb tub xaa baa, pa nle Dios deskans, nakeetra xaa zhiin, mod namkeetra Dios zhiin.

11 Kwaanzee tubka nzhaal le be jwers lo be zee zeeb be baa, pa nzho deskans cheen Dios; zee nik tub be nalet re kwaan nawent kwaan mle re xey be, xaa kwaan nambint xtizh Dios, re xaa kwaan tira nguyo.

12 Nel lee xtizh Dios nkano yalnaban nu yalnabeyy, nu nlaya axta leen lextoo xaa, nu deda axta lo mbi naban cheen xaa nu axta lo xgab cheen xaa. Nu mas ndoxa ke tub espad kwaan ndox rop lad lo, nu naka mod tub kuchi ndox doo kwaan ndedyo axta zhit byol nu axta leen zhit pa mas nech. Kwaanzee lee xtizh Dios nzho mod lu klar re xgab cheen xaa nu re kwaan nzhekla xaa le xaa.

13 Nu rese kwaan mdexkwaa Dios nyent mod kaxlaan be lo xaa; rese nlu lo xaa, xaa kwaan nzhaal zaa re be kwent lo.

Jesucrist nak ngwleyy non doo lo be

14 Jesús nak Xgann Dios nu nak xaa ngwleyy non doo lo be, nu mrep xaa yiba. Kwaanzee nzhaal tubka wii be lo xaa.

15 Nel lee xaa nak ngwleyy non doo lo be, nu nlesla xaa ne xaa be lo re jwalt cheen be; nel noka lee xaa mkiil Maxuu mod nkiil Maxuu be nal, per nik tub welt namlet xaa jwalt.

¹⁶ Kwaanzee kwaan dub lextoo be bii be gax lo Dios, xaa nzob nabeyy naz yiba, nel nkela xaa be nu nlesla xaa ne xaa be nu nle xaa yudar be leezha nkin be tub kwaan.

5

¹ Rese ngwleyy non doo mleyy Dios lo re myet, nu mzo Dios xaa zee nii xaa kwent cheen myet lo Dios, nu zee nzaa xaa gon nu nteed xaa ma kwent cheen jwalt cheen re xaa.

² Nel noka ngwleyy nle jwalt, zee nlesla xaa ne xaa re xaa nanet xana kwaan wen, re xaa kwaan nzha naz nawent;

³ nu kwaanzee nkin teed xaa tub ma lo Dios kwent jwalt cheen lee xaa, nu kwent jwalt cheen re sawlazz xaa.

⁴ Nu nik tub xaa nyent mod le zhiin ne, chelee Dios nangbeeyt xaa lo re myet, mod mleyy xaa Aarón.

⁵ Nu leeka snee, Jesucrist namleeyt xaa leeka lee xaa gak xaa ngwleyy non doo, sinka Dios mleyy xaa, nel lo lee xaa nzhé Dios:

Lu nak xgaan na;
na mle zee ngol lu nalzhe. [Sal. 2:7]

⁶ Nu noka nzhé Dios lo xaa stub pa lo Xkyech Dios:

Lu nak tub ngwleyy tira,
mod ngok Melquisedec. [Sal. 110:4]

⁷ Nu gorna nzoka Jesucrist lo yizhyo ne, mbinn xaa, nu ngunii xaa lo Dios nu ngunaab xaa zyen doo welt kwaan dub lextoo xaa, nel nela xaa Dios nzho mod koo xaa lo yalgut, nu noka mkenzha Dios kwaan nzhé xaa nel mzheb xaa ne xaa Dios.

⁸ Nixa nak xaa Xgann Dios, mseed xaa mbin xaa xtizh Dios lo re bid kwaan mded xaa,

⁹ nu ngok xaa tub xaa nali doo, nu lo re kwaanee mle zee ngok xaa tub xaa nzaa yalnaban kwaan tira lo re xaa nzhon xtizh xaa,

¹⁰ zee mle Dios xaa ngwleyy non doo lo be mod Melquisedec.

Nzhaal gak be mod xaa gro lo re xcheen Jesucrist

¹¹ Kwent cheen kwaanee, nkano nu zyen doo kwaan nii nu lo gu, per nagan doo zaa nu kwenta, nel lee re gu nak xaa ned doo.

¹² Nu nzhalala tyemp mzelo gu ngwii gu lo Dios, nu nala nzhaala gak gu maestr, per nkin gu stub naz xaa lu re kwaan non cheen Dios lo gu, kwaan nak mod simyent cheen tub yoo. ¿Chozhiin nzhak gu mod tub madoo kwaan nkin go nizh, nyent mod gaw gu kwaan nzhaw xaa gro?

¹³ Nel re xaa nak mod madoo kwaan nzho nizh, nanlabeyyt xaa cho kwaan nak kwaan wen.

¹⁴ Per lee re xaa nak mod xaa gro, xaa nzho mod nzhaw rese kwaan, nzho mod labeyy xaa cho kwaan nak kwaan wen nu kwaan nawent, nel nlabeyy xaa rese kwaan wen.

6

¹ Kwaanzee nal nawdizhtra be tant re kwaan mseedla be yilo, re kwaan non doo lo xtizh Jesucrist. Nal nzhaal gak be mod xaa gro. Nu nawdizhtra be re kwaanee:

xomod nzhaal laa be re kwaan nle zee nya be lo yalgut,
nu xomod nzhaal bare be lo Dios,

² nu xomod nzhaal rubnis be,
nu xomod nzhaal zhiib be yaa be yek wech be,
nu xomod roban re xaa ngut,

nu xomod naab Dios kwent mbizh gwluuzhtlaka.

³ Nal nzhaal xen be lo re xcheen Jesucrist, nel sbaa nzhekla Dios.

⁴ Nel chelee tub xaa mka xni yek tub welt, nu mkayaa xaa kwaan nzelazh Dios lo xaa, nu mkayaa xaa Mbi Naban cheen Dios,

⁵ nu ngune xaa xomod chul nak xtizh Dios, nu xomod yo yalnabeyy cheen Dios lo yizhyo kwaan yo gwluzh,

⁶ nu chelee xaa nzhekla xaa laa xaa xnaz Dios, nyentra mod bare xaa lo Dios, nel naka mod zee kee xaa Xgann Dios lo krus stub welt, nu ngoo xaa xkyalnto Xgann Dios lo re myet.

⁷ Kwaane nak mod yizhyo leezha nla yey; nu cheleeya nzaaya zyen doo yalgon lo xaa nak cheena, mkayaa xaa kwaan chul kwaan nzaa Dios;

⁸ per cheleeya nebse yich nu yixnizh nzaaya, zee xobde Dios yizhyo ba, nel nik tik nanonta, zee telisa yeka.

Kwaan nkambaz be kayaa be lo Dios

⁹ Nkedoola nu gu, nixa snee nii nu, ne wen nu lee re gu nzhola naz kwaan nzhin lo yalnaban kwaan tira.

¹⁰ Dios nak tub xaa nali, nu nanyenlazht xaa re kwaan wen kwaan mle gu, nu xomod kakela gu xaa, gorna nle gu yudar re xaa Jesús, xaa nambey nak, nu xomod seetaka kale guya nal.

¹¹ Nu sbaaka nzhekla nu le kad tub gu, zee wlipa ne gu lee gu kayaa kwaan nkambaz gu mbizh gwluzh.

¹² Sbaa nagakt gu mod tub xaa nchaab; nzhekla nu le gu kwentaxa nle re nu, xaa wlipa ngwii lo Dios, zee nyela be kwaz be kwaan kayaa be, kwaan né Dios zaa Dios.

¹³ Gorna lee Dios nzhé lo Abraham: “Lee na le gak zyen doo re dii cheen lu”, kwaan leeka le xaa mcheroo xaa, nel nyentra stub xaa mas non lo xaa,

¹⁴ nu nzhé xaa lo xaa: “Wli na, le na zyen doo kwaan chul lo lu, nu le na gak zyen doo re dii cheen lu”. [Gn. 22:16-17]

¹⁵ Nu zee Abraham myela mlaz kwaan nzhé Dios zaa Dios lo xaa, nu Dios mzaaya lo xaa.

¹⁶ Nu gorna lee tub xaa mbezh le tub kwaan, ncheroo xaa kwaan le tub xaa mas non lo xaa; nu snee nkin le xaa kwaan nzhé xaa.

¹⁷ Nu sbaaka mcheroo Dios gorna nzhekla xaa luu xaa lee xaa telisa zaa re kwaan né xaa lo re xaa mleeey xaa kayaaya.

¹⁸ Nu rop kwaane: kwaan né Dios nu kwaan mcheroo Dios, nlu telisa leeya gak, nel Dios nankadet. Zee mrexonn be mbii gax be lo Dios zee kanap Dios be zee kayaa be kwaan nkambaz be zaa Dios lo be, nu kwaane nle chul doo lextoo be.

¹⁹ Nu kwaan nkambaz be nle zee nye nzo be lo Dios zee nik tub kwaan nagakt be; leeya nak mod tub yuib kwaan nsekwaz tub bark leen nistoo zee zheta nzob bark. Nu kwaane nle zee nzho mod zhin be axta stub ta ler kwaan nsaaw leen yidoo cheen Dios, zee zhin be lo Dios.

²⁰ Naz baa mzeeb Jesús, zee mxal xaa xnaz be, nu snee tira ngok xaa ngwleyy non doo cheen be, mod ngok Melquisedec tub ngwleyy non doo.

7

Jesús nak ngwleyy mod Melquisedec

¹ Lee Melquisedec ngok rey cheen yezh Salem, nu ngwleyy cheen Dios, xaa nzob naz yiba. Gorna lee Abraham mbare ngwa lo dil, nu leezha ngulo mle xaa gan lo re rey, Melquisedec mroo mzen naz zee zhaal xaa xaa leen naz, zee naab xaa gak kwaan wen lo xaa;

² zee lee Abraham mzaa tub chii part re kwaan mle xaa gan lo dil lo xaa. Lee le Melquisedec nii “rey nali”; nu nak xaa rey cheen yezh Salem, pa kwi wen xaa.

³ Nu nyent xuz xaa, nixa xnaa xaa, nu nixa xey xaa, nu nangolt xaa nixa nanguta xaa; nu snee lal nak xaa kwaan Xgann Dios, kwaanzee tira nak xaa ngwleyy non doo.

⁴ Nu nee wii be lee Melquisedec nak tub xaa non doo, nel axta xey be Abraham, mzaa tub part lo chii part re kwaan mkiib xaa lo re rey leezha ngwa xaa lo dil, nu mzaa xaaya lo xaa!

⁵ Nu mod nzhé ley cheen Ches, nebse re ngwleyy, xaa nak dii cheen Leví, nzho mod kayaa tub part lo chii part kwaan lo re sawlzh be, xaa nak dii cheen Israel, nixa nzhak sawlizh re xaa, nu nixa leeka dii cheen Abraham nak re xaa.

⁶ Per nixa nanakt Melquisedec dii cheen xaa Israel, mkayaa xaa lo Abraham tub part lo chii part kwaan mle Abraham gan lo dil. Nu nixa Abraham nak tub xaa mlaa Dios diizh lo, nixa sneeya Melquisedec ngunaab gak re kwaan lo Abraham!

⁷ Nu nik tub xaa nyent mod né nawlit, lee xaa naab gak re kwaan, nonra lo xaa gaka lo.

⁸ Nu lee re ngwleyy, xaa dii cheen Leví, xaa ntop gon nzhet, per lee Melquisedec, xaa mtop gon, xaa nii xtizh Dios seetaka mban xaa.

⁹ Nu axta nzho mod yé be, noka Leví kwaan re ngwleyy dii cheen xaa, xaa naab tub part lo chii part kwaan lo re xey be, xaa nak dii xaa Israel, mzaa tub part lo chii part kwaan lo Melquisedec, gorna mzaa Abrahama lo xaa;

¹⁰ nel zer gal re xaa ne per nzhola xaa leen xren xey be Abraham, gorna lee Melquisedec mroo mzhaal xaa naz.

¹¹ Kwaanzee chol re ngwleyy, xaa nak dii cheen Leví mod nabeyy ley, nzho mod ngle xaa be tub xaa nali lo Dios, nangzaat Dios kwent cheen stub ngwleyy, xaa nak mod Melquisedec, tub xaa nanakt tub ngwleyy lo dii cheen Aarón, xaa mzhin lo dii cheen Leví.

¹² Nu nel gorna nzhee dii cheen re xaa nak ngwleyy, noka nkin zhee ley.

¹³ Nu Jesucrist, xaa nzaa Xkyech Dios kwent, nanakt xaa dii cheen Leví; lee xaa nak stub dii cheen re xey be, xaa Israel. Nu dii ne nik tub xaa zer gak ngwleyy zee teed xaa ma lo Dios.

¹⁴ Nel ne wen re be, lee Xaa Nabeyy be nze naz dii cheen Judá, nu Ches namzaat kwent cheen dii ne, gorna mzaa xaa kwent cho dii gak re ngwleyy.

¹⁵ Nu klar mlu kwaane gorna myaad stub xaa ngok ngwleyy, xaa nak mod Melquisedec.

¹⁶ Nu lee xaa nanakt tub ngwleyy lo dii kwaan nzaa ley kwent, sinka nak xaa ngwleyy kwaan yalngezh cheen tub yalnaban kwaan tira nanluxt.

¹⁷ Nel snee nzhé Xkyech Dios, gorna nzaa xaa kwent cheen xaa:

Lu nak tub ngwleyy tira,

mod ngok Melquisedec ngwleyy. [Sal. 110:4]

¹⁸ Kwaanzee lee ley yilo nanabeyytra be nal, nel naka tub kwaan nangezht nu nanletraya sirb nal,

¹⁹ nel lee ley cheen Ches namlet nik tub kwaan zee gak be tub xaa nali lo Dios. Per nal nkano be tub kwaan mas chul kwaan nkambaz be, zee nzho mod bii be gax lo Dios.

²⁰ Nu Dios mcheroo gorna nzhé xaa kwaane. Nu kwaane namlet xaa gorna ngok stub naz xaa ngwleyy,

²¹ per gorna mzaa xaa kwent cheen Jesús, nzhé xaa lo xaa:

Lee Xaa Nabeyy mcheroo nu nacheet xaa xtizh xaa:

“Lu nak ngwleyy tira”. [Sal. 110:4]

²² Nu nii na, Dios mxaal Jesús lo be zee ne be wlipa nak wdizh kwaan mlaa xaa lo be, kwaan mas chul ke wdizh kwaan mlaa xaa yilo.

²³ Nu lee wdizh yilo zyen doo xaa ngok ngwleyy nel nzhet re xaa nu nkin stub xaa gak ngwleyy,

²⁴ per lee Jesús nak ngwleyy tira, nel tira mban xaa.

²⁵ Kwaanzee nzho mod tira koo xaa re xaa lo yalgut, re xaa mbii gax lo Dios kwent cheen xaa, nel tira mban xaa nu nzho mod nii xaa lo Dios kwent cheen re xaa.

²⁶ Nu kwaanzee Jesús nak ngwleyy non doo cheen re be. Lee xaa nak tub xaa nali lo Dios, nu tub xaa nanzebt jwalt, nu tub xaa nambey, nu tub xaa xa nak lo re xaa nzeb jwalt, nu tub xaa nzob naz yiba.

²⁷ Nanakt xaa mod stub naz re ngwleyy, xaa nkin gut tub ma yizata mbizh nu teed xaa ma kwent cheen re jwalt cheen leeka lee xaa, zeera teed xaa ma kwent cheen re jwalt cheen re xaa yezh, per lee Jesús mle kwaane tubka welt, gorna mzaa xaa leeka lee xaa yet.

²⁸ Lee ley cheen Ches nzo myet mod ngwleyy, xaa nzeb jwalt; per gwluzh lo ley, Dios mcheroo lee Xgann xaa gak ngwleyy non doo tira, xaa nak tub xaa tira nali.

8

Jesús nak xaa nle zee nzho mod bii gax be lo Dios

¹ Nu kwaane mas non lo re kwaan kawdizh be nak: Nkano be tub ngwleyy non doo, xaa nzob lad li lo Dios, pa nabeyy Dios naz yiba.

² Nu nkee xaa zhiin leen yidoo kwaan wlipa nak xkyidoo Dios, Pa Nambey Doo, kwaan mdexkwaax Xaa Nabeyy kwaan namdexkwaax myeta.

³ Nu rese ngwleyy non doo, xchiin xaa nak zaa xaa gon nu teed xaa ma lo Dios, kwaanzee lee ngwleyy non doo lo be, noka nkin zaa xaa tub kwaan lo Dios.

⁴ Nu chol nzo xaa lo yizhyo ne, nixa ngwleyy nanakt xaa, nel lo yizhyo ne nzholaxaa nteed ma lo Dios, mod nabeyy ley cheen Ches,

⁵ xaa nkee zhiin leen yidoo. Nu lee yidoo yizhyo ne nebse nak xbxhin cheen yidoo wlipa kwaan naz leen yiba, nel Dios mnabeyy Ches zee dexkwaax xaa yidoo mer mod nzhé xaa lo xaa: “Bkenzha nu bdexkwaaya modxa mlu naya lo lu yek yi Siná”. [Ex. 25:40]

⁶ Per nal lee ngwleyy non doo cheen be, mkayaa tub zhiin kwaan mas chul, nel kwent cheen xaa mlaa Dios stub wdizh kwaan mas chul ke kwaan yilo, nel né Dios zaa Dios kwaan mas chul lo be.

⁷ Nel chelee wdizh kwaan mlaa xaa yilo nzho mod le nali myet lo Dios nankintra nglaxaa stub wdizh, nel lo wdizh kub ne, nguné Dios le xaa tub kwaan chulra.

⁸ Per Dios ngune nawent nak re myet zee, nu nzhé xaa:

Lee Xaa Nabeyy né:

“Yo tub mbizh kwaan laa na stub wdizh kub lo re gu, xaa Israel nu xaa Judá.

⁹ Lee wdizh ne nagakt mod kwaan mlaa na lo re xey gu,

gorna mzen na yaa xaa zee ko na xaa yizhyo Egipto;
nel lee re xaa ne namlet wdizh kwaan mlaa na lo xaa,
zee mlaa na re xaa”,

né Xaa Nabeyy.

¹⁰ “Lee wdizh kwaan laa na kwaan re gu, xaa nak dii cheen Israel re mbizh zee, nak kwaane:

Leen yek re gu, kee na ley cheen na

nu kee naya leen lextoo re gu.

Na gak Xdios gu

nu lee re gu gak xaa na.

¹¹ Nu nankintra seed gu re sawlazzh gu,

nixa nik tub gu nayétra lo wech gu:

‘Bkayaa Xaa Nabeyy’,

nel rese xaa mkayaa na,

axta xaa mas nanont nu xaa mas non lo re gu.

¹² Nu lesla na ne na gu lo re kwaan nawent kwaan mle gu,

nu tira yenlazzh na re jwalt kwaan mle gu.” [Jer. 31:31-34]

¹³ Nu gorna nzhé xaa: “Laa na stub wdizh kub lo re gu”, zee mle gox xaa wdizh yilo. Nu lee kwaan gox lux.

9

Yidoo yizhyo nu yidoo yiba

¹ Nu kwaanzee, lee wdizh yilo nabeyy xomod nzhaal gool xaa lo Dios nu nzaaya kwent cheen tub yidoo yizhyo ne.

² Nu lee yidoo ne nak chop leen; lee leena pa yilotlaka le Pa Nambey, pa nzo bruj kwaan nzaa xni, nu mdo pa nzob pañ nayon cheen Dios.

³ Nu tub lee ler nsaaw lo tub pa le Pa Nambey Doo;

⁴ baa nzho tub mdo kwaan nak or, pa nzek ngwleyy yaal, nu nzho kaj cheen wdizh yilo kwaan mteeb xaa or dub cho. Nu leen kaj ne nzho tub luunch kwaan or kwaan nzho maná leen, nu noka nzho garrot cheen Aarón leena kwaan mzaa yeey, nu rop ke kwaan nkee ley lo.

⁵ Nu tich kaj mzo xaa chop kwaan nlu mod chop mandad cheen Dios kwaan le kerubin; nu lee xiil xaa nsaaw tich kaj pa nchub ngwleyy ren zee kiib Dios jwalt. Per lee nal nankintra za na kwent xomod nak re kwaane.

⁶ Nu nii na, gorna list nzhi xaa re kwaane, lee re ngwleyy nrep yizata mbizh leen pa yilo leen yidoo, zee nle xaa xchiin xaa.

⁷ Per lee stub pa leen yidoo nrep nebse ngwleyy non doo, nu nrep xaa tubka welt tub liin; gorna nrep xaa nkin wee xaa ren cheen ma, zee zaa xaaya kwent cheen re jwalt cheen leeka lee xaa nu kwent cheen re jwalt cheen re xaa yezh, kwaan nanzeent xaa nle xaa.

⁸ Nu lee Mbi Naban nzhekla yé kwaane: Lee naz kwaan nzhin Pa Nambey Doo zer xal, dub leezha seetaka nzho yidoo kwaan yilo.

⁹ Nu kwaane nak tub wdizh nabix kwaan nlu xomod naka nal. Kwaanzee nanont zaa xaa gon nu teed xaa ma naz lach roo yidoo, nel kwaane nyent mod le zee naletra xaa xgab lee xaa nak tub xaa nzeb jwalt.

¹⁰ Nel re kwaane nebse nzaa kwent cho kwaan nzho mod gaw xaa nu go xaa, nu xomod nzhaal yanag xaa, nu cho kwaan nzho mod le xaa. Nu kwaane ngok non axta gorna lee Dios mlaa stub wdizh kub.

¹¹ Per lee nal, myaadla Jesucrist, nu lee xaa nak ngwleyy non doo cheen be nal, xaa nyaadno re kwaan chul. Nu leen yidoo pa mzeeb Jesucrist mod ngwleyy, naka tub kwaan nonra nu kwaan wlipa nak yidoo cheen Dios, kwaan namdexkwaat yaa myet; kwaan nzhekla na nii na nak; nanzhota yizhyo ne.

¹² Nu nal Jesucrist mzeeb tubka welt leen yidoo Pa Nambey Doo, nu namzeebt xaa zee zaa xaa xren chib o xren beser, lee xaa mrep zee zaa xaa leeka xren xaa zee mzi xaa be, nu snee mle xaa gan zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

¹³ Wliya, chelee xren ngoon, nu xren chib, nu xkade cheen bak yeen nle nzhul kwerp cheen myet lo jwalt,

¹⁴ mas non xren Jesucrist. Nel lee Jesucrist, mod mle Mbi kwaan tira mban yudar xaa, mzaa xaa leeka lee xaa mod tub gon nali doo lo Dios, zee kwaan xren xaa le xaa gan mle nz hul xgab cheen be lo re kwaan mle be yilo, kwaan mle zee nya be naz lo yalgut, lee nal nzho mod kee be zhiin lo Dios, xaa tira mban.

¹⁵ Nu Jesucrist kwaan yalgut cheen xaa ngwa kwent cheen be lo Dios zee mlaa Dios stub wdizh kub lo be; nu mzi xaa be nu mchee xaa re jwalt kwaan mle be lo wdizh yilo, zee gak be xaa Dios nu kayaa be re kwaan né Dios zaa Dios, nel mleey Dios be.

¹⁶⁻¹⁷ Kwaane nak mod leezha nlaa ngwzan tub kwaan lo xinn xaa nu ngaxkwa xaa tub yech kwaan zaa kwent lee re xinn xaa kayaa. Nu nanont yech gorna lee ngwzan mbanaka, nona axta gorna lee xaa ngut. Nu nkin lu lee ngwzan wlipa ngut, zee lee re xinn xaa nzho mod kayaa re kwaan mlaa xaa lo xaa.

¹⁸ Nu kwaan zee noka wdizh yilo mlaa Dios kwaan ren.

¹⁹ Nel gorna ngulo mzaa Ches kwent rese ley lo re xey be; zeera mzen xaa yichled mbakxiil naxne, nu tub ram yag le hisopo, nu mchep xaaya lee ren cheen baser nu cheen chib kwaan nzhaal kwaan nis, nu mchuun xaaya tich yech kwaan nkee re ley lo, nu noka mchub xaaya yek rese xey be, xaa nak dii xaa Israel.

²⁰ Zee nz hé xaa lo re xaa: “Ren ne nlu lee Dios mlaa tub wdizh kwaan re be, kwaan zee nzhaal gon be xtizh xaa kwaan nkee lo yech ne”. [Ex. 24:8]

²¹ Nu sbaaka mchub Ches ren tich yidoo cheen Dios, nu tich re kwaan nle xchiin xaa leen yidoo.

²² Nu nz hé ley, rese kwaan nkin gak nz hul kwaan ren; nu nayiibt jwalt cheleeya nagakta kwaan ren.

Xren Jesucrist nchee jwalt

²³ Nu chelee re kwaan nak nebse xbzhiin cheen re kwaan yiba ngok nz hul snee, lee re kwaan wlipa nak kwaan yiba ngok nz hul kwaan tub ren mas nz hul.

²⁴ Nel Jesucrist namrept leen yidoo kwaan mdexkwa re myet yizhyo ne, kwaan nak nebse xbzhiin cheen kwaan wlipa nak yidoo; Jesucrist mzeeb yiba, zee zo xaa lo Dios, zee nii xaa kwent cheen be.

²⁵ Nu namzeebt xaa zee zaa xaa leeka lee xaa zyen welt, modxa nle ngwleey non doo yizata liin, xaa nzeeb leen yidoo Pa Nambey Doo zee zaa xaa ren kwaan nanakt xren xaa.

²⁶ Nel chol snee naka, Jesucrist nget zyen doo welt axta gorna ngulo mdexkwa yizhyo. Per lee kwaan wli nak, lee Jesucrist myaadla tubka welt re mbizh gwluzh ne, nu mzaa xaa leeka lee xaa yet, nu snee mkiib xaa jwalt cheen re be.

²⁷ Nu nii na, rese xaa yet tub welt, nu gwluzh naab Dios kwent,

²⁸ sneeka Jesucrist mzaa xaa leeka lee xaa yet tubka welt, zee kiib xaa jwalt cheen zyen doo myet. Nu yaad xaa stub welt, per welt ne nayaadt xaa zee wee xaa jwalt cheen re myet, sinka yaad xaa zee zaa xaa yalnaban lo re xaa kwaan nkambaz xaa.

10

¹ Nel lee ley cheen Ches nak nebse mod tub xbzhiin cheen re kwaan chul kwaan yaadno Jesucrist, kwaan wlipa nak. Kwaan zee lee ley nyent mod le nali re xaa lo Dios, xaa nzhekla ya lo xaa, leezha yizata liin nteed xaa ma lo Dios modxa nabey ley.

² Nu chol wlipa nkiib ley jwalt, nayotra yek re xaa lee xaa nzeb jwalt, nu snee nateedtra xaa ma.

³ Per leezha nteed xaa ma yizata liin, nebse nleya zee nselazh xaa re jwalt kwaan mle xaa.

⁴ Nel lee ren cheen ngoon nu cheen chib nyent mod kiib jwalt.

⁵ Kwaanzee Jesucrist gorna myaad xaa yizhyo ne nzhé xaa lo Xuz xaa: Nanzheklat lu teed xaa ma lo lu, nixa nanzheklat lu zaa xaa gon lo lu, sinka mzaa lu tub kwerp lo na.

⁶ Nanyulat lu teed xaa ma lo lu, nixa nanyulat lu zek xaa ma lo lu, kwent cheen jwalt cheen xaa.

⁷ Zee nzhé na:

“Nee nzo na, modxa nzaa Xkyech Dios kwent cheen na, Dios, nzhekla na le na kwaan nzhekla lu”. [Sal. 40:6-8]

⁸ Yilotlaka nzhé xaa: “Nanzheklat lu teed xaa ma lo lu, nixa nanzheklat lu zaa xaa gon lo lu, nixa nanyulat lu zek xaa ma lo lu”, kwent cheen jwalt cheen xaa nixa sbaa nabeyy ley.

⁹ Nu zeera nzhé xaa: “Nee nzhal na zee le na kwaan nzhekla lu”. Nu snee mlux xaa wdizh gox nu mlaa xaa stub wdizh kub.

¹⁰ Nu ngok nali be lo Dios nel Jesucrist mle kwaan nzhekla Dios, gorna mzaa xaa kwerp cheen xaa mkee lo krus tubka welt.

¹¹ Nu rese ngwleyy, yizata mbizh nzo xaa nkee xaa xchiin xaa nu nteed xaa ma lo Dios, kwaan nyent mod kiib jwalt.

¹² Per lee Jesucrist gorna ngulo mzaa xaa leeka lee xaa zee tira mkiib xaa rese jwalt cheen re be, nu mya xaa zee mzob xaa lad li lo Dios, pa nabeyy xaa.

¹³ Baa nzob xaa zee kwaz xaa, axtaka chezhin Dios rese xaa nayii ne xaa zee kichxub xaa lo xaa, nu zee gak xaa mod tub kwaan zhib xaa nii xaa tich.

¹⁴ Nel Jesucrist kwaan tubka gon, tira mle nzhuul xaa re xaa Dios.

¹⁵ Nu noka Mbi Naban mzaa kwent cheen kwaane, gorna nzhé xaa:

¹⁶ Né Xaa Nabeyy:

“Lee wdizh kwaan laa na lo re gu, xaa Israel, re mbizh zee, nak kwaane:

Leen yek re gu, kee na ley cheen na, nu kee naya leen lextoo re gu”. [Jer. 31:33]

¹⁷ Nu noka né xaa:

Nu tira yenlazh na re jwalt nu re kwaan nawent kwaan mle xaa. [Jer. 31:34]

¹⁸ Nu kwaanzee gorna lee re jwalt mzhe, nankintra teed xaa re ma kwent cheen jwalt lo Dios.

Nkin bii be gax lo Dios

¹⁹ Nu kwaanzee wech nu bzan, nal nzho mod rep be kwaan dub lextoo be leen yidoo Pa Nambey Doo, kwent cheen xren Jesucrist,

²⁰ nu kwent cheen naz kub kwaan nzhin lo yalnaban. Lee naz ne mxal Jesucrist leezha ngut xaa nu mkiib xaa ler kwaan nyaaw leen yidoo cheen Dios.

²¹ Nu noka nel nkano be tub ngwleyy non doo leen yidoo cheen Dios;

²² zee nzhaal bii be gax lo Dios kwaan dub lextoo be, nel ne wen be lee xaa kayaa be, nel xren Jesucrist mloo re xgab nawent yek be, nu nel myetla kwerp cheen be kwaan nis nambey.

²³ Noka nzhaal nalechopt be yek be lo re kwaan nzaa be kwent nel telisa Dios zaa re kwaan né xaa zaa xaa lo be.

²⁴ Noka nzhaal kwaan be mod le be zee nye gak lextoo tub be stub be zee seed be kela be re wechxinn be nu le be kwaan wen.

²⁵ Nu nanzhaalt laa be kasa re be mod lak xaa Jesús nlaa xaa nankasatra xaa, per nzhaal le be zee nye gak lextoo tub be stub be, nu mas le beya nal nel ne be merla zhin mbizh bare Xaa Nabeyy.

²⁶ Chelee be ne be xana kwaan wli nak nu nanzheklat be le beya, nyentra stub mod ngak nz hul be lo Dios;

²⁷ zee nebse nzheb doo be kwaz be naab Dios kwent lo be, nu nya be lo ki kwaan lux re xaa nayii ne Dios.

²⁸ Nel yilo lee re xaa nanzhont kwaan nzhé ley cheen Ches, nu nzho chop chon xaa nzaa xaa kwent cheena, zee nanlestrala xaa ne xaa xaa, nu nzhut xaa xaa.

²⁹ Nu nel sbaa mle xaa, ¡telisa grora bid ded re xaa kwaan ngoo xkyalnto Xgann Dios, nu nanont xren xaa lo xaa kwaan mle nz hul xaa lo Dios, nu mde xaa lo Mbi Naban cheen Dios, xaa nkela xaa!

³⁰ Nu ne be lee Xaa Nabeyy né: “Na nak xaa naab kwent; na kix”. [Dt. 32:35] Nu noka né xaa: “Lee Xaa Nabeyy naab kwent lo re xaa xaa”. [Dt. 32:36]

³¹ ¡Nzhaal zheb be le be snee, napaka yiyo be lo Dios xaa mban, zee naab xaa kwent lo be!

³² Per bselazh gu re kwaan yilo, leezha pensa mkiib Dios yalnakaw yek gu, nu xomod mye gu mded gu bid,

³³ nu mbyech xaa lo gu nu mzaa xaaya yenn gu pa nzhi re myet, nu zlak gu mzhaal kwaan re wech gu zee noka gu mded bid kwaan mded re xaa.

³⁴ Nel lee re gu mlesla ne re xaa nzho lozhyib, nu nyakla gu gorna mlewann xaa re kwaan nkano gu, nel nela gu lee naz yiba nkano gu kwaan mas chul nu kwaan tira ndii.

³⁵ Kwaanzee tubka bwii gu lo Xaa Nabeyy, nu snee kayaa gu re kwaan zaa xaa gw luzh.

³⁶ Nu bye gu ded gu bid, zee leezha ngulo mle gu kwaan nzhekla Dios, snee kayaa gu kwaan né Dios zaa xaa.

³⁷ Nel lee Xkyech Dios nzhé:
Nel tira naxchetra naya,
yaad xaa nak kwent yaad, nu nakwaztra xaa.

³⁸ Lee re xaa nali nzo lo na,
tubka ngwii xaa lo na nu ban xaa;
per chelee xaa bare xaa naz tras,
nawent gak lextoo na ne na xaa. [Hab. 2:3-4]

³⁹ Nu lee re be nanakt xaa mbare naz tras zee deed be bid, sinka lee re be nak xaa kayaa yalnaban, nel tubka ngwii be lo Jesús.

11

Xomod mwii re xaa yilo lo Dios

¹ Leezha ngwii tub xaa lo Dios, tubka kwaz xaa kayaa xaa re kwaan nanlut lo xaa.

² Nel sbaa mkayaa Dios re xey be xaa yilo mod tub xaa nali lo xaa, nel tubka mwii xaa lo Dios.

³ Nel ngwii be lo Dios, zee ne be lee Dios mdexkwaa re kwaan nyun lo be nal kwaan re kwaan nayunt, sbaa mdexkwaa xaa yizhyo kwaan xtizh xaa.

⁴ Nel mwii Bel lo Dios, zee mzaa xaa tub gon kwaan mas chul ke kwaan mzaa Caín lo Dios, nu kwaanzee lee Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali lo xaa nel sbaa mlu leezha mkayaa Dios gon cheen xaa. Nu kwaanzee nixa ngutla Bel, seetaka kalu xaa xomod mwii xaa lo Dios.

⁵ Nel mwii Nok lo Dios, zee dub namban xaa nya xaa naz yiba, nu mkwaan re xaa xaa, per nanguzhalt xaa lo re xaa, nel Dios mbe xaa naz yiba, zee nayeta xaa. Lee Kxyech Dios nzaa kwent, leezha zeeraka wee xaa Nok, myula xaa mod nle Nok.

⁶ Per nyent mod yula Dios tub xaa, chelee xaa nangwiit lo xaa. Nel chelee tub xaa nzhekla bii gax lo Dios, nkin ne xaa nzho tubka Dios, xaa zaa zyen doo kwaan chul lo re xaa nzhekla kwaan xaa.

⁷ Nel mwii Noé lo Dios, leezha nzhé Dios lo xaa ded re kwaan zeeraka gak nu kwaan zeeraka lu, mbin xaa diizh nu mdexkwa xaa tub bark, zee lee re sawlizh xaa ban. Nu sbaa mlu Noé lee re myet yizhyo nzhaal yet, nel namwiit xaa lo Dios; nu noka mle Noé gan zo nali xaa lo Dios, nel mwii xaa lo Dios.

⁸ Nel mwii Abraham lo Dios, kwaanzee mbin xaa lo diizh gorna mrezh Dios xaa ya xaa naz yizhyo kwaan zaa Dios lo xaa nu lo re xinn xaa. Mroo xaa yizhyo paro nzho xaa, nu nixa nanet xaa naz pa ya xaa;

⁹ nu nel mwii xaa lo Dios, zee ngu xaa yizhyo kwaan nzhé Dios zaa Dios lo xaa, mod tub xaa stub yezh. Ngu xaa leen tub yoo ler, modxa ngu Chak ngu Kob, rop xaa ne noka kayaa kwaan nzhé Dios zaa xaa lo xaa.

¹⁰ Sbaa mle Abraham nel yezh, kwaan nech doo nzho simyent cheen, mkambaz xaa, kwaan mza leeka Dios.

¹¹ Nu noka Sara nel mwii me lo Dios, nixa ngox me nu mdedla liin kwaan gal xinn me, mbeyxiin me, nel tubka mle me xgab lee Dios le kwaan nzhé Dios lo me.

¹² Nu snee lee Abraham, nixa merla yet xaa, mle xaa gan mkano zyen doo dii cheen xaa, lal mbal yiba nu lal yux kwaan nzhi roo nistoo, kwaan nyent mod lab xaa.

¹³ Nu rese xaa ne ngut, nu namkayaat xaa kwaan nzhé Dios zaa Dios lo xaa, nixa mwii xaa lo Dios; per myuna lo re xaa zit nu nyula xaaya, mzeen xaa lee re xaa nak mod xaa stub yezh yizhyo ne.

¹⁴ Kwaanzee lee re myet mbezh xaa stub yezh nak xaa, nzhekla xaa yé xaa lee xaa seetaka kakwaan mer lazh xaa.

¹⁵ Nel chelee re xaa ngle xaa xgab lazh xaa nak paro mroo re xaa, nzho mod ngbare xaa naz ba stub welt;

¹⁶ per lee re xaa ne nzhekla yo stub yezh kwaan mas chul, kwaan nzho naz yiba. Kwaanzee lee Dios nantont nak Xdios re xaa, nel mdexkwaala xaa tub yezh kwaan zaa xaa yo re xaa.

¹⁷ Nel mwii Abraham lo Dios, zee mzen xaa xgann xaa Chak, xaa tubka lo xaa, zee teed xaa xaa mod tub gon lo Dios, leezha nzhekla Dios wii Dios nen che zon Abraham diizh. Sbaa mle Abraham nixa mbin xaa xtizh Dios leezha nzhé Dios lo xaa:

¹⁸ “Nebse naz lad cheen Chak yo re dii cheen lu”. [Gn. 21:12]

¹⁹ Abraham ne lee Dios, nkano gro yalgez, axta nzho mod seban xaa re xaa ngut; kwaanzee lee Abraham mkayaa xgann xaa stub welt, nu ngoka mod mseban Dios xaa.

²⁰ Nel mwii Chak lo Dios, zee ngunaab xaa kwaan ngok lo Kob nu Esaú gwluzh.

²¹ Nel mwii Kob lo Dios, gorna mer yet xaa, zee ngunaab xaa kwaan gak lo rop xinn Che, nu mbill xaa lo Dios, nu mkag xaa cho xbaston xaa.

²² Nel mwii Che lo Dios, nu nzhé xaa gorna mer yet xaa, gwluzh roo re xey be yizhyo Egipto, nu mlaa xaa diizh cho kwaan nzhaal le re xaa kwaan xchit xaa.

²³ Nel mwii xuz Ches nu xnaa Ches lo Dios, zee gorna ngol Ches, mkaxlaan xaa Ches chon mbee; nel ne xaa chul doo nzhak mad, nu namzhebt xaa ngune xaa rey.

²⁴ Nel mwii Ches lo Dios, zee nangzaat xaa diizh ngak xaa xinn xchap rey, me mxeen xaa;

²⁵ nu mas mle xaa xgab xaa ded xaa bid kwaan re xaa Dios, ke le xaa re kwaan nawent kwaan nyula kwerp lo yizhyo ne.

²⁶ Mle xaa xgab mas wen ded xaa bid kwent cheen Xaa Xaal Dios Nabeyy nu kayaa xaa re kwaan zaa Dios lo xaa, kwaan mas non ke rese kwaan non kwaan nzho Egipto.

²⁷ Nel mwii Ches lo Dios, zee mroo xaa yizhyo Egipto, nu namzhebt xaa ne xaa rey, nu mye xaa mzo naz wen mod tub xaa nyun Dios xaa nanlut lo.

²⁸ Nel mwii Ches lo Dios, zee mle xaa yalni cheen Paskwa, nu mnabeyy xaa zee chuun re xaa ren roo li rese xey be, zee lee mandad kwaan mbit re xgann xaa, xaa yilo, naguta nik tub xgann re xey be, xaa Israel.

²⁹ Nel mwii re xey be lo Dios, zee mded xaa Nistoo Naxne lo yo bizh; nu gorna lee re xaa Egipto nzhekla ngded, rese xaa ngwep nis.

³⁰ Nel mwii re xey be lo Dios, zee mluux bla cheen yezh Jericó, gorna ngulo mzaa re xaa welt cho yezh gash mbizh.

³¹ Nu nel lee Rahab, me nto cho, mwii lo Dios, nanguta me kwaan re xaa nanzhont diizh, nel chul mkayaa me rop sawlazzh be, xaa ngwa ngusewii xomod nzhak yezh.

³² Nal nagatra tyemp za na kwent cheen Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, nu re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

³³ Nel mwii re xaa ne lo Dios, mle xaa gan lo zyen dil, nu nali mnabeyy xaa, nu mkayaa re xaa kwaan nzhé Dios zaa xaa, nu msaaw xaa roo mbez, h,

³⁴ nu msuy xaa bal ndok, nu mle re xaa gan gorna nzhekla re xaa gut xaa kwaan spad, nu mkayaa xaa yalngezh lo Dios leezha nyent moda lo xaa, nu ngok re xaa tub xaa ngezh doo lo dil, nu mle xaa gan zee xonn re xkontrad xaa lo xaa.

³⁵ Noka ngu lak ngwnaa, nel mwii me lo Dios, zee mseban Dios xaa ngutla garli me.

Per noka zlak xaa mwii lo Dios ngut gorna kaded xaa bid, nu namzeyalt xaa sela xaa xaa, nel mkwaz xaa zee roban xaa naz lo stub yalnaban kwaan mas chul.

³⁶ Zlak xaa mlou re xaa xkyalnto, nu mzaa xaaya yenn xaa, nu mkado xaa xaa kwaan kaden lozhyib.

³⁷ Nu zlak xaa mbit re xaa kwaan ke, zlak xaa mle rol xaa kwaan syer, nu zlak xaa mbit xaa kwaan espad; nu nales doo nzhak zlak xaa nel nkin gak xaa ne yichled mbakxiil nu yichled chib, nu nyent demi lo xaa nu mzaa xaaya yenn xaa.

³⁸ Re xaa ne mze naz wen nu naz leen re yi nu ngot xaa leen re yeer. Nu nanont re xaa yizhyo zee yo kwaan re xaa ne.

³⁹ Re xaa ne nyakla Dios ne nel mwii xaa lo Dios. Nu namkayaan re xaa kwaan nzhé Dios zaa Dios lo xaa;

⁴⁰ nel lee Dios mselazzh re be, nu noka nzhekla xaa zaa xaa tub kwaan chul lo re be, zee tubka gak re be kwaan xaa ne, zee wlipa gak rese be tub xaa nali.

12

Wii be nebse lo Jesu crist

¹ Kwaan zee, nel mlu re xaa ne lo be xomod nak nzhaal wii be lo Dios, nzhaal gak be mod tub xaa nrexonn zee le xaa gan kwaan zaa xaa lo xaa, nu laa be rese kwaan nle storb lo be, nu bachii be lo re jwalt kwaan nle zee ralnii be.

² Lach be lo Jesús, nel lee xaa mlu lo be xomod nzhaal wii be lo Dios nu lee xaa nle zee nye nzo be lo Dios. Jesús mded bid nu namtont xaa ngut xaa lo krus, nel nyakla xaa ne xaa kwaan mzaa Dios lo xaa; nu mzob xaa lad li lo Dios pa nzob Dios nabeyy.

³ Kwaanzee nzhaal selazh be Jesús nen xomod myela xaa ne xaa re xaa nzeb jwalt gorna mted xaa xaa bid, zee nayizhat be nixa nagaknalest lextoo be,

⁴ nel lee re gu zer yela ded bid axta xo gu ren cheen gu.

⁵ ¿Che myenlazhla gu kwent kwaan mzaa Dios lo gu, xaa nak mod xinn xaa? Nel lo Xkyech Dios nkee:

Xiin na, nzhaal gak non lo lu mod nseli Xaa Nabeyy lu, nu nixa nagakt nales lextoo lu gorna lee xaa galno lu.

⁶ Nel lee Xaa Nabeyy nseli re xaa nkela xaa; nu nchezi xaa re xaa nkayaa xaa mod xinn xaa. [Job 5:17, Pr. 3:11-12]

⁷ Ye be ded be bid, nel Dios nseli re xaa nak xinn xaa. Rese xaa nseli xinn nu nlu xaa kwaan wen lo xaa.

⁸ Nu chelee Dios naselit re be modxa nseli be xinn be, zee nanakt be mer xinn xaa.

⁹ Nel leezha chut be mkano be xuz be, xaa nseli re be, nu zee lee re be nzhon be xtizh xaa. Kwaanzee nzhaalra gon be xtizh Xuz be, xaa nzob naz yiba, zee zaa xaa yalnaban lo be.

¹⁰ Lee xuz be, xaa yizhyo ne lakse liin nseli xaa be lo re kwaan wen leezha chut be mod nzak xaa wen; per lee xuz be Dios nseli be zee wen ded be, zee nzho mod gak nzahul be mod nzahul nak lee xaa.

¹¹ Wli, gorna kaded be bid nanyulat beya nel neya; per gorna ngulo mded beya, nleya zee wen xeen be nu nleya zee nali zo be.

Xomod nzhaal zo xaa lo Dios

¹² Kwaanzee, blo re jwers kwaan nzho yaa be nu nii be kwaan nyent jwers, ¹³ nu kwaan be naz nali ze be, zee lee re xaa reke tich be, xaa naguuzh nii nu xaa narek nii, nandenket zee ze wen xaa.

¹⁴ Kwaan be mod kwi chul be kwaan rese myet; nu kwaan be zo be nzahul lo Dios, nel chelee be nanzhult be nyent mod yun Xaa Nabeyy lo be.

¹⁵ Nzhaal kanap be be zee nik tub be nayojwalt lo yalnkala cheen Dios, nu nanzhaalt gak be mod tub lox nala kwaan nkano benen, napa lee tub be le zee lee stub wechxinn be laa Dios.

¹⁶ Kanap be be zee nik tub be nalet re kwaan nzhekla kwerp, nu nagakt be mod Esaú, tub xaa namwiit lo Dios nu mto xaa yalnabeyy cheen wech xaa, xaa yilo, zee mka xaa tub yann kwaan ndaw xaa.

¹⁷ Nu ne wen be, lee mas gwluzh nzhekla xaa naab xuz xaa kwaan gak lo xaa per nyentra moda, nixa mbinn xaa nu nzhekla xaa kayaa xaa yalnabeyy cheen wech xaa, xaa yilo stuba.

¹⁸ Per nangwat be lo tub kwaan nzho mod wii be lo, mod yi Sinaí, pa ngwa re xey be, xaa yilo. Nel re mbizh zee, lee lo re xey be myun mla balki pa nzho yalnakaw nu mroo dox mbi.

¹⁹ Nu mbin xaa bi cheen trompet nu noka mbin xaa ngunii Dios tub mod kwaan nyent mod ngye xaa, kwaanzee mnaab xaa zee naniitra Dios lo xaa.

²⁰ Nel nyent mod ngye xaa lo wdizh kwaan mxaal Dios kwaan nzhé: “Axta chelee tub ma la nii cho yi ne, nkin zaake gu ma nu gut gu ma”. [Ex. 19:12-13]

²¹ Nu tant nakap doo nzhak re kwaan myun, zee nzhé Ches: “Tubka nxizh na lo yalnacheb”. [Dt. 9:19]

²² Per lee re be nzha naz yi Sión. Nee nzho yezh cheen Dios, xaa tubka mban. Lee yezh ne nak Jerusalén, nu nzhiya naz yiba. Naz ba nzhi zyen doo mandad cheen Dios, nu naz ba nzho yalni.

²³ Naz ba nzho be tubka kwaan re xaa Jesús, re be xaa yilotlaka lo Dios, re xaa mkee le lo Xkyech Dios kwaan nzho naz yiba. Naz ba nzho Dios, xaa naab kwent lo rese myet, nu re xaa xaa nzho baa, xaa mle xaa nali.

²⁴ Noka Jesús nzho baa, xaa ngwa kwent cheen be lo Dios zee mlaa Dios wdizh kub ne lo be. Baa yo be kwaan lee xaa nel mchub xaa xren xaa cho be, zee mle nzhol xaa be, nu leeya nanakt mod xren Bel kwaan naab kwent.

²⁵ Kwaanzee nzhaal kanap be be napa lee tub be nagont kwaan kani Dios lo be, nel chelee re xaa zee, tira nguyo xaa gorna nambint xaa kwaan ngunii tub xaa yizhyo lo xaa, mas nik tik nalet re be gan xonn be lo yalnayii cheen Dios, gorna lee xaa nzob naz yiba nii lo be nu nalet be kwaan nii xaa.

²⁶ Nel gorna ngunii Dios lo xaa, nebse bi cheen xaa nakap doo mgun xog yizhyo. Per nal né xaa: “Stub welt le naya, per zee nakunt na xog nebse lo yizhyo noka kun naya yiba”. [Hag. 2:6]

²⁷ Leezha nii “stub welt” naka zee telisa kiib xaa rese kwaan mdexkwa xaa, re kwaan nzho mod gun, zee lake rese kwaan nangunt, rese kwaan tira ndii.

²⁸ Kwaanzee rese be nzhaal nyakla be nel kakayaa be tub pa chul kwaan kazaa Dios lo be, tub pa nangunt. Kwaanzee nzhaal gool be lo Dios mod nyula xaa, nu gon be xtizh xaa kwaan yalnacheb,

²⁹ nel lee Xaa Nabeyy be nzho mod lux be mod ki kwaan tira zek rese kwaan.

13

Kwaan mlaa Dios le re xinn Dios

¹ Nalaat be kela be tub be stub be mod wech be.

² Nu noka nzhaal zaa be garli be kwaz stub naz xaa, nel sbaa ngu lak xaa mkayaa mandad cheen Xaa Nabeyy nixa namzeent xaaya.

³ Nu tubka selazh be re xaa nzho lozhyib mod tub xaa noka nzho lozhyib kwaan lee xaa. Nu noka nzhaal selazh be re xaa nded bid mod tub xaa noka kaded bid.

⁴ Nzhaal gak non yalnchelya lo be, nu nzhaal gak be nali lo sa be, nel Dios naab kwent lo re xaa nchaal stub naz sa myet.

⁵ Nu nazoblazht be demi, nu nix gak lextoo be ne be re kwaan nkano be, nel Dios né: “Tira nalaat na lu, tubka le na yudar lu”. [Dt. 31:6, 8]

⁶ Kwaanzee nzho mod yé be:

Dios tubka nle yudar na

nu nazhebt na ne na kwaan le myet na. [Sal. 56:3-4, 8-11; Sal. 118:6]

⁷ Nu tubka selazh be re xaa kwaan nzaa kwent cheen wdizh chul lo be, nu wii be xomod nzo xaa lo re kwaan chul, nu sbaaka nzhaal wii be lo Jesús modxa ngwii xaa lo Jesús.

⁸ Lee Jesucrist nak lal naaze nu nalzhe nu axta tira.

⁹ Nu nareket be tich stub wdizh, nel nela be lee Xaa Nabeyy, lo yalnkala cheen xaa, mle xaa zee nye gak lextoo be, nu namlet xaaya nel ngwii be lo kwaan nzhaw be, mod nle re xaa sawlazh be.

¹⁰ Nel lee be nkano tub mdo kwaan nzhol doo nak, pa nyent mod gaw re ngwleyy yizhyo ne.

¹¹ Nu lee ngwleyy non doo yizhyo ne nzeno ren cheen ma naz leen xkyidoo Dios, per lee kwerp cheen ma ngut, nzek xaaya naz jwer yezh.

¹² Kwaanzee sbaaka naz jwer yezh mded Jesús bid lo yalgut cheen xaa, zee le nzhul xaa myet kwaan xren xaa.

¹³ Zee nzhaal ya be lo xaa naz jwer yezh nu nalet be xgab leezha xizhno xaa be mod mxizhno xaa Jesús.

¹⁴ Nel lo yizhyo ne nankanot be tub yezh kwaan ndii tira, kwaanzee lee be nkwaan tub yezh kwaan nzho yiba kwaan ndii tira.

¹⁵ Kwaanzee nzhaal gool be lo Dios kwent cheen kwaan mle Jesucrist, nu kwaan nzhall be lo xaa nak mod tub gon kwaan nzaa be lo xaa. Gool be lo Xaa Nabeyy kwaan roo be.

¹⁶ Nu nayanlazht be le be kwaan wen nu nzhaal zaa be kwaan nkano be lo stub naz xaa nel kwaane nak mod tub gon kwaan nyula Dios.

¹⁷ Gon be xtizh re xaa nseed be xtizh Dios, nu zheta gak be lo xaa, nel nanyizhat xaa kanap xaa be. Gon be xtizh xaa, zee tubka le xaaya kwaan yalnix nu nagakta tub kwaan nga doo nu sbaa mas chul seed be lo xaa.

¹⁸ Naab gu lo Dios kwent cheen nu, zee nzho mod le nu wen lo rese xaa, kwaan tub xgab nali.

¹⁹ Nu leezha naab gu lo Dios kwent cheen na, naab gu zee le Dios, zee lijer bare na lo gu stub welt.

Diizh gw luzhtlaka

²⁰⁻²¹ Naab na lo Dios, xaa nle zee chul kwi be, xaa mseban Jesucrist lo re xaa ngut, zee le xaa yudar be nu zaa xaa rese kwaan chul kwaan nkin be zee nzho mod le be kwaan nzhekla xaa. Nu nzhekla na gool rese myet lo Jesucrist tira nel lee xaa nak xaa wen nkanap re be, xaa nak mod re xmbakxiil xaa, nu mxo xaa xren xaa zee mlaa xaa wdizh kub lo re be. ¡Sbaa gaka!

²² Wech nu bzan, naab na lo gu, nkenzha gu lak lan wdizh ne kwaan mkee na lo gu.

²³ Nzhekla na ne gu, lee wech be Timoteo mroola lozhyib nu chelee xaa lijer zhin xaa lo na zee ropse nu yasewii lo gu.

²⁴ Xaal na “dix” cheen na lo re xaa nseed gu xtizh Dios nu lo re xaa Jesús, xaa nambey naz baa. Noka re xaa Italia xaal “dix” lo gu.

²⁵ Nzhekla na luu Dios yalnkele cheen xaa lo gu. Sbaa gaka.

Yech kwaan mkee Chag

Dix cheen Chag

¹ Dix re gu.

Na nak Chag, nu kakee na yech ne lo re gu, xaa nak dii cheen chiibchop xgann xey be, xaa Israel, lo re gu xaa nzho dubse yizhyo. Na nak xmos Dios, xaa nkee na zhiin lo, nu xmos Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

Cho sirb nle re yalzi

² Rese be wech nu bzan, yakla be gorna zhin reta klas yalzi lo be.

³ Yakla be gorna nded be re yalzi kwaan nzhin lo be nel ngwii be lo Jesús, nel nela be re yalzi nle zee nye nzo be lo Dios.

⁴ Bseed be xek be ded be rese yalzi nu nye zo be lo Dios nu nik tub kwaan nayojwalt lo be.

⁵ Nu cheleeya cho be nzho jwalt yalnzhak lo, gunaab beya lo Dios, nel telisa zaa xaaya lo be nu nagalnot xaa be nel ngunaab beya lo xaa.

⁶ Per dub yek be naab beya nu dub lextoo be, nu nagakt chop yek be. Nel lee xaa nzhak chop yek, nak kwenta nistoo kwaan ngit tub lad nu stub lad.

⁷⁻⁸ Xaa kwaan nzhak chop lextoo ngwii xaa lo Xaa Nabeyy, nanyet nzo xaa lo Xaa Nabeyy, zee nik tub kwaan nyent mod kwaz xaa kayaa xaa lo Xaa Nabeyy.

⁹ Nzhaal yakla re xaa prob, xaa ngwii lo Jesucrist, nel non doo xaa lo Dios.

¹⁰ Sbaaka nzhaal yakla re xaa rik, leezha nseed Dios xaa nanzhaalt gak xaa xaa nto yalxwa. Nel re xaa rik nak mod re yeey wen kwaan ngool;

¹¹ nu gorna nlen mbizh nu nzelo neey nla, zee lee yeey wen ngool nu nawentra luya. Sneer lux re xaa rik gorna kale xaa xchiin xaa lo re kwaan nzhap xaa.

¹² Wen xaa nkek lo re yalzi. Xaa nkek lo re yalzi kayaa koron cheen yalnanan kwaan tira, kwaan nguné Dios selazh Dios lo re xaa nkela xaa.

¹³ Leezha nzhekla tub xaa le tub kwaan nawent, nambezht xaa: “Dios mkiil na”. Nel nankiilt Dios nik tub xaa, nu nixa nik tub kwaan nawent nanlet xaa.

¹⁴ Per tub xaa nkiil leeka lee xaa leezha nla xaa lo re kwaan nawent kwaan nzhekla xaa le xaa.

¹⁵ Nu lee re jwalt kwaan nle xaa nzhal lo re xgab nawent kwaan nzho yek xaa. Nu leezha yilo roo re jwalt, leeya nle zee yet xaa.

Xaa prob nu xaa rik

¹⁶ Kwaanzee nii na lo re gu wech nu bzan, nakadet be leeka be.

¹⁷ Nel Dios xaa nzob naz yiba, nzaa rese kwaan wen nu rese kwaan xwa nzhak lo re be. Lee xaa mdexkwa mbizh, nu mbee, nu re mbal ma yiba, zee zaa ma xni lo re myet, xaa nzhi lo yizhyo. Nu lee xaa nak mer xni per nangunt xni cheen xaa, nu nixa nyent yalnakaw lo xaa.

¹⁸ Lee xaa mle zee ngol be lo xtizh xaa kwaan wli, nel sbaa nzhekla xaa. Sbaa mle xaa zee gak be mod tub xle kwaan ntop xaa yilotlaka lo rese kwaan mdexkwa xaa.

Cho kwaan nzhekla Dios le be

¹⁹ Kwaanzee nii na lo gu wech nu bzan, list zo be kenzha be, nu wen wen le be xgaba yilo keb beya, nayiit be ne be re myet sbaaga.

²⁰ Nel lee yalnayii cheen myet nyent mod zo xaa nali lo Dios.

²¹ Kwaanzee nii na lo gu: Laa be rese kwaan nanzhult nu laa be rese kwaan nawent. Gak be tub xaa nadoo, laa be nabeyy xtizh Dios lextoo be zee koo Dios be lo yalgut.

²² Leeka be nkade be leezha mbezh be nkenzha be xtizh Dios per nanlet beya; mas wen le beya.

²³ Nel loka xaa nebse nkenzha xtizh Dios nu nanlet xaaya, nebse nak xaa kwenta tub xaa ngwii garlo lo spej.

²⁴ Wen wen ngwii xaa lo spej nen xomod nzhak xaa, nu nya xaa; per leeka gorzee myenlazzh xaa nen xomod nzhak xaa.

²⁵ Kwaanzee tubka seed be Xkyech Dios, kwaan nali nak, nel leeya nsela be lo re jwalt kwaan mle be. Zee gak be mod tub xaa wen wen ngwii lo spej, xaa nanyenlazzht xomod nzhak. Sbaa le be rese kwaan nseed be zee lee Dios le kwaan chul lo be.

²⁶ Loka xaa nzak nzhood lo Dios per nanlewent xaa xgab kwaan nii xaa, nawlit xaa zee nzhood xaa lo Dios, leeka lee xaa nkade xaa, zee nanont re kwaan nle xaa lo Dios.

²⁷ Kwaan nzhekla xuz be Dios le be nak: Le be yudar re ngwnaa byud nu re ngwzeb leezha nkin xaa tub kwaan, nu nzhaal kanap be leeka be lo re kwaan nawent, kwaan nle re myet yizhyo.

2

Nawent le nonra be tub be stub be

¹ Rese gu wech nu bzan, be nak xaa ngwii lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be, xaa nzo lo xni. Kwaanzee nyentra mod yé be: “Nonra xaa ne ke xaa ba”.

²⁻³ Nanont zaa be pa mas non zob tub xaa rik, xaa nzeb paro nkasa be nzhol be lo Dios, o tub xaa nzho yani or yaa nu nak xaa ler kwaan kar doo. Nu leeka zee zhin stub xaa nales doo nzhak, xaa beed doo na xab, nu nanont yé be lo xaa prob: “Bzoli o bzob lo yo”.

⁴ Sneee nle non be tub xaa ke stub xaa, tub kwaan tira nanalit nak.

⁵ Rese gu wech nu bzan, xaa nkela na, bkenzha gu kwaane. Dios mleey re xaa prob lo yizhyo ne, zee wii xaa lo Dios kwaan dub lextoo xaa. Noka mleey Dios re xaa prob zee nya xaa pa nabeyy Dios, pa nakladiizh zaa Dios lo re xaa nkela Dios.

⁶ Per lee re gu nle gu xgab nanont re xaa prob. Nu, ¿che nanzeent gu nchezi re xaa rik gu? nu, ¿che nanzeent gu lee xaa rik nak xaa ngaazh re jwalt tich gu lo xaa nak zhiin?

⁷ nu, ¿che naleet re xaa rik nak xaa naniiwent Jesucrist, mer xaa mzaa yalnaban lo be?

⁸ Wen nle be chelee be nle be kwaan nabeyy Xkyech Dios le be: “Kela lu sa myet lu modxa nkela lu lu”. [Lv. 19:18]

⁹ Kwaanzee chelee be nle nonra be tub xaa ke stub xaa, nu nanlet be kwaan né Dios, zee naab Dios kwent lo be.

¹⁰ Nu loka xaa ngozhaw dubse ley cheen Dios, per mle xaa tubka kwaan nawent, Dios naab kwent lo xaa nel namlet xaa kwaan mnabeyy Dios.

¹¹ Nel leeka Dios ngunii lo re myet, nu nzhé: “Nazoblazht lu kano lu stub ngwnaa”, nu nixa “Naguta lu sa myet lu”. Nu chelee be nankanot be xngwnaa stub xaa, per nzhut be sa myet be, nambint be kwaan né Dios.

¹² Le be kwaan wen nu nii be kwaan wen nel Dios naab kwent lo be mod nii xtizh xaa, kwaan nsela be lo re jwalt kwaan mle be.

¹³ Nel leezha naab Dios kwent lo rese myet, lee re xaa kwaan namlest lextoo ne wechxinn, noka Dios nalest lextoo ne xaa zee. Nu lee re xaa nles

lextoo ne wechxinn, noka Dios les lextoo ne xaa zee, gorna naab Dios kwent lo rese myet.

Le be kwaan nzhekla Dios

¹⁴ Rese gu wech nu bzan. Chelee tub be yé: “Na si ngwii lo Jesucrist”, per nanlet xaa kwaan nzhekla Dios nyent mod le xaa gan yalnaban kwaan tira.

¹⁵ Nu chelee tub wech be o tub bzan be nankanot xaa kwaan gak xaa, nu nixa kwaan gaw xaa, nu re kwaan nkin xaa yizata mbizh,

¹⁶ nu chelee be yé be lo xaa: “Axta yee. Nazeent lu nal nu nixa yalnlaan”, nu nik tub kwaan nkin xaa nazaat be lo xaa, nanont kwaan ngunii be lo xaa.

¹⁷ Kwaanzee chelee be mbezh be ngwii be lo Jesucrist, per nanlet be kwaan nzhekla Dios, nawlit kwaan nii be nu nankanot be yalnaban kwaan tira.

¹⁸ Chelee tub xaa yé: “Lu mbezh ngwii lu lo Jesucrist, per lee na nle re kwaan nzhekla Dios. Nzhaal le lu kwaan nzhekla Dios zee ne na wlipa ngwii lu lo Jesucrist. Lee na nle kwaan nzhekla Dios, zee zeen lu ngwii na lo Jesucrist.

¹⁹ Lee lu mbezh nzho tubka Dios. Per sbaaka mbezh re mbi mal, nu axta nxiz re mbi mal, nel nzheb mbi mal ne Dios.”

²⁰ ¡Bxen! Nzhaal zeen lu, chelee tub xaa mbezh ngwii lo Jesucrist nu nik tub kwaan nzhekla Dios nanlet xaa, nanont mbezh xaa sbaa.

²¹ ¿Che nanet lu xomod mzo wen Abraham kwaan Dios, xaa nak dii cheen be? Mzo wen Abraham kwaan Dios nel mle xaa kwaan nzhekla Dios, leezha nzha Abraham teed xaa xgann xaa Chak lo Dios, mod tub ma, tub gon kwaan zaa xaa lo Dios.

²² ¿Che nanet lu kwaan mle Abraham mlu xomod mwii xaa lo Dios? Kwaanzee Abraham mwii lo Dios nu noka mle xaa kwaan nzhekla Dios.

²³ Sneer mbarlo kwaan nzhé lo Xkyech Dios: “Abraham mwii lo Dios kwaanzee Dios mkayaa xaa mod tub xaa nali”. [Gn. 15:6] Nu sbaa ngok xaa xmig Dios.

²⁴ Kwaanzee nal, ne be lee tub xaa nzo wen kwaan Dios nel nle xaa kwaan wen, nu nanakta nebse nel ngwii xaa lo Jesucrist.

²⁵ Nu seeka mzo wen Rahab kwaan Dios, me mto cho. Nel mle me kwaan nzhekla Dios gorna mkayaa me rop xaa mxaal Josué nu zee mxaal me xaa stub naz, zee naguta xaa yezh rop xaa.

²⁶ Kwaanzee tub kwerp kwaan nankanot yalnaban cheen ngulola nguta, sbaa naka leezha mbezh xaa ngwii xaa lo Jesucrist, nu nanlet xaa kwaan nzhekla Dios; kwaanzee mod ngwii xaa lo Jesucrist nak mod tub kwaan ngut.

3

Le wen be xgab yilo wdizh beya

¹ Rese gu wech nu bzan. Nanzhaalt zoblazh rese gu gak gu maestr xaa nlu xtizh Dios; nel rese nu, xaa nzaa kwent xtizh Dios, telisa mas gro kwent naab Dios lo nu.

² Nu rese be nak xaa nzeb jwalt. Chelee tub xaa nzhedizh purse kwaan wen, xaa zee nak tub xaa nali nzo lo rese kwaan nle xaa, nu nle xaa gan nseli xaa dubse kwerp cheen xaa.

³ Nu ne be xomod nak kabay; ngoo be fren roo ma zee ya ma loka lad nzhekla be.

⁴ Nu seeka nak tub bark kwaan gro doo, nixa nze tub mbi dox nzobyaya, nu lee xaa kwaan nzhanoo bark nzhe xaaya kwaan tub le yag dik. Sbaa nzho mod nzhanoo xaa bark loka lad nzhekla xaa dubse leen nistoo.

⁵ Nu seeka nak luzh myet; leeya nak tub kwaan tik doo, per leezha leeya nzhedizh xaa, leeya nii duzna kwaan yiya. Nu kwaan nzhedizh xaa nak mod tik bal cheen ki, per nleya gan nzeka dubse tub yi gro doo.

⁶ Nu kwaan nii myet nak mod tub bal cheen ki kwaan nle yalki leen lextoo myet. Leeya nak kwaan nzek mod ki kwaan nze lo Maxuu, nu kwaan nlux dub lextoo myet.

⁷ Reta klas ma wen, re mbyin, nu re mball, nu re ma nzho leen nistoo nle myet gan nseed myet ma.

⁸ Per lee roo myet nak tub kwaan nik tub xaa zer le gan seed. Kwaanzee leeya nak tub kwaan tira nawent.

⁹ Kwaan roo be nzhol be lo Xuz be Dios, nu kwaan roo be nge be lo re wechxinn be, xaa mdexkwa Dios kwentaxa nak Dios.

¹⁰ Rese gu wech nu bzan, nanzhaalt kwaan leeka roo be naab be kwaan wen nu naab be kwaan nawent gak lo wechxinn be. Kwaane si tira nawent nak.

¹¹ Tub xlen pa nzhib nis, ¿che nzho mod zhib nis nax nu noka nis nzhi?

¹² Rese gu wech nu bzan, ne gu nyent mod zaa tub yag ig tub xle kwaan nak olib; nu nyent mod zaa tub yag ub tub xle kwaan nak ig, sbaaka nixa nis nax nyent mod zhiba pa nzhib nis nzhi.

Yalnzhak kwaan wlipa

¹³ Nu chelee nzho lak xaa nzhak lo gu nla lak kwaan yek, nzhaal le xaa kwaan wen, nu gak xaa tub xaa nadoo, kwaane lu yalnzhak cheen xaa.

¹⁴ Per chelee be nzoblazh be, nu chelee be nzhekla be le be gan rese kwaan, zee telisa nanzhaalt to be yalxwa nu yé be wli nak kwaan nawlit.

¹⁵ Lee yalnzhak ne nanzet lo Dios, sinka lee yalnzhak ne nze naz lo yizhyo, nu cheen myet yizhyo naka; nanakta cheen Dios leeya nak cheen Maxuu.

¹⁶ Nu pa nzo xaa nzoblazh nu xaa nzhekla le gan kwent cheen nebse lee xaa, nu noka baa nanzhiwent re xaa nu le xaa rese kwaan nawent.

¹⁷ Per lee yalnzhak kwaan nze lo Dios nak nebse kwaan nzhol, nu nle zee kwi wen xaa; nu lee xaa nkano yalnzhak:

nadoo nii xaa,
nu nzhekla xaa gon kwaan nii stub xaa,
nu nles lextoo xaa ne xaa wechxinn xaa,
nu nle xaa kwaan nali nak,
nu nangwiit xaa cho nak xaa,
nu tira nankadet xaa.

¹⁸ Kwaanzee lee xaa le kwi wen re xaa, nak xaa mod tub xaa nxeen bizh wen, nu zee top xaa xleya, zee gaka mod xaa nali nzo.

4

Nakelat be re kwaan yizhyo

¹ Kwaanzee naab na kwaane lo gu. ¿Chozhiin tant ndil gu nu tant nayii gu ne gu re wech gu nu re bzan gu? Sbaa ndil gu nel leeka leen lextoo gu nzhal re yalnzoblazh.

² Nzoblazh gu kano gu re kwaan nankanot gu, zee nzhut gu zee nkayaa gu kwaan tant nzoblazh gu, nu komba nak kwaan ndil gu lo. Nu nankanot gu kwaan nzhekla gu nel nanaabt guya lo Dios.

³ Nu leezha naab guya lo Dios, nankayaat guya nel nanalit nzhak lextoo gu gorna ngunaab guya. Snee nankayaat guya nel lo gust yizhyo nzhekla gu le xchiin guya.

⁴ Gu nak mod me nto cho, nel mlaa gu Dios nel nkela gu re kwaan yizhyo. ¿Che nanet gu leezha nkela gu re kwaan yizhyo, nzhak gu xkontrad Dios?

⁵ ¿Che nzak gu nanont Xkyech Dios kwaan nzhé: “Lee Dios mzaa yalnaban lo re myet, kwaanzee nzoblahz Dios gak myet nebse xaa xaa”?

⁶ Per nles lextoo Dios ne be nu nlu xaa yalnkeela cheen xaa lo be. Nel nkeela lo Xkyech Dios nii: “Dios nkela re xaa nadoo nak; per lee re xaa nto yalxwa, nayii Dios ne xaa”. [Pr. 3:34]

⁷ Kwaanzee laa be nabeyy Dios lextoo be, nu nazaat be lugar lo Maxuu, zee bachii Maxuu lo be.

⁸ Bii be lo Dios zee noka Dios bii gax lo be. Sembey be lextoo be, xaa nle kwaan nawent nu xaa nzhak chop yek.

⁹ Nu noka gak nales lextoo be nu goon be gorna ne be lo rese kwaan nawent kwaan mle be. Nu nixa naxizht be per goon be selazh be re jwalt kwaan mle be.

¹⁰ Zee gak be tub xaa wlipa nadoo doo nak lo Xaa Nabeyy, nu zee le xaa be tub xaa non doo lo xaa.

Nagawyixt be wechinn be

¹¹ Rese gu wech nu bzan, nagawyixt be tub be stub be. Nu cheleeya nzhawyix be tub be stub be, nlu nanzhont be ley cheen Dios. Nu chelee be nanzhont be ley cheen Dios, nlu leeka be nzhekla nabeyy loya.

¹² Nu nebse Dios mzaa ley ne nu nebse lee xaa nak xaa nzho mod naab re kwent. Nu lee gu, ¿cho nak gu zee nzhawyix gu tub gu stub gu? Nel Dios nak xaa nzho mod luux gu nu nzho mod seban gu.

¹³ Kwaanzee nal bin gu kwaan nii na lo gu. Cheleeya nzho tub be yé: “Yee o wiizh, ya na stub yezh nu yoo na zee tub liin, zee le na negos, zee le na gan gro doo demi”.

¹⁴ Nu nixa nanet be nen che zban be yee o wiizh. Nel re be nak kwenta beg; tub rataka nluya, nu lee stub rat nixa nanlutra nen pa naz nzhaya.

¹⁵ Mas wen yé be: “Chelee Xaa Nabeyy zaa diizh banra na xep zee le na kwaan nzho yek na”.

¹⁶ Per lee gu nto doo gu yalxwa kwaan nii gu, ¹⁶ tira nawent nak re yalxwa kwaan nii gu.

¹⁷ Kwaanzee loka cho be ne nzhaal le be kwaan wen nu nalet beya, kwaane nak tub jwalt gro doo lo Dios.

5

Bkenzha rese gu xaa rik

¹ Bkenzha rese gu xaa rik. Binn gu nu brazhe gu nel lee re yalzi zhin lo gu.

² Nel rese kwaan nzhap gu zelo yeb nu lux, nu lee re xab gu, re ler kwaan non doo nzelo kee mbaz.

³ Nu lee re xdemi lu kwaan nak or nu plat ngulo gaw chen. Nu lee re chen ne ngaazh kwaan tich gu, nu axta leeya lux xkwerp gu mod bal cheen ki, nel tant ngozhaw gu re kwaan nzhap gu lo yizhyo ne, re mbizh nal kwaan ngwluzhtlaka.

⁴ ¡Wii gu, nangixt gu kwaan mka re xaa mkee zhiin lo gu, zee lee re kwaan kabazhe xaa mzhinla lo Dios, xaa ngezh doo!

⁵ Lo yizhyo ne mkano gu rese kwaan nzhekla gu, nu mle gu re gust nzhak yek gu, nu msechaa gu gu, mod tub ma gut xaa gaw xaa.

⁶ Nu ngaazh re gu kwaan tich xaa nadoo nak, xaa nik tub jwalt nanzhapt lo gu, nu sbaa mbit gu xaa.

Ye be

⁷ Kwaanzee rese be wech nu bzan, ye be xep axta gorna bare Xaa Nabeyy. ¿Che nanet gu xomod naka leezha nzhaan xaa? Mbaz xaa la yey zee nzho mod le xaa gan koo xaa yalgon kwaan chul doo gak.

⁸ Nu seeka be, nzhaal kwaz be xep, nu yo balor lextoo be, nel naxchetra bare Xaa Nabeyy lo be.

⁹ Nu rese be wech nu bzan, nagawyixt be re wech be, zee nanaabt Dios kwent cheen be lo be. Nel lee Xaa Nabeyy merla zhin nu lee xaa nak xaa naab kwent lo rese myet.

¹⁰ Rese be wech nu bzan, seed be xek be lo re yalzi modxa mxek re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu ngunii xaa xkwent xaa.

¹¹ Nel re be mbezh wen re xaa nxek lo reta klas yalzi. Nela be xomod mxek Job lo re yalzi kwaan mded xaa; nu ne wen be xomod mle Dios lo xaa, nu xomod nlesdoola Xaa Nabeyy ne re myet.

¹² Nu rese gu wech nu bzan, nanzhaalt chaw be krus lo yizhyo nu nixa naz yiba nu nixa lo nik tub kwaan. Mas wen yé be: “Sbaa naka” o “Nawlita”. Per nachawt be krus, zee nanaabt Dios kwent lo be.

Xomod nzhaal wdizhno be Dios

¹³ Nu chelee tub be zhin yalzi lo, nzhaal wdizhno be Dios. Nu chelee tub be nyakla, nzhaal gool xaa lo Dios.

¹⁴ Nu seeka chelee tub be gak ne, xaa zee nzhaal kwezh re xaa gol lo re xaa Jesucrist, zee teeb xaa anseyt cho xaa ne nzak, nu naab xaa lo Dios kwaan yalnabeyy cheen Xaa Nabeyy, zee sekwen Dios xaa.

¹⁵ Nu gorna nii be lo Dios, ne be lee xaa gon xtizh be, nu lee Xaa Nabeyy sekwen xaa ne nzak, nu chelee xaa mle xaa tub jwalt, leeya zhe.

¹⁶ Nu yé be tub be stub be re jwalt kwaan mle be, zee naab xaa lo Dios zee sekwen Dios be. Nu leezha nzhedizhno tub xaa nali nzo lo Dios, rese kwaan naab xaa gak.

¹⁷ Li ngok tub myet mod rese be, nu dub lextoo xaa ngunaab xaa lo Dios zee nalat yey, nu namlata lo yizhyochon liin yirol.

¹⁸ Nu gorna mbdizhno Li Dios stub welt, zee mbare yey mla lo yizhyo stub welt. Nu zeera mzaa yizhyo yalgon stuba.

¹⁹ Rese gu wech nu bzan, chelee tub be mroo lo xnaz Dios kwaan wli nak, nu lee stub be mle gan zere xaa lo xnaz Dios, wen doo mle xaa ne.

²⁰ Sbaa ne be rese xaa nle gan zere tub xaa nzeb jwalt naz lo Dios, tub xaa nzha naz nawent, mle xaa ne gan mlloo xaa xaa lo yalgut. Nu mle xaa gan zee chee Dios rese jwalt kwaan mzeb xaa zee.

Chag

Yech yilo kwaan mkee Pér

Dix cheen Pér

¹ Na nak Pér, nu mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist, zee za na kwent cheen xaa; kakee na yech ne lo re gu, xaa mleyy Dios, xaa nanzhot laz, xaa kwaan nzho yizhyo cheen Ponto, Galacia, Capadocia, Asia nu Bitinia.

² Dios, xaa nak Xuz be, mleyyla xaa gu axta yilo, mod mlela xaa xgab, nu mle xaaya kwent cheen Mbi Naban leezha mlexcho xaa gu, zee gon gu xtizh Jesucrist, nu gak nzhu re gu kwaan xren xaa. Nzhekla na lee Dios luu yalnkele cheen xaa lo re gu nu le xaa zee nix kwi re gu.

Tub yalnaban kwaan nkambaz be

³ Gool be lo Dios, xaa nak Xuz Jesucrist, Xaa Nabeyy be. Dios kwaan gro yalnles cheen xaa, mle gal be stub welt, nel mroban Jesucrist; nu kwaane nle zee kwaan dub lextoo be nkambaz be xaa,

⁴ zee kayaa be kwaan nzhap Dios, kwaan mlozhaw xaa kayaa be naz leen yiba. Kwaan mlozhaw xaa nak tub kwaan nanluxt, kwaan nambey, nu kwaan nangoolt.

⁵ Nu nel ngwii be lo Dios, nkanap xaa be kwaan dub jwers cheen xaa zee le be gan yalnaye nu yalnaban kwaan tira, kwaan nkambaz xaa zaa xaa lo be mbizh gwuluzh.

⁶ Nu kwaane nle zee chul nzhak lextoo be, nixa nkin ded be rete bid tub tyemp.

⁷ Lee mod ngwii be lo Dios non doo mod or, kwaan nle xaa preb lo ki; nu lee mod ngwii be lo Dios nak tub kwaan nonra ke or, nel lee or nzho mod lux. Nu lee mod ngwii be lo Dios mye mded preb, zee nii Dios wen lo re be, nu zaa xaa xni lo re be, nu zee lee re myet wii respet lo re be, gorna bare Jesucrist stub welt.

⁸ Lee re gu nkela Jesucrist nixa zer ne gu lo xaa, nu nal ngwii gu lo xaa nixa zer lu xaa lo gu, nu chul doo nzhak lextoo gu, tub kwaan nyent mod zaa gu kwent kwaan wdizh,

⁹ nel ngwii gu lo Dios zee nle gu gan yalnaban kwaan tira.

¹⁰ Lee yilo, lee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa nzhé, luu Dios yalnkele cheen xaa lo be nu koo Dios be lo yalgut cheen jwalt cheen be. Nu nzhekla re xaa ne, ne xomod le Dios re kwaane.

¹¹ Nu nzhekla re xaa ne pok xaal Dios Xaa Nabeyy nu cho gak Xaa Nabeyy, nel lee Mbi Naban, xaa nzho lextoo re xaa, nguné lo re xaa xomod nkin ded Xaa Mxaal Dios Nabeyy bid, nu zeera xomod gwuluzhtlaka kayaa xaa rese yalnabeyy nu rese xni.

¹² Per zeera ngune re xaa ne, lee re kwaan kaza xaa kwent, nalet yudar leeka re xaa, sinka leeya le yudar re be. Nu nal, lee wdizh chul ne nak kwaan mzaa re xaa kwent lo re gu, kwaan yalnabeyy cheen Mbi Naban cheen Dios, xaa nze naz yiba. ¡Axta re mandad cheen Dios nzhekla doo ne re kwaane!

Dios mbezh be yo be nambey

¹³ Kwaanzee, tubka list zo be nu yo yek be, nu kwaan dub lextoo be kwaz be kwaan zelazh Dios lo be gorna bare Jesucrist.

¹⁴ Nu mod mad nzhon xtizh xuz, nazoblahztra be le be re kwaan mzoblahz be nle be yilo, leezha zer labeyy be Dios.

¹⁵ Lee xaa mrezh be nak tub xaa nambey, kwaanzee gak be xaa nambey lo rese kwaan nle be.

¹⁶ Nel lee xtizh Dios nzhé: “Gok gu tub xaa nambey, nel lee na nak xaa nambey”. [Lv. 11:44; 19:2]

¹⁷ Lee be nii “Pa” lo Dios, nu nzhaal zheb be ne be xaa re mbizh kwaan mban be lo yizhyo ne, nel lee xaa naab kwent lo rese kwaan nle myet tub mod nali.

¹⁸ Nu Dios mzi re be nu mlou xaa be lo re kwaan nzho be yilo, re kwaan mlaa re xey be lo be kwaan nyent sirb; nu ne wen be lee xaa namzit be kwaan or nixa kwaan plat kwaan nlux,

¹⁹ sinka lee xaa mzi be kwaan xren Jesucrist, kwaan non doo. Lee xaa mded lo Dios mod tub mbakxiil, ma nzhol nu ma nambey.

²⁰ Jesucrist nakladiizh ded re kwaan axta yilo, axta leezha zeeraka dexkwa yizhyo; nu myaad xaa re mbizh gwuluzh ne, nel nkela xaa re be.

²¹ Nu Jesucrist mle zee nzho mod wii be lo Dios, xaa kwaan mseban Jesucrist, nu mzaa xaa re xni lo xaa; nu kwaanzee lee be ngwii lo Dios nu nkambaz be kwaan zelazh xaa lo be.

²² Mle nzhol be yalnaban cheen be, nel mbin be kwaan wli, zee nzho mod wlipa kela be tub be stub be kwaan dub lextoo be.

²³ Nu lee re be mbare ngol stub welt, nu lee welt ne nangolt be lo kwerp cheen xuz be nu xnaa be kwaan nzhet, welt ne ngol be lo wdizh chul cheen Dios, kwaan mban nu kwaan tira naluxt.

²⁴ Nel lee Xkyech Dios nzhé:

Re myet nak mod yixwen,

nu rese kwaan chul cheen xaa nak mod yeey cheen yixwen.

Lee yixwen ngool, lee yeey nzhab,

²⁵ per lee xtizh Xaa Nabey tubka nzho. [Is. 40:6-8]

Nu re wdizh chul ne nak wdizh kwaan mzaa xaa kwent lo re gu.

2

¹ Kwaanzee blaa gu rese kwaan nawent:

re yalnkaade,

nayét gu le gu tub kwaan nu le gu stub kwaan,

nazoblazht gu,

nixa nagawiyixt gu wechxinn gu.

² Gak gu mod madoo, mad pensa ngol, nyakdoola mad go mad xizh xnaa mad, sbaaka bkwaan gu nizh kwaan nak kwaan wlipa, zee xeen gu lo re xcheen Dios nu kayaa gu yalnaban kwaan tira,

³ nel mlela gu preba nu wlipa mzeen gu lee Xaa Nabey wen nak.

Jesucrist nak mod tub ke naban

⁴ Lee Xaa Nabey nak mod tub ke naban, kwaan mlabi re myet, per leeya nak ke kwaan mleye Dios nu tub kwaan non doo lo xaa. Kwaanzee bii gu lo xaa,

⁵ zee noka re gu mod ke naban, kaya gu tub yidoo kwaan nak cheen Dios, zee gak gu ngwleyy nambey cheen Dios, zee le gu xchiin Dios, kwaan nyula xaa, kwent cheen kwaan mle Jesucrist.

⁶ Kwaanee ngok mod nzhé Xkyech Dios:

Zoob na tub ke naz yezh Sión,

tub ke non doo kwaan nzob skin yoo,

leeya nak tub ke kwaan mleye na;

nu loka xaa kwaan wii lo ke ne, nyakla xaa zee. [Is. 28:16]

⁷ Lee ke ne non doo lo re be, xaa ngwii lo ke ne; per lee re xaa kwaan nangwiit lo ke ne, barlo kwaan nzhé xtizh Dios, kwaan nzhé:

Lee ke kwaan nanzheklat re xaa nza yoo,

leeya ngok ke skin yoo. [Sal. 118:22]

⁸ Nu noka stub pa nzhé:

Nu tub ke kwaan nral nii re xaa,

zee nla xaa lo yo. [Is. 8:14-15]

Kwaanzee rala nii re xaa nel nanzhont xaa xtizh Dios, nu nel nakladiizh ded xaa bid tira.

⁹ Per lee be nak xaa mleey Dios, noka lee be nak ngwleey, xaa nkee xchiin rey, be nak yezh nambey cheen xaa. Nu noka mle xaa be xaa xaa, zee xaa be kwent cheen re kwaan chul cheen xaa, nel mloo xaa be lo yalnakaw zee zo be lo xni chul cheen xaa.

¹⁰ Nu lee yilo, lee re be nanakt xaa Dios, per nal nak be xaa Dios; yilo nanlestla xaa ne xaa be, per nal lee Dios nlesla ne be.

Le be xchiin Dios

¹¹ Re gu, xaa nkela na, naab na lo gu, nalaat gu lee re kwaan nzoblazh kwerp cheen gu le gan lo gu, leeka kwaan ndil kwaan yalnaban cheen gu, nel nanakt be xaa yizhyo ne.

¹² Kwaan be le be kwaan wen, zee wii re xaa nanlabeyyt Dios lo be. Nu sbaa, nixa nal nii nawent re xaa be, mod tub xaa nakap nak, per gorna wii re xaa lo re kwaan wen nle be, noka re xaa gool lo Dios mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet.

¹³ Nel Jesucrist nak Xaa Nabeyy be, nzhaal gon be xtizh xaa nabeyy lo yizhyo ne. Nzhaal gon be xtizh rey, nel lee xaa nak xaa nabeyy rese yezh.

¹⁴ Noka nzhaal gon be xtizh re xaa nxaal rey, nel ted xaa bid re xaa nle kwaan nawent, nu wen nii xaa ne lo re xaa nle kwaan wen.

¹⁵ Nel Dios nzhekla lee re gu le kwaan wen, zee lee re xaa nagakt nu re xaa nyent yek, saaw roo.

¹⁶ Le be mod tub xaa libr, per nalet be kwaan nawent nel nak be tub xaa mla. Mas wen kweey be le be mod tub xmos Dios.

¹⁷ Wii be respet lo re myet, nu kela be re wech be nu re bzan be, nu zheb be ne be Dios, nu gon be xtizh xaa nabeyy yezh.

Xomod mded Jesús bid

¹⁸ Re gu, xaa nak mos, bin gu xtizh xaa kwaan nabeyy gu, nu nanebt xtizh xaa kwaan wen nu nadoo nak, noka bzaa gu yek gu gon xtizh xaa kwaan nakap nak.

¹⁹ Chelee tub xaa nyela nded bid kwaan nanzhaalt ded xaa, nel nzhekla xaa le xaa kwaan wen lo Dios, kwaane nyula Dios.

²⁰ Chelee xaa ted xaa be bid nel mle be tub kwaan nawent, ¿cho kwaan chul lu be lee be myela mded bid? Per chelee xaa ted xaa be bid nel mle be kwaan wen, nu myela be kwaan ba nak tub kwaan nyula Dios.

²¹ Kwaane mrezh Dios be zee nyela be ded be bid, nel mdedla Jesucrist bid kwent cheen re be, nu mlu xaa lo be xomod nzhaal yela be.

²² Jesucrist namlet nik tub jwalt nixa namkadet xaa nik tub xaa.

²³ Gorna mde re myet lo xaa, namdedt xaa lo re xaa; nu gorna lee re myet mted xaa bid, nanzhét xaa lo re xaa ted xaa xaa bid; nebse mwii xaa lo Dios nakap Dios xaa, nel lee xaa naab kwent nali.

²⁴ Nu leeka Jesucrist nak xaa mrrib jwalt cheen be tich, gorna mkee xaa lo krus, zee lee re be ngut lo re jwalt cheen be, nu ban be tub yalnaban kwaan nali. Nel mweey Jesucrist zee gakwen re be.

²⁵ Nel yilo, lee re be nkanze mod mbakxiil ma mzowen, per lee nal mbare be lo Jesucrist, xaa kwaan nkanap be mod tub xaa nkanap xma, zee tubka nkanap xaa yalnaban cheen be.

3

Xomod nzhaal ban xaa kwaan sa xaa

¹ Noka re gu ngwnaa me nkano sa, bin gu xtizh sa gu kwaan dub lextoo gu. Nu chelee xaa nanzhont xaa wdizh chul cheen Dios, zee ne xaa leeya nak kwaan chul, nebse wii xaa lo re kwaan nle gu, nu nankintra nii gu lo xaa.

² Nebse ne xaa xomod nali nzo gu lo xaa nu xomod nkela gu Dios.

³ Kwaan gu zee chul luu gu; per nakwaant gu zee nebse luu chul kwerp cheen gu, lo re kwaan nak mod chul nze beg yek gu, yo bga or yenn gu, gak gu ler non.

⁴ Sinka bkwaan gu luu chul lextoo gu zee gaka tub kwaan chul doo nu nadoo doo, re kwaane tira nanluxt, kwaan nak tub kwaan chul nu non doo lo Dios.

⁵ Nu lee re ngwnaa nambey, me ngu yilo, me tubka mwii lo Dios, mbin me xtizh xmbyi me, nu sbaa chul mlu me.

⁶ Sbaa mle Sara, mbin me xtizh Abraham, nu nzhe me lo xaa: "Xaa nabeyy na". Nu re gu nak xchap me, chelee gu le gu kwaan wen nu nazhebt gu ne nik tub kwaan.

⁷ Sbaaka re be xaabyi, nkin zaa be yek be, zee ne be xomod nak xngwnaa be nu wii be respet lo me, zee nik tub kwaan nalet nakenzhat Dios xtizh be leezha naab be tub kwaan lo xaa. Sbaa nzhaal le be, nel ngwnaa nak me, nu mas nagoon me ke be; nu mzaa Dios leeka yalnaban lo me kwaan mzaa xaa lo be.

Xaa nded bid kwent cheen kwaan wen

⁸ Nu kwaan nzhekla na nii na nak, yaan re be chul yo be, lesla be ne be re xaa, kela be tub be stub be mod wech be, gak be nadoo nu natot be yalxwa.

⁹ Nazaret be kwaan nawent lo kwaan nawent, nixa leezha ke xaa lo be naket be lo xaa, mas wen naab be lo Dios kwent cheen xaa, nel Dios mrezh re be le be sbaa, zee zaa Dios kwaan wen lo be.

¹⁰ Nel

Xaa nkela yalnaban cheen, nu nzhekla yo chul, kanap xaa roo xaa nu nakadet xaa.

¹¹ Laa xaa lo kwaan nawent nu le xaa kwaan wen, kwaan xaa mod kwi wen xaa kwaan re xaa, nu reke xaa ticha.

¹² Nel lee Xaa Nabeyy nkanap re xaa nali nak, nu nkenzha xaa re kwaan nii xaa, per nayii xaa ne xaa re xaa nle kwaan nawent. [Sal. 34:12-16]

¹³ Kas nik tub xaa nalet tub kwaan nawent lo be, chelee be tubka nle be kwaan wen.

¹⁴ Per chelee be ded be bid nel nle be kwaan wen, le Dios kwaan chul lo be. Nu nalet be xgab leezha nayii re myet ne be, nixa nazhebt be ne be re myet.

¹⁵ Mas wen wii be lo Jesucrist, zee nabeyy xaa lextoo be; nu tubka list zo be keb be lo xaa nabdizh lo be chozhiin ngwii be lo Dios.

¹⁶ Per keb be tub mod nadoo nu nakebt be kwaan yalxwa; zee nik tub xgab nayot yek be, zee lee re xaa kwaan nzhedizh nawent re kwaan wen nle be, modxa nreke be tich Jesucrist, ton xaa ne xaa re kwaan wen nle be.

¹⁷ Mas wen ded xaa bid le xaa kwaan wen, cheleeya sbaa nzhekla Dios, ke ded xaa bid le xaa kwaan nawent.

¹⁸ Nu noka Jesucrist ngut kwent cheen re jwalt cheen re be, nu ngut xaa tubka welt nu tira nayetra xaa. Lee xaa nak tub xaa wen nu ngut xaa kwent cheen re xaa nawent, zee nzho mod wee xaa be lo Dios. Lee kwerp cheen xaa ngut, nu lee Mbi Naban cheen Dios mseban xaa.

¹⁹ Nu kwaan yalnabeyy cheen Mbi Naban, ngwa xaa nu mzaa xaa kwent lo re mbi cheen myet kwaan nzho lozhyib.

²⁰ Lee re mbi ne nak mbi cheen re xaa kwaan nambint diizh yilo, mbizh cheen Noé, leezha myela Dios nkambaz Dios re xaa dubse leezha mdexkwa Noé bark. Nu nebse xon myet nak xaa kwaan mle gan nanguta leen nis.

²¹ Lee nis zee nlu nis kwaan nrubnis be nal, kwaan ngoo be lo yalgut; nu nanakta tub kwaan nle nzhu kwerp cheen be, leeya nak zee naab be lo Dios, zee chee Dios re jwalt cheen be kwaan nzho lextoo be, nel mroban Jesucrist.

²² Lee xaa ngxooob leen yiba nu nzob lad li lo Dios, nu nabeyy xaa lo re mandad nu lo rese mbi kwaan nkano yalnabeyy nu rese yalngezh.

4

Le be kwaan nzhekla Dios

¹ Kwaanzee, mod mded kwerp cheen Jesucrist bid, noka re be nzhaal liib be lextoo be ded be bid; nel leezha mded xaa bid, lee jwalt nanabeyytra lo xaa,

² zee lee re mbizh kwaan mban xaa leen kwerp ne, nalettra xaa kwaan nzhekla kwerp, sinka nle xaa kwaan nzhekla Dios.

³ Lee re mbizh kwaan nle be re kwaan nle re xaa nanakt xaa Dios ngulola mded, kwaan nak mod: bis, yalnzoblazh lo re kwaan nawent, yalguy, nya yalni pa nle rese kwaan nzhekla kwerp cheen xaa, nzho doo nzoo, nu nzhooll lo re maj, kwaan nak tub kwaan tira nawent.

⁴ Per lee nal, lee re be nanzhaaltra kwaan re xaa snee nawent nle, nu kwaanzee ndedyall re xaa nu nii xaa wdizh nawent lo re be.

⁵ Per lee re xaa ne nkin zaa kwent lo Dios, xaa kwaan listla nzo naab kwent lo re xaa mban nu lo re xaa ngut.

⁶ Kwaanzee, noka lo re xaa ngut, mzaa xaa kwent cheen wdizh chul, zee nixa ngunaab Dios kwent lo xaa re kwaan mle xaa lo yizhyo ne, per nal ban mbi naban cheen xaa mod nzhekla Dios.

⁷ Mzhin gaxla mbizh kwaan lux yizhyo; kwaanzee, tubka list zo be nu gak be tub xaa nzhan yek, zee nzho mod wdizhno be Dios.

⁸ Nu kwaan mas nkin le be nak tubka kela be tub be stub be, nel lee yalnkala nle nyenlazzh xaa zyen doo jwalt.

⁹ Nu kwaan dub lextoo be kayaa be tub be stub be garli be, nu nayiit be.

¹⁰ Kad tub be, xaa wen nle re zhiin chul kwaan mzelazh Dios lo xaa, nzhaal le xaaya zee wen gak rese be.

¹¹ Loka xaa nzaa kwent txizh Dios, laa xaa nii Dios kwaan roo xaa; nu loka xaa nle xchiin be, nkin le xaaya kwaan yalngezh kwaan nzaa Dios lo xaa. Nu snee lee rese kwaan nle be, le zee wii re xaa respet lo Dios kwent cheen Jesucrist, xaa nzhaal gool re be lo, nu xaa nabeyy tubka nu tira. ¡Sbaa gaka!

Xomod nzhaal ded tub xaa Jesucrist bid

¹² Nkedoolla na re gu wech nu bzan. Naniit gu gorna ded gu bid: “¿Chozhiin snee kadeed na bid?”, mod naka tub kwaan nankambazt gu. Kwaane le preb gu mod ki.

¹³ Mas wen byakla be ded be bid kwent cheen Jesucrist, zee noka yakla be gorna luu re xni chul cheen xaa.

¹⁴ Byakdooll lextoo be gorna lee tub xaa nii wdizh nawent lo be kwent cheen Jesucrist, nel lee Mbi Naban cheen Dios tubka nzo kwaan be.

¹⁵ Chelee tub be ded bid, nagakta nel mbit be tub xaa, nixa nagakta nel mlewann be, nixa nagakta nel nakap nak be, nu nixa nagakta nel mrepe be tub pa nakabezht xaa be.

¹⁶ Per chelee be nded be bid nel nak be xaa nzhake tich Jesucrist, nankint ton be, mas wen zaa be dixkix lo Dios, nel be nak xaa Dios.

¹⁷ Mzhinla mbizh lee Dios naab kwent lo re xaa nzho leen li xaa, nu chelee Dios kazelo naab kwent lo re be, *¿xomod yilo ded re xaa bid, re xaa kwaan nanzhont wdizh chul cheen Dios?*

¹⁸ Lee re xaa wen nagan roo xaa lo yalgut, *¿zee xomod gak kwaan re xaa nangwiit lo Dios nu re xaa kwaan nle jwalt?*

¹⁹ Kwaanzee lee re be, xaa kwaan nded bid mod nzhekla Dios, le be kwaan wen nu naab be lo Dios zee kanap xaa mbi naban cheen be, nel lee xaa mdexkwaa be nu nali nak xaa.

5

Konsej kwaan nzaa xaa lo re xaa Jesús

¹ Nzhekla na za na konsej ne lo re xaa gol, xaa nabeyy lo re gu naz baa, xaa nak xaa gol kwenta na. Nel na ngune re bid kwaan mded Jesucrist nu noka zo na gorna luu xni chul cheen xaa.

² Gak be mod tub xaa nkanap re xmbakxiil nu kanap wen be re xaa Dios, nel mlaa xaa xaa lo be zee kanap be xaa. Le be kwaan kwaan dub lextoo be mod nzhekla Dios, nu nalet beya nel nle xaa jwers lo be nixa kwent cheen demi, le beya kwaan dub lextoo be.

³ Nalet beya mod tub xaa nabeyy, xaa nakap nak, le beya tub mod nzho mod wii re xaa lo be, zee le xaa mod nle be.

⁴ Nu gorna yaad mer Xaa Nkanap be, kayaa be tub koron kwaan chul doo, kwaan tira naluxt.

⁵ Nu sbaaka re gu xaa mad, bin gu kwaan nabeyy re xaa gol gu. Nu rese gu, natot gu yalxwa, nel Dios nayii ne re xaa nto yalxwa, per kwaan yalnlesla cheen xaa, nle xaa yudar re xaa kwaan nantot yalxwa. [Pr. 3:34]

⁶ Gak be mod tub xaawin lo Dios, xaa ngezh doo, zee lee xaa le be tub xaa non, gorna nzhaal sbaa le xaa.

⁷ Laa be rese xgab kwaan nzho yek be lo Dios, nel tubka nkela xaa be.

⁸ List zo be nu gak be mod tub xaa nzho yek, nel lee xkontrad be Maxuu nzhak mod mbez, ma mbazhe, nkwaan cho gaw.

⁹ Nalaat be le Maxuu gan lo be, tubka nali zo be wii be lo Dios, nel ne be dubse lo yizhyo lee re wech be kaded leeka bid kwaan kaded re be.

¹⁰ Per gwuluzh, gorna yilo ded be chep bid lak mbizh, zee leeka Dios le zee gak be xaa tira nali nak, noka le xaa zee nye nzo be zee gak be xaa ngezh. Sbaa le xaa nel lo yalnkele cheen xaa, mrezh xaa be kwent cheen Jesucrist zee noka be nya pa chul nzho xaa, pa tira naluxt.

¹¹ ¡Lee xaa nabeyy tira! ¡Sbaa gaka!

Dix gwuluzh

¹² Mkee wech Silban yech ne mod nzhé naya lo xaa. (Ne na lee xaa nak tub xaa nali.) Lo yech ne, mza na chep konsej lo re gu nu mza na kwent cheen re kwaan nzelazh Dios lo be kwaan yalnkele cheen xaa, nu wli naka. ¡Tubka nali bzo gu lo yalnkele cheen Dios!

¹³ Lee re xaa Jesús, xaa nzho yezh Babilonia, xaa kwaan mley Dios mod mley xaa re be, nxaal “dix” lo re gu; nu noka Mark, xaa nzak na mod xgaan na nxaal “dix” lo re gu.

¹⁴ Gorna nii gu “dix” tub gu stub gu, daw gu tub bit ta garlo xaa, kwaan nak tub bit cheen yalnkele. Nzhekla na chul kwi re gu, xaa nak xaa Jesucrist. Sbaa gaka.

Yech mrop kwaan mkee Pér

Dix cheen Pér

¹ Na nak Simón Pér, xmos Jesucrist nu mkayaa na yalnabeyy lo Jesucrist. Kakee na yech ne lo re gu, xaa kwaan tubka ngwii lo Dios mod nu. Mod ngwii be lo Dios nak tub kwaan non doo nu chul doo, nel lee Xdios be nu Jesucrist, xaa mzaa yalnaban lo be, nak tub xaa nali.

² Nzhekla na lee Dios nu Jesús, Xaa Nabeyy be, luu yalnkelaa cheen xaa lo gu nu le xaa kwi chul re gu, zee yilo labeyy wen gu xaa.

Mod nzhaal gak tub xaa Jesucrist

³ Dios kwaan yalngezhe cheen xaa mzaa xaa lo be re kwaan nkin be dub mban be, zee yo be tub mod nyula xaa, zee nzho mod labeyy be xaa, xaa mrezh be kano be xni cheen xaa nu re kwaan chul cheen xaa.

⁴ Nu sneeka, mzelazh xaa re kwaan chul nu non doo, rese kwaan nzhé xaa zaa xaa. Nu kwent cheen kwaan chul kwaan zaa xaa, nzho mod xonn be lo re kwaan nawent, kwaan nzoblazh kwerp lo yizhyo ne, zee nzho mod gak be kwenta lee xaa.

⁵ Nu chelee be nzhekla be gak be sbaa, noka nkin le be kwaan chul; nu nanebt nkin be le be kwaan chul, noka nkin kwaan be yalnzhak;

⁶ nu nanebt nkin be yalnzhak, noka nkin nabeyy be lo kwerp cheen be; nu nanebt nkin nabeyy be lo kwerp cheen be, noka nkin yela be;

nu nanebt nkin yela be, noka nkin zo be nali lo Dios;

⁷ nu nanebt nkin zo be nali lo Dios, noka nkin kwaan be le be kwaan wen lo stub be;

nu nanebt nkin le be kwaan wen lo stub be, noka nkin kela be rese xaa.

⁸ Chelee gu nlera gu re kwaane, zee labeyyra gu Jesucrist nu lee yalnaban cheen gu nanakt tub kwaan nanont nu tub kwaan nyent sirb.

⁹ Per xaa kwaan nanlet re kwaane, nak mod tub syeg nu mod tub xaa nanyaniwent zaalo; myenlazh xaa lee xaa ngok nzhu lo re jwalt cheen xaa.

¹⁰ Kwaanzee wech nu bzan, tubka le be re kwaane nu nabaret be naz tras, nu snee luu lee Dios wlipa mrezh re be nu mleyy xaa re be.

¹¹ Nu snee nxal roo pwert lo be, zee deed be Pa Tira Nabeyy Jesucrist, Xaa Nabeyy be, nu xaa nzaa yalnaban kwaan tira lo be.

¹² Kwaanzee, tubka nza na konsej kwent cheen kwaane lo gu, nixa lee re gu nlabeyyla re kwaane, nu tubka nali nzo gu lo re kwaan wli kwaan mseed gu.

¹³ Per nzak na leezha mbanaka na lo yizhyo ne, lee xchinn na nak za na kwent kwaane lo re gu.

¹⁴ Lee Jesucrist, Xaa Nabeyy be, mle zee ne na lee na merla yet.

¹⁵ Per le na re kwaane axta parota nzho mod le naya, zee gorna yet na, lee re gu tubka selazh re kwaane.

Re xaa ngwii lo re kwaan chul cheen Jesucrist

¹⁶ Nu lee kwaan mseed nu gu, lee Jesucrist bare stub welt kwaan rese yalnabeyy cheen xaa, nanakta tub kwent o tub kwaan mgab yek nu, nel ngune nu lo yalnabeyy gro cheen xaa.

¹⁷ Ngune nu lee Dios, xaa ngezhe doo, xaa nak Xuz be, ngunii wdizh chul lo xaa, nu msela xaa xni chul cheen xaa tich xaa, gorna nzhé xaa: "Xaa ne nak xgaan na, xaa kwaan nyak doo lextoo na ngwii na lo".

¹⁸ Nu leeka nu mbin bos ne kwaan nze naz yiba, gorna mzo nu kwaan Xaa Nabeyy yek yi nambey zee.

¹⁹ Nu snee, ne be mas wli nak re kwaan nzhé re xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo. Kwaanzee wen naka chelee gu gon gu wdizh ne nel leeya nak mod tub ki kwaan nzaa xni lo yalnakaw, axta gorna lee yizhyo kaxni, nu lee xni cheen Mbal Ndok la lextoo re gu.

²⁰ Per nkin ne gu kwaane: Lee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo namroota leeka yek xaa,

²¹ nel lee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa nambey nak, namfaat xaa kwent kwaan nzhékla xaa, lee xaa mzaa kwent kwaan nzhékla Dios, nel lee Mbi Naban cheen Dios mluya lextoo re xaa ne cho kwaan nzhaal nii xaa.

2

Re xaa kwaan nawlit nkayaa wdizh lo Dios

¹ Per noka ngu re xaa nawlit mkayaa wdizh lo Dios lo re xey be, xaa Israel; nu sbaaka yo re maestr, xaa luu kwaan nawlit lo re gu. Xlaan seed maestr ne re xgab cheen xaa kwaan nzho mod lux mod ngwii gu lo Dios, nu axta yé xaa: “Tira nanont Xaa Nabeyy”, xaa mzi be lo yalgut, nu kwaane le lijer doo lux xaa leeka lee xaa.

² Kwaanzee zyen doo xaa nle re kwaan nzhékla xkwerp modxa nseed re maestr ne; nu kwent cheen re maestr ne, le stub naz xaa nzhedizh nawent xnaz Dios.

³ Nel demi nzhékla re xaa ba zee kade xaa re gu zee naab xaa demi lo gu, kwent cheen yalnkaade cheen xaa. Per lee re xaa ba telisa lux, nu bid kwaan nakladiizh ded xaa ba axta yilo, telisa ded xaaya.

⁴ Dios namchet jwalt cheen re xmandad xaa, xaa kwaan mle jwalt, sinka mlabi xaa xaa leen yerdoos paro msaaw xaa xaa lo yalnakaw, nu nzhochaw xaa zee axta naab xaa kwent lo re myet mbizh gwuluzhtlaka.

⁵ Nu nixa jwalt cheen re xaa yilo namchet xaa, sinka mxaal xaa nis zee mluuxa re xaa, xaa mle kwaan nawent; nu nebse Noé, xaa mzaa kwent re kwaan nali, nu stub gash myet namlaat xaa ngut.

⁶ Nu noka rop yezh Sodoma nu Gomorra mlux Dios nu mle xaaya nebse xkade, nu kwaan ba nak tub kwaan nlu zee ne re xaa yo gwuluzh xomod gak re xaa kwaan nanzhont xtizh Dios.

⁷ Per mloo xaa Lot, xaa nak tub xaa nali, xaa kwaan nales doo nzhak lextoo ne mod nle re xaa zee, rese kwaan nzhékla xkwerp xaa.

⁸ Lot ngu lo re xaa zee, nu tira nawent ngok lextoo xaa ngune xaa re kwaan nawent kwaan nle sawlazzh xaa yizata mbizh, nel nali ngok xaa.

⁹ Kwaanzee lee Xaa Nabeyy nzhak sela re xaa wen lo re bid, per lee re xaa kwaan nle kwaan nawent nzhozhaw xaa, zee deed xaa bid axta zhin mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet.

¹⁰ Nu sbaaka le Dios lo re xaa kwaan nzhake tich re kwaan nyula kwerp cheen xaa, nu nanzhont xaa xtizh re xaa nabeyy xaa. Per ned doo re xaa, nu nyech nzhak xaa, nu nanzhebt xaa galno xaa re kwaan nawent lo re mbi ngezh doo.

¹¹ Per lee re mandad cheen Dios, nixa nkano xaa grora jwers nu yalnabeyy, nangaazht xaa nik tub kwaan nawent tich mbi mal ba lo Xaa Nabeyy.

¹² Lee re maestr nawlit ne nak mod ma, nyent yek xaa, mban xaa nebse le xaa kwaan nzhékla kwerp cheen xaa; mod ma, nebse ngol ma zee zen xaa ma nu gut xaa ma. Nii xaa kwaan nawent lo re kwaan nanlat yek xaa, per yet xaa mod nzhataka re ma.

¹³ Leeka bid kwaan mted xaa stub xaa ded xaa. Kwaan nyula xaa nak le xaa re kwaan nzhekla kwerp cheen xaa yizata mbizh. Lee xaa nak tub yalnto nu kwaan nle nawent nyun re gu gorna nzhaw xaa kwaan re gu lo yalni cheen gu, nu chul nzhak lextoo xaa nkade xaa re gu.

¹⁴ Rese welt ngwii xaa lo tub ngwnaa nzoblazh xaa me; nanyizhat xaa nle xaa jwalt. Nu tira nanagant nkade xaa re xaa kwaan nanyet nzo lo re xcheen Dios, nu maestr nak xaa lo yalnzoblazh. Dios xobde xaa.

¹⁵ Mzowen xaa nel mlaa xaa naz kwaan wli leel tich kwaan mle Balaam, xgann Beor nzhake xaa, xaa nzhekla le gan demi mle kwaan nawent.

¹⁶ Axta xburr Balaam mgalno Balaam kwent cheen kwaan nawent kwaan mle xaa nu ngunii ma lo xaa kwaan bos cheen myet, zee nalet xaa kwaan nawent kwaan nzha xaa le xaa.

¹⁷ Lee re maestr nawlit ne nak mod pos kwaan nyent nis leen, nu mod xkaw kwaan nzhe mbi; nakladiizh ded xaa ne bid yo xaa lo yalnakaw kwaan tira.

¹⁸ Gaya nii xaa, chul doo nzhedizh xaa, zee nanagant kade xaa re myet, nu snee nle xaa lee re xaa pensa nzhalaa re kwaan nzhekla xkwerp, mbare lo re kwaan stub welt.

¹⁹ Mbezh xaa nzho mod le xaa re gu tub xaa mla, per leeka re xaa snee mbezh nak mos cheen re jwalt cheen xaa kwaan nle zee luux xaa; nel rese myet nak mos cheen kwalkyer kwaan nabeyy lo xaa.

²⁰ Nu chelee tub xaa ba, ngulo mbyiib jwalt cheen, gorna mlabeyy xaa Jesucrist, Xaa Nabeyy be, xaa kwaan ngoo be lo yalgut, nu bare xaa lo re kwaan yizhyo stub welt, mas bid ded xaa ke bid kwaan nzhaal ded xaa yilo.

²¹ Mas wen ngle re xaa zee nanglabeyyt naz nali, ke gwluzh yilo labeyy xaaya, nu bare xaa laa xaaya, nu laa xaa re kwaan nambey kwaan nabeyy Dios le xaa.

²² Lee re xaa zee nak mod xaa nzaa Proberbyos kwent, kwaan nzhé: “Mbare mbak nzhaw kwaan mbare lextoo mbak, nu lee kuch, ma nyilo nzhaz, mbare mbaxche leen ban stub welt”. [Pr. 26:11]

3

Lee Xaa Nabeyy bare

¹ Wech nu bzan, xaa nkedoola na, kwaan gak rop yech kakee na lo re gu. Nu lo rop yech ne nza na konsej lo re gu, zee le gu xgab nali.

² Bselazh gu re kwaan mkee re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, xaa nambey nak; noka bselazh gu re kwaan nabeyy Xaa Nabeyy be, leeka kwent kwaan mzaa re nu, xaa mkayaa yalnabeyy, lo re gu, nel Xaa Nabeyy mzaa yalnaban kwaan tira lo be.

³ Nzhaal ne gu kwaan: Lee mbizh gwluzhtlaka yo myet xaa xizhno re kwaan wli, nu le re xaa kwaan nzhekla kwerp cheen xaa.

⁴ Nu nabdizh xaa: “¿Cho gor gak kwaan nzhé Jesús, lee Jesús bare yaad? Nel axta leezha ngu re xey be, lee re kwaan lal nak mod naka axta leezha mdexkwaayizhyo.”

⁵ Leezha snee mbezh xaa, nlu nazaat xaa yek xaa gon xaa lee yiba nzhola axta yilo, nu lee yizhyo ne mroo leen nis kwaan yalnabeyy cheen wdizh kwaan ngunii Dios.

⁶ Nu noka leeka kwaan nis mlux yizhyo ba, leezha msaaw nis dubse yizhyo, lee yizhyo ba mlux.

⁷ Per lee yiba nu yizhyo kwaan nzho nal, kwaan leeka yalnabeyy cheen wdizh kwaan ngunii Dios, mlozhaw Dios kwaan zee yeka, nu leeka ki ba zek re xaa mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet, mbizh kwaan lux re xaa nawent.

⁸ Nu stub kwaan, wech nu bzan, xaa nkedoola na, bselazh gu lee Xaa Nabeyy nzak tub mbizh nak mod tub mil liin, nu tub mil liin nak mod tub mbizh.

⁹ Nel lee Xaa Nabeyy nanzhakt tras lo re kwaan nzhé xaa, mod nzak lak xaa, sinka nyela xaa ne xaa be, nel nanzheklat xaa luux nik tub xaa, lee xaa nzhekla rese xaa laa kwaan nawent kwaan kale xaa nu wii xaa lo xaa.

¹⁰ Per lee mbizh kwaan bare Xaa Nabeyy zhin mod nzhin tub wann; lee yiba tira lux kwaan tub bi nye doo, axta re kwaan mas chutra yek tira, nu lee yizhyo nu re kwaan nawent cheena yek kwaan ki.

¹¹ Nel rese kwaan snee lux, jnzhaal yo re be tub mod nambey nu nali!

¹² Kwaz be zhin mbizh cheen Dios nu le be kwaan nzho mod le be zee lijer zhin mbizh ne. Mbizh zee, lee yiba lux kwaan ki, nu rese kwaan nzho yiba nu yizhyo lux kwaan xchoog cheen ki ba.

¹³ Per lee re be nkambaz yizhyo kub nu yiba kub kwaan né Dios zaa xaa, paro yo re be, xaa nali nak.

¹⁴ Kwaanzee, wech nu bzan, xaa nkedoola na, nel nkambaz be re kwaane, le be re kwaan wen, zee yizhal be lo Dios lee be chul nzhi, nu nali zo be, nu nik tub jwalt nanzhibt tich be.

¹⁵ Nu selazh be chozhiin nyela Xaa Nabeyy zee zeeraka yaad xaa, nel nzhekla xaa zaa yalnaban tira lo re myet. Kwaane noka mkee wech be Pab lo re gu, kwaan yalnzhak kwaan mzaa Dios lo xaa.

¹⁶ Lo rese yech kwaan mkee xaa nyaad kwaane lo, nixa nzho laka nagan doo la yek be. Per nzho xaa nawlit nlu re kwaan mkee Pab, kwentaxa nawlit nlu xaa stub naz kwaan nkee lo Xkyech Dios, nu snee nlux xaa leeka lee xaa. Nyent yek re xaa ne nu nanyet nzo xaa lo re kwaan nak xcheen Dios.

¹⁷ Kwaanzee, wech nu bzan, nela gu re kwaane nal, bkanap gu gu zee nalat gu lo re yalnkade cheen re xaa nanont ley lo, nu nalaat gu mod nali nzo gu lo Dios.

¹⁸ Per blabeyy wenra gu Jesucrist, Xaa Nabeyy be, xaa mzaa yalnaban kwaan tira lo be, nu bxeen gu yalnkela cheen xaa. ¡Lo lee xaa gool be nu nii be re wdizh chul, nala nu tubka!

¡Sbaa gaka!

Yech yilo kwaan mkee Juan

Lee wdizh kwaan nzaa yalnaban

¹ Jesús nak Wdizh kwaan nzaa yalnaban; axta leezha mdexkwaaw Dios yizhyo ne nzola xaa. Lee nu mbin kwaan nguné xaa, nu mlu xaa lo nu kwaan prop zaalo nu. Ngune nu lo xaa, nu kwaan yaa nu mgal nu cho xaa.

² Jesús nak Wdizh kwaan nzaa yalnaban, lo nu mlu xaa, nu ngune nu lo xaa, zee nzaa nu kwent cheen yalnaban ne lo rese gu. Lee xaa mzo lo Xuz be, per mlu xaa lo nu.

³ Nzaa nu kwent kwaan mlu lo nu, nu kwaan mbin nu, zee rese be gak tubka, kwentaxa tubka nak be kwaan Xuz be Dios, nu kwaan Xgann xaa, Jesucrist.

⁴ Kakee nu re kwaane lo gu zee nix gak lextoo re be.

Dios nak xni

⁵ Nu kwaane nak kwaan né Jesucrist lo re nu, nu snee nseed nu re gu: Dios nak xni, nu tira nyent yalnakaw lo xaa.

⁶ Chelee be yé be, tubka nak be kwaan lee xaa, nu nle be re kwaan nle re xaa kwaan nzo lo yalnakaw, nkade be leeka be nu nakalet be kwaan wli.

⁷ Per chelee be nle be re kwaan nle re xaa nzo lo xni, modxa nzo Dios lo xni, nyenn tub be stub be, zee lee xren Jesucrist, Xgann xaa, le nambey re be lo rese jwalt kwaana mle be.

⁸ Chelee be yé be, namlet be nik tub jwalt, leeka be kakade be, nu nanlet be kwaan wli.

⁹ Per chelee be yé be rese kwaan nawent kwaan mle be lo xaa, telisa chee xaa rese jwalt kwaan mle be nu le nzhuul xaa lextoo be nel lee xaa nak xaa nali nu tubka nzo xaa kwaan be.

¹⁰ Chelee be yé be, nanzebt be nik tub jwalt, zee nzob be Dios mod tub xaa nkade nu lee xtizh Dios nanzhot leen lextoo be.

2

Jesucrist nted xkwent be lo Dios

¹ Mod xiin na nzak na gu, kwaanzee kakee na kwaane lo gu zee nalet gu kwaan nawent. Per chelee tub be zeb jwalt, nkano be tub xaa nted xkwent be lo Xuz be Dios, lee xaa ne nak Jesucrist, Xaa Nali.

² Lee xaa mdix rese jwalt cheen be kwaan yalnaban cheen xaa, zee chee Dios jwalt cheen be; nu nanakta nebse cheen re be, noka mdix xaa jwalt cheen rese myet, xaa dubse yizhyo.

³ Sneer mod ne be, chelee be wlipla nlabeyy be xaa, chelee be nzhon be xtizh xaa.

⁴ Per chelee tub xaa yé: “Nlabeyy na Dios”, nu nanzhont xaa xtizh xaa, nkade xaa; nu nawlit re kwaan mbezh xaa.

⁵ Per chelee tub xaa gon xtizh Dios, zee lee yalnakela cheen Dios nzhero leen lextoo xaa. Sbaa ne be chelee be nzo be kwaan lee xaa.

⁶ Loka xaa nii: “Tubka nzo na kwaan Dios”, nzhaal le xaa mod mle Jesucrist.

Nzhaal kela be tub be stub be

⁷ Re wech nu bzan, wdizh kwaan mxaal Jesucrista nak kwaan kakee na lo gu nu nanakta kwaan kub, leeya nak wdizh kwaan ngunii xaa lo gu axta yilo, nu leeya nak wdizh kwaan mbinla gu.

⁸ Per nixa seeya, kwaan kakee na lo gu nak tub wdizh kub; kwaan mle Jesucrist nu kwaan nle re be nal, nu sbaa lee yalnakaw nzhadedla, nu lee xni kwaan wli nzelo la.

⁹ Loka xaa nii: “Na nzo lo xni”, nu nayii xaa ne xaa tub xaa sawlzh Dios, seesa nzoka xaa zee lo yalnakaw.

¹⁰ Loka xaa nkela re xaa sawlzh Dios, lo xni nzo xaa zee; kwaanzee naralt nii xaa lo kwaan nawent nu nalet xaa ralnii stub xaa lo kwaan nawent.

¹¹ Loka xaa nayii ne tub sawlzh Dios, lo yalnakaw nzo xaa nu nze xaa lo yalnakaw, nu nanet xaa pa ya xaa, nel lee yalnakaw msaaw zaalo xaa.

¹² Kakee na kwaanee lo rese gu madwin, nel rese kwaan nawent kwaan mle gu mbyiibla kwent cheen kwaan mle Jesucrist.

¹³ Kakee na kwaanee lo rese gu xaa gol, nel nlabeyy gu xaa nzho axta yilotlaka. Kakee na kwaanee lo rese gu xaa mad, nel mle gu gan lo Maxuu.

¹⁴ Nkee na kwaanee lo rese gu madwin, nel mlebeyy gu Xuz be. Nkee na kwaanee lo rese gu xaa gol, nel nlabeyy gu xaa nzo axta yilotlaka. Nkee na kwaanee lo rese gu xaa mad, nel ngezh gu, nu nel nla xtizh Dios lextoo gu, nu mle gu gan lo Maxuu.

¹⁵ Nazoblazht be yizhyo ne, nu nixa re xcheen yizhyo ne. Chelee tub be nzoblazht xcheen yizhyo ne, nankelat xaa zee Xuz be Dios.

¹⁶ Rese kwaan nawent kwaan nzho yizhyo ne, nanakta cheen Dios; leeya nak kwenta nzoblazht myet re kwaan nyula kwerp cheen xaa, nu nzoblazht myet kano re kwaan chul nlu lo xaa, nu nto xaa yalxwa; rese kwaanee nak xcheen yizhyo.

¹⁷ Yizhyo ne lux, nu rese kwaan nawent kwaan nzho lo yizhyo ne; per loka xaa nle kwaanee nzhakla Dios, xaa zee zaa Dios yalnaban kwaan tira lo.

Yalnkade nu kwaan wli

¹⁸ Nii na lo rese gu, xaa nak mod xiin na, merla mzhin mbizh gwluzhtlaka. Mbinla gu lee tub xaa yiid, xaa nak kontrad cheen Jesucrist; zyen doo xaa snee nzhayiidla, nu kwaanzee ne be mer mzhinla mbizh gwluzhtlaka.

¹⁹ Leeka lo re be mroo xaa zee, per nanakt xaa xaa be. Chelee xaa be nak xaa, nangroot xaa lo be; per snee ngoka zee luu lee rese xaa zee nanakt xaa be.

²⁰ Gu mkayaa Mbi Naban, zee rese gu ne kwaan wli.

²¹ Kakee na kwaanee lo gu, nu nanakta nel nanlabeyyt gu kwaan wli, sinka nlabeyy guya, kwaanzee kakee naya lo gu. Lee yalnkade naroot lo xaa wli.

²² ¿Cho nak xaa nkade? Xaa nkade nak xaa yé lee Jesús nanakt Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy. Nu xaa zee nak kontrad cheen Jesucrist, nu nii xaa Dios nanakt xuz Jesús nu Jesús nanakt Xgann Dios.

²³ Rese xaa yé lee Jesús nawlit nak Xgann Dios, lee xaa zee nanakt xinn Dios; per loka xaa yé Jesús nak Xgann Dios, lee xaa zee nak xinn Dios.

²⁴ Blochaw gu re kwaan mbin gu yilo lextoo gu, zee tubka zo gu kwaan Xuz be nu Xgann xaa, chelee kwaan mbin gu yilo nzho lextoo gu.

²⁵ Nu nguniila Dios zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

²⁶ Kakee na kwaanee lo gu, nel nzho xaa nzhakla kade gu.

²⁷ Per nzho Mbi Naban lextoo be nel mzaa Jesucrist Mbi Naban lo be, nu nankint be stub xaa seed be, nel leeka Mbi Naban luu rese kwaan lo be,

nu kwaan luu xaa nak kwaan wli, nanakta yalnCADE. Tubka zo be kwaan Jesucrist, kwentaxa mlu Mbi Naban lo be.

²⁸ Kwaanzee rese gu, xaa mod xiin na, nkin tubka zo be kwaan Jesucrist. Zee gorna yaad xaa stub welt, zee nazhebt be ne be xaa, nu natont be ne be xaa.

²⁹ Chelee gu ne gu lee Jesús nali nak, seeka ne gu rese xaa nali nle nak xinn xaa.

3

Xinn Dios nak be

¹ jWii gu, ne xomod nkela Xuz be Dios re be, zee mrole xaa be xinn xaa, nu zeesi nak be xinn xaa! Kwaanzee rese xaa yizhyo nanlabeyyt xaa be, nel nanlabeyyt xaa Dios.

² Rese gu wech nu bzan, nak be xinn Dios. Nixa zer lu xomod gak be zee. Per ne be gorna lee Jesús yaad zee gak be kwenta lee xaa, nel lach be lo xaa modlalsa nak xaa.

³ Nu rese xaa nkambaz Jesucrist, zee zo xaa nambey, kwentaxa nzo Jesucrist nambey.

⁴ Rese xaa nle kwaan nawent, nzeb xaa jwalt; nel re kwaan nawent nak tub jwalt.

⁵ Gu ne, lee Jesucrist myaad mkiib jwalt cheen re be, nel lee xaa nik tub jwalt namlet.

⁶ Rese xaa nzo kwaan Jesús nanlet xaa jwalt, lee xaa nle jwalt nanlabeyyt xaa Jesucrist, nixa nanlut xaa lo xaa.

⁷ Xiin na, nalaat gu kade xaa gu. Xaa nle kwaan nali, nali nak xaa, kwentaxa nali nak Jesucrist.

⁸ Lee xaa tubka nle jwalt, xinn Maxuu nak xaa, nel Maxuu axta yilo nle jwalt. Nu lee Xgann Dios myaad zee luux xaa rese kwaan nle Maxuu.

⁹ Nik tub xinn Dios nyent mod tubka le kwaan nawent, nel Mbi Naban cheen Dios nzho leen lextoo xaa nu nagarlotra le xaa jwalt nel ngol xaa lo Dios.

¹⁰ Snee ne be cho nak xinn Dios, nu cho nak xinn Maxuu. Xaa nanlet kwaan wen, nu nankelat xaa xinn Dios, nanakt xaa zee xaa Dios.

Nzhaal kela be tub be stub be

¹¹ Kwaane nak kwaan mbin gu axta yilo: Nzhaal kela be tub be stub be.

¹² Nagakt be kwenta Cain, xinn Maxuu, xaa mbit wech. ¿Chozhiin mbit xaa wech xaa? Mbit xaa wech xaa nel nawent kwaan nle xaa nu lee wech xaa nle kwaan wen, kwaanzee nayii xaa ne xaa wech xaa.

¹³ Wech nu bzan, nadedyallt gu chelee xaa yizhyo yii ne be.

¹⁴ Mdedla be lo yalgut nu mzhinla be lo yalnaban kwaan nzaa Dios, nu ne be kwaane, nel nkela be tub be stub be. Xaa nankelat tub xinn Dios, seesa nzo xaa zee lo yalgut.

¹⁵ Rese xaa nayii ne tub xinn Dios, xaa zee nak mod tub xaa nzhut myet, nu nela gu nik tub xaa nzhut myet nankanot yalnaban kwaan tira.

¹⁶ Nu Jesús mlu xomod nak yalnkala leezha mzaa xaa yalnaban cheen xaa kwent cheen be. Nu seeka nzhaal zaa re be yalnaban cheen be le be yudar tub be stub be.

¹⁷ Chelee tub be nzho kwaan lo, nu ne be lee tub xinn Dios nzho nisa doo, nu nanlet lextoo be ne be xaa, nu nanzaat be tub kwaan lo xaa, ¿xomod nkano be yalnkala cheen Dios leen lextoo be?

¹⁸ Xiin na, nanebtse mbezh be nkela be tub be stub be, sinka kela be xaa kwaan dub lextoo be, nu seeka nzhaal le be wen lo xaa.

Wen zo be lo Dios

¹⁹ Sneer nlabeyy be nzo be lo kwaan wli, nu wen nzo be lo Dios,

²⁰ chelee lextoo be gaazh tub kwaan tich be, Dios seleyy be nel narora Dios ke lextoo be. Nu lee xaa ne rese kwaan.

²¹ Rese gu xaa nkela na, nu chelee lextoo be nagaazht tub kwaan tich be, nazhebt be nya be lo Dios.

²² Lee xaa zaa rese kwaan naab be lo xaa, nel nzhon be xtizh xaa, nu nle be kwaan nzhekla xaa.

²³ Nu mod né Dios, nzhaal wii be lo Xgann xaa, xaa nak Jesucrist, nu kela be tub be stub be nel sbaa né xaa nzhaal le be.

²⁴ Rese xaa nzhon xtizh Dios nzo kwaan Dios, nu Dios nzo kwaan lee xaa. Nu snee ne be lee Jesucrist nzo kwaan be, nel Mbi Naban cheen xaa nzho leen lextoo be.

4*Xomod labeyy gu xaa nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo*

¹ Rese gu xaa nkedoola na, nalet gu krer rese xaa né: “Lee Mbi Naban cheen Dios nzho lextoo na”, nel naret mbi nak cheen Dios. Zee leezha tub xaa nii: “Lee Mbi Naban cheen Dios nzho lextoo na”, ble gu preb xaa, ne che wli xaaya. Nel lo yizhyo ne nzho zyen doo xaa nkade, nu nii xaa: “Na nak tub xaa nzaa kwent kwaan né Dios lo na”.

² Sneer labeyy gu cho nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo: Rese xaa nii lee Jesús mbid yizhyo ne kwenta tub myet, xaa zee nzho Mbi Naban cheen Dios lextoo.

³ Per rese xaa nii lee Jesús nambidt kwenta tub myet, nayot Mbi Naban cheen Dios lextoo xaa zee, sinka nzho mbi cheen kontrad cheen Jesucrist lextoo xaa. Mbinla gu lee mbi zee yiid; nu wliya, nzholo mbi zee yizhyo ne.

⁴ Rese gu xiin na, gu nak xaa Dios. Kwaanzee mlela gu gan lo rese mbi nkade. Nel xaa nzo kwaan be, nak xaa ngezhra ke rese mbi kwaan nzo kwaan re xaa yizhyo ne.

⁵ Rese xaa nak xaa yizhyo, cheen yizhyo nii xaa nu lee re xaa yizhyo nzholo.

⁶ Lee be nak xinn Dios; nu re xaa nlabeyy Dios nzhon xtizh be, per re xaa nanlabeyy Dios nanzhont xaa xtizh be. Sbaa ne be, cho wliya nzho Mbi Naban lextoo xaa, nu cho nzho mbi nkade lextoo xaa.

Dios nak yalnkele

⁷ Rese gu xmig na, nzhaal kela be tub be stub be, nel yalnkele nak cheen Dios. Rese xaa nkela ngol lo Dios, nu xinn Dios nak xaa, nu nlabeyy xaa Dios.

⁸ Lee xaa nankelat, nanlabeyy xaa zee Dios, nel Dios nak yalnkele.

⁹ Sneer mlu Dios yalnkele cheen xaa lo re be, nel mxaal xaa tubka Xgann xaa lo yizhyo, zee kano re be yalnaban kwaan nzaa xaa.

¹⁰ Sneer nak yalnkele: Nayét be lee be mkela Dios, per lee Dios mkela re be, nu mxaal xaa Xgann xaa gut, zee kix xaa re jwalt cheen re be.

¹¹ Rese gu xmig na, Dios nkedoola be nu seeka nzhaal kela be tub be stub be.

¹² Nik tub xaa zer ne lo Dios; per chelee be nkela be tub be stub be, Dios nzo kwaan be, nu nzho yalnkele cheen Dios leen lextoo be.

¹³ Nzho mod ne be, lee be nzo kwaan lee xaa nu lee xaa nzo kwaan be, nel mzaa xaa Mbi Naban cheen xaa lo be.

¹⁴ Nu rese nu nzaa kwent cheen Xgann Dios, xaa ngune nu lo, nu né nu: “Lee Xuz be Dios mxaal Xgann xaa zee koo Xgann xaa re myet yizhyo lo yalgut”.

¹⁵ Zee loka xaa yé: “Lee Jesús nak Xgann Dios”, Dios nzo kwaan lee xaa, nu lee xaa nzo kwaan Dios.

¹⁶ Kwaanzee ne be nkela Dios be nu nle be krera. Dios nak xaa nkela nu loka xaa nkela nzo kwaan Dios nu Dios nzo kwaan lee xaa.

¹⁷ Snee nzhero yalnkala leen lextoo be, zee nzho mod gak be mod ngok Jesucrist leezha mzo xaa lo yizhyo ne, zee nazhebt be gorna zhin mbizh kwaan naab Dios kwent lo re myet.

¹⁸ Pa nzho yalnkala nyent yalnacheb, kwaanzee leezha ne be lee Dios wlipa nkela Dios be zee noka ne be natedt xaa be bid. Nu loka xaa nzheb nya lo Dios zer kela xaa Dios kwaan dub lextoo xaa.

¹⁹ Nkela be wechxinn be, nel Dios mkela be yilotlaka.

²⁰ Chelee tub xaa yé: “Na nkela Dios”, nu nayii xaa ne xaa tub xinn Dios, nkade xaa. Chelee xaa nankelat xaa tub xinn Dios, xaa nlu lo xaa, ¿xomod kela xaa Dios, xaa nanlut lo xaa?

²¹ Jesucrist nguné wdizh ne lo be: Loka xaa nkela Dios, seeka nzhaal kela xaa re xinn Dios.

5

Mod le be gan lo yizhyo

¹ Rese xaa ngwii lo Jesús mod Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy, xinn Dios nak xaa zee. Nu rese xaa nkela Xuz be Dios, noka re xinn xaa nkela lee xaa.

² Snee ne be lee be nkela re xinn Dios, leezha nkela be Dios nu nzhon be xtizh xaa,

³ nel xaa nkela Dios noka nzhon xaa xtizh xaa. Nu lee xtizh xaa nanagant le xaaya,

⁴ nel loka xaa nak xinn Dios le xaa gan lo re kwaan nawent kwaan nzho lo yizhyo ne, nel ngwii xaa lo Jesucrist.

⁵ Loka xaa ngwii lo Jesús mod Xgann Dios, xaa zee nle gan lo re kwaan nawent lo yizhyo ne.

Kwent kwaan nzaa Dios cheen Jesucrist

⁶ Jesucrist myaad kwaan nis nu kwaan ren. Nanebt kwaan nisa, sinka kwaan nis nu kwaan ren. Noka mzaa Mbi Naban kwent cheen xaa nu wli kwaan nii xaa.

⁷ Kwaanzee nzho chon kwaan nii kwent cheen xaa:

⁸ Mbi Naban, nis, nu ren, nu tubka nii yon kwaane.

⁹ Chelee be nle be krer kwaan nzaa myet yizhyo kwent lo be, seeka nzhaal le be krer kwaan nzaa Dios kwent lo be, nel naka kwaan mas wli. Nu Dios ngunii lo be cheen Xgann xaa.

¹⁰ Loka xaa ngwii lo Xgann Dios, nzaa Dios kwent cheen Xgann xaa leen lextoo xaa. Per lee xaa nangwiit lo Xgann Dios, xaa nkade nzob xaa Dios, nel nanlet xaa krer kwaan nzhe Dios cheen Xgann xaa.

¹¹ Nu kwaan nzaa Dios kwent nak: Dios mzaa yalnaban kwaan tira lo be, nu yalnaban ne nzeno Xgann xaa.

¹² Loka xaa ngwii lo Xgann Dios nkano yalnaban kwaan tira. Nu loka xaa nangwiit lo Xgann Dios nankanot xaa zee yalnaban kwaan tira.

Rason kwaan mzaa Juan

¹³ Kakee na kwaane lo re gu, xaa ngwii lo Xgann Dios, zee ne gu lee gu nkano yalnaban kwaan tira nanluxt.

¹⁴ Kwaane ne be, lee Dios gon xtizh be. Chelee be naab beya tub mod nzhekla Dios, zee lee xaa zaaya.

¹⁵ Nu nzho mod ne be lee xaa nzhon xtizh be, nu nzho mod zaa Dios re kwaan naab be lo xaa.

¹⁶ Chelee tub be ne be lo re xaa Jesús, lee tub wech be o tub bzan be o tub bal be, kale tub jwalt kwaan nanyanot xaa lo yalgut, naab be lo Dios kwent cheen xaa, zee lee Dios zaa yalnaban cheen xaa, chelee xaa nanlet xaa tub jwalt kwaan nanakt kwaan yet xaa. Per nzho jwalt kwaan nzhe xaa lo yalgut, nu naniit na nzhaal naab be lo Dios yiib jwalt cheen xaa zee.

¹⁷ Rese kwaan nawent nak jwalt, per naret jwalt nak kwaan nzhe xaa lo yalgut.

¹⁸ Ne be nik tub xaa nak xinn Dios nyent mod tubka nle xaa jwalt, nel Xgann Dios nkanap xaa, nu lee Maxuu nyent mod le nik tub kwaan lo xaa.

¹⁹ Ne wen be lee be nak xinn Dios. Nu ne be lee Maxuu nabeyy dubse yizhyo.

²⁰ Noka ne wen be lee Xgann Dios myaad, nu lee xaa mzaa yek be zee labeyy be Dios, Xaa Wli nak. Tubka nak be kwaan Dios, Xaa Wli, kwent cheen Xgann xaa, xaa nak Jesucrist. Nu lee xaa nak Dios wlipa, nu xaa nzaa yalnaban kwaan tira nanluxt lo be.

²¹ Rese gu, xaa mod xiin na, nawiit gu lo rese maj.

Sbaa gaka.

Juan

Yech mrop kwaan mkee Juan

Kwaan wli nu yalnkala

¹ Dix Bzan,

Na nak Juan, xaa gol. Kakee na kwaane lo lu bzan, me mleey Dios, nu lo re xinn lu. Nkedoola na gu tub mod nali, nu natehot na nkela na gu; sinka rese xaa nlabeyy kwaan wli nkela xaa gu.

² Nkela na gu nel kwaan wli nzho lextoo re be, nu tubka nzhoya lextoo be.

³ Naab na lo Xuz be Dios nu lo Xgann xaa Jesucrist, zee luu xaa yalnkala cheen xaa lo gu, zee les lextoo xaa ne xaa gu, nu noka le xaa zee nix kwi gu, nel gu nak xaa mkayaa kwaan wli nu mkayaa gu yalnkala cheen Dios.

⁴ Nix nzhak lextoo na, gorna mbin na lee lak xinn lu nzhaze lo xnaz Dios kwaan wli, kwentaxa mnabeyy Xuz be Dios.

⁵ Nal naab na lo lu bzan na, zee kela be tub be stub be. Nanakt kwaane tub wdizh kub kwaan mxaal Dios, nel leeya nak tub wdizh kwaana mkanola be axta yilo.

⁶ Yalnkala nak le be kwentaxa nzhé xtizh Dios; nu lee wdizh ne nak kwaan mbin gu axta yilotlaka; leeya nak: “Nzhaal kela be tub be stub be kwaan dub lextoo be”.

Nzho xaa nzhekla kade be

⁷ Zyen doo xaa nkade nzho yizhyo ne, nu re xaa ne nzhé: “Lee Jesucrist nambiidt kwenta tub myet wlipa lo yizhyo ne”. Nu nkade re xaa ne, nu nak xaa kontrad cheen Jesucrist.

⁸ Kwaanzee kanap gu gu zee naluxt gu xchiin gu kwaan mle gu gan, sinka kayaa gu kwaan zaá Dios lo gu.

⁹ Rese xaa kwaan nzhekla chee kwaan mlu Jesucrist, nanzot Dios kwaan xaa zee. Lee xaa nzhekla luu kwaan mlu Jesucrist, zeesi zo Xuz be Dios nu Xgann xaa kwaan lee xaa.

¹⁰ Chelee tub xaa nchee xaa kwaan mlu Jesucrist lo be nu yiid xaa garli gu, nakwezht gu xaa garli gu, nixa nawdizhnot gu xaa.

¹¹ Loka xaa laa ded xaa ba leen li, lal rop xaa lo kwaan nawent, kwaan kale xaa ba.

Wdizh gwluzh

¹² Zyen kwaan nzhekla na nii na lo gu, per nanzheklat na kee naya lo yech, nel nzhekla na yal na nii na re kwaane lo gu, zee nix gak lextoo re be.

¹³ Re xinn bal lu, me mleey Dios, nii “dix” lo lu.

Shaa gaka.

Juan

Yech myon kwaan mkee Juan

Gayo, xmig Juan, nle kwaan wen

¹ Dix Gayo,

Na nak Juan, xaa gol. Kakee na yech ne lo lu, xmig na, wlipa nkedoola na lu.

² Nkela na lu xmig, nu naab na lo Dios zee rese kwaan le lu wen rekeya, zee wen ded lu, leeka mod wen nzo lu lo Dios.

³ Nix doo nzhak lextoo na leezha mbid lak wech, nu mzaa xaa kwent lo na, nali nzo lu naz wlipa.

⁴ Nix doo nzhak lextoo na leezha nzhon na lee re xiin na nkanze lo kwaan wli.

⁵ Xmig na, nkela na lu. Lu kale tub zhiin wen, kayaa lu re xaa Jesús, re xaa nze stub yezh.

⁶ Leezha nkasa re xaa Jesús, xaa nzho yezh ne, mzaa re xaa ne kwent xomod mkela lu xaa. Tubka kale lu yudar xaa reke xaa xnaz Dios, kwaan nyla Dios.

⁷ Nel re wech ne nzha nkee xchiin Xaa Nabeyy, nu nik tub kwaan zer kayaa xaa lo re xaa nanakt xaa Jesús.

⁸ Kwaanzee nzhaal le be yudar re wech ne. Nu snee kee be zhiin tubka kwaan xaa ne lo xchiin Xaa Nabeyy.

Diótrefes nle kwaan nawent

⁹ Mkee na tub yech lo re xaa Jesús, per lee Diótrefes nzhekla gak xaa yanertlaka nu xaa mas non lo re gu, nu nanet xaa gon xaa xtizh na.

¹⁰ Kwaanzee leezha yal na nii na lo xaa nel nawent nzhedizh xaa lo re nu. Nu nanebt kwaan nle xaa, stub kwaan tira nawent nle xaa, leezha nankayaat xaa re wech garli xaa, xaa nzaa kwent xtizh Dios naz stub re yezh. Nixa nanlaat xaa kayaa stub xaa xaa ne. Chelee tub xaa Jesús nkayaa xaa ne, zee ngoo xaa xaa pa nkasa re xaa Jesús.

Demetrio nle kwaan wen

¹¹ Xmig na, nkela na lu. Nalet lu kwaan nawent kwaan nle xaa zee, sinka le kwaan wen. Xaa nle kwaan wen, kwaan Dios nzo xaa, nu lee xaa nle kwaan nawent nanlabeyyt xaa zee Dios.

¹² Rese xaa nii wen Demetrio, nu wli naka. Noka nu ne lee xaa kale kwaan wen, nu ne lu nankadet na.

Wdizh gwluzh

¹³ Zyen doo kwaan nzhekla na nii na lo lu, per nanzheklat na kee naya lo yech.

¹⁴ Nzhekla na yal na lo lu, zee wdizh be.

¹⁵ Axta stub welt, nu nix kwi lu kwaan Dios. Re xmig lu xaa nzho nee, nii "dix" lo lu. Guzh "dix" cheen nu lo re xaa.

Juan

Yech kwaan mkee Judas

Dix re gu wech nu bzan

¹ Na nak Judas, wech Chag, nu nak na xmos Jesucrist. Kakee na yech ne lo re gu, xaa mrezh Xuz be Dios zee gak gu xaa xaa, nel nkedoola xaa re gu. Nu Jesucrist nak xaa tubka nkanap re gu.

² Nu nzhekla na lesla Dios ne re gu, nu le Dios zee chul kwi re gu, nu luu xaa yalnkele cheen xaa lo re gu.

Re xaa nlu kwaan nawlit

³ Nkedoola na re gu wech nu bzan. Nzhekla doo na ngkee na tub yech lo re gu, kwaan nzaa kwent xomod mlou Dios re be lo yalgut zee xaa xaa yalnaban kwaan tira lo be. Per nzak na nkin kee na stub kwaan lo re gu, zee ne re gu xomod nye zo gu lo re kwaan wli cheen Dios, kwaan mzelazh Dios lo re be, lezha mle nzhuul xaa re be.

⁴ Nkin kee na kwaane nel lee lak xaa nakap nzhazeeb lo re gu nixa nanzeent गया. Lee re xaa ne axta yilo nakladiizh ded xaa bid tira. Xaa ne mbezh: "Grodoo nak yalnkele cheen Dios nu nchee Dios re kwaan nawent nle na", nu snee zyen doo kwaan nawent nle xaa, re kwaan nzhekla xkwerp xaa; nu noka mbezh xaa lee Jesucrist nanakt xmaestr be nu nanabeyyt xaa be.

⁵ Nu nela re gu kwaane, per nzhekla na zee selazh गया stub welt: Lee Xaa Nabeyy mlou re xey be, xaa Israel Egipto, nu gwluzh mbit xaa re xey be, re xaa namwiit lo xaa.

⁶ Nu noka re mandad cheen Dios, xaa namzeyalt nkano xaa yalnabeyy kwaan mkanola xaa, zee mlaa xaa paro chul nzho xaa, zee mkado Dios xaa kwaan tub kaden kwaan naluxt, nu mchep Dios xaa lozhyib pa nakaw na, pa tira narootra xaa, nu baa yo xaa axta mbizh kwaan naab Dios kwent lo rese myet.

⁷ Mod ngoka kwaan rop yezh Sodoma nu Gomorra nu re yezh kwaan nzhi gax baa. Mchaal xaa kwaan stub ngwnaa me nanakt sa xaa, axta leeka sa byi xaa mchaal xaa. Kwaanzee nguk ropse yezh ba kwaan ki, nu kwaan ba mlu lee rese xaa kwaan nle kwaan nawent, bid doo ded xaa lo ki kwaan tira nayuyyt.

⁸ Nu sbaaka nkade re xaa nakap ne leeka lee xaa nu nle xaa kwaan nawent lo leeka kwerp cheen xaa, nanzhont xaa xtizh re xaa nabeyy xaa, nu nawent nii xaa lo re mbi mal kwaan nanlut.

⁹ Nu leeka Miguel, xmandad Dios, xaa nabeyy lo rese mandad cheen Dios, leezha mdil xaa kwaan Maxuu lo xkwerp Ches, nanzheklat xaa xobde xaa lo Maxuu zee gaazh xaa kwaan tich Maxuu, nebse nzhé xaa: "¡Lee Xaa Nabeyy naab kwent lo lu!"

¹⁰ Per lee re xaa ne nawent nii xaa re kwaan nanet xaa xomod nak. Kwenta ma nak xaa, nu re kwaan nlabeyy xaa, nlabeyy xaaya mod nlabeyy re maya, per nanlat yek xaa lee xaa lux kwenta ma.

¹¹ ¡Ay, proob re xaa ba telisa lux xaa! Nel nzhake xaa tich re kwaan mle Caín. Nu mleey xaa kwaan nawent mod mle Balaam nel nzhekla xaa le xaa gan gro demi. Nu noka nak xaa mod Coré, xaa ngut nel nambint xaa diizh.

¹² Mod xkii nak xaa garlo gu gorna nzhaw xaa kwaan re gu lo yalni, nto xaa yalxwa lo re gu nu nebse lee xaa nkela xaa. Lee xaa nak mod xkaw kwaan nanyaadnot yey, kwaan nzhe mbi tub lad nu stub lad. Mod yag

kwaan nanzaat xle leezha lee re yag nzaa xle, nak xaa. Nu nak xaa mod re yag kwaan tira mbizh, nu dub lox mbyiib.

¹³ Nak xaa mod nistoo kwaan nye doo ngit, lee re jwalt cheen xaa nak mod re bchiin beed cheen nistoo. Nu nak xaa mod re mbal yiba, ma mzowen nu nya xaa pa nzho yalnakaw tira, pa mleey Dios yo re xaa snee nak.

¹⁴ Noka Nok, xaa ngu gazh dii gwluh lo Dan, mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa leezha ngunii xaa cheen re xaa ne, nzhé xaa: “¡Wii! Lee Xaa Nabeyy nze kwaan zyen doo mil xaa kwaan nali lo xaa,

¹⁵ zee naab xaa kwent lo rese myet, xaa nanakt xaa Dios, nu ted xaa rese myet bid lo re kwaan nawent kwaan mle xaa, nu lo re xaa ngunii wdizh nawent lo Dios.”

¹⁶ Rese xaa ne nii nawent nak rese kwaan, nu nebse nreke xaa tich re kwaan nzhekla xkwerp xaa, nto xaa yalxwa, nu nii xaa nadoo zee le xaa gan tub kwaan lo stub xaa.

Konsej kwaan mzaa Judas lo re xaa Jesús

¹⁷ Per re gu wech nu bzan, bselazh gu re wdizh kwaan nzhé re xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, Xaa Nabeyy be.

¹⁸ Nzhé re xaa: “Lee mbizh gwluh tlaa lee re myet xizhno re kwaan wli, nu le xaa rese kwaan nzhekla xkwerp xaa”.

¹⁹ Re xaa ne nak xaa nle chop tant re xaa. Nzhake xaa tich re xgab cheen xaa nu nayot Mbi Naban cheen Dios lextoo xaa.

²⁰ Per lee re be wech nu bzan, tubka kwaan be nen xomod nyera zo be lo re kwaan nak xcheen Dios. Nu tubka wdizhno be Dios mod nii Mbi Naban cheen Dios lo be.

²¹ Tubka zo be lo yalnkala cheen Dios, nu kwaz be luu Jesucrist, Xaa Nabeyy be yalnles cheen xaa lo be, gorna zaa xaa yalnaban kwaan tira lo be.

²² Nu lesla be ne be re xaa kwaan nzhak chop yek.

²³ Nu le be yudar re xaa, mod tub xaa mlou xaa lo ki. Nu lesla be ne be re xaa, per noka nkin kanap be be lo xaa, nu yii be ne be re kwaan nawent kwaan nle xaa.

Wdizh gwluh

²⁴ Nzhekla na gol na lo Dios, xaa nzho mod kanap be, nel ngezh doo xaa, nu nalat xaa ral nii be, nu zo xaa be delant lo xni cheen xaa, axta nzhul na be, nu nyakdoola re be.

²⁵ Gol na lo Dios, xaa tubka nak, nel kwent cheen kwaan mle Jesucrist, Xaa Nabeyy be, mle zee nkano be yalnaban kwaan tira. Lo lee xaa nzhaal gool re xaa lo, nel lee xaa nkano re xni, re yalnabeyy, nu re yalngezh. Sbaa ngoka yilo, nu sbaa naka nal, nu sbaa gaka gwluh.

¡Sbaa gaka!

Apocalipsis Re kwaan mlu Jesucrist lo Juan

Re kwaan mlu Jesucrist lo Juan

¹ Yech ne nlu cho kwaan zle Jesucrist. Lee Dios mzaa lo Jesucrist zee nzho mod mlu xaaya lo re xmos xaa, re kwaan merla gak. Nu lee Jesucrist mxaal tub mandad cheen zee mlu xaa re kwaane lo na; na nak Juan, tub mos cheen Jesucrist.

² Kwaanzee nza na kwent re kwaan mlu lo na nu re xtizh Dios kwaan nguné Jesucrist lo na.

³ Chul ded re xaa nlab re wdizh ne, kwaan mkayaa na lo Dios nu nle xaa re kwaan nkee loya, nel merla zhin mbizh gwluzhtlaka.

Kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús gazh yezh cheen Asia

⁴ Na nak Juan, nu kakee na yech ne lo re xaa Jesús, re xaa nzho gazh yezh cheen Asia. Naab na zee luu Dios yalnkele cheen xaa lo gu nu le xaa zee nix doo kwi re gu. Kwaan kakee na nee myaad lo Dios, xaa ngok, xaa nak, nu xaa bare yaad; noka myaada lo gazh Mbi Naban kwaan nzo lo Dios, pa nabeyy xaa.

⁵ Nu noka myaad re wdizh ne lo Jesucrist, xaa tubka nzaa re kwent nali, xaa yilotlaka mroban lo re xaa ngut. Gro doo nak yalnabeyy cheen xaa zee nabeyy xaa re rey. Nzholl na lo xaa, xaa nkela be, xaa mxo xren kwent cheen re jwalt cheen re be,

⁶ nu mle xaa be xaa xaa, zee gak be ngwleyy lo Xdios xaa, xaa nak Xuz xaa. ¡Nzhekla na lee re xni nu re yalngezh gak cheen lee xaa tira! ¡See gaka!

⁷ ¡Wii! ¡Lee Jesucrist yaad leen xkaw!

Nu rese myet luu xaa lo,
nu axta noka xaa kwaan mbit xaa;
nu xaa dubse lo yizhyo gonn nye.
¡Aja, sbaa gaka!

⁸ “Lee na nak xaa yilotlaka nu na nak xaa gwluzhtlaka”, né Dios, Xaa Nabeyy, xaa nzho mod le rese kwaan, xaa ngok, xaa nak, nu xaa bare yaad.

Kwaan mlu Jesucrist lo Juan

⁹ Na nak Juan, xaa nak wech rese gu. Lal nded re be bid zee lal kayaa be pa nabeyy Dios, nel lal nyela be nzo be lo Jesucrist. Nel xtizh Dios cheen Jesucrist nza na kwent, zee mzo re xaa na mod tub xaa nzho lozhyib leen tub lee yizhyo kwaan nzho xsaww nistoo, tub yizhyo kwaan le Patmos.

¹⁰ Nu mbizh cheen Xaa Nabeyy, lee Mbi Naban cheen Dios mbid lo na, nu mbin na tub bos nye naz tich na, kwenta tub bos cheen tub trompet,

¹¹ kwaan né lo na:

—Bkee lo tub lag yech kwaan lu lo lu nu xaala lo re xaa Jesús, xaa gazh yezh cheen Asia, lo re yezh ne: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia nu Laodicea.

¹² Nu mzere na yenn na zee ne na nen cho cheen bos kwaan kanii lo na; nu gorna mzere na yenn na, myun gazh bruj kwaan nak or kwaan nkee xni,

¹³ nu xsaww lo gazh bruj ne nzo tub xaa nzhak kwenta myet, nu lee xab xaa kwaan nak xaa nzhin axta nii xaa nu nzhi tub yed or laz xaa.

¹⁴ Lee yich yek xaa rus doo na mod yich led tub mbakxiil rus, nu mod yeg naya rus; lee mbeelo xaa nzhak kwenta bal cheen ki.

¹⁵ Lee nii xaa nla xni mod tub lee yib kwaan ngeey doo lo ki, nu lee bos cheen xaa nye doo mbezh kwenta tub pa nzhak nis.

¹⁶ Lee lozhya xaa lad li nzho gazh mbal yiba, nu lee roo xaa nroo tub espad kwaan rop ta ndox. Lee ta garlo xaa nlu kwenta mbizh, leezha nla doo neey.

¹⁷ Gorna mwii na lo xaa, mod tub xaa ngut mla na lo yo. Per mzhub xaa yaa xaa lad li cho na, nu né xaa lo na:

—Nazhebt lu, nel lee na nak xaa yilotlaka nu xaa gwluhtlaka.

¹⁸ Nu na nak xaa tira mban. Gwii, ngut na, per nal tira mban na, nu nkano na leyaw cheen Hades, pa nzho re xaa ngut.

¹⁹ Bkee rese kwaane lo tub lag yech: re kwaan mlu lo lu, nu re kwaan nzho nal nu re kwaan yo gwluht.

²⁰ Kwaane nak kwaan nabix. Lee re bruj or nak re xaa Jesús, xaa nzho gazh yezh cheen Asia, nu lee gazh mbal yiba kwaan ngune lu lo, kwaan nzho lozhya na lad li, nak re mandad cheen Dios.

2

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Éfeso

¹ Lee xaa nguné lo na:

—Kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Éfeso: “Kwaane né xaa nzho gazh mbal yiba lozhya xaa lad li nu nze xsaww lo gazh bruj kwaan nak or:

² ‘Nela na rese kwaan nle gu: xomod nkee gu xchinn na, xomod nyela gu nded gu bid, nu xomod nanyetla gu ne gu re xaa nle kwaan nawent. Nu noka ne na, nle gu preb re xaa kwaan mbez h mkayaa yalnabeyy lo na nu namkayaat xaaya, nu ne gu nebse nkade xaa.

³ Nyedoola gu nded gu bid kwent cheen na nu nanyizhat gu.

⁴ Per kwaan nanyulat na nak mlaa gu mod mkela gu na yilo.

⁵ Kwaan zee bselazh gu xomod nak gu yilo, laa gu naletra gu kwaan nawent, nu stub welt bare gu ble gu re kwaan wen, mod mle guya yilo. Nu chelee gu nalaat re kwaan nawent kwaan lake gu, lee na kiib bruj cheen gu pa nzoba.

⁶ Per wen nle gu, nayii gu ne gu xomod nle re xaa nreke tich kwaan nseed Nik, nel noka na nayii ne re kwaan nle xaa.

⁷ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! Nel re xaa le gan lo re kwaan nawent, za na diizh gaw xaa xle cheen yag kwaan nzaa yalnaban kwaan tira, kwaan nzo lo Lach Chul cheen Dios.’ ”

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Esmirna

⁸ ‘Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Esmirna: “Kwaane né xaa nak xaa yilotlaka nu xaa gwluhtlaka, xaa kwaan ngut nu mbare mroban:

⁹ ‘Ne na xomod nded gu bid, nu yalprob cheen gu, per lee gu nak xaa rik naz leen yiba. Nu ne na xomod nzhedizh nawent re xaa gu, re xaa kwaan mbez h nak xaa dii cheen Israel, per kwaan wlipa nak xaa xaa Maxuu.

¹⁰ Nazhebt gu mod ded gu bid nel lee Maxuu chep lak gu lozh yib zee le xaa preb gu; zee nkin ded gu bid chii mbizh. Bzo nali gu axta gorna yet gu zee za na koron cheen yalnaban kwaan tira lo gu.

¹¹ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! Nu lee re xaa nle gan lo re kwaan nawent, nadedt xaa nik tub bid lo stub yalgut kwaan yaad.’ ”

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Pérgamo

¹² ‘Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Pérgamo: “Kwaane né xaa nkano espad kwaan rop ta ndox:

¹³ 'Ne na lee gu nzho pa nabeyy Maxuu; nixa sneetaka nali nzo gu lo na. Nu tub mbizh re xaa yezh ba mbit Antipas, xaa nak xmos na. Mbit xaa xaa nel tubka nali nzaa xaa kwent cheen na. Nixa snee ngoka lee re gu nye nzo lo na nu namlaat gu mod ngwii gu lo na re mbizh zee.

¹⁴ Per kwaan nanyulat na nak: lo re gu nzho lak xaa nseed nzho mod gaw xaa baal kwaan nteed xaa lo mdo, nu nzho mod chaal stub naz re ngwnaa. Mer kwaan nak kwaan mlu Balaam lo rey Balac, leezha nzhekla xaa luu xaa xomod lux rey Balac re xey nu, xaa Israel.

¹⁵ Sbaaka lo re gu nzho lak xaa kwaan nreke tich kwaan nlu Nik.

¹⁶ Kwaanzee laa gu naletra gu kwaan nawent, nel chelee gu nalaat guya naxchetra yal na lo re gu, nu kwaan espad kwaan nroo roo na yiid na dil na kwaan re xaa baa.

¹⁷ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! Nu re xaa le gan lo re kwaan nawent, za na pan cheen yiba kwaan nzholaan gaw xaa; nu zaka na tub ke rus lo xaa kwaan nkee le xaa kwaan kub lo, nik tub xaa nalabeyyta, nebse xaa kayaaya labeyya.' "

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Tiatira

¹⁸ 'Noka kee kwaan lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Tiatira: "Kwaané né Xgann Dios, xaa mod luzh bal nak zaalo, nu lee nii xaa nzhak kwenta tub le yib kwaan ngeey doo lo ki:

¹⁹ 'Ne na rese kwaan nle re gu; ne na xomod nkela gu, xomod tubka ngwii gu lo na, nu xomod nkee gu xchiin na. Chul mod nyela gu nu nkeera gu xchinn na nal ke yilo.

²⁰ Per kwaan nanyulat na nak: nyela gu ne gu Jezabel, me kwaan mbezh nii kwent cheen na, per nebse nkade me re xmos na, nle me zee chaal xaa stub naz re ngwnaa, nu nle me zee nzhaw xaa baal kwaan mrib lo mdo.

²¹ Mlaa na me zee chee me mod nak me, nu laa me re jwalt kwaan nle me, per nanet me laa me kwaan nchaal me stub naz xaabyi.

²² Kwaanzee, gro doo bid nu yalne teed na lo me kwaan re xaa nchaal me, chelee xaa nalaat xaa me nu wii xaa lo na,

²³ na gut rese xinn me. Nu snee lee rese xaa nak xaa na nela, lee na nlabeyy rese xgab kwaan nzho yek xaa nu kwaan nzho lextoo xaa; nu sbaa kix na lo kad tub xaa kwaan mle xaa gan.

²⁴ Nik stub kwaan naxaalt na lo re gu, xaa Tiatira, nel nanzhaket gu tich re kwaan mbezh lak xaa nak, kwaan nzholaan cheen Maxuu.

²⁵ Per nal, nali le gu kwaan kale gu axta gorna yal na.

²⁶ Nu re xaa nle gan lo re kwaan nawent, nu nle kwaan nzhekla na axta mbizh gwluzh, na za yalnabeyy lo xaa zee nabeyy xaa lo yizhyo ne.

²⁷ Sneer kwentaxa mzaa Xuz na yalngezh lo na nu sbaaka za na yalnabeyy lo re xaa ne, zee nabeyy xaa re yezh kwaan tub bar yib nu lux xaa re yezh modxa nlee myet yas yo.

²⁸ Nu noka za na lo xaa Mbal Ndok, ma nlen garziil.

²⁹ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! "

3

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Sardis

¹ 'Noka kee kwaan lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Sardis: "Kwaané né xaa kwaan nkano gash Mbi Naban cheen Dios nu xaa nzhib gash mbal yiba lozhya: 'Ne na rese kwaan nle gu, nu ne na lee gu nak mod tub xaa ngut, nixa nzhib xtizh gu lee gu mban.

² Bloo gu mkaal lo gu nu nye bzo gu lo re kwaan wli kwaan nkano gu, nel merla yet reya. Ne na cho kwaan nle gu nu nanakta nali lo Xdios na.

³ Bselazh gu re kwaan mseed gu; nu blaa gu naletra gu kwaan nawent. Chelee gu nakoot gu mkaal lo gu, lee na yal lo gu mod tub wann, gorna tira nanlet gu xgab.

⁴ Per lo re gu, xaa yezh Sardis, nzho lak xaa namlebeedt xab xaa, nu re xaa baa ze tubka kwaan na, nu gak xaa ler rus, nel naka tub kwaan mle xaa gan.

⁵ Nu nle re xaa gan lo re kwaan nawent, gak xaa ler rus nu nacheet na le xaa lo yech cheen yalnaban kwaan tira, sinka yé na lo Xuz na nu lo re mandad cheen xaa, xaa ne nak xaa na.

⁶ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! ”

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Filadelfia

⁷ 'Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Filadelfia: “Kwaane né xaa nali nak, xaa tira nankadet, xaa nkano leyaw cheen rey David: ‘Na nyal roo pwert nu nik tub xaa nyent mod saawa, nu na nsaawa nu nik tub xaa nalet gan xala.

⁸ Na nlabeyy rese kwaan nle gu. Wii gu, lee na mxal roo pwert lo gu kwaan nik tub xaa nyent mod saaw. Nixa chepse yalnabeyy nkano gu, per mbin gu kwaan ngunii na nu nanzhét gu nanlabeyyt gu na.

⁹ Gwii cho kwaan le na. Le na zee le gu gan lo re xaa nzhol lo Maxuu, xaa mbezh nak xaa dii cheen Israel nu nawlit xaaya, zee wii xaa lee na nkela re gu.

¹⁰ Nel myela gu mlochaw gu re kwaan ngunii na, kwaanzee na kanap gu gorna zhin yalzi gro lo dubse yizhyo, gorna le na preb re xaa nzhi lo yizhyo.

¹¹ Merla yal na. Bkanap gu kwaan nkano gu, zee nik tub xaa nakiibt koron kwaan le gu gan.

¹² Nu lee re xaa nle gan lo re kwaan nawent, na le xaa mod tub yiso leen li Xdios na, nu tira naroot xaa zee. Nu kee na le Xdios na cho xaa; noka kee na cho xaa le cheen yezh cheen Xdios na kwaan nak Jerusalén Kub, yezh kwaan nyaad naz yiba; nu noka kee na le na kwaan kub cho xaa.

¹³ ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na! ”

Yech kwaan mkee Juan lo re xaa Jesús yezh Laodicea

¹⁴ 'Noka kee kwaane lo mandad, xaa nkanap re xaa na yezh Laodicea: “Kwaane né xaa nle zee gaka, xaa nzaa kwent nali, xaa nak lox re kwaan mdexkwa Dios:

¹⁵ ‘Nlabeyy na rese kwaan nle gu. Mod nis kwaan nzho roo na nak gu. Nazhoogt gu nu nixa nanyagt gu. ¡Wen chol nazhoogt gu o chol nanyag gu!

¹⁶ Per nel sbaa nak gu mod nis kwaan nanazhoogt nixa nananyagt, zee zere na gu roo na.

¹⁷ Nu mbezh gu rik gu, nu chul nzho gu nu nik tub kwaan nanzho jwalt lo gu; per nanzeent gu, lee gu tira nawent nzo lo Dios. Lee gu nak xaa mas nales, xaa prob, syeg, nu xaa cheey.

¹⁸ Kwaanzee nii na lo gu: Bzi gu or kwaan wlipa lo na, zee wlipa gak gu xaa rik; nu bzi gu ler rus lo na zee natontra gu nel cheey gu; nu bzi gu tub remed lo na yo garlo gu zee yani garlo gu.

¹⁹ Ngalno na re xaa nkela na nu seed na xaa, zee laa xaa naletra xaa kwaan nawent nu wii xaa lo na.

²⁰ ¡Wii, lee na kakwezh roo pwert nu chelee tub xaa gon xtizh na nu xal xaa roo pwert, na zeeb leen li xaa nu gaw na kwaan lee xaa!

²¹ Nu lee re xaa nle gan lo re kwaan nawent, za na tub pa zob xaa pa nabeyy na, mod mle na gan lo re kwaan nawent, nu nzob na kwaan Xuz na pa nabeyy xaa.

²² ¡Nzob nzha re gu, nzhaal gon gu kwaan nii Mbi Naban lo gu, xaa nak xaa na!’ ”

4

Mlu yiba lo Juan

¹ Ngulo myun re kwaan lo na, mwii na naz yiba nu mlu tub pwert kwaan nzexal lo na; nu leeka bos kwaan mbin na yilo, kwaan mbezh kwenta tub trompet, nguné lo na:

—Guxoob nee, zee luu na re kwaan gak gwluzh lo re kwaan.

² Nu gorzeetlaka lee Mbi Naban mbe na, nu myun Dios lo na, nzob naz pa nabeyy xaa.

³ Nu lee Dios na mod tub ke kwaan le jaspe o kornalina kwaan nla xni naxne, nu lee pa nzob xaa, nzo tub bayiit kwaan nzaa xni naye mod na ke kwaan le esmeralda.

⁴ Nu xkwes xaa myun lo na stub pa nzob galbtap xaa gol, xaa nabeyy. Xaa nak duzna ler rus nu nzob koron or yek xaa.

⁵ Lee pa nzob Xaa Nabeyy, nroo balngwzi nu nzhech balngwzi. Nu paro nzob Xaa Nabeyy, nkee gazh bruj kwaan nzaa xni, kwaan nak gazh mbi naban cheen Dios.

⁶ Nu noka paro nzob Xaa Nabeyy, nzho tub nistoo kwaan nlu kwenta bidr. Lee xsaww paro nzob Xaa Nabeyy, nu naz xkwes xaa nzo tap xaa mban, xaa kwaan nzob zaalo dubse cho, naz delant nu naz tich.

⁷ Lee tub xaa nzhak kwenta tub mbezh, lee stub xaa nzhak kwenta tub la ngoon, lee stub xaa nzhak kwenta tub myet, lee stub xaa nzhak kwenta tub msi ma nzhezabi.

⁸ Nu kad tub xaa ne nzob xop xiil, nu dubse cho xaa nzob zaalo xaa. Nu zhe nu yaal nanyizhat xaa mbezh xaa:

¡Nali, nali, nali nak Xaa Nabeyy,
Dios, xaa non lo rese xaa nu lo rese kwaan,
xaa ngok, nu xaa nak, nu xaa bare yaad!

⁹ Nu gorna lee dap xaa ne nzholl lo xaa nzob pa nzob Xaa Nabeyy, nu nii xaa non doo nak xaa nu nzaa dixkix xaa lo xaa, xaa kwaan tira mban,

¹⁰ zee lee galbtap xaa gol nkichyek axta lo yo lo Xaa Nabeyy, zee nzholl xaa lo xaa, nu nzaa xaa xkoron xaa lo Xaa Nabeyy. Nu mbezh re xaa:

¹¹ Dios, lu nak Xaa Nabeyy nu.
Non doo lu, nu lu nzhaal kayaa re kwaan chul,
zee nzhaal wii re xaa respet lo lu, nu tira nabeyy lu,
nel lu mdexkwaa rese kwaan;
nu mod nzhekla lu mri reya nu ngoka.

5

Mbakxiil cheen Dios mxal lo yech

¹ Zee mwii na lo Xaa Nabeyy, xaa nzob naz pa nabeyy xaa, nu yaa xaa lad li nzho tub yech kwaan nkee letr naz lo nu naz tich, nu nkee gazh sey choya zee nyent cho xal loya.

² Nu myun tub mandad non cheen Dios lo na, nu dub gan mbezh xaa:

—¿Cho nzho mod chaz re sey kwaan nyaww roo yech ne nu xal loya?

³ Nixa naz yiba, nixa naz yizhyo nu nixa xan yizhyo, nyent tub xaa nzho mod xal lo yech ne nu wii xaa loya.

⁴ Nu mbinn doo na nel nanguzhalt tub xaa nzho mod xal lo yech nu wii xaa loya.

⁵ Per tub re xaa gol né lo na:

—Nagonntra lu nel lee Mbezh, xaa nak dii cheen Judá nu lox cheen rey David mle gan. Lee xaa nzho mod chaz sey cho yech nu xal loya.

⁶ Zee mwii na zee mlu tub Mbakxiil lo na. Mzo ma pa nzob Xaa Nabeyy, nu xsaww lo dap xaa mban nu xsaww lo re xaa gol. Lee Mbakxiil nyun kwenta tub ma mbit xaa nu nzob gazz xkach yek ma, nu gazz zaalo ma, kwaan nak gazz mbi naban cheen Dios, kwaan mxaal xaa naz dubse yizhyo.

⁷ Nu ngwa Mbakxiil pa nzob Xaa Nabeyy nu mzen yech kwaan nzho lad li yaa Dios.

⁸ Nu gorna mzen ma yech, lee dap xaa mban nu lee re xaa gol mkichyek axta lo yo lo ma. Nkano re xaa gol bagwel kwaan nzhol xaa nu nzhanoo xaa yann kwaan ngazhe kwaan yaal, kwaan nak mod re wdizh kwaan wdizhno xaa mle nambey Jesús lo Dios.

⁹ Nu nzhol xaa kwaan kub, kwaan nii:

Lu nak tub xaa non zee nzho mod zen lu yech ne nu chaz lu re sey kwaan nyaaw rooya,

nel mbit re xaa lu nu mxo lu xren lu zee mzi lu re myet lo Dios:
xaa reta ben, xaa nzhedizh rese dizhze, xaa reta dii nu xaa reta yezh.

¹⁰ Lee re xaa ne mle lu xaa nabeyy lo dubse yizhyo,

zee gak re xaa ne ngwleyy,
xaa nabeyy lo yizhyo kwent cheen Xdios be.

¹¹ Zeera mlach na, nel mbin na bos cheen zyen doo mandad cheen Dios, xaa nzhi dub welt lo pa nzob Xaa Nabeyy, nu lo dap xaa mban nu lo re xaa gol. Nu nzhi zyen doo miyon xaa nu nyent cho le gan lab re xaa,

¹² nu dublegan nii re xaa:

Non doo xaa nak Mbakxiil, ma mbit re xaa.
Lee ma nzhaal kayaa re yalnabeyy nu rese kwaan non,
nu re yalnzhak, nu re yalngezh,
nu nzhaal gon re xaa xtizh ma,
nu nzhaal kayaa ma re xni nu gool re xaa lo ma.

¹³ Nu noka mbin na rese kwaan mdexkwaa Dios naz leen yiba nu naz lo yizhyo, nu naz xan yizhyo nu leen nistoo mbezh:

¡Lee Xaa Nabeyy, xaa nzob naz pa nabeyy xaa,
nu lee Mbakxiil,
nak xaa nzhaal gool re myet lo, nu gon re xaa xtizh,
nu kayaa xaa re xni nu re yalngezh, nal nu tira!

¹⁴ Lee dap xaa mban mbezh:

—¡Sbaa gaka!

Nu lee re galbtap xaa gol mkichyek axta lo yo nu mbill re xaa lo ma.

6

Gazz sey

¹ Nu mwii na lee Mbakxiil mchaz tub sey. Nu mbin na lee tub xaa mban nii kwenta nzhech ngwzi, nu nzhe xaa:

—¡Te!

² Mwii na nu myun tub kabay rus lo na; nu lee xaa nzob tich ma nzho tub wez yaa. Nu mkayaa xaa tub koron nu mroo xaa kwenta tub soldad, xaa nzha lo dil zee le xaa gan.

³ Zeera mchaz Mbakxiil stub sey kwaan nak sey rop, nu mbin na lee stub xaa mban nzhe:

—¡Te!

4 Nu mroo stub kabay naxne na, nu lee xaa nzob tich ma mkayaa yalnabeyy zee yo dil lo yizhyo, zee gut re xaa wechxinn xaa; nu mkayaa xaa tub espad kwaan ndok.

5 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey, kwaan nak sey yon, nu mbin na lee stub xaa mban nzhé:

—¡Te!

Nu myun tub kabay nagaas lo na, nu lee xaa nzob tich ma nzho tub xobex yaa.

6 Nu xsaww lo dap xaa mban mbin na tub bos kwaan nzhé:

—Gwa, lux nzhobxtil nu sebad zee kar nkee nzhobxtil nu sebad, axta nebse kix xaa tub kil nzhobxtil ka xaa kee xaa zhiin tub mbizh nu nebse kix xaa chon kil sebad ka xaa kee xaa zhiin tub mbizh; per naluxt lu anseyt nixa xis ub.

7 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey, kwaan nak sey dap, zee mbin na lee stub xaa mban nzhé:

—¡Te!

8 Mwii na nu myun stub kabay mor lo na, nu lee xaa nzob tich ma le Yalgut. Nu tich lee xaa nze Hades, xaa nabeyy xkyizhyo re xaa ngut. Nu mkayaa xaa yalnabeyy lux xaa tub part lo tap part yizhyo, zee gut xaa re xaa nzho baa lo dil, nu lo yalnlaan, nu lo yalyizh, nu lo re ma wen ma nakap nak.

9 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey, kwaan nak sey gaay. Nu myun lo na, xan mdo cheen Dios, re xaa mbit xaa kwent cheen xtizh Dios nel mzaa xaa xkwent Jesucrist.

10 Nu dublegan nii re xaa:

—Lu nak Xaa Nabeyy, nu xaa nzhol nu xaa nali nak. ¿Cho gor naab lu kwent lo re myet yizhyo, nu ted lu re xaa bid kwentaxa mle re xaa nu?

11 Zee mzaa Dios ler rus gak re xaa, nu nzhé xaa lo re xaa:

—Kwaz re gu xep, axta gorna lee re wech gu nu re bzan gu, xaa nzhaal yet, gut re xaa, kwentaxa mbit re xaa gu, nel rese gu nak xmos na.

12 Zeera mchaz Mbakxiil stub sey, kwaan nak xop. Zee mwii na mgun tub xog nye doo. Lee mbizh nguna nagaas, mod ler nagaas; lee mbee nguna naxne mod ren,

13 nu lee re mbal yiba ngob lo yizhyo, mod nzhab ig lo yag leezha nroo mbi nye doo.

14 Lee yiba ta namlutra nu myuna mod tub lee yech kwaan nduuzh, nu rese yi nu rese yizhyo kwaan nzho leen nistoo mcheeya pa nzoba.

15 Nu lee re rey mkaxlaan leen re yeer nu leen kelag. Nu re xaa nabeyy lo re soldad mkaxlaan kwaan lee xaa, nu noka re xaa rik mkaxlaan kwaan lee xaa, nu noka re xaa nabeyy nu re xmos xaa, nu re xaa sbaasa mkaxlaan kwaan lee xaa.

16 Nu mbezh re xaa lo re yi nu lo re ke:

—¡Bla re gu tich re nu, nu bkaxlaan nu lo Dios, xaa nzob naz pa nabeyy xaa, nu lo yalnayii cheen Mbakxiil!

17 Nel mzhinla mbizh gro doo kwaan ted rop xaa ne re myet bid, ¡nu nyent xaa ye ded bid ne!

7

Re xaa Israel, xaa mleey Dios

1 Gwluzh ngulo mded re kwaane, myun tap mandad cheen Dios lo na, xaa nzoli lo dap skin yizhyo, nu nsaaw xaa dap mbi cheen yizhyo, zee nanroot mbi lo yizhyo nixa leen nistoo nixa leen yag.

² Noka myun stub mandad lo na, xaa nze lo mbizh, pa nlen mbizh; nu nkano xaa sey cheen Dios, xaa tira mban. Mandad ne ngunii dublegan lo dap mandad xaa mkayaa yalnabeyy lux re kwaan lo yizhyo nu leen nistoo:

³ —¡Naluxt gu kwaan nzho lo yizhyo nixa leen nistoo nixa naluxt gu re yag, axta gorna yilo kee nu sey cheen Dios lechuzh re xmos Xdios be!

⁴ Nu mbin na lak xaa mkee sey cheen Dios lechuzh, tub gayoo choobtap mil xaa lo re sawlazh na, xaa nak dii cheen Israel, mkee sey lechuzh.

⁵ Mkee re xaa ne sey:

xaa dii cheen Judá, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Rubén, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Gad, chiibchop mil xaa,

⁶ xaa dii cheen Aser, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Neftalí, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Manasés, chiibchop mil xaa,

⁷ xaa dii cheen Simeón, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Leví, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Isacar, chiibchop mil xaa,

⁸ xaa dii cheen Zabulón, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Che, chiibchop mil xaa,
xaa dii cheen Benjamín, chiibchop mil xaa,

Zyen doo xaa nak ler rus

⁹ Gorna ngulo myun re kwaane lo na, myun lo na zyen doo xaa, nu nik tub xaa nalet gan lab re xaa. Baa ngu xaa reta yezh, xaa reta ben, xaa reta dii, nu xaa nzhedizh reta klas dizhze. Nzo re xaa delant lo Dios, xaa nzob xaa naz pa nabeyy xaa, nu lo Mbakxiil. Rese xaa ne nak ler rus nu nzho lag cheen yag yin yaa re xaa ne.

¹⁰ Nu rese xaa nii dublegan:

¡Lee Xdios be, xaa nzob naz pa nabeyy xaa, nu lee Mbakxiil
nzaa yalnaban kwaan tira!

¹¹ Nu lee rese mandad cheen Dios nzo dub welt pa nzob Xaa Nabeyy nu lo re xaa gol nu lo dap xaa mban. Nu axta lo yo mkichyek re xaa lo Dios, xaa nzob naz pa nabeyy xaa nu mbill re xaa lo Dios.

¹² Nu nzhé re xaa:

¡Sbaa gaka!

Lee lo Xdios be nzhaal gool rese myet lo,
nel re xni nu yalnzhak nak cheen xaa,
nu lo lee xaa nzhaal zaa rese myet dixkix nu wii rese myet lo xaa,
nel lee xaa nkano rese yalnabeyy nu dubse yalngezh.

¡Sbaa gaka!

¹³ Zee lee tub xaa gol ngunabdizh lo na:

—¿Cho nak re xaa nak ler rus ne?, nu ¿pa mroo re xaa ne?

¹⁴ Zee mkeb na lo xaa nzhé na:

—Lu ne.

Nu lee xaa mkeb lo na nu né xaa:

—Re xaa ne nak xaa mroo lo re bid kwaan gro, nu mzet xaa xab xaa nu mle rus xaaya kwaan xren Mbakxiil.

¹⁵ Kwaanzee nzo re xaa delant lo pa nabeyy Xaa Nabeyy, zhe nu yaal nkee xaa zhiin lo Dios leen Xkyidoo Dios, nu Dios kanap re xaa leen li xaa.

¹⁶ Nadedtra xaa bid lo yalnlaan nixa lo yizhnhzek, nixa nazeyytra mbizh re xaa, nu nixa nazeentra re xaa neey;

¹⁷ nel lee Mbakxiil, ma nzo xsaww pa nzob Xaa Nabeyy, nkanap re xaa mod mbakxiil nu nyano xaa re xaa roo xlen cheen yalnaban, nu Dios chee re nis garlo xaa, xaa mbinn.

8

Mbakxiil mchaz sey gazh

¹ Nu zee mchaz Mbakxiil sey gwluzhtlaka kwaan nkee cho yech, kwaan nak sey gaazha, nu nik tub rezh namkeet yiba rol gor.

² Zeera ngune na lo gazh mandad, xaa nzo lo Dios; nu mkayaa mandad gazh trompet.

³ Zeera mbid stub mandad, kwaan nzho tub yann or yaa, pa nzek xaa yaal, nu mzo xaaya lo mdo or. Nu mkayaa xaa zyen doo yaal, zee mchaal xaa yaal kwaan re wdizh kwaan nii re xaa mle nambey Jesús lo Dios nu mzhib xaaya lo mdo kwaan nak or, kwaan nzo lo pa nzob Xaa Nabeyy.

⁴ Nu lozhya mandad, tubka nroo zhen cheen yaal kwaan re wdizh kwaan nii re xaa Jesús lo Dios, nu nguxooba lo Dios.

⁵ Zee lee mandad mzen yann or cheen yaal, nu mchazhe xaaya kwaan ki kwaan nzhib lo mdo, nu mlebi xaaya naz lo yizhyo. Zeera mroo ngwzi nu nye doo ngoch ngwzi, nu nye doo mgun xog.

Re trompet

⁶ Lee gazh mandad xaa mkayaa trompet, mzo listla gool trompet.

⁷ Lee mandad, xaa yilotlaka mkwezh trompet cheen, zee lee lo yizhyo mla yuuke nu ki kwaan nuch kwaan ren. Mzeka tub part kwaan nak chon part yizhyo, nu mzeka re yag kwaan nzeb baa, nu tira mzeka rese yix naye.

⁸ Lee mandad rop mkwezh trompet cheen, nu lee tub kwaan nzhak kwenta tub yi kwaan kayek mla leen nistoo, nu tub part lo chon part nistoo ngok ren;

⁹ nu tub part lo chon part rese kwaan nzho leen nistoo ngut, nu tub part lo chon part re bark kwaan nzho leen nistoo mlux.

¹⁰ Lee mandad yon mkwezh trompet cheen, zee ngob tub mbal yiba, ma ndok doo, nu mlux ma tub part lo chon part re yuu kwaan nzho yizhyo, nu re xlen pa nzhib nis.

¹¹ Lee mbal kwaan ngob lo yizhyo le Nala Doo; nu ngok nala doo tub part lo chon part nis dubse yizhyo, kwaanzee ngut zyen doo myet.

¹² Lee mandad dap mkwezh trompet cheen, nu mlux tub part lo chon part mbizh, nu tub part lo chon part mbee, nu tub part lo chon part mbal yiba, nu snee ngunaya nagaas. Nu namzaatra xni tub part lo chon part cheen mbizh nu tub part lo chon part re ma kwaan nlen yaal.

¹³ Zee mwii na, nu myun tub msi, ma nzebi yiba lo na, nu dublegan nii ma: —¡Ay, ay, ay, nales doo ded re xaa yizhyo, gorna kwezh xchon mandad trompet xcheen xaa!

9

¹ Lee mandad gaay mkwezh trompet cheen, zee myun tub mbal yiba lo na, ma ngob yiba nu mla lo yizhyo, nu mkayaa ma leyaw cheen yerdoo.

² Nu mxal ma roo yerdoo, nu leen ba mroo zhen mod leen tub gor ndok doo. Nu lee zhen cheen yerdoo mle nagaas lo mbizh nu lo rese kwaan yiba.

³ Nu leen zhen ba mroo zyen doo mbeso nu mrech ma dubse yizhyo; nu mzaa xaa yalnayii lo ma mod lo nix.

⁴ Nu mxaal xaa ma, zee nanluuxt ma nik tub yix wen, nixa nik tub kwaan naye na, nixa re yag; nebse nzhaal kee maya cho re xaa kwaan nankeet sey cheen Dios lachuzh.

⁵ Per namzaat xaa diizh lo ma gut ma myet, nebse teed ma re myet bid tub gaay mbee; nu mod nkee maya lal kwentaxa nkee nixa.

⁶ Lee re mbizh zee lee re myet nzhekla yet per nayizhalt mod yet xaa lo xaa; nu nle re xaa xgab yet xaa, per nyent mod yet xaa.

⁷ Lee re mbeso nzhak mod kabay ma nya lo dil; nu yek ma nzob tub kwaan nzhak kwenta tub koron or; nu lee garlo ma nzhak kwenta garlo myet.

⁸ Lee yich yek ma nzhak kwenta yich yek ngwnaa, nu lee leyy ma nzhak kwenta leyy mbezh.

⁹ Lee laz ma nyaaw kwaan yiib, nu lee bi kwaan nzebi ma nyubi mod pa nzhaxonn zyen doo kabay, ma nzhano karret lo dil.

¹⁰ Nu lee xkol ma nzob xkoch ma kwaan nkee maya mod nix, nu nkano ma yalnabeyy kee maya cho re myet dubse tub gaay mbee.

¹¹ Lee xaa nabeyy lo re mbeso, nak mandad cheen yerdo; nu diizh hebreo le xaa Abadón nu diizh gryeg le xaa Apolión. (Wdizh ne nii: “Xaa nlux rese kwaan”.)

¹² Mded yalzi kwaan yilotlaka, per seesa nzho jwalt xchopa.

¹³ Zee lee mandad xop mkwezh trompet cheen, nu mbin na tub bos kwaan mroo leen dap skin mdo or, kwaan nzob lo Dios.

¹⁴ Nu lee bos nzhé lo mandad ne, xaa mkwezh trompet:

—Bsela dap mandad, xaa mkado Dios, roo yuu ndok kwaan le Éufrates.

¹⁵ Nu listla nzo Dios sela dap mandad xaa mkadoo nee, zee xek xaa xaa mer liin, mer mbee, mer mbizh, nu mer gor kwaan mlela Dios xgab, zee gut xaa tub part lo chon part re myet yizhyo.

¹⁶ Nu mbin na nzhé tub xaa:

—Nzho kan chop gayoo miyon soldad, xaa nzob tich kabay.

¹⁷ Snee myun re kabay lo na, nu re xaa nzob tich ma nyaaw laz kwaan yiib kwaan nla xni naxne mod ki, nu nla xni sul mod ke le safiro nu nla xni nayech mod ke le azufre. Lee yek re kabay nzhak kwenta yek mbezh, nu roo ma nroo bal, zhen, nu azufre.

¹⁸ Nu tub part lo chon part lo re myet yizhyo yet lo re yalzi kwaan nroo roo re kabay: bal, zhen, nu azufre.

¹⁹ Nel lee re kabay nted yalzi kwaan roo ma nu kwaan xkol ma; nel lee xkol ma nzhak kwenta yek tub mball wiz, kwaan kee maya re myet.

²⁰ Per lee re myet, xaa nanguta lo re yalzi ne, namlaat xaa naletra xaa re kwaan nawent kwaan nle xaa: seetaka nzholl re xaa lo re mandad cheen Maxuu, kwaan nak re maj, kwaan mdexkwa kwaan or nu kwaan plat nu kwaan brons nu kwaan ke nu kwaan yag. Re maj ne nyent mod wii, nixa nyent mod gon kwaan nii re xaa lo, nixa nyent mod ze.

²¹ Nu seetaka lee re myet ne nanlaat naletra xaa kwaan nawent kwaan kale re myet ne; nu seetaka nzhut xaa sa myet xaa, nu seetaka nle xaa re yalwezh, nu seetaka nchaal xaa stub naz ngwnaa, nu seetaka nlewann xaa.

10

Tub mandad mzen tub lee yech chut

¹ Zee myun stub mandad, xaa ngezh doo lo na, xaa nzela naz yiba leen tub xkaw. Nu nzob tub bayiit yek xaa, lee garlo xaa nla xni mod mbizh, nu lee nii xaa nzhak kwenta bal ki.

² Nu lee yaa xaa nzho tub lee yech chut, nu mzo xaa nii xaa lad li lo nistoo, nu lee nii xaa lad rebes mzo xaa lo yo.

³ Nu ngunii xaa dublegan, mod mbazhe tub mbezhe; nu gorna ngunii xaa, ngoch gazh ngwzi.

⁴ Gorna ngulo ngoch gazh ngwzi, lee na nzhaakee kwaan nguniya; per mbin na tub bos yiba kwaan né lo na:

—Nayét lu kwaan nzhé gazh ngwzi ne, nu nixa nakeet luya.

⁵ Zee lee mandad, xaa mlu lo na, xaa nzo nii lo yizhyo nu leen nistoo, mlep yaa lad li naz yiba,

⁶ nu nzhé xaa:

—Wlipa snee né xaa kwaan tira mban, xaa kwaan mdexkwa yiba nu yizhyo nu nistoo, nu rese kwaan nzho leena.

Nu né xaa:

—Nakint kwaz gu mas.

⁷ Nel gorna lee mandad gazh kwezh trompet cheen, gorzee gak rese wdizh xlaan cheen Dios, modxa nzhé Dios lo re xmos xaa, re xaa ngunii xaa lo yilo.

⁸ Lee bos kwaan mbin na, kwaan nze naz yiba, mbare ngunii lo na, nu néya lo na:

—Gwa nu bzen yech chut, kwaan nzho yaa mandad xaa nzo nii leen nistoo nu lo yizhyo.

⁹ Ngwa na lo mandad nu ngunaab na lo xaa zee zaa xaa yech chut lo na. Nu lee xaa mkeb lo na né:

—Bzena nu dawa. Roo lu gak naxa mod mzhin, per lee leen lextoo lu gaka nala.

¹⁰ Mzena na yech chut yaa mandad nu ndaw naya; nu roo na ngok naxa mod mzhin, per gorna ngulo ndaw naya, mle nalaya lextoo na.

¹¹ Zee né xaa lo na:

—Nkin zaa lu kwent stub welt kwaan né Dios lo lu lo re myet, nu lo re yezh, nu lo re xaa nzhedizh rese dizhze, nu lo re rey.

11

Rop xaa zaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa

¹ Zee mzaa xaa tub lee nit lo na, kwaan nzhak kwenta tub metr kwaan nchiix xaa, nu né xaa lo na:

—Gwa nu bchiix yidoo cheen Dios nu mdo cheena, nu blab lak xaa nzhol lo Dios baa.

² Per nachiiixt lu lach jwer Xkyidoo Dios, nel re xaa nanakt xaa Israel zo baa tub choobchop mbee.

³ Nu lee na xaal chop xaa zaa kwent kwaan yé na lo xaa, nu zaa xaa kwent tub mil chop gayoo chon gal mbizh, nu gak xaa ler nadox kwaan nagaas.

⁴ Rop xaa ne nak rop yag olib nu rop bruj kwaan nzaa xni lo Xaa Nabeyy dubse yizhyo.

⁵ Nu chelee tub xaa nzhekla seweey xaa xaa, lee rop xaa ne koo ki roo, zee zek xaa re xaa nayii ne xaa; nu snee yet loka xaa nzhekla seweey xaa.

⁶ Rop xaa ne nzho mod saaw yiba zee nalatra yey dubse mbizh kwaan zaa xaa kwent kwaan yé Dios lo xaa; nu noka nzho mod le xaa gak nis ren nu chezi xaa re myet yizhyo kwaan rese yalzi, gorna nzhekla xaa.

⁷ Per gorna ngulo mzaa xaa kwent, lee tub ma nakap roo leen yerdoo nu dil kwaan rop xaa ne, nu zle ma gan lo rop xaa ne nu gut ma xaa ne.

⁸ Lee kwerp cheen rop xaa ne lake leen naz xsaww yezh, leeka yezh paro mbit xaa Xaa Nabeyy bé. Lee yezh ne nii xaa nabix nak Sodoma nu Egipto.

⁹ Nu tub chon mbizh yirol, lee rese myet yizhyo, xaa rese dii, nu xaa nzhedizh rese dizhze, nu xaa rese yezh wii lo kwerp cheen rop xaa, nu nazaat re xaa diizh yibyo xaa.

¹⁰ Nu lee rese xaa yizhyo nyakla nel ngut rop xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa, xaa tant mted bid lo xaa. Nu zelazh rese xaa kwaan lo wechxinn xaa.

¹¹ Per gorna ngulo mded chon mbizh yirol, Dios seban rop xaa ne, nu yixche xaa stub welt, nu rese xaa lach lo xaa zheb doo xaa.

¹² Zee lee rop xaa ne gon tub bos yiba kwaan yé lo xaa:

—jGuxoob gu nee!

Nu yixoob xaa naz yiba leen tub xkaw nu lee re xaa nayii ne xaa wii lo xaa.

¹³ Nu leeka gorzee gun tub xog kwaan nye doo, nu kwent cheen xog lux tub part lo chii part cheen yezh nu yet gash mil xaa. Lee re xaa mbanaka, kwaan yalnacheb gool xaa lo Dios nu yé xaa:

—Lu nak Xaa Nabeyy, xaa nzob naz yiba.

¹⁴ Ngulola mded tub yalzi, per seesa nzho jwalt stuba.

Trompet gash

¹⁵ Lee gash mandad mkwezh trompet cheen, nu mbin na zyen bos nye doo naz yiba, nu nzhé reya:

Lee yalnabeyy cheen yizhyo

nal naka cheen Dios, Xaa Nabeyy be

nu cheen Jesucrist Xaa Mxaal xaa lo yizhyo,

nu tira nabeyy xaa.

¹⁶ Lee re galbtap xaa gol, xaa nzob delant lo Dios, mkich yek axta lo yo, nu mbill xaa lo Dios,

¹⁷ nu nzhé xaa:

Nzaa nu dixkix lo lu Xaa Nabeyy,

lu nak Dios, xaa nzho mod le rese kwaan,

lu nak xaa ngok axta yilo,

nu mzelo lu nabeyy lu yizhyo kwaan gro yalngezh cheen lu.

¹⁸ Lee re yezh nayii doo ne lu;

per nal mzhinla mbizh cheen yalnayii cheen lu,

gorna naab lu kwent lo re xaa ngut.

Nu zaa lu lo re xmos lu, xaa mzaa kwent kwaan nzhé lu lo lee xaa yilo, kwaan mle xaa gan,

nu noka zaa lu lo re xaa nzheb ne lu, xaa nambey nak, kwaan mle xaa gan,

lo re xaa non nu lo re xaa nanont.

Nu lux lu re xaa nlux yizhyo.

¹⁹ Zee mxal pwert cheen yidoo cheen Dios, kwaan nzob naz yiba, nu lee leen yidoo myun kaj cheen wdizh kwaan mlaa Dios. Nu zee ngoch ngwzi, nu mbin na tub bi gro doo, nu mgun tub xog nu mla doo yuuke.

12

Ngwnaa nu waz

¹ Zee mlu lo na tub kwaan nabix, kwaan gro doo yiba, tub ngwnaa nzhak me mbizh kwenta tub ler, nu lee mbee nax nii me, nu lee yek me nzob tub koron kwaan tub chiibchop mbal.

² Lee ngwnaa nakxiin, nu mbazhe me ne doo lextoo me gal xinn me.

³ Zee myun stub kwaan nabix lo na yiba, tub waz doo, ma naxne na, nu nzob gash yek nu tubga koron kad tub yek ma, nu nzob ma chii xkach ma.

⁴ Nu kwaan xkol ma mdobxex ma tub part lo chon part re mbal yiba nu mlebi ma mbal naz lo yizhyo. Lee waz ngxusso lo ngwnaa me mer gal xinn, zee gaw waz xinn me gorna gal mad.

⁵ Nu lee ngwnaa mzan tub madbyi, xaa nak xaa nabeyy yizhyo kwaan tub bar yiid. Per lee xgann me mbyiid lo me nu nya xaa naz lo Dios, naz pa nzob xaa nabeyy;

⁶ nu lee ngwnaa mrexonn nya naz wen, tub pa mdexkwaaw Dios yo me, nu zaa Dios kwaan gaw me tub mil chop gayoo chon gal mbizh.

⁷ Zeera ngu tub dil naz yiba. Lee tub mandad cheen Dios, xaa le Miguel nu re stub mandad, xaa nabeyy xaa, mdil kwaan waz nu re mandad cheen waz,

⁸ per namlet waz gan. Nu zee mlux waz xlugar waz naz yiba, kwaan re xmandad waz.

⁹ Zee mlou xaa waz, ma nii xaa Mball Wiz Gox, ma noka le Maxuu nu noka le Dyab, ma nkade rese myet yizhyo. Lee waz nu re xmandad waz mla naz yizhyo ne.

¹⁰ Zee mbin na tub bos kwaan nye naz yiba, kwaan nzhé:

¡Nal ngoka!

Nal luu xomod zaa Xdios be yalnaban lo myet,

nu luu re yalngezh nu yalnabeyy cheen xaa,

noka luu yalnabeyy cheen Crist, Xaa Mxaal Dios Nabeyy;

nel mlou xaa waz, ma kwaan ngaazh re kwaan tich re wech be nu re bzan be,

ma kwaan tubka mbezh lo Xdios be, nawent nak re xaa xaa.

¹¹ Lee re xaa mle gan lo waz kwaan ren kwaan mxo Mbakxiil,

nu kwaan kwent cheen wdizh chul kwaan nzaa re xaa;

nu nanzhebt re xaa yet xaa.

¹² ¡Kwaanzee, ble chul gu lextoo gu, re xaa nzho yiba!

¡Per nales doo ded re gu, xaa nzho lo yizhyo nu leen nistoo,

nel lee Maxuu mla lo gu nu myaad lo gu, kwaan dub yalnayii cheen waz,

nel ne waz naxchetra dii waz!

¹³ Gorna lee waz mla naz yizhyo, mreke ma tich ngwnaa, me ngol xgann.

¹⁴ Per lee ngwnaa mkayaa chop xiil msi kwaan gro, zee nzho mod zebi me zit lo waz, pa nyent xaa. Naz baa kayaa me kwaan gaw me tub chon liin yirol.

¹⁵ Lee waz mlo nis roo, zee gaka tub yuu nu weeya ngwnaa;

¹⁶ per lee yizhyo mle yudar ngwnaa, nu mxala nu mdeba re nis kwaan mroo roo waz.

¹⁷ Nu kwent cheen kwaane, lee waz nayii doo ngune ngwnaa, nu ngwa ma nu mdil ma kwaan rese dii cheen ngwnaa, re xaa nle kwaan mnabeyy Dios le xaa, re xaa nzaa kwent cheen Jesucrist. Nu lee waz mlake roo wri nistoo.

13

Rop ma nakap nzhak

¹ Ngune na lee tub ma nakap nzhak mroo leen nistoo. Nzob gazh yek ma, nu chii xkach yek ma. Nu yek kad tub xkach ma nzob tub koron, nu re gazh yek ma nkee wdizh, kwaan nii nawent nak Dios.

² Lee ma nakap ne, ma myun lo na, nzhak kwenta tub tigr; nu lee nii ma nzhak kwenta niil os, nu lee roo ma nzhak kwenta roo mbezh. Lee waz mzaa gro doo yalngezh, nu yalnabeyy lo ma nakap ne.

³ Mweey tub yek ma nakap, zee mer nget ma, per lee pa mweey ngokwen. Nu lee re xaa yizhyo mdedyall nu mreke re xaa tich ma nakap nzhak.

⁴ Nu mbill re xaa lo waz, nel mzaa waz yalnabeyy lo ma nakap nzhak, nu noka mbill re xaa lo ma nakap nzhak, nu mbezh re xaa:

—Nyent stub ma kwenta ma ne, nik tub nyent mod le gan lo ma ne.

⁵ Nu noka mkayaa ma nakap nzhak, zee nii ma yiya nu nii ma nawent nak Dios, nu noka mkayaa ma zee nabeyy ma tub choobchop mbee.

⁶ Nu snee mle maya; ngunii ma wdizh nawent lo Dios, nu lo pa nzho xaa, nu lo re xaa nzho naz yiba.

⁷ Nu noka mkayaa ma nakap yalnabeyy zee mdil lo re xaa kwaan mle nambey Jesús, axta le ma gan lo xaa; nu mkayaa ma yalnabeyy zee nabeyy ma lo rese ben, lo rese naz xaa, lo rese xaa nzhedizh reta dizhze, nu lo xaa nzho rese yezh lo yizhyo.

⁸ Zee rese xaa yizhyo, re xaa namkeet le lo Yech cheen Yalnaban mbill lo ma nakap zee. Nel axta zeeraka dexkwaaw yizhyo mkee le re xaa nak xaa Jesús lo Yech cheen Yalnaban cheen Mbakxiil cheen Dios, xaa mkee lo krus.

⁹ Loka xaa nzob nzha, nzhaal gon kwaane:

¹⁰ Lee re xaa nzhaal yo lozhyib,

ko re xaa xaa lozhyib;

nu lee re xaa nzhaal yet kwaan espad,

kwaan espad gut xaa xaa.

Nee luu xomod nye nzo re xaa mle nambey Jesús ded bid nu xomod tubka ngwii xaa lo xaa.

¹¹ Zeera myun stub ma nakap lo na, ma nzeroo naz leen lo yo. Nzob chop xkach ma, kwaan nzhak mod xkach mbakxiil, per nii ma mod nii waz.

¹² Nu lee ma nakap ne nabeyy kwent cheen ma nakap, ma mroo leen nistoo, ma mweey nu ma mer nget per ngokwen ma. Nu nle ma zee rese myet yizhyo gool lo ma nakap, ma ngokwen.

¹³ Noka nle ma zyen doo kwaan gro kwaan nyent mod le re myet yizhyo. Axta mle ma gan nroo bal naz yiba nlaya naz lo yizhyo, delant lo re myet.

¹⁴ Nu kwent cheen ma nakap, nle ma re kwaan gro doo zee kade ma re myet yizhyo. Nu zee mbezh ma lo re myet zee dexkwaaw myet tub maj kwaan nzhak kwenta ma nakap, ma mweey kwaan espad zee, nu mbare ma mban ma stub welt.

¹⁵ Nu ma nakap, ma mroo lo yo mkayaa yalnabeyy le zee nii maj cheen ma nakap, ma mroo leen nistoo. Nu maj le zee yet rese myet yizhyo kwaan nagoolt lo maj.

¹⁶ Nu noka mle ma mroo lo yo, zee zob tub sey lo rese myet yizhyo. Lee sey ne zob yaa myet lad li o lechuzh myet, lo rese xaa, nixa non xaa, nixa nanont xaa; nixa rik xaa, nixa prob xaa; nixa xaa nabeyy nak xaa; nixa mos nak xaa.

¹⁷ Nu nik tub xaa nyent mod zii nixa to, chelee xaa nankanot xaa sey kwaan nak le ma nakap, ma mroo leen nistoo, o numr cheen le ma.

¹⁸ Kwaane nkin yalnzhak; loka xaa nlaya yek, koo xaa kwent numr cheen ma nakap, ma mroo leen nistoo, kwaan nak numr cheen myet. Numr ne nak xop gayoo chon gal xop.

14

Tub gayoo choobtap mil xaa nzholl lo Mbakxiil

¹ Zeera mwii na nu myun Mbakxiil cheen Dios lo na, nzoli yek yi Sión; nu kwaan lee ma nzo tub gayoo choobtap mil xaa, xaa kwaan nkee le Mbakxiil nu le Xuz xaa lechuzh.

² Zeera mbin na tub bos kwaan nze naz yiba, kwaan mbezh kwenta tub bos cheen tub pa nla nis, nu mod bos cheen ngwiz; nu lee bos kwaan mbin na nak mod bos cheen zyen xaa kwaan kayoll bagwel.

³ Nu nzholl re xaa tub kant kub, delant lo Dios, pa nzob xaa nabeyy, nu delant lo tap xaa mban, nu delant lo re xaa gol; nu nik tub xaa nyent mod

seed kant ne, nebse re tub gayoo choobtap mil xaa, xaa mzi Jesucrist nu mlou xaa lo yizhyo.

⁴ Re xaa ne nali nak lo Dios nu namchaalt xaa nik tub ngwnaa. Re xaa ne nzhake tich Mbakxiil naz kwaan nza ma. Dios nu Mbakxiil mzi re xaa ne lo yizhyo, zee gak xaa mod tub gon kwaan yilolaka lo Dios.

⁵ Nu roo re xaa ne nik tub yalnkaade nangut; nel nzhul nak re xaa lo Dios.

Kwaan nii yon mandad cheen Dios

⁶ Myun stub mandad cheen Dios lo na, xaa nzebi naz yiba, nu xaa ne nkano wdizh chul kwaan ndii tira, zee zaa xaa kwenta lo rese xaa nzhi lo yizhyo, lo xaa rese yezh, lo xaa rese dii, lo xaa nii rese dizhze, lo rese myet.

⁷ Nu mbezh xaa dublegan:

—Bzheb gu ne gu Dios nu bill gu lo xaa, nel mzhinla gor naab xaa kwent lo rese myet. Bill gu lo xaa mdexkwaaw yiba nu yizhyo, xaa kwaan mdexkwaaw nistoo nu rese pa nzhib nis.

⁸ Zeera nzhake stub mandad, nu nzhé xaa:

—iMlux Babilonia, yezh ndok, nel Babilonia mle zee le rese myet rese yezh kwaan tira nawent nak, nu nak mod msezuzh Babilonia xaa rese yezh!

⁹ Zeera nzhake stub mandad, nu dublegan mbezh xaa:

—Chelee tub xaa nzhol lo ma nakap nu lo maj cheen ma nu mlaa xaa nkee sey cheen ma lechuzh xaa o yaa xaa,

¹⁰ telisa naab Dios kwent cheen xaa kwaan yalnayii cheen xaa kwaan nak mod xis ub nala, nu ded xaa bid lo ki nu lo ki cheen ke azufre delant lo re mandad cheen Dios xaa nambey nak, nu delant lo Mbakxiil.

¹¹ Nu tubka roo zhen cheen yalne cheen xaa. Nu nixa nakwazt yalne cheen xaa zhe nu yaal, re xaa kwaan nzhol lo ma nakap nu maj cheen ma, nu xaa nkano sey cheen ma.

¹² Nee luu, nen xomod nye nzo re xaa mle nambey Jesús lo Dios ded bid, xaa nzhon kwaan nabeyy Dios, xaa tubka ngwii lo Jesucrist.

¹³ Zee mbin na tub bos kwaan nze naz yiba kwaan né lo na:

—Bkee kwaane: “Chul ded re xaa, xaa nak Xaa Nabeyy, xaa kwaan yet nalzhe naz delant”.

—Aja —né Mbi Naban—, lee re xaa kwaz deskans lo xchiin xaa, nel lee re zhiin kwaan mle xaa nzha kwaan lee xaa.

Yalgon cheen yizhyo

¹⁴ Mwii na, nu myun tub xkaw rus lo na; nu tich xkaw nzob tub xaa nzhak kwenta Xaa Mzhin Ngok Myet, nu yek xaa nzob tub koron or nu yaa xaa nzho tub syer ndox.

¹⁵ Nu zee mroo stub mandad leen yidoo cheen Dios, dublegan ngunii lo xaa kwaan nzob tich xkaw:

—iBloo syer cheen lu nu btop yalgon; nel mzhinla gor lee yalgon cheen yizhyo listla!

¹⁶ Zee lee xaa kwaan nzob tich xkaw mzee syer cheen lo yo nu mtop xaa rese yalgon cheen yizhyo.

¹⁷ Nu leen yidoo cheen Dios, kwaan nzob naz yiba, mroo stub mandad, nu noka lee xaa mkano tub syer ndox.

¹⁸ Nu lo mdo mroo stub mandad, xaa nkano yalnabeyy lo bal nu mrezh xaa dublegan lo xaa kwaan nzhen syer kwaan ndox, nu nzhé xaa lo xaa:

—iGwa, choog re ram yag ub kwaan nzhi lo yizhyo nel lee re ub listla!

¹⁹ Lee mandad mzee syer xaa dub lo yizhyo nu mchoog xaa rese yag ub, kwaan nzo lo yizhyo nu mchep xaa rese ub pa kichxkazii Dios re ub, kwaan yalnayii cheen xaa.

²⁰ Nu naz jwer yezh mkichxkazii xaaya kwaan nii xaa, nu mxo ren loya, nu tant mxo ren zee tira mzhina axta yek re kabay nu mxoya kan tub chon gayoo kilómetro.

15

Re mandad kwaan nkano gazzh yalzi gwuzhtlaka

¹ Zeera myun stub kwaan nabix lo na kwaan gro doo nu mdeyall na ngune na loya. Leen yiba myun gazzh mandad cheen Dios lo na, xaa nkano gazzh yalzi, re yalzi kwaan nak kwaan gwuzhtlaka, nel re yalzi ne yilo lux rese yalnayii cheen Dios.

² Noka myun lo na tub kwaan nzhak kwenta tub nistoo bidr kwaan nuch ki; nu roo wri nistoo bidr zee, nzoli re xaa kwaan mle gan lo ma nakap, nu lo maj cheen ma, nu lo numr cheen ma. Nkano xaa tub bagwel kwaan mkayaa xaa lo Dios.

³ Nu nzholl re xaa kant cheen Ches, xmos Dios nu kant cheen Mbakxiil cheen Dios, nu mbill re xaa:

¡Gro doo nu chul doo nak re kwaan mle lu,

Dios, lu nabeyy rese kwaan!

¡Nali nu wli nak xnaz lu;

lu nak rey nu nabeyy lu xaa nabeyy lo dub yizhyo!

⁴ ¡Xaa Nabeyy!

Rese xaa zheb ne lu

nu rese xaa gool lo lu,

nel nebse lu nak xaa nambey;

rese xaa nzho lo yizhyo yiid nu gool lo lu,

nel myun re kwaan nambey kwaan mle lu.

⁵ Ngulo mded re kwaane, zeera mwii na zee myun lo na leen yiba, lee yidoo cheen Dios pa nzho wdizh cheen Dios mxal.

⁶ Nu leen yidoo cheen Dios mroo gazzh mandad, xaa nzhano gazzh yalzi. Nu re xaa ne nak ler rus kwaan nzhul na, nu kwaan nla xni lo, nu nzhi tub yed or laz xaa.

⁷ Nu tub xaa lo dap xaa mban mzaa tubga kop or lo gazzh mandad, kwaan nyazhe kwaan yalnayii cheen Dios, xaa mban tira.

⁸ Nu lee yidoo cheen Dios nguzhe zhen, zhen cheen xni chul cheen Dios nu zhen cheen yalngezh cheen Dios; nu nik tub xaa nyent mod rep leen yidoo cheen Dios, axta yilo ded gazzh yalzi kwaan nzhe gazzh mandad cheen Dios.

16

Re kop or kwaan nkano yalnayii cheen Dios

¹ Zee mbin na tub bos nye, kwaan nroo leen yidoo cheen Dios, nu nzhé lo re mandad:

—Gwa gu nu bxo gu lo yizhyo gazzh kop cheen yalnayii cheen na.

² Zee ngwa mandad yilo nu mxo xaa kop cheen xaa lo yizhyo, zee rese xaa kwaan nkano sey cheen ma nakap nu nzholl lo maj cheen ma, mlen tub yooob kwaan ne doo nu nxlaxaa doo.

³ Nu lee mandad mrop mxo kop cheen leen nistoo, zee lee nistoo ngok ren, mod ren cheen xaa ngut nu ngut rese ma kwaan nzho leen nistoo.

⁴ Zee lee mandad yon ngwa nu mxo kop cheen lo re yuu nu re pa nlen nis, zee ngok reya ren.

⁵ Zee mbin na lee mandad cheen nis nzhé lo Dios:

—Nali nak lu, nel sbaa ngunaab lu kwent; lu nak Dios, xaa nambey, xaa nak axta yilo,

⁶ nali naab lu kwent lo re xaa ne, nel mxo xaa ren cheen re xaa mle nambey Jesús, nu cheen re xaa mzaa kwent kwaan nzhé lu lo lee xaa, kwaanzee lu mzaa ren ngu re xaa. ¡Nzhaal ded yalzi ne!

⁷ Nu mbin na stub bos kwaan mroo pa nzo mdo cheen Dios:

—Aja, Xaa Nabeyy, wli nu nali nak mod ngunaab lu kwent.

⁸ Nu lee mandad mdap mxo kop cheen tich mbizh; nu lee mbizh mkayaa yalnabeyy zek kwaan bal rese myet.

⁹ Nu rese myet nguk kwaan bal dox ne; nu ngunii re xaa nawent nak Dios, xaa nkano yalnabeyy lo rese yalzi ne; nu nanet xaa laa xaa naletra xaa re kwaan nawent kwaan kale xaa zee gool xaa lo Dios.

¹⁰ Nu lee mandad gaay mxo kop cheen dub paro nabeyy ma nakap, nu dub paro nabeyy ma mlake lo yalnakaw zee lee re xaa nzhawye luzh xaa lo yalne;

¹¹ per nixa sneeya, namlaat xaa naletra xaa re kwaan nawent; nu ngunii xaa nawent nak Dios, xaa nzob naz yiba, kwent cheen re yoob nu yalne kwaan kaded xaa.

¹² Nu lee mandad xop mxo kop cheen leen yuu kwaan le Éufrates; zee lee nis yuu zee tira mbizh, zee nzho mod ded re rey, xaa nze naz lad nlen mbizh, kwaan re soldad cheen xaa.

¹³ Nu myun lo na, lee roo waz nu roo ma nakap nu roo ma nawlit ngunii Dios lo, mroo chon mbi mal, kwaan nzhak kwenta ran.

¹⁴ Nu ran ne nak mbi mal, nu mle yon mbi mal kwaan gro, zee top mbi mal re rey nu re soldad cheen xaa, zee dil xaa mbizh gro kwaan nak cheen Dios, xaa nzho mod le rese kwaan.

¹⁵ Zee nzhé Jesús:

—Wii gu lee na yal mod tub wann, xaa nankambazt xaa. Chul ded re xaa kwaan list nzo nu listla nkano xab, zee nazet xaa cheey zee natont xaa.

¹⁶ Nu mtop mbi mal re xaa tub pa le wdizh hebreo Armagedón.

¹⁷ Nu lee mandad gash mxo kop cheen lo mbi yiba; nu lee tub bos nye nii mroo leen yidoo cheen Dios, kwaan nzob naz yiba, kwaan nzhé:

—¡Ngulola ngoka!

¹⁸ Zee ngoch ngwzi, nu ngu bi cheen ngwzi; nu mgun tub xog kwaan nye doo nu namgunt stuba sbaa, axta dubse nzhi myet lo yizhyo.

¹⁹ Nu mselazh Dios yezh Babilonia, tub yezh ndok, nu ngoka chon leeya, leezha mxo xaa kop cheen yalnayii cheen xaa loya; nu lee rese yezh dub yizhyo mlux.

²⁰ Nu lee rese yezh kwaan nzho leen nis, nu rese yi mlux,

²¹ nu naz yiba ngob yuuke ndok, kwaan nga mod choobchii kil, nu lee re myet ngunii nawent nak Dios, kwent cheen yalzi cheen yuuke, nel mded doo xaa bid.

17

Bid cheen ngwnaa, me nto cho

¹ Nu tub re mandad, lo gash mandad, xaa mzen kop cheen yalnayii cheen Dios mbid lo na, nu né:

—Te, zee luu na lo lu bid kwaan ded ngwnaa, me nto cho lo re xaabyi, me nak tub yezh nzob gax lo nis.

² Lee re rey, xaa nabeyy yizhyo mchaal kwaan lee me, nu re kwaan nawent kwaan nle me nak kwenta xis ub kwaan nzho re xaa yizhyo zee nzuzh xaa.

³ Nu Mbi Naban cheen Dios mle zee mbe mandad na axta wen; nu myun tub ngwnaa, me nzob tich tub ma nakap, lo na, ma naxne na nu cho ma nkee zyen wdizh kwaan nii nawent nak Dios, nu nzob gash yek ma nu chii xkach ma.

⁴ Nu lee ngwnaa zee nak tub ler chul, kwaan na kolor morad nu naxne, nu nkano me or, nu nzhi re ke chul nlu lo me, nu re ke rus kwaan le perla. Nu yaa me nzho tub kop kwaan nyazhe kwaan re kwaan mbeed kwaan mle me nu kwaan re kwaan nawent mle me kwaan re xaabyi.

⁵ Kwaane nak tub kwaan nabix. Nu lechuzh me nkee le me: “Babilonia yezh ndok, yezh kwaan nak xnaa re ngwnaa me nto cho nu xnaa re xaa nle kwaan beed”.

⁶ Zee myun ngwnaa ne lo na, nzuzh me kwaan ren cheen re xaa mle nambey Jesús, nu cheen re xaa nzaa kwent cheen Jesús. Nu gorna myun me lo na, mdedyall na.

⁷ Nu lee mandad né lo na:

—¿Chozhiin ndedyall lu? Na nii xomod nak kwaan nabix ne lo lu, cheen ngwnaa nu cheen ma nakap, ma nzob me tich, ma nzob gazh yek nu chii kach yek.

⁸ Lee ma nakap, ma myun lo lu ngu yilo, nu nal nyent ma, per merla roo ma leen yerdoo, per napa tira lux ma. Lee re myet yizhyo, xaa nankeet le lo Yech cheen Yalnaban, axta leezha zeeraka dexkwaaw yizhyo, dedyall xaa ne xaa lo ma nakap, ma mban yilo, nu nyent nal, per bare yaad.

⁹ Kwaan nabix ne nzho mod la yek re xaa nzho yek, lee gazh yek ma nak gazh yi, pa nzob ngwnaa ba tich, nu lee yek ma noka nak gazh rey.

¹⁰ Gaay re rey ne ngutla nu lee stub rey nabeyy nal nu lee stub rey nzho jwalt nabeyy. Per gorna nabeyy xaa gwluzhtlaka naxchet nabeyy xaa.

¹¹ Lee ma nakap, ma ngu yilo, nu nyent nal, gak ma rey xon nu noka nak ma tub gazh rey, nu stub mbizh tira lux ma.

¹² Lee re chii kach kwaan myun lo lu, nak chii rey, xaa zer nabeyy; per zhin mbizh nabeyy xaa kwaan ma nakap, per nabeyy xaa nebse tubka gor.

¹³ Nu tubka kwaan nzhekla re xaa ne, nzhekla re xaa zaa xaa yalngezh nu yalnabeyy cheen xaa lo ma nakap.

¹⁴ Dil re xaa ne kwaan Mbakxiil cheen Dios, per lee Mbakxiil le gan lo re xaa, nel lee Mbakxiil nak Xaa Nabeyy lo re xaa nabeyy nu nak xaa Rey lo re rey. Nu lee re xaa nzo kwaan lee xaa nak re xaa kwaan mrezh xaa, nu re xaa kwaan mley xaa, nu tira namlaat re xaa xaa.

¹⁵ Nu lee mandad noka né lo na:

—Lee re nis kwaan myun lo lu, pa nzob ngwnaa, me nto cho lo re xaabyi, nak re dii, nu re myet, nu re yezh, nu xaa nzhedizh re dizhe.

¹⁶ Nu lee re chii kach kwaan myun lo lu, kwaan nzob yek ma nakap, yii ne ngwnaa me nto cho, nu kiib re kwaan lo me zee gak cheey me, nu gaw ma baal cheen me nu zek ma me lo ki.

¹⁷ Nu Dios mle zee lee chii kach myaan zaa yalnabeyy cheen xaa lo ma nakap, axta yilo gak re kwaan nzhé Dios.

¹⁸ Lee ngwnaa me myun lo lu, nak yezh ndok kwaan nabeyy lo rese rey yizhyo.

18

Mlux yezh Babilonia

¹ Ngulo mded re kwaane, myun stub mandad lo na, xaa nzela naz yiba, xaa nkano gro doo yalnabeyy, nu mla xni cho xaa.

² Nu dublegan nii xaa, mbezh xaa nu nzhé xaa:

—¡Mlux Babilonia, yezh ndok! ¡Ngoka tub pa nzho re mbi mal, nu ngoka tub pa nkaxlaan re mbi mal, nu ngoka xlaaz rese mbyin, ma nyent mod gaw xaa nu re mbyin naxinn!

³ Nel rese yezh yizhyo mzuzh kwaan re kwaan nawent kwaan mle me nu rese rey yizhyo mchaal me, nu lee re xaa nto dubse yizhyo nzheyak rik lo re kwaan mzoblazh me mzi me.

⁴ Zeera mbin na stub bos kwaan nze axta naz yiba, kwaan nii:

—Broo gu yezh ba, re xaa nak xaa na, zee nalet gu re kwaan nawent kwaan nle me, nu nayizot gu re yalzi kwaan zhin lo me,

⁵ nel lee re jwalt cheen me mri monton nu mzhinla axta yiba, zee lee Dios mselazh re kwaan nawent kwaan kale me.

⁶ Bare gu kix gu lo me, leeka kwaan mle me lo stub naz re xaa; bdix guya chop welt lo me, lo re kwaan mle me; bted gu me masra bid ke mted meya stub naz xaa, kwaan gak kwenta nzoo chop welt nakap.

⁷ Nu leeka mod mle non me leeka lee me, nu ngu chul me, leeka mod ba bted gu me bid, bsegonn gu me, nel leen lextoo me nzhé me: “Lee na nak me nabeyy, nu nalaket techo na nixa nagonnt na”.

⁸ Kwaanzee tubka mbizh zhin rese yalzi lo me: ded me bid lo yalyizh, goon me, nu ded me yalnlaan, nu yek me lo bal, nel lee Dios naab kwent lo me, xaa nak xaa ngezh doo.

⁹ Nu lee re rey yizhyo, xaa kwaan mchaal me nu ngu chul kwaan lee me, goon nu yo bel gorna ne xaa lo zhen kwaan karoo kayek me.

¹⁰ Nu zit zo re xaa wii, nel nzheb xaa ne xaa bid kwaan kaded me nu yé xaa:

—¡Nales doo nzhak lu Babilonia, yezh kwaan ngezh doo! Nel naltaka mzhin bid cheen lu.

¹¹ Nu noka lee re xaa nto gonn nu yo bel ne yezh ne, nel nyentra cho xaa zii re xcheen xaa;

¹² kwaan nak:

or,

plat,

re nguzbga mdexkwaa kwaan ke chul doo,

re ke kwaan le perla,

re ler chul,

ler morad,

ler chul kwaan le sed,

nu ler naxne,

reta lo tab kwaan chul nzebech,

reta lo kwaan nak keleyy elefant,

reta lo kwaan nak tab kwaan non doo,

reta lo kwaan nak brons,

reta lo kwaan nak yiiib,

reta lo kwaan nak ke le marmol,

¹³ kanel,

yix kwaan chul nzebech,

yaal,

nu anseyt kwaan nak yag cheen mirra,

nu re kwaan chul nzebech,

xis ub,

anseyt cheen yag olib,

nu arin,

nzhobxtil,

ngoan,

mbakxiil,

kabay,

karret,

nu axta mzi me re myet.

14 Nu yé re xaa lo me:

—jNankanotra lu re xle kwaan tant nyula lu; nu tira nakanotra lu re kwaan chul nzhak nu kwaan non!

15 Nu lee re xaa kwaan ngok rik nto re kwaane lo yezh Babilonia, nya zo zit nel nzheb xaa ded xaa bid nu gonn xaa, nu yé xaa:

16 —jAy, ay nales doo nzhak yezh ndok doo! Kwenta tub ngwnaa nzhak me, me nak ler chul, me nak ler morad nu naxne, nu nzho or nu nguzbga kwaan ke le perla yenn me.

17 jNu tub goraka mlux rese kwaan non cheen me!

Nu rese xaa nabeyy leen re bark, nu re xaa nkee zhiin leen bark, nu xaa nzha leen bark, nu rese xaa nle gan demi nkee zhiin lo bark, mzo zit;

18 nu gorna myun zhen kwaan kayek me lo xaa, nzhé re xaa dublegan:

—jNyentra stub yezh lal kwaan yezh ndok ne!

19 Nu mchuun re xaa yide yek xaa, nu nzhonn xaa nu mrezh re xaa nzho bel, nu nzhé xaa:

—jAy, ay nales doo nzhak Babilonia yezh ndok! Kwaan re demi cheen me, ngok rik rese be, xaa kwaan nkano bark leen nistoo. jNu tub goraka mlux Babilonia!

20 Rese gu xaa nzho yiba, ble chul gu lextoo gu kwent cheen yezh ne; ble chul gu lextoo gu, re gu xaa nambey nak, nu re gu xaa mkayaa yalnabeyy lo Jesucrist, nu re gu ngunii Dios lo; nel lee Dios ngunaab kwent lo me, zee mdix me re bid kwaan mded gu.

21 Zee lee tub mandad xaa ngezh doo, mzen tub ke ndok, kwaan nzhak kwenta tub ke molin nu mlebi xaaya leen nistoo nu nzhé xaa:

—Sbaa la Babilonia, yezh ndok naz xan, nu nik stub xaa nanetra loya.

22 Nu lee bi cheen bagwel, cheen bzhik nu cheen trompet nakeetra rezh leen yezh ne stuba, nu nixa nakeetra re xaa ba zhiin, nu nixa nayotra rezh cheen ke molin stuba.

23 Nu nalutra xni leen yezh ne, nu nixa nik stub welt nachelyatra re xaa yezh ne; sbaa ded yezh ne nixa non doo ngok re xaa nu nto xaa xcheen xaa dubse yizhyo, nel mkade re xaa rese yezh kwaan yalwezh cheen xaa.

24 Nu nel lo yezh ba mxo xren re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo, nu xren re xaa mle nambey Jesús, nu xren rese xaa kwaan nzheyet lo yizhyo.

19

1 Ngulo mded kwaane mbin na bi cheen bos cheen zyen xaa naz yiba, xaa mbezh:

jGool be lo Xaa Nabeyy!

Lee yalnaban kwaan tira, lee xni kwaan chul, nu lee yalngezh nak cheen Xdios be,

2 nel lee xaa naab kwent nali nu tub mod wli;

nu ngunaabla xaa kwent lo ngwnaa me nto cho, me kwaan kwerp cheen me mle nachan yek re xaa yizhyo;

nu lo lee me ngunaab Dios kwent cheen yalgut cheen re xmos Dios.

3 Zeera mbare re xaa nzhé:

—jGool be lo Xaa Nabeyy!

Nel lee zhen kwaan nroo kayek me tubka yixoob.

4 Nu lee galbtap xaa gol nu dap xaa mban mkichyey axta lo yo nu mbill lo Dios, xaa nzob naz pa nabeyy xaa. Nu mbezh re xaa:

—jSbaa gaka! jGool be lo Xaa Nabeyy!

5 Zee axta paro nzob Xaa Nabeyy mroo tub bos kwaan nzhé:

¡Bill gu lo Xdios be,
rese gu xaa non nu xaa nanont,
rese gu xaa nkee zhiin lo Dios nu rese gu xaa nzheb ne Dios!

Yalnchelya cheen Xmbakxiil Dios

⁶ Nu noka mbin na tub kwaan mod bos cheen zyen doo myet, mod pa nla nis nu mod bi cheen ngwzi, kwaan mbezh:

¡Gool be lo Dios!

Nel Dios, Xaa Nabeyy be tira nabeyy, xaa ngezh doo lo rese kwaan.

⁷ Yakla be nu le chul be lextoo be, nu gool be lo xaa, nel mzhinla yalnchelya cheen Mbakxiil cheen Dios, nu lee sa xaa listla nzo.

⁸ Nu lo lee me, mzaa xaa diizh gak me ler chul, ler rus kwaan nla xni nu nzhul na.

(Nel ler chul ne nak re kwaan nali kwaan mle re xaa nambey lo Dios.)

⁹ Nu lee mandad né lo na:

—Bkee: “Wen re xaa mrezh Dios nu ya xaa lo yalnchelya cheen Mbakxiil cheen Dios”.

Nu né mandad lo na:

—Lee re wdizh ne nak wlipa cheen Dios.

¹⁰ Nu mkichxub na lo mandad, zee gol na lo xaa. Per lee xaa né lo na:

—Nalet lu sbaa, nel lee na nak mos cheen Dios mod lu nu mod re wech lu nu re bzan lu, xaa nzaa kwent cheen xtizh Jesucrist, kwent cheen kwaan mlu Dios lo xaa. Bill lo Dios.

Xaa nzob tich kabay rus

¹¹ Nu myun yiba nzoxal lo na, nu baa nzo tub kabay rus, nu lee xaa nzob tich ma le Xaa Nali nu Xaa Wli; nu lee xaa naab kwent tub mod nali nu dil xaa.

¹² Lee zaalo xaa nla xni mod luzh bal, nu yek xaa nzob zyen koron, nu nik tub xaa nanlabeyyt le xaa nebse lee xaa nlabeyya.

¹³ Nu nak xaa tub lee ler noll kwaan ngok bsii kwaan ren, nu lee le xaa nak Xtizh Dios.

¹⁴ Nu nzhake re soldad yiba tich xaa, xaa nak ler chul kwaan rus na nu nzhul na, nu nzob xaa tich kabay rus.

¹⁵ Nu lee roo xaa nroo tub espad kwaan ndox doo, zee seweey xaa re xaa rese yezh. Nu nabeyy xaa xaa kwaan tub bar yiib. Nu naab xaa kwent lo re xaa kwaan yalnayii cheen Dios, xaa ngezh doo. Nu naab xaa kwent mod ngichxkazii xaa ub kwaan nii xaa.

¹⁶ Nu lee cho xab xaa nu cho kor xaa nkee kwaan: “Rey lo re rey nu Xaa Nabeyy lo re xaa nabeyy”.

¹⁷ Nu myun lo na tub mandad, xaa nzob tich mbizh, nu dublegan nii xaa lo re mbyin, ma nzebi leen yiba, nu mbezh xaa:

—¡Te gu nu bdop gu lo xchee naro cheen Dios,

¹⁸ zee gaw gu baal cheen re rey, nu baal cheen re xaa nabeyy lo re soldad, nu baal cheen xaa ngu balor lextoo, nu baal cheen kabay nu xaa nzob tich ma, nu baal cheen reta lo myet, cheen xaa nabeyy nu xaa xmos xaa, cheen xaa non nu cheen xaa nanont!

¹⁹ Zee myun ma nakap lo na nu re rey yizhyo, kwaan re soldad cheen xaa, mdop re xaa zee dil xaa kwaan xaa nzob tich kabay rus, nu re xsoldad xaa.

²⁰ Nu lee xaa nzob tich kabay rus mzen ma nakap nu ma nawlit ngunii Dios lo, ma kwaan mle zyen doo kwaan gro kwaan yalnabeyy cheen ma nakap. Nu kwaan re kwaan gro kwaan mle ma ne, mkade ma zyen doo myet, re xaa

kwaan nkano sey cheen le ma nakap nu mbill lo maj cheen ma. Lee rop ma ne, dub mban ma, mlebi xaa ma lo ki kwaan kayek kwaan azufre.

²¹ Nu lee re stub naz xaa ngut kwaan espad, kwaan nroo roo xaa nzob tich kabay rus, nu lee rese mbyin mtezhe lextoo kwaan baal cheen re xaa ne.

20

Tub mil liin

¹ Zeera myun tub mandad lo na, xaa nzela naz yiba. Nu nkano xaa leyaw cheen yerdo nu nzho tub kaden ndok yaa xaa.

² Zee mzen xaa waz, ma noka le Mball Wiz Gox, mer ma kwaan nak Maxuu nu Dyab, nu mkado xaa ma kwaan kaden tub mil liin.

³ Zeera mlebi xaa ma leen yerdo, pa msaaw xaa ma leen yerdo nu mkee xaa tub sey roo pwert, zee nakadetra ma re myet axta yilo ded tub mil liin. Yilo ded tub mil liin zeera selaa xaa ma stub welt, per naxchetra.

⁴ Nu myun pa nzob re xaa nabeyy lo na, pa nzob re xaa mkayaa yalnabeyy naab kwent lo myet. Nu noka mlu re xaa kwaan mchoog xaa yek lo na, nel mzaa xaa kwent cheen xtizh Jesús nu kwent xtizh Dios. Re xaa ne nambillt lo ma nakap nixa lo maj cheen ma, nu nixa nankanot xaa sey cheen ma lechuzh xaa nixa yaa xaa. Re xaa ne mroban nu mnabeyy kwaan Jesucrist tub mil liin.

⁵ Per lee re stub naz xaa ngut, namrobant axta ngulo mded tub mil liin. Kwaane nak yalmroban yilotlaka.

⁶ ¡Wen re xaa mroban lo yalmroban kwaan yilotlaka! Lee stub yalgut kwaan zhin nankanotra yalnabeyy lo xaa sinka gak xaa ngwleyy cheen Dios nu cheen Jesucrist, nu nabeyy xaa kwaan lee xaa tub mil liin.

Bid cheen Maxuu

⁷ Gorna yilo ded tub mil liin, lee Maxuu roo paro nzho ma,

⁸ zee kade ma re myet yizhyo, axta rop yezh kwaan le Gog nu Magog. Nu top ma xaa zee dil re xaa kwaan lee ma. Nu lee re xaa ya lo dil, yo zyen doo xaa mod nak yux kwaan nzhi roo nistoo.

⁹ Nu nguxoob xaa dub roo wri yizhyo, nu mchaldo xaa pa nzho re xaa mle nambey Jesús, axta Jerusalén, yezh kwaan nkela Dios. Per mla ki naz yiba nu mzeka rese xaa nzha lo dil.

¹⁰ Nu mlebi xaa Maxuu, ma nkade rese myet, leen yal kwaan kayek kwaan azufre, leeka pa mlebi xaa ma nakap nu ma nawlit ngunii Dios lo. Nu baa ded xaa bid zhe nu yaal, nu sbaa ded xaaya tira.

Naab Dios kwent lo re xaa ngut

¹¹ Zee myun Dios lo na, xaa nzob naz pa nabeyy xaa. Nu lo xaa nzhekla yizhyo nu yiba xonn, per nik tub pa nanguzhalt yoya.

¹² Nu myun re xaa ngut lo na, xaa non nu xaa nanont, nzo lo Dios; nu noka myun lo na lee re yech mxal lo. Nu noka stub yech kwaan nak Yech cheen Yalnaban. Nu mnaab xaa kwent lo re xaa ngut lo re kwaan mle xaa, kwaan nkee lo re yech yilo.

¹³ Nel lee nistoo mlaa nya re xaa kwaan ngut leena, nu lee yalgut nu Hades mlaa nya re xaa kwaan nzho baa, nu sbaa ngunaab xaa kwent lo rese myet lo re kwaan mle xaa.

¹⁴ Zee mlebi xaa yalgut nu Hades leen yal cheen ki. Yal cheen ki nak yalgut mrop,

¹⁵ nu baa mlebi xaa rese myet kwaan nankeet le lo Yech cheen Yalnaban.

21

Yiba kub nu yizhyo kub

¹ Zeera myun tub yiba kub nu tub yizhyo kub lo na, nel lee yiba nu yizhyo kwaan yilo mlux, nu lee nistoo nyentra.

² Nu myun yezh nambey lo na, kwaan nak Jerusalén kub, kwaan mroo lo Dios nyaadla naz yiba. Chul nluya mod tub ngwnaa chul ndexkwa xab, me listla nzo chelya nu me listla nzo ka sa.

³ Nu mbin na tub bos dublegan, kwaan nze naz paro nzob xaa nabeyy, nu mbezh:

—Lee nal, lee Dios nzho kwaan re myet. Yo xaa kwaan re xaa, nu re xaa gak xaa xaa, nu leeka Dios gak Xdios re xaa.

⁴ Nu lee Dios chee re nis garlo re xaa xaa, nu nayotra yalgut, nixa nagontra re xaa, nixa nayotra bel, nixa yalne; nel rese kwaan yilo ngulola mlux.

⁵ Zee lee Dios, xaa nzob naz pa nabeyy xaa, nzhé:

—Lee na le kub rese kwaan.

Nu noka nguné xaa:

—Bkee rese kwaane, nel rese wdizh ne wli zee nzho mod le xaa krera.

⁶ Nu lee xaa né lo na:

—Ngulola ngoka. Na nak xaa yilo nu na nak xaa gwluzh, na nak xaa yilotlaka nu na nak xaa gwluzhtlaka. Lee xaa kwaan nzhek lextoo, na zelazh nis go xaa kwaan nzaa yalnaban kwaan tira.

⁷ Nu re xaa le gan, kayaa rese kwaane, na gak Xdios xaa nu lee xaa gak xiin na.

⁸ Per lee re xaa kwaan nzheb, re xaa nanet wii lo Dios, re xaa naxinn nak, re xaa kwaan nzhut myet, re xaa kwaan nchaal stub naz sa myet, xaa nle yalwezh, xaa nzholl lo maj, nu rese xaa nkade. Rese xaa ne nya leen yal kwaan kayek kwaan azufre, nu kwaane nak yalgut mrop.

Jerusalén kub

⁹ Nu tub re mandad, xaa mzo lo gazh mandad, xaa mzen tub lo gazh kop kwaan nyazhe kwaan re gazh yalzi kwaan gwluzh cheen Dios, mbi lo na nu né:

—Te nee, na luu me chelya lo lu, me nak sa Mbakxiil cheen Dios.

¹⁰ Nu Mbi Naban cheen Dios mle zee mbe mandad na axta yek tub yi ndok, kwaan ya nzeb; nu mlu xaa Jerusalén lo na, yezh nambey, kwaan mroo lo Dios nyaadla naz yiba.

¹¹ Nu lee yezh nla xni kwaan xni cheen Dios; nu lee xni cheena nak mod xni cheen tub ke kwaan non, mod cheen tub ke kwaan le jasje, kwaan nded benin mod bidr.

¹² Nu lee roo wri yezh nzob tub bla ndok nu ya nzeb nu nkano chiibchop pwert nu kad roo tub pwert nzo tub mandad; nu lee roo pwert nkee le re chiibchop dii cheen Israel.

¹³ Chon pwert nkee naz pa nlen mbizh, xchon pwert nkee lad li, xchon pwert nkee lad rebes nu xchon pwert nkee naz tich.

¹⁴ Nu lee bla kwaan nsaaw yezh nkano chiibchop ke mod simyent, nu cho re ke ne, nkee le re chiibchop xaa mkayaa yalnabeyy lo Mbakxiil cheen Dios.

¹⁵ Nu lee mandad, xaa kayawdizh kwaan na, nzheno tub nit or, zee chiix xaa yezh, re pwert nu bla cheena.

¹⁶ Nu lee yezh nak kwadrad, lal nolla nu naxena. Lee mandad mchiix kwaan nit cheen xaa lo yezh nu neya chop mil chop gayoo kilómetro, nu lanee nolla, naxena nu naroya.

¹⁷ Nu mchiix xaa lo bla cheena nu neya tub gayoo choobtap zhit ne lo bla, nu lee mandad mchiix kwaane kwaan medid kwaan nchiix myet kwaan.

¹⁸ Nu lee ke kwaan nya bla nak ke kwaan le jaspe, nu lee yezh nak duzna or, kwaan nzhak kwenta bidr chul nzhak.

¹⁹ Nu lee simyent cheen bla nak kwaan reta lo ke non nu chul nzhak; nu myun chiibchop ke:

lee ke yilotlaka cheen simyent nak ke kwaan le jaspe,

nu lee ke rop le safiro,

nu lee ke yon le ágata,

nu lee ke mdap le esmeralda,

²⁰ lee ke gaay le ónise,

lee ke xop le kornalina,

nu lee ke gazh le krisólito,

nu lee ke xon le berilo,

nu lee ke yeey le topasio,

nu lee ke chii le krisopraso,

nu lee ke chiibtub le jasinto

nu lee ke chiibchop le amatista.

²¹ Nu lee re chiibchop pwert nak chiibchop ke kwaan le perla. Nu lee kay cheen yezh nak nebose or, mod tub lee bidr kwaan nded benin.

²² Nu leen yezh namyunt nik tub yidoo lo na, nel lee Dios, Xaa Nabeyy, xaa ngezhdoo lo rese kwaan, nu lee Mbakxiil nak yidoo cheena.

²³ Nu lee yezh nankint mbizh nixa mbee xaa xni, nel lee xni cheen Dios nu xcheen Mbakxiil cheen Dios nzaa xni.

²⁴ Nu lee re xaa dubse yizhyo ze lo xni cheena nu lee re rey yizhyo nyiidlaa kwaan chul cheen xaa loya.

²⁵ Nu lee pwert cheena nayaawt nik tub mbizh nu lee loya nayot yaal.

²⁶ Nu rese xaa yizhyo, noka nyiidlaa re kwaan chul cheen xaa loya.

²⁷ Nu nik tub kwaan beed nazeebt baa, nixa xaa nle kwaan nawent, nixa xaa nkade; nebose zeeb re xaa kwaan nkee le lo Yech cheen Yalnaban cheen Mbakxiil cheen Dios.

22

Yuu nu yag cheen yalnaban

¹ Nu mlu xaa tub yuu cheen yalnaban lo na, kwaan nla xni mod bidr, kwaan nlen paro nzob Dios nu Mbakxiil cheen Dios nabeyy,

² kwaan nded xsaww naz leen yezh. Nu kad lad yuu nzo tub yag cheen yalnaban, kwaan nzaa xle kad mbee chiibchop welt tub liin; nu lee lag cheena nle xchiin sekwen rese xaa yizhyo, xaa ne nzak.

³ Nu baa nayotra nik tub kwaan nawent; nu lee pa nabeyy Dios nu Mbakxiil cheen Dios zob leen yezh, nu lee re xmos xaa gool lo xaa;

⁴ nu yun xaa lo re xaa nu le xaa kee lechuzh re xaa.

⁵ Nu baa nayotra yaal nu nakintra re xaa xni bruj nixa xni cheen mbizh, nel Dios, Xaa Nabeyy kee xni lo re xaa; nu lee re xaa nabeyy tira.

Merla yiid Jesucrist

⁶ Nu lee mandad né lo na:

—Lee re wdizh ne nali nak nu wli; nu Dios, Xaa Nabeyy, mxaal mandad cheen xaa lu lo re xmos xaa kwaan merla gak, modxa mlu Dios kwaan gak lo re xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa yilo.

⁷ Jesús né:

—¡Merla yal na! ¡Wen xaa kwaan gon re wdizh kwaan nkee lo yech ne, kwaan nzaa kwent cho kwaan gak!

⁸ Na nak Juan, nu mbin na nu ngune na re kwaane. Nu gorna mbin na nu ngune na lo re kwaane, mkichyek na axta lo yo zee gol na lo mandad, xaa mlu re kwaane lo na.

⁹ Per lee xaa né lo na:

—Nalet lu sbaa, nel na nak nebse tub xmos Dios kwenta lu, nu mod re wech lu, xaa ngunii Dios lo, nu mod rese xaa kwaan nzhon re kwaan nkee lo yech ne. Nebse lo Dios nzhaal gool lu.

¹⁰ Nu noka né xaa lo na:

—Nakaxlaant lu re kwaan nzhé yech ne gak, nel mbizh kwaan gak re kwaane mzhin gaxla.

¹¹ Lee re xaa nle kwaan nawent, kwaan nawent lera xaaya, nu lee re xaa nkano xgab beed, xgab beed kanora xaa; per lee xaa nle kwaan nali kwaan nali lera xaa, nu lee xaa nambey nak seetaka nambey gak xaa.

¹² Zee né Jesús lo na:

—¡Wii, merla yal na! Nu na za lo re xaa kwaan mle re xaa gan, lo re kwaan mle xaa.

¹³ Na nak xaa yilo nu xaa gwluzh, xaa yilotlaka nu xaa gwluzhtlaka, xaa mzelo rese kwaan nu xaa lux rese kwaan.

¹⁴ 'Wen re xaa kwaan nzet xab, zee nzho mod gaw xaa lo yag cheen yalnaban nu nzho mod rep xaa roo pwert yezh ne.

¹⁵ Per naz jwer lake re xaa nak kwenta mbak: re wezh, re xaa nchaal stub naz samyet, re xaa nzhut samyet, re xaa nzhol lo maj, nu rese xaa nkade.

¹⁶ 'Na nak Jesús, nu mxaal na mandad cheen na, zee zaa xaa kwent re kwaane lo re xaa na. Lee na nak lox cheen David nu dii cheen xaa nu lee na nak Mbal Ndok, ma garziil.

¹⁷ Nu lee Mbi Naban nu sa Mbakxiil cheen Dios né:

—Te.

Nu lee xaa nkenzha kwaane, guzh:

—Te.

Nu lee xaa nzhek lextoo nu nzhekla go nis, nii na lo xaa:

—Te, zee sbaasa go lu nis kwaan nzaa yalnaban.

¹⁸ Na nii lo rese xaa kwaan nkenzha re kwaan nkee ne, kwaan nzaa kwent re kwaan gak: Chelee tub xaa zhib tub wdizh lo re wdizh ne, Dios segaazh re yalzi kwaan nkee lo yech ne tich xaa.

¹⁹ Nu chelee tub xaa kiib tub wdizh kwaan nkee lo yech ne, kwaan nzaa kwent re kwaan gak, Dios kiib diizh zee nagawt xaa lo yag cheen yalnaban nu kiib xaa diizh zee nadedt xaa yezh kub, kwaan nzaa yech ne kwent.

²⁰ Lee xaa mzaa kwent lo na re kwaane, né lo na:

—Merla yal na.

¡Sbaa gaka! ¡Te Jesús, Xaa Nabeyy!

²¹ Nzhekla na lee Jesús Xaa Nabeyy, luu yalnkala cheen xaa lo rese be, xaa nali nzo lo xaa.

Sbaa gaka.